

PEMAITÇ / PEMAIËIAI

Pemaitiu grupēnēs literatūras antuoluogējē

Leidinio bibliografinė informacija yra
pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno
Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos
duomenų banke (NBDB)

Knygos išleidimą rėmė:
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
Lietuvos kultūros taryba

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

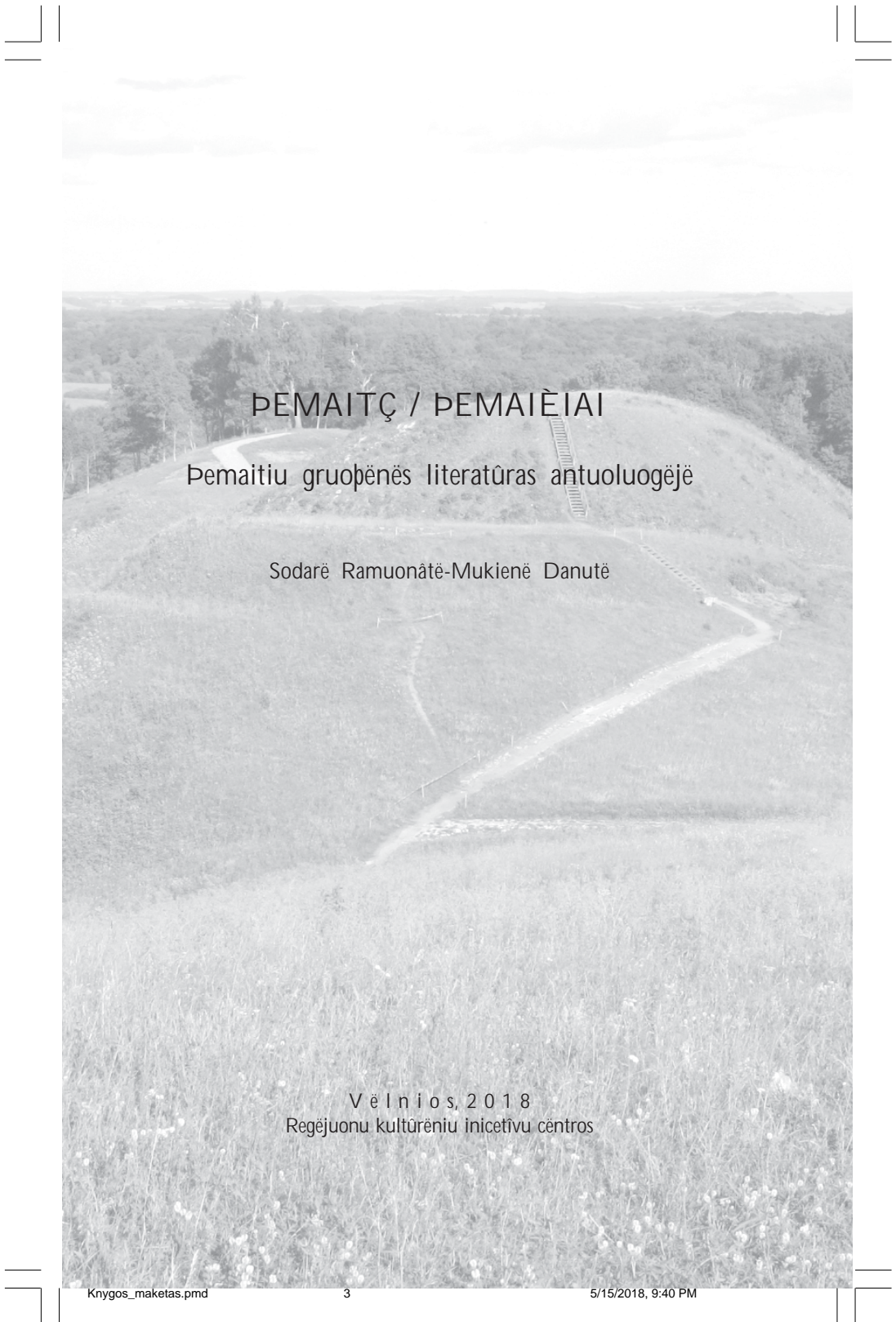

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Leidinio sudarytoja, maketo autorė
Danutė Ramonaitė-Mukienė
Viršelio dailininkė
Deimantė Rybakovienė

- © Danutė Ramonaitė-Mukienė, sudarymas, apanginis straipsnis,
autorio biografijos, 2018
- © Virginija Valuckienė, nuotraukos, 2018
- © Deimantė Rybakovienė, viršelis, 2018
- © Regiono kultūrinių iniciatyvų centras, 2018

ISBN 978-9955-818-24-3

ԹԵՄԱԻՇ / ԹԵՄԱԻՔԻԱԻ

Թեմաիւ ցրօթնէս ԼԻԹԵՐԱՏՄՐԱՏ ԵՐԱՆՈՒՅՈՂՔՅԷ

ՏօԴԵՐԷ ՐԵՄՈՒՆՈՒՏԷ-ՄՈՒԿԻԵՆԷ ԴԵՆՈՒՏԷ

Վ Ե Ն Ի Ո Ս, 2 0 1 8
Րեգ՛ջւօնս ԿՒԼՏՒՐԵՆԻՍ ԻՆԻՇԻՒՎ ԵՆՏՐՈՏ

*Gintals Petros. Pemaityu herbs. 2010 m. Bronza, lėita, 38 x 25 cm. Herba grafinis pruojefts Kli-
ðvièiaus Algè, arkitekts Pebrauskis Algèrds. Res-
publikas gatvè, Telòç. Gintala Petra portègrapèjè*

Turinīs

Ramuonātē-Mukienē Danutē. „Pemaitēdka puodē kels“	9
Pemaitç / Pemaiēiai. Autuoriu kūrība	19
Aleksandravīēienē Ana-Ana Bīdē. Eilieraðtç	21
Anglickis Stasis. Eilieraðtç	24
Bagduons Apuolinars Petros. Eilieraðtç	35
Botkos Duonats. „Gīvenēma muokīkla“	42
Bridikienē Romalda. Eilieraðtç	64
Budrienē Zita. Eilieraðtç	66
Buoruseviātē-ðēdlauskienē Elēna. Eilieraðtç	70
Daujuotītē Vēktuorējē. „Balsā ūkūs“	77
„Gīvenu vīna“	86
„Tatā pariejau“	91
„Pīmēni vuobelie“	101
Daukontienē Graþina. Eilieraðtç	111
Dirþininks Juons. Eilieraðtç	113
Dþervienē Teklē Eilieraðtç	131
„Akmou so velnē piedo“	148
Ēlekðis Jūzaps. Eilieraðtç	174
Genīs Pranis. Eilieraðtç	182
Gērdienis Aleksēndra. Eilieraðtç	184

Girdpiūna Valis. Eilieraðtç	192
Grėguola Puovėls. Eilieraðtç	194
Jankos Ambraziejos	195
Januðienė Jozapa. Eilieraðtç	197
Jankauskis Jūzaps	
Eilieraðtis	201
„Keists regiejėms“	202
Juonauskis Stasīs. Eilieraðtç	204
Jurgileviėienė Stasė. „Puolėnė“	210
Jurðienė Stefa. Eilieraðtç	217
Kaniavienė Maritė. Eilieraðtç	222
Kazragis Algėrds. Eilieraðtç	227
Kīmantatė-Ėiurliuonienė Suopėjė	
„Kapėkas pasėgadėna“	235
„Keliuonė i Ėiaulius“	240
„Kāp Pelelis muoklus çjė“	243
„Neəðtėposi Pranė“	245
„Najiesi nadėktousi, arba Selekçjė kaðtauns dākts“	249
Kobėlios Justīns	
Eilieraðtç	253
„Kas bova ta ūvėisa?“	270
Kriþeviėatė Teklė. Eilieraðtç	277
Kurðitė-Lingė Renata. Eilieraðtç	279
Lėngvienienė Bėrutė Teresė. Eilieraðtç	293
Lingīs Justīns. Eilieraðtç	302
Maksvītis Jūzaps. Eilieraðtç	320
Mileikienė Uona. Eilieraðtç	338
Miltienis Stapuons. Eilieraðtç	344
Parutienė Janina. Eilieraðtç	347
Pauliuvienė Danguolė. Eilieraðtç	351
Puocios Vacluovs. Eilieraðtç	362
Ramuonātė-Mukienė Danutė. Eilieraðtç	373
Rėmeikis Levuons. Eilieraðtç	381

Rimkienē Nijuolē. Eilieraðtç	383	
Roika Vacluovs. Eilieraðtç		385
Rudis Edvards		
Eilieraðtç		387
„Mûsa Joudē“		389
Rombotâtē-Navikienē Nijuolē. Eilieraðtç		419
Ðimkos Ruoberts-Karlis Giets. Eilieraðtç		422
Tamoðauskâtē-Zabitiēnē Dalē. Eilieraðtç		424
Untulis Edmunds		
Eilieraðtç		444
„Vikings ē vaidēlutē“		454
„Keista lēga“		465
Zabitis Augenējos-Þvinklīs Pranis. Eilieraðtç		487
Zabitis Petros. „Aklos strielēios“		498
Þvaginīs Duonats. Eilieraðtç		506
Ramuonâtē-Mukienē Danutē. „Autuorç“		517

Ēemaitēdka ūodē kels

...Ka jau vēsks bova padarīta, vēsē kūrēnelč sogolē i kninga ēr lēka parađītē tik īponga, viel reikiejē pradietē ēđ naujē. Ēī karta – pamiegintē atsakītē i klausēma, kāp ēe atsētēka, ka ne tik patč prisēreikē rađītē Ēemaitiu kalbo, bet dā okatītē ē kētus tčp pat darītē.

Vēsks tas prasēdiejē a tik ne aple 1985 metus Skouda laikrađtē redakcējuo „Mūsō ūodis“. Tarp daugībēs i redakcējē atsiuntamū rajuona ūmuoniū laiđkū bova nēmaŕā parađītu Ēemaitiu kalbo. Tčp graŕio dailīrađtīo ēđvediuotus laiđkus, oŕađītas atvērēlēs ē mūsa patiū mamas liuob siūstē sava gintims ē draugams. Ligi tuo laika, kol nepradiejuo dērbtē redakcējuo, klausēms, kāp anus rčktom parēngtē spaudā, ēđspausdintē, kuokē ī tū laiđkū, pasēpasakuojēmu, sveikēnēmu torēnē vertie, neliuobo sosēmāstītē. Tēi Ēemaitēdkē tekstā, kap ē nomēi, so draugās bēndraujint vartuojēma Ēemaitiu kalba, bova oŕ aiđkč ēlgus metus brieptuos bēndrēnēs lietoviu kalbuos rēbuos. Sava muotinas gimtuojē, sava prigimtēnē kalba vartuojiem tik buitie. No vuo redakcējuo, ka jau ēēik tēik pradiejuom laisvietē, pasētārē tarposavie, notariem ka rčktom spausdintē ē Ēemaitēdkus tekstus. Bet, ka tou galietomem darītē, reikiejē tuokiū tekstu rēngēma spaudā taisikliu. Tās metās ēđ redakcējuo dērbosē ūornalista, Skouda krađta istuorējēs tīrēnietuojē, tautuodailininka Viđniauskē Jūzapa soŕēnuojuom, ka Vēlniaus universitetē Ēemaitis kalbininks pruofesuorios Gērdienis Aleksēndra so sava stodētās esous Ēemaitēdka abēcelē sodarēs. Pamiēgēnuom anou sosērastē. Nepavīka. No vuo laikrađtis bova ofielus rajuona valdiuos lei-dēnīs, tēn nikuokiuos saviveiklas būtē negaliejē. Tčp tumet

ē prigesa tas mūsa opsēdegēms spausdintē pemaitiu kalbo parađitus i redakcējē atsiūstus rajuona ūmuoniū laiđkus.

1990 m. gīvenēma vingç nuvedē i Palonga. Tēn kurorta aktīviausē pemaitis Pulkus Bladis, Andriekutē Regina, Narmonts Augustis, Sēndrauskē Stasis, miesta folkluora ansamblē „Mēguva” vaduovē Baniulaititē Zita, būris kētū palongēđkiu jau bova isētraukē i vēs stēpriejontēs 1987 m. lapkrēstē 27 d. Pemaitiu muziejou „Alka” isteigtuos Pemaitiu kultūras draugējēs, katruo cēntros bova Telđiūs, veikla. Palonguo bova ikorts tuos draugējēs skīrios. Ons daug diemesē skīrē pajūrē krađta tradicēnēs kultūras gaivēnēmou, organizava pemaitēđkus soejēmus. Palongēđkç bova vēinē ēđ pagrindiniu organizatuoriu ēr 1991 m. lēipas 13 d. sorēngont Dorbie (Latvėjē) pemaitiu unuora dēdēlç pakielosi 1236 m. vīkosē Dorbēs mūđē 755-ūjū metēniu pamēniejēma.

Pemaitiu kultūrinis pakēlēms tās metās bova dēdliausis. Vēns iđ aktīviausiu Pemaitiu kultūras draugējēs skīriu bova Klaipieduo veikēs „Pemaitiu alkierios”. Anam vaduovava miesta laikrađtē „Klaipēda” ūornalistē Zvonkuvienē Janina. Kor bovēs, kor nebovēs, veiziek, tas „Alkierios”, katruo pagrinda sodarē folkluora kolektīvs, jau ē sok i kuokē Pemaitējēs gīvenvėitē, jau ēr skomb tēn pemaitēđkas dainēs, tçp panađēs i „Pemaitiu kalnus”, sokas ratelç, vuo sava poikē pemaitēđka kalba, itaigio ūuodio Janina ē maŕa, ē sena nu soula pakel. Tou sava pemaitēđko ūuodio ana greitā pemaitiu kalbā atvierē ē laikrađtie „Klaipēda” doris. Trumpē, nesodietingē bova tēi pērmėijç ēē ēđspausdintē pemaitēđkā parađitē tekstelç, bet pemaitēđkē. Anū autuorē bova ne tik Janina, bet ē kelē kētē pemaitiu krađta patrējuotā. Tēms, kas tus tekstelius liuob skaitītē, tās metās ne vēina prakaita prisiçjē nobrauktē. Kol ka ē maŕiausē pēnelē nu pradiuos lig gala parskaitā, ōpmērōti, kas pradiuo parađita. Sunkç bova parsēlauptē – vēsēms reikiejē ligo kuokiuos naujuos ōpsienē kalbuos tuos sava pemaitu muokītēis. Ni kēik ne lēngviau bova sava gimtuojē muotinas kalbo kreiptēis ēr i audētuorējē. Kol ipratuom „parjongēnietē kalbuos biegius” ne vēinam ē ēđkalbingam pemaitiou, pakēlos i trēbūna, liuob ligo kalbuos duovēna atimtē; nepratē bovuom oficelç pemaitēđkā rokoutēis...

Pemaitiu kultūras draugējē nu pat anuos ikūrēma pradiuos

skelbē, ka ņemaitiu kalbuos puoseliejēma ē popolerēnēma rēkalā anā īr vēinē ēd svarbiausiu, ka draugējē tor torietē sava leidēni. Bet tēp jau ēdēcjē, ka metā keitē vēinē kētus, vuo ni laikraūtē, ni ņornala vēs nebova. ņemaitems anuo reikiejē ē ne bet kuokē – ņemaitēdka. Reikiejē ē ņemaitiu rađības taisikliu.

Tēi, katrēi tās Lietovuos atgēmēma metās i laikraūtius pradiejē rađitē ņemaitēdkā, bova jaunē ņmuonēs ē neņēnuojē, ka dā priđkarē metās, 1938-āšs, Kaunē, leidikluo „Sakalas“, bova ēdleista poeta, vertiejē, pedaguoga Anglēckē Stasē sodarīta ņemaitiu kūribas antuoluogējē „ņemaiēiai“, katruo ī paskelbta nemaņā tekstu, parađitu ņemaitiu kalbo. Anuo sava kūriba pristatē 1935–1945 m. veikosē ņemaitiu rađituoju sambūrē, katros jungē aple 20 tou laiko Lietovuo jau gerā ņēnuomu ņuodē meistrū, narē ē kelē anū bēndramintē. Daugiau nego posēs ompiaus īvīkē bova i oņmarōti noplokde, par suovietmetiu ideuoluogējēs oņtvaras nepasēskverbosius ē tuokius faktus, kāp ka Telōiūs nu 1925 m. leists katalēku laikraūtis „ņemaiēiō prieteliūs“, Ontruojē pasaulēne kara metās Telōiūs cjes savaitraūtis „ņemaiēiō ņemē“ ē anū redakcējuos dērbusiu ņemaitiu atlēkts dēdēlis darbs kelont ņemaitiu kalbuos prestiņa. Ne vēinus metus tūs leidēniūs bova spausdēnamē ņemaitiu kalbo parađitē tekstā, net atskērē tū laikraūtiu skīrelē bova skērtē ņemaitiu kalbā, vīka diskusējēs ņemaitēdkas rađības klausēmās.

Vēsks tas tarpukarē metās neatsērada savaimē. ņemaitiōka rađta puoreikis ēdēkēla pu tuo, ka XX ompiaus tretiuojē dēdēimtmetē pradiuo Telōiūs sosēbūrē ņemaitiu kultūrininkā, poetā, literatā sotarē naujuoms sālīguoms tēstē Sēmuona Daukonta ē vieliesniu ņemaitiu kultūrēniu sājūdiu pradieta darba. Ta anū veikla bova plietuojema ne tik ņemaitējuo, bet ē Kaunē, Vēlniou – daugiausē tēn veikosiuos aukōtuosies muokīkluos, koriuos tou laiko stodējava nemaņā gabiū ēd ņemaitējēs kēlusiu, sava krađta praeitē, tradicējuom besēinduomaujēntiu jaunū ņmuoniū.

Dēdēli bara kelont ņemaitiu kalba ēdvarē 1927 m. spalē 4 d. ikorta Telōiū konēgū semēnarējē. Tēn priđkarē metās dērba būris laikraūtē „ņemaiēiō prieteliūs“ bēndradarbiu ē redaktuoriu, tarp anū ē vīskops Mapielis Petros, konēgs, aktīvos spauduos bēndradarbis Olōauskis Kazēmiers. Tuo laikraūtē redakcējuo dērbēs konēgs Jurgutis Bruonios Telōiū konēgū semēnarē-

juo suorganizava Pemaitiu tarmies būrieli, sodarė pemaitiu rađības taisiklės, katruos vieliu bova kėik patuobolintas ęr patvirtintas Lietovuos Pemaitėjės muoksla ę mena cęntra Pemaitiu tarmies studėju sekėjuo. Anuoms pritarė iđ Reketės (netuolėi Salontų, Kretinguos r.) kėlės pemaitis kalbininks Salīs Ontuons. Vaduo-
vaujėntīs tuoms taisikliems ęr liuob būtė rėngamė spaudā pemaitėškā parađitė tekstā.

Lietovuos atgėmėma metās pemaitiu kultūrėnė jodiejėma dalivė, dā neņėnuodamė tuos pemaitiu rađta istuorėjės, darba pradiejė ęđ naujė, bet nedėdėlė nokriđdamė i đuona.

1990 m. Lietovuo atkūros neprėklausomībė, puoreikis spausdintė tekstus sava muotinu kalbo jau bova aktoalos ne tik Klai-
piedas, Palonguos, Telšių, bet ę kėtū tuo krađta rajuonu ę miestu įmuonėms. 1986–1988 m. Vėlniou bova ędleistas pėnkės Kėmantatės-Ėiurliuonienės Suopėjės rađtu kningas („Rađtai“). Tėn bova paskelbtė ę muoksla įmuonių soredagoutė kelė anuos pemaitėškā parađitė kūrėnelė (Suopėjė, ka ę kėlosi ne ęđ Pemaitė-
jės, kurī laika į Pemaitėjuo gėvenosi, gerā muokiejė pemaitiu kalba). Bet a gal tū tekstu pemaitėška rađība jimtė oį pagrinda? Kou ęe galletom patartė mūsa laikū muokslėninkā?

Atsakitė i tus klausėmus bova pamieginta 1991 m. onkstiva pavasari i Palonguo soorganizouta konfėrėncėjė sokvėitos Pemaitiu kultūras draugėjės aktiviausius įmuonis ę pemaitiu krađta įornalistus. Vėns iđ laukamiausiu tamė rėngėnie bova ęđ Skouda kėlės, tās metās Ėiaulių pedaguogėnemė institutė dėrbės kalbininks Pabrieņa Jūzaps. Tou dėina ons sava dėdėlė itaigė kalbo vėsus sosėrinkusius itėkėna, ka pemaitėškā rađitė ne tik ka ne grieks, bet ę dėdėlė sveikintėns daliks, ka pemaitiu kalba į vertībė, ka anou rėk brongintė ę puopolerintė. Ėđgėrda konfėrėncėjės dalivė ęr kuokių pagrindėniu taisikliu rađont pemaitėškā rėktom laikitė-
is. Bet įuodis – kap įvirblis: ęđskrėda ę nebsogausi. Daug kas lėka oįprađūs, bet tėi, katrėi nuoriejė rađitė pemaitėškā, vės dā natoriejė ont puopieriaus ęđspausdintu pemaitėškas rađības pagrindū. Joudo ont balto vėsas tas taisiklės sodietė, ęđspausdintė ę padaugintė konfėrėncėjuo bova ipareiguotė kalbininkā J. Pabrieņa ęr anuo bovės diestėtuos puof. A. Gėrdienis. Taisikliu ęlgā lauktė nereiki-
kiejė – bėngontėis pavasariuou jau dįiaugiemies spaudā parėngta

ēr ēdleista kningelē „Ēmaiēiø raðybos patarimai“ (1998 m. anēi bova kēik pakuoregoutē ē ēðspausdintē pavadēnēmo „Ēmaiēiø raðyba“, vuo 2017 m. J. Pabrieða, pri vēskuo tuo pridiejēs dā ē kelis naujus skēirelius, daugiau ēmaiētēðkas raðības pavīzdiū, paskelbtū Ēmaitiu kultūras draugējēs redakcējēs (viellau – Ēmaitiu kultūras draugējēs informacējēs ē kultūras centros, katros 2006 m. reorganizouts i Regējuonu kultūrēniu inicetīvu cētra) ēr kētūs leidēniūs, parengē spaudā 336 poslapiu apimtais kninga „Ēmaiēiø kalba ir raðyba“). Nu 1998 m. J. Pabrieðas ē pruofof. A. Gērdenē parēngtas ēmaitiu raðības taisīklēs bova skelbamas ē interneta svetainie „Ēmaitija“ www.samogit.lt, tad bova prieinamas vēsēms, kas tik nauduojēs interneto.

Tou onkstīva 1991 m. pavasari tuo patiuo Palonguo vīkosiuo konfērencējuo, patç sau tuo ni nesētēkont, kēla mintēs pamiegin-tē pradietē leistē laikraðti ēmaitiu kalbo. Ēmaitiu kultūras draugējēs vaduovā tuokem somanīmou ēð karta pritarē. Tad, ka tik jau toriejuom J. Pabrieðas ēr A. Gērdenē parēngtus ēmaiētēðkas raðības patarēmus, jīiem ligo tuos bitis kuorie lipdītē laikraðtē pērmouji numeri. Pradiuo atruodē, ka būtom dēdēlis dalīks bēnt vēina anuo poslapi ēmaiētēðkas tekstās oppildītē, bet, mūsa patiū nostebēmou, pavīka ēr vēsēms ketorēms tū tekstu prērīntē. Palonguos valdç pritaros, pērmouji anuo numeri ēðleiduom kāp Palonguos miesta tarības laikraðtē „Palanga“ prieda. Nu ontruoje numerē tas ēmaiētēðks laikraðtis, pavadins „A mon sakaa?“, jau bova lei-dams kāp savaronkēðks Ēmaitiu kultūras draugējēs pērējuodē-nis leidēnis.

Pēnē aple anou greitā pasklēda, tad redakcējuo pradiejuom ēð ivairiū Lietovuos vēitu, net kētū ðaliū solauktē nemaða ne tik ēmaiētēðkā paraðītu straipsnieliu, þēnieliu, bet ēr ēmaiētēðku gruopēnēs literatūras kūrēnieliu. Tas, kas bova skelbama laik-raðtie, vēskou, kēik tas bova imanuoama, liuobam miegintē spaudā parēngtē pagal J. Pabrieðas ēr A. Gērdenē ēmaiētēðkas raðības patarēmus. Tas darbs nebova lengvos, nes tuokiuos raðības mes patis dar tik muokiemies. Ne vēsē autuorç tuoms raðības taisīkliems dar ē pritarē (kai kas nepritar lig ðiuol), patis rēngē ēr mums siuntē sava raðības patarēmus, taisīklēs. Dērbdamē praktēni darba, redagoudamē, rēngdamē spaudā tekstus, pamatiem

ē patis, ka ne vēsumet praktikuo vēina a kēta taisīklē galem vēsās atvejčs pritaikītē. Kāp tēn bebūtom, bet, stuojē i pasērīnkta kieli 1991 metās, ēd anuo stēngiemies dēdēlč neēdsoktē. Tou patio vēsumet liuobam atsēmīntē, ka Pēmaintējuo kuoņna suoda, net kuoņna gēntēs, truoba tor sava kalba, sava ļuodīna ēr tus patius garsus tonkč nevēinuodā mes gērdam a nuorem ēdgerstē, tad, kad ēr kuokēs tuos taisīklēs bebūtom, svarbiaušč – autuorios, anuo ēd nomū atsīneōta, kartās ē geruokā jau sobēndrinta, miesta, kēlnuojēmuos ēd vēīnuos vēitas i kēta paveikta kalba, oprađīta tčp, kap pats autuorios anuo gērd.

Nuoriedamē rađontius ļmuonis paokatītē pamiegīntē tēms kūrēnelems soteiktē daugiau menēnēs verties, paskelbiem pērmouji ļmaitēdka kūrības konkursa, pu kēik laika – ontrouji. Aktīviausē tou laiko bova poetā. Solaukiem Dļervienēs Teklēs, Bagduona Apuolīnara Petra, Boruseviēiūtēs-Ēdēdlauskienēs Elēnas, Budrienēs Zītas, Dirļīnīnka Juona, Ēlekōlē Jūzapa, Gērdēnē Aleksēndra, Girdļīnīnas Valē, Grēguolas Puovēla, Jankaus Ambraziejaus, Januđīnēs Jozapas, Jankauskē Jūzapa, Juonauskē Stasē, Jurđīnēs Stefas, Kobēliaus Justīna, Mileikienēs Uonuos, Mēltenē Stapuona, Parutienēs Janīnas, Puocīaus Vacluova, Rīmīkīnēs Nījuolēs, Roīkas Vacluova, Rombotātēs-Navīkīnēs Nījuolēs ē būrē kētū ļmaitēdka rađontīu poetu eīliū. 1998 m. atrīnkē gerīausīus ēd anū, neoļmērđē ēr onkstīau ļmaitēdka rađīusīu – Anglēckē Stasē, Genē Prana, Kazragē Algērda, Kriļveīēiūtēs Teklēs – kūrības, Pēmainīu kultūras draugējēs redakcējuo sodariem ē ēdļeīduom ļmaitēdka eīliū rīnkētēnē „Sava muotīnu kalbo“. Rēngont leīdēni spaudā anuo kalba taisē puolof. Gērdīenis Aleksēndra, vuo knīngā iļōnga ļmaitēdka parađē puolof. Daujuotītē Vēktuorējē. „Tīnk mon ļmaitēdka kalba, tīnk ē eīliērađtč, ļmaitēdka parađītē. Nemēslējau, ka tīk daug ļmuoniū dā rađa eīliērađēīus. Musīek tas dūd ēdērdč dēdēlē patīeka: sava prīgīmīta kalba gerā īr đnekīetīs ē so kētās, ē so gamta, ē so savēm. [...]“, – rađē puolofesuoerē.

Ta knīnga solaukē dēdēlē ļmuoniū dīemesē, anuo tirāļa greītā neblēka, vuo Telđīū Pēmaintēs tčtros pagal tuo knīngelīe ēdspausedīntas eīlēs pastatē poezējēs spektaklī „Pēmaintēdka ļuodč paukđtelčs ēīolb“ (reļīsīerē Pocevēīēnē Laima).

Dēdļīausīus atradēms Līetovuos atgēmēma līkās bova Vēlīniuo

gīvenēs, ēd Muosiedē (Skouda r.) kēlēs ekuonuomists Rudīs Edvards. 1995 m. „A mon sakā?” redakcējç ons patēkiejē sava apsakīmus, novelēs, pasakuojēmus, katrus sodiejuom i vēina kninga ē 1996 m. ēdleiduom bendro pavadēnēmo „Kuotrē”. Greitā tou kninga igarsēna Lietovuos aklūju bēbliuoteka, tad atsērada galēmibē ņemaitēdku tekstu klausītēis ēr klausuos negalē torētēms ņemaitēdkā soprontontēms ņmuonēms.

Tçp tas ņemaitēdks ņuodis viel pu biōki, pu biōki ēd buitēnēs kalbuos ņiemē vertē longa i ņemaitējēs ē vēsuos Lietovuos kultūrēnē gīvenēma lauka. Kraōta perējuodēniūs leidēniūs vēs daugiau ē daugiau liuob būtē spausdēnama ņemaitēdku straipsniu, eilieraōtiu, apsakīmu, kētū gimtuojē muotinas kalbo paraōitu tekstu. Televizējuo, radējuo ņemaitēdks ņuodis tçp pat rada sava vēita. Dēdēli darba tās metās ēe nuveikē iō Salontū kelusi ņornalistē Grabītē Jūratē, katra kelis metus Lietovuos radējuo vedē laida „ņemaitiu būs”. Par radējē gērdams ņemaitēdks ņuodis dēdēlç stēprēna ņmuoniū nosēteikēma ē pasērīņēma gaivintē sava gimtuojē kraōta tradicējēs ē kalba, būtē sava ņemēs ņmuonim.

2001 m. ņemaitiu kultūras draugējēs informacinis cēntros parēngē spaudā ēr ēdleida ontroujē Rodē Edvarda ņemaitēdku apsakīmu, novieliu, pasakuojēmu rinktēnē – „Sēmuona malūnā”. Tas dvē E. Rodē kningas dēdēlç vertēna bovēs anū autuoriaus muoksla draugs Granauskis Romaldas, sakēs, ka anam tuos kningas bova tēkros noōvētēms.

Eitont metams ņemaitēdku leidēniū bēbliuotekelē papēldē ēr itaigç ņemaitēdkā paraōita pērmuoji ņemaitēdka eruotēnēs pruozas novelē „Akmou so velnē piedā” (ēdleista 2000 m.). Lig tuo laika anuos autuorē Dņervienē Teklē bova daugiau ņenuoma kāp lietovēdkā ēr ņemaitēdkā raōiusi poetē, vuo ēe – tēkros ņemaitēdkas pruozas ņedevros. Daug anuos pruozas kūrēniū vieliau bova ēdspausdinta ņemaitiu kultūras ē istuorējēs ņornalē „ņemaiēiō ņemē = ņemaitiu ņemē” (ons 1993 m. pabaiguo bova pradiets leistē vēituo ņemaitiu kultūras draugējēs laikraōtē „A mon sakā?”).

2011 m. Regējuonu kultūrēniū inicitīvu cēntros ēdleida dā vēina T. Dņervienēs ņemaitēdkas kūrības kninga – „ņali ņuoelē”.

Metams einont ņemaitēdkas kūrības konkursus pradiejē organizoutē Skouda ņemaitiu draugējē. ņemaitēdkē skaitimā tuo pa-

tēis Skouda rajuona ģemaitiu inicetīvo kuopnās metās liuob vīktē Nasrienu kaimē (Kretinguos r.) veikontemē Muotiejaus Valonēiaus memuorialēnemē nomē-muziejou. Tās metās spektaklius gimtojē muotinas kalbo jau statē maņne vēsē Ģemaitējuo veikou miegieju tĉtrā – TelŃiū, Kretinguos, Skouda, Rēitava, Kelmēs, Plungēs.

Ēlgā netrokos ģemaitiu pavīzdio pasēkē, sava tarmiem parađitus tekstus, kningas pradiejē spausdintē ē aukđtaitĉ, dzūkā. Paskotēnĉs metās anēi daug diemesē skēr tarmēđkas grupēnēs literatūras respublēkēnems konkursams. Tēi rēngēnĉ sava gimtojē muotinas kalbo rađitē skatēn tēik maņus, tēik dēdēlius.

Skoudē ģemaitiu draugējēs ģmuonēs boras aple Skouda rajuona savēvaldībēs R. Granauskē vieđoujē bēbliuoteka. Tonĉ tuos bēbliuotekas organizoutēms ģemaitēđkas kūrības respublēkēnems konkursams atsiūstē geriausē kūrēnelĉ ī spausdēnamē rajuona laikrađtie „Mūsø ģodis“, bēbliuotekas leidamuos kninguos. Tas prisēded ē pri bēndrēnē lietoviu kalbo rađontiu literatu aktīvoma skatēnēma. Par paskotēnius tris dēđimtmetius nemaņā sava poezējēs, pruožas kningu ēleida Ģemaitējuo ē kētūs Lietovuos ģivēnos ģivēnou ģemaitiu literatā. Ģemaitējuo veikontiu literatu klubā tĉp pat rēng spaudā ē leid sava nariū kūrības rinktēnēs. Anuos ī paskelbta nemaņā ē ģemaitēđkā parađitu kūrēneliu.

Ģemaitēđka rađta ē grupēnēs literatūras istuorējuo Skouda rajuona laikrađtē „Mūsø ģodis“ redakĉējēs vaidmou ī ēđskērtinis. Nu pat tuo laikrađtē ģivavēma pērmūju dēđimtmetiu pri redakĉējēs veikē literatu būrielis, ēđgodēs, ī literatūras kieli ēđvedēs ne vēina dēđimti kūrībingu ģmuoniū. Ēe īr dērbēs, laikrađtē literatūras poslapiūs sava kūrēnius skelbēs būris Lietovuo gerā ģēnuomu poetu ē pruozininku: Bucevīēienē Stasē, Granauskis Romalds, Juonauskis Stasīs, Strakđis Adolpis, Kobēlios Justīns, Paulauskātē Danutē, Gadeikis Liodvēks ēr kt. Tuo laikrađtē poslapiūs sava pērmūsius kūrēnelius paskelbē ēr Tamođauskātē-Zabitienē Dalē, Jurgilevīēienē Stasē, Ramuonātē-Mukienē Danutē, Puocios Vacluovs, Viēios Vacīs, Miltienis Stapuons, Jankauskis Jūzaps, Pvinklīs Duonats ēr daug kētū literatu, ģemaitēđka kultūrēnē atģēmēma metās pradiejusiu rađitē ē ģemaitiu kalbo. Ēe, Skoudē, jau daug metu ģivēn ē kor poets, pruozininks, drama-

turģs, reþisierios Untulis Edmunds. Ons ne tik raða pjesēs þemaitēðkà bet ēr anas pats stata Skouda Þemaitiu tçtrē. Tuos anuo pjesēs jau īr pelniosēs pripaþēnēma ēr kētūs Þemaitējēs rajuo- nūs, solaukosēs tēn dērbontiū reþisieriu diemesē.

Laikou einont vēs daugiau stēprie þemaitēðkà eiliavosē Kobē- liaus Justiņa pozicējēs. Raða ons nedaug, bet tuokēi anuo eilie- raðtç kàp „Þemaitiu kapalç“, „Kàp rçk vēsoku padērbtē“ karto so Anglēckē Stasē, Genē Prana, Kazragē Algērda, Mileikienēs Uo- nuos, Dþervienēs Teklēs, Rodē Edvarda, Puociaus Vacluova kūrība jau ī ivardējemē kàp þemaitiu grupēnēs literatūras klasika.

Dēdēlis lūpis þemaitiu grupēnēs literatūras raiduo ivīka so- laukos literatūruoluogēs, Vēlniaus universiteta puofesuo- rēs Daujuotītēs Vēktuorējēs pērmuosēs þemaitiu ē lietoviu kalbuom paraðītas eilioutu tekstu kningas „Balsà ūkūs / Balsai ūkuose“ (2010), katrou prijiemim kàp dēdliausē duovēna þemaitiu kalbà ē grupēnç literatūrā. Nedrousos bova tas pērms puofesuo- rēs þingsnis i þemaitiu literatūra, bet optēkrints. Kninga solaukē dēdēlē kolegu literatūruoluogu diemesē, kou jau berokoutē ap- le þemaitius. Greitā solaukiem dar trijū V. Daujuotītēs þemai- tēðkà ēr lietovēðkà paraðītu eilioutu tekstu kningu: 2012 m. – „Gīvenu vīna / Gyvenu vīna“, 2015 m. – „Tatā pariejau / Tai parējau“, 2016 m. – „Þīmēni vuobelie / Þieminē obelis“. Vē- sas anas autuorē pasēraðē slapīvardio „Viktorija Daujotē“.

Dar tvērtiau tamē þemaitēðkas literatūras laivē pasējotuum, ka 2016 m. solaukiem puofesuo- riaus Botkaus Duonata apīsa- ku rinktēnēs „Kà þemē bova brongesnē oþ douna“, katrou tçp pat, kap ē V. Daujuotītēs vēsas ketorēs kningas, spaudā parēn- gē ē ēðleida Regējuonu kultūrēniu inicitīvu cēntros.

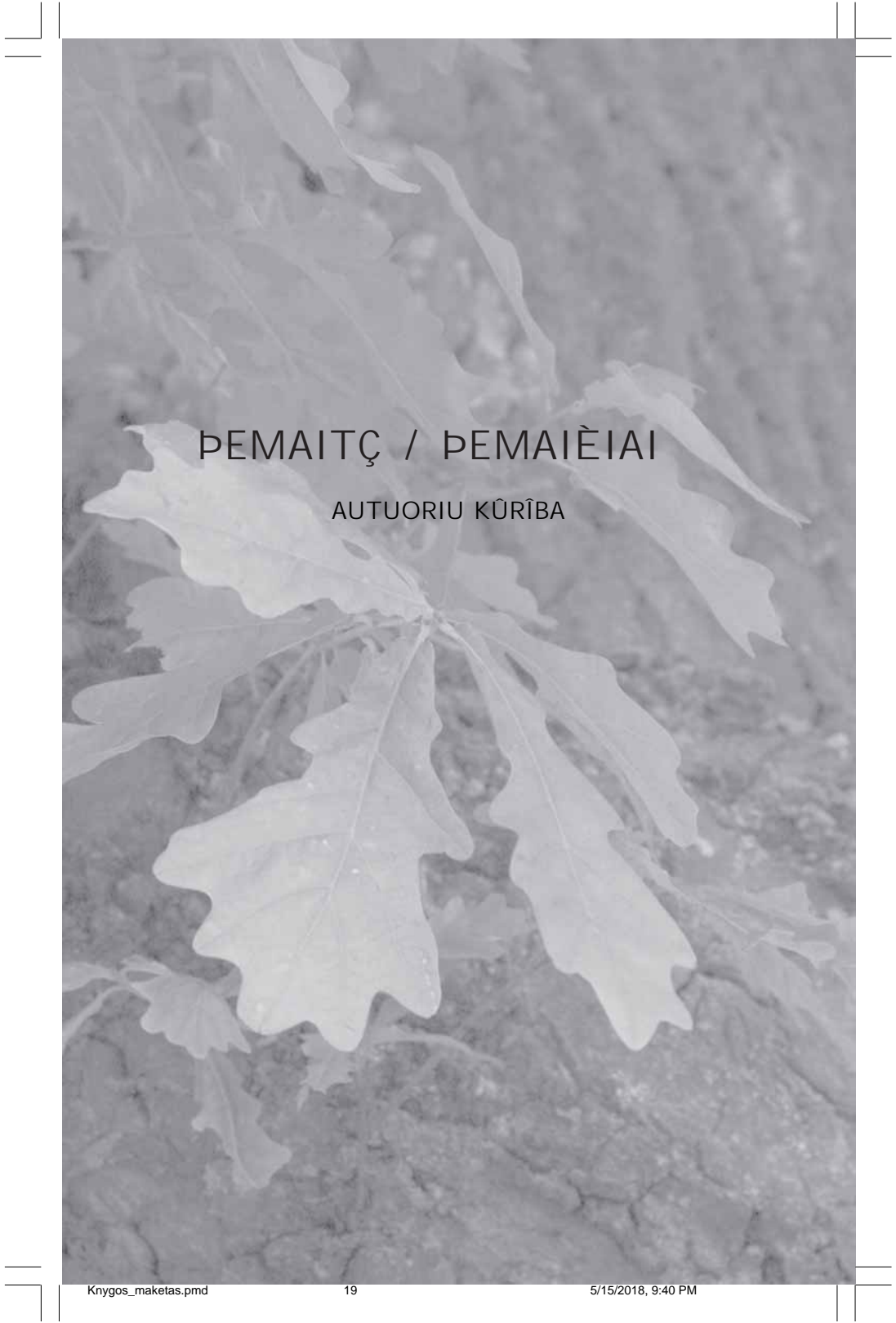
Tçp þingsnis pu þingsnē priartiejuom pri 2018-ūju metu. Līgç prið 80 metu Kaunē Þemaitiu raðītujuo sambūrē inicitīvo bova ēðleista pērmuoji þemaitiu kūrības rinktēnē „Þemaiēiai“. Prisēmīndamē tou īvīki pamiegēnom paveizietē, kou pri tuo, kas geriausē þemaitēðkà paraðīta bova ēðspausdinta 1938-ūju me- tu antuoluogējuo, gālietomem pridietē dabā ēð tuo, kas 1991– 1993 m. bova paskelbta laikraðtie „A mon sakā?“, 1993–2016 m. þornalē „Þemaiēiø þemē = Þemaitiu þemē“, Þemaitiu kultūras draugējēs rēdakcējēs ēr Regējuonu kultūrēniu inicitīvu cēntra

ėdleistuos kninguos, atsiūsta į žurnala „Pemaieio peme = Pema
maitiu peme“ redakciję, paskelbta elektroninėje leidinio „Pe-
maitija“ www.samogit.lt.

Autoriu ė kūrėniū daug. Ėd tuo, kas dā nepamėnavuota, dē-
dėlė diemesė ė verta Lingė Justina, Zabėtė Petra, Aleksandraviėie-
nės Anas, Girdpiūnas Valė, Rėmeikė Levuona, Lėngvėnienės Bė-
rotas Teresės, Bridikienės Romaldas, Kurđitės-Lingės Renatas, Pau-
liuvienės Danguolės, Zabėtė Augenėjaus-Pvinklė Pranė, Ėimkaus
Ruoberta-Karlė Gieta, Maksvitė Jūzapa, Daukontienės Graþinas
kūrībėnç ėiokuoþėmā. Nuorint vėsoku sotalpintė ė vėina kninga,
prisiçjė daritė dēdėlė atronka. Karto so puofesiuonaliū autoriu
kūrėnç ė vėina krūvelė sogolė nemaþā jau sava kningas lietoviu
bėndrėnė ė pemaiteiu kalbuoms ėdleidusiu, aktiþ perėjuodėniūs
leidėniūs bėndradarbiaujėntiu literatu puozas ė poezėjės kūrėniū.
Tçp atėdeviem pagarba tėms, so katrās 1991 metās pradėjuom
nu pėmės keltė pemaiteika þuodi. Skaitėdamė anū eilės matuom
rėdkiāsius điu dėinū pemaiteiu literatu kūrības bruoþus.

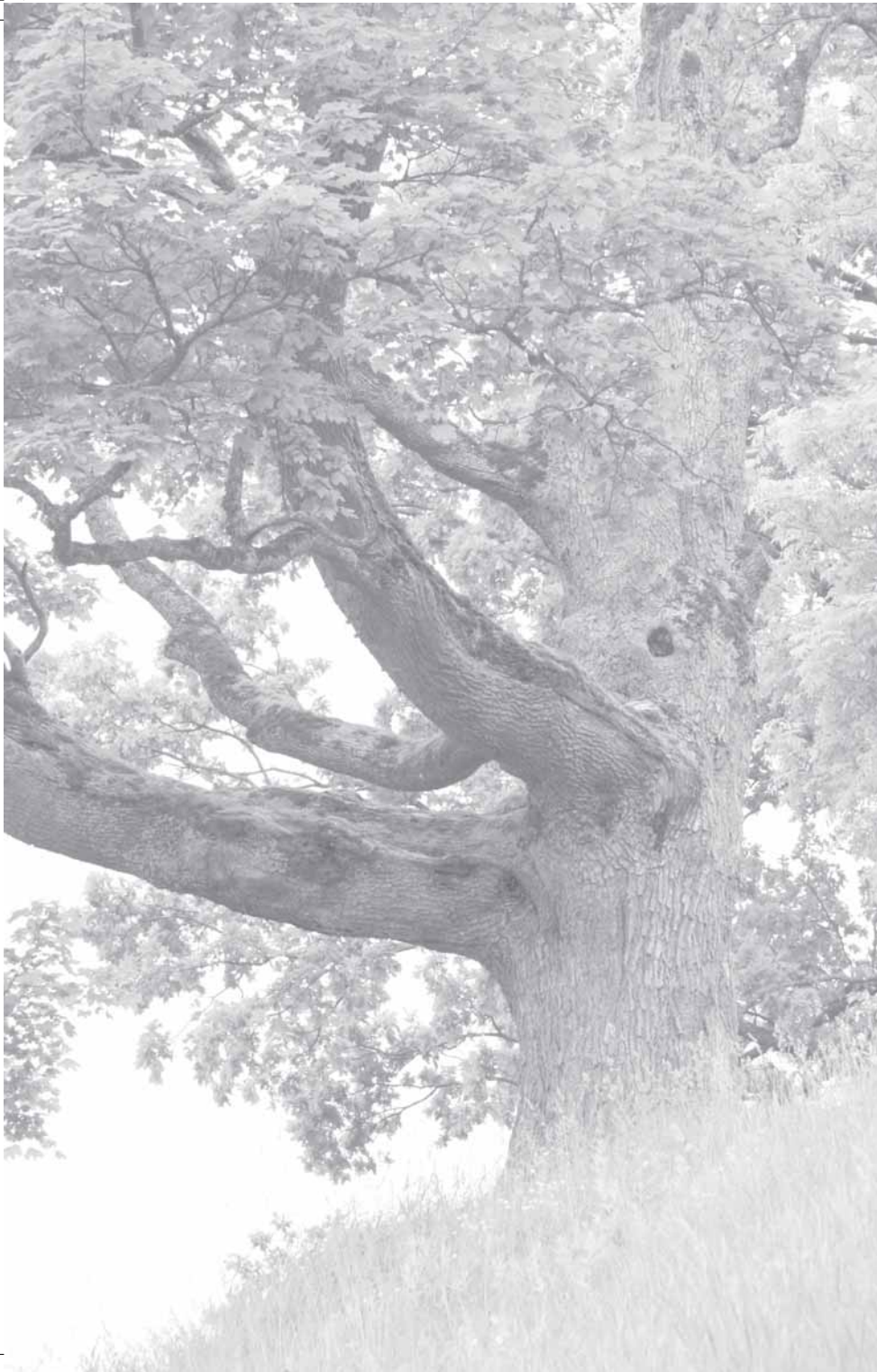
Ta mūsa skaitituoþjems ė ronkas idoudama kninga – duovėna
tėms, kas pėlda pemaiteikas kūrības aroudua, ėr tėms, kas bron-
gėn pemaiteiu kalba, skatėn sava gimtuojė kalbo rađitė tus, kas
tvėrtā sava ronkuos laika plunksna, tor kou sava kūrėniūs pa-
sakitė þmuonėms. Tou kningo Regėjuonu kultūrėniu inicitivu
centros oþbėng ėr 1993–2016 m. leista žurnala „Pemaieio pe-
mė = Pemaiteiu peme“ istuorėjė. Vėskou, kou toriejuom bron-
giausė, sodiejom ė tou kninga.

Ramonātė-Mukienė Danutė

ΡΕΜΑΙΤΣ / ΡΕΜΑΙΕΪΑΙ

AUTUORIU KÛRĪBA

Aleksandravîeienē Ana-Ana Brîdē

VAKARA SMUIKS

Oļ langū raibuliū viel peizaḡā,
ḡaras nukaukō rauduonās batukās.
Nuskub gaidas pakranēiu vuojaḡās,
gaidas suverp medinis kupriokas.

Juk ne poblēkā – natas pavasariū
maluonēngā kaseles ņukūj.
Nusēḡlūstau paklīdieli aḡara:
Īvu ḡidlapḡs ḡemi rasū...

Jaunatīs ḡaltīs ranguos tḡp tīḡ,
ḡliauḡ naktim par nusnēgosi kranta,
dūḡt ḡīsmeli, ḡērdīs kertie ḡīla:
Meili ḡiūnakt dujetā surand jug.

Dangus suvērḡ ḡvaigḡdeliu atuodūsḡs,
nusērḡst, skleidas ḡēbinēḡs, rieduos,
ḡaiḡarās tīkōt upelie maliuodēja,
ḡuok smuikelis viltīs menuetus.

VARUONĒKA

Gieri krantā ruḡanēiaus ņga,
vuo vidunakēiu ņvendri meldies,

kap i gelmi sīlvarts isprūda,
veidruodi delēiuos taka suskaldi.
Suvērpiejes aņers sukrūpēiuoja,
panarēna krantūs puōes ūvēlgsni.
Dā ēlgā raibuleva, trūkēiuoja
karalīsti vandens pavērdiomi.
I tamsas āja mergiōkas svajas,
ņēngsnie geisma ōērdis ēōkamūta.
Tarp ūmuoniū radusi sava pragara,
lēlēja ji dugne vainēkūta.
Dā negēmusi sup ana kūdēki,
Pasmerkta, beļluovi – Varuonēka.
Jūdakasi graņpuoli, liūdēnti.
Laiōkus raōa smiele geltuoni:
Tēkra meili negal būti nūdieme.
Teistē a galem oņ aistra? –
puovs auōruos kāp praplītōt, paruodija –
pakartuo... karuoli paleisdama.

PAĀKŪDNĒNKS

Trept vuōņelis kuōjele,
Krest ūēlāja barzdele.
Smails rags lig nuorags
par tvuoreli ōvīst!

Gvaltas kruok muorkas, kuopūstā:
Skot nu ūemes vuōņi ūstā!
Zūba karpa, gņiaūņa, skaba,
ratavuok nu biesa, baba!

Laupūs rikōti: rūgōtel, trauksu!
Kēnka mēklēn ē neklausu.
Lend kap prūsas kuoks i popas.
Kapt oņ raga, spord kap kriopis.

Nemankōtink ma darpe kēōkas,
netursnuok ēe kap puo mēōkus.
Paveiziesma, kas dā jūkses!
Oḡdarau gardelie – rūgsi!

Klapt ragūta akes meilḡ,
Ause kasau, daruos gaila.
Tik jau tuo, zīliuok puo pīva,
Nepaḡkūdēnk, diḡ krapīla!

ḡUOK, ḡARKELI

Nevasnuok, ḡarkeli, neplak vūdega,
atguli dīneli, buva nebluoga.
Vakarelis vedas ḡiauda kelelio,
maldeli praḡīda muna lūpeliu.

Balta staltīseli, agles ḡakeli,
pluotkeli dalēnsmuos, degen ḡvakeli.
Parein kūdikelis dausū ḡventasā,
Krēkōta marḡkinelḡ – ḡērdīs atnaḡā.

Naktelie tīliuojuo ḡibiek, ḡvaigḡdeli,
prakartelie krīkōtaun tīra dūḡeli.
Pastreksiek, ḡarkeli, gaideli te skris:
ḡventuos Muotēneles skreitūs – Jēzulis.

Gīdūti padiek man, lēnksmēnk ḡērdeli,
vēlti ḡiūnakt prijam muna ḡemeli.
Unt vīnuos kuojeles, unt abidviejū
ḡuok, vasnuok, ḡarkeli, sparna galeliu.

Anglickis Stasīs

TRUOBALĒ PRI OPĒS

Vies truobalç eioprīna paðiauðē.
Sens eso, kap latopis, nudrēbēs par kuota.
Metu peilç lig kraujē nugronðē pakauði
Op skuolas ēr op dounas pasenosē plota.

Jauno būdams að pats ton truobalē pri opēs
Sokērtau ēð velniuonēðku rōstu.
Puo dērvuonus að akmēnis raustiau kap ruopēs.
Ðçs laikās tuokē vēina akmens dēðimtēs ēðsēgōsto.

Bova galēs kap vondens ēr sekies ba vēina...
Merga veðlē dēðlç nuveiziejau par patē.
Ēr nuðvēta truobalēs nurūkosēs sēinas,
Kad ana pērma karta ēe kuojē pastatē.

Biega opēs. Ēiorlena pruo gala truobalēs.
Lçduos vasaras, þēimas, pavasarç veðlē.
Auga mēiþiu auksēniu dērvalēs,
Auga sūnā, dokteris rūga kap teðlas.

Vuo kad pauga – stēprībēs nabova kor dietē.
Vēsē akmēnis rautē nuoriejē, draskītē plieðēma.
Vēsē truoba ēr patē, kap ouga ēðsērposē, geidē torietē,
Svērna pēlna grūdū, vasaruojaus prikrauta kluojēma.

Bat dērvuonā jau bova vēsē ēōdraskītē,
Ēr kap ruopēs iōraustītē akmēnis bova.
Ēr nablēka ņaliūkams sūnams kon truobalie pri opēs darītē,
Ēr sarnā aple dēdēlē laimē kap dūmā praņova.

Vēins, praņēlosi tieva truobalie palēkēs,
Ēōsēpluovē i paļali ņemēs par jūrēs;
Kēts, kap rodēni avēns, blaōkītēis oņnēkēs,
Vīdams laimē apgaulē, i miesta ēōkūrē.

Vēins lēkau ēē, pasenēs, solinkēs.
Riemou degēn ismegosi ņuona.
Vuo laukū, tēik laukū nugīventu aplinkou...
Vēsa ņemē kaimīnu dērvuonā!

Aō jums dar nieka nasakiau aple ton sala,
Bornuos napradariau aple priņielosi karklīna.
Veiziek tēn ontis nusklēndē i bala,
Nukrimt kap velienas, nūmestas i ajerīna.

Anuos tēn lēzduš neō ēō atlađiū ēr smēlgu
Ēr vākus ont kiauōčs kanapietās per.
Geltuonus, kap kiauōīnē, ontīēius ēōved naoņēlga
Anuos ēr galvas i maurouta vondēni lig dogna ner.

Tēn tuoks tīliejēms, kelnēs atsēraitēs,
Puo sēitovas, puo ēōtakas, puo maurus braida;
Tēn tuoks klegiejēms ņēlvētčs apņielosiuos paļlaities
Ēr tuoks tauōkiejēms balsa ēō lonkuos i lonka svaida.

Truobalē tēn, solinkosi i kopra,
Puo tuopuoļčs ēr puo klevās kap senē kiūta.
Retā pruo soglaustas ņakas auksēnčs pērōtās saulē papeō
anus ēiopra,
Retā padraska vies keporē ēō ņiaudū ēr ēō kluostiū pasiūta.

Pemaitč / Pemaitēlai

Vākū tēn kopētas puo kēima mietuos
Ēr pelkēs vondēns puo lītaus ēdīkē taōka.
Gīvenēms tēn, kap tas ōimtmietis sienis, ʒn ēō lieta,
Vākā nu vondēns prisēmtū pelkiu nabaōka.

Aō jums dar nieka nasakiau aple torpīna,
Aple tas aplatās, tas ganiavas, tas pēivas,
Kor moskolingas ronkas kel i dongo ōpoulīnā,
Kor pēmin klump baltās pēidās apkrautas ēivas.

MAMALĒ

Katēls kamēnē kraustuos ēō pruota,
Muolē kamēnē tēn, ont aprūkosē onōa,
Vāks eglāōakiems ogni apkluota
Kap ēdīkieli kūdiki komōa.

Bat naklauḡada vies nusēsparda
Ēr, ēiaūōkiedams rauduonuoms kuojeliems, katēla gluosta.
Vērals anamē prunkōēiuodams gardos
Potu skorlʒs baltās apsēkluosta.

Ont kiedalēs mamalē solinkosi
Skrʒtē dēdēli dobēni laika
Ēr, konkuolus kleckīnʒ sominkiosi,
Sokratītē anus i biegoni vērāla taika.

Tʒp gerā pri ognavētēs kamēnē sava.
Viesols ūbau, paḡuokēs i kalva.
Do ōēōoulietius laūpa lēiḡovʒ pagava
Ēr ont sēinas muolēnēs atmuōē dēdēlēs galvas.

KĒNSTOUTĒ

Spargēnonēiuo vasaras saulie drēbsa kēnstoutē.
Kap mielēnē dūmā tuolībie mēōkā vuos matītē.

Dēinovēdē sapna nabaigē sapnoutē
Apsvaiga dēlā ēr vaivuorā nuvītē.

Vuo, ikelont kuojē i tvīlontē ton givatīnē,
Tau dērdēs krūtēnie ēd baimēs apsēvert ont dūona.
Gīvaēiu kap kuodēs, nuors jīmk sau ēr krauk kor i skrīnē,
Gīvaēiu, dvēisiū kap sēdabros, kap auksos rauduonu.

Mielenēs, kap mielēna dongaus ađaras griaudēs,
Tarp krūmu kerieplēdķu pvalguos sau gailč.
Broknū kap mergēkiu veidelč ēdraudē,
Ēr pēlnē svaigēnontē kvapa nuodingējč gailč.

Ēe, tīrūsē tūsē, kap pasakuo pmuonis,
Gīvaēiu vēsū karalienē torinti sava boveinē.
Ont kaktas neđiuojinti kripio ana, kap tēkra krēkđēiuonē,
Ont sava galvuovērdē auksa karūna, pēbontē poikč.

Puo pakerēs londa ana, puo atlađēs tonkēs,
Tonkiūju vaivuoru kerīnūsē kaitēnas saulie.
Vuo kad ana ikert kam nuors, sosērēitosi baronka,
Baveizint jau tas ēdskrausta i kēta pasauli.

DVĒ VASARAS

Par supīdosēs pēivas
Vasara brēda,
Vuo bētelēs puolīnūsē ronkiuojē medo.
Vedo
Ejuov par karklās pripielosē lonka,
Pasējiemē vēins kētam up ronku.

Gailč sklčdē aplinkou
Marēnonti kvapa
Ēr karklīna pverblelč
Skombiejē tarp lapu.

Pemaitč / Pemaielai

To ðnekiejç,
Ðnekiejç karðtā aple meilē,
Ðirdi ruovē ið kūna ba peilē.

Ēr sakç mon
Gīvensma, ougelē, kap ruojou!
Lēpsma,
Rēsmuos aukðtīn
Kap tēi apīnuojç.
Ēr truobalē.
Truobalie vākū mas turiesma.
Ēr vargelē
Jouda vargelē
Tēkrā neregiesma!

Ðirdi.
Ðirdi uns sakē,
Að tau neupdouso!
Je nuoriesi,
Ēr asla að pats iððlouso!
Ðimta kartu buēiouso
Meilingā par dēina,
Būs gerībēs vēsuokēs kap ðeina!

Laukiau vēinus,
Ontrūsius metus
Ēr tēkiejau.
Ēr par longa longieli
Kap gorēēs veiziejau.
To, vaþioudams pruo ðali,
Vēs ðelmēðkā muojç,
Sava paþadus dar ba karðtesnius
kartuojç.

Lig tuo ruojaus
Maþā jau, kap sakç, batrūka!
Toukart vēiðkelç mūsa ðalelēs aprūka.

Jiemē anon
Idiejē i mađina alē
Ēr idiejē ēđđūmē i svetima ali.

Saulēs nier.
Kiaurus metus tēn napatek!
Vuo puo truobas
Valkiuojēs bads ēr vargs tik.
Pmuonis tēn
Tp sulīsa, nuplēka, vēinas iaunas
Ēr bornūn skīlelē balēka.

Vasara atbrauk apēt
Par padvesintas pēivas,
Kap pablūdosēs kraipuos
Baltā krakmuolītas ēivas!
Kas gīvs, galīs
Linksmēnas, sokas ēr diaugas.
Mon tik vēinā nalinksmo ba drauga.

Nieks kap toukart
Jau monēs napalīd par lonka,
Nieks liūdnās vakarās naaplanka.
Kiūtau vēina pati
Pri upielosē taka,
Nieks meilingu uodieliu nabsaka.

Alksnīnielis, 1942 m. lēipas 5 d.

VAIK

jē vaik patuors, patuors,
Kaiđē rūtuoms keporēs, keporēs.

Kaiđē rūtuoms keporēs, keporēs,
Gaudē sava mergelēs, mergelēs.

Gaudē sava mergelēs, mergelēs,
Spaudē plēina strielbelēs, strielbelēs.

Spaudē plēina strielbelēs, strielbelēs,
Goldē priēdu eilelēs, eilelēs.

MERGĒS

Lîn lîn ēr lînuo,
Vēsas mergēs lēinēinuo.

Raun geltuona lēna,
Kas dievies, naļēna.

Lēna raun kap vaļka,
Ronkuoms rasa taļka.

Raun, joukū nadara,
Lek uļ bara gala.

Bornas deg rauduonā,
Lonkstuos dailē ōuonā.

Lîn, lîn ēr lînuo,
Vēsas mergēs lēinēinuo.

ATMĒNĒMĀ

Oļmērōtē negalio truobalēs dūmu,
Kor vākpalaikio būdams aļ kriuokiau,
Ēr tūn ļaliūn, ļaliūn pakrūmiu,
Kor būdas ēļ ōakūn statiau.

Ēr varlēs pelkiesē pavasarčs tēn korkē,
Ēr kelnēs atsēraitē gondrā anas gaudē.

Vėsuokçs vabalàs krebpdiejė tèn doborkç,
Vėsuokçs paukõtçs èioròkava paðlaitç.

Vuo laumės vakaràs tèn skalbė þlugti,
Kor dėina muotrėðkas jierátius trinka,
Mas liúbam skubintėis pruo ðali smoktė,
Ka mumis so jierátçs naèòtrinktòm.

Pemaitiu kraðta apgamas èr dvesas
Ðerdie pasėlėikt naèdėlduomas,
Nors būtumi atmėnėmus upgesės
Èr pasaitus nutraukiuojės, svetor èðkėldamuos.

Èr mon vės dar atsėlėip padevėmà
Aple gerĩbiu gruobstĩtuoji kauka,
Èr moni tabþau dar ognėis veþėmà
So raganuoms èr aitvaràs par lonka.

1943 metà

ANA

Ana rinka rogius kap varòkie geltuonus
Èr skobiedama rinka i piedus.
Ana pĩnė levėndras, bėliūnus rauduonus,
Pri darþelė tuoruos atsėsjedosi.

Ana ruovė lėnus, ðokava kap plaukus
Èr èð stakliu nalėpa savaitės.
Ana tekėna biega so grieblio par lauka
Èr tèn duobėla dauþė ikaitosi.

Ana plaukus toriejė geltuonus kap lėnà
Vuo akis – kap dongaus mielėnoma.
Èr pats pondzėivs, matĩtėis, naþėna,
Èð kor gava ana tėik geroma.

Ana dainas dainiou kartās griaudēs,
Kartās linksmas kap vasaras dēina.
Ēr ņondelç anuos kap ougelēs ēðraudē
Ērdi velk ēð krūtēnēs na vēina.

POÐELĒ

Ont kalna laiba
Poðelē stuoviejē.
Ðalēs karūnelēs
Linka nu viejē.

Puo to poðelē
Bernielis siediejē,
Sava mergelē
Ikalbēnejē.

– Að pasēdērsio
Plēinini ara,
Par vondēnīnus
Að douso gara.

Að tau parneðo
Karuoliu eilē
Ēð tēn, kor marēs,
Gēlēs kap meilē.

Dēina kap varlēs
Ðaltas praslinka.
Ðali poðelē
Nu viejē linka.

Puo to poðelē
Mergelē siediejē,
Galva ont ņemēs
Kopētas diejē.

Liekē par jūras,
So paukōtcs kēla
Kuol nelaimingoujou
Sparnā nusvēla.

Gol dabā pemie,
Pot par veliena.
Gluosta mergelē
Medē kamiēna.

VĒNTA

Vēnta, Vēnta,
To pēmainiou ðvēnta.
Tava opēs, maurā
Lend par ðērdi kiaurā.

To raitās par pēivas,
Tavi gluosta ēivas.
To ēð mūsa kraujē
Esi tuoki srauni.

Namainīs ons tavēs
Kad ēr būtom gavēs
Pakaitās Urala
Ar kētuokē gala.

Namainīs op nieka.
Ba pavēntiu ðieka,
Ba gimtuosēs posēs
Ons kap ēr ba dvasēs.

ROGĒ GĪVENĒMS

Rogē daigs ēð pēmēs kelas,
Nu galvuos sau kromslī vert.

Porva nu akiūn nuvalēs,
Kēik tik gal i aukōti kert.
Pçima anon snēigs truoðkēna,
Leds oþgolēs baisç spaudē,
Speigā paðalius spruogdēna,
Tuorgalç puoðkiejē graudç.
Rodēni kēitēijç groudā
Viel kap rçk gīventē naleida
Puo ðaknū i þemē jouda
Kala kaltus kēita leda.
Vuo rogīs vēs tēik ēðstīpa
Ēr graþç graþç ēðplaukē.
Ons, akis platç pravierēs,
Na tuokiūn dāktūn dar laukē.
Viel vaþioutē ēð rogeinu,
Viel i jouda þemē krēstē...
Ei, oþ vēina tuokē dēina
Gal na vēina þēima kēstē!

ÐERMOKØNIU OUGU RAIDĒ

Ont kalno vīrā
Pombçs arē lauka,
Pakalnie ontis
Par Atlanta plaukē.
Ont kalno gondrā
Lēipuo lēzda kruovē,
Pakalnie mergēs atneðtus
Anūn vīstīklus pluovē.
Ont kalno apoðēs
Þaliuoms skareliems telkðnuojē,
Pakalnie laumēs audēklus
Ont þemēs kluojē.
Ont kalno að
Regiejau auksa þvaizdē,
Pakalnie ēð ðermokøniu ougu
Diejau perma raidē.

Bagduons Apuolēnars Petros

PEMAITIJA

Tuos þaliuoses pīvas, miðkā sliepingi
Tau ðērdi pagluosta kap muotīnas runkas.
Upieliu skaidriūju pakruntes þavingas,
Kur paukðtç greitsparnç pavasarçs lunka.

Prabēls tau i ðērdi uþburuntçs þuodçs,
Nuvīs anī skausma ēr liūdesi pēlka,
Atneð tava sīlā tāp laukta paguoda,
Iðklīdus i tuolima klajuojima ēlga.

Vuo brungi ēr mīla ðalis Þemaitijēs,
Kas gal napamēlti tūn tava graþībiu?
Sugrinþusi ðērdis jau nieka nabēje,
Patīrusi meili ēr dþiaugsma baribi.

PEMAITIJA ÐVĒNTA

Viejç subongava
Kap rugç ont lauka,
Kor kvep mums þīdelç,
Kor biteles plauka.

Palinkdama svērtis
Saulielīde meti

Þemaitiç / Þemaitiçai

Prijims kad ģer vielu
Bat kikvīna sviēti.

Iētis tavī ronka
Ģipsuodams ģemaitis,
Naklaus, ar iō ēē pat,
Ar gal prađalaitis.

Visīms ruoda ēērēdi,
Pakvīt unt nakvīnis
Pri ēvēntuos ugnelis
Truobelis ēiaudēnis.

Kāp mīla ģer brongi,
Ģemaitija ēvēnta,
Mīliesma par omģius
Lig pat graba lēntā.

ĢUODĢ VĒNTĀ

Tēn kalnelĢ, tēn guojelĢ
Palei mūsa Vēnta.
Ģģiaugsmu nuōvīt kuōģna veida,
Kam tēn būti lēmta.

Ta padongi Ģemaitijēs
Tuoki mīla ēērdĢ,
Ruods, ka prađnek meilis ģuodĢs
Ar tu mumis ģērēdi?

Ģērdo, ģērdo ģer supronto,
Ka dar muni mīlet.
Ģēr ēērdēm joms atsakīso,
Tegol lūpas tīlĢ.

2000 m. līpas 27 d.

LIEKET, MINTES

Ilgesīs kap runkas tīsas
I tun kraõta, i tun õali,
Kor palikuom mas vaikīsti
Õr jaunīsti þale þale.

Kor Medþiuokalnīs õr Vinta,
Unþulā þali rīmuoje,
Kor uþgimti bova limta
Þemaitijuo mīlemuojuo.

Kor aukõti puõinā rīma
Õr õiuobrelç kvapa skleidi,
Kor pasielç ir arimā,
Drunses dūmas mūsa veidi.

Lieket, mintes, juns i tuoli,
Gimta þemi apkabinket,
Sena kriþiu tartom bruoli
Rūtuoms, mīetuoms padabinket.

DĪNAS

Uþmerkiu akes õr svajuoju,
Vuo vaizdā keitas õrgi mainuos
Õe vaivuorikõtes i dungu muoje,
Tin puõūn gimtūn õakas leinas...

Tik daug dīnūm muni palēka,
Þīdās dþiaugsmūn iõ tuola muoje,
Vuo kētas tomses pasilēka,
Aõ ainu vēs õr vēs svajuoju.

Nebso Gronþins jau nieks mon junsā,
Vēs kētas reik mon pasitēkti,

Īpēngs i mona buti drunç
Ēr naktimis nablçs upmēgti.

Ar ēlgā dar muni viliuoste,
Vaizdā þavingi, dīnas õvīses?
Ar leiste laimi dar pajosti,
Ar tumsuos ūkanuos paklīset?

BALTI STUOGĀ

Balti stuogā Telõiūn miesta
Õvīt ið tuola unt kalnūn,
Þemaitijēs ta suostēni
Nu senūn þilūn laikūn.

Tēn kēlst katedra didinga,
Rūmā vīskupa graþi,
Dēdis centras kultūrinis,
Dþiaugas dīdi ēr maþi.

Vuo aplinkū pīvas þales.
Aþera vundū bangū,
Kor tik aki bauþmestom,
Tik graþibiu nūstabiūn.

Kāp mums tavis namīlieti,
Þemaitija moms bronģi,
Visi gal tik pavīdieti,
Ka tinā atsironði.

BŪK MĪLEMA

Iðvīsk, pasauli, kraðta tūn,
Pri jūras Baltijas krantūn,
Kur Nemuna vingiūje opi,
Miðkās pakrontis apsisopis.

Kur Vintuos lunkas plates, þales,
Kur mienū tek naktiems iðbalis,
Tin tu pajosi ðvinta dþiaugsma –
Kituokiuos laimis mas nablauksma.

Vuo ka gegøþi sveikins rīta,
Īvūn þīdās jau apkaļðīta,
Iðgērsi pīmenūm birbīni,
Artuoju daina sutartēni.

Vuo þemi mūsa ðvinta, brungi,
Spindiek kap þvaki þemēs lungi,
Ramībi neðk pasaule taikā,
Būk mīlema, būk umþçs sveika.

NAKTIS

I þemaiēiu þales pīvas
Nusileida naktis kasas,
Ēr sustinga kap nagīvas
Ont þuolīnu ðaltas rasas.

Medç, patvuorçs sustuojin,
Snausdami kaþkun ðnabþdieja,
Aple ateiti sapnūja,
Ðakas unt stuogūn padiejin.

Tīla vēsus uþmēgdēna
Sava auksa sapna skreiti,
Tik lakðtingalas suokēma
Nenutēldi naktīs skraisti.

Varliūn mozēka dar gruoja,
Pelkiu mēgla prisidengus,
Ðunis pakīmçs vaikðnuoja,
I kudlas itraukin sprondus.

Tik sena muotoži meldies,
Runkuo puoterelius soka,
Rīta juk pirmā reiks keltis,
Viel pradiet darbūn ratoka.

Ēr ta ņemi tuoki brongi
Tau i ņirdi meili kviepi.
Niekor kitor tuo nebrondi,
Kas tūp dņiuginti gālietu.

ŅEMAITIJĒS LAUKĀ

Vuo laukā ņālijč brongiuos Ņemaitijēs,
Ēr pīvas, ēr gērēs ņemelis gimtuos,
Paromņius ņīdieste kap baltas lelējes,
Ēr junsa ņāuksma mon ņērdis kartuos.

Juns upes vingiūtas, aņerā gilijč,
Kap veidruodč dongu savie atspindies,
Vuo tuoliauses daubas ēr slienč platijč
Skraidūliu paukņēiu gīsmiems vēs skombies.

Keleivi tu ņemis, kor benukeliautom,
Narasi tu ņemis graņesnis kituos.
Ka kuoņes pavarguses geisi nuplauti,
Tai Baltijes bongas daineli pauoņ.

ĒŅ PRAEITĪS

Sovērņ dņiaugsma sporgas paņērdie,
Ka aņņelgu praeiti sava,
Kik daug mīlemūju paveikslu
Pruo mona akis praņģiava.

Ka ģērdie jaunīsti praņneka,
Er priņķauki bortus graņņeusius,
Mona dīnas ģīdieje so vīņņiem
Ale aņņ anū nabatņņauksu.

Tik ateiti pinsu ēņņ nauje,
Gal ģvaizdes nuņņvīs mona keli,
Gal laimi lauktuojiņņ ģvīsiausi
lōtīs mon sava ronkeli.

METĀ, METĀ

Metā, metā stebūklingi,
Kuo juns skobat, kuo juns lekat,
Ēe pabovīn ēr pradingin,
Nepalikin sava taka?

Naskubieket, pabuvuoket
Mona kīmi ēr seklīēiuo.
Dņeugsmaņņ ņuoki dar paņņuoket,
Jeigu junsa papraņņīsiu.

Dīnas ēlģas, dīnas trumpas,
Ēe neņņ dņeugsma ar nalaiņņes,
Baskubiedamas suklump vīs
Pri Smūtķeli mūsa kaimi.

Naskubieket, dņeugsma metā,
Dar pabūķet, linksmas dīnas.
Kor pasuks laimis verpetā,
Kas atspies nuors sīki vīna?

Botkos Duonats

GĪVENĒMA MUOKĪKLA

Vainā pasēbēngos kuoņnos ūkēninks sava ūki nuoriejē tvarkītē valog sava sopratēma – ba komandu ēd vērdaus. Juons, prið çdams pri gīvuoliū, kapē dēkuo sostuojē pri Pelēksa berpa. Priçjē artiau ē pradiejē anon gluostītē ē tilç rokoutē:

– Opaugā dēdēlis, par ton ēr atsēlaikç, esi papeists, lapelç ðin pavasari tuokēi smolkē taēðspruoga, bet torietomi soþalioutē.

Tas berpos bova ligo vēsuos suoduos simbuolis. Sunkç ēe þmuogou bova atsēgautē po vainuos, daug kon reikiejē apmēslītē. Kāp liōb sakīs Augosts, ne tik suoduos, bet ē miesta þmuogou tās laikās nu dēdēlē galvuojēma ē keporē kēlnuojuos.

Pērmuom nedieliem po vainuos dēdēliū pasēkeitēmu Auksēðkie namaties. Bet vēsē jautē, ka tor daug kas keistēis. Juons vēs liōb pagalvuos, ka būtēnā, rçk sosētēktē sosiedus ē vēsus rūpēmus rçkalus naskobont aptartē, soþēnuotē, kas kon naujē î gērdiejēs. Panaðē apsēkēitēmā naujīnuoms tarp suoduos vīru liōb oþtroks ēlgiesni laika ē vīks pri botelkas, tuoliau nu nomū. Ðin karta tuokem rçkalou tēka Tamoðevīēiu truoba. Ana na tik nuoðaliau, bet tēn vēs liōb prilaikītē ē tuo skīstēmelē; tçp sakont, vēskas vēinuo vēituo. Nieks gerā naþēnuojē, kāp ē kas þēnē aple vīru soejēma liōb ēðneðiuos, bet vēsumet, ka tik kuoks rimtiesnis rçkals, nedielēs dēina, atuokiau nu kelē esontiuo Tamoðevīēiu suodībuo, būrielis sosiedu jau ē sosērīnkēs, jau ē çt stēklalis

rato. Ē ton dēina vēskas prasēdiejē ligo ē natīeuoms: Juons atvedē i ganīkla karvēs, arkli po naktēis parkielē i kēta vēita, vuo ēe... Ganīkla – po pat Tamođevīeu longās. Vēskon atlēkēs Juons oņsēkūrē bankruota. Veizas: pri truobuos stuov Jūzaps. „No, kāp dabā? Rčk oņsoktē pasērokoutē, jog na darba dēina î, nie kor skobietē“, – pamēsleje Juons. Oņsoka. Ņuodis po Ņuodē, aple đen, aple ton. Tuoliau ruoda pačjē aple gīvuolius, kāp anēi Ņeima par- Ņeimavuoje, a napritrūka pađara, kon ē kāp pasēsiejē. Tčp ē truobuo atsēdūrē. Ēe ē vaina atsēmēnē, vēins kēta pradiejē tčrautēis aple kariūmenēs padarīta ēđkada. Po posrītēs plaudama stuotkus Jedzē pasēinduomava, a Elēna pasēsiejē rasuoda. Tčp basērokou- jint na kēik ēe tapračjē tuo laika, vuo truobuo siedou klausuos, ka pri lauka doru kapē kas trīp – klumpius ōloustuos.

– Aa, Sēmuonielis, – par longa pamatēs pasakē Jūzaps.

Ka čjē pro longa, anuo nabova matītēis – î maņa augoma. Bet Ņmuonēs pasakuo, ka ē nadēdēlis, bet siluos tor daug. Sklē- da kalbas, ka vuokītč anon bovē ēđvarē a ta apkasū kastē, a ta kuokiū doubiū.

– Ađ nakaso, – pasakēs Sēmuonielis.

– Kask, – parčkalavēs pareigūns.

– Nakaso, – dā karta pareiđkēs Sēmuonielis ē, napamatēs, ka anon oņ pakarpuos jau taikuos nutvertē pareigūns, metē i đali luopēta, so anou pataikīdams tēisč i ton priņiūrietuoji. Nas- kaudč, bet pataikē. Tas, pasēēiopēs ton luopēta, ligo pasiotēs poulē unt Sēmuonelē, vuo tas – ēiopt ē laika luopēta.

– Palčsk! – đauk pareigūns. Sēmuonielis palčd. Priņiūrietuos, baisiausč isiotēs, dā stēprieu kert Sēmuoneliou. Tas apēnt ēiopt ē laika luopēta.

– Palčsk, – jau parsiotēs kriuok pareigūns.

– Nagalio, – teisēnas Sēmuonielis. Tčp ē stumduos anodo, ton luopēta nusētvierosio. Pareigūnou reikiejē keliū pagelbininku, kol ton luopēta ēđ Sēmuonelē atiemē. Kastē ons nakasē, bet ēđ tēn ton dēina sava kuojuoms nabiparčjē – nomēi anon parvepē.

Barkō, barkō i doris.

– Kuoks mondagos, – pađnēbđduoms ēđtarē Jedzē.

– Prađuom ičtē, – pakvēitē Jūzaps.

Tarpdorie pasēruodē Sēmuonielis. Atsargc parlēpa par aukōtuo-
ka slēnksti, ligo bējuodams pamestē klumpius, katrēi basā anuo
kuojc bova dēduokē, tvarkingā oḡdarē doris ē tiktā tumet, atsēso-
kēs i bovosius truobuo, pasēsveikēna:

– Te būs pagarbints! Znuoēējēs.

– Jūzaps, kap ē prider ņeimēninkou, atsakēs i pasēsveikēnē-
ma, pavadēna sosieda i truoba.

Pasēsveikēna ē Juons.

– Onkstībs, sosiedē, – nusēdivējē ņeimēninkē.

– Toro rčkala i Jūzapa. Bet matau î onkstiesniu oḡ monē.
Gal būsō nalaiko atcjēs, znuoēējēs, parsēpraḡau, – ē bova basē-
sokōs i doru posē.

– Tēlpsem vēsē. Praḡuom i vēdo, – pavadēna ņeimēninks.

Sēmuonielis pri doru palēka klumpius, basos nučjē pri stala
ē atsēsieda unt zoslana.

– Dēkuo na raits kap vēsumet? – pasēinduomava Jedzē.

– Ka ņermis dā nanumetē ņēimuos plauka, – pasēteisēna Sē-
muonielis.

Kalba pasēsoka aple ton, dēkuo arklc ēḡlaika sena plauka. Jū-
zaps pasakuojē, kāp adjotantā priveiziejē sava karēninku arkljus:
ḡokava, pluovē. Juons pasēkuolējē, ka dā tabtor arklēnēs ḡokas –
nusēpērkēs juomarkē priḡ kelis metus.

– Va, pri prūda Augosts ņvalguos, – pamatē Jūzaps.

Jūzapu kēima vēdorie bova prūds. Aplink anon – bodinkā:
truoba, tvarts muolēniems sēinuoms ē jaujē. Pri tuo prūda at-
sēstuojēs Augosts ē ņvalgies. Cēgarninēēs ēḡ bornuos naēḡsējem,
ronku ēḡ kelniu kēḡieniu naēḡsētrauk ē i truoba ičtē naskob;
sopraskēt, anam na tas î svarbiausē.

– Retā pas mūsa ons taapsēlonka, – tarsteliējē Jedzē.

„No, ka nieks navadēn, oḡteks stuovietē“, – Augosts pasoka
link truobuos. Pradarēs doris pasēbarḡkēna ē, parḡēngēs slēnksti,
ḡmaikōtaudams paklausē:

– A naēḡvarīsēt, ka jau būris esat?

– Nee, bēn pamaḡo. Būrie – geresnē ruoda. Siesk pri stala, –
pakvēitē ņeimēninks.

Augosts naraḡēnuos, vuo siesdamuos pradiejē aiḡkintē, dēkuo
oḡcjēs:

– Vedo so Sēmuono toriav diela, anuo ē ēiðkau, bet matau, ka ons ī oþmērðēs, sakītē, kas nabūt bovos.

– Naoþmērðau, znuoēējēs. Að diel tuo patēis pas Jūzapa ē atejau. „Kuoks ēē gal būtē rçkals i Jūzapa? Ba monēs? A napardaug isēvaþiavuotav?” – savie net pikteliējē Jedzē ē oþsēnuoriejē soþēnuotē, aple kon çt kalba.

– Matīt, svarbi diela, ka nu pat rita torēt sprēstē? – paklausē ana.

– Puoni ðeimēninkē, znuoēējēs, kuoks ēē svarboms... Je būtom svarbi diela ē tamista þēnuotomi. Jūzaps þadie jē posēktainē bolviu. Pernā bovau papīēiuojēs arkli dērvuoms artē. Sakau, rçk pasēsietē, znuoēējēs.

– Bēn aktaini bovuov sotarosio? – paabejuojē Jūzaps.

– No, tçp, bet vēina posēktainē jau atsējiemiau. Ðnapðēs tuokart davç.

– Ēð vēinū bolviu nakas taēðçt. Primaïðios mēltu gali ēðvērtē geruos ðnapðelēs, – pastebiejē Augosts.

Augosta þuodç truobuo bovosēms sokielē vēsuokiū prisēmēnēmu. Jūzaps galvuojē, ka gal ē gerā ī maiðītē, bet rçk nu taikītē kuokiuom dalim dietē. Ons ī miegēnēs, bet napavika, dieltuo dabā nu savēs pasakē:

– Geriau ēð grīna pruodokta – tumet þēnā, kon ē kēik gausi.

Juons nuorie jē pasakītē, ka ēð grīna pruodokta ðnapðēs ēðvarv maþiau, dieltuo nakorēi pardaviejç anon somaiða so kētās skīstçs, vuo tuokiuos miernç ēðgieros, na tiktā galva skaud. Bet a apse muok gadintē sose jēma? Je nanuori, kam oþejç, tad unt galū gala bapasakē tik tēik:

– Gerdams gali soprastē, ēð kuo ī ēðvērta.

– Mon nie svarbo, ēð kuo ana ī ēðvērta, ka tik būtom gera. Je ne, prigierēs galio parçkalautē... dā ipēltē, ka galietiuo pēlnā isētēkintē, – pasakē Augosts ē vēsē atsainç nusējoukē.

Sēmuoneliou pasēruodē, ka aple ðnapðē rokoutēis anuos nageront ni ðēs, ni tas, dieltuo ons, pasērausēs poncerkas kēðenie, papraðē:

– Inēðk, Jūzapā, posbotelkē. Ðin karta, vīrā, eso ēīsts – tik tēik galio.

Vīrā tiliejē – kol kas nieks nasiūlies prisēdietē, vuo Jūzaps ēdčjē ineðtē. Jedzē unt stala padiejē dounas ē ondēns. Jūzaps naopēlgo grīpa ē unt stala pastatē pēlna poslitrēnē botelka.

– Znuoēējēs, að praðiau posēs.

– Ontra posē nu monēs, – paaiðkēna Jūzaps.

Dā napradiejos kaðtavuotē premēnie kaþkas sokuosiejē ē atsēdarē truobuos doris. Unt slēnkstē pasēruodē Sēmuons ēð Daubū ē pasēsveikēna:

– So labo rīto.

Nustebē tuolēmesnē sosieda apsēlonkīmo vēins po kēta pradiejē sveikintēis, vuo ðeimēninks Sēmuona pakvēitē prisiestē pri stala.

– Ēiðkau Juona. Ons ēē ē besōs. Kāp diel pūdīmu arēma – a diesiavuos arklius i puora kap ka esav rokavosio? – Sēmuons ēð karta paaiðkēna sava apsēlonkīma tēksla.

– No, tçp, – trumpā patvērtēna Juons.

Tumet Sēmuonielis paokatējē:

– Jūzap, pritēktom ðeimēninkou pradietē, znuoēējēs.

Jūzaps pradiejē. Pakielēs stēklali palinkiejē:

– Oþ pavasari! Ka þemē par þēima nabūtom unt mūsa sopīkosi ē rodēni mumis apduovēnuotom.

– Gerā rokouji, – pritarē Juons.

– Znuoēējēs, duovēnū að nasētēko, bet sosieda palinkiejēms jem oþ ðērdēis.

– Duovēnū doud, Sēmuonā. Gal kartās, gērts būdams, napa-matā, sakītē, kas nabūt bovōs, – kaþē dēkuo tçp Augosts pasakē Sēmuoneliou.

– Kāp nadoud? Jog par meta natorietomem kuo jiestē, vel-nieli, je þemē oþ vēina pavasarēnē siekla nasogrōþintom deðim-tēis, – pri rokundas prisēdiejē Daubēðkis Sēmuons.

– Dā rçk kariūmenē ēr slūþelninkus ēðmaitintē, – papēldē Juons.

– Dēkuo mes torem dā ē kētās rūpintēis? – isēterpē Jedzē, pri stala nasēsiedosi, bet pro sava ausis napralçdonti ni vēina þuodē.

– Matā, puoni Jedzē, kāp ēðçt, znuoēējēs. Þemelē mes apēplie-ðam: doudam maþiau, gaunam daugiau. Tēi, korēi apēplieð, tor dalintēis so kētās. Valdē pasējem sava dali ē tēms, korēi þemēs

naar, ēdālēj, – kap vēsumet pradiejē ēdvediuotē Sēmuonielis.

– Kas anēms davē tuokē teisē? – jau so pēktomo paklausē Jedzē.

– Nu mūsa napriklausā. Mūsa napaklausēs atcjē ē ēdčjē vuokītis, ton pati padarē rusos. Kapēn dabartēnis kēik laikisēs? – Jūzaps klausdams nuļvelgē vēsus. Maties, ka tas klausēms anam ī dēdļč svarbos.

I ton klausēma anam nieks naatsakē. Nieks naļēnuojē, kon rčktom atsakītē. Tas klausēms kērbiejē kuoņna truobuo bovose galvuo. Po kēik laika Daubēōkis ēōtarē:

– Abodo svetēmē.

– Sēmuonā, abodo svetēmē, bet navēinuodē, znuoēējēs. Dabartēnis, moōdams vuokīti, bova sosēdraugavēs so amerēkuono ē so anglo, ons tories laikītēis platesnēs lēnējēs, – Sēmuonielis toriejē sava sopratēma, katruo pēlnā naatsklčdē.

– Vagol tavēs, tiktā rusos tegal oļjimtē mūsa ļemē? – dēdlesnē aiōkoma nuoriejē Jūzaps.

„Gerā, ka vākū nie truobuo, vuo vīrā jau pradiejē politēkou-tē“, – pamēslējē Jedzē.

Tou tarpo premēnie pasēgērda triukōmos: kapkas oļtrēnkē lau-kēnēs doris, bombiejē, ka na ī tas truobuos doris pataikē, ligo oļ viedralē oļkliova. Unt galū gala, atēdarēs truobuos doris, na-pasēsveikēnēs truobuo pasēruodē Mēkuols. Ons gīvena suodos vēdorie. Basnērts, isēspīrēs ī vēskuo matiosius kaliuoōius, aukōts, gal dieltuo ōēik tēik palinkēs, kap vēsumet skobiedams, na-sēļvalgīdams sieduos ī laisva vēita pri stala. Sosiedā suoduo liōb joukous, ka Mēkuols, bēnt kēik pakaōtavuojēs ōnapōēs, kē-tus, ton dēina gerontius, oļoud par puora kēluometru. Gabos ē gers darbēninks, nuōērdos sosieds, bet diel tuos ōnapōēlēs...

– Va kor vēsē sosērīnkē, vuo aō ēiōkau, – apsēdļiaugē Mēkuols.

– A kas atsētēka? – paklausē Jedzē.

– Laikā naramē, vēskuo gērdiejau, rčk laikītēis krūvuo ē čtē ēō vēina, – Mēkuols na tiktā praneōē sava apsēlonkīma tēksla, bet, ka ē na tēisč, paskelbē, ka tor būtē prijimts ī kompanējē ē paklausē, pas kon ī stēklalis.

Ton dėina Elėna ėdėvėrė pėitus, bet Juons ėd pėivu nasėruodė. Pelėksioka pasiuntė parkeltė gėvuoliū ė dā prisakė:

– To pasėklausėk, gal ėdėrsi papas balsa Tamođvėiėiu ūkie. Ni pas anus, ni artėi anūm nomū nčk.

Pelėksou ni klausitėis nareikiejė. Ėd Tamođvėiėiu truobuos sklėda tuoks vėru alamos, ka anon gėrdiejė ė ėd tuos vėitas, kor bova prirėđtas karvės. Strėmgalvčs parliekės nomėi Pelėksos atraportava mamā:

– Tamođvėiėiu truoba ė pėlna vėru, gėrdietė ė papas balsos.

„Matā, apėnt. Ka bova kariūmenė, kačkāp vėngė. Je ė liōb pasėtaikėis, ta trumpā, vuo đėndėin – vėsa dėina“, – savie narimava Elėna. Ana bėjuojė, ka vėrā, teisindamies naramčs laikās, napradietom tonkč pėjuokautė. Vuo naramomu, naiđkomu natrūka. Va ė đėndėin kon tiktā bova opbiegosė sesou Magdė. Tor tik vėininteli sūno ė anon lčd ė gėmnazėjė. No, ana baisiausč nuor ton vāka lčstė ė muokslus, bet ė biedna – tor tiktā puora uočkū ė būri uočkū. Tas vaikis đčp tčp kapstuos tik gaudams gėntiū a kėtū gerū pmuoniū parama. Nuor ons būtė muokėtuojo. Ka tor dėdėli nuora, gal anam ė pavėks. Bet va: valdė jem jaunus vaikius ė kariūmenė. Gal kėltė pavuojos ė anuos Kastokou...

– Bovau nubiegosi pas Đatus. Anū sūnos jau ė pajimts. Saka, ka tories tarnautė net đėdis metus. Ė dā kačkor tuolėbies – điau-rie. Je tčp Kastokou, ađ napėnau, kāp ėđtvertiuo, – kriukdama pradiejė pasakuotė Magdė.

– Nakriuok, Magdelė, rasiet napajims, lčs muokslus bėngtė, – ramėna Elėna.

– Ons tčp nuor muokėtėis. Nuor unt muokėtuoju čtė, saka „ė tavė senatvie priveizieso“, – gaudėnuos Magdė.

– Būs, būs, Magdelė. Ons būs poikos muokėtuos. Ė tavė pas savė pasėjims. Puoni būsi, – sesėri miegėna ramintė Elėna.

– Ađ anam natrokdėso. Kor ons so tuokė senė... Ađ būso laimėngā, ka ons monė aplonkėis, – kėik apsėramėnosi pasakė Magdė.

– Sieskės pri stala. Mosiet, dā ba pėitu esi, – pavadėna Elėna. Priđ siedont pri stala Elėna dā karta pasiuntė Pelėksioka:

– Nubiek pas Tamoðevīēius, parsēvesk papa. Sakīk: „Mama lēipē nomēi çtē. Jau vakars”.

Nubiegtē pas Tamoðevīēius maþa bieda: tēiŝ par laukus, a kalns, a pakalnē – rēstiuoms, ē esi jau pri Tamoðevīēiu truobuos. Bet kon pri þmuoniū pasakītē papā, ka ons paklausītom ē çtom nomēi? „Galiēiuo pasakītē, ka ī atçjēs svarbos þmuogos, no, ka ē diedē Daumonts, ē dā tablauk parçtontē... Bet tas jau būtom malagistē, vuo, kāp sakē muokītuojē, malou tik bluogē þmuonēs. Narçk tuokio būtē. Pasakīso tēiŝ: „Papa, ekiav nomēi. Vēsē laukam. Ba tavēs mums nie gerā”, – svarstē Pelēksos, atsēdūrēs pri Tamoðevīēiu truobuos. Tēn tabēbova tuoks pat alasos, kuoki Pelēksos bova gērdiejēs pēitu laikē. Bet ons ðeik tēik ē skīries – je onkstiau vīrā vēins paskou kēta sava kalbas rieþē, ta dabā vēins par kēta rokavuos ēr sava teisībē net po kelis kartus iruodēniejē.

– Znuoēējēs, aþ pīliavu napēlso. Ēðsējimso puopierius, ka eso maþapemis ē dā nukēntiejēs nu vuokītē, no, znuoēējēs, kap ē svçkata praradēs. Mona dali ēðdalins tēms, korēi tor daugiau ē geresnēs þemēs, – skelbies Sēmuonielis.

Sogrēiþēs dontims tçp garsç, kap ons vēins ē tamuokiejē, Augusts ruodē sava nusēstatīma:

– Sēmuonieli (oþ akiū anon vēsē Sēmuonelio vadēna, bet i akis, nanuoriedamē oþmintē anam unt skaudiuos vēitas, nieks tçp nasakē), Sēmuonieli, to þēnā, ka aþ tavē gerbo, bet isēdiek i sava galva, sakīt, kas nabūt bovos, aþ apsēskaitliouso, kēik mon priklausa pīliavas vagol, sakītē, bovosī pariedīma ligi ðiuo laika, ē nikuokē untvērðē napēlso. Pamatīsi: napēlso! Anēi, oudēgas velniū, monēs napagondins. Þemēs vēsē nuor, vuo pīliavas pēltē – kas dorniesnis? Ne, sakītē, kas nabūtom bovos. Ðūda, vuo ne pīliavas!

Daubēðkis Sēmuons tamē ŝpuorē laikies skromnç, bet sava rūpesni ēðsakē pakankamā garsç tuokio ligo dainioujēntio tuono, katras ēðsēskīrē ēð vēsū kētū:

– Vīrā, ēe na joukā. Je mūsa vaikius ēðveð tuolēi ē ēlgam, kas þemē dērbs? Ēð kor gaušem ē tuoms pīliavoums? Jog vēskon so-skaitliou nu plēka jektara. Valdç doutē rçks, vuo dērbtē nabūs kam.

– Ka muokietom tēik, kēik kaðtou, galiētomi pasēsomdītē darbēninku, – atsēlēipē Jūzaps.

– Ēdveð mūsa vākus i minskus napadanskus, ni vāka, ni dar-
bēninka natoriesem, – tuoliau diel tuo patēis pargīvena Sēmuons.

– Napēlso! – naatlīpa Augosts.

– Tego pēl tēi, katrēi veltou pēmēs gava, – Jūzaps pritarē
Augostou.

– Ēd kor anēi pēls, ka pēn a anēi tor kon ēr so kou pasietē? –
isēterpē Juons.

– Ēdsējimso popierius ē narčks pēltē. Vuo pasomdītē naēdcs,
vēsē tories sava pēmēs, – pasēruodē, ka Sēmuonielis na vēin so
Augosto rokoujēs – gērd ē kētus.

– Narčk skobietē ēdsētantavuotē. Vēskon prisēlaikikem – pri-
rčks. Na tēik vēskuo esam pargīvenē. Vainā tađks dā napadiets.
Vēskuo dā gal būtē.

Viriausiuojē Tamođevīēiu doktie Jedzēkē paokatējē Pelēksa:

– Ēe nieka nie iduomaus. Ekiav lauk.

– Mon ta iduomč, – pasakē Pelēksos ē pasēlēka truobuo.

– Sakau, rčk padarītē suodos vīru skuoda, pasēvadintē kon
nuors muokīta, pēnuoma pmuogo ērr vēskon aptartē, – pasiū-
luojē Juons.

Iduomiausč laikies Mēkuols. Ons ligo snaudē, ligo ka pkon
mēslējē. Laiks nu laika liōb tarstels kuoki pūodi pats sau.
Klausītuojū anam nareikiejē:

– Siomi sio pazdielai. Cēboliu nada.

Nieks nasoprata, kon ons nuor pasakītē, ta nieks i anon ē
diemesē nakrčpē, tiktā Sēmuonielis vēino tarpo pajoukava:

– Matā, Mēkuols ēistā rusētkā lčd. Geriau o p vedo so Augusto.

Nuors truobuo bova dēdēlis armīderis ē dūmu ligo pērtie
lēnus d pīuovēnont, Juons pastebiejē atcjosi sūno. Paveiziējē pro
longa – jau vakars. Par ton pati longa pamatē ē dā laukūs tebsē-
ganontēs karvēs. „Rčktom čtē, bet ka nieks dā nčt, kāp ađ
pērmāsis?” – pamēslējē Juons.

Tou tarpo ģeimēninkē Jedzē jau na vēina karta dērbtēnā pa-
barōkēna viedralčs, doudama soprastē, ka jau laiks vakara pīgems.
Ģin karta, pamatiosi, ka baliuninkā nakrčp i anon nikuokē die-
mesē, vuo jau rimtuos ruodas nabved, ņnaplēš nabēperk (vuo je
pērktom, aiđkč, ka prađitom unt barguos), garsč praneđē:

– Jūzap, mes so mergātiem apsēpīgousem, vuo arkli naktç pariedīkēs to pats.

Nasoprasi, a Sēmuonielis, Augosts ē Mēkuols tuo nagērdiejē, a nudavē nagērdiejē, bet lēka siedietē pri stala kap ē onkstiau, ē tuoliau vedē ruoda. Sēmuons parmetē akim vēsus bovusius truobuo, ēdçtontē ðeimēninkē, Pelēksa ē, kumðteliejēs Juonou, paokatējē:

– Ekiav.

– Diekou ðeimēninkams oþ prijemēma, sosiedams – oþ kompanējē. Vedo so Sēmuono jau ēdçtav, – atsēsveikēna Juons ē abodo pakēla nu stala.

– A vakara velniū bējuotav, ka tuokio struoðlivo esatav, sakītē, kas nabūt bovos, – miegēna anoudo solaikītē Augosts.

„Ē Augosts aple velnius þēna“, – dingteliejē mintēs Pelēksou.

– Ekem mūsa kelalio. Tou patio vedo so Pelēkso parvesiav karvēs, – pasiūluojē Sēmuonou Juons.

– Að vēins parveso, – pasakē Pelēksos, kēik abējuodams, a papa pakankamā tvērts, ka nulaikītom karvēs.

– Gerā, gerā. Að arkli parkelso naktēi, – atsakē Juons.

Pelēksos karvēs parvedē i þardēina. Kēik atsēlēkosio parçjē ē Juons so Sēmuono. Elēna þigiavuos.

– Vēina karta parsēraduotav, – kēik pīkdama pasakē Elēna, nuos ē maties, ka ī kontēna jau ē tou, ka Juons so Sēmuono grīþa. – Ekētav i truoba, veēerē pataisīso. Jog esatav paralkosio.

– Sesērelē, to esi aniuols, – pakuolējē Sēmuons.

Pri stala vīrā sosieda ba paragēnēma ē, tiktā geruokā oþkondē, pradiejē rokoutēis. Maties, ka ðiuos dēinuos ruoda pas Tamādevīeius pri stala anūm ni kēik nanoramēna.

– Napajoso, ka ē mona Keistuti pajims... – sielvartava Sēmuons.

– Po pārmo priçs Kastokou. Bova atçjosi Magdē. Ana jau dabā balso kriuoķ, – papasakuojē Elēna. – Dā kliodīs ē Lēdeikiu Ontuona. Matā, ēð aplinkou kēik paðauks, vuo jau kēik ī pajimtū.

– Ka, velnieli, naveþtom tēik tuolēi ē tuokem ēlgam laikou... Saka, katrus pajem i laivus jūruos slūþītē, ta laika ēlgiausç. Vaikç tēn ē svçkata prarond, – partarē Sēmuons ē prēdiejē: – Bruolis Puovēls anās laikās Kaunē slūþējē. Tēn ligo nomēi, velnieli.

– Kāp tēi vargōā, katrēi dabā gaun ņēmēs? Anus atlčd nu pīliavu, vuo kāp nu tarnīstēs kariūmenie? – smalsava Elēna.

– A anēi ī vargōā, je veltou ņēmēs gaun? Anēi po pārmo ī kariūmenē torietom čtē, – ēdātarē Sēmuons

Juons nabsakē nieka. Dā nabēngos veēerēs, anuo galva pradiejē svērtē unt stala, bet, kon saka Sēmuons, dā gērdiejē ē anam tčp atsakē:

– Mon svetēmuos ņēmēs narčk: ađ aba perko, aba rēndavuojo ērr sakau aiđkč ērr teisingā.

Vagol tuo, kon ē kāp Juons pasakē, Elēna soprata, ka ons naopēlgo opmēgs, tad pradiejē ragintē:

– Papa, bēnk veēerē ē ek mēiguoētē.

Juons, ligo laukēs tuokē paragēnēma, pakēla nu stala.

– Čso ē ađ, monuoji apēntās būs balaukonti, – sosēruođē Sēmuons. – Diekou op veēerē. Sodēiv!

– Sodēivo. Vuo kon tčp vēsa dēina pruo vējuot?

– Ai... Vēinam būnont galva sokas. Rčk soņenuotē, kon kētē mēslēj.

– Dabā jodom tēkrā, ka galvas sokas, – pasējoukē Elēna.

Kēta rīta Juons nasoprata a ī sergōs, a svčks, a namēiguojēs, no, vēino ņuodio, jauties tčp, ka kētam ē naapsakīsi, ta sosētēktē Elēna vēngē. Bet kor to, gīvendams vēinuo truobuo, galī ēđbūtē nasosētēkēs. Ka sosēdūrē akis ī aki, pārmuoji pradiejē Elēna:

– Juonā, kol nie aplinkou vākū, tau pasakīso: bluogā darā, bluogiau op Pelēksa. Ka vāks napasēsakēs dingst vēsā dēinā, vedo abodo so tavēm anon skaudč nubaudav. Bet to esi soaugēs, đeimuos galva, vuo tčp... No, je tas ē tuoliau kartuosēs, mūsā vēsū lauk liūdnas dēinas.

– No, ka tčp ēđčjē. Nuoriejau pasērokoutē.

Pakēlēs ēđ luovas Pelēksos taikies būtē artiau tievū – rūpiejē ēđgērstē, kon mama pasakīs papā, ka ons, niekam nieka nasakēs, vēsa dēina knapsuojē pas sosiedus pri stala ē dā đnapđē gjerē. Bet tievā pri vākū nikuokiuos ruodas aple ton nevedē, liōb parsēmes tik vēino kēto ņuodio aple ūkē rčkalus. „Gal anon mama tčp baud, ka vēsa dēina ni „papa“, ni „papalē“ nasaka? Moni baud kētčp“, – svarstē Pelēksos.

Ontramē skīriou Pelēksa muokē nauji muokītuojē. Ana bova muokīklas vediejē pati. Suoduo liōb pasakuos, ka ana ī nadēdēlē muoksla, bet bova maluoni ē dēdļc jautri. Skaitīdama garšc vākams kuokē kningelē, liōb pradies kriuoctē, vuo ka skaitē aple jauna eglelē, aple ton, kāp anā skaudiejē, ka kērtā Naujū Metu ōvēntc, tēp isēkriuokē, ka ē ēō klasēs ēōbiega.

Par aritmetikas pamuokas vākā daugiausc liōb sprēstē pratēmus. Tēi puodēnc ōpdavēnc – vēins vargs: kol tēi vākā soōlebebiuo lig gala, ōpmērōt ē klausēma pradē. Kūna koltūras pamuokū so vēsam nabova; kaima vākā – ta ē tēp prisēmonkōtēn.

Muokīklas vedies bova poikos vīrs, vēsumet liōb būs apsēvēlēs kuostīma. Gal ē vēina tatoriejē, bet ons nabova nuvalkiuots. Plaukā garbanoutē, vēsumet graņc soōkoutē. Pelēksos kuōņna karta, pamatēs vedieji, liōb savie pagalvuotē, ka nuorietom tuoķiū patiū plaukū kap anuo – soōkoutom anus, tumet ē baltūjū namatītōmēs.

Vedies rūpēnuos vēsās muokīklas rēkalās. Vēina dēina ons vēsū ketoriū skīriū muokēnius sosēkvēitē i dēdiōjē klasē ē paskelbē, ka ēō Ēlgiu valstiaus rēk parsēveptē naujū kningu, ōvariū sāsveniu ē ōiuokē tuokē materējuola. Vēsē apsēdēpiauģē, vuo vedies ēōtarē:

– Natoro so kou parsēveptē. Ka parcsēt nomēi, paklauskēt sava tievieliu, gal kartās doutom padvada i Ēlgius pavāpioutē – rītuo par pērma pamuoka pasakīsēt, kas galietom padietē. Tuos keliuonēs atēdieliuotē nagal – rēk paskobietē, ka prekēs nadingtom. Na tik paklauskēt, bet ē papraōikēt. Kāp mēslējēt, a kōriuo nuors tievielis galietom padietē?

Vēsē nutēla. Kuōņnos mieģēna isēvaizdoutē, kuoks galietom būtē anuo papas atsakīms. Ēō onksta nagali pēnuotē. Pelēksos pakielē ronka. Aukōtā, ka tuokem būrie vedies pamatītōm.

– Prađuom, Sudkau. Kon pasakīsī? – paklausē vedies.

– Aō rītuo i pērma pamuoka atvāpiouso so padvado. Mona papa dous. Tamsta vediejau, galiesēt vāpioutē i Ēlgius.

Kētē vākā tiliejē. Vedies, nasopratēs, dēkuo Pelēksioks gal būtē tuoks ōptēkrints, ēōtarē:

– Gerā, gerā Felēksā. To, parcēs nomēi, truopņc ēōsēaiōkink ē,

gavēs tievelē sotēkēma, rītu rīta mon ēḡgoldīsi, kon ons pasakē.
– Aḡ truopnḡ jau dabā tamstā galio pasakītē, ka rītu rīta būso so padvado.

Vākā pradiejē ṅnēbḡdietēis. Aplinkou bova na tiktā pērmuokā ē ontruokā, bat ē treēiuokā, ketvērtuokā, korēi daugiau kon ēḡmanē. Naatsēklaušē tievū net vīresnē vākā negaliejē tuo prisēpadietē, vuo tas, ontruoks, matītēis, ēḡ nasopratēma ēē ēḡsēḡuoka. Rḡktom anon pamuokītē. Bet namuokē; tego rītu rīta pats ap-sējouk priḡ vēsus – ē priḡ vākus, ē priḡ vedieji. Būs kuo paveizie-tē, kāp tumet ons jausēs.

Rītu rīta priḡ pamuokas vēsos kel's, katras vedē i muokīkla, bova pēlns muokēniū. Čdamē anēi na tik vēsčp ēḡsēḡerbēniejē, bet ē pravāpioujētēs pormankas liḡb nuvezietē.

– Ēi, veizieket, kor čtat, je tḡp čsēt, galēt ē po ratās pakliūtē, – isētāisēs unt siedenēs demonstratīvḡ soḡoka Pelēksos.

Vīresnēijḡ, daugiausḡ tēi, korēi čjē ēḡ Rieḡḡḡkiu, ton pamatē, nabḡḡnuojē ē kon sakītē, vuo maḡēijḡ pradiejē vēins par kēta praḡītē:

– Paveḡk, paveḡk.

– Kēik ēē lēka lig muokīklas. Kuo ēē laipiuotē? – ḡḡniuoijes Pelēksos.

Muokīklas vedies, par longa pamatēs, ka pormanka stuov muokīklas kēimē, ēḡčjē anuos priijimtē.

– Diekou Felēksā, a tava tievielīs ḡēna, a lḡda? – paklausē ons.

– Laba rīta, tamsta vediejau, – pasēsveikēna Pelēksos ē paaiḡkēna, ka papa na tik ka nepriḡtarava, bet dā ē dēḡliuosēs gardēs sodiejē, ka vēskas tēlptom ē dā pridiejē, jog arklīs, ka ē maḡos, bet ī dēkts.

– Dēḡlḡ gerā. To pabūk, aḡ tujau sosēriedīso ē atḡso, – pasakē ē jau bova benoḡtos, bet posīau atsēsoka ē sosērūpēnēs posbalsio paklausē:

– Vuo kāp vedo apsēsoksiav, ka to i pati kēima ivāḡiavā?

– Kuo ēē naapsēsoksi, – patraukē peḡḡs Pelēksos, ligo rokoutomēs pats so savēm, ē pridūrē: – Papa pas Senuojelē ē Anuos Pmuogo dā maḡesnemē kēimē apsēsok. Liḡb ē so dom arklḡs apsēsoktē.

Ka vedies ēḡčjē vāḡiuotē, vēḡēms jau bova apsokts, vuo Pelēksos, nusētvierēs oḡ brēzḡelū, prilāikē arkli, katras nabova ipratēs

vēinamē ķeimē matītē tēik daug lakstontīū vākū. Maņne vēsē anēi ligo tīēiuoms ton rīta vēs spīgaudamē liōb pasēruodītē ķeimē; vēsēms ðin karta prireikē nubiegtē ta vēinor, ta ķētor. Vedies, pamatēs apsokta pormanka, net sostuoje pasēveizietē, kāp tuokemē maņamē ķeimelie Pelēksoks galiejē apsoktē tuoki ēlga vēpēma. „Suodus vākā, mosiet, gimst tuokius darbus muokiedamē“, – pamēslējē ons.

– Kāp tau pavīka apsēsoktē? – nagaliejē napaklaustē vedies.

– Rēķ oņ runga pajiemos pakeltē paskotēni tekēni, ka sokont ratā pakrīptom i ðuona. Ka vēpēms toōts, tas nie sunkē, – patēnkints aiōkēna Pelēksos.

Vākā kuōņnamē metu laikē gamtuo rond daugībē pramuogū. Vasara gali upie, prūdē paplaukiuotē, pēima – ēiuoņēnietē, slidēnietē. Pēima tam rēķ torietē ēnvēntuorio: paēiūņas – ka nu kalna galietomi lēstēis, ledņingas – unt ledo ēiuoņēnietē. Tēkrū – pabrēkēniu ledņingu – suoduo, mosiet, nieks ē natoriejē – vēsē apsēcjē so nomū darba. Paprastiausēs liōb būtē padarītas ēð viedralē lonka. Pelēksos ē tuokiū natoriejē. Nieks anam anūm napadērba. Vuo jog tuokemē omņiou naēiuoņēs nabūsi. Ledņingas anam klumpē liōb atstuos. Gerā isēbiegiejēs galiejē par namaņa prūda parēiuoņtē. Po pamuokū, kol so draugās naapēiuoņēnies vēsus suodus prūdalius, liōb nomēi napaņē. Tievā pīka, baries ē ðadieje so dērþo lauktē, vēstēik ka kuokē dēina – tas pats. Dā gerā, je klumpē nasoskaldītē. Ton matīdamē tievā nuors vēina dalīka stuoņuojies ikaltē vākou i galva: „Būk atsargos, veiziek, ka naēlūptomi, ka nanuskēstomi“. Tas vēsēms bova prisakīta, bet Sēmoks Auksēðkēs sēitovuo jiemē ē ismoka i aketē. Gerā, ka ronkas ēðtēisē, ta lig paņastū taismoka. Kētē, artēi bovē vākā, priðuoka ē ēðtraukē. Ðlaps, vuo laukē – speigs. Ūvedē ton varģēlii ðpētuoļie pas zokrastējuona. Tēn pnuonēs soteikē gera pagelba – Sēmoks net nasosērga.

So paēiūņpuoms bova ķēik geriau. Maņne vēsē vaikiokā anas toriejē. Meistra, katras būtom dērbēnēs paēiūņas, ligo ē nabova gērdietē. Vēinēms, meistrautē muokou tievā liōb padērbs, kētē – nusēpērks, tretēms paugosēijē liōb paņēņē. Romstius jau patis

Pemaiņc / Pemaiņēlai

vākā liob pasēdērbis: nupjais tēisi lazdiņa, vēinamē lazduos galē prirēð ðniurelē kēlpa, kētamē – vēni ba galvelēs ikals, oþmaus pra-grēpta pluona ruolēkieli, ē jau tor romsti. Pasērēmdams tuokçs romstçs, i viepotēni nasolīsi ē unt leda napaslīsi. Sunkiau liob paviktē pri kuoju pritvērtintē paēiūþas. Apavs – nagēnēs, skūruos dērþielis – tiktā kuojēs pērðtams ikēðtē, vuo oþkolnems itēm-tē – ðniūrielis. Pelēksos draugams pasēkuolītē, ka tor geras pa-ēiūþas, tçp pat nagaliejē. Toriejē tik ðiuokēs tuokēs, bet bova augēs kalvuotuo vēituo, ta so paēiūþuoms apsēçtē muokiejē, unt anūm tvērtā stuoviejē ē unt kalno naþiuoplēniejē.

Sotkams ta pērmuoji þēima po kara stēprç isēmēnē. Sausē mie-nesē pradiuo sosēlaukē dā vēina sūnelē. Ðin karta akuðerē ēð Ēlgiu bova atveþta laiko. Ta daktarē bova pagarsiejosi sava amato. Je laiko anon parsēveþç, ta jau gali būtē tēkros, ka vēskas bēngsēs laimingā. Ton dēina Sotkū vākā nu pat rīta bova ēðsiüstē i sve-tius. Pelēksos griþa, ka anuo papa i ragelēs kinkē arkli. Tuos ragelēs bova nakuokēs – unt karutio somontouts gorbs. Bēn teik daug, ka siedenē tēkra, unt rēsuorçs ē so atkaltē. Onkstiau Juons toriejē ē nabluogas, rodā numaliavuotas ðliedelēs. Ale, ka bova kariūmenē, karēninkou atsēbuoda raitam juodēnietē, ta oþsēmēslē-jē tū ðliedieliu. Adjotants, nieka nasēklausēs, anam pakinkē arkli i Sotkū ðliedelēs, karēninks sieda ē ēðvaþiava. Sakē, ka ēe pat. Bet Juons ton karēðki tēik ē bamatē. „Lig Klaipiedas jog naēðtrēvuo-jē, kor nuors palēka, bet kor to rasi, vuo gal adjotants kam nuors parçda oþ vēina, ontra botelka“, – liob pagalvuos Juons, kuoþna karta kinkīdams arkli. Pelēksos ðin karta geruokā nusteba, ka ðalēp papas pamatē bastuovēnti, natonkç Sotkū ūkie pasēruo-donti Baleliūnu Kastoka. Dabā ons jau bova vēsos Kastis. Çjē kalbas, ka tories i kariūmenē çtē. Pas sava mama ons liob tiktā atsēlonkīs, vuo tçp jau kaþkor, benē muokituojo dērba, a dā muo-kies. Vuo ēe ons papā paded arkli kinkītē.

– To, Kastieli, nagailiek vuotega, ons î puoslinkis. Tçp î stēp-ros, namēslīk, ka ons nabieg diel tuo, ka î paēlsēs. Vuo gal, sa-

kau, mon patem reikiejė vąpioutė? – karto Kastoka muokė, karto ė anuo patarėma klausė Juons.

– Vedo so daktarė esav papįstamo. Mon būs iduomę so anuo pasėrokoutė. Vėskas būs gerā, – ramėna Kastis. Tęp ė ivika.

Vāka apilinkie oprađitė reikiejė tujau po gėmėma, vuo krėkōtinas atėdiejė kėik vielesnem laikou – ka Elėna kėik sostėpries. Sotkā naujagėmiou davė Juona varda. Kol maęos, Juonioko vadėna.

„Dā vėins Sotkos Juons“, – savie dėđpiavuos tievs. „Ręks pakeltė krėkōtinas. Jau ėeimuo vėsė ėėđė esam, – vės liōb ons pamėslīs.

Anam pritarė ė Elėna:

– Gausem, tievā, ėđkeltė krėkōtinas, rasintās ons būs paskotėnis mūsa ėeimuo. Ręk atįimietė.

Juons, matė, ka Elėna dėđelę đpiaugas pagrondoko. Tas jauties ė ėđ tuo, ka ėin karta i anon krępies na „papa“, na „Juonā“, vuo „tievā“.

– Ė āđ ton pati nuoriejau tau sakītė, – apsėđpiaugė Juons. – Ręk pakeltė balio. Torem pasėruođtė, ręk ė ėėik tėik pininga tam atlaikintė. So tavuoro praverstom ė tuoliau pavąpioutė. Bet tėi, korėi bova Klaipieduo, biedavuojie, sakė, ka pėrkieju trūkst – daug įmuoniū ėđbiega i Vuokītėjė, daug įova, vuo korėi i miesta atsėkielė nauję, piningū nator. Ręk pasoktė i Lėipuojė. Saka, ka tėn nuvąpiavė daugiau ė geriau pardoud, vuo ė nupėrktė ėliuo tuo gali rastė. Daugiau kuo nupėrkės, nomėi grįpės, brongiau pardousi.

– No, kon to gali parveptė pardavėmou?

– Daug kon. Napėnau, kuo būs. Mėslėjo, ka viedraliu, lėnciūgu, luopėtu, kėrviu, kuokiū nuors ėđ ėėkōnas pasiūtū kinkīmu. Vaina bėngies, įmuonėms vėskuo ręk.

„Sakā „daug kuo“, vuo mėslėji tiktā aple viedralius ė lėnciūgus, bet, je tas apsėmuok, tego būn tęp“, – minties sotėka Elėna.

– Gerā. Bet įėima bėngas, pabiors kelę, kāp vąpioutė – ni so ragiems, ni so ratās?

– Pėimuos pabonguo tuoki kieli so ragiems nasovąpėniesi,

vuo po puoruos dēinū unt kelē vēituoms jau gal pasēruodītē pavasaris. Kon basakītē – miestē, tēn vēinuo gatvie dā pēima, vuo kētuo – jau plēks tratavars. Naopmērōkiav, ka Lēipuojē ī pri jūras. Rçks vapioutē so ratās, – paaīdkēna Juons.

– Kon veđi pardoutē?

– Pjausem bakuona, bēđki sau pasēlēksem, vuo kēta – parda vēmou. Dā būtom gerā nupērkētē gera avi a verđi ē nuveptē mçsa pardoutē.

Vuo nomūs darbū – tik sokēs: Juonioks – luopēđie, Sēmutē – dā ē trējū nator, Pelēksos – muokēnis. Austiejē paded, bet, rçk soprastē, ana dā tiktā đēđiū metieliu. Juonioka pasoupou, bet tik teik. Ē gīvuolius apçtē, ē maista paruođtē rçk, vuo Elēna dā nie pēlnuo svçkatuo. Dieltuo, kol Juons sosēruođē vapioutē i Lēipuojē, pēimā babova lēkosēs kelēs dēinas.

Tçp jau būn, ka kuo nuors nalauki aba nanuori ka atçtom, veikç pasēruoda. Akorat tçp atsētēka ē đin karta Sotkams so tou pēimo. Vuos spiejē Juons rītmētie pro tomsa ēđvapioutē, ka laukē tçp atđēla, ligo kas specialnç būtom pađēldēs, dā ē palējē. Snēigs jau ē tçp bova sokēpēs, vuo dabā tērpa ligo i ondēni imerks.

Gēlonts – rami opelē: dēina nakti ēiorlen, kaçkon rokou. Ruoduos, ka kuopna pri anuos priçjosi đnekēn, sava īspūdus pasakuo. Vuo pēna ana daug – par ompiu ompius kīaura para jog ī gīva. Keik par anon brēda basē, juojē raitē, vapiava so vēpēmās, unt kronto kriuoķē ē dainiava. Ondēnielis nubieg, vuo īrađos krontē ē opelēs dognē lēikt, tik rçk muokietē anon parskaitītē. Ana nie gēli, daug kor parbrēstē gali, ni kelniu napasēraitēs. Opē prisēlaika sava krontū, bet vēsa vaga ī oņsējiemosi. Bet tuoki kap ton vakara Gēlonta opē vēina karta metūs tik būn. Tas ivīkst, kap taisīklē, ton pavasarē dēina, ka, ruodos, ana ē naēđauđt. Ka kielçs, dā tomsie tabēbova, pro tomsa darbavās, tomsie ē goltomi, bet ī kaçkāp baugo, ka rītu dā tomsiau nabūtōm, dieltuo naskobi oņmēgtē. Tuokiuom dēinuom par dērvas jau nabēđçsi – na tiktā klumpius prisēmsi, bet gali anus kuokiuo marmalinie ē pamestē. Nabēnt, çtomi paeņçs, patio griuovē pakrađtio, puolīnelçs. Net po pardēina vākōtiuodams tori būtē atsargos. Tuokē dēina uors ī pēlns kaçkuo sunkç ivardējema:

gērdis ka ī, vuo kas, napasakīsi. Tumet natēkietā tik sodund, sobēld daubas, soūp, soñniuokōt kap slibēns ēd vākū pasaku, ē nu miestalē posēs, pro senpēlē parpol Gēlonta opē. Iskobosi, potouta, pablīdkosi, ligo būtom ēdsēgondosi. Vēsuoķs balsās ūaukdama ana praneō, ka jau atcē pavasaris, ē pvalguos, ka ēd kelē naēdklīstom, ka sava vaguo sotēlptom. Ondou prisēpēlda lig kronta vērdaus, bet vaguo ūc p tēp sotelp. Ēd pēimuos leda opē jau ēdsēlaisvēnosi, vuo je kuokē litēs ē ī oēsēlēkosi, ana tam pavasarēnem liekēmou natrokda – opē ēdmet anon puosūkie i kronta ē palēikt sonīktē. Namaņindama tēmpa ē nanutēldama opē lek tuoliau laimīga sava patiuos pasēruodto tekiejēma vago. Bet, o vargē! – prīdākie pasēruoda tēlts, ēdbetuonoutē krontā. Opēs vaga sosiaurie. Opē prīd tēlta staigc kēik atsēsķer ē nugargaliou par vēiōkeli, vuo ūpuokū truobuos oņdoralie, aplēnkosi tēlta, apēnt isējung i sava vaga. Gēlonta opē nugargaliava, nuūpē, tēldama ē lietiedama; prīdākie bova dēdēlis melninēes prūds. Ēe ana kēik paēlsies, vuo tumet – kap lēkēms lēms.

Ton dēina, ka Juons toriejē grīptē ēd Lēipuojēs, Elēna nu pat rīta unt dērdēis jautē ligo kuoki sunkoma. Anuos prisliegta nuotaiķa parsēdavē ē vākams. Pradijē temtē. Tomsī bova ē vēsa dēina... Vēsē laukē sogrīptontē Juona. Elēna oņdarē priongē ē premēnēs doris. Pri mūrē, unt sēinas pakabinta, dieņpurava lempēkē, mūrē ramc degē puors ūakaliū. Aple pēio tiliedamē glausties vākā. Juonioks mēiguojē sava luopēdie. Elēna naņnekēna vākū – nanuoriejē nutrauktē stuojosēs tiluos ē pradietē kalbuos aple kaņkor vargstonti Juona. Narami bova ē Babūnē – doris tiktā girgpt ē ana jau baičtonti.

– A jau apsēņigjavā? – naiprastā tilc paklausē ana.

– Jau. Lauķam, – oņuomēnuom atsakē Elēna.

Apēnt tīla. Oņ longa, laukē, ligo kas ctom, ligo rokoutomēs... Muotrēdkas pričt pri vēina, pri kēta longa. Kāp ē nieķa. Pri longū pasēķlausītē, pasēveizietē cē abēdvē – pakaituoms.

– Pri mūrē geriau gērdietē dieltuo, ka garsos atcēt par kamēna. Ēe Gēlonts gērdas, – pasakē Elēna. Vēino tarpo pasēruodē, ka kaņķas ūauķ. No, ē Matuoōķa nagarsc, bet kauķē:

– Auauaūūūū. Auauaūūūū.

– Rĉk ĉtē i lauka pasĉklausĉtē, – pasakē Elēna. – Jodvē pa-
bŭkĉtav so Juonioko, – palēipē dokterims.

– Ka vedvė...

– Nabĉjuokĉtav, mes ĉe pat, pri longa bŭsem.

I lauka ědĉjē Elēna, Pelĉksos ě Babŭnē. Atsĉsokē i ton posĉ,
ěd koriuos toriejē parvaĉioutē Juons, kĉtĉp sakont, i tĉlta par
Gĉlonta posĉ, ģtĉmpĉ ausis ě pradiejē klausĉtĉis. Opĉs đniukđ-
tĉms ě kaĉkuoks dundiejĉms gĉrdiejuos, bet daugiau nieka. Jau
basĉruođont grĉptē i truoba, ěd kor, gerā napasakĉsi, pasĉgĉrda
sĉlĉpnos, ligo aimana, mĉgluo ě sotemuo ěđtĉrpstōs garsos:

– Ęĉii!

Po kĉik laika kaĉkor aukđtā, bet ĉģmĉ sĉlĉpniau viel pasĉgĉrda:

– Ęĉiĉi.

Elēna, Pelĉksioks ě Babŭnē ģtĉmpĉ ausis.

– Nieka nagĉrdietē, – nusprĉndē Babŭnē.

Matuođka apĉnt, bet đin karta liŭdniau:

– Auauaŭŭŭ.

– Ađ aiđkĉ gĉrdiejau, đaukē „Ęi!“, – papriđtarava Pelĉksos.

– Ę mon ruodos, ka gĉrdiejuos, – natvĉrtā pasakē Elēna. –

Klausikemuos tuoliau.

Po kĉik laika garsos pasĉkartuojē ě na vĉina karta:

– Ęĉii!...ĉiĉi. Ęĉii!...ĉiĉi. Ęĉii!...ĉiĉi.

– Papas balsos! – priđuokĉs pri mamas sođoka Pelĉksos, pats
nasoprasdams đĉiaugas a ģ ěsĉgondĉs.

– Ęe Juona balsos, – jau naabejuodama pasakē Elēna.

– Dabā ě ađ ligo gĉrdiejau, – patvĉrtĉna Babŭnē.

– To, Pelĉksā, priveiziek vākus, Babŭnelē, pabŭk so anās. Ađ
opĉsĉdegso lĉktarna ě biegsu pri tĉlta. Matĉtĉis, kel’s ģ patvĉnĉs.
Jezus Marĉjē, ka so vĉso pormanko nabŭtom nuklĉdĉs, aba ka
nabŭtom nuneđts nu kelē.

Elēna, opĉsĉmetosi poskailĉnius, pasĉjĉimosi opĉdegta lĉktarna,
ěđskobiejē pri tĉlta. Biegdama dā na vĉina karta gĉrdiejē Juona
đauksma: „Ęĉii!“

Vĉiđkelis priđās tĉlta bova apsĉmts ondĉnio – tekiejē kap ontra
opĉ. Ana laliejē, sokuos, op vĉiđkelē krĉta i nuolĉdi, katron pri-
pĉldĉdama kielē pavuoja đpuokŭ truobā. Truobuos đeimĉninks Al-

bins, pasējiemēs lēktarna, unt kelē atsērada maņne vēino karto so Elēno. Tēlts nabova apsēmts. Oļ tēlta, vuos vuos iveizamā bova matītē, ka stuov pormanka. Pavargēs, galva nulčdēs Bieris, karts nu karta liōb apsēpvalgīs, ligo klausdams, „kuo mes ēe stuovam, jog nomā ī ēe pat?” Priņās pormanka stuoviejē Juons ē ļaukies pagelbas. Pagelbietē, kon ēe daug tuokio laiko pagelbēsi – nabēt so lēktarno padvēisi ē paruodisi, kor oļ patvankas prasēded kel’s, ē pasakīsi, a namatuos, ka kel’s ī ēļardīts. Je kel’s būtom ēļardīts, naġalietomi þēnuotē, kuoks tuo vēituo opēs ġēloms. Vēþēms dēdēlis, anamē tavuora ī, tad Bieris ēļ ġēliausēs vēitas gal ē naēļtrauktē.

– A nie kel’s ēļardīts? – ķēik ġaliedams ġarsiau Juons paklausē Elēnas, katra stuoviejē ontramē opēs krontē.

Par opēs ġaudēma Elēna ē Albins sunkļ ġaliejē anon ēļġērstē.

– Kon ons saka? – pasēļļrava Albins.

– Kon sakā!? – ķēik ġaliedama ġarsiau pradiejē ļauktē Elēna.

Juons klausēma pakartuojē kelis kartus. Sopratosio, kuo ons klaus, ē, isētēķenosio, ka kel’s naēļardīts, Elēna ē Albins sotarē, kon anam sakīs.

– To, Albinā, pamieġink anam paaiļķintē – tavē ġeriau ēļġērs, – papraļē Elēna.

Albins atsēkuosiejē ē oļġriaudē, net prisēmerkēs, ligo dainioutom:

– Kel’s niee ēļardīīts! – ē pasēļtraukēs padvēistē ī kelē pakraļti, dā karta nuoriedams isētēķintē, a namatuos kor kelē ēļardīma þēnklū.

– Laikīķēt lēktarnas tēis kelē vēēdorio! – ķēik ġaliedams ġarsiau papraļē Juons.

Opē tarpās tļļ liōb soļļ, sodundies, ka ē ļalēþ būtē daries najauķļ.

– Kon laikītē? – napagava Albins.

– Akļēn, laikīķiav lēktarnas unt kelē vēēdorio, – vēituo atsakīma pasakē Elēna, vuo Juonou ġarsļ soļoka:

– ġal navāþiouķ? Parnakuok pas sosiedus!

Elēnas þuodiu Juons nabēļġērda, nes bova nusēsokēs ī vēþēma posē. ġērdiejē, ka ana ķāþkon saka, bet nasoprata kon. Apleton, ka ġal narķķtom vāþioutē par ondēnio apķļosi ķieli, Juons

jau ē pats bova pamēslējēs. Bova dvē ēdeitis: parnakuotē pas katron nuors sosieda aba soktē par Rēbēdkēs ē parvaþioutē i nomus ēð kēta suodus gala. Bet... Nakuotē svetor, ka esi pri pat nomū, Juonou atruodē ni ðēs, ni tas. Dā tas tavuors: vakarē – ēðkrauk, rītmētie – sokrauk, vēskon ruodīk, kon parsēveþi. No, vuo je vaþioutomi par Rēbēdkēs, dā nakti, gal prisēçtē apsēnakuotē pamēðkie. Opklimsi tēn. Je ðiuo vēituo rçktom apsēsoktē, so tuokio ēlgo veþēmo nakti, unt siauro kelio, katras ī sopēltēnis ē ēðkelts, būtom rizēkinga. Lēka vēins kel's – vaþioutē tēisç.

– Vaþiujjo! – Juons kēik galiedams garsiau praneðē esontēms ontruo opēs posie. – No, Bieri, jodiekiav.

– Kon sakā!? – paklausē Elēna, gerā nasopratosi, kon soðoka vīrs, bet atsakīma nasolaukē.

Juons pormuonava atsēstuojēs stats, stebiedams ē klausīdams ðielstontēs opēs ē anuos atðakuos, katra tekijē par vēiðkeli. „Je nanuneð nu kelē ē nabūs atsēradosi unt kelē doubie, ēðtrauksi, Bierieli, nia, çk, çk“, – savi ramēna Juons ē karto ragēna i prieki çtē Bieri, katras tuokio pasērīnkēmo kēik abejuojē, tad i ondēni brēda atsargç, paskou savēm tēmdams veþēma. Kuo tuoliau çjē, tuo daries gēliau, bet arklē pēlva dā nasēikē. Tik iposiejos kieli ondēns atsērada lig anuo pēlva. Bieris stabteliejē, naþēnuodams çtē tuoliau a ne.

– Nia, nia! Nasostuok, kelē atgal nabiç! – ðaukdams paokatējē Juons.

– Dēivali, padiek! – garsç meldies Elēna.

– Kon padoutē? – paklausē Albins, par triukōma naēðgērdēs, kon saka Elēna.

– Laikīkiav lēktarnas vēina pri kētuos.

Bieris þēngē dā puora þingsni ē ondēns somaþiejē. Tuoliau anuo bova dā maþiau.

– Bieri, laimiejuov, – kap kuokem draugou pasakē Juons.

Padrōsints ē po kuojuoms nagēlēi pajotēs tvērtā pagrinda, Bieris paspartēna þingsni ē grçtā atsēdūrē ðalēp Elēnas ē Albina. Pricjēs pats sostuojē. Juons ēððuoka ēð ratu, stēprç apkabēna patē, paskou Albina, ligo bruoli:

– Diekou, Albinā, ka padiejç monājç. Ba jodoms að nabū-

tiuo parvaþiavēs. No, Elēnelē, jodiekem link nomū, – ē sosēkē-
bosio, ċdamo Ńalēp vēþēma, anoudo pasoka i sava posē.

Ðou naliuovies kaukēs. Basēklausont anuo Pelēksiokou ē anuo
sesērims bova baugo net truobuo būnont.

„Kaþēn a naskēt?” – narimava Pelēksioks ē naēðtvierēs vēs
liōb biegs i lauka pasēklausitē, kas tēn dedas. Vēino tarpo,
ēðgērdēs papas ē kētū balsus, baisiausċ apsēdþiaugē: „Diekou
Dēivaliou, nanoskēnda...”

Bējuodama, ka vaikioks nasoðaltom, Babūnē priķaiðtava:

– Kuo i ton lauka lakstā? Siediekem ramċ truobuo.

Vuo paskotēni karta, ka Pelēksos, nabēðgērdēs balsū, ēlgiau nagriþa
i truoba, Babūnē net sopīka ē, priċjosi pri longa, paðaukē:

– Sakiau, ek i truoba! Ta ī vāka naklausīms...

Pelēksos napaklausē ē ðin karta – i truoba nċjē, bet po ķeik
laika soðoka:

– Parvaþiou, jau sok i kelali!

Sojoda vēsē. Mergātēs, vēsa ton laika tiliejosēs, garsċ kaþkon
pradieþē pasakuotē ē jouktēis. Babūnē ēðsoka daugiau lēmpas
knata, ka ðvēisiau būtom, Juonioks atsēboda, bet nakriuokē. Pe-
lēksos nubiega pasētēktē tievū. Ðþiaugies ē Matuoðka – ðuokēnie-
jē ē luosnuojē, bet napēktā – na tċp, kap ka unt svetēmū.

Juons bamatont ēðpardavuoþē parsēveþtus lēnciūgus, luopē-
tas, ķērvius, ðakēs, puora plieðkiu ē kētas smolkesnēs prekēs.
Sosiedā liōb atċs na tik kuo nuors rċkalinga nusēpērkētē, bet ē
naujīnu paklausēnietē. Nadaug tū priķiu Juons ē tatoriejē, kāp
ons sakē, „tikā keliuonēs ēðlaiduoms padēngtē”.

Bridikienė Romalda

BABŪNELĖ

Babūnelės langelç baltà dapitė
Ėr muòkuotà vazuonikùs þid,
Vo po longo bėjūnà rauduonė...
Kor dingà to, mona babunītė.

Nebvākõtiuos tàs takelçs
Tava paėlsosės kuojelės.
Nebdainious dainieliu
Mona babūnelė.

Babūnelė, babūnelė,
Nebgluostisi mona galvelės,
Nebšėksi mon pasakieliu...
Kor ėlsiesious par vasarelė?

Tava langelç baltė,
Ðvėit truobelė ėð tuolėi.
Nebier tavės, nier kam optartė
Ka kou nuors prisėbuovėjo.

Babūnelė, babūnelė,
Nebgluostisi mona galvelės,
Nebšėksi mon pasakieliu...
Kor ėlsiesious par vasarelė?

VEDO

Ligo angels atneðç ðeloma
Sava akiù è delnù.
Atneðç vieji so jùras kvapo
È aida uoðontiù bangù.
To ligo kvaps ruopiu þeidù
Atneðç laimè èr spindesi mona akiù
Að lig ðç dèinà èðtrintè èð puomietès negalio
Tava ðnabþdesè è anù laimingu dèinù.
Apèntàs nuorio tavi regietè, torietè
È boèioutè nuoro karðtā.
Kam mon tas angels, jùra è vies
Je tavès nie ðalèp...

Kartās ruoduos, ka mīlio,
Kartās zlastēs jem,
Kartās supīkosi tīlio,
Vo tau ni pu kam.
Kuo to ni þuodē monēi,
Nenuori èðtartē
Jeigo mīli – sakīk,
A tau gaila?
Jug nesunkç î
Borna pravertē.
Lauko þuodiu meiliù
Jau ne vēina nedielē,
Vo to tīli
Kap vondēns i zaptus prisēsēmēs.

No, sakīk, netīliek, pakuol dar lauko,
Kol i kēta posē sparnù nepakieliau...

Pemaitç / Pemaielai

Budrienē Zita

AĀ JAU BABŪNELĒ

Aā jau babūnelē, kap ņemaitĉ saka,
So dokrātēs verksmo ģēmusi ēā naujē –
Dņiaugdamos saulelē nuāvēit mona taka,
Sava spindolelĉs iaugdama i krauji.

Atĉn rudinielis, ņerdams spalvū perlus,
Unt ņaliū ņuolīnu, miedņiu karūnoutu,
Atslinks ņeimopelē kap ņeāoulietis tīlos,
Ka ņemelē balto audeklo apkluoto.

Bat mergītē maņa nu pērmuos sekundēs
Tēkio, sauguos kuoņna mona ņērdēis tvinksni.
Ē tēkrā pajauso, kāp ģimtēnē bundās
Pruo ledinius speigus, vaiskus snēiga blīksnius.

Ē dīglioutas konēēs, lendontēs i dūdē.
Kap mēģlelē āalta pasitrauks i āali,
Ē ģivenēms kartos vērs āaltēnio ģielo,
Nuors senatvie dņiaugsmo vainēkoudams dali.

Aā jau babūnelē, kap ņemaitĉ saka,
So dokrātēs verksmo ģēmusi ēā naujē.
Tēkio, nuāvēis saulē vēsumet mon taka,
Sava spindolelĉs iaugdama i krauji.

NEOPMĒRĪTUOLELĒ

Neopmērītuolelē,
Dongēōks pēburieli,
Tēp graņç to spindi tarp dvijū bulbieliu –
Na ēdrautē – gluostītē i tavi tēisās ronkas
Ē ērdopē jautrē viel svajuonēs lonka.

Jau ē konēēs, ruodos, mon nab tuokēs baisēs,
Ē aplinkou mezgās trapē meilēs vaišç –
Galbūt ið tēkrūju Dievs tau siuntē galē
Vēltē vainēkoutē vēsa pēmē palē.

Tiktā unt ðiuo svieta nieks ēlgā nalaikuos,
Vuo i meilē tonkç vēsos blugis taikuos.
Tad ē tarp bulbieliu ņvēisk mums dēina, nakti –
Gal ērdopç lēngviau būs vargelius plaktē.

Daug jau puosmu sieju suoduo
Kap graņiausēs viltis,
Dedu i kēkvēina puodi
Vēsa sava ņirdi.

Ē je nubrauk ađarelē
Pasēklausēn pmuonis,
Nuors ē karti mona dalēs,
Pēlduos, ruods, svajuonēs.

Tik nuorieēiuo, ka tuos eilēs
Augtom ē pīdietom,
Ēlduomas kēkvēina meilēs,
Laimē parlīdietom.

Pemaitç / Pemaielai

Laimē, spindontē kap saulē,
Pali kap ņemelē,
Kad nudziūtom ņem pasaulie
Kuņna aĶarelē.

AĶ VĒINA

AĶ – vēina kap varna unt stuoga
Ba tava, Tievīnē, dainū.
Gērdiejau, berņelĶ iĶspruoga,
KĶp mon prisiglaust prē anū?

Pasēlgau ņibuēiu iĶ mēĶka
Prē kelē, kor vĶkĶēiuojau aĶ.
Net aĶara sunki iĶtrīĶka
Ē skaudĶ i Ķērdi mon laĶ.

TĶp tuolēi uoĶ baltē suodnelĶ,
ĶīpsuosĶs viel pēiniu laukĶ.
Kou rĶks pasēpouĶtē galvelē,
Ka ņvēistom jaunīstēs plaukĶ?

AĶ – vēina, kap varna unt stuogo,
Tik natoro, gaila, sparnū.
SenĶ jau berņelĶ iĶspruoga,
Tik kĶp nusēgaut lig anū?

AK, LIETOVELĒ

Ak, Lietovelē, Lietovelē,
KĶp Tavēs aĶ pasēlgau!
SuĶala mona ēe Ķerdelē
Kap groudie balta smēlga.

Ēē tuokē svetēma padongē,
Net, kumet praded ōvēstē,
Norieēiau i ņemelē brongē,
Nuors paukōteliu nuskrēstē.

Atsiduksiejē mon ōērdelē,
Rađīdama tus puosmus.
Sugrīđio, miela tievēđkelē,
Ē nusimeso skausmus.

Vo ōindēin tēku, muni gērdi
Iđ svetēmuos ōalelēs.
Ē ōēlda ēlgesingā ōirdi –
Suđalusī smēlģelē.

JŪS, BOLBELĒS

Jūs, bolbelēs, kap rūtelēs
Nuravietamē laukē –
Dņiaugās dongou debeselģ,
Nesēliaudamē plaukēn.

Ē saulelē vēs pađēlda
Ēē, oņ debesieliu, –
Lai galvelēs mon negēlda
Kaitra ta pađielosi.

Vuo paukōteliu tūn linksmībē –
Net mēđkelģ skleidās –
Ruodos, dongēđka ramībē
Unt ņemelēs leidās.

Ēīpsuos dongos par dēinelē,
Vasaras pasēlgēs,
Jūs, bolbelēs, kap rūtelēs,
Ēmēs plaukū sēlkē.

Buoruseviâtë-Ďedlauskienë Elëna

APLE ÞMUOGAUS BOVĒMA ĒR...

Sokås pasaulë kamūlis...
Ont anou þmuogos bestuovîns.
Ēð nervu rûka cëgarieta –
Sava gîvenëma...
Ďët rëit jau
Tas kamūlis.
Paspîrë kuojë...

„No, jie“, – þemaitis tãp galvuojë:
Dūmelë këlpuo pasëkuorë...
Nepënuomîbie jau rûkuorios,
Vuo anuo vëituo, – a matã? –
Blãðkuomë viejie pelënã.

Þemaitis / Þemaitiã

Skëro mamã

Lesiau meilës grūdus
Að ëð tamstas ronku...
Tonkç mon dar ruoduos, –
Stuovi vës pri longa...

Būdava, veizieso, –
Niekâp nesupraso, –
Lakstç kap kuoks viesols,
Pînç jouda kasa.

Kumet pabalâ tâp,
Pingsnielis paëlsa?..
Ðët – ronkas kap ledâ...
Kâp? – Nebatsikelsi?!

Tamstas nier ër nier vës...
Kamê? Kâp – tèn? Mama?! – – –
Nuvîst – þîd viel kvietkas, –
Longs ompems sutema...

Duris atdaras –
Ein vës ër ein...
Vëinuo taurie
Neð vînuogiu vîna,
Vuo këtuo –
Lietâpuodç nuodâ.

Formas, formas... –
Puopëlnës, toðtevëdorës..., –
Vës ne ta
Ër – ne ta...
Duris atdaras – – –

MONA SÛNAUS TRUOBUE

Ui, nejaukç truobuo mona Sûnou, –
Sutrûniejës slënkstielis ë truoba,

Sėinas kuoð kiaurà lapkrėstė vietras,
Kap par rieti ein pūgas, –
Vuot stuogs tat,
Ðirdi ver, – tėik dejou truobuos duris,
Uþrūdiejosės spīnuos nebatrakinsi jau rakto,
Vuo longielis, – Dėivaliau! –
Aklos Lietuvuos ateitę – – –
Ui, nejaukę truobuo mona Sūnou...

Nesuakmeniejusi ðėrdės
uþ þuolies
þaloma
kavuo sava
snapa.
Vuo kàp ana
sudþiūs,
isidiek i
alboma –
kap kapikumet
vaikīstie
parodavusi
ėr nuplazdiejusi lapa...

Geguþie neatþvėngs jau pri klietės
Praeitės, – bėng kėnsīnė uþdostė,
Mėrksnio smėltės vės posta...
Parodavosęs alksnlapęs rieduos
Atmintės – ta nuviesusi dþiūsna, –
Ana mezg dar praęjusi laika,
Vuo tas siūls anà trūkst vės ėr trūkst vės.

Negērdietē up̄ longa nie aida
Praitēis gegōpaeiolbē. Kuosie
Atmintēs, bēng ēr apaktē...
Kumet r̄cks anā trauktēis i nakti,
Vuo kūn dabar, p̄muogau, baḗnuosi...

PEMAIĒIU KRĒKĀTA 600 METU JUBILIEJOU

Tarp miōkūn ēr tarp pelkiu
isēkūrēn lietuv̄
paskutin̄c Euruopuo
Kristaus p̄uodi ēd̄gērda...

Dar vieliau kap aukōtait̄c
mas, p̄emait̄c, sukruuom –
ēr par krēkōta iauga
Dieva muokīms i d̄erdē...

Kap Dievolia p̄vaigp̄delēs
ēd̄ dongaus balondel̄c
i p̄d̄vēntinta p̄emē
leiduos... Gal angelel̄c?..

Buvēn vēsuo Euruopuo
paskutin̄c paguonis
mūru stojam up̄ Dieva
mas – tvērēiausē krikd̄ēiuonis...

Vēs tikiejēma gīniem
nu p̄iauriūn svetimtauēiu,
kad laisvuojuo Tievynie
Kristus viel vieḗpatautu...

Ḍeīi d̄imtā jau metu
dvasēs kēln i aukōtībēs...
Ḍvēit ont Katedras mūsa –

Pemait̄c / Pematēlai

meldam Dieva ramībēs,
praðuom Anuo gluobuotē
ne tiktā Pēmaiteja,
bet ēr Lietuva vēsa –
Ana smarkç atgējē!..

Krēkōta ðventē pēmaiēiu
īr lietuviu, Euruopas
dþiaugsma dēdelē ðventē.
Vēsē – Dieva vaikelç –
galem meilie giventē!..

TE PRABĒLS PĒMAITĒJAS PĒMIELAPIS

PĒMAITIJA, vadinta
kartuografa prancūza Nikuola Sansuona d'Abbevēllia
prancūziðkā ēr lotīniðkā – *DUCHE DE SAMOGITIE*,
mums īr juk – PĒMAITIJA, –
mat ana gēmē ið PĒMĒS.
Pasiklausīkem: P E M... – P E M Ē – P E M A I T Ç
ēr – P E M A I T I J A...

Prið tris ðimtus su puse metu sudarītamē
tuo prancūza Sansuona pēmielapie
PĒMAITIJA – ligi pat Nemuna, Nerēis,
lig pat tumet bovusēs Piemgalas,
beveik lig Ruokiðkia,
anuos sēina ribuojuos su Prūsija...

Pēmaite / Pēmaiēiai

Mūsu pēmie lietuvç, savē laikon aukōtaitçs,
musiet nakti par sapna
ðnekas dēinuom anim nesuprontamās þuodçs, –
ruods, dieliuo senū ēiesu
pēmaitiðka muole uzbuona –
pēmie praeiti saugonēias ðukes...

Mas su anās susikibkem þemaitiðkās þuodþs
kap su ronkuoms – ēr ēiulbiekem,
kad tuos ronkas pavērstu i sparnus –
tegul skraida þemaitiðka kalba laisvā
puo Lietuva ēr puo Euruopa – puo vēsa pasauli,
tebīluo, kad þemaitþ bova tvērti ēr garsi,
kad ēr dabar tokēi īr ēr būs omþiu omþius...

Bet kapkēik paskrajuojēn svetimuojuo padongie
viel sugrīþkem i gimtūji lēzda:
sava kūna ēr dvase sustiprinkem –
palasiuokem Þemaitējas þemelēs grumstieliu,
katrēi īr kap legēndas – sauguo mūsa istuorija,
jouda-balta, sukruvinta ēr iðskalauta ðaltiniu...

Mūsu þemē iðkieli kap buokōtus
þalþ þibonēius kalnus,
kap bitieliu darbðēiūju priaugēna þemaiēiu –
anū pēlns gēntēis miedis,
katruo ðaknis apgliebusēs laika
iðkeliavusiu kartū ramībi...

Kap ðou Sargis vis veiz Meðka,
kad ūþpouluses audras neiðrautu tuo mēlþēna –
baltu giminies meþþia...

Vuo kad þemē þemaiēiu nenutruokōtu par sausras,
anā Baltijas jūra siunt lītaus pēlnus debesis,
duovanuo niēniekam nevergaujēnti vieja,
kad maitintu þemeli sava gīvasti laisvē...

Pemi mūsa – þemaiēiu – ðeðis ðimtus pavasariu
þīd brolibēs sekmadēinþs
Insulas kalna aukðtībie ðvēitonēiuo Katedruo –
krīþius sparnās kel mumis i dongu –
i Kurieja ðvēisībē...
Tegul Katedras ðvēisuo prabēls

Þemaitþ / Þemaiēiai

ISTUORINIS ĒMAITĒJAS ĒMIELAPIS,
uļ katrū diekou didīm Telīiūn vīrams –
arkitektou Ēbrauskiou Algērdou,
dailininkou Inērauskiou Romualdou.

Didīpuojuo Ēmaiēiu sēino ĒMIELAPIS
balsu anuo kūrieju
tegol pasakuos mūsa istuorija,
kad mas nikumet nenuvīstumem,
puikiuom spalvuom ģīdīetumem...

Tegul primins, kap tievs,
rogā douna augēnēs,
nēbnupluovēs ģemēs nu ronku
ēr, i ģemē anū nusēnēdēs, pats pavērta i ģemē...

Jug gimtuos ģemēs sauja,
daug brongesnē uļ douna,
pri ūirdēis prīspaudusi
mūsa muotina vēpies i Sibira,
isirēūsi i skepetēkēs kertelē, –
tegul ta skepetēkē pavērs dēdelē skepeta,
koriou uļkluosma vēsuos Ēmaitijas ģemē,
kad mums būtu ēē saugģ, –
kad ta muotinas skara
ēr nu mara, nu kara, ēr nu joudģemē Sēbira,
nu pēktū atējūnu ēr nu mūsa nemeilēs
brongiausiōji Ēmaitēja
mumis omģinā saugotu...

Daujotītē Vēktuorējē

BALSĀ ŪKŪS'
(*Kningas iŕtraukas*)

Mēōks; kalba nomēōkç
Garsū ēō tēn pēlna atmintēs,
keitas, mainuos, vērst i balsus,
puodç tī patis ē kētē, kētāp palēnktē,
kētāp skomb; ē ŗid kētāp tēn balas

balsus gērdietus gērdo-tabgērdo
ē graþos mon î tas gērdiejēms,
ta kalba nomēōkē gērda ē gērda,
kap tas maþos ōlēnoks pri mēōka.

kudie raðau sava kalbo baraōtē –
jug sunkç – gal' ka dingst
ana munī iō puomietēs, Divaliau,
iðgarū kap kuokē sunka,
iðkau kuokē puodē ē nabrondo,
tik znuoks tuo vītuo nubalēs –
kāp mērē muotīna, pamēslējau, ka amēn,
ka so niekūm tāp nabsēōnekieso,

Pemaitç / Pemaielai

ka ē kūns oþmērð, kap kiln nu paðerdþiu
ligi gerklies dūna, pīns, kap vērp
þuodç, kap i ðvīsa plieðas,
nabgērdieso ē atmētēs aptems,
apmērs daiktā, laikā, vītas –
veizieso atgal, kor mona gīvenēms ī bovēs,
vuo matīso tik vīnus skivītus soplieðītus

ar gali kon daugiau soprastē
apei tūn gīvenēma, ali bēðki gali,
ka rçk ē so savēm, ē so kētās atsargç,
ka nagerā kaiteliūtē tēkiejēma, ka þmuonis
savūsius rçk sauguotē, ē vēskon, kas tik gīvs ī,
kas aug unt tava kīma, ē kīk oþmatā, kuol' būni, –
jie, ēē dā vāks, ēē muotina, vuo jau, veiziek, ē babūnē

þemē na tik diel' dūnas
rçk dalintīs, na tik sau,
je to nieka, ē tau nieka,
vēskas ī paprastā, vākā, jie dūsi, ē gausi,
nie truobuos ba dūmu,
dūna ið þemēs, al' þemē
na tik diel' dūnas,
dā ē diel' dongaus

þemaitç ī tuokī pat,
al' ē na vēsā tuokī, jau lietovç,
musiek senç sulietoviejēn,
þemaiēius pajunti,
kāp nu Lūkēs oþlēpi ont Ðatrējēs,
kāp atsēsoki prið vieji, paveizi,
vēskas vērp, mainuos,
ē matā, ka nie ni juokē kronta – – –

þemaitç / þemaiēiai

paskiau eini keloko par mėška,
vītuoms ūlaps, ūtruoms nukluots,
didelė akminā, apsamanuojėn,
dā ė so þėnklās kaþėkuokĉs, so rontās,
dongos pėlkesnis, debesis, garsā kėtāp,
al' kāp, nasopronti

kīk tuos Lietuvuos –
tīk, kīk þmuoniū, gīvū ė numėrosiu,
kīk dāktū ė kīk þuodþiu,
ėr i pasakas susėviersiu,
kīk truobuo, unt vėðku rakibuolu,
vėskon rĉk susėgalvuotė – ė þuodþius,
ė pondīvus, ė grabus, ė lingīnės kībontės,
ė ton tievīnė, katruos nieks namatė,
tik dongo, tieva, muotīna, þemė, medi, mėška,
dā kaimīna; al' sikĉs pamatuom –
naþėnau, a vėsė, gal' tik puo vīna

gal' ė tuolī nuvėisi
gruobdams, gerdams, malūdams,
al' kaþėn a bapareisi – – –
vies īsok malūna,
mal ėlgā, je grūdus pili,
na akminus,
līgi laika vėskas,
līgi laika, atmink,
ka vėsam ī gals, vakali

vakali, pardaug nanuoriek,
ė vėskon turiesi, kuo tau rĉk,
kelk, kīk pagali,
neðk, kīk paneði,
kon pasiesi, ton ė sosėmalsi,
ta rīkie, katron nu sava

Pemaitĉ / Pemaitėlai

kepala atsirīki,
ī dēdelç skalsi,
ē vakars nabūs tuoks skaudos,
ka narçks pardaug palēktē paliepies,
kor nieks ba tavēs ē naboplēps,
vuo oplēpēs nabsusēgaudīs

kuova mienesi onkstibijç rīkmetç
ī tuokiuos keistuos spalvuos –
ūkā pēlkā lelējavē, sīkçs mieleni,
jie veizi nu klevū unt muokīklas,
ēð pelkiu kēln kap kuokī dūmā,
kap avis par dongo,
jie alksnçs kūreni, tãp būn

nieks nagal' pēnuotē,
ēð kor oþçn tomsa
unt þmuogaus,
kap debesis kuokī so perkūnējē,
þmuonis sīkçs pasmerk skaudç,
al' ē patīms jug vēsãp būn,
ē galem, ē nagalem, a na ēð tēn pat
ē dþiaugsmā, ē vargã jūdi,
naþēnã jug so kūm būsī pri stala pasvadints,
kuokio vardo kīnuo pavadints –
na tava valiuo

vundinie ī vēsos gīvoms,
ont þemēs ons trumpam taiðçn,
ēð gēlēmū iðkēln,
pabūn kīk, i kūna suviest,
nuor isēlaikītē, al' kon tēn,
sava īsēiu nauþmērõt, mērõt
ē grinþt i senūjē ðeima
i naþinuomus vundinis

80

þenuok, vakali, þemē kap ē vundū
ī ðvari, gali ē ronkas, ē borna valītis,
paskiau tik apsēðlústik – – –
babūnelē trēnas ronkas i sējuona,
að leidūs i dauba, vundū nagilç,
nu sausū þemiu mon gel pērtu galus,
nagal' tãp būtē, nagal'

að anas ið tuolī paþinsto –
naðlelēs, ē senas kap að, ē dā apijaunēs –
dabā tik vīru tuos maðinas, tas gierēms ēðþjaun –
kētãp naðlelē veiz, tonkç nusēriekosi,
nuors sīkçs ē lēngviau, al' vis tik vīna,
ē kētãp çn, kētuoks þingsnis,
vēs pakraðtelçs, je ī purvīns,
ka tik nauþkliúto kam,
su neðulçs abijuos ronkuos,
jug neð kap oþ do,
ēð kor beito, vēs kap nu kapūn

kartās parītçs tik kniuoðt,
ka ðalta, stuovo pri karviu,
vies kuoð kiaurā,
gal' plēkās rītās mīguojau;
paskum kap ēr apðēlno,
ē viel: ðvelni berþa tuoðē,
prisēglaudo kap pri kuokiuos vēlnas –
ē vēskas akimirkuo vīnuo ēðsēkuoð

apoðruoks bova mona numīlieta vīta,
rets, sauliets, vðurie dā akminā lēkēn,
prileki, atsisiedi, papartç minkõtē, apvītēn,

Pemaitç / Pemaielai

þemaūgēs, grībā, mama rudmēisēs liūb skintē
kap kuokius lapus, þīmā liūb prisliegtē,
vuo bruolioks slīkūm liūb kastīs, ēe pat ē vundū,
aplinkū kvīnā, gelsvē ē balsvē barkūnā,
Dievi, kудie tēn tāp ōvīšč vēskas, ōēlta,
Tī kaminā, kap ōēlks, pasēnero ligi alkūniu

kāp tas gīvenēms ein – rato, apsukuom,
pradieju so tava tievo Daugielas kumetinie,
ē viel' ont gala i kumietinē pareju, sovēsam,
gal' jau visīms sava likusīms metams, gal'
jau niekamē daugiau, nie so kūm

meilē, sakā, vakali, vuo kamē ana îr,
aŕtūniūlēkas palēkau merga so vāko,
pradinga, prapūlē, būk kap nuori,
a kam rūpiejē kas, a tīms vīrams,
Paulēkē, sesū, vīna monēs gailiejuos,
al' ē sarmatijuos, pati sakē i akis – – –
al' dabā matau, ka vēskas pračjē ē mon,
ē skausmā vēsē, ē vargū kamūtā
sulinda i debesis naparmatuomus

sapnavau tat musintās,
ka siedav so tavēm ont ēpis pri îvuos,
ka þīd ta, ka þīd ē kremt kremt, baltā
vēskas aplinkū nusieta, keloks, ravuo vundū,
tondīn bolbēs bovuom parrinkosēs sieklā,
ēr mieðlus dērvīkie iðkapstiem, suðēlosēs
susieduov puo îva unt þuolies, saulē jau bova
þemā, unt Þebēnkavas, al' dā kaitēna,
ē to mon kapēkūn tāp graþç pasakuojç,
a na apei ton Þemaitē

Þemaitç / Þemaitēi

kāp saulē liūb ispins pavasarčs,
ta kropē ē iðlins ont pamata,
þvalguos, kaþekon jug mata,
akēkēs maþas, oþgriovosēs – – –
dā mona muotīna liekarstvā
liūb turies, pasmeigs ont ðakēs,
iðdþiuovins ē liūb oþpēls ðnapðēs,

Pagirgþdūtīe
tuokī dēdelē þalē laukā,
liūb pavasarčs ēðleistē karvēs
i þardīna, jau þuolies î, al' najied,
tik þvalguos, þvalguos, ton þaloma
tik ger, ger... tus þalsvus ūkus,
kaþēkāp liūb jauso ont krotēnēs,
ka ē mon gerā
ēð þemēs ðēltuos

sakā, ka natori ēiesa,
al' kудie að tuo eilie
patē paskutēnē ē paskutēnē,
kудie kitīms tori, vuo mon nablīkt

að savūsīus vākus gīniuojau
kap kuoks ðū – – –
kētas buobas vēsāp liūb paðnekietē,
vuo að tīliejau, dontis sukondosi,
ka ē kap tēn būtom,
munījç geriausē, munījç graþiausē,
al' pardaug bovau mondri,
pardaug sava laikiaus,
jie padþiūst ðaknis,
naēlgā dþiausīs ē vēðūniem

Pemaitç / Pemaitēlai

ka þīd tāp ba pruota,
mon kaþēkāp skaudç, naramç,
kap kuokemē baliū, i katron nesi pavadints,
stuovi sau vīns,
al' jemi nu balta apdēngta stala,
jemi dūnas, tepīs svīsta, isēpili vīna

to, jūda þemē, þemeli mona,
kīk par omþiu sava tavēs par ronkas parleidau,
svadēnau ē ruoviau, kasiau ē raviejau,
kīk kelçs apejau, kap kuokēs Kalvarējēs – – –
to, jūdā þemē, þemeli mona,
uþberk naskaudç mon akēs,
borna mona, ka būs ēiesos

nasopronto, kудie tī paukōtç
tāp maþā bagīst, ar aþ naprigērdo,
a kap ēē ī; liūb nu onksēiausē rīkmetē
ligi vakara skleidas laukā nu tūn balsūn,
nu tūn garsūn vēsuokiūn,
kap kuokiūn pasēlabinēmu – – –
vuo dabā tīlç tīlç, apsēdþiaugo
ka ē maþina kuokē ēþgērsto;
Dīvaliau, Dīvaliau, kon to bagali padarītē,
jie tava þērdēs tik paklabt paklabt

paskutini sīki iþeidama ēþ senuosēs truobuos
atsēsokau ē pamaēiau, ka unt koknēs tabie rinkç,
nusējiemiau pīðinus, susēvieriau unt ronkas
kap kuokius þīdus a ontronkius ē parsēveþiau,
al' nareikiejē, Viēþaiēiūs kruosnē kētāp,
pamisljau, kad ē aþ napritapso, tuokē maþa, mēnka,
ēē muotrēðkas stēprēs, dēdelēs, tuokēs dronsēs,

sunkç bova, pripratosi bovau lēnktīs, klausītē,
puo tieva mirtīs kap ē atsētīšiau, pradiejau gīventē,
al' vēs ausiem karpīdama

narçk savēs dēdelç gailietīs,
parieko, jie sunkç, ka nieks namata,
ē kon, ē viel çno,
ka pamislījo, kīk tūn vargūn –
nasodietumi nie i juokē daina;
vuo kas bagal mon atsētēktē,
jug vēskas jau ī atsētēkēn,
lēngva dabā eso kap pūks,
katrūn vies stom ē atsētūposē

jau eso paleista ē nu meilēs,
ē nu dēdeliuos ðērdgielas,
jau atsēstuojuau i kēta eilē,
naþēnau, kудie tāp iðçjē,
gal' ē tas prisērēðēms pri vākū
anīms tabova tik kopra,
kas kēta, ka ē sava, vēsā sopras...
palēngvo, palēngvo dēldþiau, dēlēnau
vēskon ēð ðērdīs, tuðēiau daries,
al' jau ē na tāp skaudç,
tik griaudç, kap pati būēiuo savi
ēð sava numūn ēðvariosi

ka galietumç ramç numērtē,
rçk torietē ramē ðērdē,
vuo kap nugīvensi,
ka vēskas tāp ðvarç, grīnā,
ē baugos oþtat smertis,
ē geni anūn nu savēs kap iðmanīdama – – –
veiziek, kuoks debesēs oþçjē,
ē vies kuoks tomsos

Pemaitç / Pemaitēlai

„GĪVENU VĪNA“
(*Kningas iļtraukas*)

kor tatā tī ļmuonis prapuln, bova
ðnekiejuos, grūdus i ļemi bieri,
subaltava kaļi kas prið akis kap
vāka kolnis, ē nabie, ē nabie

gīveno vīna, būno vīna, vuo
gal' ē ne, tunkļ sunerta vēskas,
naēðardīsi, runkiuojūs vardus
gēmēnies, sīkļs supainiuoju,
pradedu skaiēiūti ēð nauji, tuo
sava gīvenima vēs naapeino,
ruodos, ka tēk bēðkis, al' nier
kraðta, nier, ka nieka visā
nabūto, ka nieks naalsūto

ðvēnta ðindī,
puotereli someto
oļ muotēna, tieva, vīra,
ē oļ savi, nabējau mērti,
bējau vīna pasēlēguoti,
diel tuo so Dievo tarūs,
ļadūs nauprūstēnti

Pemaiļc / Pemaiļaiļ

kapēn kудie sīkčs tāp ī graudo,
dā kap ē nieka baisč, al' būs,
atsētēks, ē ēd kor dērdēs gaun
ton pēnuojema, kas anā pasaka
ton pēni; tēkrā, ī tas toks slapts
taks ē ī kas anon nomana, pēna
ē unt pēmis, ē puo pēmiemis,
al' pats sava sīluom naatsikasi

kapēn, a vaikā sosēpras mon
raktus numū i graba idieti,
nier kāp pasakīti, jug jūksis,
vuo kūn pēnūsi, gal' būs
reikals, gal reiks dā ē pareiti,
ka tēk nabūto didlč apsēniūkosi

jie nieka nagali pakeisti,
nosileisk, sositaikink,
pariek, galva i puoduōka ikēōsi,
kap babūni ē kap mamuneli,
a kap vaiks nuskriausts,
kēts oļ tavi jug nie pakēnties,
nie atkēnties;
mainuos jug tuos muonetas,
ēi tuokis, ēi kituokis,
tēk ađaras pmuoniūn
vis tuokis pat pēgis

ēd muotrēōkas akiūn
matīties, kīk ana ī ēōkēntiejosi,
kīk pradiejosi ē kīk naupbaigosi,
kīk gēmdītu, ē kīk ēd̄gromdītu – – –
ak, Dievi, kap nuori, tāp sakīk,

Pemaitč / Pemaitēlai

vuò vėskas mums palei vaikus,
pasverta, grams i grama

gal vėskuo jau tèkrà nabsoprònto,
jug jau tuolì eso nu tava jauna kronta,
al' pasakìso tau:
lingvç naatleisk,
sunkç nanuteisk

sìkes liúb norieso kam pasakìti,
kàp eso gìvenosi, kìk naktù eso
prariekosi, puoduòka duntim sukondosi;
al' napasisakiau, nie seserç; gal' è gerà,
jug tèk tava vīnuos tas òirdìs gielėms,
tas vīra paniekinėms; vuò anam kas,
atsikieli, sosisagsti è iòçji pruo doris,
anam nieka – – –
táp è nasòpėnuojau, kuo rçktu gīvenimù,
ka uns bētu þmuoniòkėsnis – a ka vėsi
aplei savi ònekietu, ònekietùs, a ka tīlietu
kap mèòks ka tīl, pėlns medþiu, vuò vīns

sìkes kniuòdt kapėn kas,
kap balsa kuoki gėrdu:
può senuovç pri mùsu vėskas...
kas tatà bova þmuoniems ta
senuovi, kùm ana laikies,
liúb pasakìs kėts kėtam táp,
è kap liúb apsėramins,
nieka daugiau è nareik,
je lėks può senovç,
kùn oþkasi, tùn è rasi

Pemaitç / Pemaitėlai

jau tēk vīna dēdeli pritīrēma –
batorieso – savuoji smerti,
naḗnuom dīnuos nie adīnas,
al' kuoḗnam sava atkēntus
prisein sovisam oḗsimerkti,
naēḗsisoksma nie vīns

sena eso, senḗ gīveno,
dā ē par muotinas, babūnis
gīvībīs daug kūn atmeno,
tunkḗ jautūs kap kuoki
pruomuoti, kap ē turieēiau
kaḗn kūn darīti, kaḗn kūn gēnti,
rūpintīs, ka gēntis mona naiḗnīktu – – –
al' kūn tu bagēnsi, ka nieka nabie aplēnkū,
ē laukā, ē gīvenimā kap kuoks ubagīns
apleists, toḗts, tēk medḗ didījḗ
dā kaḗn kūn koḗd, koḗd, vuo gal'
dīvijas, kur tī ḗmuonis diejuos,
ka anūn nabie, vīns, vuo gal' tēk
pusi oḗ du, dā vakar bovusius

dḗiaugsmos tie trumps,
nosēḗvīti ē nablēka,
vuo ḗerdgiela trunk ēlgā,
metu metus – jie gēli;
geroms sublēzg kap kuoki
bliekēki ḗuolie, ē nieka;
vuo jie bluogā, kīk jied ḗerdi,
ka jau ē ba mieras – – –
jie ē nabgal, dērbk ēḗ paskotēnis,
nuors i slēnksti ēsētvierosi,
i mēnkiausius sava skutelius

Pemaitḗ / Pemaitēlai

kuoþnas tor sava tomsa,
ë kuoþnam tuo tumsuo
sunkç, nagerâ – – –
nuorietumi jug, ka daug
kuo nabûto bovin, al' ne,
lëks tâ tomsa tavie, bodëns,
pakuol' gîva, gîveni,
kap kuoki vënis
ëlëndosi a rakõtis

kap luopeta i þemi ismeigo,
vës lauko, ka kon ëðverso,
a þîda, a peili surudiejosi,
a kaula; dëdelç senuo vîtuoso,
vëskas î artî, vësi laikâ ëi tabie,
al' nagali ëþiûrieti, sîkçs gërdis
kap kuoki aida, vuo naþënâ –
a ëð aukõtâ, a ëð gëlç, a ëð
tuos paëiuos, a ëð këtuos posis

jie kûn gerâ pasakâ,
ta tas pasakîts ë î pasaka,
kap rats unt pateptuos aðis,
tëk pajodëni, ë jau pats sokas

jie tau tie skërta plëka lënta,
mënkðëiau ë napsëkluosis;
skërtuoji naëðsëlënksi, tudie
nakelk ba reikala runku;
kas bûs þadieta,
tas bûs ë padieta;
veiziek, na kûn atiemi,
vuo kûn davî;

jie nadūta, napasējimsi,
na tava stala dūneli,
na tava ē ēierkeli,
gal' bova bluogiau padieta,
vuo unt maņesni soderieta;
pasilēnk, būk maņa,
kap puoleli, jie kitāp nagali,
gal' ē naporvāpiūs – – –

jauna aplei gīvenima namēslējau,
vēskas lieki greitā, so tā dīna,
vuo dabā tunkč kap kaņēkur ēð savis
iðçnu, kaņikūn kitkūn matau, kuo
gal' ē nabova, ē nie, nabēnt dainuo,
musiet, ka vēs vīna ē vīna, suvisam vīna,
kap rodeni vielūsta vuobulīs ont ðakuos

tāp nieka ē nauņģēvenau,
radau daugiau, vuo palīkto maņiau,
ka ē palēkti nabtoro kam tuo dņiaugsma,
ka buvau, maēiau, girdiejau, nabēnt paukōtems,
kap ē suprontu, kudie tāp ēlgā unt svieta oņsibovau,
ka vēs tuo paēiuo vītu, so sava ruonuom, ē so rondās
sava, so sava vundiniu ðvintu noplaunamās

TATĀ PARIEJAU (*Kningas iġtraukas*)

kudie tu kelius ě kelokus
atgal' atsijiemĉ,
kudie aġeroka ěġgierĉ,
gal' tu, mŭsa kalni,
ěġ gilĉ ġerdi pavuojus
didelius, ka ŧmuonis sava
puo ŧemiem ěġkavuoġĉ, puo
kraġtus svetěmus ěġskěrstĉ

a aġ dĀ kor nuorěntĀs
ěi batsispindo, kuokiami
vundenie, ŧuolie so raso,
a longi vakarěniami – – –
těk tĭ, katri atsispind
dĀ tor nomus,
dĀ nier ěġ anŭn
puomietis ěġtrěnti

veiziekes ě puo kuojuom,
na těk i tuolomas, kuoki
měnka ŧuoleli unt kalna,
gal' ka aug unt kaulu,
vuo tuo luomuo ŧalesni,
paukġtoks ġĭst, musiet, mŭn,
dŭnelis konsni palěkso,

Pemaitĉ / Pemaiġġai

naapleisk numûn,
naapleisk numûn

unt kalna savuoji
eso matuoma ëð tuolī,
rask moni, sosërask moni
kap sava paklīdosi avi,
parsēvesk numuo

ëi, kor reik leistīs i aþeroka,
kūrenuom maþa ogni,
klaupiaus plikās keliençs, pūëiau,
ka ëšëdegtom, vuo slaptuom
meldþiaus Dievū naþënuomam,
napalëk mūsa,
naapleisk mūsa,
ta dīna bova tuoki
baugë spindiejëma – – –
do akminokus tīlç
tuo vītuo padiejau,
balta ë jūda,
ta pati î ognis,
ir kūn tēk ikurta,
ir jau genstonti,
þëna, paliūdiju

nabëjuok vundens laukëni,
tēk ka būto pakavuots,
ka ëð gilç būto,
gerk kap vīna auka
paskërta, pareik līpto,
nu gala lëgi gala,
skersā trumpiau
kaip ëðëlgā,

Pemaitç / Pemaitelai

naoþmērðk, kon
esi gavosi

siedu unt Gērgþdūtis pakraðti
kap unt kuoki debesīs ē jonto,
kap kuoki mēslis oþdūta:
a galiēto ēi dā gīvenēms ēmtīs,
jie puo biedūn kuokiūn, karūn
marūn, epidemēju – – –
a kas bamuokieto grūda pasieti,
a baēðgērsto, kuo avēþa praða,
kāp ogni ēkorti, skausma ēðkēnsti,
ēð kor gīvuoliū nuors puo vīna,
kāp anus veisti, kāp
pasēpjauti, ka maþiau kēntieto,
kāp patīms kraujūsi nanuskēnsti,
kāp ba vītas nalēkti

je nabūēiū nu þemis nuvejusi,
jug dā galieēiū, vuo gal' dā ē naoþmērðau;
nolēpēiū nu kalna, toðti laukā, gal nodegēnti,
vīta tūn pati, musiet, apsērēnkēiū ē kapams tēn pat,
jug apsēveizi ē matā, kor kas tor būti, vundeni
rasēiū pakalnie, ogni ēðmelsēiū ēð akmēni,
aðaru papēlēiū þvērblūēiū pēlkam atsēgerti,
solaukējosem ðunīēiū ēltis nukērpēiō,
ē gīvenēms kap nuorints pradieto pēldītīs

Pemaitc / Pemalēlai

ēi, unt kalna, dēðþiausç jonto,
ka þmuonis na i ton pusi nuveji,
kap ē sugēlþieji, al' tā anūn gēlþis
mēnkōta, jau gal' gīventi ba medi,
ba þaloma, katras ē ðērði, ē akēs
gīda, gal' ē ba vīns kēta,
ba bruoli, ba seserīs, kas momis

tāp mieta, kur tī gerījç miestā,
kas ved ē ved ēð sava vītu,
kad kuoks smaks puo vīna prarītu

atbrēdau par saidri,
kuoki aðtri, kuoki rūsti
ta þuolie, pasilēnkiau,
parbrauki par veida,
napaleidi nie to monis
vēs dā nu sava pavadi,
nu sava varda aðutēni – – –
glaustīs pri sava pasauli
akiems, padās, þuodçs, seiliems,
ka ēr skaudo, ēr didelç sonko,
laikītīs, napasileisti ēð paskotēni

ēð ēðgonsti,
ka jau nabðneko,
ka jau būsø oþmērðosi,
pradieju ruokūties vīna pati
so savēm, þuodþius ēð puomietis
traukīti so vēsuoms ðakniems, kuokis
skaudis, þemietas, kētas ē krovinas

nu ne, tuo mūsa kalbuo
ī giliūn prasmiūn, al' par
vielā pradiējuom klausīties,
dā vieliau gērdieti tus svarbius
pustuonius – – –

maþā mon ēi tabovo dūta, al' ē daug,
vēskūn galiejau pasēdaugēnti lēgi
dþiaugsma, kūna ligi dūðis pasiaugēnti,
i dongo veiziedama pati ēð savis paaugti – – –

Pemaitç / Pemaietiai

kāp galiejau, gīnīau medpius sava,
puoli sauguojau, vītas rauga, dabar,
kun barondo, sosirenko, nieka
nabatidedo, al' vēs dā kaḗenkō lauku

na tik vīta, dā ī tuos vītas daiktā:
akmū, ḡolinē, taks, keloks, aulīs,
vartā, ḡunīs būda, prūds, ḡaki, dalgis – – –
ka vīta tavie ēḡlēkto, reik vēskūn nuors
mintēmis sosirasti, apeiti, paḡnekēnti,
ēḡgērsti, kas kon saka, pagluostīti
ḡonioka, pakasīti aplei kakla, dērpioks
noverpēs, paḡuok ī vērḡo ē apsēvert,
kuojēkis baltuoms punēekikiems
su jūdās apnarelḡs

kontri ī ḡemaitḡ,
al' lēgi ēiesa, lēgi ēiesa,
ḡji ēr ēḡ ēi ī maiḡtus,
ī sokēlimus vēsus, vuo keli
baparḡji, puolie kap kuoks
divuons puo kuojuoms, kap
līgḡ soausts, kuoks raḡts mona
gēminḡ, iḡejusḡ ēḡ sava kraḡta – – –
pusiau gīvami kleva kamieni
tarp apḡpiūvusiu ḡakū dā mona
dīnū suluos laḡtakēs – atsēmēnēms
īr ē praneḡēms, tēk muokiek soprasti

tas mēḡkioks so muonās,
pēlns anūn bova senis unḡuls,
maēīau, al' nieka nabijuojuau,
ḡērdis muni tada vadpiuojji,
ḡal's ḡaltīs pīnies aplei kojas,
geltuonuum akiem

veizieji prasīpiuojis,
saki graþius þuodþius

kuoks ðēlts stēklioks runkuosi,
kīk jau vēskuo prēsērunkiuojau,
kas muni parkieli i kēta laika,
i kēta vīta, kas mon paruoda
tus brungakmenius

kuokēs minkōtas, kuokēs numēnis
bova tuos kīma þuolēkis, takapuolis,
kuokēs paklošnis kuojuoms basuoms,
kuoki maluoni, tēk minti ē minti;
þīduokā balsvi, lapokā maþēliokā
suþielin i tarpupirðēios, ka atsēmēntomi

smēlga patakie,
tuoki pat, gal' ē ta pati,
pasēēlgau, pagluostīēiū
slapta, je solaukēiū rasuos
unt tava plaukeliu, saulelç
dā sīki tuo vītuo oþtekunt

je būēiō lēkosi numunsi,
jug vēskas būto kētāp, kēti
menā, kēti þuodç, mēntis,
kitāp sauli ē kitāp þemi,
kēta būto bovosi
ē muna kētūmeni

sava kīma, vaikā, þiūrieket, sava þēbori,
pats turiek, ka ē kitam kuoki tropēni
ēð bieduos padūtum, vundens, dūnas

þiauberi, sunkç bova, al' naþþdosom
é mûsa vaikâ, musiet, jug anî dâ
þëna, kada koþnas tor kelti oþ do

gelþëngs vundû,
ëð gilç, ëð tuorpiu,
ruds, so këminâs – – –
atsargçs þëngsnçs priejau,
prëklauposi gieriau ëð
tava runku ðiltû,
þuoli atsëmënu mënkõta
kap ðiûmeti jieroka vël nas

tas ðaltinoks
tuoks panaðos
i tieva sava – dongo,
musiet, muotina þemi
ons tie tøk prësëdëngis

palei upali,
palei upali,
kas muni laiki,
kas napaleida,
ëð kuokiûn galiu,
ëð kuokiûn galiu
krëta tâ ðvîsa
unt mona veida

naraðîk nieka, naraðîniek, sakau
sau, viskû ðirdie turiekçs,
su tûm kîëio, mietuoms
kvepunëiu, paþadu
vîns këta naþþmërðti
sosirëðk, jie dâ tori ëð ko

aiðkiau èi vèskas,
medç, þuolie þalesni,
debesoku daugiau, è nalek
tâp greitâ, sostuo, palauk, kuol
anus èð runkas mielenâ apvadþiuoso

lëg dogna reik vëskûn, lëg dogna,
al' kas anûn î matis ton dogna, kas
pasakis, ka jau priejau, ka mûn
gana, ka gëliau, Dievi, jau nabkask

dâ eso anû maëiosi, vîru è motrëðku,
babûni liûb sakîs, ka tat esûn þemis keleivç,
oþeis, siesës paðalie, melsës
tilç oþ dûna è vundini, skalsënk, Puondîvi,
diekû, sakîs, ka davç, diekû è ka nadavç,
kûn anî mata, liûbu mislitë, kûn anî mata, ka
gal' tâp eiti ir napareiti, tâp dîna puo dînuos,
tâp metâ èð metu, kas anus ved, kas anus ved

stuovu kîme,
þënau ka unt didelç
giliuos vîtas, laiki giliami
eso, lauko atsakîma,
nabdelsket

je jau muotrëðka savûji surund,
je jau kap ðakeli i ton pusi palinkst,
þënuok, anuos ðërdës palîkt daug didesni
oþ vîra, iðsëplet kap kuoki dvëlënki, pëlk
napîlosi, vuo nagana è nagana, naþënau, kâp

Pemaitç / Pemaitelai

tatā īr, al' tēkrā tāp īr nu omþiu ē par omþius,
 mēslio, ka ēð ēi sīkçs ē tuos raganas pasēdara – – –
*(raganējau ið savo tīlaus nēdrāsūmo, ið ðv. Jono
 nakties sidabro, ant drabuþiø iðþilto, ant tako)*

na kuoþnus, vakali, ē mīlieti tagal',
 kētam vēskas greitā praein, sudainiava
 kap kuokē dainoðki, ē þuodþius anuos
 oþmērða, al' jug ī tuokiūn dainūn, ka ē
 noriedams anūn naoþmirði, gīveni, mērðti
 lietā kap kuoki þuoleli, vuo anuos tuokis
 ē tuokis, gal' ē meili tāp, ēð kur tatā tuos
 dainas tuokis graudis, tuokis omþēnas būto – – –

par tūn radēji vēs
 aiðkēn, kuokin vēsi līgi esūn,
 ka balsūjem, kuokin vēsi svarbi,
 al' jug na tāp, jug nalīgos ðaukòts
 somēiū, līgç napasēsemsi, nalīgos
 ē þmuogos þmuogū, pri vīna ðērdīs
 ē pruoða glaudīs, vuo kēts tēk apsēmet
 ka tīsos, vuo vēsas anuo mēslēs kreivas,
 kupruotas – – –
*(eina kapkas keliuku, nepaþastamas jau,
 o vietinis, rankos kiðenēse, pasisuko,
 praējo pro ðalā)*

jie nabibūs puo þemis,
 nabibūs ē unt þemis, mūn ruoduos
 ka mas esam abijosi pusiesi,
 tudie ē sava kapus tāp sauguojem,
 að tik prieino ē tujau siedūs – – –

Pemaitç / Pemaiðai

„PĪMĒNI VUOBELIĒ“
(*Kningas iŃtraukas*)

þĭminĉ vuobulĉ, gielis, rugĉ,
dā ē ēesnakā, laiðkās adtrĉs,
ē þmuonis tuokĭ – þĭminĉ,
jie jau saka kon, ta ē pasaka,
kĭti, sunkĉ ēkondami, ēlgam
ē blogoma, ē geroma ēsēmen,
ba dēdelies maluonis, al' kontri,
lengvĉ ēð nomūn naēðvaruomi,
lengvĉ nu þemis nanotrēnami,
þemā – palei sava nuotrielis,
aukðtā – palei sava onþulus,
vēs dā ēð paðaknūn atþelontis

kū daugiau sensto,
tū daugiau atmeno,
kap vēskas tēk atgal soktūs,
ē nasopronto, kas ton mona
tekēni sok ē sok,
vuo jug sonkos ons ũ,
vuo jug ēð akmēni grĭna ēðgrēmþts
tas mona gĭvenēms, tas vĭns, vĭvēntelātis,
al' kuoþna sĭki, kāp kon nuorētās atsēmeno,
vēs kēts, kētuonēðks, vēs so kētuokĉs riemās,
jie kitāp gērdo, kitāp ē matau

Pemaitĉ / Pemaitēlai

kūn mēsliji, jie tāt vasaras ē vasaras,
jug ē þmuonis kap vuobulç pasēdarīs,
vasarēnç, mēnkōti, pūs greitā, kērmies,
sokrēs i nuotrielis, kas anūn bajīðkuos,
kas anus kor baras, kam anūm bareikies

ta mona þīmēni, katruos ðakas
ont staldoka pasidiejosis,
kāp ana naktiem dejū, Dievi, Dievi,
kap þmuogos sens, vīns palēkts,
noveino vakari, paglostau, paramēno,
nadejūk, nabējuok, dā jug ē að tabeso,
abēdvi tabesam, dā ē mēnū ont dongaus

kaþēn kudie vēs þīmas atsēmēno,
posnis, viepūtinius oþ longūm, pri pat stuoga,
keloka pri numū oþpustīta, zili suðalosi,
Dievi, jug vēs liūbau paberso kūn ont lēntēkis,
al' kon tin, gal' daugiau dēl sava ðērdīs ramoma,
jie kam smertis i akēs veiz, nabēðratavuosi, ne,
jug vēsī esam þaizdūti, vēsī, ē þēmi, ē ana,
tas snīgs ruoduos tuoks ēīsts, tuoks balts, vuo
tēk tam sikiū ruonas taprēdeng, kap tūn
so traktuorio ēðdraskīta dērvona

þīminç vuobulç, paukōtç, rugç,
þmuonis þīminç, gal' jau paskotinç
puo tūmi dungom, ðaltā mēlenu – – –
kuoki ēlga tatā naktēs, kuoki ēlga,
nasopronto, a mīgto, a namīgto,
a tēk tiluom glūdau puo patalās,
ē kaþēn kūn sau pasakojūs, pasakojūs,
vieji paséklausīdama, ðīrdīs,
a vielek naskaust kuojū

gal' ė atsĕmeno kon
aplei vuobolius tus,
ka tĕp i anus veizo,
atneð, paded ont delna,
ðelts, runkuo laikĭts,
ė toro, ėlgĕ napaleido – – –
al' nabreik pardaug gilç
babrĕsti, kuoþnas turam puo
kuoki akmĕna ont ðerdĭs,
vuo jug nabnurĕtĕnsi anuo,
tuos þĭmies nabĕðdĕldĭsi

je, sĭkçs meldĭs
ė so sava þuodçs,
naþĕnau, ĕð kor anĭ mon
ė atsĕrond, gal' ė na mona,
gal' ė na so sava, kas þĕna,
kas, kumet ė kĕp pamatava

tĭ vasarĕnç þmuonis
ėðþjuovi senĭsius Nuorvĕla medþius
ė vuobelis visas, ė þĭmĕnis,
rasĕt, ė ðvĭsiau, rasĕt,
al' gal' tĕk akĕms, na mĕntĕms,
pavasari svadĕnuos naujis,
maþas tabĭsĕnĕias, þmuogaus augoma,
jie, nieks nabnuor matĭti aukðtesni
oþ savi – nie Dieva, nie medi,
nabnuor galvuos nie pakelti, nie nulĕnkti,
pakelti sĭkçs sonko, vuo nolĕnkti kuoþnam
prĕsĕein, a to nuori, a nanuori, a to tĭsç
eisi, a aplĕnkĭ

Pemaitç / Pemaitĕlai

tas þīmēniu vuobuliūn skīnēms
mon ī ðvēnti, kuokī ðvīsi, viesi
anī būn dā ont ðakūn, katrī aukōtā,
jau nabdagauno, tēk
ēð paþemiūn taskēno, lauko,
kuol' nokrent, al' jau so ðalno,
sosirenko, vuobulinis prēsēverdo,
sklepoki gerā stuov, ēlgam oþtenko,
vuobelēs þīmēnis kuokī lapā vērdūnie
par þīma vērpīn, vērpīn kap avis ūdega

egli ta mona, ta pasuodnie,
kuoki dabā graþoma, atsēgaun
par þīma, tuoki þali, tuoki purēni,
matā, þīmēnis padars, vasaruomis
apdþiūn vēsā, ēðret

þīma ta mona eqli
ī pati graþiausē gielie,
tuoki gīva, tuoki þali,
ka nagal' ē apsakīti,
ðērītās prēbrēdau, ðakiekēs
þemonsis pagluosēiau,
apiejau kelius sīkius
veiziedamuos ēð puo lieta

aplei karus tonkç mēslējo,
aplei gēnklus, ka tēk gēntis munījç tanuorieji,
tas Dorpis mūðis, ka vīni þemaitelç so tās kriþiuokās muðies,
ē kīk tēn anūn galieji būti, mon vēs atruoda, ka tatā torpīnēsi
vēskas, ka plieði velienas, ē muotrēðkas sīkio, ē gīvus mordi

Pemaitç / Pemaitēlai

i vondēnis jūdus jūdus, jug ē dabā karuosioks, jie sogauri,
tomsos, jug tatā baiso tuoki ņmuoniūn ņudīma, dēdelč baiso,
al' prēsakīta mums nu ompiu, naēsēleiskiat svetimūn,
ka ņēnuoto ēd onksta:
neik naprađīts i mona truoba, slēnksti mona,
akmina mona napaņēnk,
nie ņemis mona, nie dongaus mona,
jie paņēngsi, atgal nabatņēngsi, jie oņpolsi, pats praņolsi,
nuje, kūn padarīsi, par ēiesa apsēlpa tā mūsa gēntis,
nabgalieji nu vēsūn baapsēgēnti,
vuo gal' jie napulni, tā ē naatsēgeni

vielek sning,
vielek – kap obaga konsnčs,
ēlsas, ēlsas ņemi muotinelī,
puo sninga patalās stuorās,
snaigēkis lek ē lek, nasostuo,
vuobelesi maņuoji ē ta dāknēkis
apsikluoti stuoruojas,
ē pri mona longa
zīlieki lađinius ka kond, ka kond,
Dievi, kuokis pluonas tuos anuos kuojis

nedielis rīkmeti veiziejaus, veiziejaus
i apsnēgtas vuobelis ē pradiejau sau
puo nuosi kap ē gīduoti, kap ē ņuodņius
sakīti, oņmērōtus, kap ēd kuoki dogna gēli
ēdtrauktus ...*augēn, vuobelesi, augēn vuobelesi,*
augēn vuobulelius rauduonus, oņpaugs vuobulelč,
oņpaugs vuobulelč... ē vēs tuoliau, tuoliau... *atskrēs*
paukđtelč, sules vuobulelius... ē meliuodēji ētaikau,
matā, kāp tatā î, ē pri monis senuos, ē i mona truoba
sogrēnņt sens, gal' ē pats pērmāsis, pađvēntēnts laiks

Pemalč / Pemalēlai

dā golidama dēritās pakielīau runkas,
Dievi, raukōlis bangikiem, bangikiem,
kap vundens pavērdios, a kap pēmi,
ka kaitruo saskeldie, sosidiev, tāt ē
sugrēndō i vundens ir pēmis dēima,
ēd kor ē ēdēinam, tēk na tīš,
al' kap ratēliukās kuokčs –
prasēplet, sosiaurie, nosēleid,
vielek i vērdō pađuok,
gal' ē pri tuos dvisuos ompēnuosēs

kaḗi, a tas mona gīvenēms tēk mon patč
ē tabova dūts, a dā ē kētam kam,
gal' ē oḗkēdau kuoki skīli, gal' ē palaikīau
kuoki kompa, ka tuo ē naḗinuodama,
gal' na tēk sau, gal' na tēk sava vākam

ḗarma ka oḗguli, ka nocēdabrava vēskon,
ē suodna, ē darḗoka, ē arēmus pri mēdka,
notvēska, norēma, dā ē sauli ēsēdvīti,
graḗoms svieta, oḗ kūn mūn tīk daug, Dievi,
oḗ kūn, jug kūn aḗ bagalio tuoks mēnks vabals,
al' ēveizo dā, dḗiaugūs dā, ka ta mona vuobelie
tuoki jauna, tuoki balta, ka tāt dvarč diev

kāp mūn graḗč, ka snings ont dākūm,
vuo sauli pro anas prasēdvīt,
tuokis dēdelis kaḗi kīno akis
veiz i moni, atsēmen, dīpsuos

apḗrkōnīejēn medč pruo longa,
akiūn nagalio atplīēdī – ka tāt galīēiū

lēgi kalna, nuors lēgi posis, kor tarpoks,
al' kūn, mēnks vabals, tuokis posnis,
dīpaukēs, ka dā matā, ka ēveizi,
kuokis maņas tuos baltas pvaigbdēkis,
kik anūm prikrētēn, ē tas kiaurs krestis
palungie, ē tas, vuo dā vēs krēnt ē krēnt,
vuo dongos ka đvaros, kap kontēk atrakēnts

gal' jau pīma eis pri gala,
jau kalna pakauđis nopēlka,
pelkiu kvaps jau kīmē,
nab tāt tomso rītās,
nabđalta jau, tēk vieso,
veiziek, jau ē pēmpis parsiras,
gal' jau nabēbūs tuokis sēratas
so tom sava *gīvi, gīvi*

kāp tat ī, tonkç mēslējo,
gīvenēms jau praçjis, jau tēk pats galioks,
vuo vēskon tabtoro, vēskon atsēmēno,
ē gera, ē bluoga, al' daugiau gera,
tēk veizo i vēskon kap ēđ đuona, jau ēđ tuoliau,
jie pardaug ēsēmēslējo, liaukes, sakau, liaukes,
kam tau bareik, kam, kam đērđi badraskā,
al' tuoks jau tas pmuogos ī, naēđkēnt rađkaņi,
ē tēk pats tagal' sava skīlis oņsēkomđīti, ē komđa,
ē komđa, ka ton gīvībis lađa ēđlaikīto,
ton mēsli, ka kuol' esi, tuol' esi ompēns

kāp pavasari kuoks medoks naēđspruogst,
ruoduos, ka anuo đakiekēs nuđalulis, jūdas,
al' jug ne, na nu đakūn, nu đaknūn prēklausa,
pakask ē pamatīsi, ka pēmi anas paleidosi

Pemaitç / Pemaitēlai

vēskas teisēngā, Dievi, vēskas,
sava jiedo, sava dievo,
nie mon ēdiedu,
nie mon ēddievu

dūnas Dieva nabēpraðau, gal' jau atvalgiau,
kuoþna vakara meldūs tās patçs þuodçs:
dūk dā, Dievi, atsēkelti, vuo jie nabdūsi,
ē akiūn mon nabatmerk,
ka nabkēntieēiū, ka nieka nabsiðaukēiū,
kāp tas mēnks longioks mon nabēðauð

vīns būti þmuogos didelç pavargst,
jem pats so savēm ruokūtīs,
ē vēs smūtnīn, ē vēs sonkīn ta anuo ruoda,
kap ratā par grūda – pabarkōt pabarkōt,
ē notēln, tīlo þmuogaus ðērdie, tīlo,
al' nier gera tā tīla, ēð vēðaus arda, arda,
ka kas nuors kuoki þuodi

ont senatvis þmuogos tor palēkti vīns,
ka dā soprastomi, a sava vēþimi vaþevā,
a sava ģīsmi ģīduojç, kūn gavā, kūn kitīms
davç, vuo kuo ne, jie ne, tā ē ne –
þara ont dongaus ka graþi,
matā, tat kuova vakarā, ðvīsījç

tīk metu, tīk metu, sauleli tek, sauleli
leidas, þemeli þali, þemeli balta,
ēi dþiaugīs, ēi viel kēnti, rato ē rato,
kapēn, a ē að vēsa ēiesa ton pati
ē mēslējo, oþmērðto, ē viel ēð nauji,
jug ē ðērdis vēs ton pati krauji,

al' gal' ē ne – jug gīveni þmuogos
vēs kitāp, kitāp oþmīgti ē atsibondi,
kitāp i longa a i ogni paveizi,
jie skaudĉ didelĉ ī, jug ē mēslēji sonkĉ,
ē tūm sonkomo ēð tavēs kaþēkas tomsos
sonkas, sonkas,
kap kuoks kiauts aiþuos, aiþuos

vuø gal' að jau tēk kap kuoks mēnks vabals
tēk ðelumuos, tēk maista ont þemis baiðkau,
al' jug dā ne, jug ē meldūs, ē þuodþius atsēmeno,
ē mērosius sava, ē gīvus, dā ē gīvuolius, katrī
na tēk mona, alē so monēm bova; karvis dvē
pamiðkie tabganuos, ē avēs so baltās jieriukās,
paukðtokus vēs mēnkiau bagērdo, vuø balsus
anūm savie tabtoro; musiet, tatā, dā toro
ēð kuo kap þmuogos ont þemis būti, jie ē
balēka mon tēk kuoki mēnoti

nakalta krauji pralīti, nakalts kraus krēnt ē unt vaikū,
ē ont vaikū vaikū, lēgi pakalēnis pēnktuos,
kap kuoks jūds lītos, jie toret akēs, jug jau matuot,
ē teisma dēdesni nosēkaltusīms nie, al' naþēnau,
kudie tuos þudīnis vēs pasēkartuo ē pasēkartuo

kāp nagreit þmuogos supronti,
ka vēskas ī tāp, kap būti ē tor,
ka atēin tuoks ēiesos, ka jau niekam,
nie tau patĉ, nabreikalēngs tas tava torts

tī dungaus longā tuokī mieleni,
sīkĉs dēdeli, vuø sīkĉs maþi,
kap þmuogaus akis, jie jem pats

ēð savēs þidiēti, ē liūdnomš anuo
tuoks dēdelis, ka nabiē
nie kor ont þemis badiētis

kapēn, gal' tuo mona akmina
ē nieks napajodēns ēð vītas,
ton daikta paskotēni,
jie kada ēð kor pargrēnþēiau
(vuo kūn gali þēnuoti),
ka rasēiau, kas kor,
ēð lieta reikto çti, naskubieti,
gerā i znuokus ēsēveizieti

a tatā mēslējau, ka palēkso kada
ba juoki gīvuoli, na tēk ba arkli alē ē ba karvis,
ba avīs, ba ðunīs balsa,
ka niekam ēð truobuos jiesti nabneðo, ka monis
nieks nabēpasētēks, nabēpalaiþīs snokio drēgno,
liūb, tēk stalda doris pradarau, vuo Ðiemargi
jau ē pasok galva, ē muodū so vudēgo, vuo tuos avis,
nu kuova kāp pradies jierūtēs, kīk tat rūpesni,
al' jug ē dþiaugsma, jieruiti kap vāka speigūsi
puo kailinçš pasēkēðosi i truoba liūbau neðtīs, jie kas
negerā, vuo Meðkis, tuoks dēdelç pruotēngs ðū, lēgi
slenksti liūb līdies, ronkas laiþīs, soprask, teisēngā
darā, ka mēngīva gaivēni,
jie kon gera gīvam padērbsi, trēgobā rasēt rasi

Daukontienē Graņina

TAS RODĒNS VAKARS

Viel pēme ēlgesingā rieduos,
Tēp rīdķ rodēns ognēs plaikstuos,
Ka, ruoduos, nupūs vēsas biedas
Tas vies, katras palaukiem ņvaistuos.

Ērkōno nobalints rūks sostinga
Ont pastaruojē astras pēida,
Tēp lietā ons pri pēmēs linka –
Kap ađara, ka per ponda rēit.

Brēdau tās pīdsakās ognēnēčs,
Ēaltio spīndiejē dongaus akis,
Kapkuo ilgiejaus begalēnēč,
Tik kapēn kuo – ņērdēs nesakē.

EK ĒALĒN

Abejuoniu pērōtā baisē ēaltē
Vēina nakti ēērdi ēiopēniejē,
Pajotau kapkuokē keista kaltē,
Ka noriejuos kautē mon so viejo.

Tođtēs akis, tuokēs abejingas,
Dielkuo toukart vietra dūđiuo kēla,

Pemaitē / Pemaitēlai

Jego jau seniausç vėskas dinga,
Kap ta delėė – jiemė ė sodėla.

Negalio ėđtvertė ađ tuo đaltė –
Đėndėin pastarouji tađka diesio.
Kėik dā rçks i tava kramė kaltė –
Ek nu monės đalėn, ek po biesal!...

SKOUDOU

Nie ėe pilių, ni dėdėlių buokđtu,
Ni donguoraipiu, kalnų, ni jūru,
Vo ta dielkuo parçtė ėe truokđto –
Nes tavėije baltiausė mon mūrā.

Bartovelė bangou tīlç, ramç,
Dpiogėn kvietkuoms primargintas lonkas.
Lig ta opė ėemaitėđka kalba
Ė vėinībie sojungtas mūs ronkas.

Nier ėe buokđtu, ni dėdėlių pilių,
Vo ta dėlkuo tçp tonkç plak đėrdės?
Vo ta dėltuo, ka tavėm ađ mīlio
Ė ka prutievui ruoda dā gėrdo!

Mūsa vākā, anūkā soprata,
Kuoki dūđie sudiejuom mes kraitī.
Prasėsoktė gal đimts laika ratu –
Mes kap buvuom, tçp būsem ėemaitç.

Dirþininks Juons

JE BÛËIUO AÐ TAVĀSIS VIES...

Apkabinēiuo,
Mīlouēiuo,
Boēiouēiuo,
Je būēiuo ađ tavāsis vies.
Suđokouēiuo,
Nuprausēiuo,
Priglausēiuo,
Je būēiuo
Namatuoms kap vies.
Ēđ oþ jūriu, oþ mariu vakariu,
Je būēiuo
Namatuoms
Kap vies,
Ađ tau skara
Kap þara
Parneðēiuo,
Je būēiuo ađ tavāsis vies.

Ē ĒIOLBIES VIEL VUOLUNGELĒ

Paukōtielis maþos lītaus praða –
Nabgaun þemelē jau nie laða.
Þuolie sodþiūva, sosēraitē,

Pemaitc / Pemaielai

Pri kelē akmēnis ikaitē.
Ē mēōks jau na tēp baatruoda,
Kelalis dolk, biegos par suoda.
Rūpintuojielis veiz ē mata
Vēsa ņemaitiu ņvēnta kraņta.
Ons mata paukōti, mata ņmuogo
Truobalie tuo, puo sava stuogo.
Ons laimēn maņa vākotieli,
Kors meldas prisēglaudēs lielē.
Buoēeli mata, muotinelē,
Katra pagluosta doktērelē.
Ē vēsē praņa gera Dieva –
Dongaus ē ņemēs mūsa Tieva:
– Lītaus, lītaus mums douk ņēndēina,
Oņpaugs ņuoelē, būs daug pēina.
Oņpaugs rogīs, kvēitīs, bolbelē
Ē soēiolbies viel vuolungelē.
...Rūpintuojielis veiz i dongo,
Ē jau lītielios barbēn longus.
Rogīs, pakielēs galva ņalē,
Jau garbēn dēdi Pondēivali.

ņUODIS

Mon Pondēivalis nedevē sparnūm,
Tik devē ņuodi, nuostabē sparnouta,
Katros pakēlst vērō aukōtūm kalnūm,
Kor ē sapnelie mona nasapnouta.
Pakēlst tas ņiuodis vērō ņalēis gimtuos,
Rūpintuojieli mīlēma aplonka.
Ton ņuodi tonkē mīlēma kartuos
I pasimatīma ka ēs par lonka.
Tas ņuodis nutop ont ņērdēis jaunuos
Ē ons pragīst kap paukōtis nuostabiausis.
Ē to narasi graņesnies dainuos
Oņ ton, kor sava ņuodēs to ēņausi.

PRI JŪRAS

Baltaskarē potuota bangelē
Ēð tuolēi, ēð tuolēi atkeliava,
Ēr, pasveikēnosi krontē mergelē,
Viel par jūra atgal iðkeliava.

Baltasparnēs þoviedras lidiejē,
Saukē grimzda i gēloma jūru.
Ēr, praðnekintas vakara viejē,
Þvelgē poðis, sostuojosēs mūro.

PAVASARIS ATJUOJĒ

Pasēbalnuojēs pēitvakari vieji,
Pavasaris atjuojē pamēðkçs,
Padrōsēna jau þēlstonti siejieji,
Pakēlstonti so rīta vieversçs.

I vuobēlelē jauna paveiziejē,
Ē neblolçda nu anuos akiū.
Nutēla vies, lapelç dā ðiogþdiejē,
Ē pasēgērda iðkilmings „Kū-kū“.

Ēr būtom matēs, kas tumet nadiejuos,
Saulelç tekont rītmētē ðvēisuo,
Ēr kuokēs dainas stebūklingas lēijuos,
Ēe, tuo padongie, lēipuo tuo stuoŗuo...

AUKSĒNIS ÞUODIS

Mienou – mona draugs geriauis
Apsēlonka nasēklausēs.
Þēna ons, ka að par nakti
Toro þuodi tçp ēðplaktē,

Ka kap auksos ons spindieto
Ēr soðelditē galieto
Maþa paukðti, maþa gielē,
Jauna druovi bernuþieli
Ir mergelē auksaplaukē,
Druobelēs kor dþiausta laukē.
Mona þuodis tas auksēnis
Ēð þemaitēðkas krūtēnēs
Te paðluovins kraðta ðvēnta,
Mēnējē, graþiøjē Vēnta,
Ðatrējē, Gondinga sena,
Kuovas pruotieviu kor atmēn.

PUO LĪTAUS

Gorgiejē, biega opaleļç,
Takieli kor tik radē.
Ēr sparnus portēnuos paukðtelç,
Netekēn, ruoduos, þada.

Lig so ognēnçs vuotegelçs
Perkūns nutalþē dongo.
Mergelē pu þalçs berþelçs
Bernele laukē brongē.

Pati suðlaposi kap undēnē –
Akelēs spind naramēs.
Ðerdelē dauþuos puo krūtēnē:
– A baatçs tas Pranis?

A tik nabūs oþsokēs kartās
Pas ton peklēnē Muorta?
Vuo kon þēnuosi, gal pri vartu
Jau tratēn ðnapðēs kvorta?

„Vuo kon þēnuosi, kon þēnuosi –
Ana pavīd mon Pranē...”

Prakeikta buoba – mielēnnuosē“, –
Mergelē tēp sau manē.

SOPK, BERPIELI, GEGOPĒ

I āaltēni pribēra
Ēð dongaus daug ļvaigzdiūm.
Nasorinksi, je rinksi,
Lig pērmūju gaidiūm.

Tiktā rītmetie saulē
Ka pakēls, ta surinks.
Ēr maņītis berpielis
Pri āaltenē palinks.

Ēr gegopē raibuojē
Ēe atliekos nutūps,
Ēr kukoujintē griaudē
Maņos berņos lingous.

Soupouk, berpieli, gegopē,
Ēr ļvaigļdelē soupouk,
Ka mienolis tievielis atsēves,
Nasoklopk.

Pri krūtēnēs priglausi
Maņa ļvaigzdē dongaus.
Ta ēð dļiaugsma ðvities
Ēr pati priēglaus.

Armuoninka toriejē mona draugs
Ēr puo veēerēs kaimē liuob oļtrauks.
Tā liuob nutels ēr paukðtē ont ðakūm –
Tiktā ēðģērsi daina dar strazdūm.

Pemaitē / Pemaielai

Tam mozēkontou þiuogs dar liuob pritars,
Vuo lakðtingelē anus dar pabars,
Padirigous ē daina dar upplieð,
Ka ē smarkiausis liuob nutēltē vies.

Pavasaris

Kēlst i saulē maþos vieversis,
Þemē gimta atver jau duris.
Ē nedrōsē snēigēna pakelst,
Ē tik staigþ perkūnalis: bēlst.
Pasēðuoka vēsē, kas tik gīvs,
Sovērþiejē net suodnelie slīvs,
Sovērþiejē maþa vuobelie,
Atsēdūriau að anuos kliebie.
A þēnā, ka ðērði tor ana?
Mon pasakē:
– Liaukēs, jau oþteks...
Laiks rimtā mīlietē ē gīventē
So jaunīstē çtē, napasentē.
Apsēpīlē þeidlapçs baltās,
Apēpīlē ē muni þēidas.
Ē je balts að, tūm þeidūm spalvuos,
To þēnuok: þemaitis Lietuvuos.
Að – bēēiolis vuobēlēis graþiuos.
Vuobēlelē mon lingous ēr muos.

Þemaitiç / Þemaitēlai

Kas ēē i longus ðin rīta barðkēn?
Lītaus laðelç smolkē, smolkē...
Tçþ lītos tonkç moni þadēn,
Nuvalēs þemēs kelē dolkēs.

Vuo kuosvarnç kap karaliokā
Sau veiz pastuogiesē sotūpē.

Tiktâ balondç ë þvërbliokâ
Soðlapë ë vësâ ba ûpa.

Puo pelkës braida, veiz i dongo,
Kumet nustuos momis vanuotë.
Nupluovës þemë, suodna, longus,
Kumet nuçs ons pamëiguotë.

DAINIOUKËT, BRUOLÇ, DAINIOUKËT, SESËS

Dainiokët, bruolç artuojelç,
Dainiokët, sesës mîlas,
Tegol skombies laukâ, guojelç
Ë linksmins mûsa sielas.

Dainiava buoëë, i rekrûtus
Kumet maskuolç varë:
– Sogrîðem mas, þidies viel rûtas,
Spindies þvaizdie vakarë...

Kap perla aðaras spindiejë
Akeliesë mergieliu.
Ë vësas lauktë priþadiejë
Ëðçontiu bernieliu.

Prabiega metu guonu guonâ –
Ni laiðka, ni þënelës,
Pasena Magdës, Barbës, Vuonas,
Palinka pri þemelës.

Dainiokët, bruolç artuojelç,
Þemaitç kap dainiava:
– Þvaizdies vakarës spindolelç
Mums ðerdis oþliûliava...

Dainiava Magdës, senas Vuonës
I Sëbërus ka triemë:

Pemaitç / Pemaielai

– Vuo dongau maluonings, vuo þmuonis,
Op kon l k ms t p liem ?

Tuos dain s a aru karuol s
Kap perl  padabintas.
Prakeikt  b k t j s, maskuol s,
Ka jomis kor k p  m  imt !

Dainiok t, ses s geltuonplauk s,
Mergel s m sa slaunas.
Tagol dainuos þuodel  plauk
  þad n  erdis jaunus.

DO PAUK TEL 

Ont liaunuos  akel s
Do pauk tel  top,
Klausuos v torel ,
Vuo viejielis sop.

Saul     pat rīta
Auksa spindoli s...
D ina namat ta
Pēivuo, pabali s...

Medie, ont pakriau s,
Do pauk tel   nek:
L zd  margou kiau dis,
Vuo tuos d inas l k...

A sen   e vedo
Ma   bovuov dar...
Kiau delius jau dedo –
V rs to mon dabar.

Tçp meilç ðnekiejē
Ont ðakuos liaunuos,
Sopdamuos ont viejē
Paukõtç Lietuvuos.

Ka nuçn pavargosi saulelē
Oþ meðkùm, oþ jūru tuolēmùm,
Gluosta mienou meigtontē gielelē,
Palinkiedams anā salðþiùm sapnùm.

Karalīstie tùm sapnùm gielelē
So mergeliems ðuok ē padainioun.
Ē bamatont rīmetīs i kieli
Parsēveþtē saulēs iðvaþioun.

Vuo ka saulē ðvīsteliē pruo meðka,
Lelējelē atsēbund tujau.
– Laba rīta! Laba rīta, – paukõtīs jau soklēka,
Tujau bētīs aple þēidus siaus.

Ē gielelē rīta saulie prausas,
Apsētaðkiosi rasuos laðās.
Glāmuonie anon viejīelis sausos,
Atskobiejēs rītmetē takās.

Atmēnēmā ont berþa tuoðelēs
Raða rītmetie paukõtīs puoets.
Nuors pavasaris, kels dar apðalēs,
Bet saulelē pasakē:
– Jau laiks.

Pemaitç / Pemaielai

Skleistēis lapams, kvietkuoms praņīstē,
Debeselems atplauktē baltēms.
Par gīvenēma pēngtē, napaklīstē
Saulpēlē prisakē vēsēms.

TIEVĪNĒ

Vuo graņoms tuo dongaus
Tekont rīta saulç!
Kraņta tuokē brongē
Nier vēsam pasaulie.

Ēe kelç ņakuojēs,
Par mēņkus ē suodas,
Gērdam mas artuoju
Dainas, griaudēs guodas.

Kriņç stuov pri kelē,
Kvietkuoms apēpintē,
Vuo pālē berpēļç
Sauguo pēmēs rimti.

Sauguo atmēnēma
Bruoliu artuojieliu,
Jug ēe nu gēmēma –
Pēme pēmaitieliu.

Ē Marijē ņventa
Dieva Muotinelē
Nu pat kronta Vēntuos
Veiz i kraņta pālī.

Ē sūnaus ņvēnēiausē
Praņā, ka ņptarto
Pmuogo nakalēiausi,
Ka ons dēva arto.

Rogi, kvēiti sieto,
Nomelius statīto,
Ē iļpouļto kvietkuoms
Sava laimēs rita.

Juokēi atejūnā! –
Mums nerçk gluobieju!
Tagol ņemē būn,
Tūm, kas ar ē sie.

Niekā mon tas auksos,
Niekā ē sēdabros
Priļ maļiausi laļa
Rītmētē rasuos.
Juoki karalātē,
Niekuoki grapātē
Naatstuos mergātēs,
Sotēktuos laukūs.

Ana çn par lonka,
Brilijantās ņēb tik
Kuļņnos ņuolīnelis
Rītmētē rasuo.
No, vuo aļ, bernielis,
Tieva sūnaitielis,
Skobo pasētēktē
Sava mīlēmuos.

Ana so viedrelçs,
Sklēdēnās ņēinelē,
Atplauk kap golbelē
Rītmētē mēgluo.
Vuo aļ pri berņelē
Āalē svīrūnelē

Pemaiļç / Pemaiļielai

Jauna mēlpijelē
Priglaudiau lonkuo.

Ē to būtom matēs,
Kāp spindiejē akis,
Kāp mergēlēs lūpas
Nutvēiskē dīpsnis,
Vuo aḁ, kap tas paukōtis,
Paḁuoko i aukōti
Ē linksmā dainioujo
Ēḁ vēsuos ḁerdēis.

KON TAS GENĪS KAL Ē KAL?

Kon tas genīs par tas dēinas
Kal ē kal?
Gal truobuos ons stēprēn sēinas,
Vuo gal mal?
Kon to bagali pēnuotē?
Nabpēnau...
Ē pas gieni nuklompūotē
Somaniau.
Senus medius bamieroujis –
Mosiet pjaus...
Ē so viejo barokoujis –
Mosiet raus...
Ons puo mēḁka kap puo truoba
Sokas vēs.
Pastātis jau ēē baḁnīēē –
Paukōtḁ ḁvēs.

Pemaitḁ / Pemaiēlai

RAINAKIELIS

Pagluostik maḁa katēnieli,
Banomi ḁvelni klajūnieli.

Pasaulie ras ē ons vēitelē,
Opaugs ē diel anuo pelelē.
Ipēlk pēinelē i spuotkieli,
Ipēlk, ipēlk anam bēdkieli.
Ipīlē Zita ē Kazītē,
Sauleļç tekont onkstēi rīta.
Ēr katēnielis rainakielis
Puo truoba laksta kap paļielēs.
Rētēn ē gauda kamolieli
Poros, gaurouts ē sosēvielēs.

AÐ TĒKROS KARĪS

A ađ na karēivis, a ađ na karīs?
Vakar mon soçjē jau metelç trīs.
Đautova nuperka taikliōji mama.
Aiōkç mon pasakē, ginkla doudama:
– To jau nabamaņos, tēkros to karīs –
Vakar tau soçjē jau metelç trīs.
Vākðēiuojo po kēima – vīrs jau napargriūs.
Līstē nadriskēt, priedā, vuo je līsēt, kliūs.
Kas, ka ē medēnis ginklos ont petēis,
Ađ sargībuo stuovo dēdēliuos ðalēis.
Eso jau nabmaņos, tēkros ađ karīs.
Vakar mon soçjē jau metelē trīs.

VĒSUS MĪL MUOTINELĒ

Pēima snēiga pripostē
Lig tuorūm, lig aukōtūm.
Pleðk ognelē puo peēio,
Vēsē lauk viedarūm.

Muotinelē ikaitosi,
Veiz, kap kep viedarā.

Pemaiļç / Pemaiļelai

Ē katelē ēe raituos,
Ē katelç ēe tink.

Vēsus mīl muotinelē.
Grçt torielkas prikraus.
Ē maþiausēs dokrelēs
Veiduþielis paraus.

No, ē muok ana keptē,
No, ē muok ana vertē!
Douna so svēisto soteptē! –
Að nabmuoko ē gērtē.

KON TATÂ TA MEILĒ DARA...

Sied Orðolē sosērēitosi,
Vuo Jeruonīms gluosta rēitus.
Pasēveiz i vaikē oustus
Ē nulçd rauduonus þondus.
Prisīspaudē ons kap katē –
Dā gerā, ka nieks nematē.
Je paponis pamatīto,
So palciuoto anon vīto.
Vuo je muotina matīto,
Ka paðielto – smarkç klīkto...
Vuo Jeruonīms tas bagiedis
Pol kap vēlks ē sok pagrçbēs.
Vo að jauna kap ta vēðta,
Dar pri nieka naprirēðta,
Meilēs ðpuosu namuokinta,
Kap kvietkelē nanuskinta –
Tik tuo vaikē prijaukinta.
Þēna ons: að dēdlç rimta.
Je að būtiuo kuoki pliorza,
Būtiuo gavosi par morza,
Vuo dabar ē tievs, ē senç

Pasēveiz kap i pēimenē.
Vuo naþēna, ka puo ðērdē
Blaðkuos meilē ta beðērdē.
Vuo Jeruonīms tas, kēpðātis,
Ruoduos senç bût nabmatēs.
Naktīms slonkiuo aple longus.
Je nebūtom ons mon brongos,
Gintiuo ðalēn að kap ðoni,
Pasēðaukosi paponi.
Vuo dabar jau isēlçdo –
Nuognas ruodas torev vedo.
Kap balondç do borkoujev,
Meillie skēistav ē boēioujev
Vēins ontram i lūpas, þondus...
Ē... Paðuoko isēgondosi.
Gērdo: cīrolis jau grajēj,
Sava balsa strūnas strajēj.
Að – i koknē, skoto bolbēs.
Veiz tievalis kap apstolbēs.
– No, ē zgrebni, no, ē truopni...
Vondēnelē ēð upuokðnē,
Veizo, kobēla priņēðosi
Ē þuolies ðvieþiuos priņēðosi.
Gerā, gerā, Orðolelē,
Esi tēkra jau panelē.
Gausi vira, vierīk, rimta.
Jug nadaug tuokiūm ðēndēina
Īr mergātiu mūsa kaimē...
Vīrou tuokē buoba – laimē.
Pað Jeruonīms so tievalio
Ðēn nedielē keltē balio,
Pað ē momis pavadintē –
Gausi truopņç kasas pintē.
Að matau: anīms to tinki.
Þēna, linksma ē na slinkē.
Muoki vērtē, austē, skalbtē –
Diel tavēs pradies grçt alptē

Pemaiļç / Pemaiļai

Ē na vēins, na do, na trīs
Pasēpērōtē katrēi drīs.
Tçp paponis paðnekiejē –
Kap paukðtielis að ont viejē:
Biego, sokous, sekas vēskas,
Ēðvarau ēð kūtēs vēðtas.
Staigç pasoko i tvarta –
Tievs ēðvedēs arkli grçta.
Pasēðierosi kiaulātēs
Ē pamēļposi karvātēs
Að kap puoni i truoba griþto,
Dþiaugsma, meilēs tako grīsto.
Ē mamalē atsēkielosi:
– No, ē doudis kap paðielosi!
Dā reikiejē pamēiguotē –
Gali kartās nabstavuotē.
– Pamēiguosma ont kalnelē,
Tēn, kor kriþç ē poðelē.
Vuo dabar koðiekem, triuskem –
Dērbam sau jau, vuo nab roskems.
Tçp Orðolē sokuos, biega –
Vēsos kaims anon pamēla.
Vuo Jeruonīms þingsnio lapēs
Pri Orðolēs kap prikepēs.
Ba anuos nabgal badērbtē,
Ba anuos ons gal sosērgtē.
Kon tatā ta meilē dara –
Kel ðērdelie tēkra kara...

NABÐĒNAU, NABÐĒNAU...

Pēlkā gelsvos ðin karta mienou
Kap tas oþtrēns pri garēnēs.
Að pri longa siedo siedniou
Ē galvuoja nusēmēnēs.

Nabpēnau ē kon badērbē,
Nabpēnau ē kon sakītē –
Magdē jiemē nuognč sērtē
Ē sējuonā jims grčt plīdētē.
Nabēnau, kon muotinalē
Tuos mergelkas pasakīs,
Vuo jug buobas tuos kap kalēs
Jims bamatont ē praskīs.
Ēakalīs bematont ūoktē
Jims unt strienu, unt pakauðē...
Ē tumet galiesi soktēis,
Pripařintē savēm kalto...

Senas, jaunas ē kopruotas
Diel tuo Jorgē čn ið pruota.
Ka upliorlēn ons so dumpliemš,
Sokas basas ē so klumpiemš.
Veiz i Jurgi mergas vēsas,
Tēisēs, aukōtas, net ē klēðas.
Spie pamerktē ons vēsuoms,
Ē baguotuoms, ē basuoms.
Veiz mergelkas i Jorgieli,
Kap i þali onþoulieli.
Riek armuonika ē joukas
Kap tuos panas pu aplouka.
Kēlst pu þardēinas alaso,
Lig ont viejē draikuoš kasas.
Vaikč net suprakaitava,
Sok mergelkas pasēgavē.
Ka gaidč pradiēs gēiduotē,
I nomeliuš rčks lapnuotē.
Rčks ē panas palīdētē,
Pri klietelēs paplepietē.

Pemaitč / Pemaitēlai

NAPARĪSTAT MONA BARBĒS...

Naparīstat mona Barbēs...
Būk sostīrēs, būk soņvarbēs,
Tavi stvers, apsoks, ūokdins
Ēr pri stala pasvadins.
Barðeu publiūdi iðsriebēs,
Ēr ont krasēs atsēdriebēs,
Siedi, veizi, dūma trauki,
Lig palaimints kaņkuo lauki.
Barbē þēna: anuos nuori...
Truopni merga, gaspaduorē.
Sied i „Þiguli“, vaþiou;
Plana tor, kad anou kor...
Tau „Kalnapēlē“ botelka
Jau ē parvelk ta mergelka.
Vuo tuos macniuos ni plieēkelēs
Naēðgersi pas Barbelē.
Ē narçk nikam truēiznas,
Nu katruos sukrīpst liēinas.
Nu katruos ēðklerst lēiþuvis
Ē galvuoji: „Jau praþovēs“.
Nu katruos sukrīpst ē kuojēs,
Lig unt vuopē būtom juojēs.
Vo „Kalnapēlē“ ēðgierēs,
Sau Barbelē nusētvierēs,
Gali ūuoktē, gali soktēis
Ēr pajaustē ðirdi plostant...

Dpervienē Teklē

GEGOPRAIBĒ

Að vaikistēs dēinū pasēēlgau –
Kāp senç mes ið tēn ēdejuom...
Vuo atsēmēno pēivu smēlgas,
Gegopraibēs lapu gorgpdiējēma.
Ēr mēgla vakarās vērð krūmu,
Pelēnūs ēðkeptas bolvēs,
Pēimēnieliu dainēs ēr tēkroma,
Ka geriausç gīvenēmē būs dar.
Tçp nakontrç pērmīn skobiejç,
Basakuojē mona vaikistē!
Pēiva ēðarç ēr opsiejç –
Rogiūm jūra ðēndēin ēðvīsi.
Bet i sava dēinūm pēlnībē
Ēð anūm laikūm laimēs ēr varga
Að atsēneðo kap brongēnībē
Gegopraibēs þēida marga.

NASPIEJAU

Dar naspiejau pamatītē kalnūm,
naspiejau...
Naskobiejau
(vuo rasiēt par daug skobiejau, tik na tēn).

Pemaitç / Pemaitēlai

Anēms vēs tēik –
lēps i anus stēprē ēr drōsē.
Anēi monēs nalauk –
ēr vērdūnies ađ nabēbūsio.

Dar naspieju eperūm ēđbraidītē,
naspieju...
Nabmuokieju
anūm gelmies ipvelgtē.
Nagērdieju, ka vadēna moni
spindesio paslaptingo, tiliujo.
Anēms kas – anēi vēsēms
līgčs veidruodčs pvelg...
Ēr tčp mona keliuonē praēlgs
i anus lig baġalībēs.

Dar naspieju ģaliuo ġēriuo paklīstē,
naspieju...
Pabieģiuojau, napatēkieju,
kad ġivenēmē rčktom patērtē
baimē, tomsa ēr vēinatvē.
Mēđkou kas – kētus paklaidēn,
kad tēi paskiau đģiaugtēis ġalietom,
tēisi taka soradēn.

Napēnuojau,
ka rinkaus kou lēngviesni kieli,
ka ons nanuves niekor...

Prijimkēt moni tuokē, kuoki eso –
So metu neđmenē ont solēnktūm petiūm.
Matītē, jau tēik oģģivenau, ka drčso
Vēsims đnekietē. Pasakuotē patiūm
Ēr đērdģielas, ēr đģiaugsmus, ēr rūpesnius

Brongšs puodš mūsa puotieviu kalbuos.
Rast' toukart dēina ruodīsēs ņvēsēsņē
Ēr būs pīdriesnis dongos vērō galvuos,
Ēr akis ēšsēplis, kap tuo vākūtē,
I lēipsna tēisontē ronkātēs – tēn graīiau.
Nuorietiuo dēdēlč, kad tčp ēr būtom,
Bet ar atsētēks tuoks stebūklos – naņēnau.

Norēitiejē metā, norēitiejē...
Guojč ēr bērkōtvīnā ēdretiejē,
galvas bovosiu draugūm pabala,
ērdis nu vargūm, biedūm apsala.
Sosētēkēs sunkč ēiōkā puodē,
ka napasakītomi, kap ruoduos
dabartēs ēr tas, kas jau pračjē...
A reikiejē, kapēn, a reikiejē
tūm sosētēkēmu baēiōkuotē –
Bovēn metā vieju ēdneđiuotē...

APSILONKĪMS GIMTĒNIE

Opalielis vargotis
vingiou par pēiva, par suodna,
pro gala tuos truobuos,
katruo gēmiau.
Neđ i rodēnē mēglas
ēlgesi nuogna –
rasiet ēd anuo ađ tuo jēmiau.

Dēlst mienou dongou...
Nodēla pēids ont bevardē.
Nīkst vardā ēr veidā
ēđ atbokosēs atmintēis...

Pemaitč / Pemaitēlai

Tiktā nieks naēdēlda
kasdēinē varga
ēd paprastuos þmuoniūm lēmtēis.

ONT GONDINGAS

I.
Pababrunġs, pamēnējġs
Saulē þemē rētēnējēs,
Spindoleļġ þemē gluosta,
Top bētelē kap ont suosta
Ont geltuona pēinēs þēida –
Vuo graþi ēr saldi vēita.
Sraunē vondēnis Babrunġa
Akmēniņu napabūga –
Verþas þemīn pro Godinga,
Pro pēlekalni garbinga,
Pro katron par omþius plaukē,
Kor Mēnējē anuo laukē.
Tġþ senġ babovau matiosi
Brongē kalna skardius stadius,
Krūmu ēr laukūm þaloma,
Gimta dongaus maluonoma.

II.
Karti sraþpuolēs siekla,
Keik ņimtmetiu to augēnā
Ēdġaningōþi þēida
Ont tuo kalna vēdūnēs?
Anon pruotievġ glaudē po mūþiu
Pri ġivūm þaizdūm,
Nupluovēn krauji ēr prakaita
Srauniouþo Babrunġa vondēnio.
Keik nuplokdē grġta sruovie
Naþliūm ēr muotinu aþaru...
– A tġþ bova? –

Klauso arī tavēs,
Balts, naēovaizdos pēidieli,
Gal to rakts i vēsas paslaptis,
Palaiduotas tamē kalnē?

TAKS PAR ROGIUS

Kāp ton smēlti, kāp ton puolē
Ģimtā kuoju mīnē, trīpē!
Pēnē, je gali, paskuolink
Sava dēdēlē kontrībē.
Ēr geroma duovēnuok mon
Grīptontiu skuolūm nalauktē.
Kopd ē ņnabpd rogç prinuokēn,
Naņēnuojēn ēš kuo auga.
Anēms narūp, kas daigēna,
Viejūs napalūptē muokē.
Krēs po dalgçs vēina dēina,
Tava meilēs nasovuokēn.

GĒMĒNĒS

I.
Mūsa babulelē,
Kou rūpēnās ton vakara,
Veiziedama i rauduona saulielīdī
pruo truobuos longūm krīpmas?
Asluo traka vākā,
ņnarindamē ņvieņius ņiaudus,
paskļçstus ont ēšplautūm grindūm,
ka tuos geriau ēšdņiūtom.
Ont koknē plepiejē katēlātis,
ēr nu anuo kvapa vākams tīsa seilē:
skani būs vēēerē –
bolviu daugiau nego bornūm,

Pemaitç / Pemaielai

vuò tùm baveik deðimtës.
Bet ne aple vâkus mëslejç
ton rodënëis vakara –
klausçs kuoþna brakõteliëjëma këimë
ër ðonëis luojëma sosiedûs,
ar naëðgërsi parðaukuojint
sava nomû gaspaduoriaus
ër vâkûm tieva,
parðlëtënioujëntë nomëi.
Ak, reikië poltë pasëtëktë,
apkabintë, pasvadintë uþ stala,
apramintë ër apëbuovitë,
vuò rasiet ër padainioutë abodom,
pakol ons oþsëmanis goltë.
Paskiau vâkalius pamaitintë
tuoms garoujintiuoms, kvepontiuoms bolviems
ër sogolditë naktëi:
dëdiûsius ont soulûm,
maþesnius i savõje luova,
vo pati maþiausi – i luopëðieli,
po balkio pakabinta,
prið ton dar pagërdios ëð sava
naëðsenkontë muotënistës ðaltenë...
Ë tik toukart atsëdûksiesi,
keldama pavargosë ronka
vakarënc þegnuonç:
– Dëivaliau brongos,
diekou Tau oþ ton gera dëina.
Ar na ëð tava gïvenëma
darbûm ër maldûm,
senuojë babûnelë,
vësuos platiuos mûsa gëmënies
ëðtvermie ër kontribë?

II.
Diedëna Jolëjuona, gelontë galva
apsëtvarstiosi kuopûstlapçs,

siediejē stakliesē,
spardīdama pakuojcs,
ē inērtosi tarōkēna skēita.
Priō akis golē
dailiauisis ađtounnītis
sūnaus dokterims kraitiou.
Vuo tuos platēs ē pīdras akis
tabibova aiōkēs,
ligo kuōpna dēina ana
veizietom i dongo
ar i tīra ōaltēnē vondēni.
Ēvēisuo truobelie nu sēinas
pvelgē ōvēntuoji Marijē –
skaisēiauisuojē, graģiauisuojē
ruojaus lelējē,
katruos diedēna ōaukies,
siediedama staklies
tīkio ēr meilio balso.
Ak, jau upmērda,
kāp tuoms pīdruoms akēmīs
ēr tou patio balso
priđaukē anou meto
papēiviu vakarelie
mona diedē Duomininka,
dabā đateikiu kapeliūs
ōpmēgosi ompems.

III.

Kas dēina pingsnioudams
Smaloutās gelpkelē ōpalās,
sokondēs tabuoka soktēnē,
diedē Pēlīps tintēna, skombēna
bieģiu gelpis
so kūjātio ont ēlgo kuoto.
Vuo kāpgis! Nu tuo paprasta darba prēklausē
sklondos traukēniūm vaģiavēms.
Bet Pilīpa rūpesnis bova ne ēe –

Pemaitc / Pemaitelai

Ons tuoliauŕ nubiega
Tēn, kor geļķelē bieĝ
Sosēļijē i vēina taðķa.
Ruodies diedĝ, kad ēð tuolibēs,
ēð tuo jouda bieĝiu taðķelē
ēðdīgŕ maþa vaikioka paveikslos.
Ons artie, ons dēdie,
ēr jau ðētā ðalēp tavēs,
jau isēķimb i ronķa,
ēr keliaujēt abodo ðpalās,
skombindamē kūjātio
ēr klausīdamies, a teisinga
īr ta bieĝiu mozēķa.
Tĝĝ gerā, tĝĝ linksmā þingsnioutē
abodom so sava sūnelio,
katros vardo ķap tievs, ķap buoēios...
Vuo ēr natrunķat atĝtē
liĝ pat savuoĝē ķelē gala.
Rĝķ jau ont nomūn soķtēis,
ķor lauk abodoms mamātē
so bolvīnēs bliūdo...
Nu tuos mēslēs vaikioks ēðņīķŕ
ķap ēð mēiĝa ķakērdosē sapnos.
Je, lauk mamātē Seliūnē
ēr trīs doķteris ķap popas –
maþiausē dar nie navāķðēiuo...
„Ķāp ēe īr, ķap ēe īr, –
svarŕta liūdnoŕ diedē Pilīps. –
Ķor tik pasēķlausīsi, vēs vaikĝ
ĝimŕt ēr aug ķap ont mēiliems,
vuo monēi tik mergas ēr mergas“.
„Nieķa nabūs!“ – nusprēnd diedē,
ĝrīþdamŕ i maþa apeivē nomali
so palerĝuonēĝuoms ont palonĝiems.
„Nieķa nabūs – tuol trauķŕsio,
ķaķol Mesēĝuðķiaus solauķŕsio,
panaðē i moni pati

ēr linksma, kap mona Seliūnē".
Naēlgs tabova diedēs Pēlīpa ompelis.
Pasērinka ni pēnkiūm deīmtiūm nasolaukēs –
bet sava sprēndēma ēōpēldē.
Paskotēnis dēdlie deiminuo
Opgēmē Pēlīpoks –
Vēins ēō daugībēs mona posbruoliu.

DZŪKU DĒVĒNTIE

Ēe, kor daltēņ Nemona gērda,
Kalnelç kluonius maina,
Dainiou dzūkelç atlapāērdç
Graþiuosēs sava dainēs.

Vondēnūm spindēsi, paukðēiu ēēþēnēma
Gēriu jaukiuo tonkīnie,
Þmuoniūm nalēngva marga gīvenēma
I griaudē gaida sopīnē.

Daliuos sovestē i vēina vēita,
Þiuo kraðta þēntā ēr martēs
Stuovam ēr klausuomuos kap apþavietē
Ēr miegēnam pritartē.

Darbus apçnont, vākus soupoujint
Vargūm kriþelius kēntont
Ēr pasēgoudont, ēr pajoukoujint,
Ēr graþç dventēs dventont.

KELIUONĒ PAR GIMTAS VĒITAS

Ont Vieþātiu, ont Kartenas, ont Asteikiu –
Nie vēinuo kētuo vēituo tuokiūm debesūm naregiejau.

Dongaus artuos pračjē, rēkingā þombi laikē,
Vuo saulē i minkōtus poukus ðvēisē dēinelē pasiejē.

Nu jūras, nu jūras soverstas vagas baltas
Kap puova oudēga sklčdas i rītus.
Tik baugo akis nulčstē – ligo būtiuo kalta
Dēl tuo, kas aplinkou darīta ar nadarīta.

Vuo tēi apgriautē truobesč, pūdīmā pēktþuolietē,
Tas þmuogaus ēðtēþēms ar nadēktavēms...
Apsēþvalgā, sosēgiesti, pradedi vēskuo gailietēis...
– Ar duovēnuosi, þemelē, aplčdusims tavi?

DVĒ PASAKĀTĒS APLE ÞMUOGIELI

I.
Padērba Þmuogielis darba
ēr somēslējē apsakītē.
Dērbtē bova nalēngvč,
vo ðnekietē gerā ēr graþč.
Kas tik klausies – vēsē divuojies,
vēsē ton þmuogieli pakuolējē.
Ēr sometē godros Þmuogielis
Po pērmo pasakuotē, vuo po tuo dērbtē.
Vuo paskiau tik ðnekiejē,
dēltuo, kad padērbtē, kon sakios,
dēinūm, naktūm naboþteka.
Ale dīvā – vēsē tēkiejē.
Itēkiejē ont gala ēr pats.

Þemaitč / Þemalēlai

II.
Pakabēna Þmuogielis ont plauka
kēvi vērð sava galvuos
ēr sied po anou dūmuodams:
rast' nanukrēs. Vuo je krēs, rast' napataikīs.
Je ē pataikīs, rasiet na mon...

Pri keliū, kriþkeliu –
kuopliēēs, smūtkelç
līdiejē monūsiaus þingsnius
pruo darþus, bolvēinas, ēðvākðēiuotas kelçs,
pruo glousnius, verð prūdu palinkosius.

Ēðsēneðiau dainē
valiūkēðka, jauna,
nuoriejau pasauli paþintē...
Matā, naþēnuojau,
kad vēskon, kon gauno,
reikies kaþēkam sogrōþintē.

Ar lēngvē, ar sunkē – maþā kas klausē.
Rçk – ēr jimk ēð kor nuori.
Tik vēltēs, tik meilē,
tik malda tīkiausē
padiejē pakeltē ton svuori.

Tçp ēr meldous að mienesēi, debesēi,
gēlioujou tievēðkēs dongou
uþ vēskon, vēskon,
kon eso gavosi
ēð tava gerūm ronku.

SUODNU ÞĪDIEJĒMS

Vuo graþoms tas þīdiejēma laiks,
Ta tēkiejēma ompēnībē!
Þmuoniūm gēmēnie þoduos, klaikst,
Tik þemelē gimda gīvībē.

Vērð kapūm, vērð karūm, prakeiksmūm
Medç baltus þiedlapius barsta,

Pemaitç / Pemaielai

Ligo muotina austom mums
Druobē luopēdiou, vuo gal grabou.

Ta jau ana napagailies
Niekam nieka, kon muok oþaugintē.
Tik ar kuoþnos nuories, igalies ēð mūsa galēs
Pamatīē, prijimtē, brongintē?

LIŪDNOS EILIERAÐTIS

Lauks jau ēðtoðtiejēs ēr ēðlīts.
Joudvarniu būrç paviejou sklonda...
Kor, gerēijç þuodç, jūs paklīduot,
Kuo i ðērði kēlē nabatrondat?

Anon dabar lēngvç ir atrastē;
Toðtç tēn, kamē riuogsuojē kliūtis,
Takā ba dīgliūm ēr seklēs brastvas,
Revā oþneðtē, oþpielēn griūtis.

Ēr pēktoma, ēr pavīda að oþkeikiau –
Naēðlīskēt ēð sunkoma vakarīkātē.
Laisvē kēlç nomēi ir parçtē.
Grīpkēt tik, gerēijē mona, grīpkēt.

PAVASARĒ VONDENIS

Ēð kuokiūm ðalteniu pakēlst
Pēmēs kraus i berþūm vērdūnēs –
Balts, gaivēnōs, saldōs ēr jauns –
Ēð tomsībiu ðaltūm, ēð joudūju.
Kuoki kieli ons nukeliaun,
Pakuol pavērst þaliuoms karūnuoms,
Basiúboujēntiuoms viejē sruovie,
Aþpavietuoms dongaus aukðtībēs.

A na tēn, pavasari trumps,
Tēi badogņ vondēnis tava,
Kor par dumbļa, par akmēni ķēita
Paskotēniems banguoms nusiūbava,
Atēdēngēn plēkōji kronta
Vasarēņ ņuolņ veđietē...
Mielēnsparņņ đaronēņ atlek
Ont pērmūju ņēidūm vēidietē.

PAR ņEMAITĒJĒ

I. KALTINIENU KRĪņIOS

Nu aukōtuos kalvuos ons đvēit ēđ tuola,
ligo berņos, ēđ ņemēs augēs,
isērieņēs sava dēdībē
i aukōti dongaus mielēniausi.

Namatā anamē suopolē.
Matā naēđdēlduoma ņēnkla
tēkiejēma ēr stēprībēs
ēđlēktē prapūnont,
ēđsauguotē prarondont,
ēđkēntietē mīlont.

II. ĐATRĒJĒ

Ka oplēpau ont tuo kalna,
moni apguobē dongos,
priartiejēs sava gruņņībē.

Bovau lēngva – ruodos, pađuoksio
ēr lieksio vērđ laukūm, kalvūm,
guoju, opiu, ņmuoniūm gīvenēmu...

Nospīrosi varga kap klumpius,
palčdosi plaukus, nersio
i dēdēlē đņiaugsmā pēlnatvē.

Pemaitņ / Pemaitēlai

Mosiet, t p pri  t kstontius metu
v r  tuo kalna lakiuoj  raganas.

III. DAUKONTS PAP LIE

T p  r nabsop nuosem,
kon m sl j 
pruoting sis muokits v rs,
aps bov s Pap lie
vargan s paskot n s
sava g ven ma metās,
ka lioub at s ats p st 
ont V ntas krontel ...

Stuov dabar ats gr b s
i P maitej s  rdi,
ligo sak dam v s ms:
– Naopm r k t nieka, kas bova,
 r dar k t v skon, ka b tom
g riau  r  v isiau puo saul .

 NO PAR P IVA

Vingiouts takieli, sogier s
daug b s þingsniu aida,
a r ktom tava vingius
laikītē op klaida?
Gal pērmāsis keleivis
kel   i kuoj  sausa,
vo rasiet skobiej , nuoriedams
nu t  t isiaus .
Rast' nanuoriej  primint 
þuol na ar kr ma
 r pasoka aplinkou
diel sava  rd is geroma.
Gal taikies napabaid t 
p mp s, topont s l zd ,

ēr aplēnkē. Vo mes ļaukam,
kad vingčs čtontis klīst.
Kuo gera, tūsē vingiūsē
daug gerūm nuoru sotēlpa...
Tad a rčktom peiktē
nuors vēina takelē kēlpa?..

PĒLALĒS KALNS

Vēiðkeli, vēiðkelali,
Kēik matč, kēik gērdiejč?
Vedč na tēn, kor nuoriejč,
vuo tēn, kor þmuonis keliava,
klaidþiuodamē, atsēgrēþdamē,
ēiðkuodamē, narasdamē,
vuo radēn, viel pamesdamē...
Ar dieltuo kēlpuoms raitās
aplink kalna kaubori?
Prið tou kalna – karklu krūmalis,
kraujē klanē oþaugēs.
Puo kalno – praþovosiu kaulā.
Ont kalno – akmou,
nasoprontamā ēðraðīts.

VAKARS

Soðalosius somorosius
daineliems atðēldā.
Sograibiosi þuodiu ēð pasaku
kroupīnē paskanēni.
Nutraukosi nu dongaus
puo þvaigþdelē naktč idoudi,
kad ramč mēiguotomem,
graþč sapnoutomem...
Sapnoujo Tavi, Mama,
So þvaigþdē delnūsē...

Pemaitč / Pemaitēlai

Pēnau, ka švēis ana monēi
Lig kelē pabonguos.

VĒINMETEMS

Ēe ēr sostuok –
tava mēiguos puodç ēdseka.
Je dar kuoki ēr ēdkrapōtā,
anuo niekam nabrçk –
nabier dākta, katron
tas puodis ivardēj.
Tad ba rçkala vargsti, nuoriedams
Oppēldītē dēinūm todtībē
Svetēmās, prisironkiuotās puodçs.
Tavēijç
maņne vēsē ēdçjē
vēnkart so tava vēinmetçs.

TORGOS

Perkontēms – vēskas brongç,
vo pardoudontēms pēgç ruoduos.
Kleg deriedamuos, nuçt,
sogrīpt apētās.
Trauk dīmtēnēs ēd kapðu
ar krapōta mazgelius
so baltās cētās.
Tçp ēr malas ļmuonelç
tuo marguo erzelīnie,
kor pardoutē ar pēktē
īr svarbiausē pasaulē dalīkā.
Vuo sokēios ar ēlgapērōtis,
notaisēs nakalta snapa,
vīpsuodams ēd dornūm galvūm
terp anūm sokēniejēs drōsç
gvelbdams vēskon oļ dīka.

POSMERGĒ

Oļ alksnīna gērdietē banduonējē
ēr prēsluopēs būgna dondenēms.
Grafi mozēka tēp moni muonēj –
Vuo, kuoks linksmos gal būtē gīvenēms.

Ēvēit padongie mienesē skēltēs,
pēb sēdabros ont mona blakstēinu,
vuo tas val'sos tēp ērdi gēlda
po sunkiuos ikiriejosēs dēinuos.

Jug nuorietiuo tēn lēktē... Nagalio...
Natorio dar ont savēs valēs.
Svērp pīuogā puolīnūs, vuo prūdalie
tērētūs maurūs linksmēnas varlēs.

Ēr par suodna i sojaukta vakara
mamātēs puodē atliekēn:
– Vākali, pritrūksi ađaru,
Je rasuosi diel tuokiūm nieku.

PĒIMENĒ

I saulielīdi, i ton auksēni
maņa pēimenē pālmargē gēnē.
Ēđ ēlguos dēinuos, ēđ klaidiuos medēs
pālmargē pati ganītuojē vedē.
Kol nosēpluovē soksērdosēs kuojēs,
mamātē pamēlpa ēr dounas atpjuovē.
Vuo minkōta bova marōkuoniū luova –
vāka mēigielis – medaus saldoma.
Sapnava debesūm pēli auksēnē –
i tas aukōtībēs pālmargē gēnē.

Pemaitc / Pemaitelai

AKMOU SO VELNĒ PIEDO

I DALĒS

Tas bova prið kuoki ðimta metu Paeþerim suoduo.

Ka sensis Daugiela bodavuoþ jauþi r tvartus, rinka akmenis ð drvu, ð paeþeries pivu, naveiziedams – ddlis ar maþos, kad tik nabtom minkts. Skobiej padiet pamatus lig ði-napjt, dieltuo spaud ðmna, oþvs vrkj pos. Pimou – r tas, karvs pargns pakaitiou, bova pristatts akmenm rtint.

– Veizieþ, died, kuoki doubie tam akmenie, – paþauk gaspadorio vaikioks. Paveizieþ Daugiela i akmeþi – tkr, doubie panaþi i vuoþ pieda, tik dēdesnē. Tujau r kt vr, metn darba, atj paþiuopsuot.

– Na ktp, – ðtar senāsis Lobs, – na ktp, kap vel'n's būs i ton akmeþi sprs, –  pridieþ: – Geriau to, sosied, padiek tou akmeþi i pamranka. Kas e þna, i kon tas gal ðvrst...

Paveizieþ senāsis Daugiela – akmeþntis truopnos, namaþos, jouds so baltās þborioks, vuo tas þuons so doublel baveik lgos, ni skelt nark.

– Navierjo aþ tuoms pasakuoms, – ðtar r pamslj, ka diel vsa pkta imris ton þuona so doublel ð vdaus poss, kad þmuonims akim nabadtom. Pataiks i pelodē, oþvers pels – ni kas mats, ni kas þnuos.

Tp r atsēdūrē veln pieda Daugielas pelodie.

Praj ben dvdeþimts metu. Sensis gaspadorios numērē,

bovosiuojė ėeimīna ėdsėvākđėiuojė, sūnā ėdsėpanėjė. Ūkis atėteka jauniausem Daugielūtiu Kazç, katras tçp pat jau sava vākus augėna. Pmuogos ons bova rimts, darbėninks, na laiduoks, pats ba darba naslediejė ėr ėeimīna spaudė. Pri tieva palėkėma prisėpėrka posvalaki pėmės ėr oįsiejė anon lėnās, katrėi gerā deriejė, atnėddamė Kazimierou grabė pėninga. Pastatė gaspadorios namāpa pirti, ėđplatėna jauji, kad būtom vėitas lėnams mintė. Rodėni, lauka darbus pabėngos, lioub sovadintė lėnūm minėma talkas – jaunus vaikius ėr mergas, truobelninkės muotrėđkas, katruos ont dėinūm çjė, tāp sau douna oįsėdėrbdamas. Jaunūmenė liekė i Daugielas jauji dėdėlç okatnç. Lioub sakīs, linsmā tçn ėr, gaspadėnė gerā đer, skani posnakti doud. Pėrtės dėdėlė, jaujė đelta. Vuo puo posnaktė, kumet pamėiguotė lioub rçks, nieks aple tou nie nalioub pamėslīs. Tik joukā, tik đtokas, vėsuokėi pasakuojėmā, kėrkėnėmuos, mergūm nubarzdavėms, ėđbinkiaivėms, dainiaivėms, pveigėms... Puo talkuos na vėins ėr sosėpuoroutė lioub. Ale laikou biegont vės tonkiaiu truopėjuos, kad pānitėis prisėçjė na tėik ėđ laimės, kėik ėđ rçkala. Muotinas pradiejė sava doktėrūm i Daugielas lėnamėnės nablçstė. Gaspadorios sosėrūpėna. Pakol rinkuos jaunė, darbs çjė spierç – vėinās joukās. Vuo kāp i talkas tik senas mergas ar muotrėđkas bagaliejė prisėprađitė – vėsė darbā kap atbolās nagās.

– Ė kuo ėė tuos mergas vuopaujės? – goudies Kazimiers sava patç.

– Kuo, kuo, – nusėđėipė ta. – To vaikius sobark, ka valės ronkuoms nadoutom. Katra muotina nuor, kad anuos dukteri kuopnos glompītom.

„Rçk so vaikçs rimtā pasėrokoutė“, – nutarė Kazimiers. Bet ta ruoda rimtam pmuogou bova tuoki prėkli, kad atėdieliuojė anon dėina ėđ dėinuos, pakol ėđ vėsa i ton rçkala ronko numuojė.

Priđ lėnamini lėipė gaspadorios somđītam vaikiou Anopriou jauji ėđėistītė. Sosėgrçbės đakė ėr griebli tas stuojė pri darba. Ėđtompė ėđ pasėiniu narçkalingus padargus, rakondus, potam pradiejė pernīkđtius spalius ėđ oįpėrtė krapđtītė. Pakėla dolkės kap kuokiuo pekluo, gerklie perđiejė, vaiki i kuosoli rėitė. Diel-tuo pritūpė pasėinie, nogaro i pamata atsėrėmdams, kad geriau atsėkuosietuom.

Pemaitç / Pemaitėlai

– Palauksio pakol dolkēs bēnt kēik nusies, – pamēslējē.
Tēp anam batopont kuosolīs ligo ē apstuojē. Ale vaikis pajota, kad kelnju klins atsēkēda.

– Kas ēe īr? – nusēdīvējē, braukdams nu pēlva pēmīn, bet atsēstuojē ēr kēba i darba. Ale ligo kuoks nalabāsis traukē vaiki viel pri tuo pamata prisēglaustē. Prisieda – viel tas pats.

„A ēe kuoks vel’s pri monēs pristuojē?” – nusēspjuovē, skobiedams grēčiau darba pabēngtē ēr ēd tuos pelodēs ēdētē.

Vuo nakti Anopris sapnou: ruoduos, pri pat ēpera ont jouda akmēnēis atsēstuojēs rods kēpōos – vuo bjauros, vuo gaurouts, akis baltas, ēltis kap akietvērbaļ, oudēga aplink koli apsokēs, pimpi abēdvieims letēnuoms nusētvierēs kap kuoki kuola – spuoksa i Anopri rauduonuoms akēmis ēr saka anam: „Ar to nanuorietomi būtē panaōos i moni?”

Anopris junt baimē bagalēnē. Nuor pēgnuotēis – ronkas nagal pakeltē. Nuor biegtē, bet kuojēs kap i pēmē īkastas. Iō paskotēniūju pradiejē muosēkoutē ronkuoms kap koisius gainiuodams ēr ēp tēp soōoka: „Ek to puo kelmās!” Tou karta nusēpvengē nalabāsis akorat kap raudāsis gaspaduoriaus erpēls, ēr Anopris atsēboda. Patēlā bova nuspardītē ont kamaras grindūm, vuo pats – vēinamē prakaitē. Iōūoka iō kamaras ont prīklietē ēr ēlgā stuoviejē, daltē naveiziedams. Vuo ēe ēr gaidīs opegēiduojē. Palēngviejē Anopriou ont dērdēis. „Gēiduok, gaideli, gēiduok! Vēsas pēktas dvasēs ēdbaidīk, vēsas baimēs ēōsklaidīk.”

Sogrīpēs i kamara palinda puo patēlās ēr, pats ēd savēs joukdamuos, opmēga.

Ontra dēina Anopris tuo sapna nikāp ēd galvuos ēdmestē nagaliejē. A lēnum kūlalius ont ardu kielē, a kelmus kapuojē ēr i jauji neļiuojē – vēs sokuos ēr sokuos galvuo tas rodāsis kēpōos ēr vakarīkōtis siediejēms pelodie. Numetēs ākaliūm kliebi pri pērtēis, viel patraukē pri tuos sēinas. Atsēriemē i akmēni pamūrie – vajezau – viel tas pats. – „Benē mon galvuo maiđuos?” – bemaļ ēdsēgonda vaikis. Vuo ēe pēimou so kelmūm krepio i jauji atcjē.

– Akōen, akōen, – paļaukē anon Anopris, – kon paruodīsio.

Privedē Anopris vaikioka pri akmēnē, pasvadēna ēr dar pe-tius pri pamata prispaudē. Pēimēnātis pakielē galva, klausdams, kon ēe ons nuorieje paruodītē, vuo paskiau staiļē pa-

rauduonava vēsos, ēdsēnierē ēd puo Anoprē ronku ēr pabiega.

– Ēi, palauk! – soðoka tas. – A jotā kou nuors?

– Vuo kas tau rūp? Nieka að najotau!

– Je, je, – pamēslējē Anopris, – jotā, tik mon tuo napasakāsi, maþos tabesi. Rçk kon nuors par lēnamēni atsēvestē.

Daugielā pavīka sovadintē i talka namaþā þmuoniūm. Atçjē kelēs biednesnēs truobelninkēs: naðlie Balvuoēienē Ruozalējē, Orðelē – sena pana, Varkalienē so dokterē posmergelē, somditē vaiçç ēð artēmūju kēimū. Ēr sava ðeimīna vēsa pri tuo darba pristatē, koknie darboutēis palēkdams tik patē so vākās.

Anopris traukē nu ardu kūlātius ēr neðiuojē mīniejems. Ēr vēs mēslējē, kon ēe i oþpērti nusēvedos. Pats naðnekos būdams, artēma prieteliaus ið vaiķiu natoriejē. No, so Vainuoriaus Juonio kartās lioub pasērokous, bet tam aiðkintē nanuoriejē diel-tuo, kad dēdēlis plioðkis bova: ēðpliorps vēsēms ba kuokiuos oþtūras ēr Anopri ont jouka pastatīs. Rasiet kon nuors ēð muotrēðkūju paðnekēnos, ale kad ēr so muotrēðkuoms nadēdēlç tamuokiejē apsiçtē. Baþēgo tam Juoniou – vēinē niekā bova katron pakērkintē, prajoukintē, dontis paruodītē: ni vēina nu anuo nabiega, ni vēina ont anuo napīka. Svarstē Anopris, laupē galva, kuol gaspadorios bartēis pradiejē:

– Kuo vākðeiuoþi kap mēiguodams? A namatā, ka muotrēðkas darba nabor?

Nunēðē Anopris kūlātiu krūva pri muotrēðkūju, ēr atçjē anam i galva, ka rçktom pamiegingintē savo nomūm merga Petruonē paðnekintē. Nadēdēlç ana Anopriou tatēka: vēsumet tiki, ompēnā sosēraukosi, ligo soþīkosi, dērba sava darbus, niekam i akis nalinda. Ale vēs geriau, ne kuoki svetēma. Rçk tik pataikītē tinkama muomēnta ē nosēvestē.

Naopēlgo gaspadēnē atsiuntē vaiķioka talkēninkus pri posnaktç paðauktē. Vēsē natrokdamē patraukē i truoba.

– Petruonē, palauk, – rīþuos Anopris. – Pametiau gozēka ēð sermiegas, padiek soēiðkuotē. Petruonē sostuojē.

– Ek, ek, kāp tuokiuo tomsībie tuoki maþa dākta rasi.

– Pēnau, kor nokrēta, lēktarna pasējimsem. Kad ēr dēdļç abejuodama, Petruonē nusekē paskou Anopri, lēktarno neðēna. Tas pelodie pastatē þēbori ont þemēs, pasēlēnkē.

– Vo, èe torietom būtē, – èr, staigç ronkoms sojiemēs merga par linkēmus, patraukē anon èr pasvadēna pri pamata. Petruonē pasiota:

– Ak to malagi! – èr jau taisies rieptē vaikiou i marmūzē, bet tas, dailç priklaupēs, apkabindams sojiemē anuos ronkas èr lēnkē petius pri mūra.

– Napik, napik, Petruonelē, ar jau èr pajoukoutē nagal?

Èe Petruonē pajota, kad anuos pasiotēms kačkāp ètērpa, oņsēnuoriejē ton bagiedi pagluostītē, apkabintē, vuo par vēsa kūna kačkūoks karētis ūpteliejē, tuoks maluonos, kap epera vēlnēs vasaras vakara maudontēis puo rogepjūtēs. Pakielosi abēdvē ronkas notraukē nu Anoprē galvuos keporē. Ta lēka kairiuojie saujie, nusvērosiuo par vaikē pieti, vuo kēto ronko ni èd ðiuo, ni èd tuo pradiejē nardītē puo anuo plaukus.

„Vēsos dūmās parsēsmelkēs, – liekē mēslēs Petruonēs galvuo. – Plaukā, kap èðokoutē lēnā, slīst tarp pērøtu... Ni napamēslējau, kad vīra plaukā būn tuokēi mīnkōtē...”

Anopris, isēkniausēs i merguos naþutka, tablaikē anon sava kliebie.

„Vēsēms tçp būn, na tik monēi, – plakē dþiaugsmos ðērdie. – Nç að dorns, nç kon. Matīt, vēita èe tuoki istabi î”.

Èr jota, kāp kraus plūst î vēsus galus.

Vuo merga tērpa anuo kliebie kap degonti þvakē. Atsērada èð kaþkor drousoms èr stēprībē, nablēka ni baimēs, ni giedas. Ruodies, ka Petruonē ons senūm seniausç paþist èr gal anā ðnekietē vēskon èr darītē, kon oņsēmanēs.

– Petruonelē, Petruonelē, – kielē galva Anopris, nuoriedams paveizietē i anon.

„Vuo to ropūþelē, – pamēslējē, – kuokēs poikēs anuos akis! Anuos tuokēs dēdēlēs, mielēnas mielēnas, naparmatuomas, ligo epera vondou gēliuo vēituo.” Ruodies, ka mielēnē þaibā èð anūm pīlies ton mēnotē. Oþ praþiuotūm lūpu baltava līgē dontis, katrūm Anopris Petruonēs bornuo lig ðiuol nabova pastebiejēs. Èr, nieka nablaukdams, vaikiš oņspaudē sava borno tas anuos rauduonas lūpas, ni kēik naabejuodams, kad èr ana tuo nuor...

– Petruonē, Petruonē, a esi èe? – èðgērda pēimeni ðaukont.

Apmauds paðuoka abodom, ka bova sorēkintē patiuo geruojie

vēituo. Atðuoka Anopris nu Petruonēs, vuo ta pastīra kap varlie.
– Að paruodīsio tam dorniou, – soðnebþdiejē vaiks. – Dar
opsēmanīs puo jaujē vākðēiuotē!

– Kuo vuomaujī? – bombiejē ont pēimēnē çdams ēð pelodēs
grieblio neðēns. – Nier ēe Petruonēs, noçjē so vēsās i truoba.

– Ka naparçjē, – teisēnuos pēimēnātis. – Gaspadēnē lēipē
paðauktē, koknie rçk pagelbietē.

– Rasi kor i optvarti opsoka, – nusējoukē Anopris. – Ek, pa-
ēiðkuok ten.

Pēimou sosēvertē atgal. Vuo Petruonē, rēðdamuos koskelē, nie-
rē ēð jauç lauk.

Anopris parçjē i truoba paskotēnis, ka jau vēsē aplink stala
bova sosiedēn.

– Kor tçp ēlgā bovā? – pasētçrava gaspaduorios.

– Apsēveiziejau, ka ronkas paiðēnas. Pakol nusēpluoviau...

Èr prisētaiçēs atsēsieda ont soula gala. Petruonē neðiuojē i
stala bliūdus so bolviems ē rügōto pēino. Mçsa jau bova pa-
douta. Koskelē galva kēitā sosēverþosi, lūpas sospaudosi, akiūm
i nieka napakeldama, ruoduos, bova tuoki kap ē vēsümet. Tik
vēins Anopris þēnuojē, ka nabier tuoki, ka tas pasēsiediejēms
pelodie nabūs paskotēnis.

„Palauk, – mēslējē, – pavalgīsem posnaktē, çsem nomēgtē i
jauji...”

Bet Petruonē i jauji goltē nçjē. Novuokosi stala, padiejē gas-
padēnç bliūdus somazguotē. Vuo paskiau nolinda i sava kama-
ra. Opteka anā tuo pasēsiediejēma vēsā naktç. Goliejē puo pa-
tēlās, bet naopmēga. Kas ēð tuo, ka bova opsēmerkosi. Sokuos ē
sokuos galvuo tēi patis paveikslā: ðēltas Anoprē ronkas, dūmās
kvepou anuo plaukā, karðta borna, barzduos ðerç ont þondūm,
vēsa ta vīrēðka sīla, katron jota trīkōtont ton mēnota... Kas bū-
tom bovēn, je pēimenātis nebūtom atçjēs... Þēnuojē, ka grieðej
tçp galvuodama, bet mēslējē, ē mēslējē – kas būtom galiejēn
būtē... Varē ēð atmintēis tus vaizdus, bet nieka so savēm pa-
darītē nagaliejē. Mat lig ðiuol ni vēins vaiks Petruonēs nabova
apkabēnēs, nuors toriejē ana dvē deðimtis metu.

Tçp konkēnuos merga ēlgas valondas, kuol aplinkou jauji pa-
sēgērda þingsnç ēr balsā. Tumet atsēkielē ēr ēðçjē pri mintovu.

Talka pasēbēngē vielībo posrītio, sosiedā ēšsēvākōēiuojē. Petruonē pīgiavuos puo tvartus. Gaspadēnē, novuokosi stala, mazgēni palēkosi mergā, nočjē goltē. Petruonē darbavuos pri koknēs ēr vēs mēslējē, kāp ēe būs, ka i truoba parčs Anopris. Ēr laukē, ēr bējuojē vēino karto: kon ons sakīs, kāp rčks i anon paveizietē.

Vuo Anoprē ērdēs bova sojaukta dar daugiau. Matā par ton posnaktē atsētēka tēik daug dalīku, ka, ruoduos, vēsos anuo givēnēms apvērta aukōtienlinkās.

Sočjos talkininkams i jauji, basēpvalgont, kor ēe ēlītiau prikrētos nosnūstē, Anopris naskobiejē. Vēs spuoksuojē i doris, laukdams pasēruodont Petruonēs. Bet ta napasēruodē. Liūdnos vaikis patraukē i ton istabē vēitelē oþ pērtēis. Grabaliuodams paseinio, oþkliova oþ þmuogaus. Anuo vēitelē jau bova oþimta.

– Kas ēe sied? – posbalsio paklausē.

– Nabējuok, na svetēms, – pro jouka atsēlēipē muotrēðkas balsos.

Anopris pamēslējē:

– Matīt, na aþ vēins aple ton vēita þēnau.

Isēstebiejēs artiau atpaþēna naðlē Balvuoēienē Ruozalējē.

– Kuo ēiðkā, Anoprieli, – vēsā napīkdama paklausē ta. – Tūpk ðalēp, je jau atejç.

Anopris ēr pēsieda. Ale naēðmanē, kon sakītē.

– Matau, nanuori mon sakītē, kuo ēiðkā. No ēr naðnekiekiav aple ton. Pasērokoukiav aple kon kētkou.

– Aple kon vedo galev rokoutēis? – nosēdīvējē Anopris.

– Pasakīk to mon, a nasapnavā roda velnē? – paklausē naðlie.

Anopris pajota, kāp anuo ausis oþsēdegē. Pamēslējē – gerā, kad sotemosi ē napamatīs. Naþēnuojē ēð karta, kon atsakītē.

– Vuo ēð kor to þēnā? – paklausē, nasoprasdams, ka sava paklausēmo ēšsēdoud tā maþā paþīstamā muotrēðkā. – Benē pa-ti esi sapnavosi?

Ruozalējē nosējoukē.

– Muotrēðkas anuo nasapnou. Ons tik vīrams ruoduos.

– Vuo ton ēð kor þēnā? – viel nieka puotingesnē nasometē paklaustē.

– Vuo ēð vīra, katron dēdēlç gerā paþēnuojau. Ēð sava ompē-natēlsē Vēcēnta.

Anopriou sunkoms nu ðerdēis noslinka. Je ta muotrēðka aple sava vīra pradiejē ðnekietē, mosiet ēð anuo jouktēis naþad.

– Matīt na pērma karta pri tuo pamata esi atsēsiedosi, – pasakē ligo pats sau.

Muotrēðka atsēduksiejē:

– Na pērma. Na vēina karta eso ēe siediejosi... Ēr na tik siediejosi, – prēdūrē ēr ēlgam aptīka.

Puo kuriuo laika Anopris pajota, kad muotrēðkas ronka pagluostē anuo þonda, puo tam, nobraukosi keporē, jiemē sklaidītē plaukus.

– Kaþēn a vēsas i plaukus lend? – blīksteliejē grçta mēslēs. Atsēmēnē Petruonē, bet ton vaizda, padiedama galva vaikiou ont petēis, oþgesēna ðalēp siedonti Ruozalējē. Pakvepa kaþkou maluonio, ligo ramuniems, ligo ēepruonās. Anopris pasēlēnkē pri anuos ēr viel pajota anuos ronkas: puo pērmo ont kakla, paskiau ont petiūm. Tumet ēr pats napajota, kãp spierç parvērta ðalēp anuos, kãp ana prisētraukē vaikē borna pri savuosēs, kãp prisēsraudē vēsa vērpiedama, skobiedama...

Nieka Anopriou patem nareikiejē darītē – vēskon padērba anuos mitrēs ronkas.

Tik pajota – ligo þaibs būtom nusmelkēs. Ons bova napēkts, bet tuoks maluonos. Ēr naoþgesa staigç, kap ka būn par perkūnējē, vuo þībēiuojē ēlgā, kon tuoliau, ton geriau pakol napajota vaikis, kad anuo svçkata kaþkor ēð kūna ēðçjē, galva pradiejē liektē sokēnçs... Ēr nuoriejē ons ðauktē vēso gerklē, bet ðēltē pērðtā oþspaudē borna.

– Cit, Anopreli, cit! Narçk, kad kas ēðgērstom, – soðnabþdiejē Razē, ēr tēi bova anuos pērmē ēðtartē þuodç tuokio meilio, dūðē parverontio balso. Atsēsiedosi Ruozalējē rēðuos koskelē, vuo puo tam viel prisēmetē vaikiou pri petēis.

– A gerā bova? – soðnēbþdiejē i ausi. – Vuo to bējuojç... Matā, kad nier ēe kuo bējuotē. Ton darba vēsē muok – vēins geriau, kēts prastiau... Ēr stuojuos çtē, portindama sējuona padelkas, ligu vēðta ēð puo krūmalē ēðlindosi.

– Palauk, – ēiopa anon oþ padelku vaikis, – napabiek... Nagali puo tuo tçp ēr pabiegtē.

– Dielkuo nagalio? – tīkç nosējoukē naðlie. – Galio...

Ēr ismoka i jaujēs tomsa.

Anopris palēka basiedous, atsēriemēs petčs i akmēnis. Ons na-
nuoriejē ni pajodietē.

– A tik nasapnavau? – dēlģteriejē galvuo.

– Alē kad ne, – atvertē pats sau, sagstīdamuos ēr graibīda-
muos dērpa. Vēsē prisēmēnēmā aple Petruonē anam jau bova
ēdolkiejē ēd galvuos.

Pēitams gaspadēnē ēdvērē bolviu so mondūrās, paspērgēna
kresnu, pateikē dēdēli bliūda rūgōta pēina. Puo tuokiuos sun-
kiuos talkuos pēitā bova prastē – lai bēnt rūgōta pēina vēsē
prisēsreb lig suotč. Parčjē vīrā, spalius jaujie graibstēn, sermie-
gas premēnie pasēkabēna ē sosieda oļ stala. Petruonē ēdūooka i
premēnē paveizietē, kuoki tēn gozēka pametē Anopris, rasiet
soēiōkuos panaōi ēr galies isiūtē. Pabraukē delnās par vēina ņom-
ba, par kēta – niekor tarpa narada. Paveiziejē ēd artiau, soskaitē
kēlpas, vuo paskiau gozēkus – ni vēina natrūka.

– Ak, malagis! – oļvērē Petruonēs galvuo.

„Tīēiuoms moni muonējē i pelodē. Ēr dielkuo? Tēkriausč ap-
joutē nuoriejē: „Vuo dorna merga – tomsuo pelūs gozēka ēiōka!“
No ē varna aō. Jug pruotinga tuokčs niekās nikomet naopsējim-
tom. Vuo rasiet, – dinkstieliejē kēta mēslēs, vēskon prisēmēnos, –
vuo rasiet aō anam tēkrā patinko, nuoriejē pasēglaustītē“. Tuoks
aiōkēnēms Petruonč bova kor kas maluonesnis. Bet viel savī sob-
rengē: „Rčk keravuoētēis. Rčk naōpmērōtē, kon mamātē sakē i
ņmuonis ēdļčsdama: „Napasēdiek so vīrēōkās, nakērkinkēs, don-
tūm naruodīk ēr lēiļovē nalaidīk. Tīkč dērbk sava darba, vuo
kon pati mēslēji, pri savēs pasēlaikīk. Pēnuok, ka vīru veislē tčp
ēr veiz, kāp mergātēs apmuonītē“. – Slīda mēslēs Petruonēs gal-
vuo pakuol ana stoviejē, isēkēbosi i sermiegas ņomba. „Rčk vei-
zietē, kon ons tuoliau darīs, – pati sau pasakē merga. – Je jou-
kus laidīs, tiliesio kap ņemē. Vuo je nagus nuories prikēōtē,
trauksio par marmūzē tčp, kad ēr mērdams atsēmīns“. Ap-
sēsprendosi Petruonē nočjē i truoba ēr atsēsieda pri bolviu so
kresnuoms. Anopris, nuosi ņemīn nodavēs, ni akiūm napakie-
lē. Knebēniejē pērōtās nalopta bolvē, konda atbolās dontēmīs,
valuojē bornuo kap sienis, ni pēino naopsēsriebdams.

„Matītēis ēr ons pargīven diel vakarīkōtēs, – atslūga Petruo-
nēs dērdēs. Ligo ē gaila anā vaikē pasēdarē. – Rasiet monēs jau-

jie laukē, vuo ađ nanuejau. Je tēkrā tinko, niekor naprapols“.

Gaspadēnē patiemējē apsēmēgluojosius sava somdēnius.

– Petruonē, puo pēitu oþkaisk ondēns didēlčjemē katēlē, oþplēkīsem đarma. Rītuo þlogta rčks oþmerktē. Vuo apsēþigiavosi ek goltē. Nađmēiguojēn esat puo tuos talkuos. Vuo to, – atsē-soka i sava dēdesnēijē duktēri, – nobiek pas Ruozalējē, paprađik, ka puorītuo atčtom pri mūsa – padies ēđsēskalbtē.

Nu tūm gaspadēnēs þuodiu Anopriou đerdēs pradiejē plostietē. Nasoprata ni pats – ēđ laimēs a ēđ baimēs.

Nu pat rīta Petruonē tēmpē ondēni i kamēna, pēlstē i dē-diūsius katēlus ē kūrēna ogni. Puo tam neđiuojē i medēni kobēla, katramē reikies atskēistē đarma ēr oþmerktē þlogta. Ēđ vakara gaspadēnē prigraibē obladēs dounkepie berþēniu pelēnūm, oþplēkē anus verdontio ondēnio ēr palēka par nakti. Pelēnā bova nosēstuo viejēn ont dogna. Petruonē nograibē nu vērdaus vēina kēta ēđkēlosē ongli, seno kauđo pradiejē somstītē đarma i viedrus. Vondou vērđ pelēnūm bova gelsvos, slidos, gailč kvepiejē.

„Napaskundē pelēnūm gaspadēnē, – pamēslējē merga. – Nogriauđ ronkas pakol ēđveliesio. Gaspadēnč kas, jug pati na-gūm nakēđ. Gerā nuors, kad Razē pavadēna“.

Gaspadēnē rinka oþneđiuotus drabuþius: vīru apatēnius, vākūm marđkēnius, prastus abrūsus ijoudosčs galās, puodēđku ēr patēlu ontđnarktiūs, druobolēs, gūnēs nu đeimīnas luovu. Skalbēniūm, skorliu prēkruovē vēsa kalna. Petruonē merkē anus i atskēista đarma, pamordīdama so đakalio; vuos sotalpēna.

– Oþmesk on vērdaus kuoki dongti, prispausk akmenio ēr vondēns posviedri oþpēlk, kad ēr đalta, – muokē gaspadēnē.

Oþsējiemosi Petruonē oþmērđa ēr aple Anopri. Sosčjē i krūva dēina, ka ēđvelieta ēr ēđvērinta þlogta reikiejē pri eþera nuveþtē. Anopris pakinkē senoujē Bierē i darbēnius ratus, sokēlnuojē i anus kobēlātiūs so đlapčs skalbēnčs. Lig eþera bova kuokēi pēnkē đimtā þingsniu. Kelalis lčduos i pakalnē. Patiuo pakrontie bova itaisīts medēnis tēltalis, parēmts ont stuo rūm rōstu. Đalēp anuo priskolpts, ēđþergtuoms kuojuoms. Koltovēs muotrēđkas at-sēneđē ēđ nomūm. Vēituo kvartūgu prisējousosēs maiđus, kad sējuonā kiaurā naparmērktom, Petruonē so Rozalējē pradiejē skalbēma. Maþesnius dāktus skalava eþerē puo vēina, vuo patēlu

ontõnarktius ar trēnītēs druobolēs, pajiemosēs oþ kertiũm, plostē-
na vondēnie abēdvē. Paskou kielē oþ galũm varvontius, tēmpē
ont priskolpta ēr dauþē koltoviems ēð vēsuos sīluos, kad ēr krontā
skombiejē: tēn, tēn, tēn-tēn... Skalbē ēlgā, sokdamas oþ galũm
i ēlga grõpta, kuol vondou nostuojē trīðkēs. Pajiemosēs oþ ga-
lũm, grēipē ēr viel neðē i ondeni. Ondou bova ðalts – spalis jau
cþjē i pabonga. Kuojēs mērka pēlnūs klumpiūs – nikāp neēðsē-
suksi anũm naprisiemēs.

Sogrobosēs ronkas ðēldē ðarma laðūs, pakol ēð kobēla nauji
þlogti traukē. Ruozalējē bova ðneki muotrēðka ē klausēniejē Pet-
ruonē aple ðin, aple ton. Ta atsakēniejē posē lũpu – pri tuokē
sunkē darba natoriejē nikuokē nuora i ruodas lçstēis. Soklosa
Petruonē tik tumet, ka Razē paklausē, ēð kor pas Daugielā īr
atcþjēs Anopris.

– Ruoduos, ka nu Berþuora. Vuo kāp ta anuo suoda vadē-
nas, naþēnau.

– Vuo tievus a tor?

– Mosiet, ka tor. Par Parcinkoli vaþiava nomēi. Ontra vertos,
nagalio pasakītē, napasētçravau.

– Kāp ēe jodo ēr napasērokoujētav, kiauras dēinas abodo ða-
lēp dērbdamē, – nusēdivējē naðlie.

– Dērbont nie laika lēipovçs maltē, – atvertē Petruonē.

– Pavīka Daugielā so darbēninkās, – nosējokē talkēninkē. –
Mosiet ēr kētēms metams pasēlēktē praðis?

– Ka naþēnau, dā nieka nasakē.

Ont tuo ruoda ēr nutrũka. Bet Petruonē oþsēgalvuojē. Ana
nadēdēlç tarũpēnuos – praðis a napraðis. Eð tēkrũju – a praðis?
Je tçp, a pasēlēktē? Dēdēlies bieduos pas Daugielā nabova. Gas-
padēnē ba rçkala nabarē, valgītē nablougā davē, bet pri darba
spaudē rēktingā. Bet ðēndēin Petruonç ruodies, ka pasēlēktom,
je papraðitom.

Saulē vēsā pasvēra i eþera, ka muotrēðkuosēs bēngē skalbēma.
Nu kalnelē dardiejē ratā, prilaikuomē isēspīrosēs Bieruosēs, kat-
ruos pormuons i rēstē naļçda. Stuoviedams gardies, itēmpēs at-
varslus, Anopris stabdē gīvuoli:

– Trr, trr, Bieruojē, naskobiek!

Ont tēltalē stuoviedamas muotrēðkas spuoksuojē i vaiki, aukõta,

teisi, tvērta, eðsēpergosi ratūs, ēr kuoþna sava mēslējē.

„Ka tik naēðvērdom“, – baimēnuos Petruonē.

„Dar kuoki karta rçktom anon prisēmuonītē. Tēkrā poikos vīrēðks“, – atsēmēnē Ruozalējē, kāp vēsks bova par lēnamēni. Bet balso ni vēina nieka napasakē.

– Petruonē, gaspadēnē lēipē çtē þigioutēis. Þlogta vedo so Ruozalējē sosēkrausva.

Petruonç nieka prið būtom pasēsokēnietē pri þlogta so Anoprio. Bet je jau gaspadēnē lēipē, kou padarīsi. Rasi tçp ē geriau. Atsēdoksiejosi pasēgrçbē koltovēs ēr noplostiejē i kalna.

– Gerā sogalvuojē gaspadēnē, – nusēðipsuojē Ruozalējē, çdama artīn pri Anoprē ēr ðlapçs pērītās spausdama anuo ronka. – Prisēpaþink, kad ēr to tuo nuoriejç.

– Þēnuomās, ka nuoriejau, – nosējoukē ēr Anopris. Pabiegā nu monēs toukart, mēslējau, ka sopīkā.

– Þiuoplieli to, þiuoplieli, oþ kon að toriejau þīktē? Jug na tik tau – ēr mon bova gerā.

Rokavuos anoudo, kēlnuodamē i veþēma þlogta ē dairīdamuos, kumet Petruonē oþçs oþ kalna. Toukart apsēkabēna ēr, atsēriemēn i gardēs, pradiejē boēioutēis. Tik dabar Anopris galiejē geriau isēveizietē i ton muotrēðka. Eð puo koskelēs eðsēpeðosēs plaukūm sriuogas bova ðvēisēs, papūrosēs. Nuoselē nadēdēlē, rēista, lūpas apīstuoarēs, nu boēiavēmuos rauduonas ēr saldēs.

„Atsēmerktomi, i akis nuoro paveizietē“, – pamēslējē vaikis.

Akis pasēruodē besontēs pēlkas, nadēdēlēs, ontakiu vēsā nabo-va matītē. Ale blakstienā bova ēlgē, rēistē, ligo balsvē, ligo rosvē.

„Ar ana ī graþi?“ – pats savēs klausē vaikis ē toriejē priþaþintē, ka nadēdēlç. Bet ana bova tuoki ðēlta, tuoki linksma, tçp gerā ēr lēngvç bova so anou stuovietē, rokoutēis ē boēioutēis.

– Razela, kumet vedo basosēteksva?

– Jug sosētēkuov, kuo barçk?

– Na tçp. Kap anon karta.

– A nuorietomi?

– Kam ē baklausi...

– A tēkra?

– Kap moni gīva matā.

– A dēdēlç?

– Dēdēliu ē būtē nagal.
 – Je tčp nuori, atčk delēiuo i Daugielas jauji.
 – Vuo dielkuo ten? Dielkuo na i tava truoba?
 – A nuori moni lēipovčs oplčstē? Mēslēji, ka naļē, ta jau kuopnam vuopiou karklos...
 – Tatā ēr ađ vuopis būsio?
 – Ne, ne, Anoprieli, – glaudies pri anuo kakla Razē. – To mona katēnieli... I jauji dieltuo, ka kētor tčp gerā nabūs. Pats pēnā...
 – Ak, par tavi bovau ēr opmērōs. Eđ kor to ton vēita pēnā?
 – Ka sosētēksva, papasakuosio.
 – Vuo ta delēē a gretā būs?
 – Veizieik vakarās i dongo, pamatīsi, – viel nosējoukē naļie.
 – Ađ rimtā klauso.
 – Nagrčta, puo kuokiūm deđimtēis dēinūm.
 – A grčtiau nagal? – sosēraukē Anopris. – Kam mums tuos delēēs rčk?
 – Mon anuos rčk.
 – Pasakīk, kam?
 – Kumet nuors pasakīsio...
 Stuo viejē anēi sosēglaudēn, apsēkabēnēn, najota nie đaltē, nie viejē, katros traukē par ēpera, rauduona nu saulēs laiduos. Anopris apgluobē delnās Razēs pērōtus. Vojēi – anuos vēsē krumpļč nubrazdintē.
 – Kor tčp nusēbrazdēnā?
 – Nanusēbrazdēnau. Đarms baveliejont nogriauņē.
 – Ađ ēr naņēnuojau, kad skalbēms tuoks bjauros darbs, – pūtē Anopris i Razēs pērōtus.
 – Eđ kor to pēnuosi? Kou tēi vīrā ēđmana aple muotrēđkas vargus. Narūpinkēs – oņgīs. Na pērms karts ēr na mon vēinā. Vaņioukev kuol naatčjē ēiđkuotē.
 Čdams đalēp vēņēma, Anopris vēs mēslējē, kumet basosētēks.
 Natroka atčtē ē Vēsē Đvēntā. Gaspaduorios atseikiejē solīgtus grūdus, atskaitē pēningus. Gaspadēnē rinka pavērņi. Vēina đvēnta puopēitē sosēs vadēna Anopri ē Petruonē oņ stala ē pradiejē đnekintē pasēlēktē ont kētūm metu.
 – Pragīvenuom metelius ba barniu, ba pēktomu. Gerē bovuotav darbēninkā. Rasiet pasēlēktomētav ē ont kētūm. Natink

monei kuopna meta naujūm ņmuoniūm ēiņkuotē. Nikumet na-
ņnā, kon rasi. Po kuokē pospūrē kvēitiūm pridiesio, – rokava
Daugiela.

Pērma karta po ēlga laika Anopris so Petruonē sosēpvalgē ēr
paraudonava abodo. Petruonē, ņnuomās, diel Anoprē. Anop-
ris diel sava rūpesnē aple Razē. Vuo Petruonē ruodies, ka diel
anuos. Gaspaduorems pasēdinguojē, ka anoudo abodo kontēnē
diel pasiūlīma.

Petruonē pērmuoji akis nolēda:

– Je gaspadēnē tinko, galio ēr pasēlēktē. Kamē ēe geriau rasi...
– Tinki, tinki, Petruonelē. Esi rimta, kontri ē sparti darbi-
ninkē. Tegol mona dokteris tuokēs oņaug, būēiuo laiminga, –
kap svēisto tepē Daugielienē.

Petruonē nu tūm ņuodiu praņīda kap agouna. Retā ana aple
savi gerus ņuodius lioub gērdietē. Anopris spuoksuojē i merga,
ē atgēmē vaizds, kāp anoudo gozēka ēiņkuojē. Bet trumpam.
Atsēmēnē, kad mienou dēlst, laukē nasulaukdams dēdimtuos
dēinuos. Pēnuojē ons, kad pasēlēks, bi tik praņa. Razē bova
anon apēpainiuojosi naatrēdamā.

Kol dar ņēimīna naēšēvākņēiuojē, prasēdiejē vakaruojēmā. Par
dēina ņokavosēs lēnus, vakarās muotrēņkas sieduos pri kalvaratu.
Vīrā ēņ svērna atsēneņē matarus. Bērzgē ēr klapsiejē kalvaratā,
traukdamē lēnēnius siūlus ont basuotiūm ņpouliūm. Tarņkiejē
matarā vīru ronkuos: bova vejamē ņniūrā strongams, atvarslams,
pontems. Pēimēnuiti pristatē vuotegu vītē. Gaspadēnē verpdā-
ma traukē karunka ēņ adīnas – prasēdiejē advēnts.

Po vakaruojēmu, apsēgaubēn sermieguoms, vaikis ēr merga
cņē goltē i ņaltas kamaras. Petruonē vēsumet puo pērmo. Diel-
tuo Anopriou bova gera dingstēs niekam nieka naaiņkēnont ēņ-
smoktē i jauji. Jau ontra vakara skobiejē tēn Anopris. Vakar
Razēs nasolaukē. „Je ē ņēndēin naatē, rītuo brauksio pas anon
i nomus. Lai saka kon nuor“, – pīka vaikis.

Bet ton vakara Razē atcņē. Tīkē, lengvā kap kātē prislinka ēr
poulē Anopriou i kliebi.

– Dielkuo vakar naatejē? Aņ laukiau.

– Jug sakiau, kad po deimtis deinūm.
 Vuo vakar bova ta deimtuojė. A dėdėlç piksti?
 Anopris pajota anuos ronkas ont sprondo ėr pėktoma opmėrđa.
 – Napiksto, ne, jug pats þiuoplis bovau. Nasoskaiėiavau, tçp nuoriejau tavi grçtiau pamatitė...
 Puo vėsa geroma siediejė anoudo, petçs prisėglaudėn pri pėrtėis sėinas.
 – Ðadieç papasakuotė, kou ta vėita istabi. Pasakik.
 Ruozalėjė atsėstuojė, priçjė pri pamūrankas ėr pradiejė ronko akmenis grabaliuotė.
 – Akðėn, pridiek sava pėrøtus pri monūju. Pagluostik ton akmeni. A rondi kon nuors?
 – Nieka narondo. Akmou kap akmou. Kėits, ðalts.
 – Geriau pagraibik pėrøtu galas. Pagluostik ton akmeni. Ar junti, kad akmou naligos?
 – Je, je, ligo doublelė kuoki.
 – Dvė doublelės.
 – Tėkrā dvė, – apėėpnuojė ont galū gala ė Anopris. – Ta kas ėe ėr?
 – Ar naėšėgousi, je pasakisio?
 – A to monės oþ vira nalaikā?
 – Ėe ėr akmou so velnė piedo, – dėdėlç rimtā ėðtarė Ruozalėjė. Anopris pajota, kāp anam par petius ðiorpis nobiega. Nosėvedė muotrėðka pri pėrtėis sėinas ėr tvėrtā apkabėna.
 – No, pakol vedo do, nieka narçk bėjuotė. Vuo ėð kor to þėnā?
 – Senāsis Daugiela mon paruodė. Jug að tame gīvenėmė prið deimti metu oþ merga bovau.
 – Dielkuo senāsis tau ton akmeni ruodė?
 – Kelms anon þėna. Privedė pri pamata, saka – ėe tuoks akmėnātis ėr imūrīts so vuopė piedelė. Linksmos akmėnātis. Bet, saka, jaunuoms mergātiems geriau pri anuo nalistė, oþvės je so virėðko ėr.
 – Ėr nieka daugiau?
 – Nieka. Tik taikies i ðuona ignibtė. Bet að pabiegau, – nosėjoukė Razė.
 – Matā, kuoks sens vuopīs, – joukies ėr Anopris. – Dā ėr anam jaunas mergātės rūpiejė.

– No, ar paklausç anuo?
 – Klausiau, pakol Vēcēnts naatsērada.
 – Vuo kâp ons atsērada?
 – Kētās metās pristuojē pas Daugielā oþ vaiki.
 – Toukart to anam akmēni paruodç...
 – Naparuodiau, naēdsēmēslīk. Ons ton akmēni senç þēnuojē.
 Ka senāsis jauji bodavuojē, Vēcēnts anam ton akmēni atrada.
 Anopriou ðērdēs pradiejē perðietē. Vēsā nanuoriejē ons dabā
 aple Vēcēnta klausitēis. Pajota, kâp smelkteliejē pavīds. Ale pats
 savi sobarē – jug Vēcēnta nabier, numērē.
 – Ale, ka Vēcēnts vedies pri akmēnē, ejç?
 – Ejau...
 – Vuo rasiēt na tik so Vēcēnto? – paklausē patīliejēs.
 Ruozalējē kaþkâp liūdņç nosējoukē.
 – Tuo klaustē tau nareikiejē. Jug þēnuojç, kad na so mergo
 prasēdedi.
 Anopris kalts pasējota.
 – Napīk, Ruopelē, tçp jau þuodis ēðsprūda. Papasakuok, kâp
 to gīvenā so Vēcēnto. Dielkuo naðlie lēkâ?
 – Dieltuo, ka ons numērē. Parðala, sosērga. Kuosiejē, kuosie-
 jē ba gala, ni þuolēs, ni ðnapðē napadiejē. Tēik karto vedo ē
 tapagīvenuom – penkis metus.
 – Vuo vākūm dielkuo natoriejuot?
 – Toriejuov. Do vaikelç vēins puo kēta bova gēmē, bet abo-
 do numērē.
 Anopriou Razēs pasēdarē gailo. Gluostē anuos plaðtakas, glaus-
 ties pri þonda.
 – Sunkç tau īr vēinā, vargdēinelē to mona. Ni pasēgoustē
 niekam natori, ni pasērokoutē so kon.
 Vuo ka praðneka Razē, Anopris napāþēna anuos balsa – tēik
 anamē bova ðaltē ē apmauda.
 – Je teisībē nuori ēðgērstē, ta mon vēinā geriau. Nadouk Vieð-
 patie, gautē vīra, katron paþēnā pri akmēnē so velnē piedo.
 Anopri kap vondenio parpilē:
 – Kou tas vīrs bova bluogs?
 – Vuo tou, kad çjē par buobas ēr mergas kap vuopīs par
 karklus. Bēnt trejis metus dþiūvau par naktis anuo balaukda-

ma, sergontius vākus vēina basoupoudama. Kāp maņāsīs oņģesa, ðērdie ligo kas parlūpa. Mēsļejau, lai trauk tavi tas rods kēpōos, katron sapnavā. Ēr nieka nabjiemiau i galva, vēskas bova tas pats – a parçn naktç i nomus, a napaçn. Ejau pas þmuonis ont dēinūm, tçp douna oþsēdērbdama. Vuo tas gertē pradiejē. Gērts būdams ēr parðala. Anopris klausies ēr tīliejē, naēðmanīdams, ar ēe Ruozalējēs gailietēis, a piktē ont anuos uþ tus kēitus þuodius aple vīru gēmēnē.

– A tik namēsļēji, kad ē aþ tuoks?

– Naþēnau, – atsēduksiejē Razē. – Vuo mon ē mēsļitē narçk, – praðneka linksmesnio balso. Jug to nesi ēr nabūsi mona vīrs.

– Dielkuo aþ negalietiuo būtē tava vīrs? A dieltuo prakeikta akmēnē? Jug þēnā pati, kad to mon pērmuoji, ēr narçk mon kētuos muotrēðkas.

Ēe Ruozalējē sovēsā pralinksmiejē.

– A tik naþadi mon pērōtēis?

– Rasiet ē þado, – atvertē Anopris, Razēs lūpu eiðkuodams. Ta atstatē lūpas ē naatētraukē tuol, kuol abodom dvasē oþtraukē.

Vuo paskiau viel praðneka, rimtā ēr liūdņç.

– Tuokiuos dornistēs nadarīk, Anoprieli. Napērōkēs, ka pas-kiau narçktom sava þuodiu gailietēis. Ontra vertos, aþ ni oþ vēina vīra çtē naþado, oþvēs oþ tavēs, bēnt deðimti metu jaunēs-nē. A to namatā, ka aþ jau sena?

– To ē oþ ne vēina jauna graþesnē ēr geresnē.

– Pamēsļīk, kas būs puo deðimtēis metu. To būsī patemē þīdiejēmē, vuo aþ sorokosī. Jug muotrēðkas grçtiau oþ vīrus senst ēr kuoks tas vedoms gīvenēms būtom? Naoþmērōk, kad siedav pri akmēnēis so velnē piedo.

Anopriou viel vēksteliejē ðērdēs.

– A to nuori pasakītē, ka na so vēino ēe siediejç? Tēisa, kuo laukç par lēnamēni, ka aþ ēe tavi radau?

– Matā, ka tau jau ðērdēs skaud. Par lēnamēni aþ nieka na-laukiau, nuoriejau vēina pabūtē, jaunistē prisēmintē. Bet to pa-sēpainiuojç, ēr vel'n's padarē sava darba. Vuo ar aþ siediejau so kou, ar ne – tas tau nator rūpietē. Aþ tau nieka naþadiejau ēr ēð tavēs paþadūm napraðiau. Dabā īr gerā – ēr mon tuo oþtenk. Vuo tau kaþēn ar oþteks.

Anopris napēnuojē, kon basakītē. Je gintomēs, – maloutom. Je sakīs, ka tēkrā naopteks, Razē pas anon nabatçs. Rausies Anopris galvuo, eiðkuodams þuodiu, pakol atsēmēnē delēē.

– A dabā gali pasakītē, dielkuo tçp ēlgā nanuoriejç so monēm sosētēktē? Kam tuos delēēs reikiejē lauktē?

– Ek to, avēnieli nakaltāsīs, – nosējoukē Ruozalējē, tarðida-ma minkōtās pērtās Anoprē plaukus. – Ēē muotrēðku biedas. Kapēn a to soprasi, je pasakīsio, kad nanuorio nu tavēs vāka torietē. Vuo rasiet ni napēnā, kāp vākā atsēronð?

Aple vākus ēr anūm atsēradēma ton vakara Anopris sovēsam namēslējē.

Anoudo stuoviejē pri jaujēs doru sosēkēbēn oþ ronku.

– Razele, kumet baatesva ēē?

– Nabatesva...

– Vuo kor basosētēksva?

– Gal pasētaikīs kor nuors.

– Að nanuorio kor nuors. Að nuorio tçp, – glaustē muotrēðka pri savēs Anopris.

– Tçp sosētēktē vedom nabrçk, Anoprieli.

– Mon rçk. Dēdlç rçk. Kāp að ba tavēs gīvensio? Jug pas Daugielā kētēms metams solīgau tik diel tavēs.

– Kāp mon gerā, ka tuoks dailos vaikis kon nuors dara diel monēs.

– Najoukis ēð monēs, naēidikis.

– Ne, ne, napik. Að vēsā rimtā ðneko. Ba rçkala to lēikti pas Daugielā. Rçktom tau kon tuoliau būtē nu tuo velnē akmēnēis. Sosēiðkuotomi sau mergelē, duora, rimta, darbēninkē – kap Petruonē. Vuo gali ēr aplink baguotesnē apsēsoktē, naat-sēlaikīs prið tava graþoma. Tik nabējuok oþ ronkā pajimtē, i akis paveizietē, meili þuodi pasakītē. Toriejç ēð monēs ēðmuoktē.

– Kapēn ar að muokietiuo. Tik pri tuo akmēnēis að drousos eso. Jebēnt ē merga ēē atsēvedos, – joukava Anopris.

– Að tau rimtā ðneko, – partraukē Ruozalējē. – Je nanuori sau gīvenēma sosēgadintē, nçk daugiau pri tuo akmenēis. Jug nanuori pasēdarītē panaðos i ton roda kēpða, katron sapnavā?

– Ēr gerā, ka sapnavau. Kētçp so tavēm nabūtiuo sosētēkēs.

Ruopele to mona, atčk dar pri tuo akmēnēis nuors vēina vakara.

– Naatčsio.

– Griptav dabar...

Ruozalējē nosējoukē ēr, ēōtraukosi ronkas, pabiega. Prapoulē tomsuo kap katē, ni ņingsniu nabova gērdietē...

Petruonē iđuoka i luova ē apsēkomdē patēlās, oņsētraukdama anus lig nuosēs. Klausies, kumet Anopris atčs i sava kamara. Vakar dēdēlč ēlgā kaķkor oņtroka. Jau bova prisnūdosi, kāp ņingsnius ēōgērdā. Ģin vakara viel kaķkor oņsēbova.

– Kas ēē mon tor rūpietē, kor ons tronkuos, – barē savi Petruonē. Bet rūpiejē, ēr nieka so savēm nagaliejē padarītē. Klausies viejē ūpēma, peliūm skrebiejēma. Vuo ņingsniu nabova gērdietē. Snaudē Petruonē, ont gala ēr oņmēga. Ruodies anā, ka atsēdūrē jaujie. Ont keliūm vēins pri kēta sostatītu mintovu skersā goliejē ont pēlva muotrēōka puo marōkiniūm, vuo Anopris so lēnūm ōokoutčs anā kodlas ōokava. Petruonē naiveiziejē anuos veida, bet ruodies, kad tou muotrēōka paņist. Kaķkor bova matiosi tus plaukus, i lēnūm koudieli panaāius. Vuo pasēlēnkēs pri ōokoutiu Anopris atruodē joukings. Petruonē nuoriejē praņnekintē vaiki, bet pajota – tuolst atbola nu anūm, ligo kas namatuoms būtom oņ sējuona traukēs. Veiz – nabier jaujēs, ana pati stuov ņaliuo pēivuo, ligi kieliu i ņuolē isēbrēdosi, vuo todo pri mintovu baltou tuolēi – pēivu pakraōtie.

Tou muomēnto bringteliejē doris ē Petruonē atsēboda, tčp ēr nasoprasdama, a ēlgā napaŗcjē Anopris.

Naēōcjē vaikiou ēō galvuos Ruozalējēs ņuodč. Nabatčs! Rasiet tēkrā nabatčs, nuors ons tou natēkiejē. Je i jauji nabatčs, kor nuors kētor sosētēks. Ons nikāp jau nabmatē sava gīvenēma ba tuos muotrēōkas. Svarstē Anopris, ar ēō tēkrūju nareikietom anam biegtē ēō Paeņeriūm kou tuoliau. Nabmatītom Razēs, grčtiau anou oņmērōtom. Bet oņmērōtē anuos nanuoriejē – kāp tik nuoriejē anon matītē, so anon būtē. Kuol pruoto svarstē, kuoņnos naļlies ņuodis atruodē teisībē. Nieka ana naņadiejē, nieka napra-

ðē. Alē kuo ana pri tuo akmēnēis atsērada? Na kētĉp kāp na-
labāsis būs anus sovedēs. Ta Ruozalējē tēkra ragana! A gālietom
paprasa muotrēðka ēð vēina karta tĉp vīra apĉvietē? Kas galie-
tom anā atsakitē? Jug napaklausī pērma sotēkta. Rĉktom i kētas
mergas pasēpvalgītē. Bet ni vēina natrauk nie akiūm, nie ðēr-
dēis. Oĉtenk Razē prisēmintē, kāp vēsor ðeltā pasēdara.

Artiejē Kaliedas, ēr Anopris ēðkeliava pas muotinelē so oĉdar-
bio ēr pavērpio, tĉp ēr napasakēs gaspaduoriou, kad kētēms me-
tams napasēlēks.

Senuoji Brauklienē, solaukosi sūnaus sogriĉtont, dīvējuos: kaĉ-
kuoks nalinksmos, sosērūpēnēs, ēð būda ēðkrētēs.

– Rasi sergi, Anoprieli?

– Ne, mamātē, nasergo, narūpinkēs. Tĉp eso pavargēs. Na-
bējuok, atsēgausio nu tava kuoðēs.

– Mosint Daugielienē prastā ðĉmīna ðierē, ka tuoks sosētēkēs
griĉpā?

– Nabējuok, mama, nabadavau. Pagluostik ðuonus, pamatīsi,
kad nasolīsēs.

Parbraukosi vākou par petius, Brauklienē apsēramēna. Tēkrā
tvērts ēr ēðnaðos bova anuos sūnos: aukðts, klēins, platiūm pe-
tiūm, mĉsingu ronku. Kas tretē dēina grondē nu þondūm jou-
dus ðerius so tieva brētvo.

„Somēta vaikis. Rĉktom ēr patiuos pasēpvalgītē. Bet kor dingsi
sava biednīstie. Gaus dā metus, kētus svetēmēms spronda lēnk-
tē, kuol kuoki graði sosētaupīs. Rasiēt i oĉkorius pasētaikīs nuĉtē,
kad ēr i maĉa ūkieli, – vēs lioub pamēslīs ana aple sava sūnaus
tuoliesni gīvenēma. – Ale kon að blūdējo? Kāp Dēivalis dous,
tĉp ē būs“.

Brauklienē oĉaugēna ketoris vākus. Mergātēs jau bova þanuo-
tas, ēð nomūm ēðejosēs. Pasēmēros tievaliou, apsēþanējē ēr vīriesnis
sūnos, gīvena so anou tieva truobalie. Lēka tik Anopris.

– Ar navadēna Daugiela kētēms metams?

– Vadēna.

– Ar solīgā?

– Ligo ēr solīgau.

Pemaitĉ / Pemaitielai

– Kāp tatā – ligo?
 – Nabpēnau ni pats, çtē i Paeperius a ne.
 – Je sunkç ir – nabçk. Tas Daugielā pats laksta klumpius po paļastē pasēsraudēs ēr ðeimīna gainiuo ba miera. Rasiet kor i maļiesni gīvenēma pasētaikīs pristuotē. Atsakīk Daugielā.
 – Kad nanuorio malagio lēktē. Ale dar pamēslīsio.
 Ont tuo ruoda ēr bēngies.

Anopriou bova gera pruoga sosētēktē sava suodus jaunūmēnē. Sokēniejuos so vēsās ē i vakarēlius puo Kaliedu vākðeiuojē, ēr mergātēs ðonkēna, ēr dainiava so vēsās. Bet līdjetē ni vēinuos napasēsiūluojē. Nabova tuokiuos, katra ēð galvuos ēðstumtom Ruozalējē. Opvēs sunkiau bova ēlgās vakarās. Pri darba nomēi nieks naspaudē, onkstēi çjē goltē ēr varties luovuo, abejuoniu naatsēkratīdams.

„A grīptē pas Daugielā? Je grīð, sosētēks Razē. Kon ana sakīs? A ēðtories anuos nasekiuojēs? Dielkuo anon nu savēi vara? Rasiet kēta tor? Vuo je tor, kuo so anon prasēdiejē? A gal muotrēðka kelis vīrus prirēðtē ēð karta? Je tçp, paskotēnē ðliundra būtom. A tatā að so ðliundra būtiuo sosēpainiuojēs?” Bet optēka prisēmintē pasēbovēmus jaujie, ēr abējuonēs lioub ēðtērps kap snēigs pavasari... „Vuo dielkuo nagalio?... Galio”, kāp nuçjē joukdamuos ēr padelkuom ðvītroudama... „Naðlie kuoþnam vuoþiou karklos”. „Ar ēr að vuoþīs?” „Ne to mona katēnieli... Napīk...” „Ēr... i kliebi...” „Vieðpatie, kuoks tas anuos kliebīs – karðts, mīnkðts, kvepous – geroms naēðpasakīts... – Anopri smelkē karðtis nu maumuonelē lig opkolniu. – Ne, ne, nieka so savēm napadarīsio. Rçks grīptē i Paeperius.”

Pasēbovēmā tarp jaunujū Anopriou lioub prigesins tou pekla dūðie. Po Trējūm Karaliu bruolis alksnius kērta, nomēi veļē. Anopriou darba atsērada: ðakas kapuotē, medēniēiuo dailç sokrautē. Būs sausūm þabūm mamalç. Vaikīs dþiaugies, darba atradēs. Dērbont galva bova aiðki.

„Ar jau kuoks ēðtēþa paskotēnis, kad savēs namuoko apgalietē? Darbus dērbsio, tarp þmuoniūm gīvensio. Torio opmērōtē ton muotrēðka, nalakstītē paskou anuos sējuona, je anā par prasts eso. Kāp kētē vīrā gīvenēma sosētvarka? Jug na mon vēinam tçp atsētink...”

Sausē galē atvāþiava Daugielā, ēr Anopris viel atsēdūrē Paeperius.

Petruonç bova këtçp. Pri muotinelēs ēð Daugielas taēðtrūka prið pat Kaliedas: vēs gaspadēnē ēðlçstē nanuoriejē. Ta verpēma daug, ta karvē apsēverōiava – rçk tris kartus melptē. Ēr tvartūs darba daugiau, ka vaikē nabier.

Vēina karta reikiejē mergā kaþkuo nuçtē i jaujē. Rīþuos oþsoktē ēr i ton pelodē, kamē so Anoprio gozēka ēiðkuojē. Parmetē akimis ton vēita ēr ðiorpis merga nokrietē. Pasēinçs – pelūm krūvas, nu stuoga vuortinkliu draiskalā nukarēn, joudē nu dolkiu, pērtēis sēinas aprūkosēs, smērd vēsas kertēs porvo ē dūmās.

„Vieðpatie, kãp ēe að siediejau, kãp ēe að nieka namatiau, tuokemē kiauļēninkē...”

Nuors Petruonē ē nabova dēdlç dievuobaiminga, panuoriejē sokalbietē sveikamarējē oþ ton, kad laiko ēð pelodēs ēðtrūka. Aiðkç Anopris anon apjouktē nuoriejē. Tēik dēinūm vēins ðalēp ontra trēnas – nie paveiz, nie paðnekēn. Gerā dā, kad naēidējēs.

„No kon, – mēslējē Petruonē basēdarboudama. – Vēina grieka ēð ðiūm metu ēðsēneðo. Kãp çsio advēntēnēs, rçks konēgou pasakitē, ka so vaikio boēiavaus. Būs baisç prēklç, bet pasakisio. Jug na pērma merga tçp sogrieðej. Vuo konēgs monēs napāfist...”

Vieþie ont kelē pasvēra, dongos paaukðtiejē ē paðvēisiejē. Sauļietekis nu gērēs pasēslinka ont eþera. Artiejē pavasaris.

Anopris bova ikinkīts i darbus. So pērmās gaidçs abodo so gaspadorio kielies koltē. Dēina veþē ēð mēðka medius malkā. Ruozalējēs nabēiðkuojē. Vuo je kor pri þmuoniūm pasētaikē so-sētēktē, paðnekintē narīþuos.

Daugielienē so Petruonē pasēmainīdamas siediejē staklies – nuoriejē lig Velīku audēma pabēngtē. Sosiedēs truobelninkēs, katruoms verpēma Daugielienē bova idavosi, kartkartiems lioub atçs so verpalās. Vēina puopēiti soverptus lēnus atneðē Biekðtienē.

- Vuo ēe Ruozalējē īdevē, – padiejē gējūm rīðieli ont soula.
- Dielkuo pati naatçjē? – pasētçrava gaspadēnē.
- No, ka bieda ēðtēka.
- A tik nasosērga?
- Ne, naserg. Bet ē svçka nie.

Ē papasakuojē Biekðtienē, kãp prið kelēs dēinas Jundoulienē

ēdmuđa Razēs longa. Senč Jundoulienē tiemējē, ka anuos ņmuogos pri Razēs ņliauņiuo. Vuo ton vakara pasekē, akmēni oņontie nađdamuos. Pamatē, kāp Jundols i Razēs truoba ismoka, palaukē, kuol ņvēisa oņgesa, ē paļčda akmēni i longa. Vuo anoudo puo ton longo bova, ta Razč ē kliova. Stēkla ņokēs ņonda ē nuosē sopjaustē. Ale ni tuo, nanumērs. Vuo Jundola nomūs dabā lerma baisiausē. Pati, ņenuomās, nu vīra i kaili gava. Bet nanusēļčda ni par naga joudīma. Čn par suoda ē vēsēms pasakuo. Rokou: lai moni oņmođ, bet ađ ton sterva i dēinuos ņvēisa ēđvēlksio.

– No, no, – lingava galva Daugielienē. – Toriejē vuoņka pričtē lēpta gala. Dēdēļ jau smaila ont vīru īr...

Petruonē klausies, kāp sosiedēs karō Ruozalējēs kaulus, ēr dīvējuos. Aple Ruozalējē tčp prastā nikumēt nabūtom pagalvuojosi.

Natroka ta naujīna pasēiktē ēr Anoprē ausis. Ton pati vakara par veēerē Daugielienē aple Razēs biedas papasakuojē sava vīrou. Joukies abodo. Anopris sriebē konkuolinē ēr ēđgērda Balvuoēienē mėnavuojint. Parauduonava kap vieņis, akis i bliūdali nodūrē. Bet nieks tuo netiemējē, vēsē ton naujīna parkratēniejē.

Nočjēs i kamara goltē ēlgā naoņmēga. „Va tau, ņiuoplī, atsakīms i vēsus klausēmus. – Ligo kuokēs drumzlēs golē ont đerdēis. – Pasēbuovējē muotrēđka so tavēm...” A galiejē ons dēdēļ Razē kaltētē? Kaņēn... „Jug ņēnā, ka na so mergo prasēdiejč”, – atsēmēnē ons Razēs ņuodius. „Pats eso kalts, pats, mēmē paskotēnis, – vuos nadejava vaikis. – Na kētčp, kāp vel'n's bova prēstuojēs... No bet ēr buobu veislie! – sokēla pēktoms. – Palaukēt, raganas, ađ dar paruodīsio!”

Ēr pradiejē Anopris i vakarelius vākđēiuotē, mergas kērkintē, ņuokdintē, līdietē, tođtēs kalbas varēnietē. Je tik naspardies katra, glompē ba kuokiuos sarmatas. „Palaukēt, – mēslējē, – atčs pavasaris, pasēsvadinsio ađ vēina kēta pri akmēnelē”.

Dēdēļ pravertē anam Ruozalējēs pamuokas. Tik parspiejēmus aple akmēni ēđmetē ēđ galvuos.

Vuo je kor Ruozalējē lioub pamatītē, dēdļiausi lonksta aplinkou soka.

Mergas diel Anoprē tērpa. Bet nieks nagaliejē prikēōtē, kad muonēj katron vēina.

Par dvē vasaras, katras ēđbova pas Daugielā, ēr i oņpērti kelēs

bova nosēvedēs. Bet tik puo vēina karta. Kāp mergas anuo navēliuojē, kuokēs pinklēs narezgē, nikāp nagaliejē ēlgam prirēōtē. Vēskon ons lioub lčstē joukās, ligo nieka nabūtom bovēn. Tik Petruonēs najodēna. Dērba abodo vēinūs nomūs, vēinūs laukūs, mēiguojē tamē patemē svērnē, ligo bruolis so seserē. Nikumet ēd anuos najoukies, nikumet nabarē. Je matē, ka darbs īr sunkos, lioub padies naprađuoms. Bet aple lēnamēni ni vēins, ni ontros nikumet naopsēmēnē.

Suoduos pakraūtīe apgriovošemē palivarkē gīvena Loēinskis Jūzops. Ons laikē savi bajuoro esont, bet ņmuonēs plēkbajuorio vadēna. Kaŭkumet tuo vēituo bova graŭos dvaralis, bet Jūzopa buoēios ņemē pragierē, truobesius aplčda. Ēd tuos bajuorīstēs lēka tik apgriovēn bodinkā, sens suodnos ēr pasēpūtēms. Ē dā slinkoms. Toriejē Jūzops trīs vākus, vēsus karalēōkās vardās krēkōtītūs: Vacluova, Vladisluova ēr Jedvīga. Ale ņmuonis anus vadēna paprastā – Vaslis, Bladis ēr Gedvē.

Ton pavasari atvelīkis bova vielībs ē ņēlts. Priōnekēna vaiķ Vasli ē Bladi itaisītē suodnē lingīnēs. Puo tam sosērinka tēn vēsa suoduos jaunūmenē. Lingavuos, dainiava, ont galū gala ē mozēkonta sosēēiōkuojē. Loēinskē Gedvč bēngies septīniuolēktē. Daili bova mergēkē: platiuoms ņīdruoms akēmīs, geltuonās plaukās, sopintās i do ronkas stuoroma bēzus. Muotina dā i vakarelius nalčda, bējuodama, ka linksma ē ņneki doktērelē i bieda napakliūtom.

Ton ņventadēini vēsūm vaikiu akis ont Gedvēs bova padietas. ņnekēna anou vēins par kēta. Vēsē so anou lingoutēis nuoriejē. Ēr Anopris naatsēlēka. Kuokčs ņuodčs ons mergelē ņnekēna, kāp meilč ēr dailč soka jonkeliūsē ēr vediuojē kriukavekūsē, kas tēn baŭņuos. Bet aiōkč bova matītē, ka Anopris Gedvč patink.

Puo tūm Atvelīkē linksmībiu Gedvē pradiejē i vakarelius verŭtēis. Zīzē kap mosēs paskou muotina vākdēiuodama, ka ta par Sekmēnēs pri Jundola ēōlčstom. Ont galūm gala muotina nabapsēkēntē, tik prisakē bruolems nu Gedvēs akiūm nanulčstē ēr nomēi vēsēms karto parčtē.

Bruolč ēr patiemējē, ka sesou vēs so Anoprio ņuok. Ē, ņēnuomās, taikuos anou līdama ēd vakarelē čtē. Ēōslīda Gedvē pruo vartelius ēd kēima, vuo bruolč – ēd paskuos. Anopris patuorie

puo vuobelē balaukous. Bladis Gedvē nomēi nosētēmpē, vuo Vaslis – so Anoprio pasērokoutē.

– Namēslīk to, manerki, ka tau pavīks so mūsa seserē kap so kētuoms. Vēsē pēna, kad na vēina merga diel tava lēļpovē dpiūva, rasi katra ēr rūtus pas tavi gierē, rasi katra ēr klieble ēd Paeperiū parsēneē. Nalīsk pri Gedvēs, vuo je pamatisev, kaulu nasorinksi. Tčp ēr pēnuokis!

Anopris tčp nuoriejē anam i akis nuseļpēngtē, bet nutarē dor-no apsēmestē.

– Ek jau, ek, Vacluovā! Kuo to pīksti? A tčp jau prastā īr, ka tava seserēļ đonkēnama soula napūda. Jug je na ađ, kētē đuoaktē nabūtom pavadēnēn.

– Būtom, ale ka par tavi pričtē nagal. Vuos mozēkonts oļgrajēj, to jau ē pri đuona. Atsēmink, ka obags esi, ana na tava nuosč.

Anopris đerdie pasiota.

– Pēnā kon ađ tau, Vacluovā, pasakīsio? Ek to po kelma! Ar mon mergūm sviētē nier? Narčk mon tuos tamstas pēimenēs, – ē nosēspjuovēs noejē.

– No palaukēt, đliektu skūras! Veiziesem, kēinuo vērdos būs.

Nasunkč tabova Anopriou dorna mergelē apmuonītē. Darē ons tčp na tēik ēd geroma, kēik ēd pēktoma ont anuos bruoliu. Vakareliūs baveik nađonkēna, bet vēsa vasara trainiuojies anou-do parogčs, paeperčs, pabērđtvīnčs – nareikiejē ni i pelodē pri akmēnelē vestēis...

Ont rodēns senuojē Loēinskienē patiemējē parmainas doktē-rēis svčkatuo. Prispirē gerā pri sēinas – ta kriukdama vēskon ēr papasakuojē. Muotina oļ galvuos sosējiemē. Nuoriejē sūnus ēdkeiktē, kad naēđkeravuoje seserēis, bet nutarē po pērmo so tievo pasēđnekietē. Tievs, pēnuomās, ont anuos patiuos pasiota, bet kon darīsi – rčk kon nuors sogalvuotē. Rčktom oļ kuo nuors ēdperđtē – bet tuoki jauna tabier. Je ēr rasēs kas nuors, kuol pērđlč sovaņēnies, kuol oļsakā ēđčs, vēsē pamatīs, dielkuo Lo-ēinskē Gedvē ļanējēs. Kalbūm naapsēginsi. Tuo dar batrūka, ka ēr jaunēkis atsēmes. Bet kad tuo jaunēkē dā nie... Nieka duora anoudo nasogalvuojē ton vakara. Kēta dēina muotina Gedvč aple pērđlibas oļsēmēnē. Ta kauktē pasiota:

– Nĕsio oĥ nieka, nuors oĥmoĥkĕt! Mon Anoprĕ rĕk!
– Ar nuors ģĕna tas tava Anopris, ka to nabvĕina?
– Dā naģĕna, – kŭkĕiuojĕ Gedvĕ, braukdama plaĥtakuoms panuosĕ ĕr aĥaras nu ģondŭm.

– No ĕr nasakĭk, – prigrasĕna muotina, – vuo dabā ĥsi i vĕsus vakarelius, ņuoksi so anon kĕik geisdama. Je nomĕi nuories lĭdietĕ, lai lĭd.

Tĥĥ ĕ bova. Bruoliu so Gedvĕ i vakarieli muotina nabĕĭĥda. Dieltuo Anopris pajota, ka tor laisvas ronkas. ņonkĕna, ņonkĕna Gedvĕ na tĕik diel nuora, kĕik diel tuo, ka galietom priĥ kĕtus pasĕruoditĕ. Ēr nomĕi ĕĭlĭdiejĕ. Vuo parlĭdiejĕs ĕr i svĕrna oĥĥĕ. Tĕn anon ĕr oĥtĕka abodo senĕijĥ Loĕinskĥ. Papoulĕ Anopris pats i sava pinklĕs, napargodrava ņliektu. Napalĥda anuo Loĕinskĥ tuol, kuol veselĕs dĕinuos nasotarĕ. Jau ņvĕta, ka Anopris parĥĕ i Daugielas kĕima. Atsĕsieda ont prikĭietĕ liŭdnos, ligo ģemĕ pardavĕs. Tĥĥ ĕr rĭmuojĕ ĕlgiausĥ, alkŭniems i kelius pasĕriemĕs. Dŭĭiuo bova kap tvartĕ. Nareikiejĕ anam ni tuos Gedvĕs, ni tuo vāka, ni Loĕinskiu palivarka. Nieka anam nareikiejĕ. Nuoriejĕ biegtĕ galva sosĕjiemĕs kon tuoliau ĕĭ Paeģerĭum, pas muotinelĕ, pas bruoli, nieka nabmatĭtĕ, nieka nabatsĕmintĕ.

Tarkĭteliejĕ velĥĥ, ģĕrgĥteliejĕ doris – Petruonĕ kielies karviu mĕlĥtĕ. Nosĕdĭvĕjĕ radosi ont prikĭietĕ vaiki siedonti, ģerāĥĥ drabuĥĥ apsĕdarĭosi.

– Kuo to siedi, Anopri? A atsĕgolĕs nabovā?

Anopris pakielĕ galva ĕr Petruonĥ pasĕruodĕ, ka ons pelĕnāš apĕbarstĭts – tuoks parsĕmainĕs bova.

– Kas ĭr, Anopri? Bene serĝi?

– Sieskis, Petruonelĕ, ņalĕp monĕs, papasakuosio aĥ tau sava bieda.

– Ar tik mamalĕ nanumĕrĕ? Vuo rasiet ģmuogo oĥmuĭĥ? – tĥravuos sosĕrŭpĕnosi Petruonĕ.

– Ne, dar bluogiau. ģanĭtĕis torio.

– Anuokĭ ĕe bieda! – Petruonĥ ligo ņĕrdĕs soskauda, ligo jouks pajiemĕ. – Vĕsĕ kaĥkumet tor apsĕpanĭtĕ. Vuo so kou?

– So Loĕinskĕ Gedvĕ. Nanuoro aĥ anuos.

– Ka nanuori – naģanĭkis. Kas tavi vert?

– Tas ĕr ĭr, ka kĕtĥĥ nabgalio.

Petruonē sosēvuokē.
– Būsi prigavēs mergelē...
Anopris paveiziejē i Petruonē sava jouduoms spindontiuoms akīms. Anuos bova pēlnas ađaru. Dīvā bova Petruonč matītē ađaruojēnti vīrēka.
Ana atsēsieda ont priklietē. Anopris pajiemē Petruonēs ronka. Ta bova stombi, tvērta, bet daili – ēlgās pērētās, ligčs nagās so mienoliokās.
„Delēē, – kartč vīpteliejē Anopris pats sau. – Dorna Gedvē, namuokiejē soskaitītē dēinūm lig delēēs”.
– Sakīk, Petruonelē, kuo to oļpernā par lēnamēni i jauji nabatejč po posnaktč?
Petruonč nosmelkē ģērđi.
– Ēr tik dabar taprisētaisč paklaustē... Puo dvējūm metu! – ēđtarē so apmaudo. Ēr patīliejosi prēdūrē:
– Gozēka ēiđkuotē! Dorna bovau, kap avēs.
– Vuo rasiet būtoviaiv ēr radosio. Ēr gīvenēms būtom kētčp sosēkluostēs.
Petruonē staigč ēđtraukē ronka ēđ Anoprē saujēs.
– Namalouk nuors dabar! Nabovā to tuo gozēka pametēs. Pasējouktē ēđ monēs nuoriejč!
Anopris nolčda galva. Ons natoriejē kon pasakītē.
Gerā, ka sovēsam pruota napametiau, – vuos ne ļauktē ļaukē Petruonē ē nobiega nu priklietē, bējuodama paruodītē ađaras. Vuo ģērđie vēskas kēla ēr verties ēđ naujē...

Ēlekðis Jūzaps

PĒIMA

Ðerkðna pasaka unt mēdþiu –
Pīd vaivuorikðtiems ðakelēs,
Balto rūbo pasiriedþius
Pusnie eglē brend be kelē.

Ousē ðakas sēdabrēnēs,
Pēiva, krūmā ir pats dongos.
Ðnek upēlis nusēmēnēs
Rodēns darbū nepabēngēs.

Vēsē medç krēkðtuolēnç,
Leda ruoþēs veiz pruo lungus –
Ruodos Ruojo atrakēna
Ir tau ruoda turtus brungius.

Va tuo snēiga unt truobuos stuogo!
Va takēliu tū galībē!
Dūmā, ðēlēma pavuogēi,
Neðās, neðās i aukðtībēs.

Ðerkðno tievēðkē praþīda
Kap mergelēs mona þondā,
Ðerkðna pasakuo paklīduom –
Nomēi kelē nebsurondam.

Pemaitç / Pemaitēlai

TUO ĒEMIE

Ēemaitĉ, mas esam er būsam
Tuo Ēemie, pri Baltijuos jūras!
Ēē tievā ir pruotievĉ mūsā
Nu umĒiu ēngiejems vēs tūrās.
Tēik daug mas pralēijuom ēe kraujē,
Netekuom narsiausiu Ēīnieju.
Je rĉks, viel pakēlsam iĉ naujē
Iĉgintē lauk pēktū pavergieju.
Ēemaitĉ, tik mas neklausīkem,
Je lēips kas nekēstē sava bruolē. –
Jau bova par umĒius daug sīkiu
Sopjodē, va paskou uĒpoulē.
No, argi mums priēdā susiedā,
Je ņnektas anū nepatēka?
Ar tor kas bēnt sāpēnē, gieda
Sakītē, ka tēi priēdo palēka?
Ēemaitĉ, ta būkem vēiningē,
Vēins kēta pajimkem uĒ runku –
Mas Lietuvā dērbtē netingam,
Lai tiktās perkūnā netrunkuos.

DAINIUKEM, ĒEMAITĈ

Dainiukem, Ēemaitĉ, dainiukem,
Dainiokem sustuojēi i rata –
Paĉuokem su daino ir jouko,
Lai dīvējĉs vēsē, kas mata.

Kap rĉkont, Ēemaitĉ, suĉokem,
Ka lēmpa unt sēino uĒgesto,
Iĉgundintē zoikĉ par lauka
Kodaĉi i krūmus nuneĉto.

Ēemaitĉ / Ēemalēlai

Dainiokem, þemaitç, uþ stala,
Dainiokem i kēima iðejē,
Neveizam, ka galvas pabala
Ar oustā jau þeltē pradijē.

Þemaitç, kuol klompç dā sveikē,
Ka ðuokam, ta smarkç trepsiekem –
Je grindis sulūptom palaikēs,
Sukēbēi viel naujēs sudiekem.

Dainiokem, þemaitç, dainiokem,
Trepiekem ir ðuokem kuol galem –
Je esam ið Plungēs ar Loukēs,
Darbienu, Akmenēs, Ðēlalēs.

ÞEMAITĒJĒ

Tarp kalnieliu Þemaitējuo
Kelç takā sosēvējē,
Vo pakalnies – sraunēs opēs,
Kor lelējēs baltas sopas.
Gintara eþerā tebsauguo,
Tuolēi – gēlç, plauktē baugo.
Ka i mēðka ivāþiouji,
Gali rinktē ougas saujuoms.
Kēik þēidieliu tēn pakalnies,
Þīd vēs, kuol nekondþiuo ðalnas.
Bieg ðaltēnç ēð pakriauðiu –
Ger ēe ðernā pasēðiaudē.
Kor laukēnç aug ēēsnaķā
Sosēkortē lauþa rçktom.
Ateis ūkininks pri tavēs,
Medpadelçs apsēavēs.
Ēr pasiūlīs krūþa pēina,
Ēðmēiguotē ont ðvieþē ðēina.

Þemaitç / Þemaitēlai

ŪPULĀ

Ugni ūpūlū mes kūriem,
Dērbuom viezdus ūpūlū,
Narsč gīniemuos nu sena
lō Rītū ir Vakarū.

Ūpūlū naraun nie viejč,
Nenulauša ir ūakū –
Mas, kam ūpūlā, nabijuom
Sava priēdu niekuokiū.

Vēs dar ūpūlus tebsauguom,
Gēidam gēismēs ūpūlams –
Patis ūpūlās iđuoguom,
Ta ēr saulē neuļtems.

DONGAUS VĒDURIE

Parskaituom mas tava varda
Unt smēltelē pajūrie,
Tēn, blezdinga kor aukūtā narda –
Patemē dongaus vēdurie.

Parskaituom mas tava varda
Vēntuos vingē undinie,
Mēōkē, skruzdīnā kor verd,
Paliuo lonkuos pradalgie.

Parskaituom mas tava varda
Truobuos longē paprastuos
Ir iđuērstam ratams dardont
Ėvēnta varda Lietuvuos.

Mas neiđuēviem tuo varda
Ne par mara, ne karūs,

Nuors ir mindpjuojē, ir spardē,
Ģaldē krautūs svetēmūs.

VIZĒJĒ

Tava varda pamaēiau
Unt pēidelē pēivuo
Ēr prsiglaudpiau arēiau
Tū stēibieli tēiva

Tava varda iōgērdau
Ēpuokā ka pragīda.
Ir nuskīniau neētē tau
Balta pēinēs ūida.

Vēina varda bepēnau,
Vēinas bie tik akis.
Kas ka būtom kor graþiau,
Nieks mon nier dā sakēs.

Mona saulē, mona pēmē,
Leiskēt būtē mums karto –
Pats lēkēms mīlietē liemē
Tik tū vēina varda.

Pasikielē ūiaurēs vies,
Pēiniu bortās sning.
Nieks mon laimēs nebþadies –
Vizējē pradinga.

VĒINA DĒINA

Vēina dēina pjuoviau dēina –
Griebiejelē pamīliejau.
Kū tik dērbo, kor tik eino,
Mona galvuo vēinē viejç.

Vēsa dēina pjuovēs dēina
Kiaura nakti nemēiguojau –
Apei tō mergelka vēina
Lig pat rīta vēs galvuojau.

Tava akis – mona dongos,
Tava lūpas – mona saulē.
Dēinuos darbus tik pabēngēs
Vēs pri tava kļietēs mauno.

Viel, brongiuoji mona meilē,
Tava balsa rčk girdietē,
I veidieli tava daili
Vēs veizietē ir veizietē.

JEGU NUORI PAVILIUOTĒ

No, pēmaidēs, gērē pmuonis,
Par savaitē nēupmuonisi
Kuokiuoms dņekuoms a saldainēs.
Ka patēktom tava dainēs,
Rčk prisēiktē katrō dēina,
Ka tau rčk tik anuos vēinuos...
Jego nuori paviliuotē,
Metus turi vēs biegiuotē:
Vēs tik paskou, vēs tik karto,
Nutiļiek, je jau ē barto.
Metus biōki pakintiesi –
Tumet muotrēōka turiesi.

Pemaitē / Pemaiēlai

KAS ĒE ATSĒTĒKA?

Pemaitējuo pīd jau lēipas,
Pēivuo pēidus barsta saulē,
Rogjū varpas dar nekēitas,
Bet plaukītē vēsor galem.

Narond vēitas sau vaikiezā –
Ēe dainiou, ēe nusēmēnē,
Kiaura dēina, nakti vēsa,
Kaḗkuoks ilgesis krūtēnie.

Vo mergelkas laksta, klīkau,
Plaukus garbanuo, ḗokoujēs,
Veiz i veidruodi: „Ar pavīka?”
Ēr viel graḗēnas ēḗ naujē.

Kas ēe dabā atsētēka,
Mergēs, vaiḗ, kou pajota,
Ka nabnuor jau nieka kēta,
Tiktā laksta kap pasiotē?

Musēnt saulē vēskou kalta –
Tēik tū ḗeidū daug prisiejē,
Ēḗgainiuojē rūkus ḗaltus,
Kvapū atneḗē so viejo.

Genīs Pranis

PEMAIĒIOU

Tvērēiau sospausk, þemaiti, ronkuo þombi
ēr gēlē vaga ēðvarīk par sava ðali,
vuo tava þemēs pūdīmu veliena rombi,
būk tvērts, – tanapalaupþēi tava galē.

Ka ēðlek gervēs, naktis praded ðalēio dvelktē
ēr golbç auksa konkalus padongie skombintē,
tçp ēlgo rondās ēr tçp sunkç dvasiuo alktē,
ēr vēs nulçdus galva çtē paskou þombi.

Tvērēiau sospausk, þemaiti, ronkuo þombi
ēr vaga ēðvarīk par vēsa þemē platē,
gēliu ismeik nuoraga, dalgi linksmiau skombink,
te vēsos sviets tavi ēr tava þemē mata.

OP LĒITOVA

Kēkvēina dounas konsni valgiem prakaitē somirkīta,
Nu sunkē darba mūsa sonarç sopota.
Vargā vēsuokē ēr vēsuokēs gēltēnēs
Ēð ronku gruobtē gruobē paskotēnē plota.

So joudo douno ēr stuorās trinītçs
Mes ejuom baudþiavas, mumis i ðunis mainē.

Ēdpuoziem aukso dvara kaminīēs, –
Tēik ompiu ēdvergavē – pēnuom laisvēs kaina.

Oļ Lēitova daug bruoliu pēmaitieliu krauji lēijē,
Ēd Prūsu kningas neēiem, neēiem ēvēisa,
Ēr i Sibirējē jug tūkstantiems ēdejom –
Oļ Lēitova, oļ laisvē ēr oļ tēisa.

Oļ Lēitova mes miriem nukonkintē,
Konēiuos ēr suopuliūs mes nuēngiem i kapa –
Kad jūs giventomēt ēr būtomēt laimingē,
Kad mūsa nuorā ēr svajuonēs jums tikrībē taptom.

Ton sava pēmē dar daugiau miliesem,
Ton pēmē pīdontē, ton pēmē brongē...
Ton pēmē, nusagstīta krīpčs pakeliesē,
Ton milēma pēmaitēōka padongē...

ĒUNIMS

Laiks bieģ, nasied – vēs jod, lingou,
Kor tik veizieģ – ont ēonēis ēou.
Kas aukōtā sied, daug ēōrokou,
ēou ēuni jied, savi vadou.
Ton teptē rčķ, kētam vēs trūkst,
Ē ēonēi svčķo, ka kailis tunk.
Tuoks tuoki rond, tuoks tuoki rem,
ēou ēonēi kond, oļ kouda jem.
Ē dēinas auōt – vēins jouks tiktā.
Ē ēonēi skaust... Je. Tčp tatā.

Pemaitc / Pemaitelai

Gērdienis Aleksēdra

PEMAIĒIŪSĒ

Jug gerā, ka ēē drōsiau varnu būrç
Par umpius sukinieçs unt alksnīnās,
Ka tavi kētp ēē vadēn, vuo sūrç
Tēik skanç kvep – pavasarçs i kvīnās,
Ka niekumēt ēē nie geriausiu pmuogou
Nie vēins itēktē par daug neimeigē:
Ēē viejç þiaurē dēdlç tonkç kriukau –
Toupītē ipratēn i pēktoma, i meilē.

Jug gerā, ka ēē daugiau būn aiðkoma,
Ka kētp ēē pagoud, net ne tçp moðās,
Ka þuodç jūro atsidoud i skomb
Ligu varēnç kamēnūsē unt ōðās,
Kad anēi – kap tēi alksnç – neiðnīkst,
Ka laikuos – kēitē, ēðdēdē i statē...
Jug gerā, kad apētās i jaunīstē
Pargrīþtam, metus svetēmus numetē!

Kviedarna-Vilnius, 1976 metā

FESTIVALIE

Gerē metā, dēdlç poikē metā,
Dēdlç ðēltas, dēdlç ōvēisēs dēinas.

Naujė vėsū ðvarkā, naujė batā,
I mergelkas vaþuojęs nebvėinas.

Su neiluonās i su strainęs vaikęs
Vākðėiuo vėsas – poikės kap gīvatės!
Kor mon listė su skarmalās palaikęs?
Pri puikibiu tuokiū að nepratės.

Stuovio krūmūsė, prisiartintė giedous,
Uþ poðėis uþlindės ðalėp kelė.
Goudous prisigierosiou susiedou,
Bet i tas – neklausuos nie bėðkelė.

Tiktā spjauduos, cėgarietus kūrėn,
Kaikū bliorb, tik kū – negal suprastė:
A ka kuliganā ðliauka pradūrė,
A ka nomėi kelė nebgalis rastė.

Miegėno su pėiminims rokoutėis –
Mona rūpesnę ne galvuo i tėms:
Rūp velnātėms tik po krūmus doutėis,
Rūp tik dornė ðpuosā i siotėms.

Ėė uþgrajėj trūbā – ðonkę tronkę –
Kuojęs patės pradė ðuokinietė.
Veizo ðuok vėinkuoję i vėinronkę
Kāp mon su dvėm kuojęm iðtūrietė?

Junto – kaikas patės kėnklės degėn,
Vuo mergelkas ðvaipuos, duntis ruoda...
Nebgalio iðkintietė i mauno tekėns,
No, i ðuoko, kap pragierės pruota!

Oplėiknė, 1965 m. vasara

Pemaitę / Pemaitėlai

TATĀ GĪVENĒMS

Ið sēinu bjaurē spalç bērst,
Draboņç senē, joudē, prastē.
Tievalis tonkç parein gērts –
Nu gimbiu abruozdus nubrazdēn.

Vo up tū pondēivs dēdlç siunt
I su mumis þiauriausç tvarkuos
Ir ið dongaus kap laiðkus siunt
Vēsuokēs nelaimēs i vargus.

Susiedu vākā aug ba striuoka
Kēik anus mīl, vuo kēik ivertēn!
Vo mūsējç – tik kriuk i kriuk,
Unt malko skarmalū suvērtē.

Susiedā ger kap undini pēina,
Rēibiausius rēitus neð ið kamēna –
Mes joudas potras srebam vēin:
Nie vuopē neblaikuom jau, nie katēna.

Ka mūsējç pri stala susied, –
Alatēj, pjaunās ligu kloikç,
Vuo pavēiziekēt pri susieda
Rokujçs vēsē tikç, poikç.

Kalieduoms kep susiedā mçsa,
Vuo par Velīkas kiauðiu þagās
Priverd i jied kēik nuor, vo mes
Tetorem bulbiu... su ēēsnaçs.

Je jau susiedams suserg vāks,
Kuoks tēn bŭn draskīmuos, kad amēn!
Vuo jegu mums – mamātē dā laksta,
Vo tievou nerŭp – lei sprugst þemien.

I ne diel tuo, ka būtom ķeits
A niervu būtom dēdlĉ gerū:
Ons paprasēiausĉ īr kap stēibs
Anam tik ņnapdē ir alos terūp...

I mes, vākūkđtĉ be kalties,
Paaugē negīvensēm gerā:
Jug ka tik spruogdams ūpming tievs, –
Jau patis anuo liorlaka geram!

I mes paaugsem tuokēi pat:
Arielkuo mērksem, pīpkas pīsem,
Kintiesem kiaurā skorda i bada,
Nu gimbiu abruozdus daupīsem.

Vilnias, 1992 m. balondē 29 d.

SĀSTONT

Kriuok a joukēs – metā maun kap paltĉ,
I nemaēis ēē ne kriuksēna, ne jouks.
Tik apsiļvalgĉ – vēziek: jau plaukā baltē
Kap cēdabros, kap tapaliu pouks.

Ruoduos, kū tik buvuom maņē vākā –
Tuokei mīlemē i tuokei poikē...
Muotineliau! Vakar, tiktā vakar
Lakstiem, laigiem paopĉs kap zoikĉ.

Ruoduos, nesēņ vēsā palēkuom vīrā
I nulēpuom muotinā nu skraitā.
Jaunīstelē, dielkuo to nuvītā,
Dielkuo praliekĉ ir iđnīkā tēik greitā?

Dā tebspind pastuogie mūsa dalĉ,
Dā i pumbis untā suvēs naus,

Jug i sieklu pūdimā iðalkē
Zars kap õpuokā rudini nerēmaus.

Ðauk dar atsisoktē i tēi kalnelç,
Nu katrū pakeltē i tuolēi liektē taisçs.
Tēkrā Ðauk!.. Bet negriaudinkēs – nerçk:
Tiktā debesis ir akminis nesçst.

Vilnius, 1998 m. sausē 1718 d.

VIELĒNĒS

Pot jau þvakēs patēs paskotēnēs viejç,
Laup pri þemēs þmuonis i poðelē þalē.
Kad i Vielēnēs, nie vēinūm vēina vielie
Nepargrīpt pri mūsa – i sava vākū ðali.

Kas tēik brongos īr tū smilēiu geltuonomē,
Ka senēijç takā nebðauk i nebtrauk,
Ka nebatmēnat, kēik īr maluonç nomēi,
Kor tēik maþā dþiaugsmū, vuo rūpēsniu daug?..

Viel sapnousem, vēs tikiesemuos i lauksem,
Sava ðirdis, sava suopulius suspaudēi.
Kāp praðitē, ka jūs suprastomēt, mīliausēijç,
Kēik mes ēlgamuos, kēik mums ilgietēis skaudç?

Vielēnēs... Bet jug nie vēinūm vēina vielie
Negrīpt nie trumpam i sava vākū ðali...
Bēng uppūstē jau þvakēs paskotēnēs viejç,
Laup i lenk pri þemēs liudnōjē poðelē.

1999 m. lapkrēstē 1 d.

MAMĀ

Mamālē brungi! Dielkuo sapnūsē
Dēdļç maþā terokoujīs?
Vēs nuðēlusi dirbi, lēki
Tomsē koskelē kvietkouto.

Gal mes tamstā buvuom gīvā
Pakīriejē, ðirdi uþdevē?
Gal tū darbū begaliniu
Negali nie tēn pabēngtē?

Kartās sapnie tuoki rimta
Suki kastini, vērdi pēitus,
Kartās su ousēnçs naðtçs
Nēði undini ið ðaltenē.

Vuo tonkiausç – lēnus vērpi:
Sokās kalvarats bildiedams,
Sparnā lek geltuonā pēlkē,
Sning aplinkou smolkē spalç.

Uþkrimt unt ðērdēis kap akmou:
Tēik padietē nuorieēiuo tamstā!
Tik ka ronkas tuos – kap medç,
Kuojuēs smagēs kap ðvēnēnēs.

Pailsiek, pasirokoukev!
Kuo tēik, mamulieli, skubi?
Gal tēi siulā – mūsa gīvenēms
Lek i pabonga kap i ðpoulē?

Jug þēnā: je mes iðnīksem,
Puo velieno atsigolsem
Niekumet nebsusitēksem.
Juokiūsē kraðtūsē, juokiūsē sapnūsē

Vilnius, 2004 m. rugsiejē 14 d.

Pemaiļç / Pemaiļçlai

TIK ÐEÐOULÎTÇ

Je nebütumi þuodë iðtarusi,
Büëio pramuoglenës kap pruo svetëma.
Jezau, këik to parsimainiusi!
Kû padërba tõi baisë metà!

Tik ka akis nusoko këtor,
Gërdo balsa tû pati, kap tumet,
Ka liüb õirdi kap stīga suvirpis
Patis paprastëijç þuodç.

Kam maloutë? I dabà junto
Ðëlëma – beveik tuokë kap toukart,
Ka joukouji, ka rokoujïs,
Ka joukïs – tëik smolkç, smolkç.

Bet paveizo – õiurpis pàrein
Par krotënë, par nogara... Nuorio
Riektë kap vâks, ka senç nebier
Tuo, kas tëkrâ bova gïvenëms,

Kurï atmënam dâ kartàs,
Tiktâ suvëso be rçkala:
Jug ðeðoulitç belëkuom –
Tëi, kor blunk i prapol briekõtont.

Vilnius, 2004 m. rugsiejë 14 d.

Pemaitç / Pemalëiat

Mërtë jau rçks, vuo këik nenuorio!
Kuoki brungi kuõna dëina!
Kad i skaust i kuojës, i nogara,
Kad i õërdës retâ bemoð,
Kad i slunkiuoji kap ðeðoulitis
I jaunims velïs puo kuojiems.

Jug þēnau, ka TĒN būs tīliu:
Ompēns atilsis – kap gēismiesē.
Nieks nepīksčs, nieks nerēisčs
Net i tēi, kor kiaurā pjuovies,
Tikē būs, sulaiduotē ūalēp,
Kap i tēi, kor mīl kēts kēta.

Bet ka papvēlgi i aukōti,
Negali dongo atsidþiaugtē.
Kuopnos debesēs – vēs kētuoks,
Kuopnos aukōtā lakstōs gondros.
I vēsā netrauk tēn, dongou,
Laimie ompēnuo gēiduotē.

Alksniu tū jug tēn nerasem,
Ni tū klevū, ni tū berþū
Tuokiū baltū kap golbelç,
Kap mergelēs par pērma komonējē
Su þvakeliems, þalçs rūtās
Maþuosē vērpunēiuosē ronkeliesē.

I jau nieka nebipadērbsem,
Þuodē – i tuo jau nebiðtarsem.
Vuo kū busem ēē pasakē,
Dēdļç greitā vēsē uþmērð:
Negīven be þmuogaus þuodç
Tērpst kap mēgla, nīkst kap dūmā.

Vilnius, 2004 m. rogsiejē 17 d.

Girdþiuna Valis

ĒLGESĪS

Ēlgous dēinū, praliekusiu kap vieļç,
tonkç junto aþ liūdēsi ðirdie:
gailo mon tū, kurius kaþkumet mīliejau,
nuors vēskas jau nugrimzda praeitie.

Artiejo jau ēr aþ pri sava slēnkstē:
sukumpa peļç, smēlkēņç baltē...
Vuo lēipas senas kvēit muni nusēlēnkte
pri kauborelē, po koriou guli.

Ēlsis ēe to, ēr tuos laimingas dēinas,
svajuonēs ðvēisēs, daug gerū þuodiu,
tuos skombēs dainas, naktis mienesēinas
ēr oþmuojç nepabēngtū darbū...

Gal dar ne vēina vasara þeidouta
paduovēnuos mon ateitie lēmtēs,
bet dēinas, kor mīlieta, kor dainiouta,
līdies i mielsva tuoli ēlgesis...

SENĀ SMOIKĀ

Kas iðdruoþē tavi ið eglēnēs lēntuos
Ēr ið kleva daiļç iðskaptava?

...Upmērītē senč puosmā varga dainuos
Ēr tēi ņmuonis, tavim kor smoikava...

Gal tortingam dvarē... Pēlnas salēs svetiū...
Sokas puoras... To val'sa niūniouji.
Vuo pri tvarta, kor nuors, baudņiauninkou so rimbo
Pats urieds tēn kirēius atskaiēioujis...

Gal dūminie pārkiuo... Plūkta muolē asla...
Liekē, maiðies tēn kuojēs vīpoutas,
Gierē alo pārðļç. Vestovēnē daina...
To joukçs par dēdļiausius balius.

Gal rugpjūtē kaitruo, bēngos dēinuos darbus,
To jaunimou svērbç „Blezdingelē“?
Ar truobellie mēnkuo gūdē nakti ņēimuos
Aprauduojç baudņiauninka dali?

Kor ðēndēin tas vēskas? Kamē rauda ta tīli?
Kamē tuos liūdnas, bet ðīpsontēs akis?
Kamē ðēndēin stīgas tuos, kor tēi pārðtā greitē,
Ta ðērdēs, puo tavēm ēe kor plakē?..

To pasenosi, tīli, gal rieki patīluoms,
Gal jaunīstēs gailīs prisimēnosi?
Gal gailīs tū ņmuoniū, kurius goudç dainuoms,
Ka tēi glaudē tavi pri krūtēnēs?..

Grėguola Puovėls

EILIERAÐTÇ MONA

Eilieraðtç mona – pasietė grūdā,
Pemaitiu kalvelės, praþidė lėnā.
Paugš varpas – būs pena dėdlėms ė maþėms,
Paaugė lėnelç aprėngs ė dabins.
Eilieraðtç mona – Tievėnės balsā.
Jūs gouskėt ėr riekėt pas Dieva tiktā.

BIEG DĖINAS

Bieg dėinas, skob metā –
Skomb aids praeitėis.
To mėslėji, kon viel rasi,
Kuo natektė dā gali

Naradau ėðminėiu raðtūs,
Nie dėdiuju pranaðu,
Skausma, kėik ðėrdės paneðto
Ėr kėik dþiaugsma tam kelie.

Pemaitç / Pemaiėiai

Jankos Ambraziejos

PEMAITIU PEMĒ

Pemaitiu pemē
Ta mona brongi,
Kor kvietkas pīd
Puo pat palongiems.

Ar nu rīta auštont
Dēina pagadlīva,
Ar, sauleļķ tekont,
Naktelē vielīva.

Sava Pemaitējē
Ēluovēnam nu sena.
Ēe net ēr praeivis
Atrond sau vēs pena.

Pemaitiu pemē
Mūsa apginta.
Kēik tū neprieteliu
Ana iōkonkinta!

Sūrū ađarieliu
Daug esam iōkriuokē,
Bī kap gīventē
Esam iōmuokē.

Pemaitiņ / Pemaitielai

PEMAITĒJĒ

Ta Pemitējē
Īr mūsa ūvēnta.
Didinga opi
Torem tēn Vēnta.

Kalvas, kalvelēs
Ēr poikēs pēivas
Pri pat opaliu,
Kor pīd vēs ēivas.

Vo vēsā ūalēp,
Pri patēis Skouda,
Paliuosiuoms pēivuoms
Tek mūsa Louba.

Bartovas pakronties –
Muosiedē miestielis...
Tēn daktara Inta
Ikorts muziejjos.

Vo pri Lēnkēmu
Sēmuons jug gēmē,
Pemitç valgē
Douna rogēnē.

Kor saulē leidas,
Pri jūru mariu,
Palonguos pemie –
Pemitiu pradē.

Tēn pemitelç
Poikç rokoujēs,
Kas jūruo plaukiuo,
Svçks tas rouþoujēs.

Januðienē Jozapa

KRIMT LAPELÇ

Krimt lapelç ðvēisē,
Krimt lapelç baltē,
Krimt lapelç joudē,
Krimt vēsā nekaltē.
Kuoks dēdþiauisis skausmos
Tas krētēms baisiauisis!
Kumet prisikelsam,
Dievē, To brongiauisis?

Diel kuo bluosta nesudiejau,
Vēs mislie savi „ekiejau“?
Þiū... Saulelē patekiejē.
Jau maldelē sukalbieta
Ir ðērdelē sutūrieta
Pri savūju rūpestieliu...

Gēmtēnē mona – pasaka vaikīstēs,
Þviesiausi soknē, saulie iðþiovinta.
Iðliekēi paukðtç nieka neupmērða,
Suðalēi grīð apēnt i gimta lēzda.

Pemaitç / Pemaielai

Sugrīdma vēsē, vuo gimtēnē mona,
Darḗelie kvietkuoms apsēkaiḗei pasiediesma,
Motolē bronḡi, tievēli mona,
Bruolḡ, seselēs, apēnt jomis vēsus so savēm turieso.

AĒIO

Aēio tau, mama,
Uḡ ḗvēntūji krīḡio,
Uḡ pirmūji ḡuodi unt lūpu.
Aēio tau, mama,
Uḡ aḗara sūra,
Unt tava,
Unt mona veida.
Aēio tau, mama,
Uḡ gerūji ḡuodi,
Uḡ ḗirdi,
Uḡ ḗelēma ronku,
Aēio tau, mama,
Uḡ ompēna ḗluovē
Unt Vieḗpaties ronku.

Kalvarēje, Kalvarēje,
ḗvēnta suopolio Marijē.
Tava sūno ḡmuonis plakē,
Pajoukuo baisiausiuo statē.
Dievē, Dievē, leisk nuneḗtē
Sava krīḡio
Par Galguota tievū kelḡs
Ir sugrīḡtē pasēriḡos
Vēinēms kētū jau neḡteistē,
Vēins kētam kaltēs atleistē.

Pemaitḡ / Pemaiḗaiḗ

Raselē ont pēidēlio –
Tievīnēs aḥarēlē.
Bētelē unt pēidēlio –
Tau Dieva duovēnelē.

Dp̄iuovink, dp̄iuovink, saulelē,
Tievīnēs aḥarēlē.
Surink, surink, bētelē,
Tou Dieva duovēnelē.

O, p̄vaizdelē mona,
Laukama atēisi,
Tumsiuojie naktēlie,
Ḑerkōnē suḥīdiesi.
Rogē pēidē ōvēit
Tievīnēs ḥerdelē,
Mumis vēsus kvēit
Tievēḥkēs p̄emelē.

PEMAITĪĶKA DAINĒLI

Nuoru būti kurmis,
Po p̄emelēm līsti.
Tik ons maḥas nabagēlis
Nebegal ōveisuos iḥvīsti.

Nuoru būti medeliu,
Ump̄inā p̄aliuoti.
Tik ons varḡas nabagēlis
Nebegal deiniuoti.

Pemaitīc / Pemaitēlai

Noru bûti akmenēlis,
Vēskûn iðtīlieti,
Tik ons vargðas nabagēlis
Nebegal mīlieti.

Nuoru bûti paukðteliu,
Galiu bûti varna,
Tiktai ana nabageli
Netor gera varda.

Nuoru bûti þvēreliu,
Galiu bûti lapi,
Tiktai anā nabagelç
Gal nutverti snapa.

Tad geriausç lēksu vēituo,
Su dainuom gīvensu.
Að, Jozapa ið Girgþduēiu
Niekad nepasensu.

Ateik, ateik, to mona mēslē,
Kap golbē balta,
Kap gielie ðvēisi!
Nuoro tavēs nuognç papraðītē:
Ratavuok to muni
Nu minkīstēs.

Pemaitç / Pemalēlai

Jankauskis Jūzaps

VUOBOLA DALĒJĒMS

Dalēj vuobola pri stala muotina,
Pruo longa tvėskont rodēnē lėipsnuoms.
Ēr mūsa kombaris ramībės prisipēlda,
Saulieta þaisma ðvēisuoms ēlguoms.

Dalēj vuobola pri stala muotina
Kap ðvēntuoji, apsidariusi baltā.
Pavargusi ana – matītē aiðkç,
Ir baltesnē uþ snēiga anuos plaukā.

Dalēj vuobola pri stala muotina,
Sosvadēnusi vēsus vākus i rata.
Ēr ded meilē, laimē anēms karto i maþa saujē,
Pati dar nieka neturiejusi bornuo.

Dalēj vuobola pri stala muotina,
Veiziedama tuolīn, i pakraðtius dongaus.
Vo metā, mienesç pruo longa ruomus plauk –
Gīvenēma ēr mērtēis kuþnos līgç gaus...

Pemaiļç / Pemaiļai

KEISTS REGIEJĒMS

Tas atsitēka mona vaikīstie, ka pasaulis bova tuoks keists ē nesoprontams. Tumet ađ mēslējau, ka vēsuo ņemie ņr tiktās vēns mūsa kaims so keliuoms apdulkiejusiuoms, sosētūpusiuoms truo-beliems, sostuojusiuoms palei tuolīn nubiegonti vēiđkeli. Pati ņemē, mona sopratēmo, toriejē pasēbēngtē kaņkor vēsā netuolēi, pri joudoujētē mēđka, uņ katruo dēinuoms liuob pasēkavuotē kap auksa pinings geltuons mienulis ēr vēsa nakti dongou ņai-dosēs sēdabrēnēs ņvaigņdēs.

I mūsa kaima uņklidē svetēmē senē ņmuonis mon toukart liuob atruodītē panađē i raganius. Ēlgā tikiejau, ka anēi, tie-vams nematont, nusiviliuos muni uņ kaima, pasēs vadins unt ņloutā ē nosēneđ padongiems i sava uņborta karalistē. Vo tēn ađ jau būsio paversts kuokio nuorintās baisio padaro...

Dēdliasis stebūklos tās laikās mon bova pats givēnēms. Pa-vasari, vos nutērpos snēigou, gamta liuob pakvēptē ņalomo ēr pērmās pumporās, laukū darbās ēr i dērvas vēņamo mieđlo. Mon, vākou, tuolēi laukūs blīksteliejusi stēkla đokē liuob atruodītē kap iđ dongaus nukrētusi ņvaigņdie. Atsēgolsio aukđtielninks ņuo-lie, ismeigsio akis i dongo ēr atruodīs, ka ompēnībē tēņ galie-tiuo veizietēis i tus padongiems plaukontius baltavēlnius debe-selius. Mona vaizduotie anēi kuoņna mēnota liuob pavērstē vēs naujēņ pasaku veikiejēņ.

Dabar, ka viel ēr viel grīņto atsēmēnēmās i tus laikus, mon atruoda, ka ta vaikīstē bova daugiau nego pasaka. Ana – vēsos keistenībiu ēr abejuoniu pasaulis, kore mē permiausēņ priđ mona akis iđkēlst tas keists vasaras regiejēms.

Bova pats dēinapjūtēs laiks. Pēivuos dūzgē kamanēs, skombiejē mielēnū varpieliu meliuodējē, vēsks aplinkou kvepiejē pēmougiems, medo, dēlto pēmēs alsavēmo, pīdontiuous lēipuoims. Ivairespalvēs pēivu gielēs ēr smēlgas, potont viejou, ligo degontčs pēidās isiaudrēnusi jūra liuob bangoutē kalvuoms ēr kalveliems. Ēr dongos tou dēina bova tuoks pīdros, pīdros, skombous lig krēkōtuols, so vēinor kētor pasēruodontčs retās debesimis.

Dēina bova karōta. Pu pēitu uors pasēdarē tvankos. Tievs, isēbrēdēs lig jousmēns i puolē, apsivēlkēs iki ađaru gelontčs baltās marōkēnčs, soka pradalgē pu pradalgēs. Muotina, grafi kap pavasaris, so vasēlku vainēko ont galvuos, kēik tuoliau, paskēndusi krūmu dēdoulīetiūs, griebē ēr kruovē iđdpiūvusi dēina.

Tou dēina mon atruodē, ka ta vasara būs ompēnā, ka ompēnā jauns būs tievs, muotina, ka nikumēt nesibēngs ēr ta vedoms so bruolio vaikistē, ka vedo dēina ēd dēinuos gaudīsiav laukūs pleđtekēs, dēiva karvelēs, spalvuotus saronēius, skabīsiav pēivuos baltgalvēs, lieksiav vēns uđ kēta greitiau pri tieva, atsargč neđdamē anam sava maņūs delneliūs pagriuoiviūs pririnktas vēsuos vasaras kvapus surinkosēs, bornuo tērpstontēs nepe-mēđka skuonē pēmougēs.

Nu tuos dēinuos laika opē nuplokdē daug vondēns. Paauga ēr pasena mona karta. Sava ompio jau ađ pats senč sosēligēnau so tievo ēr anou pralēnkiau. Senč jau nebier ēr tieva. Ons iđčjē rodēns pradiuo, viejouta, tomsē nakti, tvēskont paibams. Iđčjē, palēkēs tēik daug nepabēngtū darbū: neiđdruoptū somtiu, đaukđtu, dalgekuotiu ēr dar daug kuo. Mērtēs anou iđsivedē baišč nelauktā ēr tčp, ka mes, vākā, dar ēlgā nikāp so tou anuo ēdējēmo negaliejuom sosētaikītē ēr pri tuo priprastē. Liuobam vēs klaustē ēr klaustē mamas, vuo gal ons kartās dar sogrīđ, gal dar paklibins prīmēnēs duris...

Ēr muotinas nebier... Iđčjē ana vēsā nesenč, onkstēi pavasari, ka skleidies pumporā ēr kū tik bova pradiejusi kaltēis puolie. Vies tou dēina dēiuovēna laukus, ēr pri nomū augontiū berpū vērdūniems tuolīn skobiejē pavasarē debesis.

Mama uđgesa pamāpo, ligč tčp, kap ka uđgēist sodegusi pvakē, ligo paskotēnē atuodūsē vēskou aiđkč matīdama ēr vēskou gerā soprasdama. Nepe-mēđka ēr puodčs nenosakuoma ramībē ēr

meilēs ūvēisa toukart sklondē vērō anuos. Atruodē, ka ana tujau pakēls ēr kaḗkou dēdēlč svarbi pasakis mums, sava vākams, apstuojosēms anuos luova. Aō nikumet onkstiau nebovau matēs tuokiū muotinas akiū... Ana veiziejē atsēdiejusi ēr ramč. Veiziejē ēr tuola nu savēs ēr nu mūsa, kol vēsā iōnīka sava patiuos akiū gelmie, ēr anuos nejudros, stingstous ŗvilgsnis ismēga i ūvēisi pavasarē dongo.

Daug kas pasēkeitē ēr mona vaikīstēs kaimē. Nebsotēksi tēn jau senūju kaimīnu. Anēi tčp pat iōčjē tēn, iō kor jau nieks ēr nikumet nebipareit. Iōtuōtiejē ēdētēsas mūsa kaima nomū eilēs. Stuov dabā tēn truobas so ūḗpielosčs takās, apleistās suodnās, ūḗkaltuoms longū akimis ēr senč negērdiejosēs ŗmuogaus balsa. Nebier jau daug kor ēr senūju truobū – iōmērē anuos kap ēr ŗmuonis, vēsū apleistas ēr ūḗmērōtas.

Pasaulis stēprč pasēkeitē. Gīvē lēka tik atsimēnēmā ēr tas vaikīstēs karōta vasaras dēina matīts keists ēr lig ūiū dēinū sunkč iōaiōkēnams regiejēms.

Matiau aō tou dēina tēkrū tēkriusē vēdoromḗju kariuomenē. Ana pasēruodē tčp netēkietā ēr staigč, ligo būtom iōḗlaukusi i pati dongo ēd tuolēmuos garizonta gelmies, vēs daugiau ēr daugiau iōriōkiedama. Vēsa ta kariauna atruodē ligo kīaurā parsiōvēitonti, so daugespalviems, plevesoujontiuoms vielevuoms. Saulie ŗbiejē karēiviu ŗvinoutē, ligo melsvā sēdabrēnē spindesē ūarvā. Tēn bova tūkstontč barzduotu vīru, raiteliu, so apsiaustās ēr be anū, mēōkā kuovuos ietiu ēr kirviu, skīdū ēr kalavēju.

Kariuomenē, kāp netēkietā pasēruodē, tčp, sovērḗpēnusi uora, sokiēlusi daugībē klausēmū mona maḗpuo galvuo, ēr iōnīka.

Ēr net dabar, ka jau pračjē tēik metu, aō tonkiū tonkiausč savēs paklausō, ar iō tēkrūju aō tou vēskou matiau?

Juonauskis Stasīs

NEBOVA MATĪTĒ PIEDŪ

Tilç krēta pērmāsis snēigs
Ēr pibiejē rasa ont dīaudū,
Vuo pruo dāli çjē dar nieks –
Nebova matītē piedū.

Ons nebova tas, kuriuo laukē
Sosērīnkē senamē kamēnē,
Vuo pruo dāli plaukē ē plaukē
Debesū nepēnē.

Tēn stuoviejē ont tēlto dar jauns
Ēr veiziejē, kas būs puo ledō,
Bet nebova, tik tema rejēs
Ēd pakompiu tuokio laiko.

Vakariejē ēr dīorpa tas mets –
Nesiskīrē dēina nu naktēis.
Tik unt epera diejuos leds
Nepēnē ēd kēinuo atmintēis.

Neturiedams kuo prarastē
Paiðē ons begalībē pēidū.
Tas, tēkriausç, toriejē prasmē,
Bet nebova matītē piedū.

Pemaitç / Pemaitelai

VIE NETURIEJĒ REIKĀMIES

Laiks lieke pruo ģali, ģr vies
Neturieģē juokiuos reikāmies.
Tik āniuokātēma ēģ tuola ģerdiejuom –
Pelkēs bova pelnas driegmies.

Uģģēmerkosēs lēpa i kalna
Kēmēnās apsētraukdamas pamaģo.
Anuos ģarava ģemaitiu kalbo
Ēr ēģ tuola atrudē ģraģo.

Tamē pasaulie lingava nu vieģē
Kas ģalieģē, vuo kas ģr nu tuo,
Ka pruo ģali ne ģmuonis ģģē
Anū laiks sausāsis ondou.

Kors veida neatspindieģē –
Drevies kaupies nieka dvasē.
Vuo tas kap ģiuogielis tiksieģē
Sekmadēinģs rugiūs.

Kāp kvepieģē tēn rūtā ģr kūtēs,
Neturiedamas ateitēis.
Ēr keliava Ĵustīns Mēkutis
Be kriģiaus, bet ont petēis.

Kintiedams kap atpirkies,
Mēslēģē i dongo: kas mes? –
Ēr Dievs tēn dvelkē, vuo vies
Neturieģē juokiuos reikāmies.

VIES

Vies bieģ tuolīn vasaruojģs,
Pasēkielēs nu ģemēs par sprindi.

206

Anuo borna, rītās aprasuojus,
Pmuoniū akies atspind.

Paveiziejēs i biegunti vieji,
Ons gīvenēma sava pamata:
Vēskas bova ēr vēskas pračjē
Tēn pat par do tūkstantius metu.

Begalībēs aukōtā sosētink,
Sosētrauk ikaitusi erdvie,
Spord lig būtom pakliovus i tinkla.
Praded slinktē pvaigpdīnā, ēr dvē

Begalībēs aukōtā sosētink.
Ið galūnēs i pēme – pēivie
Nusētraukusi kap nu laida,
Praded ðvēisa liektē i tavi.
Ēr materējē iðsēsklaida.

RŪKS

Tīlo vakara, lēipā ušmēgos,
Ģauk kas nuors ið tuolēi vardās.
Vuo gal tik paveikslielis ið kningas,
Tarp kētū pamatīts kadās.

Opēs tčp, kap ruodīklēs sokas –
Ims ēr slieni ðiou nakti iðtēis.
Bet neiðtēis, tik kēlst rūks
Tēn, ið pēivas tīliuos atmintēis.

Kas i dongo tčp iðalsava,
Ar pakēltē i vērdō – gerā?
Kou ons reiðk gīvenēmē tava,
Je īr tiktā ondēns garā?

Pemaitc / Pemaitelai

Kap gīvenēms rūks tērōts
Vēskou paslep pu sava skaro.
Kou tau ruoda lēkēma pērōts
Tēn, kor nieka iāuōdos nebier?

Gērdas omļēns opēs alsavēms
Ar gīvenusiu senč balsā.
Rūks tērpst kap tava gīvenēms
Kol anuo neblēikt vēsā.

NIEKA NAUJĒ

Kaļikumet nuskēndēs vāks
Omļēcs tīl pelkies tuos.
Tēn pruo ōali eit sau laiks
Kap raļītom ont lēntuos.
Ons neļēna nieka naujē
Be gīvībēs ēr mērtēis
Ēr netor pats sava kraujē,
Ēdvarīta ēd ōērdēis.
Rūdis tik nu pērōtu laļ,
Ka iļtrauki ēd gelmies.
Neibrēdēs saka: „aļ”,
Vuo ēļlēpēs ēļtar: „mes”.
Supūn teisībē, supūn neteisībē
Tēļ. Kap rēļ tēn kaļēn kam.
Vuo mēļko nubieg sau kels
Jau, matītē, vēsēms laikams.

TAKO TARP TUJU

Kas ivīka – nepamatiau:
Neblēka teisiūju – kaltūju.
Dēinas bieļ greitiau ēr greitiau
I kalnieli tako tarp tuju.

208

Nebreiðkē jau nieka vargā –
Kap teisibē pračjē pruo ðali.
Tik nulaupītē karviu ragā
Dar trūniejē ont aukōto tarp spalīu.

Ēr trupiejē kaņikas ēð vēdaus –
Kap ruopuotom par sausa ðeina.
Neņadieje mienou lītaus,
Tik mēgluojē skaisti mienesēina.

Gal būtē dar krietē joukus
Vies, jau ið Anapēlē padvelkēs,
Bet neblēka lēipsnelēs juokiuos
Pri tuo taka, kors vedē par pelkēs.

Nebēbova kaņēkas tuoks baisos,
Kap jaunistie kartās atruoda.
Tiktā dvelkē mienou viesos
I tou sena ēr upmērōta suodna.

Jurgilevîeienē Stasē

PUOLĒNĒ

Bova pračjē tik veinē metelč pu kara. Puolēnēs atlaidū rīts iðau-
ða sauliets, tīkos, ramos ē dēdēlč ðēlts. Nevirpiejē ni vēns lapielis
unt miediu, tiktā skraidē paukōtelč, unt þolīnieliu blizgiejē rasa.

Netuolēi mūsa numū čjē kels. Bevākðeiuodama pu kēima pa-
matiau didiliausi dulkiu dēbēsi. Ka uns iðsisklaidē – dēdēlč puiki
maþa brēkelē so biero arklelio isisoka i susiedu Bartkū kēima.
Atvaþiava Bartkienēs sesou so vīro ēr dom vākās: Augostē ēr Pra-
noko. Bartkā vēsa nedielē anū laukē. Mergātēs ðveitē so pelēnās
medēnēs grindis, ēistējē lungus, nusiraviejē kvietku darþelius.
Senuoji Bartkienē Kastelē papjuovē didiliausi gīvuoli, susoka kas-
tini svēista, iðvērē katēla lapīnēs ēð jaunū batviniu lapu, atskērā
so nulabuoms bolvēs. Padarē giruos ēð dounas plutieliu. Vēskū
tou mon papasakuojē atbiegusi mona draugē Bartkaus Jenelē.
Ana uþ muni didesnē dom metelčs, bet vedvē esav dēdēliausēs
draugēs, pasidalēnau vēsuom gīvenēma naujīnuom. Mon tik pa-
vasarī bova ðeðē metelč, vuo Jenelē jau aðtouniū ēr eit i muokīkla.
Bartkaus didelie ðeima – ðeðē vākā, vēsē paaugē, kētē þanuotē.
Tiktā Jenelē pati maþuoji. Vuo að eso veintortē, netorio so kou
paþaistē, pasērokoutē. Anēi gīven dēdēlč artēi pri mūsa, tad að,
siediedama unt pamata, matau, kas dedas sosiedu kēimē. Tad
ēr dabar pru sulapuojusius kēima medius matau, kāp Bartkos
Puovēls kel ēð vēþēma maþūsius svetiū vākus. Augostē īr septīniū
metieliu, vuo Pranoks tik pinkiū. Vēsē sueit i truoba. Dabar

nusipraus keliuonēs dolkēs, vēsē pasēpouð ēr eis i atlaidus.

Mona tievā pasiðierē kiaulēs, kalakotus, praded ruoðtēis. Paðaukē muni ēr lēip apsvēlktē naujūsus kartūnus. Pu kara krautuvies nieka negaliejē gautē, tad mon medþiaga parvepē spekuliantē ēð Rīguos. Nuejuov abēdvē pas kriauēka, mama anā ēr pasakē:

– Jeigo iðeit – siūk ēlguom ronkuoviem. – Būs ēr þeimā. lðçjē. Pasiova ēlgus, uþ kēliu, ēr ēlguoms runkuoviem. Padelka atlēnkē par vēsa sprindi. Kartūnā dēdēlç graþē: unt balta grumta, so rauduonuoms kvietkeliems, kvep keistās kvapās. Apsirēngiem vēsē trīs, pasijiemiem i ronkas batus. Darþelie prisiskēno vēsuokiū kvietkeliu, iðeitam i kelieli. Pri mūsa prisijung didēliausis būrīs ēð Bartkaus kēima. Anēi pasisveikēna vēsē so mona tievās, vuo að prisigretēno pri Augostēs ēr Jeneļēs.

Bartkienēs sesou Petrelē so savo ðeimo kuopna meta par Puolēnēs atlaidus atvaþioun. Tad ēr að jau paþisto anū vākus. Jeneļēs sesou Zuoselē, katra jau īr paugusi pana, pamata muni su naujçsçs kartūnās. Lēip sustuotē, sakīdama:

– Rçk tā Jogasç atrēðtē dirþieli ēr sokeltē aukðtā. Vuo anā nu tuos rasuos palēks vēsas padelkas ðlapēs ēr porvēnas.

Vēsē sustuo, vuo Zuoselē muni peðiuo, komða, par nauji uþrēð dirþieli. Palēka laisviau, nebatruodiau nuvargusi senē. Mūsa kompanējē vēsē so batās ēr kvietkuoms runkuos pasoka takelio par pēivas.

Vuo saulelē pakēlusi jau aukðtā. Kepēn kāp rēikint. Dongou ni vēina debeselē, pakelo galva – begalēnē mielinībē. Pēivuos tarp sukrautū atuola kukðtieliu vākðtiuo gondrā. Mon dēdēlç patink tēi droušē paukðtç. Nepajunto kāp uþsiþiuopsuojusi i gondrus, i pēivu þalē ramībē, atsilēikto, bet greitiausç viel vēsus prisigeno.

Pamatiusi pri taka nulinkusius maþus mielēnus skombalelius, nusiskēno. Mona puokðtelē nedēdēlç betelp saujie. Dar baltū dobilieliu, dar kaþkokiū kvietku prisiskabau. Vuo gondrā pakēlst i dongaus aukðtībē, lietā sklonda, vartaliuojēs. Ēe pralek pro mūsa galvas, ēe nutuolst tuolībie.

– Taisuos keliuonç, – saka vīrā. – Unt ðvēnta Baltramiejaus tor iðskrēstē, tēik ēe belēka.

Ēð pēivu pasokam i laukū kelieli, palēpam unt kalnelē ēr ēð tēn atsiver dēdēlē kaima vaizds.

– Ēe jau prasided kēts kaims, – pasaka kaņķas ēd būrē.
 Matau, kāp updara ņmuonēs sava truobū duris, vēsēms mums matont, paded rakta vērd duru staktas ēr prisijung būrelčs vēinē pri kētū. Vēsū runkuos kvietkelēs, javū varpas, ņolinelč, batā. Laukūs jau nupjautē rogč, nuokst nulinkosēs avēpas, ņaliou bolvēs. Ađ nepajunto kāp viel sustuojo. Nuorio pasidņiaugtē ņmuoniū darņās, suodībuoms, truobuoms, suodnās, kvietkuoms. Ađ tū ņmuoniū jau ni vēina nepaņisto, nes eso dar maņa, bet mon patink dņiaugtēis kētū gīvenēmās.

– Jaņasē! – đauk muni Jenelē. Atsisoka ē vēsē, vuo ađ toliaušč atsilēkusi.

– Vēns vargs su tou vāko, – pīkst mama. – Vēsķū anā rčķ apveizietē, paēiupinietē, negal eitē kap kētē vākā.

Ēd laukū iđeitam i vēiđkeli. Tēn matuos dar daugiau būrieliu. Po vēina, po do, po kelis. Basē ņmuonēs eit par ņvirouta vēiđkēlē pađali. Mums, vākams, ņvirā bada kuojēs. Atsargč upkompēnē nagus eitam pađalelio, kor matuos vēina kēta ēd griuovē pađalē nulinkusi ņolelē. Pravāņiou ē vēns kēts veņēms. ņmuonēs, katrēi ēd dēdēlč tuolēi, arba tēi, koriū đeimuos īr senū ņmuoniū, maņū vākū, vāņiou vāņioutē. Anēi negal tēik tuolēi piestē nueitē. Kelē jaunē virā pravāņiou so dvēratčs. Pranoka neđ pasikeisdamē virā, nes īr dēdēlč maņos.

Pačņē gera galieli vēiđkēlē, pakēlē i kalnieli, iđvistam baņņiēēs buokđtus. Ēe pat, jau vēsā netuolēi. Pradedam ņvalgītēis, kor nusivalītē kuojēs, galiesem mautēis batus. Susiedam unt akmēnū krūvieliu. Mama so atsineđto skodoro nuvala mon kuojēs īr unt basū untmaun batus. Kuojiniu nemaun, nes batā īr maņē, ađ vuos ne vuos imauo basa. Batā stēprč spaud kuojēs, mama lēip kintietē.

– Đī meta iđtiksi. Kēta rudini, ka ēisi i muokīkla, – nupērksio naujus. Gal atsiras ē krautuvies, dabar jug nieka negal gautē, – biedavuoņēs mama.

Siedont unt saulie ikaitosē akmēnēis mon palēka dēdļč đēlta.

– Pakintiek, – saka muotrēđkas, – baņņiēiuo īr viesč, nebkepins saulē, būs paēiumiero. Mums besitvarkont, besivalont kuojēs, suskomb baņņiēēs varpā.

Din, din, dilin... Ramos, graņos varpū skumbieņēms, ruoduos,

plauk laukās, pēvuom, mēdkās. Tuoki ņelta, ba viejē dēina. Anuo garsos tuoliaušč turietom būtē gērdams. Varpā skelb, kad greitā prasidies soma. Pmuoniū būrč ēd vēsū takieliu ēr kelieliu pasok i ņvēntuorio.

Baņņēiuo pmuoniū daugībē, muni prispaud, ka negalio ni pajudietē, nieka nematau. Tik gērdo, kāp gēid kuors, kāp lig pat baņņēēs aukōtū lubū skomb konēga balsos. Mon neleid pvalgītēis, lēip kalbietē puoterelius, nes ađ nemuoko dar ēd mal-dakningiu melstēis. Kalbo puotērus, bet mona mintis nuklist kaņkor tuolēi. Dpīaugous aukōtā deguntiuoms pvakieims, poikčs ņvēntūju paveikslās. Mon up akiū upstuo aukōta muotrēdka so dēdēlē balta so tađkelčs koskelē.

Pro spalvuotus aukōtus baņņēēs lungelius spind saulelē, bet, kāp sakē muotrēdka, īr viesiau kap laukē. Nu kvietku daugībēs, kvep vēsa baņņēē vēsuokčs kvapās.

Bjaurč, kad eso maņa, nieka negalio matītē, kas dedas pri altuoriaus, komet konēgs laika pamaldas. Pmuoniū runkuos kvietku buketelč, konēgs eidams pakrapēj ēr pađvēntēn. Pu kēik laika vēsē iđeit unt ņvēntuoriaus ē praded eitē aple baņņēē.

Prīđakie eit konēgs, kētē baltā apsidarē neđ vieliavas, kripio. Pama-tatau kāp nedēdēlēs mergelēs barsta konēgou pu kuoju kvietkelēs. Ađ pađnēbđdo mamā, kad ēr ađ nuorieēiuo barstītē kvietkelēs. Mama paaiđkēn, kad tebeso maņa ē netorio baltū drabuļieliu.

– Ka paugsi dēdesnē, tonkart veiziesiav, – priņad mama.

Iđčjusi pu pamaldū i ņvēntuorio, pērmiausč nusimauno ba-tus. Basa pasijunto kap unt sparnū, ruodos, kad ē pvirā nebē-bada kuoju. Rasa jau nudpiūvusi, saulē vērđ galvuos kepēn.

Parčjē nomēi tievā sutar nekortē ognēs, nevērtē pēitu, nes īr dēdēlč karōta. Vēsē pavalguom dounelēs so pēino. Pađvin-tintus polīnielius upkēd up ņvēntūju paveikslu. Ka bēldies per-kūns, so anās pasmilkis truoba, kad neispērtom. Vuo susērgos iđ anū ēđvērs arbēta.

Tievā nueit mēiguotē pakaiti. Mon lēip sauguotē nu vanagū vēđtas, prirautē kiauliems puoliū. Ađ kad ē maņa, bet pakaitē nikumet nemēigto. Dar mon prigrasēn, kad neituo pri susie-du. Svetč atvaņiavē, nuor pasirokoutē, pasivaiđintē, negal pri sve-tēmū līstē, kēōtē nuosēs kor nerčk. Nepaduoro. Priņado klausītē.

Apsivelko noblokosē nu saulēs sena, iðaugta jopelē. Trumpa ē trumpuoms runkuoviem. Iðeito i lauka, atsisiedo uþûksmie, tuokiuo vēituo, kor geriausç matuos Jenelēs ķeims. Ðēnau, kad nutaikiosēs muomēnta Augostē so sava posseserē atbiegs apveizietē mona kapū. Vuo tēi kapā ir unt prūda aukōta kronta, katras apaugēs stuorās alksnçs. Tēn að laiduoja vēsus þousītius, viðtītius, kalakotītius, katrēi nç ið ðio, nç ið tuo padves ar anēms nukond galvas kuoks katēns. Mon tū paukōtātiu ir dēdēļç gailo. Iðkaso so mēntē doubelē, suvīnuojo i mēdiu lapus ē palaiduoja paprūdie. Tçp dērb ē Jenelē. Anuos kapā ir uþ suodna, kor pasibēng slīvins, kor aug aukōtiausēs senas ēivas. Vedvē ēð plinoriū lapu pēnav ēlgiausius vainēkus. Pribaduov þemē vēsuokiū kvietkieliu ē eitav vēina pri kētuos paveizietē, katruos poikesnē kapā.

Kuoþna meta, komet atvaþiou Bartkienēs sesou so ðeimo, maþuosēs, ka pavalga pēitus, atbieg posē valondelēs apveizietē mona gīvenēma. Tçp ē dabā. Matau, kāp sudolk kelielis ē sosēķebosēs runkuom posseserēs atlek jau i mona ķeima.

Staigç vēskou apruodau. Ēð vakara bovau nusipīnusi naujus graþius vainēkus, pamerkusi kētas kvietkas. Tvuorelē i rinki kapū padērbau ēð ðlapiū smiltiu, suspaudusi anas delnās.

Jenelē saka, kad ciuocē so anuos mama dabar rokoujēs alkerie. Ruoda vēsuokius audeklus, portēgrapējēs. Vuo ðvuogerç – aukōts svetīs Pranīs ē maþos Puovēls – iðçjē apveizietē laukū, darþū, vasaruojaus, arkliū. Par pēitus Puovēls, Jenelēs tievs, bovēs atneðs ēð ðēina panta ēðtraukēs posbotelkē ðnapðēs. Valgont pēitus abodo vīrā nugierē tik po vēina ēerkelē. Daugiau ni katras nebnuoriejēs. Jenelē joukas, kad tçp gerdamē anodom tuos botelkelēs uþteks kuokç deðimtç metu. Palēks ē Pranokou, ka vaikis paaugs.

Pasirokavuom vēsas, ē anuos iðbiega nomēi, kad nepamatītom tievā. Kad iðvaþious svetç, Jenelē priþad viel biðki atbiegtē. Vuo að, palēkusi vēina, prirauno suodnē þuoliū ē atsigolo po vuobelē pailsietē. Dongos mielēns, kas par aukōtībē, praplauk vēns kēts balts kap avēis vēlnelē debesielis.

Tik staigç netuolēi tuos vēitas, kor unt vakara laiduos pasok saulelē, pamatau dongou iðbalusi mienuli. Nikomet dar nebovau matiysi tuokiū ðīvu, kad saulç ðvēitont būtom matuoms ē mienou.

Ēlgā að dar valuojaus pu suodna þuolinius, þaidiau so buoru-

þeliems, veiziejau, k p anuos tuok s maþas t ik gr t  eit. I g rdau, k p susiedu k im  suprunk t  arkl s. Jenel s svet , privai int , pam liet   r i bo iout , i v þiou i sava numus. Died  Pranis so Petrel  sied pr i akie. Gal  ratu, isiraus  i   ina, palind  po d delio nom i austo lungieto dekiu, pasikavuoj  nu kel  dulkiu, is taisa abodo v k .

– Lig k t  metu, lig k t  metu, – v þioudam  par stuoras sausas sm lt s kaima kekelio dejou rat .

D d l  tuol i an ms r k parv þiout . Uþ pinki  kaim . So v ino arklelio greit  nepalieksi. Vuo nom  pal ka to t , r k pasim lpt  givuolius, vuo   v k  d d l   r novarg .

A  þ nau, kad Jenel   lgo pal ka   leidos svetius. Dabar ana su tiev s pri ciuoc s v þious, ka nukas bolv s. Pas Pronc  ko. Tam  kaim   r atlaid     uoger  varda d ina. T n viel v s  eis i baþn  , vuo par j  pasivai ins, pasirokous: dv  seser s   do  uoger .

Besivalkiuodama pu k ima pamatau, k p i lindusi  d vobeli  tarpa so ronko mon muojou Jenel . Tas rei k, kad a  torio atbiegt  pos  kel  i anou pos . Vuo ta posiaukelē  r v s  netuol i. T n, kor kelielis dara vingi,  r sen  sukraut  apkerpiej  akminis. Vedv  susibiegav, pasisiedav, kumet tiev  m igt pakaitius, vuo ved m uþdraud v in  pri k tuos eit . A  ger  pasisp ro   vedv  jau esav pri akm n .

– Veiziek, k  tau atne iau! – uþ susi saka Jenel , i v niuojusi  d laikra t  kaþkou d d l  kvepunti. D d loma so lig þv rbl  dv m galveli m, kaþkuoki mink ta  muotieli padoud mon. A  anou prar no nekousnuodama. T ksli u, uns pats mon  dt rpst burnuo, mon bal ikt tik nur t . Tik pakvimp mona p r t    l pas. Matau, k p i mon m veiz Jenel . So nuos  oustau tou kvapa, kor pal ka unt p r tu. Apsilaiþau.

– Tau pabala akis, –  dsigundusi saka. – P nuok, tas bova torts. Atmink, kad par Ðuol n  p rma karta g ven m  valgiev torta. Anou bova atv pusi ciuoc . An i tor gera pe io. Gava nu susiedu kel s saujel s m ltu, i kep , papou   so plakto svēisto, sumai  to so ouguom. Nepyk, kad t ik maþ  teatne iau – t ik tebova, v s  pu gabalieli – greit  nebl ka. A  tau nu sav s nu-traukusi atne iau, – ai k n mona draug .

Negalio apsakītē, k p a  an  bovau diekinga. Maþuo sava  er-

delie jautiau neapsakuoma jausma. Ėrdie, kap ė burnuo, palėka gerā ė saldę. Tėkra draugė. Pasidalėn paskotėnio kousnelio. Kėta bėtom suvalgiusi pati, nė ėnuotė nebėėiuo ėnuojusi, kad pasaulie bėn tuokiū skanumėnu. Padiekavuojo. Vedvė pasokav katra i sava numus.

Iđ kaękor atsiradė papot lengvos viejielis. Sujod, sulingou alksniu galėnė pri prėda. Iđ dėrvu atneđ bliunontė avelė balsa. Saulelė jau nekaitėn. Dėdėlie, rauduona nukluo ėlgās đėdielę vėsa kėima. Kaękor subaub jautis. Melėpamas prađuos karvelė. Praded rėktė ėđ kamėnė dėmā. Kaima ėmuonė verd vėerė.

– Jogasė! – ek valgītė kunkulinė, – pađuok mama. Ėėnu, kad kunkulinė bės ėđ ruginiu mėltu, braiėis gerklė, bet eso dėdėlę iđalkusi, suvalgisio vėsa turielkelė.

Nusipluovusi prėdė kuojė, eidama i truoba matau: Jenelė dvė seseris, pasikeisdamas ronkuoms, pirmėn, atgal mosoudamas kaitėn pruosā, pėlnā karđtū ungliū. Pruosavuos đėlkus, apsimaus baltas trumpas ėkelė ė baltus medėiaginius batus. Pasipouđosė panas eis i geguėnė. Sueis daug kaima jaunėmenė.

Kaękor tuolėi uęgrajė armuonėjė. Dar kėtor atsilėip kėta. Saulelė jau unt mėđka aukđtū galėniu. Palėka viesę. Teisingā sakė đėndėin vėrā – Ėuolėnė jau ne lėipas mienou, nedaug balėka đėltū dėinū.

Vėrđ pėivu pakėla rėks. Vuo mienou, dėina bovė tuoks ėđbalė, dabā rėđkos ė didilis. Vėso graėomo đvėntuos dėinuos vakars, ramos ė maluonos, ateit i vėsa kaima.

Jurðienē Stefa

BŪDS PĒMAITĒ

Kas apsakīs pēmaidē būda,
opšēspīrēma anuo baisi!
Ēd vēina maņēlē grūda
būs kuoðē dēdēlē ēðmaidēs...
Būs ēr apmetēs, ēr ēðaudēs
ēð þuodē, ēðdaupā palēngvo.
Muokies pastumtē ēr priglaustē,
pagluostītē, je rçk, pavēlniou.
Nalēps ons pats i biesa maiða,
tegol ēðtrauk, kas tēn ikēða!
Nuors valondelē ē sogaiðto,
nuors nelabāsis viel oprēðto...
Tuoks tatā īr tas kēits pēmaidis –
maþā ðnekous ēr opšēspīrēs.
Bet graþi sava dvasēs kraiti
ont garbies Dieva tor paskīrēs.

APÐVĒISK, SAULELĒ, DVASĒS LONGA

Saulelē
mielēnuos padongies,
Geltuona, skaisti
ēr maluoni,

Pro debsūn
 baltūsius longus
Vēs veizi
 kap dailiausi puoni.
Apgluostā
 puolīnelē pēida,
Stēibeli
 plaukiejontē kvēitē....
Pleðkiedama
 par vēsa dēina
Tomsīsiūs kompūs
 ðēldā, ðveiti...
Rēitiek, rēitiek
 par aukōta dongo –
Geltuona tuoki,
 ðēlta, aiðki...
Apðvēisk, saulelē,
 dvasēs longa,
Kad meilē
 nepradietom ðaltē!

PEMOUGELĒ

Bovau anam
 að þemougelē,
Sērpau unt ronku
 ēr unt keliu...
Þadieję mon
 ons auksa kalnus,
Vēs apīnio vīniuojies
 ðvelnos...
Ē skledies meilē –
 kap agouna
Pri balta mona dvasēs
 longa. – –
Að nie girdietē

nanuoriejau,
Kad vēsas puolēs
nuņīdiejē.
Nuors ēr sotraiņkīta
ont kēlē,
Lēkau dērdēis
rausva ougelē.

DPIAUGSMA PAUKĒTĶ

Liūb lauksma,
kumet parlieks gondros,
Kumet iļversma
pērma kūli.
Soņvēlps āpuokelis
nusēgondēs.
Vuo mes –
ba klumpiu, ba keporiu...
Balakstuom
vēsa ēlga dēina. –
(I truoba vakū
napriļauksi...)
Sokielē triokōma
sava kēimē
Gēiduotē ļaukam
kuoņna paukōti. – –
Nuors jau apsoka
plati lonka
Laukēmā tēi
ēr sogriņpēmā, –
Atsēmēnēmā vēs
aplonka –
Kap tēi lauktēijĶ
dņiaugsma paukōtĶ.

PemaitĶ / Pemaitēlai

ĒĒRĒĒIS GERVELĒ

SosĒtĒktĒ dvĒm ģemaitiems
SovalkĒjuo pasĒtaikĒ.
Dģiaugies dĒdĒlĒ Ē joukies,
Ka dar muok vĒs ģemaiĒioutĒ –
TĒģ ņnekietĒis kap vaiktstie,
Kumet maģas lielĒs vĒstĒ...
Vuo paskou juġ vĒskas ķĒities:
VĒrus rinkuos, kruovies kraiti,
Muokslus ĒģĒ instĒtutĒs –
Nabsolaukdava nomĒsĒ.
Tad ģemaiĒtĒkĒ primĒrĒa –
Kalba bendra ģiemĒ vĒrĒo...
Ēr i PlungĒ, i RĒitava
Anuos retĒ bavĒģiava. – –
Tik ņĒndĒina ģerĒ taikies
SosĒtĒktĒ dvĒm ģemaitiems,
PaĒnekietĒ kalbo sava,
PadainioutĒ kap dainiava
AnĒn tievĒ Ēr senuolĒ,
SosiedelĒ, draugĒ, bruolĒ –
Apei laika, ģerĒ ģalĒ,
Kor vĒs lek ņĒrdĒis gervelĒ.

ZOIKĒ BARZDA

Maluonos tieva kreipĒmuos

„Vuo to, mona zoikĒ barzda...”
Skomb tĒģ aiĒkĒ ĒĒ naktĒis...
VĒskou sopronti ba varda.
Kap paukĒtielis to jautĒs.
Leki ģrĒts par plati ķĒima,
Ligo ņuoktomi ĒĒ ognĒis...
LĒngvos tuoks kap kaula vĒina,
Kap lapielis vuobĒlĒis.

220

Apkabintē vēsus nuori,
Prisēspaustē pri petēis:
Truoba, mama, tieva, bruoli,
Sena grūðē oþ pērtēis...
Vēskas, kap ta „zoikē barzda“,
Tçp priauga pri ðērdēis...
Kad par dēina, nuors pavargēs
Kap paukōtielis to jautīs.

LINGOU...

Lingou, lingou, lingou...
Smēlgas luopēðelie
dēina skaisti sesou.

Mēk, oþmēk, dēinelē.
Vakara solaukos, sied
drumsta mēglelē.

Grçt naktēis karalios
vēlksēs rūba ðalta –
Mienou jauns bruolalis.

Lingou, lingou, lingou...
Mēiġa luopēðelie
sapna sraunos ondou...

KAP TUO DAINUO

Ont stuogo balondç
Borkoudamē glaudas.
Dvē akis pruo longa
Vēs veiz, anus gauda...

Par vēsa dēinelē
Margou kvietka longē

Pemaitç / Pemaitēlai

Jaunoji mergelē
Lauk sava balondē.

Dēivali, dēivali,
Vēs dūsau ēd lieta,
Bepēgo paukštelems
Topietē dom greto...

Grččiau vakarielis
Ont lauka nusiesto...
Ē laukts balondielis
Pri longa atskrēsto...

RĒIT RATĀ

Kuoņnos kaimē tčp dainiava,
sola varvindams iđ kleva:
Rēit ratā, rēit ratokā,
rēit maņējč tekēnokā...
Biega metā, grčtas dēinas.
Keities karta jau na vēina.
Vuo daina senūm ratoku
vēs dar tarōkēn tekēnokus.

Kuol kropōties bēnt vēins ņemaitis,
lieks tekēnč sosēraitē.
Varvins sola ons iđ kleva
Ēr dainious tčp, kap dainiava:
Rēit ratā, rēit ratokā,
rēit maņējč tekēnokā!..

Kaniavienē Marītē

MONA KAIMS

Mona kaimē Lokuođātiu,
Katras ir netuolēi Ģātiu,
Plīnūs laukūs, ba truopnē kelē
Stuoviejē brungi vaikīstēs truobelē.

Pri budīnku auga ļuolēs,
Ēmē vēituoms – grīniausis muolis.
Kēimē – ņolēnē so svērtē
Ēr keparnē par vasara vērtē.

I muokīkla ejau par pēivas –
Pagriuoviūs kvepiejē ēivas.
Ģātiu baņnīēē ēđ tuolēi ņvēitē –
I mēlēs ēr i atlaidus kvēitē.

Traukē būrçs kaima ļmuonis
Prađitē Pondēiva maluonēs,
Ka būtom svçkē, mitrē ēr dēktē,
Ka nakti ramç galietom oļmēgtē.

Laikā keities ēr geriejē,
Ēmuonis mondresnē būtē nuoriejē.
Jaunē i miestus patraukē,
Ēr kaims smarkç sosētraukē:

Pemaitç / Pemaielai

Nogriova budinkā, oppielē takā,
Ēdmērē tievā, pasena vākā.
Bovusiu rēbū nebgal barastē,
Kas kamē gīvena, sunkç soprastē.

PAVASARIS

Ka saulēs spinduli pradedo pajostē,
Katras pavasari pro mona longa braunas,
Kuo onkstiau rītmētçs nuorio prabostē
Ē pasēdþiaugtē vuobilims, ka anuos þeidus sokraun.

Mon pats graþiausis laiks, ka þemē viel atgimst,
Vuo pats kvapniausis pērmuos þuolies smuoks.
Tēi þemēs maluonomā muni ēlgā gunda –
Par vēsa vasara, lig patēis ðvēnta Ruoka.

MONA LAIMĒ

Eso laiminga kuoþna pavasari,
Ka medç suþaliou ēr vuobilis praþīst,
Ka þemē þmuogos ðvieþç ēðar,
Parliekē paukõtç viel pragīst.

Eso laiminga, vasaras solaukusi,
Ka vēsks aplinkou þīd ēr sērpst,
Ka kuojēs, pu dēinuos pavargosēs,
Kap viegēlēs undinie tik mērkst.

Eso laiminga, rodēnēi atçjos,
Ka mona metams – pati bronda.
Joukingā – ankstiau nepatiemējau,
Vuo dabā daug kou naujç rondo.

Eso laiminga, ėima pasėtėkusi,
Veiziedama, kėp obaga kosnė sning.
Mėslėjo: je kumet vėina bepalikėiuo,
Ēr tumet bũėiuo dė laiminga.

JE GALIEĒIUO...

Nuorieėiuo bũtė saulės spindolio –
Tavi paėadinėiuo kuoėna rita.
Arba lakiuotė dolkelė,
Katruos nieks nematėto.

Dėdliė nuorieėiuo bũtė ondėnio,
Koriou tėp tonkė To prausė,
Arba kuokio maėo daiktelio,
Katrou To mĩli ėr dėbiaugė.

Dėinuoms galieėiuo bũtė Tava uoro,
Ka anuo ėista ikvieptė turietumi.
Sutėkėiuo bũtė Tava mėslė –
Tuokė, ka nikumet nebliũdietumi.

Tava puodėėkelė nuorieėiuo bũtė –
Nakti galvelė glamuonieėiuo,
Spalvuotės sapsnės apduovėnuoėiuo,
Je tik galieėiuo...

SKOBIEJĒMS

Kuo tuoliau, tuo spieriau
Trumpie dėinas,
Kuo spieriau, tuo daugiau
Kuo nuors ėlgous.

Pemaitė / Pemaitėlai

Kuo daugiau, tuo stėpriau
Pavargusi ėerdės,
Kuo stėpriau, tuo karėtiau
Vės dā plak.

Kuo karėtiau, tuo grėtiau
Skobo gīventė,
Bet kuo grėtiau, tuo maėiau
Belėikt laika.

APLE GĪVENĖMA

Ađ netėkio nikuokęs stebuklās ėr ni bortās,
Tik kartās iđsipėlda sapnā.
Nuors neso apsikruovusi tortās,
Vėstėik sunkie mona sparnā.

Gal anus mon kas nuors pakėrpa,
Gal sava nađta metā susikruovė...
Bet kuopnam pmuogou tęp ėr skėrta –
Tuoki ėr gīvenėma tėkruovė.

APLE MEILĖ

Pėnau, ka meilė tonkę aplonka pavasari –
Ka tumet ana gal ėđspruogtė ėr prapġstė...
Vuo rudini pavargosės ėirdis
Retā kumet pajiegės vėino balso pragġstė.

Saka, ka meilė kartās gal pasėkartuotė –
Jug vėskuo bġn ėr pasėtruopėj...
Bet, je nebova tėkruos meilės jaunġstie,
Geriau lai nebġn ėr anuos kuopėjės.

Kazragis Algērds

PJAUN BA PEILĒ, DOR BA ÎLAS...

Vadēnous ađ Vađkis Ontē –
Prīđakie ba vēina dontē.
Matuot patis, kuoks ađ vaikis,
Tuokiū retā pasētaikis:
Platiū petiū, aukōta stuota,
Ēioprinelē garbanuota...
Vuonēs, Barbēs ē Petruonēs
Kiaurā loptēis lioub dēl monēs.
Babkuoms đierē, vīnās gērdē,
Ne vēina atvierē đērdi.
Ađ – nie krust, a nie ēđ vēitas...
Sakē – eso būda kēita.
Tčp ē būēiuo ompio bēngēs,
Meilēs bortu gal ēđvēngēs,
Jego ne ta auksaplaukē,
Kor gīvenēma sojaukē.
Anuos akis kap perkūnā
Trēnkē mona vēsa kūna:
Pondā bala, ausis kaita,
Junto – vēsa dūđē raituos...
Junto – nabier Vađkē Ontēs,
Belēikt paēiđkuotēis pontē,
Opsēnertē sau ont kakla
Ēr opbēngtē meilē akla.

Pemaitc / Pemaitelai

„Dorni, dorni, – viel galvuoja, –
Spiesi dar oļverstē kuojēs.
Prabavuok sosēpaļintē,
Prisēglaustē, apkabintē...”
Prabavuoju. Atsēkonda –
Oļveliejē mon par spronda.
Maļēlēkē, vuo kad diejē –
Gera posdēini golieju.
Puo tuo bova baisi gieda,
No, bet anuos naregietē.
Aļ, bruoleļ, nabgaliejau
Tēp jau dēdēļ miliejau.
Anuos amats – dontis trauktē.
Nier kuo, mēslējo, balauktē.
Nueju, aprēdēis ponda,
Sosēgiedēs, nusēgondēs...
– Pavardē?
– Aļ – Vaļkīs Ontē,
Ateju iļtrauktē dontē...
Gelpeis krasie pasvadēna,
Mona galva atkragēna...
I anuos akis veizieju –
Daugiau nieka nabnuorieju.
– Kurioj vietoj jauēiat skausmā?
– Vēsor, daktarē brongiausē.
– Kurā trauksim? – viel paklausē.
– Tou, kor priļakie, pērmiausē.
No ēr traukē, no ēr ruovē,
Aļ kap verēis pjaunams bliuoviau.
Nuoro anou viel regietē –
Ontra donti rēks pridietē...
Grētā borna Vaļkē Ontēs
Par ton meilē lēks badontē.
Pjaun ba peilē, dor ba ilas,
Ērdēs kraujēps apsēpilē.
Vaikē, mergēs, ratavuokēt,
Kon daritē – sogalvuokēt.

RASEINIU MAGDĒS SKUNDS

Að kap lelējē þīdiejau,
Kol tuo Pliumpē naregiejau.
 Lig pat posðimtē metieliu
 Nieks ðerdelēs nasogielē,
Tik tas karounē brongiauis
Pas mumis kap atsēkraustē,
 Tas telðēðkis Princē Pliumpis
 Ðerdi sotrīpē so klumpçs.
Ðeðta deðimti pradiejau –
Telðiū Pliumpi pamīliejau!
 Apsēsoka mon kramelē:
 „Būso, – mēslējo, – þmuonelē...”
Perko vīna, perko alo,
Pliumpi svadēno pri stala.
 Gierē dēina, gierē ontra...
 Meilēs þuodē lauko kontrç.
Pakavuoju anuo klumpius,
Kad natriestom niekor Pliumpis.
 Tçp að gērdiau sava meilē
 Dvilēka dēinū paeiliou...
Ka pritrūkau kapitala,
Atsēstuoju ons nu stala.
 „Magdē, – saka, – to panīstēs
 Nainīk i muoterīstē!”
Ē tas karounēs brongiauis
Kapēn kor viel ēðsēkraustē.
 Jerou mona, jerou tava –
 Kēik tas Pliumpis mon kaðtaval!

PĒMPĒS JUONA VAISTĀ

(Pemaitēðks pasakuojuems)

Mona sosieds Juonis Pempē
Nomēnēkē baisç plēmpē.

Pemaitç / Pemaitēlai

Gertē lioub par kiaura nakti,
 Vuo paskou kap biosos traktē:
 Luodis ņonis, kērkins mergas,
 Kad rēks dērbtē – vēs pavargēs...
 Jeigo atsēvēlks – puo pēitu...
 Ēr, neradēs geruos vēitas,
 Jau, veizie, praņapa Juonis,
 I pagorkli ruoda ņmuonis...
 Pats ons, akis ēšspruogēnēs,
 Sakies nagerons nomēnēs.
 Sakies toris lēga keista,
 Nu katruos makaulē kaist vēs.
 Dēl tuos lēguos dērbtē bējis,
 Liekarstiu jau daug sorējēs...
 Ē dabar ons vēsa laika
 Gumas pūslē ontie laika.
 Napraein ni adinelē,
 Ons jau balenkons bornelē...
 – Sosiedelē, ēe bēnt dīvā:
 Liekarstelēs pamaēlīvas!
 Mūsa Juonis linksma būda –
 Puo bornelēs kap pablūda:
 Akis narsta, vērpēn daina.
 Vīrams – joukā, mergiems – baimē.
 Aiņko mums, nu kuokē vaista
 Juoniou tēp makaulē kaist vēs.
 Karta kelē sosētarēn
 I brēgada Juoni variem.
 – Ruodīk, – sakuom, – ton pūsluoka,
 Kuoki tor tēi vaistā smuoka?
 – Naatimkēt vaistū, ņmuonis! –
 Prabraiviejēs praņa Juonis.
 – Je dornioutē naigrēsa, –
 Sakuom, – lēnk tou pūslē vēsa!
 – Daug nagal, – atsēlēip Juonis, –
 Jug ēe vaistā, brongē ņmuonis!

– Vaistus ger jug puo laðieli,
 Puo maþiausi trupinieli.
 – No, jeigo jau to tþp ëðgîrç,
 Douk ë mums, – pristuojë vîrà.
 – Jums nagal, – atsakë Juonis, –
 Jûs kap jautç, að – lëguonis.
 Toukart vîrà ëiopa Juoni
 Èr pagoldë ont dërvuona.
 Vaikis spardies, baisç raukies,
 Ka ið kelniu pûslë traukë...
 Vo tuo pûslie mondrë Juonë
 Mes atraduom... samaguona!
 Vîru soëiopts oþ ëioprînas
 Juonis çjë, nasëginë...
 Vuo valdîbuo vësë þmuonis
 Përtäs badë Pempë Juoni.
 Èr pûslëkë kuopnos oustë,
 Juonis aðaras tik ðloustë.
 Nu tuo sîkë Juonis Pempë
 Nomënëkë liuovies plempës.
 Pasëruodë, kad bagalis
 Juonis eite i darbali...
 Dþiaugas pati, dþiaugas vâkâ,
 È pats Juonis kartäs saka:
 – Brongë þuonis, ar ne dîvâ
 Èr ba liekarstiu að gîvs!

STËPRË ÐEMAITIU KAULÂ

– Kuo jûs skundþiatës, ligoni?
 – Daktarieli, gel mon ðuona...
 Vuos so lazdo paruopujo
 Bûso lûþës kairë kuojë.
 Dar pakauðie skîlës këlës,
 Nabier deðinies auselës.

Pematîç / Pematîelai

Akēs vēina ēdvarviejē,
Dontū tozēna pridieju...
– Kaip jūs pavelkat dar kojas?
Kas jus ūitaiļ supalojo?
– E, puo traktuorio papouliau,
Bet ņemaitē stēkrē kaulā!
Douk mostelēs, pēpērioku,
Macnē trunka botelioka...
Pasētrinso, pagurkōnuoso,
Viel i darba stēpros stuoso.
Nier kuo pūptē ēr gulietē –
Vasaruojō laiks jau sietē!

MON ATRUODA

Pasakītē jums ūivakar drīsto –
Vēsuokiū pasaulie īr artistu.
No, pajimkem kad ēr tuoki Mēkē,
Koris sreb apsēlaiņidams nomēnēkē,
Koris vēsus griuovius ūkie iōmierava
Ēr kaņkuokio cūdo gala dar nagava.
Pralak Mēkē batus ēr sermiega,
Jau trīs patēs nu anuo pabiega...
Vuo balsielis! Jie dainioutē bonda,
Ēonis lend i būda ēsēgondē!
Kumpo nuosē braukdams par porvīna
Soar darņus sau ons ēr kaimīnams.
Muolēns, liuolēns, tonķ ont rieplūju –
Joukēn svieta Mēkē iō tēkrūju.
Kou ne artists! Kvēistomem unt scenas
Bet kad sēlpnā nabags kuojuoms rēmas...
Mon atruoda, ņmuonis, ka naklīsto –
Geriau būtom ba tuokiū artistu!..
Proncņ nie oustelķ napradīgē –
Luopēdie dar vakar vaikis klīkē,
Opvakar tik tūti tapametēs,
Vuo ēndēina poskīli sometēs,

Vākðeiuo pūsdams, ligo kuoks karuosos,
Bornuo rūkst ēlgiauisis papēruosos.
No vuo smarvē – kap ēð bruoguos buosa
Plūst pruo borna vargðou ēr pruo nuosē.
Ka tuoks Princē atçt tonciavuotē,
Duoras mergēs bieð pasēkavuotē...
No, bet kēta par ton meilē akla
Pati ðuok ont gērta Princēs kakla.
Mon atruoda, þmuonis, ka naklīsto –
Geriau būtom ba tuokiū artistu!..
Kas naþēna muotrēðkūju madas –
Lēiþovelçs vēina kēta bada:
Ta sijuona trumpa pasisiova,
Ta ēlgiau kor nuorintās oþkliova...
Ta ēðverd natēkosē bulbīnē,
Ta viel ðuokiūs kuojē kam numīnē.
Ta, veizieð, puo tonciaus kuoþna karta
Auðruos so kēto solauk pri vartu!
Ligo anuoms nieka nier saldesnē,
Kāp lēiþovi pakasītē kuo ēlgesni.
Mon atruoda, þmuonis, kad naklīsto,
Geriau būtom ba tuokiū artistu!..

Telðç, 1968 m. gegobēs 3 d.

ÞEMAITIS VĒLNIAUS MIESTALIE

Pasējiemēs poskeпали dounas
Ē kēlbasa kuokē posē sēiksnē
Að, bruolelç, kap ēð svēlksnē ðauno
Gelpkelio i Vēlnio teisç.

Kor tik veizi, galva atkragēnēs, –
Vēinē mūrā – kap Telðiū miestalie,
Tuoras vēsor aukōtas, vēs kūlēnēs,
Ē kap mona – tuokiuos nier truobalēs.

Pemaitis / Pemaitiai

Druoþo sau par ūlīēē platiausē,
Gērdo – ōvēlp, kap putbala rungtīnīs,
Maðēnu jau eila stuov elgiausi,
Vuo milicijants rauduons tuoks, kap batvinis.

Kad ikēbs i monōjē sermiega,
Kad oþbliaus: „Mokēk, pilietī, baudà!“
– Kon sakā? Ēr oþ kēinuo tad grieka?
Kuo moni kap vagi kuoki gaudā?

„Būs jums nepaisyt taisyklīo eismo! –
Jautis tas ont vēsa miesta kriukē.
Jie dar kēik, – pamēslējau, – i teisma,
Braē, paðmaukōt milicijanta tuoki!

Ne unt tuos ēðlēpa mosint kuojēs,
Kad kabēnas pri þmuogaus nakalta...
Vuo tū maðēnu be gala jau sostuojē –
Ligo vēnims būtom ēe prikaltas!

Að sau stuovio. Kas oþdraus stuovietē?
Jau ē terba þado pasēdīetē.
Gērdo tik: „Dink ið akiø, pilietī!“
Þmuonis joukas: „Bēk! Nereiks mokēti!“

Nuejau. Milicijants ikaitēs
Kumōtē mon paruodē ē soðoka:
„Ðītaip gali elgtis tik þemaitis.“
Bet ons gava ōpīga, ne roblioka...

Kîmantâtë-Ëiurliuonienë Suopëjë

KAPĒKAS PASĒGADĒNA

Nç, nç... Je jau tas daktars monēs napagîdîs, jç ta raparacëjë napadies, tad jau rçkies graba pasëdërbintë, îkapēs ëðsëviedintë ër lauktë, kumet ëe bûs gals. Pakîriejë ont vēinuos vēitas. Sergi, sergi, patem kontrîbës pritrûka, këtus i apmauda vedi. Kad jau vēina karta numërtomîs þmogos. Kap oþ kuobënë kuokë oþkliovës – gîvs ër gîvs. Pasëdara tik vēins apmauds, ër nabier kontrîbës. Ër vîrs ruokou (geruos ons, vaikelis, ðërdëis), tatâ ruokou:

– Jç gîni – gîk, vuo jç dvesi dviesk, vuo tçp tonsitëis ëð kerties i kertë nier nikuokiuos ëðvadas, – ruokou.

Pati matâ, kad að vēins so svetëmo pagelbo nagalio vēskuo apþiuotë. Pri tuokë bota rçk gaspadënës na joukams, vuo vâkûm dar kuoks skrozdîns! Jç jau mërtomi, parvestiuo ër jauna, ër so pëningâs, ër ba kuokiuos îdvas.

Sopronto, kad anam, nabageliou, pakîriejë. Bet kor að dingso, gîva i þemës nalinso. Ër tçp gerâ, kad ons dalikatnos þmuogelios: nikuokë skaudë þudelë napasaka ër vēin tatâ lëip gîdîtëis. Kas teisîbë, tas teisîbë nabeso tçp paðonki, kap kad lioubo bûtë. Ër kas pasëdarë, kas napasëdarë: pasëgadëna kapëkas, ër gana. Vuo kuoki tatâ muotrëðka bovau: ðeðius pûdus svieriau, dom doudont veþëma kruoviau kap þaibs, rogiûm do pûro kieliâu, pri valgë lioubo do vîro pralënkso, jç jau diel tuo sosëginëejem. Kas tas monëi bova, tik paskou, kad tûm vâkûm privësa kap boilliu kerë, ta jau ëð nomûm nadëdelç kon ëðþengtë bagaliejau, ër tçp naëðtëþau diel tuo. Krëkõtînuoms vës pati pîragus keþiau, alo dariau,

Pemaitç / Pemaitëlai

235

truobas vuokiau, vuo so krėkōtīnuoms ēlgiau nalaukiem kap tris dēinas. Ēr vės tēp cējē par dēdiuoleka metu kap gaidiou gēiduotē. Vuo paskou jiemē kapēkas ēr pasēgadēna ba kuokiuos priēpastēis. Jog diel tuo mēnka dākta, kad i eketi ikrētosi ēdōvau ont ronku pasēkuorosi puora adīnu, ta jau niekam narčkiejē atsētēktē, vuo atsētēka. Nab ta muotrēdka palēkau, pasēgadēna kapēkas. Strienas kap privarstītas ēr tēp, ruoduos, pakolēnčs siūlās, tēp, ruoduos, bamatont nukrēs. Kuojēs kap istatītas, ligo medēnēs, par keli na kon bagalio solēnktē. Vuo galvuo cīpēms, ruoduos, kas pelūtiu lēzda traiōka isēlēpēs. Ta vēs dar būtom nieka, tik pēktiausis dākts, kad dērdelē valgē nabiprijem, paērdēč skaud nuogniausē, dērdēs pīkst kap pasiotosi, i galva kapēkas baisos pol ēd vēdoriūm ēr daūpuos kap patrakēs. Radaus nabgrāpi, somēnkiejau dpetnē: pēnkiūm pūdu nabsvero, veids pēlkā getuons – bjauro pamatītē. Ēr tuoks pavīds jem: kāp kumstelē laēniūm diel tuos stēpribēs oēkondo, baimēs baimēs, kas vēdoriūs pasēdara: raitaus kap kērmēs. Vuo sava darba dērbtē rēk.

Vuo ta dēmīnelē nabmaēa, vēsims rēk prikimōtē. Kad apsiēd stala kap dāā pakauēi. Vuo kam rūpesnis? Mamalē ēr mamalē. Vēs ton mamalē pasēkondē, naveiz nalabēijē sotvierēmā, kad mamalē oē slēnks-tē jau kliūn. Duorē ira vākā, tuo nagal sakītē, tik dar anūm pruo-telis mēnks kap kuokiūm pēvērblūtiu ēr ompios nakuoks tier. Stape-lis pēnkiuolektus metelius oēkliodē, Kuotrelē ketoriuolektus, Prane-lē ēr Vuonelē dvīnā trīlektus ēt, Kazelis ēr Petris tēp pat vēnioulek-tus oēstuojē, Juonkē devintus, Klemelis septintus, Ēlēnelē ēr Juokū-belis apēnt dvīnā, Marējuonelē kas ta tier, tretiūm meteliu, vuo Pau-lelis so Zenelio varlēs gatavā. Aē anoudom gēmos ēr ikrētau i eketi.

Teisībē pasakios, ēe numanau aē kēta dākta, jou kalta kap tas eketelis. Matā, tujau paskou bova mogē, vediem karvē pardoutē. Vēins latvis bova oēsēspīrēs pērktē, tik nikāp solīgtē nagaliejuom, diel tūm pēningūm soruokavuom, tik ons nanuoriejē magarīēiu statītē. Vuo vedo tatā sakuov, kad tuokē dīemargelē, nomēi au-ginta, grāpē karvelē, ne paduoroma napaduoro ba magarīēiu ēdēlčstē. Vuo tas latvis ēr saka:

– Jē, saka, so tuokēš Telēiūm pliumpēš gerso aē, matā, ma-garīēēs!

Mona dērdelē naēdōtoriejē tuo paniekēnēma, ēr sakau anam:

– Jē, sakau, mes pliumpē, to tuos dīemargelēs oudēguos na-regiesi savo kūtie.

Ēr dar kelis þuodelius pridiejau, nadēdelç prastus, bet tçp rēk-tingā pasakiau, kad ons tik saka:

– Ton auksa oudēga veskēs nomēi, vuo to, buoba, pasēgailiesi.

Ton ðiemargelē pardaviem þīdeliou, ons līgtē nulīga septīnis rob-lius so ðēðiuoms grēvēnuoms, bet magariēēs geras pastatē. Par ton rçkiejē õptroktē lig vieloma, dēdelç isēlinksmēnuom, ēr tatā bag-rinþtont nalaimē atsētēka: apvėrtuom i parkasa. Gerā, kad bova vaþioujēntiu þmuoniūm, ēðtraukē. Rīta meta (ēe dar tēi sotronkītē kaulā skaudiejē) jiemē monēi rūpietē: jog þēnuoms dākts latviou þmuogo sòþavietē kap mums nusēspjautē. Tçp tatā ēr atsētēka: puo tuos mogēs kēta radaus – galvuo ūþ, cīp, skombēn vēsuokçs balsās, mēnkiauisis dākts – prakaits ēðpēl, ðērdēs tu tuk, tu tuk, tu tuk, vuo nogara, ruoduos, verðis laiþītē laiþa – tuokei ðiorpolç.

Ne, mēslējo, ēe jau na so duoro. Tujau pri vēinuos, pri kētuos muotrēðkas nubiegaus, jiemiau tçrautēis. Ēr, kas kon tik pasakē, gieriau, tvieriau, þovau. Tēi ðiorpolç tad apsēstuoþē nu lēipu þēi-dūm, vuo ðçp jau Raudienēs vaistā – liekarstas – õpvēs jou bova pagelbijēsēs. Kad ēr nadēdelç dailç sakītē, bet kon padarīsi, rasi kas kēts nuories gīdītēis, lai þēna. Lēipē tatā ēðvėrintē joudūm vēðtu mieðlus ēr pasēvertē paðērdius, vuo baltūm þonsūm mieðlus ēðvėrenos gertē ēr smēlkītēis ðvēntintās keitçs. Jē, tas bova nab-luogā. Tik paskou ðērdēs jiemē pīktē, ni valgīma nabiprijem. Viel tatā ēe ēð paðērdiu tuoks kap vuobūls karðts kelas, kelas i vėrðo ēr apēnt plumpt atgal, ēr viel, ēr viel... Jau tēkrā sopratau, kad ēe na so duoro. Nuēþau tatā pri Ropeikienēs. Ba vēina gala īr ēðma-nonti muotrēðka. Ana monēi vēsa lēga sakies ontōtēkosi.

– Ēe, – saka, – tava īr dvēþuoki lēga, ēr, – saka, – tas sòþavie-jēms dauþuos, ēr gumbs nuor ont smagēnūm õþgoltē. – Saka: – Vēsa dēina ēðbūk ont toðtiuos, vakarē õpsēdēk dvē gramnīēē, klau-posīs pasēþimk anas i ronkas, laikīk ēðkielosīs, titçp ēr gēiduok ðvēn-tas gēismēs, – saka, – tçp nu devīniūm lig dvīlēka moðont.

Tçp tatā ēr padariau. Vēina adīna ēðklūpuojau, ēðgēiduoþau – nie-ka. Paskou ēr pradiejē. Tik kelas kelas – kāþ ons pols pruo borna so tuokiuoms bjaurībiems: atvėrtau ēr ēðbovau nagīva ēlga valonda. Atsērada ēr Ropeikienē, õþdavē treþūm devīneriūm, pagoldē, pakra-pēþē ðvēnsto vondēnio, ēr tujau palēngvieþē. Tuo sòþaviejēma, ruo-duos, nablēka. Tik, matā, par ton sobrozðēma tas gumbs bjaurībē būs õþgolēs ont smagēnūm. Ēr tuoki tatā galvuo cīpsēna, tuoks

Pemaitiç / Pemaitēlai

ūpēms. Ēe vākā pradiējē blosēniems sērgtē, tatā kūrēnuom truoba, kad anēi nasoāltom, vuo nu tuo karōtoma tas bjaurībē po ton mona galvelē ka doudas, ka doudas kap paukōtis so sparnās: plu plu plu, plu plu plu... Junto aiōkç, kad īr, ēr nabēdmanau, kon badarītē. Tatā bovuom parpravuodējē Kuotrelç konēgēli, jiemiau anam ēr ēdpsakuoju vēskon. Sakau:

– Tievēli, bēn tamista pēnā kuokiūm liekarstu?

– Nieka, – saka ađ, mamalē, naņēnau. Tik numanau, kad rçk tamistā çtē pri tēkra daktara, ne pri muotrēdkūju.

– Jē, – sakau ađ, – kon gal vīrs muotrēdkūju lēgas soprastē.

– Ons tam muokīts, – saka, – pēnkiuoleka metu muokslus çjē, vuo jau nabjauns, lēguonēnēs daraktuorio padiets, kāp ons nasopras, ons vēsa kūna so sava nuoēinuoms kiaurā mata.

Kad jau tuoks pmuogos saka, kad kiaurā mata, dēdelç sosē-graudēnau, rçk çtē, vuo rasiet ēr pagīdis. Tatā ēr nuejau. Teisībē, nabjauns, praplēkēs veiz par akēnius, vuo tuos anuo akelēs ēr lend i p̄mogo kap kuokēs īlas. „Gal ons kiaurā ēr mata,“ – mēslējo sau vēina. Pasēsvadēna ēr klaus tatā:

– Kou tamista skundīs?

Vuo ađ ēr mēslējo sau vēina: tujau pamatīso, ar to kon kiaurā matā, ar nē. Ēr sakau tatā:

– Ar ðēn skaud, ar tēn skaud, vuo jau tamistas dalīks atrastē ton tēkrōjē vēita.

Ons tik joukas, mēzerējē, vēsā ba panaberējēs p̄muogelios, ka p̄n ar ons kon kiaurā mata.

– Paēiðkuosma tēkruos vēitas, – saka ons. – Vuo pati ar na pas Ropeikienē gīdçs kartās?

– Nojē, – sakau.

– Vuo kuokē ana lēga atrada?

– Ana saka, – ruokoujo ađ, – kad gumbs īr ont smagēnūm ontōuokēs, bet rasiet ana būs naatspiejosi...

Ons apēnt joukas:

– Ak jūs p̄muonis, p̄muonis! – saka. – Kuoņna ðeima gal jomis apgaudēnietē. Lēga, – ruokouj ons, rçk na spiliuotē, bet rçk anon pagal muoksla nuruodīmus ēdētērtē ēr pamatītē.

Ēr tatā kāp pradiējē moni ēēpnuotē, spaudītē, barōkintē so vē-suokiuoms nuoēinuoms – mēslējo sau vēina: „rasiet ons kon ēr pamatīs“. Vuo kāp pasēgoldēs moni jiemē kaņēkuo puo ðuon-

kaulčs eiðkuotē, graibitē, socīpiau nasavo balso:
 – Vuo jergutelīau! Ek ðalēn!
 Ēr patč napaduoro pasēdarē, ēr sakau tatā anam:
 – Nasopīk, meldamāsis, dēdlč soskaudiejē.
 Vuo ons tatā ruokou:
 – Lēga tava sogavau, oþ oudēguos anon nutvieriau.
 Apsēðpīaugiau nuogniausč ēr sakau anam:
 – Balondčli, ar nagalietomi anon ēðtrauktē?
 – Naprapjuovēs naēðtrauksi, ruokou ons, rčkie dar rīta veizietē,
 vēsuokius tīrēmus darītē, vuo jč būs rčkalinga, raparacējē darīsmā.
 Ðiorpolč moni nukratē:
 – Ar nanumērsō? – sakau.
 – Nanumērsi, – ruokou ons, – ðērdēs tava kap jautē tvērtā.
 – Kāp tatā tvērtā, – ruokoujo að, – kad valgīma naprijem?
 Apēnt ons joukas – pērma karta tuoki joukinga daktara matau.
 Ēr saka tatā:
 – Na ðērdēs naprijem, vuo tava tatā kepēnas. Tēn sied tuo-
 kei akmēnelč ēr vēsa ton skausma tau dara. Kāp anus ēðimso,
 pamatīsi, kuoki svčka būsi, tumet dar kētas lēgas ēðvarēniesma
 so vaistās.
 – Vuo ta raparacējē ar dēdlč skaudi īr?
 – Nieka najosi, – saka, – oþmēgdīsmā, vuo kāp atsēbosi,
 pagoliesi lēguonēnie ēr parbiegsi nomēi.
 Dar að anuo klausō:
 – Vuo tus akmēnelius ar tatā monēi paruodīsi?
 – Na tik paruodīso, bet ēr atidouso.
 Að ēr mēslējo sau vēina: „jē ons tus akmēnelius þad monēi
 atidouotē, tad tēkrā ons kiaurā mata. Rčk monēi ont tuos rapara-
 cējēs goltēis. Je jau skērtā mērtē – pasēmērsō, tas nabagēlis Petros
 parsēves ēr jauna, ēr so pēningās... Tik vākūkōtaliu gailo – mēzerē-
 jēs brongēijē, pamuotelēs rankelē ēr gluostīdama gnaiba. Bet gal
 vieðpats tūm vabaleliu pasēgailies, ēr, jč tas daktars tēkrā tuoks īr
 bistro, būso gīva ē svčka, – jog ons ton lēga oþ oudēguos nutvie-
 rē – ēðims anon; vuo kam būs nuogniausč sarmatā, vuo tatā Ro-
 peikienč, kor ont muokītu daktarū luo kap pasiotosi, vuo að apēnt
 vepēmumus kriauso ēr dar vaikeliu bēn kelius isētaisīso”.
 Tad ruods būs mona graþi senatvelē.

KELIUONĒ I ĪIAULIUS

(*Senuosĕs ģemaitĕs pasĕpasakuojĕms*)

Kĕp aġ atsemĕno ton keliuonĕ i Īiaulius, moni ņiorpolġ nukrata. Vĕpiavuom vĕpiavuom dvĕ dĕinĕ ĕr bamap dvĕ naktĕ, tik par patĕ tomsa pas ģmuonis prisĕglausdamis, ĕr vĕs kelġ, vĕs laukĕ, ġĕrĕs, kĕimĕ ĕr miestalġ, jog kad dabar bĕġki – jog bĕtom galieġĕ privaĖioutĕ ar Ringa, ar ĕr pati tieva ņvĕnņji. Ēr kuoki tatĕ ģigi rĕkieġĕ pakeltĕ, vuo vĕs par ton ģjaurĭbĕ gaidi!.. Jĕ jĕ, nalabĕsis kĕp kĕrs i aki mona Kazĕs Pronceliou – ĕr pagadĕna kaĤĕkon. Vĕkĕkĕtelis klĭkĕ klĭkĕ dvĕ nedielĕ, ĕr ņin tvieriem, ĕr ton tvieriem, jau karĭtis bova ont vĕsuos galvelĕs ontņuokĕs. Ēr tvĕlkĭtus siemĕnis tvieriem, ĕr ņalavĕjuoms mazguojĕm, – kas kon tik pasakĕ, kas kon tik ĕĶmanĕ... nieka nagelĖieġĕ. Tad sakau sĕnou: „Ēkiav, Kazġli, nedielius dĕina pri prabaĶtelĕ, jog ons vĕs daugiau ĕĶmana”.

Nuejuov. Daug ģmoniĭm balaukon, basiedi. Bet pasĕsekĕ ĕr vedom priġtĕ. PapasakuojĖĖ, kĕp atsĕtĕka. Vuo prabaĶtelis saka: „Jodo, – saka, nieka kĕta naĕņtaisĭsĕtav, rġk jodom vĕpioutĕ i Īiaulius, tĕn ĭr dĕdelis akiĭm daktars, jĕ, – saka, – ons kon padarĭs, tad padarĭs. Batvarstĭdamis, – saka, – bi kon prasĕmanĕ, jĭs, – saka, – tik vĕka galĕt apġakintĕ ĕr nalaiminga vĕsam omĖĖiou padarĭtĕ!” Tġp mon ņerdelĕ soskauda ĕĶ tuokĕ ģmuogaus tuokius ģuodius ģagĕrdont, kad sakau: „Vĕpioukiav, Kazġli, ĕr teik”. Pĕnuoms, ons ne ņiuo, ne tuo, tik, saka, kaĶtous. Ēe pati nasenġ pasĕrĭnka, tĕik pakasĭnuoms ĕĶlĕduom, ĕe, saka, apĕnt... vuo prabaĶtelis saka: „Vuo kad vĕks obago lĕks, kor anon kĕĶi?!” Tġp tatĕ ĕr sotariem vĕpioutĕ. Dabar prabaĶtelis prisĕvedĕ Kazĕ pri sĕinas, kor bova tuoks ĕĶbraiġĭs ģuopierios prilĕpĭts, ĕe, saka,

Pemaitġ / Pemaiĕlai

tazgaties, vēsē mūsa gobernējēs kelčs ir paņimietē, ēr pradiejē ruoditē, koriou rčks vaņioutē, isakē kartkartiems ēr paļčda nomēi.

Rīta meta onkstēi sosēkruoviem veņēma, prisērēduom dēdeliausi regzti – vēina so duobēlās, kēta so dēino – ēr isēdiejuom avēpūm arklems ēr savēi pajiestēis – ēr mčsuos, svēista, ēr dounas, ēr medaus, ēr vagorklu, – vēskuo kap rčkint.

Vaņiavuom par Plungē i Telōius – vuo tatā tas tad ruods ir miests. Paskou pasokuom ont Trīōkiu, vuo kētūm nagalio baatmintē, dēdlč majednē vardā. Vaņioujem tik, vaņioujem ēr privaņiavuom tuoki keli: platos, kēits, vuo ēd abējūm posiu kap ņonsimis nutopdīts. Naēōkēntiejau, lēpau pasēveizietē. Ne, tatā svieta muonā: kūlātč kalkčs nuteliavuotē ēr sodieliuotē kap gers dākts, – vēina, kor maņesni, ēdsēruoviau ēr isēdiejau i veņēma, kad torietiuo kon ņmuonims paruoditē.

Lekam, lekam, lekam – tik kaņēkas tuokē marga karti jiemē ēr oņāva oņ akiūm. Sustuojiem – nč, kor bavāņiuosi, kad nalčd. Veizam veizam tik akis ēdņpūtēn, kas ēe tuoks naregiets pariedīms... Ne!, dēiva galībē!, veizam, vuo... miests lauko balekons. Vēins kaņēkas baisos puo pērmo dņiņōdams, prunkōdams so tuokčs dūmās, kāp to ēr nasodegi! Vuo kētē botā, kēts oņ kēta dailč sosēkēbē, kad lek, kad lek kap patrakē!.. „Kazeli! – ņauko. – Nabier mūsa daktara, so sava boto ēdliekē lauko, jog nabipasēginsi.“ Vuo ēe arklč jiemē baidītēis. Vākūkōtelis klīk kap nuplēcēs, tik pri dēiva varda ņaukamuos, kon kēta badarīsi. Tatā pripoulē tuoks ņmuogelios, padiejē arklīus sotromdītē, maiōus anims ont galvūm ontmetēs, vuo paskou saka vedom: „Na bējuokētaus: miests kap bovēs pasēlēka, ēe tik tuoki mađēna, kor laksta ēr ņmuonis vaņiuo, – ēr tamista, – ruokou, jč teks pri daktara pasēlēktē, galiesi so anou grinņtē nuors lig Maņeikiu“. „Nč, – sakau ađ anam, – tagol monēi geriau ronka nukert, vuo ađ so bieso nasosēdieso.“ Pamēslik tik, ņmuogau, – lēptē i tuoki veņēma, kor pats nalabāsis trauk! „Na biesos trauk, ruokou ons, – vuo gars.“ „Jē, sakau anam, kumet kas ir matēs, kad gars bota pajodintom, ēr kumet kas ir matēs, kad gars so dūmās ēr so ognē sosēmaiđēs kriuoctom, ņvēlptom kap pasiotēs?“ „Ēe, – ruokou ons, – ir gelņēnis kels.“ Vuo ađ atrieņiau anam: „Tagol sau būn ēr auksēnis, vuo kad naēista sīla trauk – aiōkč matītē!“ Jou-

Pemaiļč / Pemaiļēlai

kas vēsē aplinkou... Tuokei dabar þmuonis natēkielç pasēdarē. Tad nusēspjuoviau ēr jiemiau tçrautēis aple ton akiūm daktara. Vēskon poikiausç tas duors þmuogelios baþēnos. Pasiūlē ēr gaspada pri savēs, tik kon, saka, þmuonis ēðvaþiavē, kor pri anūm stuoviejē, pri tuo patēis daktara bova atvaþiavē: mergelç anūm stēklēnē akelē idiejēs, graþiausē mielēna akelē – nieks, saka, naatskērs nu kētuos... „Tagol, – sakau, – nuors stēklēnē ided, bi tik gerā matītom...”

Tatā pri anuo ēr nuvaþiavuom, Kazē darþēnalie pri arkliūm nakuojē, vuo vedo su Proncelio – truobuo, baltuo luovelie. Ēr anuo muotrēðkuojē cūdus cūdus aple ton daktara pasakuojē. Rīta meta kieliem, pasēvalgiem, ēr nuvedē tas þmuogelios pri tuo cūdauna daktara. Noms anuo dēdliausis, mūrā, balts, natuolēi baþninēēs. Vuo ta Ðiauliūm baþninēē, vākāli, tuoki dēdelē, so tuokio aukōto buokōto, tor būtē, kētuos tuokiuos nier. Nç... nç... jç i ton buokōta isēkartomi, ronkelēs tik ēðkeltomi ēr pati pondēivali oþ kuojeliu soēioptomi... Graþībēs... Vuo pri tuo daktara þmuoniūm grūstēnuos, bet çt vēsē ēð eilies, dailç. Prijuom ēr mes. Veiziejē veiziejē ons mūsa maþēleli so vēsuokiuoms nuoēīnuoms, ēr patomsie, ēr ðvēisuo, ēr paskou saka: „Dar vēsā napagadēnuot, tik pasiotosi oþdegēma vākūkteliou ivariet. Ak þmuonis, þmuonis, kumet jūs praregiesēt!” Ēr atsēdūksiejē, mēzerējē brongos. Vuo paskou dēdļç barē, pamuoksla tazgaties tuoki pasakē: kuoki tatā esonti brongēnībē akēs ēr kāp nagal bi kon prasēmanios pri akiūm dietē, ēr lēipē dvē nedielē pasēlēktē, – pagīdīso, ruokou.

Kazē nuvaþiava nomēi, vuo að tatā ēr þmuoniejaus puo Ðiaulius: kas dēina pas daktara pasakas so lēguonās... bokōto... bokōto keik prisēklausiau, – puo baþninēē, puo torgo – dēdļç vēsor ciekaunç bova.

Ēr pagīdē mūsa Pronceli! Tatā daktars, tad ruods daktars – ba vēina gala daktars!

1912 metā

KĀP PELELIS MUOKSLUS ĶĒ (*Vēinuos muotinas pasēpasakuojēms*)

Tĉp monēi parūpa, kas ēð tuo mona Pelelē būs... Nuors, kĀp sau nuorēt, ons nu maþa bova jau i dēdeli muoksla linkēs. Kad ēr maþilelis bova, lioub padousi anam laðēniūm ðmuoteli – nieka kēta ēr nabgedau: solpies... solpies ēr veiziesēs kap senis. Anam tik padiek poudīnē so potro ēr somteli – ons sau sreb, veizas pro longa, vuo pasriebēs pērteli solp... Ēr gentis lioub sakīs: „Nĉ, Marējuonalē, tas tava vāks na bi kuoks vāks īr“. Kad ēr mona patiuos kētē vākā lioub rieks, dauþisēs – napamatīsi, kamē jau pasēpeidē... vuo Pelelis – nikumet. Kad ons ēr pasaka kon, vēs kap senis. Vēina karta, ons bova jau aþtuoniūm meteliu, jiemē þmuonis mēnavuotē, kam ton pērteli solp. Tatā ēr sakau: „Peleli, nasolpiek pērtelē, monēi patĉ napaduoro matītē“. – „Mamalē, – saka, – naerzink monēs, kĀp mon rēk, tĉp að ēr darau, kĀp būsō konēgo ēr nabsolpieso.“ Tĉp monēi ðerdelē apsala, tuokius anuo þuodelius bagērdont, tad sakau: „Jĉ jau, Peleli, keti konēgelio būtē, darik kĀp sau nuori“. Ons lioub gērdies, kĀp davatkēlēs, atĉdamas ēr matīdamas, kĀp ons ne galoujēs, ne nieka, vēs sakīs: „Nĉ, ēð tuo-kē vaikelē tor būtē gers þmuogos“. Tatā ēr jiemiem muokītē Peleli ont kningu. Nĉ anuo reikiejē varītē, nĉ kon, ons sau dailĉ siedēs ēr baskaitos.

Pērma þēima – lētaras, lētaras, lētaras, ontra þēima – ðlēbþdavuoētē, ðlēbþdavuoētē, ðlēbþdavuoētē, tretē þēima – statĉ, statĉ, statĉ par „Auksa altuorio“ ēr parsēvarē, ketvērta þēima – i „Ðaltēni“ jau idiejuom. Vēinās joukās ēr ēðmuoka vaikelis skaitīte. Tĉp ðnekam, ðĉp ðnekam – ēr kĀp oþkliodē Pelelis ketoriuolektus

Pemaiĉ / Pemaielai

metelius, raduos dēkts ligo dēdiuolēkēnis, ēdūogēnuom anon i Palonga. Tēn puo pērmo rčk paðalçs muokintēis, vuo paskou i dēmēnazējē îded, vuo ēð dēmēnazējēs statç i semēnarējē nuveþ. Pelelis dabar jau pēnkēs þēimas Palonguo ēðmēta. Dēdļç rimts vāks îr. Kad ons ar çt, ar kon dara, vēs atsēlçdēs, ēr dabar jau kap gers þmuogos. Dēdlius muokslus rčk parmanītē nabageliou; kad dar ēð vēinuos kningas, vuo tatā puo kēlēs parsēveþ, prima-liavuotas so vēsuokçs abruozdās, so tuokiuoms naþmuo-nēðkuoms lētaruoms, kad nieka prasts þmuogos naēðmanīsi. Ēr vēs ont tūm kningu apsēkniabēs siedies vakarās ēlgiausç ēr vēs pats, mēzerējē brongos, mormies, mormies kuol oþmēgs, ont tūm muokslu galvelē pasēdiejēs. Tad vedo so tievo anon pagolduov. Vuo rīta meta galvelē anuo pavargosi, tad ēr saulç aukõtā pakēlos tabmēigt vargdēinelis. Vēsē muokītē þmuonis tçp darontis. Ons tor kningas so konēgūm kalbo tazgaties luotīnēðkas, kâp praded ēð anūm bombietē, mona ðerdelē gatavā apsalosi rondas, ruoduos, jau Pelelis mēðelēs laika, ēr gana; dēdļç rimts vaks îr. Atsēbodēs tatā golies luovuo, golies ēr vēs i vēina vēita i lobas veiziesēs, veiziesēs. „Nç, – mēsļejo sau vēina, – kâp tau ēr akeliu napaskaust tçp baveizont“. Paskou tatā vēs atsēlçdēs sie-sēs, vēina kuojē ēðkels – ēr apēnt vuoþuos. Vēina bata ontmaus – ēr dabar vuoþuo ēr vuoþuo, ontra bata ontmaus ēr dabar vuoþuo. Nç, vākāli brongiauis, kon to tçp gali ba vēina gala vuoþuotē? Kâp tava pruotelis ton ēðneð? Tik parūpa monēi, kad so tuokē galvo i dēmēnazējē anuo naīded... Ēe ēr þmuonis jiemē mēnavuotē ēr blevīzguotē, þēnuoms, pavīdiedamis. Ēr, sakau anam: „Peleli, kâp ēe būs, kad vēs paðalçs vuo i klesas tavi naīded?“ – „Nieka, – saka, – mamalē, narūpinkēs, ta dēmēnazējē rçkalinga tuokims, kor patis geruos galvuos nator. Að vēs paðalçs, paðalçs vēinās joukās nuvaþiuoso i semēnarējē.“ Vuo mona ðerdelē vēs na vēituo. Ejau að tatā pri prabaðtelē pasētçrautē. Saka: „Atçk tou vāko vedēna, rçk anuo muoksla parveizietē, kēik ons par pēnkēs þēimas būs ēðmuokēs, tumet, – saka, – pasakīso tēkra tēisa“. Sogrīņposi sakau: „Ekiav, Peleli“. Vuo ons vēs tad laika natoris, tad kuojelē skaustonti, bata nagalis apsēautē, vuo basos napaduoriejēs çtē, ēr vēs skatēn i Palonga grçtiau vaþioutē. Tçp ēr palēksma ðin rodēni nanuçjē pri prabaðtelē. Kâp jau ontsēvēlks jopelēs – tumet ēr nuveso. Būs dar graþiau.

NAĒĪTĒPOSĪ PRANĒ (Pasēpasakuoĵēms)

Monēi nieks tuo nagal pasakītē, kad ađ eso svieta namatiosi. Na ēđ vēina pēēiaus douna valĵiau, ēr moni kap liuli i patuori nanumesi, dabar ađ pati sava vēita pēnau ēr gauso tuoki, kuokē norieso. Ēđ pat jaunīstēs kraties mona đērdelē nu prasta darba, ēr ađ pati nusēmaniau talēnta torēnti. Tatā ēđlervavau ēđ bruo- lē sava dali ēr parsēkieliau i miestali ģīventē – davatkautē. Gerībē nasodieta! Rīta meta bieġo i baņninēelē. Konēġūm – trīs, spavieduokēs pri koriuo nuori. Kāp jau vēins vēsas mona pasakas parpront ēr praded brozdietē – ađ pri kēta. Vuo varġuonā ġra- ĵēj, varġamēstra ġēid – ġraņībē naēđpasakīta! Paskou ġriņposi no- mēi verpēnieġo, siovēnieġo. Kēta karta oņprađa padietē ar pri aptiekuoriaus, ar pri daktara, vuo oņvēs dēdesnē đērdēis patieka īr klēbuonēġuo. Prabađtelios doud ronkelē ēđ abēġūm posiu pabo- ēioutē. Anuo seserelē, tuoki lieta, lēġuota, mīl moni ba vēina ġala: nieks anā tuortus soktē tġp naitink kap ađ, nieks teik da- vatku istuorēġu naņēna ēr kāp anuos par spaviednē konēġus pron- tavuo, nieks namuok papasakuotē tġp, kap ađ. Kāp tik kuoks sobrozdēms ar atlaidā, ar svetġ – ēr baatlekonti Marcē monēs ēiđkuotē: nagal anēi ba monēs pastuovietē. Teisībē sakont, ađ nalauko đaukama – pamēsłēġo ēr ġto, ēr tujau panelē doud dar- beli, tā konēġeliu baltēnelius taisītē, ġozēkelius prisiovenietē, tā plietmēs ēđ jopeliu ēđimtē – tas monēi dēdłġ puo đērdēi. Kēta karta kuoki audēkla padedo panelġ apmestē, – ēr skanġ paval- ġau, ēr so pēlno kiucalio ēđġto.

Ēr pradiejē tatā prabađteliaus seserelē riedītē moni i miesta,

Pemaiļġ / Pemaiļēlai

saka: „Pranelė, nabūk kvaila, aš tavi tųp itaisiso, kad vėsa om̄peli d̄piauḡsīs“. Atvaḡiava tuokei anūm gentis, k̄p jiemė kalbintė, k̄p jiemė luotė ēr pristuojau. Parvaḡiavuom i Vėlniaus miesta – vuo baḡninėiu, vuo baḡninėiu! Vuo anūm graḡomelis! Bieda tikt̄a, kad na kon tonk̄ taėd̄l̄d̄, nabėnt valondel̄c nu torgaus nuvuogosīs nubiego. Puon̄a n̄c ūuo, n̄c tuo – i gerklė naveiz: pasėjiedo kuo nuoriedama, tik kaḡėkas pri anūm vės ontr̄c̄p. Puons eđ̄c̄t pri sava darba deđ̄imta valonda, vuo puoni ēr pana palėikt̄ luovuo batison-tės, ēr tat̄a kava r̄ck̄ anėidvėm i luova pridoutė so vėsuokiuoms oḡkonduoms ēr st̄ipėnietė vės aplinkou, ar kuo nar̄ck̄s. Aple dvilėkta eđ̄sėrėt – k̄p pagaun praustėis, pėlna truoba pritađ̄ka, vuo prad̄ies ūokoutėis – tad koudus dėd̄liausius sosėd̄ies ont galvuos, ēr kad dabar b̄utom nuors ēr svetėms, bet gers bėzos – kamė rasi, tuokės tat̄a kodlas kap kuokė rodkė ūonėis tor kaḡėn eđ̄ kor eđ̄traukosiuos. Ėr tat̄a sokėniesės vėina priđ̄ ontra arba ēr priđ̄ moni: „Paveiziek, k̄p mon pritink, k̄p dail̄c̄...“ Liubo paejosis kame nusėspjauso – kon kėta badarisi... jog pri anūm vėskas ontr̄c̄p. Kad ēr ta pana bova pađ̄luovinta graḡi: aukđ̄ta, pluona kap lėntalė – ni priđ̄akė, ni oḡpakalė, nier ni i kon veizietėis, vuo nuoselė kap kuobėnis, akis dėd̄liausės, kap idietas, vuo neprietelės titiuoms lioub ont ḡonda karpa prilėpisės!.. tazgaties, graḡibė...

Vuo m̄sa miestalė aptiekuorienė tad ruods puoni: nuoselė kap popelė, akelės kap sagtelės, vuo pati kap nulaist̄ita. Dieltuo b̄utiuo galiejosi b̄utė, tikt̄a tuo jau nakėntiau, kad vės ta puoni mėnkė eđ̄đ̄ėp̄iuojosi: „Pranė, eė dolkelė, Pranė, eė plunksnelė, Pranė, eė plaukelis vadaluojės...“ „Ne, – sakau, – jog lėiḡovio truobuos nalaiḡiso – kas oḡkliūn oḡ đ̄epetė, ton eđ̄đ̄louno...“ Vuo kad patraka đ̄auktė ont krasės pakrėtosis, ronkuoms, kuojiems kabarai kabarai: „Ek eđ̄ mona akiūm, c̄k, c̄k, c̄k!“ – „C̄so, – sakau, – c̄so, pasėgaloukėtav!“ Ėr t̄c̄p tat̄a abėdvė traka, kad nagaliejav̄ nieka teisibės bapasakītė. Mona laimė, kad bovau prisėrađ̄iosi pri draugėjės, tazgaties, ēr nusėdongėnau tən. Daug tən mergeliu sosėc̄t, kor ba vėitu, pri baḡninėės ir sosėdiejosės, tor sava konėgeli – kuo bar̄ck̄?

Bet moni naėlḡa trokos prriedė eđ̄ tən pri tuokiuos dėd̄l̄c̄, pamatītė, duoruos senuos panuos. Ėe jau ḡmuonėđ̄kesnis bova gīvenėms. Pana bova paduori, eđ̄mintinga, ēr i baḡninėė lioub eđ̄l̄c̄ tonk̄, tik kas ba gala pakīriejė – tad tēi gīvė sotvierėm̄a. Laikė

tris klietkelēs so paukōtčs, ketorēs katēs, vēina so katītčs, ēr pēnkus ņonātius, – ēr tatā anus rčkiejē praustē, ņokoutē, kon baēdmanont darītē. Ēr rčk tik pamēslītē: kēikvēina bestējelē toriejē sava luovelē, pakluodelē, očkluojēmeli... čk jau čk... Vēina karta kad tas Popcēks, isēlēpēs i mona luova, pribjauruojē, nabapsēvepiejau, pritrūka kontrībēs, ēr, nutvierosīs ton katēna, anuo nuosi ēdbadiu i ton padarīma. Vuo pana tatā nomēi bovosi! Kad pagava kriuoctē so ađaruoms neprietelis! Kāp ton katēna jiemē praustē, ņokoutē, boēioutē, kvepalās laistītē, ēr vēs saka: „Pranē to Pranē, galvaņodē, sokrovēnā to mona ņerdelē ompēnā...” „Jē, – sakau ađ, – ar tatā tamista, panēlē, nuori, kad ont katēna keptūm pīragu mēiguotiuo?” Tčp ađ anā dalikatnč pasakiau. Vuo ana, neprietelis, sau ruokou: tazgaties anuos gīvuoleč esontis muokītē, nikaduos anims tčp naatsētinko, anēi pēnou sava smēltiu kopētelē. „Popcēks, – saka ana, – tor tuoki pruota – dēdesni očk kēta pmuogaus, je ons, – ruokou, – tčp tau padarē, tad dieltuo, kad ons pajota, kad to, ruokou, anuo namili.” Ēe ađ jau nabēdoriejau ēr pasakiau: „Je ons, – sakau, – tau geresnis očk pmuogo, gali anam kor nuoriedama boēioutē, vuo mon tuos smarvēs gana.” Ana tik ēdbala ēr kad socīps – akorat kap ta katē, oudēga verama: „Lauko, lauko, bjaurībē!” Nusēspuoviau ēr ēdējau.

E, – mēslējo, – so niekās pats i niekus pavērsi. Paskou pristuojau pri vēinuos puoniuos, kor laikē muokēnius. Puoni nieka sau pmuonelē, naikīri; darba, teisībē, daug, bet ar tēn vadaluojēs kas ont pēmē, ar kas jouds, ar balts – so tou ana i akis nalinda. Tik tēi bjaurībēs vākā, tēi stodētā, ošsēsieda kap ņonātč ont mona kalbuos tatā: „Jau, jau, jau, jau”, – ēr pamietliuojēs kap nasotvierēmā. Tad anims pēmaitis kokotis, tad vēsčp. „Jē, – sakau, – kuokē moni Pondēivs sotvierē, tuoki ađ anon ēr garbēno, vuo pēmaitis na i očkpakali spērams tier, ont ņakē anon napkratīsi.” Bet ar duors dākts, ar parsakīsi? Vēs ba vēina pradiejēma ton pati ēr ton pati... sopīkau ēr ēdējau.

Ne, kas gal vēsas vēitas apsakītē, bovau ēr pri daktaru, ēr pri kētuokiu. Tēisa sakont, ēlgā liuobo napabūso, ađ, matā, nagalio nateisībēs pakēnstē. Vuo jou kas dēdesnis puons, jou tas ontrčp dērb. Vuo tēi maņesnē puonelē ēd tūm dēdesniu pavīzdius jemas. Tik kor tēkros puons pmuogou i gerklē naveiz, tik pasio-tošč rčkalau tuo vadēnoma mondagoma, dalikatnoma tazga-

ties. Aple anon trēlinks ūokēniek, lēiņovi toriek kap ont prakala ēōplakta, lonkstikēs kap sēlkēnis puopierelis, viejē potams galiesi ēr vuogtē, ēr maloutē, ba tavēs ons gīventē nagalies. Vuo kor maņenis puoniūkōtis skaita konsnelius kap pasiotēs, oņtat na tēp tuo vadēnāma mondagoma rēkalings: jē smarkē dērbi – gali atsēbartē kēik tinkams. Tēkra tēisa īr sakuoma: ūmuonis ūmuonēōkā, vuo puonā vēs kētuonēōkā.

Tēp tatā nabnuoro puo miesta bavazuotēis. Daug eso matio-si, gal sakītē, muokslu ēējosi, vērēma kiaurā parpratosi eso, kalbuos sograibau ēr ūiuokiuos, ēr tokiuos, tad nieka kēta – vuo rēk monēi isētāisītē i klēbuonējēs gaspadēnēs. Dabar teka monēi nugērstē, kad mūsa prabađtelē seserelē dēdlē sergonti, ont mīrius esonti padieta, mēzerējē brongiujē, ar anā viepīs isēmetēs, ar kon, – bēngas, saka, gatavā. Tad sogalvuojuau vāpioutē anuos slaugītē. Dailē, graņē, meilē vākōtēnieso, raktelius i sava ronkelēs sosējimso, prabađtelē akēvaizduo oņ ton aniuola sarga aple lēguona topēnieso, dēina nakti akelēs ēōplietosīs sauguoso pati grabnēelē i anuos ronkelēs ispauso – pasiotosi būtom, jē mērdama i moni ruodīdama so pērōtelio natartom: „Bruolēli, jimk Pranelē oņ seseri“. Bliautē nuoro, kāp tas paveikslos mon priō akis stuojēs. Pajims, jog prabađtelios naaklos, tories ton mona stuoruonē soprastē, naēōtēposi eso ēr muotrēōkuoji dar patemē geromē. Tad, ēlgā nalaukdama, ēōlēdau tuokē gruomētelē prabađtelio: „Brongiauis dvasēōkas tievēli!“ Nē, kon ēe vēskon ēōpasakuosi. Radau muokīta draugelē, ana īr mūsa draugējēs vediejelē, rađītē muok, ruods dailē, kad ēr nadēdlē smolkē. Ađ anā sakiau, vuo ana plunksnelē ont graņio puopierelio mona ūodelius ēōvadiujē. Pradiejiem, ūēnuoms, nu pagarbēnēma, paskou dēdliausi sava ūērdēis skausma ēōsakiau, kāp tatā ađ panelēs gailious, kad ana, mēzerējē brongiujē, tuokē baisē lēgo serg. Pasēpadiejau atvāpioutē aplonkītē, ēr tēp tatā dailē oņbēngiau: „Tamistas, tievēli dvasēōkas, brongēs baltas ronkelēs boēioujo, bliaudama krovēnuoms ađaruoms, ēr kluoniuojous nuņeminta, kluoniuojous ba gala, ba vēina gala, ba kuokē maņiausē galioka...“

Jau ēr sapnie sapnuojo, kāp ađ puo tom klēbuonējelē so-kous, – kuo gal kēta ēistuos panuos ūērdēs batruokōtē ūiuo ađaru pakalnie?

Jē tik ađ vēina kuojelē ikelso, nieks monēs ēō tēn nabēōkrapōtīs – ēr gana, ēr amēn.

NAJIESI NADĒKTOUSI, ARBA SELEKCĒJĒ KAÐTAUNS DĀKTS

Vēina karta vēins ļiaulēķkis isēdiejē i galva parsēvestē tuokē patē, kad būtom vēsa svieta dīvou, na tik kad oļ vēsas parakvējēs muotrēķkuosēs vēso galvo aukōtesnē ēr kad ēķ vēsūm posiu būtom i kon veizietēis, bet kad sīluos būtom tuokiuos, kad isēķēbosi pēnkiūm metu eglē ēķrautom beregint.

Pats ons bova vīrs i aukōti sēiksnēnis, vuo ēr ēķ petiūm ruods maktings. Jķ korin vaiki nutvierēs lioub bajoukoudams sospaus, tuo kriaukleļķ trēķķ trēķķ trēķķ... kap skēidelēs, vuo palķsts tas vīrelis tik konēģa ļaukas – ķēta daktara anam ēr nabrēķ. Tad vēsē anon dēdelķ vuoļuojē ēr privēngē kon mēslēji: so tuokio prasēdiedams po pērmo graba pasēdērbink.

Tatā tas ļiaulēķkis, ķāp isēdiejē i galva ļanītēis, ēr pasakē, vēsims ģērdint:

– Valoģ sava sīluos ēiķkau, nuoro tuokiuos, kad mona vākā vēino ronko mūrus ģalietom ģriautē.

Ēr pradiejē ons juodēnietē aplinkou. Vuo komelē anuo bova dēdeliausē, Ringuo pērķta, kap kuoki riuoģla su apļielosiuoms kuojiem. No tad ons ķāp pradiejē juodēnietē, tuos smarkiuos panuos ēiķkuodams, tad trejus metus juodēnietē ēr niekamē, sokdams rata aple ļiaulius, tuokiuos smarkiuos panuos narada – ne Kortavienūs, ne Radvēlēķkie, ne Staēiūnus, ne Līģomūs, ne Ģaļ-ēiūnūs, ne Korļienūs. Nķ, kas ģal vēsas vēitas somēnietē. Tķķp ons atsētrēnkē lig Rēitava. Joģ nu senuovēs īr tuoks ģarsos, kad rēitavēķķ ļmuonis onļoulēņķ apģamās īr.

No, ēr atrada pana, kor anam lig ausēis bova, vuo sostumtē-

nē ont vēina dīva. Nusēvedē anon i gērē ēr ta raun medius kap meška. Ons tik ousta sok, dīpīaugas, jōukas, tuoki radēni radēs: mosiet anam akies ūokēnie tēi anuo vāka mēļpēnā, kor so vēino ronko mūrus varta. Vuo mergē dā nadēdelč ņnekonti tabo-va. Tas anam tčp pat pri ņērdēis. Ons lioub sakīs: vuo jč kas muotrēduosiemš lēiļovius ēdīpjaustītom, tad anuos ņmuogaus i apmauda navestom ēr tēkrā daugiau darba nudērbtom.

Vēino ņuodio, pana patink, dalēs nagērdieta dēdelē, tad ēr pradiejē vaikis mieglautēis. Kāp ons paklausē: „Mergelē skais-tiuojē, ar tekiesi oļ monēs?”, ana atsakē:

- Jē.
- Tad ađ tamistā patinko?
- Ana saka:
- Nojē.
- Ar mīliesi moni?
- Kāp tad.
- Jog ņanīsvuos, ņērdelē?
- Mosiet.

Tuokč muotrēdkā, aiđko, nier kuo lēiļovi rautē, ēr ons palēka kontēns bagalēnč. Parliekē ont sava riuoglas nomēi, đauņč so-tvarkē bota, padavē oļsakus ēr nuliekē i Rēitava tuos smarkiuos, vuo nađnekiuos patiuos parsēveptē. Rēitavēdč tievā ēdkielē ves-tovēs, nieka nagailiedamis. Ūņē, đuoka, gierē, jiedē svetelč kēik dūđē truođka, kēik skēlvelis prijiemē. Tčp anēi baliavuojē tris dēinas, tris naktis – kap tuo dainie. Atčjē gals, rčk vaļioutē nomēi tuo naujē gīvenēma pradietē. Jaunāsis juo ont sava tuos riuoglas puo pērmo, vuo jaunuojē tatā vaļiouta vaļiou, pati vaļnīēiuo; tievā pakinkē puora baļninēēniu komeliu i malia-vuota brēka – tuokei anēi galinēč bova. Vuo do vēņēmo palīdu paskou lēk dainioudamis, vuotegus aple galva sokdamis, vuo vēsē tuos posiaukelēs ēdtruođkē, mat posiaukelie vaiđēs būs.

Vaļiava vaļiava, ēr jiemē tēi palīdā đaudītē ēd puđtalietu i dongo ēr đauktē vēso galvo:

- Jau posiaukelē! Jau posiaukelē!

Ēđgērdēs tuoki ermīdēri, jaunāsis, kor bova puo pērmo pa-juojēs, pargrinā ēr, pasēlēnkēs pri sava patiuos, saka:

– Trauk, balondēli, kon tori isēdiejosi, rčk palīdus vaiðintē.
Vuo ana morksa ont veþēmo ēr vuos prasēþiuodama saka:

– Jē, kon traukso, ka nieka nabier.

Jaunāsis, mēslīdams, kad ana tčþ sau nuor pajoukoutē, ēr saka, ousta sokdams:

– Kad nieka nabier, trauk ton kumpi vērta.

– Sojiediau, saka jaunuojē.

– Vēsa kumpi sojiedč?

– Jē.

– Tuoki dēdliausi?

– Kas tēn tabova kumpelis trejūm meteliu kiaulelēs.

– Matiau, saka jaunāsis, kad i kiuocali muotinelē diejē kepta þonsi.

– Ar so vuobūlās?

– So vuobūlās.

– Sojiediau.

– No, tad douk ton verðiena. Dvē ðlaunē, matiau, muotinelē vīniuojē i druobolē.

– Sojiediau.

Atsēlčdosi ēðvīniuojē druobolē – babova vēins stēbēkaulis, na vēsā nugriauþts.

– Pabēnk, saka anam, ton kauleli atkēðosi.

Kor ons bēngs! Anam plaukā ont galvuos stuojies. Tēi palīdā pagērie ēðsēvartaliuojē, riekau, ðauda – lauk tatā vaiðēnamis.

Jaunāsis dar prisēmēnēs klaus:

– Vuo varðkē benē isēdiejč?

– Kuoki ana bova?

– Dēdliausē.

– A so kiauðčs ēr razinkās?

– Ta pati, – saka jaunāsis ēr jau dþiaugas, kad nuors so varðkē anims bornas oþlēpīs.

– Sojiediau, – ruokou ana, – skani bova.

Ðēs tik ronkuoms sopluojē ēr, keik pabovēs, dar saka:

– Douk bēn karvuojo!

– Vuo kuoks ons bova?

– Masta þlatoma, posontra ēlgoma.

- A so cokerkuoms aplēpīts?
- Jē jē – so cokerkuoms!
- Sojiediau.

Jaunoujou ēr akis pabala. Atsēdūksiejē varģēlis ēr, ꝑada atgavēs, saka:

- Rēskem nuors ton baēkelē alaus, pagērdīsuma palīdus.
- Jē, kad toḗti.
- Ēr ton ēḡgierç?
- Nadaug monēi bakliova. Kāp daviau so kumḗtē i dogna, ēr ēḡliekē ontrāsīs gals, ēr bamaꝑ ne vēsos ēḡbiega.

Ons, mēzerējē, anuos jiedroma nabova par vestovēs pastebiejēs: ana mosiet oꝑ peēiaus oꝑlindosīs jiedē, vuo ꝑri stala ēiaupies ēr tropēnelius lasē, kad kavalierios ēḡsēgondēs napabiegtom. Stuov ons dabar kap tas pakaruoklis ont kaklo ēr veizas i ton sava patē akis ēḡvertēs.

– Patelē, patelē, – saka jaunāsīs, – vēskon sojiedç, vēskon ēḡgierç... Kon dabar barēks darītē?

– Jē, – saka ḡi, – najiesi, vākāli, nadēktousi.

Kāp tēn pasēbēngē so tās palīdās, kāp jaunēijç givena, kāp anēi sogivena, nieka naꝑēnau. Ar anūm vākā mūrus vartē, ar, natoriedamis kuo jiestē, bado ēḡstēpēniejē, tçꝑ pat naꝑēnau. Nagērdiejau. Ton tapapasakuoju, kon tēkrā bovau gērdiejosi.

Kobēlios Justīns

KĀP RĢK VĒSKOU PADĒRBTĒ

...ka nuori Ēemaitējē padērbtē,
rĢk turietē daug vondēnū
i nemaĢā ĢĢmēs...
krūvas akmēnū
rĢk vēsor suvēlktē
i stombio Ģvīro aba smēltē
ēlgus kelius iĢpēltē,
rĢk daug daubū iĢraustē,
kalnū kalnaliu iĢkeltē,
ka par tas lonkas i daubas
biegtom opalĢ ūaltē, –

unt vēskuo tuo kĀp nuorintās
dā turiesi uĢtēmtē Ģema dongo
i sunkios debesios paleistē,
ka Ģtom i Ģtom vēsa rudini
par Palong...

dēdēlĢ sunkĢ būs mon
pripēldintē vēsor tēik mēĢkū –
tumsiū eglīnu, ūvēisiū berĢīnu i maĢū krūmalīu –
dā laukus keista ūvēisa apūvēistē,
vu kokemē torgou rĢks mon sulīgtē raistus,
kvapus nomū i Ģemēs,
i dĢiūnontē ūēina...

Ēemaitējē / Ēemaitēlai

bėjau i pamislītē, kâp rĉks
tēik muolē daubuos prikastē, iðmintē,
iðdegtē tēik rauduonū plītu,
ka unt kuoþna kalnalē stuovietom
pu maþa baþnīēē, –
ak, anou dēina Valonēios dâ lēipē:
rĉk itaisītē anam Varnius
i vēsa vīskupīstē...

þmuogau, kamē to gausi tēik laika,
ka tēlptom vēsi karā,
deðimtīms marū
i sukēlēmā, –
jug ðimtās kartu
spies tavēm upplaktē
i Kaunē pakartē –

kas apsakīs, kēik rĉk vēitas,
ka vēskas, kou dâ padirbsi,
sutēlptom –
i þali þuolie, i kraujē laðos,
i tas untâ liūdnos þmuogos,
kor stuov unt Bartovas tēlto – – –

IÐ SKAUDONTIUOS GĪVĪBĒS

Kas mon īr, ka nebgalio
viejou priðās papūstē,
mēðkū pri Darbienu isiūboutē, –
jau dongaus nebgērdo,
þĉmēs nebuþoudo
i springst mon gerklie
sunkĉ updērbtuoji douna – –

nebmuoko vondēnū
i kalna pavarītē,

254

debeš plaukiuo kor nuor,
pasileidē – nesuganītē...
dā marēs, saka, pri Klaipiedā
vakar susmērda, –
tievali, kou eso ađ prisidērbēs?

Vākali, vākali,
vēskou ēsi mon poikč iđtaisēs –
kalnū kalnalč lingou,
gol sūnalč pri raista, –
puolie nepeļ,
opalč nebieg i kelč nedolk,
đnīpōt ognēs, nebēld, –
gīvos, ka nuori, i vundinis polk, – –

i dā onksteinās kuopna rīta,
ka saulelē keltomēs, par kēima tekietom,
pru ađaras rčk prađītē...

Sakau sau, – su duoromu nebūs, –
i nusišpjuovēs tris kartus i kertē,
i Vainiuodē iđmuoviau
liektovu kēlstont klausītēis
aba geļkelē stuotie su Olmanio
senēiu alaus pagertē – –

pu naktēis parsiradēs
đlapiūs điaudūs guliejau palaidā
ba þada i ba varda, –
tad prasidiejē mon atlaidā:
kuojēs takās apčjē,
krūmalč akis upvērta,
ka suprastē nebgaliejau,
kou dongos mon sapaliuo gērts, –

Pemalč / Pemalēlai

tumsi medē aukštībīs ūpē, dejava,
raistā pu nogara gurgiejē –
sakiau – paskutiniuoji jau,
ka ūirdi ūaknim
tēp skaudē suspaudē
onpols sens unt krūtēnēs iđaugēs, –
đauk dabā to nesiđaukēs
dongaus ūvėisuos, ģemēs teisībēs
aba cīrolē maņa vėrđ lauka...

Naktēis bruolalē
nu ģemēs ronku pakielē,
par mēđkus neđē, ģėiduojē,
ūvėisē mienou mon ūvėitē
i ģvaigđdie đaltuoji, –
ka ģėlēi ģoldē,
takās, kelalē i spīģlēs ūģkluojē, –
stuvon ousis pri đuona
i ģlaudas smēltē viesiuoji, –

ģluost dėinuos merga ūvėisē plaukās,
ģoud, đnabđd atsiklaupusi –
lauk dā –
saulelē par ģroudus tekies –
metelius dā pakintiek – lēka nedaug –
stingtē speigūs, pūtē pelkies,
kaimās degtē, pelēnās liektē,
pamestam unt ūvēntuoriaus ģulietē
a krēstē parđautam daubuo
pri đatiu aba Muosiedē, –
pakintiek, pabūk dā – ģug lēka tēik nedaug –
tūkstantiu tūkstantē laukamū,
laukontiū – –

ađara iđtrīđka i ģerklē ūģspaudē, –
negīvendams vēskou tēp aiđkē ģegiejau –
ūģ dūđēs ba vēitas, ūģ kaulus
ģaģėiduokiav vedo, medēs viejau...

Ka rītmētie ņēmē atdēla
i trauklapč rasuojē pri taka,
lakstīdamē vākā rada
dā gīva muni, bat ōvaka...

Vel's īr kuojies – rokouji –
su daktarās rčk pasitartē, –
grčtā ratus kinkik,
prisikrauk duobēlū gardēs –
ē par Muosiedē kūlius,
pru Salontū ņīdus
i Kreting bedardus – –
dēlkuo vēsks tčp pakrīpa
i mona stēprībē tčp bjaurč nulinka? –
lai pasakīs mon
Veēiū ņuolininks – –

Pontiu susijousēs Jurgis Umbraziejus
pri ōaltū mūru saulelie besiedis,
douna mona, sūri atvēptini
ne jiedē, bat pērtās laupdams dailč valgē:
– Sūnau nu Korōa,
tau muotrēōkas rčk
i trūkst vēina balkē...

Plakdams gēnīau komēlelē nomēi,
pru rūpesnius ni kelē, ni dongaus,
ni Muosiedē lēipu nebreģiejau, –
pargedēs vēsos kap maita –
gintims kou sakīsio ņemaitiu? –
ak, Jurgi Jurgi to, Umbraziejau...

Latvems malousiu:
melns vels trīlēktamē ompiou,
kaujas gars pri Saulēs
būs mon galva praskielēs,

Pemaitč / Pemaitielai

balki iðlaupēs
i pri Dorbēs
(ka nieks neatkastom, nikomat nesupūtom)
Gēlēi ikēēs i dorpēs, – –

Metā ʒs, kap vondou dēinas plauks,
bat ka tʒp bovē būtom –
nevieris mon
ni vākā, ni rogʒ, ni lauks...

Tojau pu dēdēlē kara
iðejuov, tievali,
Latvējēs mēðkū kērstē –
eglēš lig dongaus tomsʒ þalēs,
atsivertēs leduos ivēizi vēŗðu –
susiūbov, sudejov – i traðkiedamas –
skersā unt Korða vērst...

Velnē viepotēnʒ – lig ðakoma –
speigā gelþēnʒ, –
korav lauþus,
ðerav ðakuom –
ognēs – gēiduodama dziesmas – kap latvʒ –
ðuok i apðalusi dongu, – –
kēla dūmā, ʒjē i ðiaurē platʒ,
joudā uþkluojē
Gruobēnē, Saldus
i posi Lēipuojēs – –

Vēsks i kaula suðala, mēðkā mēigt,
speigūs nebñubund, –
klausuovies vedo susiedē,
kāp gēlēj – liguo pu þemim –
naktims Rīga vuokēðkā dund...
Pjuoviev, kaliev, taðiev i statiev

258

lig pat naktū joudū,
parsivediev pu patelē,
aplēpuov vargās i vākās...
dailč ið vedoms kamēnū
dūmā unt Skouda rūka,
tikta rousta kramēs balkiou
jiemē i toukart pritrūka...

Dēltuo i dabā îr daug tukiū þaltiū,
kor pu nomus naktîms valkiuojēs
i pru skîlē mon i galva lend –
Karaliauēiou sukel mara,
Lēnkējē uþtvinda,
nu joudū vondēnū
ðimtās totuoriu atvara
i latvems aba ðvedams
skelb kara, –
ger par naktis, keikas, spjauduos,
jied paskotēnioujē douna,
prið Kaliedas su þousîms apgol Rîga,
ðvintont nu strēbū atmuð Seda aba Skouda,
Vu rîtmetie nusibēngē
i nelaisvē mon pasidoud –
ē par Vēlniu, par dauba Ðvēntaragē
trauk lînont svçkatas taisîtē
i Medininkus aba Taura raga – – –

galvelē mona, kiaura to kramē,
kâp að, kâp að pasiēlgau
joudū alksniu, paupiū, vākū
i gîvenēma – ðvēnta i ramē...

.... îr, bruolâl', tçp, kâp îr – i kētçp nebūs –
kap ðēndēin, par omþius, tçp vakar, –

Pemaitç / Pemaitçlai

krēs lapā kapaliūs, puolie supūs
ē medč stuovies – kap sūnā, kap vākā – –

veiziek – vēd̄ ģarda ģaibās blezdingas nard,
nu tapaliu poukū kelalis būs balts –
unt sunkē vasaras dongaus
akmēnuorč ūpmērōtus vardus iōkals, –

i girdiesem, kap mēglas čn, kāp laukā bund,
tik a galiesem tčp gēlēj iōgērstē,
kāp perkūnālis pu ģemiem sudund,
kāp tīlč pru tarpus smēltē bērst...

tuo dongaus aukōtoms, tuos ģemēs gilībē,
kalnū kalnalč, daubuos – daubalēs,
kels – akmu – medinis dēivalis –
vēsks tčp sukēba, vēsks luopās lopus
iō skaudontiuos tava ģivībēs...

ĢEMAITIU KAPALČ

I.
Ģmuoniū neblonkuom' smēlguos mara kapalč –
uģpielē i anus takā, dolk pru anus ģvīrkelč,
plaun ir ģriauģ anus senē ōaltē opalč,
pūn ir vērst ģemīn krīģč sukrīpē kelē – –

Tēn ģemougēs sērpst – kap kraujē laģelč –
ir bokōtē drēiģā unt kūlčs ōēlduos saulelie,
kap mēslēs iōlaksta, nu ģivūju kavuojēs –
tēi mara metelč – nekrikōtītē vākā smēltelie –

Tēn ģmuogos sustuoģi, – tčp tīlč aplinkou, –
tik ōnar, rokujēs sau kaģkou lazģīnu lapelč –
ar anēi pasakuo kou, ar anēi atmēn kou
iō laģū laikū – iōgērstē nebgaļem...

Pareit ið tēn mamalēs, par aploukas senelç,
unt prigrinda sied, veiz pru longus ēlgā,
kāp lītos þardēinuos līn, kāp dþiūn doubuos lēnā –
tik mes – gīvējç – ið niekor pareitē nebgalem...

II.
Iðtrīðka saulelē, dongos deg, gīvenēmā bund
ir debeselç kap jautelç nu Darbienu çn, –
mūs darbā, mūs vargā jau gelþkelçs dund –
gīvena suoduo þmuonis, bat nebgīven...

Bat saka, ir tēn aug krīþelç ið aðaras vāka,
saka, ver tēn ðirdi suopol' kalavējç, –
paðvaist' kap Kristaus kraus tēn deg...

Do þuodç, sak, gīven tēn – „vrag naroda“ –
baisēnē uþ þmuogo, joudēnē uþ kaltē, –
þvaigþdie þemaitiu, to kieli paruodīk
ir lçsk anēms mumīs prisikeltē.

III.
A þvaigþdie mirkēiuo, a deg dūðelē,
a medēs tomsuo þībēiuo akēs vēlka, –
ni þēnkla kuokē, ni krīþiaus, ni takelē –
kāp jums, bruolelç, ēe mēiguotē ēlgo!

Kāp ðvēit tēn mienulis, kāp lapā blēzg,
kāp ðalts sidabros unt ðērdēis jums varv,
kāp suklink paukōtis gīvos lēzdē, –
kas beatspies jūs pavardēs i vardus?

Par naktis vēinē, par dēinas vēinē –
nematuomē, neþēnuomē – su ðaknīms þemie,
su laisvē unt kakla, su muotinas pēino,
so ðaltuos smēltēs saujeliems...

– A gērdat vēdurie naktēis, kāp þemē
ið mērtēis keltēis vadēn? –

– Ni pēnkla nier, ni krīpīaus, ni takelē, –
tad kāp mas pareisem ið tēn?..

SCORPIUS

Grāpinā

Tçp sunki, tçp lēngva, to meilē mona,
to rītmētie mēgluom çnunti saulē, –
neðtiuo nuneðtiuo tou lēngva sunkoma,
kloptiuo sukloptiuo – uppēltom saujuom...

Dērbtiuo padērbtiuo tievēðkē tau,
kap kelius ēlgus nuvargtiuo vargus –
girdietumi – tēn mediūs viejç ūpau,
tēn lītos nu stuogū varv...

Opēs paleistiuo, pakluotiuo tau laukus,
unt Lūðēs kabintiuo ompēna ðvēisa –
vakars tīliedams kap tievs prisiglaustom,
vēskou atmēnēs, savēm upmērðēs –

Iguo bruolis Los Angeles ðvintont
dietom sudietom pu þuodi, pu varda –
biegtom anēi, ba sparnū liektom into
the wild wind – to Siberian part.

Ið Lietuvos girdēt: per ðaltā stepēs dangø
þvaigþdēm nariuotas ropðēias Scorpius,
giliai po þemēm bunda kosmodromai –
o gal kanopø dundesys artējant ordoms?

Tai mūsø laikas... Bat uns kap smēltē bērst.
Ið tīluos tīliausis, gēlomū gēliausiu
þuodi – kap līto – nuorietiuo iðgērstē,
dā būtē, nutēltē, dā jaustē – – –

ANĒMS

Dā dabā anēi pri aukōtū eglīnu stuov,
dā dabā iōčn ōvintont medēs takās –
tēp sunkos anū dongos – ņems, kopruots –
tēp lēngva smēltē – kap anū laisvē, vakal’.

Kāp ņemaitijuo kalnus gēidont kel,
nu ņemēs plieō i neō, i jaunas galvas gold –
suūņau mēōkā, sudejov – vērp epoōlē
i krimt lapelē – like a silver, like a gold...

Kāp speigā spaud i spind, i viepēs gērgōd,
ka laukūs laist sēdabra ōvēisa platē
mienulis tas – ēe plauk, ēe stingst unt bērpēs
i veiz, i veiz anēms i ōirdis ōaltuoms naktīms

gēlēi gēlēi. Dā gēliau gel mon, skaud –
ka pādals kēlst, ka sunkē dērb saulelē –
tēp gīva dvas’ iō ņēmēs čn, tēp aug
ta anū tīl – pri raist, pri mēōk, pri kelē.

Ka vasar anus glaud pri savēs, goud –
ēe lēngvuo mērt’ – ēe bruolē – bērpā,
ēe tievos – klevs, ņuolelē kuōņna – sesou,
ēe viejē ōlam kap ōēltē sparnā...

Viel laukus skalb, viel merk tas lītuots rodou –
pru vundinis ni kelē, ni suodna nebmatā.
Kuoks tomsus laiks! And never goes tomorrow,
tik vēsomat tas ompēns anū dabā dā.

Dā dabā anēi pri aukōtū eglīnu stuov,
dā dabā temstont parēn medēs takās –
nesak, ni kuok’ ta ōvēis, ta anū laisvē bova,
kāp anus ņemē glaud, kāp leidas anū vakars.

VALAKU BUOĒIOS SU PONDĒIVO ROKOUJĒS

Vieðpatie dēdēļc ōvēnts,
To aukōtā tuoks vēns Pats –
ka dongou debesuitius ganā,
ið apatiuos veizous að.

Veizous ið ōlapiū sava Valaku,
katrus mēōkā laik apkabēnēj,
pavasarçs ēe vundinis tivoliov
lig pat aprumba monēi.

To dailç debesīs sau gulnieji,
pariemēs neskosta ðonda.
Va negalietumi mon padietē –
tus vundinis pajimtē i dongo?

Juk Pats matā,
kāp griuovius kaso, opalius rauso –
a ne pinkiuolēka metu jau būs –
nepaded nieks – vondou monēs neklausa –
uðtvankas plaun i atgal plūst.

Va negalietovev vedo tus dumbļus,
tus varliū maurus, gerā sulīgē,
unt ēivuoms kvepontiuos Erlas
ið mona ðemuos ðemēs iðvarītē?

Biegtom sau vundinis laukās,
tīlç sau griuovçs gurgietom –
að ðalçs karklās dþiaugtiuos,
To kontēnts unt monēs veizietumi...

Þēnau þēnau... To mon nepadiesi.
Tik ōçp sau – unt jouka – sakau.
Vēns Pats tuoks dongou ēsi,
ne vēns unt ðemēs að Tau.

Tik sau patem ađ eso tuoks,
kors kerus raun i griuovius kas,
kol skūra vundinīs atmērks
ē mčsas nu kaulu atđuoks,

kol vēsus iđčs mona gars –
kāp pađals čn pru dērvas ausi –
kol vēdou dā tas mielēns spirits degs,
ađ līdēmus plieđio i ņemē rausio.

Tuoks velnēđkā vēns
i sau vēns pats.

MAMALĒ VEIZAS I KĒLSTONTĒ SAULĒ

Unt mēđotēs, unt mēđotēs
kēlst jau saulē unt mēđotēs –
vēsa đvēnta, vēsa skaisti.

Unt mēđotēs, unt mēđotēs
krimt jau rasa unt mēđotēs –
vēsa gaili, vēsa skalsi.

Lek bētelēs unt mēđotēs –
kap kolkelēs – unt mēđotēs –
vēsas greitas, vēsas skaudēs.

Sērpst ougelēs unt mēđotēs,
unt kimsīnu, unt raistīnu –
lađaleļč kraujē.

Unt mēđotēs, unt mēđotēs
plauk pu vēina, plauk pu vēina
debeselč jaunē.

Pemaiļč / Pemaiļei!

Debesleļ jaunē, vākoleļ sprauņē
çn par dongu, çn par dongu –
vēsi muotinā unt ronku,

vēsi muotinā unt ronku,
vēsi Pondēivou unt kielu –
gili þemē, gēlos dongos
pēlnē vākulieliu.

VĒSOMAT METĀS SEPTINTĀS

Ðēltās i trakçs pavasarçs,
ka latviu skaistals uppēl dongo
i vēsor varlēs kork i kvark,
liob iðçs buoēios mona pagriuovçs
oustītē iðsprugosiu karklu.

I nebova ni vēina tuokē karta,
ka tīlos vakars anuo nenuðautom,
vu viesols kuoks atliekēs
unt eglēs nepakartom.

I vēsomat gīva lçduos
mas mēðkūs anou rasdavuom,
jau minkõtuom apējusi kerpiem
i stuorā apkrauta ðakuom.

I vēsomat unt Velīku ðvēntū,
ē vēsomat su berþū þalçs lapelçs
veþē veþē anou i Muosiedi
(traðkont pu ratās rīta ledelems) –
atsiþadietē arkliū, pēivu i dongaus
pu lēipuom,
pu aukõtuom, pu ðvēntuom...

I vēsomat metās septintās –
kap ēivas – vēsos balts,

266

liguo opalç – vēsos ðalts –
uns cara gelþkelçs parçdava,
jau ið tuola aukðtā muojoudams
supliðosçs tapatībēs puopierçs,
doutās Muosiedie ðvintont
jau senç –
pu þemiem.

DOUBĒS

Pats gerāsis dalīks unt svieta īr doubie –
jou daugiau jemam – jou ana dēdesnē:
tik anuo to būsi vēsā neprēklausuoms
nu dēinuos ðveisuos i nu gīvenēma.

To dailç guliesi tēn, aiðkç suprasdams,
ka vēðou vēsks gerā, teisingā tebie –
laisvā dongou debesç plaukiuo,
ðlam mediūs jaunē viejç...

Nieks nikomat þemaitems
i þemē kastēis nier draudēs –
bova doubēs gēlēs – kap gēismēs,
kap griaumedç – raudas.

Mums gerā īr, ka torem
doubēs, doubas i daubas, –
doubuos – kap gīva – ðuok ognēs,
daubuo þalāsis baub.

Gēlēs i platēs mūs þvīra doubēs,
kor vondou – liguo jau mērēs – sunkas;
nier anuos kaltas, ka aklas, –
skēist mienou i mēslēs sunkēs...

Pemaitç / Pemaitelai

Dā nieks pasaulie nier kasis
doubēis gēlesnēs up dongo –
neþēnuom geroma geresnē
kāp goltēis unt vakara ronku...

Ka marðkuonās viesçs upkluos
kap þuodçs – jau paskotēnçs.

KAS ÎR UNS TUOKS?

Uns sakuos tēkrā esous tas,
Katras pu Korða egliem periejuos.
Dā dongou nematont, bat þemç jau þēnont,
I sava gīvībē veiziejuos:

Pru vēina ðuona Bartova plauk,
Pru kēta – ūþau līviu viejç.

Uns stēgavuojēs Seduo su þīdelçs augēs,
Kap vēlna bovēs iðkarðts, suðokouts,
Uns su þiuogās pri Latvējēs ðēinavēs,
Kol gerklie omþēnā ispringēs akouts.

Tçp daiļç Kalviūs surokouts,
Vu Papēlie su kurpiem pakavuots,
Dā dabā kuoþnuo truobuo spalçs bērstus,
Tēik metu mints i plakts, i kolts –

Matā, uns esous vundinis paðauktē,
Ka vēsor ēistā ðaltē biegtom,
Kap vargus þadous kūlius uns apartē,
Ka neþīdietom niekor.

Uns þmuogaus ðirdie galis būtē,
Kap nekalts kraus i þemē nulaðietē.

Uns vēinuo dērvas pieduo telpous,
Tuo pieduo – vēsos sviets.
Par pēima kirvie muokous iōgīventē,
Vu vasara unt dalgē ōvēistē,
Priaugt' pri berpa liguo pēntē
I galvuo susisoktē vēita...

Tas pats iō rīta kēlstūs Ņaukliūs,
Bat temstont galis kētčp atsigērstē
Pēbruokūs, Ņatraminiūs, Daukōiūs,
Prapēltē Ņerkōniūs, mēigtont mērtē...

Kap dvasi iō durpīnu čnous,
Vu sapnūs būnous latviu kerpē,
Uns jauna ugni gīsluoms genous,
Apaktē galis, galis prisikeltē.

Sakīk vēinam, sakīk nesakēs,
Kas tuoks galietom būtē, –
Kap dērvas gars, kap muolē ōaltis,
Su lapās kors negal supūtē...

Ir up teisībē uns numērt' negalis –
Pats esous tēisa;
Guldīdams galva up tievaliu pēmē,
Vākams atimtom ōvēisa...

Uns naktims tarduoms nesous nieks,
Bet vēpams galis būtē vēsor,
Kor dēinas plauks, kor viejč lieks,
Kor speigā ōvintont pēmē aptor.

Uns sakuos tēkrā esous tas,
Katras pu Korōa egliem periejuos, –
Dā dongou nematont, bat pēmč jau pēnont,
I sava gīvībē veiziejuos:

Pemaitc / Pemaitelai

Pru vēina ūona Bartova plauk,
Pru kēta – ūpau līviu viejç.

PARÇNONT LIG PAT DABĀ *Mukienç Danuțç*

Saka, pri Apoulç mumis tonkart matē:
vepēmā pēlnē auksa i sēdabra –
ðaltūn pelēnūn. Çn dongos nu ðatiu...
Īr vēsks ēe liguo dabā.

Pri ratu runga velkous kap ðou –
kels tuolēms i kruonikas. Nuvargēs
ðērdēis pasmokusiuo terbuo nēðous
að skarba – Erlas, Bartovas vardus.

Tēik omþiu tēn laikūs prapoulēs
kap sapnie, kap Ziemgalas laukūs,
að tiktā gīvenau ēe pat uþ Loubas,
kamē nebsulaukdams savēs laukous

parçnont nu ðvēntuosēs vuos praauiðos
senoujo minkiu kelio. Pabēngos darbus
veizous: deg klevūs vikingu auksos,
vērp epuðies Korða sēdabrus.

2018 m. vasarē 28 d.

KAS BOVA TA ĢVĒISA?

Mēslējo, ka sunkiausç suprontamē īr paprastēiļç dalīkā: ēe anēi skaudç iðkēlst, ēe viel kaķkor gēlēi nugrimst, ēlgam laikou doudamē tau ramībē.

...bova pats dēdēļç karōtuos vasaras vēdurīs gal kokçs 1962-āçs metās: að jau pabēngēs pērmoujē klasē, vu bruolis Kastis – tris. Tretiuojē bruolē Tuoma dā nebova, posontrū metieliu sesou Zuosītē mērusi pernā rudini nu kraujē uķkrietēma, felēerç par speigus suleidos parðalosiu vaistū... Lig pat vakara veþiem ið lonkū ðeina; pargērgþdēnos paskotēniouji veþēma, jaunous i baisç stēpros, kap mon toukart atruodē, tievs dþiaugies, ka ðçs metās atiemiem ni laða lītaus negavusi, kap paraks traðkunti, gal uþteks karvç par vēsa þēima, nerçks ni ðiaudū primaiðitē. Iðkrausem i apsigriebstīsem rītuo, – pasakē tuoki pat jauna mama, nusitraukē nu galvuos pluona koskelē, nuportēna prikēbosius ðeinus. – Ðēndēin jau esam dēdēļç nuvargē.

Nesenç statītuo, dā kvepontiuo naujçs roustās truobuo kap i kuoþna vakara suklaupiem kalbietē puotru. Mon liob patēks pri longa ðalēp tieva padērbta sunkē soulalē, bruolis kaþēn dēlkuo liøb taikisēs artiau duru – gal ka grçtiau galletom mautē pri kelē, kor anuo jau liøb lauktē vēinmietis Taurinskē Liudvis. Mama bova tēkrā tēkunti, ni suprastē negaliejē, kāp gal nieka nebūtē, kāp gal þmuogos i nieka nevierītē. Pabēngos malda i pasakios „amēn“, pajotuom, ka vēsor īr dēdēļç tīļç, kaþkāp par daug tīļç, vu truobuo palēka liguo ðvēisiau. Paveiziejau pru longa: stuoginies duris bova lig pat gala atdaras, tarpēkē kap nupieðts stuoviejē neiðkrauts veþēms, pri būduos, iðtēisēs priekēnēs ku-

jēs i unt anū pasidiejēs dēdēlē galva, guliejē mūsa ņou Riekss i veiziejuos kaŗkor tuolēi i laukus. (Maŗouji ņonāti Puksi, tuoki linksma i pati gerouji vedoms su bruolio drauga, pēnā vasara ņidintiuos bulvies jau bova nuŗavēs Daukŗiŗu tarŗbēnē ņkē de-
rektorios Lēnkauskis – ņŗp sau, medŗiuoklēnē ņautova taiklo-
mou iŗmiegtē.) Par apibarstŗta ņēinās kēima, ni veizietē nevei-
ziedams, ka ēe pat gol ņou Riekss, lietā lietā ņokava ņermos triu-
ŗis, vēs pasironkiuodams ņēingaliŗu i joukingā, nuosi suraukēs, anus
kromsnuodams. Iŗ kor ēe tas dā atsirada, – pamēslējau, – jug
tievs vedom senŗ bova uŗdraudēs triuŗius augintē – vēs liobau
uŗmēŗtē anus paŗertē...

Bat ne tas triuŗis bova keistiaussis dalŗks, vu ņvēisa, vēskon ton
apgabusŗ. Ana bova dēdēlŗ ņvēlnŗ, pasakŗtumi, ka minkŗta, ana
ruodies lēngva, bat anuo bova i kaŗkuoks didilis sunkoms, bova
skaidri, nuorintās i panaŗi i pēina. Iŗsigondau, ka ana gal susi-
trauktē kap kuoki krekēna, uŗgoltē, uŗdusintē, dā gŗva palai-
duotē... Vēstēik jotau anuo neapsakuoma ramŗbē, vēsŗ su vēsās
sugŗvenēma, atlaidus, nesibēngunti vēskuo geroma... vu gēlēi gē-
lēi, patemē tuos ņvēisuos dognē, galiejau iveizietē mon dā maŗā
ŗēnuoma skaudoma, dēdēlē i sunkē vēsŗ nelaimē, bjauri vēskuo
ērēma...

Supratau, ka ēlgā veiziedams i tuokē ņvēisa gali apaktē, i uŗ-
simerkŗiu. Nuorintās i neveiziedams vēstēik matŗiu, kāp jauna
mūsa mama priŗn pri longa, atsidŗst i saka: „Pondēiva galŗbē,
vakalŗ” ... „Je je, ne kētŗp kāp”, – atētar anā tievs, bat junto, ka
trauka petŗs i veizas ne i ton ņvēisa, vu kaŗkor i diedēs Konstan-
tina priŗ savŗtē nutinkavuota sēina. Uns viel abejuojē. Kāp liob
sakŗtē senuoji mamunē, uns apēntās bova valakinis, turiedama
galvuo Valaku suoda ņalēp Kernŗ. Tuos suodus ņmuonis gŗve-
na pri pat medēs, vu ņemēs bova gavē parcēlioujint dvarus pē-
muos Lietovuos laikās; vēsi kernēŗkŗ kaŗēn dēlkuo mēslējē, ka
valakēnŗ ņŗ baisē eretikā, negerb ni konēgŗ, ni svetēma torta, ni
Baŗŗnēēs... Tiktā pu daugŗbēs metu, ka Vēlnŗiu gulies opera-
cējŗ, tievs paklausē: kāp, Justi, misliji, a tēn kas nuorintās bo-
va? Iŗ karta supratau, aple kou uns. Ne akis, bat jau ņirdi, par-
vierē ta ņvēisa – iŗ patiŗ anuos gēlomŗ veiziejuos i vedu pati
didiuojē nelaimē – mērtēs veiziejuos...

Ka mama sakē tus puodius aple galībē, pajotau, ka ana jau susitaikē, atleida p̄muonēms, svietou i patem Pondēivou ūp tuoki p̄iauroma, ka atiemē anuos kraujē lāda, anuos vāka... Dabā ana apētās galies gīventē.

Stuoviejau vēsus sustingēs, liguo ēe jau nebūdams, pri tuo vaikistēs longa. Nereikiejē mon ni i lauka īdētē, p̄enuojau, ka saulē jau ir nusileidusi ūp Valaku mēdotēs, ka jau ībloka skaudos tuo dongaus pādalē rauduonoms, tik pamēslejau: ka p̄en, a tuoki pati ōvēisa dabā ir mamunēs bērpālie, tarp tū aukōtū ōimtamietiu bērpū, ar ana apgaubē mūsa mukikla senamē Muipininka gīvenēmē, a dā matuos dēdēlč aukōtas meistra Būtēs padērbtas soupinēs, ar ana ūpčjē, nupluovē mūsa takus, katrās lekam pri Erlas, ar ana gluosta nu Daukōiū par dēinas pru mumis dolkunti p̄virkēli Poudkaliu malūna linkou, vu paskiau i Skouda, a ta ōvēisa krimt i unt baltuos Muosiedē ba p̄nīēs, i p̄ali anuos ōvēntuorio, a leidas unt Seduos, ūlakiū, ōtatiu, unt latviu Vainiuodēs, unt Lēnkēmu i p̄vejū ōvēntuosēs?.. Tuoliau jau nebgaliejau regietē, tuoliau dā nebovau bovēs...

I toukart vēsa muni sujiemē baimē: vu jegu ta ōvēisa nusilčda tiktā i mūsa kēima, tiktā unt mūsa truobuos, stuoginies i kūtēs, tik unt mūsa prūda karklu, tiktā i mūsa gīvenēma – atskirē mumis nu vēsū nu vēsa svieta i dabā esam ēe anuos ikalintē, ūprakintē i nikomat niekor īd ēe nebīdčsem...

Atsibodau liguo īd kuokē sapna, liguo īd ka p̄kor dēdēlč tuolēi būtom kas sugroupēnēs. Kēms neskubiedams tema, unt vēskuo leidos ōēlta i rami vasaras naktēs, girdiejuos, kāp ūp Valaku mēdotēs pru Loknēs pradund traukinīs i Lēipuojē.

Nikomāt daugiau nesam aple ton vakara i aple ton ōvēisa rokavēi – liguo kas būtom ūp gīnēs, liguo tam ni varda nebūtom, liguo ana ne gīva dvasi, vu tiktā ka p̄kukiū dalieliu ōvītiejēms būtom bovusi...

Ni pats tuo nesuprasdams, slaptā nu savēs anuos ilgiejaus, ne p̄enuodams ēīd kuojau. Ēlgā ana nesiruodē, gal tiktā retkartčs mēnkā blīksteliedama aba skaudč ka p̄kou primindama, liguo sakīdama, ka vēskou torem regietē. Kāp untā tās 1967-āščs: vēsa nakti draskies tokēi viesolā, ka ruodies, budinkā neatlaikīs. Atsikieliem – stuoginiū, truobū stuogā nuplieōtē, elektras laidā

vėсор palaidė raituos, vu ðimtametç ouþoulà, klevà i kėtė medç su ðaknīm iðrautė i unt kelė uþverstė. Vėstėik būrielis vākū patraukiem i mukikla Daukðiūs. Tik trīs kėluometrà, bçnont suvėsam praðvėta, dongos nusiblaivė, tiktà grçtà lekou retė debesç, vu ið paðaliū plūst ta keista ðvėisa: liguo goustom, liguo sakītom, ka anuos nikokėi viejç neuþpūs, ka vėstėik ana bova vėina ið pėrmūju pasauli tveront... Pamuokū, þėnuomàs, nebova – muokėnç nesusirinka, klasės ðaltas, elektras nier. Pakol isidėinuos, derektuorė Tarvīdienė leida pabūtė skaitikluo. Vartiau, veizinieju M. K. Ėiurliuonė repruodukciju aplonka: kuoki sudietinga, ið daugībės sluokniu, bat skaidri anuo paveikslūs erdvie i ta ðvėisa, katra sunkas neþėnė ið kor, kokėi keistė vaizdà... Tėkriausç tçp aiðkç nemėslėjau, bat bovau liguo apkeriets. Ruodies, pats gali tèn içtė, pabūtė. Apmėriau pamatės „Karalios“ – jug ton jau eso regiejės: ta rīðkiuos ðvėisuos uplėita lietovėðka suodība, kap þemaitç pasakītom, – gīvenėms... Jou ėlgiau veiziejuos, jou didiesnis pėktoms jiemė – ta ðvėisa par daug skaidri, par daug skaisti, ið tėkrūju anuo nieka nier, kapkuoki suvėsam negīva... Kāp uns tçp galiejė?! Nomėi ejau nusimėnės, liguo būtuo apgauts... vu ðėndėin nikāp negalio suprastė: a tėkrà Saluomėjė nematė, ka „Viltie“ i þvakės ðvėisa lek ne kuokės pleðtekės, vu ongėlà. A valog sava ideuoluogėjės ana jau nebgaliejė ongėlū matītė?.. Ongėlà i þodontė Sutvie rie jė ðvėisa – a ne ėe īr vėsa iðmintės i vėsos tragizmos?

Çjė metà, bova Skouda vėdorėnė mukikla, Geduos Sigita „26 rodėnėis i vasaras gėismės“ – kuoks sens laiks ī ta ðvėisa, atėinuntī vuos ne ið ledīnmetiu, i dā kalba – laisva kap patī gīvībė. Kapėnkas baisç nedavė ramībės, skaudiejė. Juonauskė Stasė eilieraðtç, katrūs tēi toītė Ðiaurės vakarū kraðta rodėnėnç laukà, komat tçp tuolėi girdietė... Turiejau kapkon darītė – kāp nuorintàs doutė tā ðvėisà ne tik mūsa, bat i daug ilgiesni laika, ka būtom ana i jauna, i sena, baveik ompėna i baveik vėsomat... Ištuorėjė, þemaitiu gintiū gīvenėms i anū gīvenėmà... Jau ðiou tou þėnuojau, vu gal tiktà numaniau. Reikiejė suprastė, ka senç senç jau ėsi pri Apoulės þovės, ka dabà dā mūsa vėsū, ðiauriniu þemaitiu, ronkas īr pėlnas kurðiū auksa i sėdabra – ðaltūm pelėnūm, vu kuojės dā junt Loubas dumbļa ðalti, ka dā uþoudam tus ajerus prið deðimtis ompiu... Dā patikietė, ka ėlguoms naktīms girdi, kāp gėlėi

pu þemiem þvong msa kard, krvç i kalavjç par Skouda mði pri Lokns, nikomat neupmrt, kp rtmetie, upplts tuos senuos, rpta plnuos ðvisuos, stuoviejç pu Katkaus, pu Þemaitiu i pu Lietovuos vielevuom Livuonijuo pri Salaspl...

1973-çsçs iðvpiavau studjout literatūras i Vlniaus universiteta. Aptkau ton ðvisa – tikt jau daug skaidresn Maern „Vizijuos“. Vuo kp ktçp – jug anuo kraus ið bajuoru, gliau laika jaut, praklniau mta, anam vrð lauk liguo rami dvasi pleven didilies pjtis rmts, vu senuol – liguo geruoji vs ginti, katruos rokujs iðdd tarm, muotina...

Bat vsa tuos ðvisuos „materj“, vsa gloma, sunkoma i skaudoma, vsa anuos skaistoma i ðvntoma paruod Granauskis – uns anou „Rauduons mðks“ su laiko, su vsuom kartuom sujung, sakdams, ka uþ longo ðvit nesudietings laiks vu asluo þaid vks; ta pati, bat ba gala ktuoki, ana ðvit „Alksnns“, „Geltuonam miestelie“, „ðvntju gvenms“, tik anuo galem iðvist ddliausi istuorjs skriauda baltu gintims „Jaut aukuojm“... Neapsakuoms anuos skaudoms nutvlk „Apsakm su arklçs“ – liguo viel vks, katruo nieks ðaln nepavar, stuovietiuo ddlies mamuns rejs tarpdurie i regietiuo, kp vr kjo apglðn i dalgio papjaun vina pu kta koukuoza arklus – nebie r kou ðert, veð i lapna. Ispinds pru rejs pieras auksinis sauls spindulis krint unt sukruvintu ðiaud...

Jau darboudamuos „Vaguos“ leidikluo liobo iðkuot anuos ronkraðtis, filuosuofjs, pruožas, puozjs kninguos. Blausç ana suðvta Ðavel „Ompnuojie ðvēisuo“, skaudç Strielkna eillierðtis, pruo ting Bergsuona „Krbinie evuoliucijuo“... Pastarouji karta iðvidau anou þemaitðk paraðtam Botkaus Duonata ruoman „K þem bova brongesnē uþ douna“...

Bova uþçjs mon ddlç sunkos laiks. Skaitiau vsuoks filuosuofjs, kapn kou raðniejau beveik netikiedams. Tonkç prið akis liob stuotis Duostuojevsk Inkvizituorios ið „Bruoliu Karamazuvu“ i klaustē sugrþos i þem Jezaus: „Dikuo atejç mums trukdt?“ Tçp sunkç sunkç raduos mon supratms aple prasm kap dvasis gvb, liguo par mgla matiau, kp aug mona patis vk... Parvpiavau i tievðk. Valkiuodamuos Erlas paopçs priejau mara kapalius, atsisiedau auktuos smlguos i

liguo prapouliu – aiðkç bovau aõtouniuolëkta ompiaus pabaiguo, ðvedmetie, vu ðvēisa tuokē patē senoma; senās þuodçs ðnariejē mon lazðinu lapelç, sava korðēðka varda apatiuo gurgiejē opalē, neðdama ðalta vundini i Bartova. Vēsks ēe mon bova kap dēdēlç skaudi tuos vēitas ruoda, kap krauju gērdēma tarmie: tiktā tçp ēe i jau vēsā kētçp, kētor, tiktā tçp, va dabā i jau vēsā kētçp, kētamē laikē... Jau numaniau, ka tçp gal būtē tiktās pati gīvībē, pati gīva dvasi... Daug vieliau ton pamatini vēskuo, kas tik īr, dalīka ivardīso savēi kap būtēis, vēsa svieta i þmuogaus dvasis, anuo prigimtēis tarmēðkoma.

Gērdo, jau gērdo, kâp sakuot: kiaurū kiauriausi mistika, ēists iðsimēslejēms – kuoki ēe dā ðvēisa, prisisunkusi laika, þmuoniū gīvenēmu, trimtiū, mēðka bruoliu dainū, laisvės ilgiejēmuos?.. Kartās patis tuolēmiausi dalīka pasiruoda esou artēmiausi.

1991-āšçs „Vaguos“ iðleistuo Algērda Joliaus Greima kninguo „Ið artēi ir ið tuolēi“ īr idiets anuo semējuotinis veikals „Aple netuoboloma“, katruo skirelie „Tomsuos spalva“ aptarams vēns Janakīra Tanizakē „Ðeðelē iðgīrēma“ pamēslejēms. Tanizakis raða: „þvakēs ðvēisa atsimuðē i anou [tomsa] kap i jouda sēina. A jūs, katrēi muni skaituot, esat matē *tomsumū spalva silpnuos lēipsnuos ðvēisuo?* Anuos tomsomas īr padērbtas ið kētuos medþeguos, nego tomsomas kelie [...], anuos atruoda padarītas ið maþiausiu kroupieliu, liguo ið smolkiausiu pelēnū...“ Pu vēsū tuo teksta narstīmu Greimos saka: „tomsomas ið onksta tor savie vēsas spalvas, vēsa pasaulē gruopi, anuos īr pruoðuopatēnē [pirmīkôtē, primitīvi] spalva [...], dēltuo tokem pasauliou mas i priēðēnamuos, atmesdamē tou, kas īr par pēlna, kas īr par daug, kas īr par artēi“ – mumis sauguo būtēis gēlomū, būtēis ðvēntoma baimē.

A dabā ið tēkrūju galietiuo pasakītē, kas ta ðvēisa bova? A rçk sakītē tou, kas īr nepasakuoma, ruodītē tou, kas īr nematuoma?

Mēslejo, ka atsargç, bat rçk. Ontrçp būs tiktā materējē, katruos tiliejēma i tomsuos negaliesem iðtvertē.

Krīpeviētē Teklē

PEMAITĒDKS PASĒROKAVĒMS

– Vuo kumet, mergelē brongi,
Að tavi turieso?
Vuo kumet kap kvietka longē
Pas monēs þidiesi?

– Vuo tumet, bernieli mona,
Būsma kap balondç,
Kumet eðdrapakousi
Diebesis padongie.

– Vuo tumet, komet mienukie
Rugelius pasiesi,
Tumet að tavi vēina
Truopnç pamīlieso.

– Vuo kumet, mergelē mona,
Vēnēiavuotē būsma?
Vuo kumet veselē trīpsma
Naujuo truobuo mūsa?

– Kumet eð dongaus þvaizdieliu
Vīna mon eðspausi,
Tumet tavi – luocna vīra,
Pri eðrdēis prispauso.

Pemaitç / Pemaitēlai

MERGĀTĒS SMŪTNASTĒS

Smūtna ņērdēs nabagelē –
Kāp mon rĉk prakvađtē?
Vākđēiuojo kas nedieielē
Ađ pakrontĉs Mastē.

Liūb līdjetē, liūb ņnekietē
Apei ēira meilē.
Greitā i pat ņirdi smega
Tēi veizuolā dailē – – –

Ēerauninks apsoka kramē
Ēr ņērdelē mona.
Rūtus grĉt iđdrapuosiejē
Mīlimiausis Juonis – – –

Ēr kap vondinie prađapa
Tas galguons patrakēs.
Nabēbūs, musiet, ēe smuoka
Nie patēis, nie ģiekui – – –

Smūtna ņērdēs nabagelē –
Kāp mon rĉk prakvađtē?
Vākđēiuojo... Anuo vēs lauko
Ađ pakrontie Mastē – – –

Kurðitē Renata

DO ÞINGSNÇ TÂVĒS LINKOU

ROGPJÛTĒ ÞINGSNIS

Ne rodou dā... Ðeðoulç kartas met,
Sogolē suodna galē luoð ēð èiesa,
Katrou lasiuojau – Tavēi vielek vēsa
Jau nu bērþelē... Atmēni? Kumet
Pu lētaras kroupelē... Nasogels,
Atkondēs vakars þaruos kertē.
Pavuoþuojau: metilēs – kartēs.
Ē kas, ka tuolēms Tavēs linkou kels...
Ē lītaus viesie – napakajaus smuoks...
Apçjēs kerpiems dongaus þvilgē, ruoduos,
Gēloms – namaēis rūtēi skūpas ruodas
Kuol Tāva pieduoms slēnkstis nasonuoks.
Uknuolis asluo padkavas ēiðkuos.
Naradēs smūtnā þeliuos dolkiu pērðtus,
Katrēi vērþ èeravuoetē dūmās tērðās
Nu mūrē – atdūsçs, be pabonguos
Lētanējēs ēð abruozda lig sau,
Ligo ne sau (pritūravuo Aguotā)
Kēimalē lēipa – jopa nusmagiuota
Saulēlēs skūpās spindolçs – lasiau

Pemaitç / Pemaitēlai

Ē anus, ne vēin þingsnius – Tau
Rogpjūtē brīdē kuol ejau, ejau..

SPALĒ ÞINGSNIS

Kumet þalvarē varpa atuodūš
Parkērps dongu ē gerviu baltoma,
A ni znuoka nabūs – Tau praruodīso
Piedū rodēnēis nuogni skalsoma...
Kor ģermokōnis kraujou dā nu vakar,
Be pakajaus, vies debesi karpa.
Vēiniðistē tēn vuortinklis pakar,
Tarp sekundiu – mēnkiausē nie tarpa.
Ka nagimto ēð Tavuojē varda,
Þvilgē – būvis vērpous, ba vēitas...
Spalē ruoduom – kousnis apkarta
Dounas plotuos spūtkelie kēituos.
Çto, çto... Ē nabie gala
Tavēs linkou. Nuors – prið pat soma,
Suopē skreitē raþēinu bala,
Nu ģermokōnē vuotiū skaudoma

Eto, çto... Þingsnç tik do.
Tuokēi ēlgē... Oþ anū – To.

2011 metā, Rēitavs

LAUMIU DUOVĒNAS

Pribierē saujuoms sotemu i guonkas
Manerkēs laumēs – aprūdiu seselēs.
Kas par saldoms tū kerū, kumet lonkuos,
Tçp poikēs mergas... Ne vēina, vuo kelēs.

Apkabēniejē paragēs lēktarnuoms,
Nuskīnosēs jezņēmū kekē, smēlga,

280

Kad kvapnē būtom naktēis melsvē skvernā,
Katrās dabēnas, tuo brongiausē ņelka.

Anuo priauda paprūdiu seselē,
Patopda majadnēs ņvaigņdīnu ņtonēkas.
Atbrēdosēs, bangoujētēs polkelčs,
Ēškleid gruofībēs aplīnk vedoms gonkas.

Ēr dar... Lakņtingaluoms pasriūbaun mēnesēinuo,
Katrou solaiņa rītmetīs kap medo.
Palēka laumēs daug ņēdieliu sēinuo,
Kad lauktoviav ēr vielek naktēis vedo...

2011 m., Rēitavs

TAVA KERĀ

Naatčso. Nablēka tuo ēiesa
Ē navarstīk ba rčkala vartu.
Vēsas kertēs oņpostē. Ēņviesa...
Nasmaksuosīav vedo jau karto
I ton lopata – dongo ņvaigņdieta.
Longa stēklā dar vakar aprūka.
Juk ņēnā, kad ēr kāp begērgņdietom
Longinēēs, tuos duēs pritrūka,
Katra dēdēlius speigus net ņēlda.
Tērpda ledus ņēimēnius, tčp kēitus.
Kāpkas kērbēn, ba gailestē gēlda
ņuodč ņvaigņdies sparnē ilēitē.
Tik To anū skaitītē namuoki.
Plieņā lopata, akis oņmerkēs.
Doudi saldi gabala kuorē,
Ēr vaipās kap pasiotēs manerkis...

2011 m., Rēitavs

Pemaitč / Pemaitēlai

PARIETKA...

Kumet bēngsēs tēi pēimēnč pruocč?
Jug ēr ana oņēlsa, muotođelē.
Tēik iđcackintē pastrajčs paluocius –
Atem ama kvietku abruozdelč.

Baltomielis ōtonēku! Kēik pripinē
Glauniuoms lēipuoms, musa kēima galē.
Pasisomdios viejus so bērbīniems,
Sotaisis parietka anuos galē...

Sorēktoutē: vēsos kēims ēr suodnos,
Somarkstītas lelījelēs, ledā.
Oņdegē lēktarnas ōiaurīs ruodnus,
Tčp tat, mosiet, muotuđelē lčda.

Spind anēi pro sena vuobēlelē.
Jau gērdietē parietkas toravuonē.
Iļved, iļved strainiuojē dokrelē,
I tuoliausē, tuolēma keliuonē...

Kor nasēbēng omņčs pruociu pruocē...
Ronkuos leda spingsoulelē laika.
Strainiuoji dokrelē – be paluociu.
Sorēktousēs sava. Būs tam laika...

2011 m., Rēitavs

LIOUB...

Lioub vakarās lakstīē vies soscīdēs
Pu pēivas, baltū ēivū apsioustēs.
Palēkēs tiktā pvaigpdiems sietas brīdēs
Ēr saujēs pēidlapieliu ont prijoustēs...

Lioub padainiousem sosēsiedē gonkous
Kāp tonkç lonka monē jauns bernielis.
A gērdi? Perkūnielis dēdlç tronkuos...
Tçp ðumīdams, lig pekluos neprietelis.

Vuo mona ta soskīdosi jaunistē...
Sodpiūva maldū kninguos kap nastorta.
Kad tçp gālietom i anou prið gaidgīstē,
Nuors akēis kraðto paveizietē – kor tau!

Sodpiūva, sotropiejē... Tik roponēius
Dar primēn anou, abruozdelç unt sēinu...
Ēr saulēs nublokintas kasū ðtonēkas
Pasēlēkau, kad naopmērōtē ni vēinuos,

Tuos apsioustiosēs adīnas ēivuoms,
Ni viejē, þvaigþdiems nusegiuotas brīdies.
Tad padainiok, kap tuoms rasuotoms pēivuoms,
Lioub vies lakstītē vakarās soskīdēs...

2011 m., Rēitavs

TIKTĀ VIERĪK...

Tiktā vierīk parçso kumat nuorintās bieçs ēiesa,
Krestie rīta parņçðio tuo vielībuojē vedoms rogsiejē.
Tik nabiedavuok ousiou, kad dūðie kap stobuo ēðviesa
Ē osnēniu adētu ēlgesis saujuoms prisiejē.
Kūlçs uþvertē doris ēr spīna jau rūdīms apskreta,
Rakta dontis, bajiedont rugōtomou lēkēma sodēla.
Grēga ratā gērdþdiedamē opsok i kēima tçp retā...
Longinīēēs uþvieriau, apraukusi tonkomu mēla.
Vēsē zelkuorç koknie. Pavuoþuojau: dūmās apçjē,
Nasidīvis ēð ruonu rokðluotu, ðonātē naluodīs.
Kumat bokōts ðēðoulielis kavuosēs solējusiuo vejuo,
Tērps grabnīēiuo nasoprasts, naradēs uþuoviejē þuodis...

Pemaiļç / Pemaiļei

Apēt monēi rokousi – tēk vierīk, no, ōvēntā, parċso.
Kumat pēlnatēis sausē soskrabē ģiebs pērōtā spingsolē.

Tēk, ģēnuokis, par vielā, ē monuosēs dūōēs nabراسi.
Soudċ zelkuorius, longus ē pađalius vēsus oģgolē...

ĀVĒNTA ADĪNA...

Pritūpkiaŋ vedo ont soulalē,
Pasirokoukiaŋ. Mosiet gali
Paskērtē brongē sava ēiesa,
Kol ōlēmēlē naatviesa?

Adinas lek, Dēivaliau brongos!
Jau bēngo praveizietē longus,
I tołti, smūtna ton kēimali.
Papliorpkiaŋ ōēndēin, jego gali?..

Veiziek, kap pliorza vielek rondas
Tas rodou skūps, – ons ē balondas
Susigrċb, porvos tēk palēkēs,
Tċp vēsos pađalius noplēkēs...

Adina stuojē vēsēms ōvēnta.
Pri slēnkstē torem viel Advēnta!
Pagelbiek artēmou, kad pruoċē
Nagauto vērđaus buoēiou, ciuocċ...

2010 m., Rēitavs

KON TAS ZNUOĒĒJ?

Kon tas znuoēēj? Mosiet tuoks lēkēms...
Juokē viejē, lapā lek padongē.

Znuoēj, musiet, viel gerviu tas liekēms,
Rodēnēniems gēismiems gēlda tonkç.

Rīta lītaus vert kap saldē pēina,
Katron gaspadēnē i skleinēēs
Pripēl kou pamēlpos, – dēlkuo vēina
Toṭti stuov ē pri pat longinēēs?..

Ruoduos, tuo skistēma kēik prētrūka.
Ar padongiu līto mēslies gana?
Rodou. Kaminēēs vielek rūka,
Stom adīnas, kāp kas baēṭmana...

Kon tas znuoēj? Mosiet tuoks lēkēms.
Rodēnēnēs ruodas gēldēn ṭirdi...
Pousū, gerviu majadnos klīkēms
Oṗgol ausis, bet vēs tēik dar gērdi.

2010 m., Rēitavs

NAATJUO JOZELIS

(Līaudēs dainuos motīvās)

Oi, Jozē, Jozeli, kuo to modravuoji
Dēlkuo to pas monēs ṭēndēin naatjuoji?
Pemaitiu līaudēs daina „Oi Jozē, Jozeli...”

Naatjuo Jozelis kluonçs nei darṗalçs
Laukūs viejç ganuos puo karklīnus ṗalius.

Braida līūdna Uona... Ronkuos – roṗonēielis.
Tronkuos kor biesēnis – mona Jozolelis?

Pēlns uzbuons, skleinēēs rauduos vakarēnēs
Nusibēngus Uona, paakīs patēnēs...

Pemaitiç / Pemaitēlai

Plaukā naðokoutē ēðtēsa savaitē.
Slonkiuo paðalelçs... Pondā net ikaitē.

Nu laukēma ēlga, gal nu vīna saldē?
Vakarās nabagē Pondēivalē meldē:

Puometē kad griptom Joziou navēduonou!
Rçktom soklējoutē ausi tam ozbuonou,

Ēð katruo pagērdīts kuoþna ruoza bova
Gailo... Dēdļç gailo... Būtē tik zabuovo...

Uona ðniorkðtīuo graudç – trūka roþonēielis.
Puometie lēks ompems Jozis – neprietelis...

2011 m., Rēitavs

VIEJĒ ABRUOZDELÇ

– Kas tēik daug cukierku mon pridiejē,
Tçp spalvuotu liekðtie? – klauso viejē.
Ons naþēna. Tik lakiuo padongie,
Suvel smēlguoms kasas dēdļç tonkç.

Traukliuo tinklus, nertus darbðtē vuora;
Anam nikumet nier bluoga uora.
Sningliuo, bēld, līnuo skalsiauis lītus,
Peckiuo abruozdelius namatītus.

Mēklç stumda debeselius ronko,
Kol dar perkūnielis nasētronka.
– Veizieik, vākali, – avēis tēn galvelē
Daili, garbēniouta tēis kalvelē.

Tuoliau (juk ispētriuoji?) lek gaidīs
Musintās būs þaiba pasēbaidēs?..

Blīkt, pablīkt tēp dongou numirgiejē!
Solis abruozdelč vielek viejē.

Gaila pruociaus... Cukierkieliu dousio,
Nuspakajīsiso, barzdelē soðokousio.
Jug nagaila, – daug anū pridiejē
Ērint, mēigtont, paslaptīnga fiejē.

SLUNKIUS...

Pu kēima slunkius balduos –
Patēkrēn sava valdas,
Kap tēkros gaspaduorios
Rezg mēslēs napaduorēs...

Kad tik vēina pruociaus,
Nabūto vēsūs paluociūs!
Net mēslēs tuos naslonkiuo;
Must' slunkius anas ronkiuo?

Napaslenk katēns mūsa,
Velietē sava ūsu.
Ni peliū jau nabgauda –
Tad kuokē ēð tuo nauda?..

Kuoks ēe apstuojē biosos
Ēndēina mumis vēsus?
Rčk slunkiu ton, kor balduos,
Ēðgintē ēð sava valdū...

RAGANAS ĒDMĒSLĀ

Sied þmuogelis pri palongč
Veiz i debesieli tonč.
Vēins sau trainiuojēs aptingēs:
„Kor tas vies viel būs pradingēs?”

Pēkta ragana sorēda
Ēr pu kobēlo pakēda.
Lītaus, kad nabūt ni kvapa!
Sudpiuovinsio ļali lapa.

Ļaliouji ļuolelē, smēlgas.
Tēn, ganīkluo, dēdļ ēlgas!
Natories karvelēs maista;
Dar oļsokso viel pri raista

Kor dailiausi spongoulinā –
Maists ēr liekarstēs dēimīnā.
Rezgē planus nalabuoji,
Katra vieji pakavuojē.

Tiktā vielekās uļmērda,
Kad priraidiuotē rēk so dērļo.
Anū grīpusi nabraða;
Ļiuoploms baišē akis bada.

Vuo ton tarpo, jiemēs pruociaus,
Vies pabiega ēð paluociaus,
Raganas lītaus paļierē,
Ļemē gaivuos atsēgierē.

GONDRA MUONĀ

Stebas karklā palei prūda,
Kuo tuos varlēs tēp pablūda.
Trauk gadļinkas seserelēs,
Dar net ne vēina, vuo kelēs.

Anuoms narūp, kad gondralis
Parlek. Spronds anuo nubalēs,
Ēlgas kuojēs tēp rauduonas,
Stebas gēismiem, varliū muonās...

Tuos, kad siautie, kad kavuojės,
Morkðliuojės ęr þuoliniuojės,
Parbrend ęlgakuojis paukðtis:
– Bęnk, þaliũkė, to tęn taukðtė...

Nes pagavės smuokavuosio,
Ton gardoma soþėnuosio.
Debesielis sosėzgrėba,
Vėsos paprũdis apkėba

Mėglo tėrðto, kap smetuono.
Bėngiės vėsė gondra muonã...
Nęn þaliũkiu pamatitė,
Ręks najiedosem skraiditė.

MONA BUOÈELIUS

Vuo geroms
Tuo buoėiaus mona!
Piliuo sola ęð uzbuona.
Lėgiuom, kad tik
Nanoskriausto,
Slep saldaini po apsiausto.
Siedas ont glauniuosės krasės,
Pakauðieli pasėkasės.
Oþsėdũmėj pėpka sava
Klaus, kũ ðėndėin berokava?
Ar gėrdiejuot blezdingelė
Ęėrðkaujit tėn, pri pat kelė?
Ont tuo laida, prėðãs vieji,
Katėns akis praveiziejė.
Vėskou þėna, buoėius mona
Kad ęr kėlsta uns uzbuona...
Lað gardoms...
Kap pri apsiausta
Ðindėin muni ons
Prikausta.

Pemaitę / Pemaitėlai

DIEKOU SPINDOLELIU

Gelsvos spindolielis ðirint ont palongç,
Vuos tik atsëkielës, apënt sosërongë.
Mërktiuo katëneliou, snaudontem pri mûrë.
Natïeuom oþkliovës skaudç isëdûrë
Oþ dëdþiausës kvietkas – kaktosa dïgliouta.
Mitrç pasëtraukë, kor pakompie ðlouta.
Snaud ba juokiuos pruocës ðalëp rausvû kuokliu.
Nadrouç palaukës bals nu plokliu kokliû.
Spindolë bruolâtis – gelsvâsis ðalpusnis –
Vielekâs rouþoujës, perþëimuojës posnis.
Diekou spidoleliou, ka ne tik palongë,
Ðirint atsëkielës ëð dongaus aplonkë.

RODËNS JOPELË

Rodou pasiova jopelë marga.
Mondriausçs raðtâs zgrebnç apnierë,
Dëina ër nakti sokumpës varga.
Pri spingsoulelës dïvëjuos svierë:
„Kuokës tuos spalvas? Ðongrïbiu, gëliû!
Atvaþnç, struoðnç numaliavuota!
Nator jopelë këðieniu gëliû –
Kor vakarïkõtë dëina kavuotë?
Mona koskelë – pati dailiausë!“ –
Staipuos pliuotkerka darþalë galë.
„Ni juokemë kruomë tuokiuos nagausi!
Këinuo tik nuori, paklaustë gali,“ –
Numuojës ronko, klumpën oþ noma
Rodou. Pamëslëjës tçp nurokava:
„Ne tau soprastë tuoki strainoma!
Ana borniounas, kuoþnam jug sava!“
Vuo þemë dþiaugas jopelës ðëlko,
Strainomu raðtu, tam ëiesou doutu.
Rodëns duosnomo – ons jug apvëlka;
Rçks dëdlç grçtâ rokoutëis so gruodo.

PARMĒRKĒS VAKARS

Parmērkēs vakars, ūlaps ligi siūla.
Kļopdams railiuo po karklīnus, pro lonka.
Nieks nabageliou nakvīnēs nasiūla,
Viesols isiotēs dar skaudč apronka.

Vēsos pajoudēs, slenk sosētraukēs.
Bējē net patēis mēnkiausē ņeēielē.
Nadrūsos, bokōtos – anuo nalaukē –
Truopņč i garbanas viel ēsēvielē

Varnas pliuotkerkas, dar ē pelieda.
Pēktās veizuolās veizas naduoras.
Lai railēnie, kuoki baišč ēe bieda?
Pasēromstīdams i medēnēs tvuoras...

Permērkēs vakars, ūlaps ligi siūla.
Kļopdams railiuo po karklīnus, pro lonka.
Nieks nabageliou nakvīnēs nasiūla –
Pasēokatīk – nuors to ēētēisk ronka!..

DUOVĒNA MAMALČ

Mirktiuo nu rīta rausvas akelēs.
Varnas padongiū debesis gana.
Saujuo maņuojuo ougelēs kelēs.
Kon rčk darītē? Dar naēōmana.
Kartēs velniokā – buoēius tčp saka.
Anas, kāp pađal, gal smuokavuotē.
Ēđ tū, kor bierē viesols ont taka,
Rčks karuolelius sobodavuotē.
Apvalē, dailē, vertē ont siūla.
Dēdēlč tonkč lađā sogolē.
Vēins prīđās kēta strainoma siūla –
Saulie dņiovinso, patēiso drobolē.
Tumet pastrajīso kakla mamalēs.

Pemaitč / Pemaitēlai

Kumet çs rîtmeti onkstei i pruocë.
Napristuos tousik pëktuosës galës,
Sauguos karuolç mamalë, paluocius.

KALIAUSË

Ðnëbþd ikîrç tçp i ausi
Darþa vëdorie kaliausë.
Gousdën varna, þvërbli pëlka –
Kas baidiklë ton atvëlka?
Akis – dëdëlës, ëðspruogë.
Plaukâ draikuos, viejë – juokë.
Akîlâ tçp sauguo darþa,
Vësus jodeselius varþa.
Bëjë pakrotietë paukõtç –
Steb lakiuodamë ëð aukõtë.
Kumet õpmëgs, tousîk balius
Bûs darþalie ligi valës.
Prisironkliuosem skaniestu,
Kad tøk këtë nasojustom.
Tøk baisibë ta kaliausë
Gousdën – nieka, õtið, nagausët!

Lēngvenienē Bērutē Teresē

BA MEILĒS NABŪSIO

Najotau, kāp tēi metā prabiega,
Najotau, kāp noīora mon kailis,
Tik jau mon naprikaiđiuokēt nieka,
Ka lig điuol vēs tabgarbēno meilē.

Pakol saulē matau tol mīlieso,
Tol sapnouse tus sapnus spalvuotus –
Kap kupruota: tik grabs gal iđtēisintē;
Ēe ne mona, bet mon sogalvuota.

Mon ta meilē – kap ompēna đvēntē.
Kas napēna anuos – tuo mon gailo.
Nagalo ađ ba meilēs gīventē
Ē nabūso ni biđki ba meilēs

ONPOLA DĒIGĒMS

Kuoņnos nuoram tat būtē geriesnis,
Nuoram būtē gelpēnē stēproma
Ē so sunkē gīvenēma diesnçs
Kuoņnos mūsa kēik ēđgal tēik gromās.

Kuoņnos duris miegēnam oņvertē
Nu nalaimiu, nu vagiū, nu đaltē,

Pemaitç / Pemaielai

Kuoþnos nuoram, ka rítmeti míla
Ramē þērdē galietomem keltēis.

Tāp palēksam, kap esam atradēn:
Vēs mas onþúlou melstēis nabēngsem...
Jug ēð onþúla dara net graba,
Ē duris, dar ē duru tú slēnksti.

Ē, padēigdamē tú onþúlieli,
Kuoþnos dar mas iauskem ēr minti,
Ka ēð ðvēnta tuo medē gēlelēs
Augs stēprībē prið varga ēr konēēs.

RODOU ÞEMAITĒJUO

Plēkā ēðriedītē berþā...
Avietēs – tik pēlkas rīkōtēs...
Stingst vondēnēņç dapā
Ont stagarū oþpernikōti.

Ē ðaltç jau isēðvankou,
Ē saulē jau ðvēistē oþmērða,
Vo meðka kērtēma longūs –
Blēzg vondēns pelkelēs puo ērkōtvuom.

Ē deg Þemaitējuo vēsuo
Graþiausēs uoranþēnēs ugnis,
Ē prausas mēgluo ē rasuo
Þalç nolakoutas broknēs.

GERIAU SENA PANA

Eso graþi pana,
Vīrā vērst ēð kuota,

Bet lig ðiuol mergauno.
Nasoðliúbavuota!

Pernā veins tuoks pērðuos,
Apvals kap tekēnis!
Mērso naoþmērðo.
Smarvēs ēēsnaġēnēs!

Saulē þemē raituos –
Ons vēsteik so tūbās
Ē nu rīta vaikōta.
Kiauðinietās zūbās!

Nuosē kap verteklēs,
Vuo tuom roduoms akiems
Vēsa mona kūna
Parçn kap so blakiems.

Geriau sena pana
Po rogēinas ūbautē
Nego gautē vīra
Kiauðinietās zūbās!

Geriau jau ba ðliūba
Ðion a ton nogruobtē,
Nego pu ēēsnaġa
Mērtēnā oþsluoptē!

TRĪS VĒÐTALÇ

Vakar palei Brēsiaus būda
Trīs vēðtalç rada grūda.
Brēsios tik pakapt tou grūda
Ē paðmorkōt i sava būda!

Pemaitç / Pemaitelai

PEMAITĒDKAS SKAIĒIUOTĒS

DVĒ JŪRAS

Pemaitējuo îr dvē jūras:
Vēina – dēdēlē ē sūra,
Vo ontruoji – kap ņniūrātis,
Nie tçp sūra, nie tçp plati.
Kēts, ka ē labā nuories,
Dvējū jūru natories!
Vot!

PEMAITÇ

Nosēteikēn labā taikç
Sosētēka do þemaitç.
Pakinkava, pastuoviejē
E padūsavēn noçjē.
Je vēins kēta naþkliova,
Mosiet, vēskas gerā bova!

DVĒ PELELĒS SPAUDĒ SŪRI

Spaudē sūri dvē pelelēš,
Nator kvīnu nie saujelēs!
Ðmurkõt abēdvē i þuolīnus
Paeiðkuotē, bēnt bēðkē kvīnu.
Kol anuos tus kvīnus krietē,
Katēns sūri ē sojiedē!

ÞVIERĒS RADA VĒINA LITA

Avietīnē anon dēina
Þvierēs rada lita vēina
Ē nosprendē viel padietē
Ten, kor rada, – po avietiems.
Vēsad rçktom atsēmintē:
Kas na tava – tuo najimtē!

DVĒ BĒTELĒS BAIDĒ MEDKA

Nu medaus ont kopsta vaðka
Dvē bētelēs baidē meðka!

Medos – mums, bētelīems – vačks.
Būs vēsēms gerā!
Ē tačks!

TČP TATĀ

Ligot pasērēdēs ōlīpsa
Pīlēns pri prūdalē stīpsa.
Ēčp ons poikos paveizletē,
Vo vākū nanuor perietē.
Pīlēns tēktā les ē ger,
Vo pīlēlē per ē per.
Tčp tatā!

NIEKS NAMATĒ

Nieks namatē, nieks napēna,
Kor katie ēdšedongēna!
Kon tēk dā keimē stoviejē,
Vo dabar – ba ba!
Ēčjē! To ba anuos napačķ,
Va anuos mums baišč rčķ!
EK!

GRŪDS PRI GRŪDA

Grūds pri grūda,
Grūds pri grūda –
Ē toriesi vēsa pūda!
Cēnts pri cēnta, cēnts pri cēnta –
Ē toriesi centu cēntnēri!
Vo ka tēik anū toriesi –
Ledū jiesi, kēik nuoriesi!
Je!

DO ĐONELČ SAUGA BŪDA

Do đonelč sauga būda:
Vēins – Margioks, vo ontros – Rudis.
Tik abodo ōmurkōt i būda:
Pērma – Margis, paskou – Rudis!

BATS SMALUO PRADINGA

Ciku caku, lingu lingu
Mona bats smaluo pradinga,
Ē dabā tuo vēina bata
Naēotrukso ōimta metu.

KARKVABALIS TOR KARIETA

Karkvabalis tor karieta
Ē karūna siovēnieta.
Je ē to tēik daug torietumi,
Jug vēsus pavapēnietumi!

PELĒS RADA ŅVARKA

Vakar dēina pēnkēs pelēs
Rada katēna Ņvarkeli.
Ē dabā anuos galies
Anon vēlktēis ēē eilies.

KATĒNOU NOLŪPA NAGS

Siūdams i Ņvarkieli saga,
Katēns nosēlaupē naga.
Tēp tuo naga gailo bova,
Ka ē saguos nabprisiova.

KIAURADONTIS POUUDUS GRONDĒ

Ontis – pontis kiauradontis
Vēsa dēina pouodus grondē.
Ē prigrondēs kuōēs bliūda,
Prisējiedē ē oēsnuāda.

„MAKSIMUO“ PASLĪDA DIEDAS

„Maksimuo“ paslīda diedas
Ē ont torta atsēsieda.
Je anam nieks napadies,
Tēp ons, vargōos, ē siedies!
To ēni pakelt tou dieda,
Kors ont torta atsēsieda.

OPVARSTČ

Tēi opvarstč opkerietē –
Nikāp nčn soēiopinietē!
Branavīku upvarā –
Vielek rēdas nagerā!
Nosēpērksō sau graþius,
Blēzgonēius kaliuoðokus!
Būs gerā!

FUI

Sied Mikasē ont palongēs,
Lēmēnada ger ēð bonkēs,
Ontruo ronkuo – bulkas trīs.
Garēntouju, ka pratrīs!
Fui!

TEKIOU AMĒN

Jouks ont jouka, anon dēina
Biega Tekis par þardēina.
Tik atsētrēnkē i mēita
Ē, þēnuok, nagīvs ont vēitas!
Tekiou – amēn!

BA SARMATAS

Babas darþē puo serbētās
Vēðtas sotūpē apēntās!
Krapā vīst, cēbolēs matuos,
Kapstuos vēðtas ba sarmatas!
Ek ēðvarītē!

EK TO

Vakar kuokī joukā bova –
Slēiks op kiaulpēinēs opklioiva!
Gol ont nogaras ē ðauk –
Kas anon pakeltom, lauk.
Kas apvers ton slēika,
Gaus ledū op dīka!
Ek to!

Pemaitč / Pemaitēlai

NASĒMAIĪĶ

Bimbals lek, varlie – namuok!
Kuisis ņuok, vēņta – naņuok!
Nieka gera naēņcs,
Je namuoki, vo maiņās!
Nojē!

PĒJUOLKAS

Vērņ pējuolku skraida kelēs
Grapēs margas pleņtekelēs.
Pleņtekēs vēs soksēs tēp –
Nes pējuolkas skanē kvep!

KOLORADĀ

Ont rupoēiu atsērada
Pēnkē ņimtā koloradu.
Vēņtas nales, ņou najied,
Kor tus ņalēius rēktom dietē?
To pasakīk!

ŅTĒŅ!

Kēimē sena kalakotē
Kert i nomesta ropotē.
Je gali vēina lesiuotē,
Esi dēdelie basuotē!
Ņtēņ!

DEŅIM GRŪŅIU

Julius deņim grūņiu neņē,
Ņeņis baneņdams sutaņē,
Do atēdavē babuņē,
Vēina – diedēnā Kaziuņē!
Baisē liūdnā atsētēka –
Vēins grūņielis ē balēka!
Ēņkada!

BOVA KURMIS ATVAPIAVĒS

Polk napoulēs, douk nadavēs!
Bova kurmis atvaþiavēs!
Napasakē, kuo nuoriejē,
Tēk i bezda papiūriejē,
Nosēsķinē ņaka vēina
Ē apētās – i rogēina!
Vot tēp!

TOP ŅPUOKIOKS

Top ņpuokioks vērdūnie berþa
Ē mamokou varnas skarþēj:
„Mama, varnas vara muni
Ēð tuo sausberþē vērdūnēs!
Ēir, mamokau, ēir, padiek!
Monēs ratavuotē atliek!”

ÞVĒRBĻIU MŪÐIS

Oþvakar suodnē puo grūðē
Matiem tēkra þvērbliu mūði:
Vēins ont kēta ēērðkē þjaurç
Ē peðiuojuos baiç þiaurç.
Kon tēp rçk puo grūðē rastē,
Ka tēp pruota rçk pamestē?
Kon? To pasakīk!

Lingis Justins

AUÐRUOS BALAUKONT

Stalēlie sogoldītē ēlsas ņaukōtā,
Babūnēs ņēltū ronku numazguotē,
Vuo ņalēp peilis ēsētēmpēs,
Apgintē rami mēiga pasēruoēs.
ņakutēs sosēglaudēn ded i aki
Maņē ņaukōtelē sapnūs cokru laiņa,
Tik mazgēnē skarelē, ba sīluos sosmokusi,
Jau paskotēnēs sava dēinas skaita.
Rauduonū plītu peēiou dar rosen onglelē
Ēr lauk atēnont naujē rīta,
Ka viel galiēto ņēlomo alsoutē,
Babūnē ka galiēto posrītē taisītē.

SOMĒGA VARNAS

Somēga varnas aukōtā mediūs,
Ēr ņonis ēsēsļapstē kor pakļiova.
Tik vēins aō, ba keporēs, nakti gatvie stuovo
Ēr naņēnau, kor ētē, kor prijims puo stuogo.
Tēn tuolei, stotie, traukinīs soklēka,
Pelieda sovaituojē medē ņakuos.
Mienulis ēsēgonda ēr ēōblīōka.
Ba mēiga lauktē rītā meta – dēdēlē karuonē.

Ka saulē vuos prasēkalē ēd up bapnīēs,
Pradijē pverbič ēerkōtē ēr straksietē.
Isēsokau stēpriau i sena palita –
Mieginsio parkē unt soulelē ađ opmēgtē.

GIMTĒNĒ

Gimtēnie mona dēndēin īr truobelē,
Longelčs veizontčs i mēigtonti Babrunga.
Vuo unt lēptelē stuov mečkerninks Jūzaps
Ēr, gaudīdams uns raudelēs, tabuoka rūka.
Unt kronta trīs palkūzā veiz i plūdē,
Vuo katēns ausi nago krapōta.
Dūmielis kēlst ēd lauka koknēs,
Sosiedē darpē tarp buruoku pēmē kapsta.
Raitītās ragās vuopka graup batvēni,
Vuo mama dēlta pēina kuod par marli –
Tēik daug dar tēn stebūklu dēndēin īr,
Ka apsakītē anēms puodiu naoptekto.
Nors siedo suostēnie tarp mūru,
Bet mintimis ēr jausmās – vēs Gimtēnie,
Kor buoēiu kaulā ēlsas kapinīnūs,
Kor dūdē jautas laisva – kap laukēnē.

PLUNKSNAS PIORKĒ

Esu narčkalings ađ niekam – plunksnas piorkē,
So ēdtempītas nervās, atvērās jausmās,
So kiauro stuogo vērd praplēkosē pakauđē,
Tođtiuoms kēdeniems, batās numintās.
Bet kartās dvēntē atčn ēr i mona kēima,
Nuđlousta ađaras ēr vīna taurē pasok.
Ēr tumet lējēs dainas aple laimē, aple meilē
Vuo paskiau... Apkabenēs miedi ūoko basos.

Pemaitc / Pemaielai

Bat ðvēntēs retas, kap par sausra grībā,
Tad nier kuo aple anas ni rokoutē,
Viel siedo vēins ēr grauþo plunksna –
Kon daugiau galio ðēndēin sogalvuotē?!

ÞĒIMA

Atçjē þēima ēr oþmēga þemē
Sostinga paukðtis, topous ðalēp ragiu,
Pavargēs þmuogos brend par balta snēiga,
Ēiðkuodams ðelomuos ēr gera þuodē.
Aplinkou stūgaun viejç, luo uþkēmēn ðonis
Saulelē merkas, doris vēsūn oþrakintas.
Keleiviuo nieks nanuor soteiktē maluonēs
Net kap tēms batams, stuovintēms
Pri peēiaus ar oþ spintas.
Pagaila þeimā vargða pakeleivē
Ēr ēðboēiava sava baltuoms lūpuoms,
Vuo kēta ritā, saulç patekiejos,
Vākā ēðbiegēn laukon ðaukē: „Paveiziekēt!
Pri piedū, imintū i snēiga, kaþkas klūpuo...”

AÐARAS

Dēdliausēs aðaras par þondus praded biegtē,
Ka slēnksti parþēngo, sogrīþēs i Gimtēnē.
Að naþēnau, ar sostabdītē anas bagalieso –
Ēe vēskas tçp, kap onkstiau, kap vaikīstie...
Mon aðaras par þondus biegtē nadržōç
Ēr sostabdītē anū að nanuoro...
Matau: tuos ðvelnēs, gīslu ēðvaguotas mamas ronkas
Medēnio ðaukðto i torielka kuodē krata.
Mon aðaras par þondus biegtē opalç
Ēr sostabdītē anū að namuoko...
Ēe að matau laimingus þmuonis,
Nors anēi patis tuo ēr nasovuokto.

ĒĀ KOR ŅUODĀ?

Jegu moni kas nuors paklaustom,
ĒĀ kor ŅuodĀ eilieraĀtoms jemas,
Napĕnau, kon reikietom sakĭtĕ
Vuo je trumpĀ – ĒĀ ģolĕnĕs semas.

Vuo ta ģolĕnĕ – mona ģĭvenĕms,
Pĕlns vĕskuo – ĕ gera, ĕ bluoga,
Je dĀ bĕģki i anon pridiejos,
Eilĭem dĕngtĕ galietomi stuogus.

ABRUOZDĀ

AbruozelĀ pakabintĕ unt sĕinas,
Akelĕs anĭ veizas i asla,
Katron muotina ģĕndĕin iģpluovĕ,
Po katron ģliauŅuojo vĕsumet basos.

Abruozelĭe – mona babĭnĕ,
Vuo ĕ buoĕius komeĭĕ tĕn kasa.
Anĕi graŅĀ tĕn ĭr apsĕtaisĕn
Ligo bĭtom na mĭsa kraģta.

Baveiziedams i sena abruozda
Monĕi aģara nukrent nadrĕsĀ,
Ka namuoku aģ bĭtĕ laimĭngs,
Vuo ĕ laimĕs namuoku dabuotĕ.

VAIKĪSTĒ

Ka tĭle ĭr, aģ vĕs galvuoju,
Kuo mintĭms klaidŅuoju aģ po vaikĭstĕ,
Kor viejus aģ vaikĭau po pĕivas
Ēr debesis ģanĭau ģanĭkluo.

Að naktims i vaikîstë skrendu,
Ëðskleidës sparnus angela karþîgë,
Kors moni sauguojë nu bluogë
Ër nuvedë i Lëiplaukës baþnîëë.

Að i vaikîstë grîptu tonç,
Kor saldþiûs þëidûs bëtës dûzgau,
Kor muotina, padiejusi i ðuona darbus,
Priglaudus vâkus pri krotënës dþiûgau.

Vaikîstë ton ëðsaugotë norieëiuo,
Je tikâ mona valiuo vëskas bûtom.
I kninga, puosma að anon sudieëiuo,
Ka ni dulkelë ið vaikîstës napraþûtu.

TRUOPNOS VÎRS

Keporë ëë mona, ëë tava,
Vuo batâ abodoms vëinuodë
Tiktâ tava – dëdëlç naujë,
Vuo mona rçk neðtë i pastuogë.

Vedoms akis – dëdëlç pëlkas,
Vuo ë ronkas – këitas ba gala.
To pri darba – vësumet përms,
Vuo að përms esu pri stala.

Tava stals – apdiets kalakotâs,
Vuo unt mona eilleraðtç ëlsas,
Aplink stala, tava ðeima sosiedusi,
Vuo pri mona akis alkanas merkas.

Vedo do – tokëi pat, bat skërtingë:
Vëins î dâkts, vuo këts – tiktâ duðë.
Je i vëina abodo sudietë,
Truopnos vîrs tuoks turietom bûtë.

ATĶĒ NUORS

Ka þmuogo sotēkau aþ tēkra,
Veiziejau ēlgā i akis ē lūpas,
Ēr nikap nagaliejau patēkietē,
Ka dā pasaulie tokiū būtom.

Ons moni grĶt soprata ēr ba þuodiu,
Par pieti sunkē ronko patapðnuojē,
Nubraukēs þalta prakaita nu kaktas,
Ēð duðēs gēlmiū þipsena padovēnuojē.

Ēr aþ iþ laimēs pakēlau i dongo,
Vuo mona vargā pasēdarē dēdļĶ mēnkē,
Ka nusēlĶdau viel unt þemēs,
AtĶjē nuors gīventē, dērbtē.

PAVASARIS

Ont þakū jau pavasaris sopas,
Saulē leda atsargĶ koten,
Trūkēnie þarvā þielstontēs opēs,
Tik varveklĶ sulīsēn verkōlen.

Suklīkos pēmpiems unt dērvuona
ÞaltposnĶ þēidus kel i dongo
Ēr diekavuo Pasaulē Kūriējou
Oþ stebūkla – gīvenēma brongu.

NUÐVĒTĒS GELTUONĀ

Geltuonas aþaras,
Pondā geltuonē,
Geltuonē ēr jausmā,
Sauliegrouþa galva pakielē,

PemaitĶ / Pemaitēlai

Praņidusi geltonā.
Geltuona vasara nubiega
Pageltosņs laukās,
Aņ po klevo geltuonu siedo,
Noņvētēs geltonā.

DUOVĒNA

Rugpjūtē ļvaigņdiņ
lļbuēiouta
Ē rasuom prausta
Kuņņna rīta
Praņida
Saulēs pamilieta
Sauliegruņņa
Geltuona –
Vuo groņņbē!
I ton stebūkla
Veizo ēsēņiuojēs
Kol ēērdēs
Vēsēōkā apsala,
Ka Pondēivs monēs
Napamērņņa
Ēr davē dovēņņ
Nu sava stala.

PAR VASARA

Pemaiņņ / Pemaiņņai

Nobiega vasara begiedē,
Pagautē anuos navaliuoso,
Oplēpēs unt aukņēiausē kalna
Kas rīta duņņiuo mēnavuoso.
Ēr, prisēmēņēs anuos karņņas lūpas,
Ēņ dņiaugņma ēlgā ņokēņieso,
Daupņsēs ēērdēs kap pasiotusi

Ēr jausma ton prarastē nanuorieso.
Pamatēn moni ņokiniejont,
Pēgņuojuos ņmuonēs dēdēļ nustebe
Ēr tīkč tīkč vēins kētam rokava
Par vasara ons pruota būs pametēs.

KA VASARA NUBIEGA

Ka vasara nubiega par dērvuona
Ni sodēiv garsč napasakios,
Noliūdēs dongos kriuoctē pradiejē
Ēr kiauras dēinas ņlapēs bova anuo akis.
Noroda pēivas, takā grčt ētēpa
Balaukont vasaras sogriptont,
Vuo medč, ņlapius draboņius numetēn,
Stuoviejē plēkē galē lauka tīkč.

RODOU

Rauduonā ņondus rodou nusēdaņē,
Geltuona dā oņsēmetē sermiega,
Ēdabaidē gervēs ēr ēdminē smēlgas,
Noaldē vuobēlis sosieda.

Badūkdams ledo oņdēngē ons prūda
Ēr, pasēkinkēs dīauries vieji, ņliūņēniejē,
Ēd kamēna pamatēs kēlstont dūma,
Notvierēs tompē ēr nutrauktē nuoriejē.

Ka prisēsioata ons lig valēs,
Rauduonus ņondus nusēvalē,
Geltuona numetē sermiega
Ēr pasēruodē esōs dēdēļ ēdbalēs.

Pemaitč / Pemaitēlai

PĒIDS UNT KRŪMA

Nosteba speigs ģēr ģēpūtē veizuolus,
Pamatēs snēigēna unġ krŭma,
Linksmā bastraksint, ougas lesēniejont
Plunksneliems raudonuoms unġ kūna.

Ledēnē speiga Ńērdēs tonġiau plaktē pradiejē,
Unġ veida raukŃlēs vēsas soġodiejē,
Dreġietē pradiejē ronkas, linktē kuojēs –
Ģē pērma Ńvilgsnē snēigēna isēmīliejē.

Vuo snēigēna, prilesusi ouġieliu,
Snapieli nubraukē i Ńaka
Ģēr plēkas kuojelēs parēitusi puo savēs,
Nugrimzda i spalvinga sapna.

Pasēgruoġiejēs sava meilē mēġtont unġ Ńakelēs
Speigs tīle pri anuos prislinka.
Aistringā ģēr ēġgā boēiava,
Kol meilē ġiemē ģēr sostinga.

Nu boēēnē apsvaigēs speigs, pametēs galva
Ģēr linksmos toġiau nuġingsniava,
Vuo snēigēna, paġiauŃtuoms plunksnuoms
Kap pēids unġ krŭma ēġgā raudonava.

NUOREM PASAKĢTĒ

Pemaiġ / Pemaiġai

Pavasaris Ńī meta dēdġ slonkus,
Gegoġie medġ naġaliou dā,
Tābsnaud dā pēivas, ēlsas lonkas
Dar pēmpēs naġērdietē balselē.

Kas ġīvs i raga sosēsokēn
Bet napraradēn vēltēis ni laġelē,

Pasēlgēn ēlumuos ēr meilēs,
Ēr pēidū kvepontiū darpēlie.

Kontribēs ēd dongaus ēdmuokēn
Mes kuoḡna nakti tilḡ laukam rīta,
Mes gīvē esam ēr giventē nuorem;
Ba baimēs galem garsḡ pasakītē.

TON VAKARA

Ton vakara, ka tavi pamaēiau aḡ,
Krotēnie ḡerdēs sodrebiejē,
Solinka kuojēs, apsēsoka kramē
Ēd pārma pvilgsnē tavi aḡ isēmīliejau.

Baisiausḡ graḡi mozēka skombiejē,
Ka ḡuokuom val'sa, paskiau – linksma ḡuoki,
To monēi tousīk i akis veiziejḡ,
Rauduonē tava pōndā ḡvēitē mon kap saulē kuokē.

Ton vakara abēdvē ḡirdis
Vērpiejē kap auksēnēs stīgas,
Dainiujint daina api meilē
Par nakti, lig onkstīva rīta.

SOTĒRPA ḡĒRDĒS

Sotērpa ḡerdēs mona geļēbēnē,
Ka sava dūḡē monēi to paruodḡ.
Nasvarbo dabar kuokēs tava akis,
Vuo tau nasvarbo graḡē mona pūodḡ.

Dvē ḡirdis dḡiaugas sosēglaudēn,
Ka vēina kēta pagaliau sorada.

Pemaitḡ / Pemaiēlai

Par ompius pripad meilē keravuotē
Ē goltēis i ton pati graba.

NATĒKUSI ZABUOVA

Oþgesa jouks, vuo mintis þuok pasiotēn,
Að nieka pasakitē nabamuoko – tīlo.
Soplīða duðē i krūvas skotieliu,
Ka to mon tēisç pasakç – nabmīlo.

Vuo onksēiau bova dēinas ðvēisēs
Ē ðērdēs kap þovis spordiejē,
Vēin tik pamaēios akis tava raibas
A bēnt koskelē katra plaiksties viejie.

Ē tousīk akis tava moni oþkeriejē,
Pasēdariau kapkuoks nuviēsēs,
Nostuojau naktēmis mēiguotē,
Galvuojuau: grçtā teks nudviestē.

Bat vēina dēina Pondēivs monēs pagailiejē:
Noðvēta dongos – vēskon sopratau, kâp bova.
Mīliejau tavi að ba pruota,
Vuo tau bovau að tik zabuova.

PRI KOPLĪTELĒS

Pri koplītelēs obags kel i dongu ronkas,
Panuosie borboliou karunkē,
Nanuor ba laika ons i þemē līstē
Oþ griekus atgailau ons sunkç.

Omþielis bova anuo margs kap plunksna,
Ont gaidē sobēnēs iðdīgusi,

Vuo ka ton gaidi gēltēnie pagnībē,
Plunksnelē eiopa viejç ēr pabiega.

Tçp ē gīvenēms obaga – kap ta plunksnelē,
Ēndēin ba vēitas blūdēnie po svieta,
Vuo kēpðos taikuos anon pasēgautē,
Ka obags mitriau kuojēs pakratītom.

VELĪKNAKTIS

Velīknaktē þvakelē apsēkriuokusi
Sosmoka, lauk Prisēkielēma,
Davatkas gēid ēð puomietēs karunkē,
Oþ griekus Pondēiva maldaujo atleidēma.

Tuo posie, ēð kor naujē dēina atçn,
Tēn dongus kraujçs apsēpīlēs,
Vuo að, sospaudēs atgaila i kumðti,
Baþnēiuo kertie stuovo tilç.

Ka paskotēnis grieks nukrēta,
Velīknaktē þvakelē ēðgarava,
I rinki vēskas dēdēlç nuðvēta,
Po kuojiems medē grindis solingava.

Pasiota varpā zvanītē Gerōjē naujīna:
Klausīkēt, Pondēivs prisēkielē!
Oþgruojē triübā, oþkautē varguonā
Ēr dongaus vartā sodrebiejē.

Apsēkruokiau kap maþos vāks
Ēr dūðie pasēdarē ðvēisç ðvēisç.
Dabar galieso brēstē par dērvuona,
Ēiðkuodams sava kelē teisē.

Pemaitç / Pemaielai

NUORO

Nosēpvēngē arklīs kaļkor ganīkluo,
Sobliova avis ēdsēgondē,
Ka sparnus aļ, ēdskleidēs tīķ,
Lakstiau pu rītmetēni dongu.

Aļ tousīķķs bovau pakvaiļēs
Ēļ laimēs dēdelies ba gala,
Ka varga akmēnis nukrēta
Nu duļēs ēr kap mēgla ēdgarava.

Aļ dabar nuoro dēdļķ garsķ riekķē
Ēr vēsa svieta ēdboēioutē,
Vuo paskiau, ķemē apkabēnos,
So dķaugsmo dēdelio mīloutē.

MŪSA KĒIMS

Unt soula dvē sutūpēn babas
Priļ saulē kaulus senus ōēlda,
Vuo smielē krūvuo vākā kapstuos,
Buoēielis krapōta donti smēlgo.
Ēdķielēs galva drēiķos ōmērēnie unt taka,
Pēinoutus oustus katēns laiķa,
Āonātis, nasēņķ atakēs,
Sokondēs ķiuoga vēsķp maiga ...
Tas mūsa ķēims, –
Pēlns vēsokiuos ķīvībēs,
Ka niekor naskobi ēr veizi –
Aplinkou vēinas iduomībēs.

BA ŔUODŔIU

Ka saulē oļ kalvū nulinda,
Balēka dongou ķvaigķdēs sēdabrēnēs,

Pakielēs galva stuovo tīķ tīķ
Ēr ērdēs dīiaugas kap laukēnē.
Vuo dēlkuo?
Pasakītē namuoko.
Ē ūodiu tuokiūn
Monēs nieks namuokē.
I dongo ūmuonēs, je pakeltom galvas,
Soprastom ēr ba ūodiu
Kēta ūmuogo.

APDAINIOUTA MOŠĒ

Keporē nu galvuos nusmoka,
Sodiejau akis ađ paviesie tīļ,
Tik mosē zīzdama i rinki soka,
Galietom pagalvuotē – ana moni mīl.

Ēr ēđ tuos meilēs mosē nutūpē unt lūpas,
Boēioutē poulē dēdļ katēlioujint,
Ađ anon – capt ēr pagavau so lūpuoms,
Oŭ maŭuos kap gēmbelē kuojēs.

Ēr meilē tousīk vēsa ēđdolkiejē,
Moselē laibo balso zīstē pradiejē,
Ka bēngtīuo ađ boēioutē anuos basa kuojē,
Paŭaistē so monēm ana tiktā nuoriejē.

Ēr pasēdarē monēi dēdļ skaudĉ,
Ka sava meilēs nieks nanuor mon dovēnuotē,
Palĉdau jouda mosē i pasauli,
Vuo sava jausmus pouliu apdainioutē.

KASDĒINĪBĒ

Atĉjus đaltems
Pēlka Kasdēinībē

Susēmetē i mona truoba
Ēr pasēdarē dēdlč liūdā
Matītē prū longa
Mērōtont suodna.
Ēr kon tik nadariau
Aō, varģos,
Tas vēskas bova
Ba māpīausē znuoka.
Pavargēs nukrētāu unt aslas
Ēr akis unt kaktuos ēōōuoka.
Vuo tumet dēdlč tīkč, tīkč
Pri monēs sena meilē atōlēpsiejē,
Oḡdiejē ronka unt kaktuos sorokosēs
I akis tēisč paveiziejē.
Aō sodrebiejāu kap nutvēlkīts
Ēr ōerdēs grčtā atsēgava.
Ka meilē monēs napamērōa,
Apēntās ōalēp suborkava.
Ēr ēiopusom tumet dvējāu Kasdēinībē
Oḡ kuojū vēins, vuo kēts oḡ spronda,
Pru doris iōmetiem anon i prūda,
Ka nasogriptom, dar oḡdariem longa.

BERGḡDĒ METĀ

Tik bēlst, tik bēlst
Krotēnie tronkuos ōerdēs.
Ka tavi pamatau aō gatvie,
Pasiotēn jausmā vēdou ōielst.
Ramībēs ēiōkau aō vēinatvie.
Medēni smoika apkabēnēs,
Sokriuokēno aō anon grčtā
Ēr, prēsēpēldēn pēlna skausma,
Pru ōali praslenk bergḡdē meta.

KALIEDU NAKTI

Artie Kaliedu paslaptīga naktēs,
Vēsuokiu dīvu ē keistību pēlna.
Unt stala smēkst pvakelēs dagtēs,
Oļ longa snēigs kap balta vēlna.

Par snēiga brend Kaliedu Sienis
Ēr oustā anuo apdarmuojē,
Rauduonās vobulās papouðēs eglē,
Ons mēðkou ðvēntē dovēnuojē.

Vēinēms vākams padovēnuojē kningu,
Kētēms pu minkōta roda mēðka,
Vuo tēms, kam duovēnū nelēka,
Paduovēnuojē stebuklinga sapna.

DÞIAUGŪS

Sovargos duðē mona ēlsas,
Ka þemē snēigo apsēkluojos,
I kaula eglēs jau sostinga
Ēr paukðtç ðaltie þiuobēiuo ēsēþiuojē.
Sustēpēs brendo par pusnīnus,
Vuo snēigs pu kuojuoms garsç çipēiuo.
Tēkiejēma ē meilē viel soradēs,
Dþiaugūs, ka vēltēs vēdou þibēiuo.

DĒINAS PĒLKAS

Mēigt sokrētēn i sneiga truobalēs,
Medç kailēnius baltus padþiuovē,
Apsēblaususi þiuovau saulē,
Trumpas dēinas kap vākus dabuojusi.

Sosētraukusi tabalou ðērdēs,
Jausmā gēlēi apsnūdēn krotēnie
Lauk pavasarē ðēlta sugrīptont
So leduonēðio ēr gegopēniems.

Ðliauþ sovargosēs dēinas pēlkas,
Napalēkdamas piedū unt snēiga,
Nasokeldamas juokē triukðma,
Aplink siedamas saldi mēiga.

SMOIKS PADARĪTS JAU

Balta smoika ēð kleva ēðskuobso,
Stīga auksa truopņç itēmpso
Ēr, oþgruojēs atsargç atsargç,
Lig aukðtībiu dongaus pakēlso.

Ēr dainouso tumet ba þuodþiu
Api meilē, svajuonē, gimtēnē,
Api jausma dēdēlç keista,
Katras bada kap peillis krotēnē.

Mona smoiks padarīts jau ēð kleva,
Auksa stīga itēmpa, pluona,
Vuo að gruotē ēð vēsa namuoko,
Kartē jausmā spaud ðērdi mona.

DĀ MĪLO

Ðiou nakti mienou kvailā ēðsēðēipēs
I þvaigðdēs veiz kap katēns i kēlbasa,
Vuo að patomsie stuovo vēins
I sena berþa atsēriemēs, basos.

Pemaiļç / Pemaiļai

Nu pēivas kēlst vaiduoklēs mēglas,
Ē gluosta puolē, laibas smēlgas,
Vuo tuos, ēd laimēs apsēkriuokēn,
Karðēiausiuoms aðaruoms þemelē vēlga.

Pabodosi ēd mēiga kaþkor suklīk pēmpē,
Lakðtingala atsēlēipē ndrōsç,
Ðekðnuosparnis prasklēndē tīkç,
Pagavēs drugi ar naktēnē mosē.

Stoviedams tīkç, geru nakti guodç,
Atvierēs ðerdi ēsēlçdo tīla
Ē jauto kâp jausmâ nubodē
Mon koþd, kad Tieviðkē dar mīlo.

SOTEMOS

Ka sotemst, daruos liūdna ēr ðalta,
Ðerdēs dauþuos, sospausta krotēnie,
Kon tas znuoēēj galvuotē nanuoro,
Vuo paklaustē tuo nieks napamuokē.
Tad vēins siedo, sostēpēs i raga,
Kap kobinīs medē solinkēs.
Gaila daruos savēs – nabaga,
Ēr dēinū, koriuos jau dinga.

Maksvītis Jūzaps

ATMĒNĒMA ĢĒRDIE SAUGUOM

Nuors þemaitis lietapiedis,
Nemēigt luovuo atsēdriebēs.
Jegu ruopōtas kas ont spronda,
Ģloun so deðenē i þonda.

Prisēminkem Dorbēs mūði,
Kor þemaitĉ priēðus muðē.
Nuors krīþiuotĉ ēr ginkluotē,
Pri Lēipuojēs nukoudoutē.

Baltu ģēntis ka apnēka,
I dumbļinus þērgā krēta.
Kēik tēn riteriu praþova –
Korōiu pelkies kaulā pova!

Nieks þemaitē neapgava –
Net magistrus gala gava!
Nogarmiejē i bedognē
Tēn, kor velnĉ kūrēn ogni.

Marðals ērgi varnuoms krēta,
Ont þemaitē ka ontlēpa.
Saulēs ðvēisuos nebsolaukē –
Tērōtē kraujĉ ðarvūs plaukē.

320

Mēdka ūpē ēr bēldiejē...
Pelkēs kraujcs tēn pīdiejē!
Nesētviere net gīvatēs –
Ēliaupē akis kor bematē!

Tikta vīrā mūsa tvērtē –
Ne ið kelma anēi spērtē!
Oþ tievīnē galva goldē –
Gimta kraõta neprapoldē.

Vēsē ðluovēn Pēmatējē:
Net pri Dorbēs pīd lelējēs!
Tava þemie mes oþauguom –
Atmēnēma ðērdie sauguom.

2016 metā

KĀP ĒDLĒKTĒ

Mes, kaimietç, atsēlēkē –
Laupuom galvas, kāp ēdlēktē.
I Euruopa ka istuojuom,
Jau neblakstuom sava kuojuoms.
Vēsus Briuselis jau valda,
Eurās ganam laukta alga.
NATA bluokē ka stuoviesem,
Prið sovietus nedrebiesem.
Vēsē strainē nuorem būtē –
Bējuom līstē ēr i kūti.
Petçs traukuom, galvuoms kraipuom –
Karviu senç jau neblaikuom.
Tçp Euruopa ēðmuokēna,
Ka pri savēs pavadēna:
Geriau paðalpa ir gautē,
Nego ðēina dalgçs pjautē.
Pēina „Maximuos“ jau perkam,

Pemaitç / Pemaitēlai

Atsēvēipē mčas kertam.
Deðras ērgi jug ont jouka –
Privarītas vērtū kroupu.
Sava kiaulēs ka toriejuom,
I baekelē mçsa diejuom
So pēpērās, so ēēðnakās,
So dþiuovintās laura lapās.
Tuokiuos mçsuos ka prikērsi,
Darba dērbdamš nenovērsi:
Bovuom dēktē, stēprē, drūktē,
Nuors tevaldiem maþa ūki.
Saldiū ougu isēdiejē,
Vondēnieli ēista gieriem –
Juokiū E mes neþēnuojuom!..
Kleckams bolvēs tarkavuojuom.
Sava þemē mes miliejuom,
Senus tievus priveiziejuom.
Ka ēr sunkç vēlkuom naðta,
Mes brongēnuom gimta kraðta.
Dabā, vuos tik pariepliuojem,
Vēsus ðmuotus maliavuojem.
Kou betorem, vēskou ruoduom,
Virus painiuojem so buobuoms.
Aple seksa begalvuojem –
Vēinē kētus gvaltavuojem.
Nebie Dieva, ni baþnīēš –
Kelnēs velkas pri koplīēš.
Grçtā lēksem be ðaknieliu,
Be gimtēnēs ēr opieliu.
Vēsē būsēm integrouē,
Kap parðelç soskaiēioutē.
Sosētraukusi lig pūslelē
Krot Euruopuo Lietovelē.
Gera saujē tik belēkuom,
Vuo i skuola gēlç krētuom.
Vēinē muðas, kētē peðas,
Tretē torta kliebçs neðas.

Vuo vargðelems nieka gera –
Vert gīvenēma ið kera.
Nuors dā kertam kuoðēs bliūda,
Bet oþmērðuom sava būda –
Kalbuoms svetēmuoms gorklioujem,
Dērbtē i oþsēini vaþioujem.
Mes, kaimietç, atsēlēkē –
Nuorem Lietovuo ēðlēktē.
Kol dā nieks mums neikonda,
Niekam nelēpam ont spronda.
Ka ēr vēskas tçp netēkra –
Ruoduos, lēpam lig ont stēkla,
Bet jau nieka nepakeisi,
Tiktā toðtç laika leisi.

KA DVĒ ĢĒRDIS SOSĒTĒKA

Tik pamēslīk – netgi Stasē
Sogebiejē vīra rastē.
Jaunūs metūs naðlie lēka,
Nes nelaimē atsētēka:
Beskobiedams i Rēitava,
Vīrs keliuonie gala gava.
Fūra rieþies – po tekēnçs
Ēr sotraiðkē net kabinuo!..
Tçp vargðelē naðlie lēka,
Kol sograibē vīra kēta.
Veinus metus ēðkēntiejē
Ēr skelbēma isēdiejē:
„Að – naðlelē... Netortinga.
Nuors be muoksla, bet pruotinga.
Vāka netorio ni veina –
Miegsto gertē karvēs pēina.
Eso jauna, baltakrūtē –
Spindoliouju kap saulutē.

Pemaitç / Pemaitēlai

Ētōkau vīra sava metu,
Ka padietu naōta neōtē.
Jego vīrs tuoks atsērastu,
Moni lengvā ons atrastu.
Mon truobalē pri pat jūras,
Katruo plaukiuo baltas burēs".
Ēlgā lauktē nereikiejē –
Ēr pēnutēs liektē pradiējē.
Kuokiū anū tik nebova –
Kap i auli bētis siova!..
Vo ka berčk atsērīntē,
Nebpēnā, ni kor bedīngtē:
Vēns oļ kēta maluoniesnis,
Vēns oļ kēta baguotiesnis...
Bet jug dēina so saulē leidas,
Kas tik gīvs – vēsēms rčk meilēs.
Kam tēi tortā, brongēnībēs,
Jego ņērdč nier ramībēs?!
„Truopņč vēskou apgalvuojau
Ēr pri Juonē apsēstuoju:
Vīrs jau metūs ēr somētēs,
Mergū būs kap vēlks ēdštēpēs.
Tuoks kāp reikint pamīloutu,
Onsēkvēmpēs palingoutu.
Pri kētū jau neblakstītu
Ēr mon ņērdēis ndraskītu".
Kāp somanē, tčp padarē –
Ēlga gruomata ēdvarē.
Kvēitē Juoni atvapioutē –
Pati gruobies kēima ņloutē.
Juonis, ēistā ēdšēprausēs,
Diel Staselēs ņērdēis kausēs.
I garnituorio ilēpēs,
Pasēruodīs kap jaunēkis.
Auis pēidās apsēkarstēs,
Vēskou kelie apsēsvarstē:
Kāp ons ēdlēps, kāp rokousēs,

Korem ðmuotē anodo boēiousēs.
Vo dēinelē kap auksēnē,
Jausmā taðkuos puo krūtēnē.
Ēlgā vargtē nereikiejē –
Pri truobalēs prirēitlejē.
Veiz – ont pamata Staselē,
Tuoki isērpusi kap ougelē.
Pasētēmpusi, graþi, drūkta...
Vo jopelē ēð sēlka siūta.
„Að – ið Skouda. Esu Juonis.
Muni þēna vēsē þmuonis!
Vēsus darbus muoku dērbtē,
Vo geriausç – ðnapðē vērtē!
Bada tēkrā netoriesiav,
Je i krūva skorlius diesiav.
Matuos – gera muotrēðkelē.
Mon þīdiesi kap kvietkelē.
Tuokēs Skoudē nesēsvaida –
Anas kap sēlkēs ēðgraiba.
Jug þēnā, kuo vīrā truokāt?..
Kap ðnapðelēs prisēspruogtē!“
Stasē trīpēiuojē, kudakava:
„Net ið Skouda atvapiāva!..
To kap ouþpouls mēðkē uoði,
Somtçs kērsiau bolviu kuoðē.
No jau vīkēs to be gala –
Jausmā ðērdēis neapgava.
Tuokē senç jau ēiðkuojau...
Vo ka Skoudē – nepēnuojau!“
Vuos anodo sosētēka,
Vēns kētam i aki krēta.
Tçp Dēivalē soriedīta –
Dvējau þēngs i nauji rīta.
Botelkelē ka ēðtraukē,
Dā saldesnē ruoda braukē:
„Tau að atveþiau jug ruoþē –
Tēks pri bliuskas, veida grupē...“

Pemaitç / Pemaitēlai

Kvietka teikdams paboēiava,
Ta infarkta vuos negava!..
„Nesēkoklink to, brongiujoi –
Vedo korsiaiv sava ruojoi!
Nuors ne aniuols tavēi būsio,
Meilēs jausma neopūsio.
To mon – dīiaugsma kēbērkōtelē,
Lig nokrētusi pvaigpdelē.
Biegsiaiv, ronkuom sosēkēbē,
I tou vasara auksēnē.
Padarīsio, kou tik nuori,
Be baņniēs, be altuoriu“.
Nu tū puodiu Stasē tērpa...
Net i truoba kveistē opmērōa.
Galvuo lakstē kalvas, lonkas...
Ērdi laikē Juonē ronkas.
Pagaliau atsēkvuoōļiejē
Ēr i vēdo sobēldiejē.
Stals pīragās ēe nukrauts –
Jug Juonielis senč laukts.
Ka pri stala sosēsieda,
Opsēmērōa sava gieda –
Vīns abodo apsvaigēna
Ēr i luova pavadēna.
„Tava akis kap vasēlkas.
Mon brongesnēs īr op sēlka“.
Gluostē pōndus Juonē pērōtā,
Ta steniejē: „Dā nemērōtu...“
„Vo poikībē tuos bliuskelēs!..
Pīd ispaustas ēe ruopelēs,
Lapā pāsvē, tuokēi slīdē...
Mosint bova ēr ana paklīdusi.
Jau iōēla ēr truobelē –
Kūna pōda jug bliuskelē.
Ēsēvēlkiav... Būs tau viesiau –
Jug dā ēlgā ēe siediesiaiv!..
Balsos vīrēōks tēp svaigēna!..

Stasēs ðērdēs – ne ledēnē.
Jug ēr ana tuo patēis nuor,
Kuolītēis tik nepaduoro.
Kuo Juonielis ēlgiau soukē,
Tuo Stasçlē skaniau joukies.
Ont galū gala nebeēðtvierē
Ēr oþ ronkas anam notvierē:
„Bēnk to, Juoni... Kuo pristuojç?..
Kuo graibās tarp mona kuoju?..
Kou ēe esi pasēdiejēs?!.
Mon darþielis noþidiejēs“.
Stasē vīra nebēbējē –
lōsēbiega nu vergējēs.
Ēr, paþvelgusi pru longa,
Ana pamatē jouda dongu.
Vīna botelka ka ēðmaukē,
Dā linksmiau i jūra plaukē.
Karðtas lūpas vēs boēiava,
Nes jaunistē atsēgāva.
„No va, Juoni, būsi mona –
Að tau būsiu gera þmuona.
Vēskuo gausi, kuo nuoriesi,
Jego truopnç tik mīliesi.
Tava balsos – tēkra varpa –
Kap so þērkliems ðērdi karpa.
Kap tēik metu to ēðtvierç –
So kou arkli sava ðierç?!“
„To mon vēsa lig dievaitē,
Kap ið kningu karalaitē.
Vēskuo gali to dalintēis –
No, auksēnēs tava mintis...“
Vuo ka mienou soðvēisava,
Meilēs savnā atlingava.
Skraidē anodo po þvaigþdīnus –
Jug nogērdē ne tik vīns...
Va, ēr matuot, kas notēka,
Ka dvē ðērdis sosētēka.

Pemaitç / Pemaitelai

Netgi meilē rodēnēnē
Dþiaugsmā opiemš jau ēðtvēnā.

PEDAGUOGĒNĀ REGIEJĒMĀ

Isēmēslējau að kartā,
Kas muokikluo īr par tvārka:
Nuors tū vākū tēik belēka,
Bet etatu kēik privēsa!..
Vēskas vāka ēe geruovĉs...
Dērbam, ploðam kap verguovie.
Kalnus puopieriu prikruoviem...
Vo kuo rĉk, ēr neiðmuokiem.
Vākā kningu nebeskaita,
Faktus radēniūs ēðkraipa.
Ni daugības nebeþēna,
Internetūs ēiðka lēna.
So kou Lietova rēbuojēs,
Nebeþēna, nuors þēgnuojēs.
Nepāpīst ni tievēðkelēs.
Ni praþīdosēs kvietkelēs!..
Daug kuo vākā nebeþēna...
Anus kētĉp jug augēna.
Po þvaigþdīnus tiktā skraidē,
Mobilĉšĉs nuolat þaidē.
Nuors reformas ruoju kūrē,
Vākū nikāp neopþūrē.
Dabā vākā jau ðakuotē –
Nuor be darba būtē baguotē.
Vēsē kaltēn tik ðvēitēma
Op sokrīpusi veþēma.
Vēsor klaidū mēlējūonā...
Tuokēi dabā ēr tēi puonā!..
Pol tik vēsē vaduovautē,
Ka galietom nauduos gautē.
Nuors tuo sritie neēðmana,

Pemaitĉ / Pemalēlai

Aklā kor dēdinga plana!..
Rçk naujuoviu, muodernībiu
Ēr vēsuokiū praðmatnībiu:
Paukòtçs laksta anēi pu dongo,
Vuo nemata, kas īr puo longo.
Sava krāðta nepaþīstam,
Nuors i praeiti vēs grīþtam.
Ginklās svetēmās ginkluotē,
Polam vākū pruoata ðloutē.
Savās þuodçs nebrokoujem –
Tiktā anglēðkā kukoujem.
Dēkuo tuokēi pasēdariem –
Gal ne sava vaga variem?!.
Grīþkem pri savū vertībiu
Ēr bronginkem lietovībē.
Jau ēr tçp tik saujē besam –
Pagalvuokēt, kou mes lesam!

TÇP GĪVENDAMS, NEPRALUOBSI

Bova Vacis niekam tēkēs,
Nu pasaulē atsēlēkēs.
Sava kailie nesētvierē –
Kuopna dēina ðnapðē gierē.
Rimta darba ka nedērba,
Grçt i valkata pavērta:
Pu kaimali slompēniejē
Ēr pavuogtē kou veiziejē.
Gruobē vēskou kap patrakēs –
Nesētvierē kērvç, ðakēs...
Je kou nuors tik paēēpnuojē,
Tas kap paukòtis noplasnuojē.
Nuors ēr teisēnuos, malava,
Bet priçjē lēipta gala –
Vēsē þmuonis soþēnuojē,
Vuogtus dāktus kor kavuojē.

Pemaitç / Pemaitelai

Vacis ðiauðies kap erielis,
Ka nekalts ons avēnielis.
Nepavīka ēðsēstētē,
Ēr nu buobas gava loptē.
Dabā akiū nier kor dietē –
Svēlēn þondus baisi gieda.
Þēla plauka sosēlaukēs,
Vuogtās dāktās negal dþiaugtēis.
Kas ne tava, nerçk jimtē –
Vagont garbie praded ōvinktē.
Tçp gīvendams nepraluobsi –
Plēks kap þiuogs dērvalie ōuoksi.
Sena patarlie jug saka:
Vēsē golsemuos i graba.
Ta pamēslīk bēnt prið smērti,
Sava ōērdi kāp atversi.

VO KAP GRÇTĀ BIEG METELÇ!..

Vo kap grçtā bieģ metelç!..
Jau ēr mes, veizieģ, senelç.
Atsēþuskem, paēlsiekem,
Jaunas dēinas pamēniekem.
Anuos bova jug augsēnēs –
Galvuo plaukiuo gegōþēnēs:
Ðuokuom, dūkuom vēsa nakti,
Nes nuoriejuom laimē rastē.
Ðuokuom val'sus, trīpiem pol'kas,
Apsēþergē ēlgas ōluotas.
Mēslēs mēniem, dainas traukiem
Ēr i meilēs jūra plaukiem.
Kēik jaunima prisērinka –
Berþū ōakas þemīn linka!..
Graþç linksmintēis muokiejuom –
Mozēkontams oþmuokiejuom.
Diejuom piningus i brīlio

Pagal senū laikū stilio.
Kēik sokruoviem, tēik opteka –
Ēuokuom lig pat rīta meta.
Kēik ļaidēmu mes pēnuojuom!..
Pri lēktarnu vakaruojuom.
Vējuom ņniūrus, plunksnas plieðiem,
Aplink mergas sparna riepiem.
Jevus kūliem, lēnus mīniem,
Ēð þēlvītiu kreþius pīniem,
Bolvēs kasiem, ðēinus kruoviem,
So dvētraukçs medius pjuoviem.
Karvēs mēļpuom, jautius ðieriem,
Kūna pērtie ðloutuom pieriem.
Vo nedielēs dēina ðvēnta
Bieguom Dievou nosēlēnktē.
Grūdus juomarkuo pardavē,
Pērkuom poudu ēr viedraliu.
Vēskuo ūkiou jug reikiejē,
Jego augtē ons nuoriejē.
Darbū bova lig pat kakla!..
Nepapēnuom juokē raðta.
Dērbuom, ploðuom, kēik galiejuom –
Vuogtē toukart nemuokiejuom!
Nes Dēivalis vēskou matē –
Jautē skūruo opšēraðē:
Je kou nuors tik pamalousi,
Pecluou kiepsi ēr dejuosil!..
Bet vēstēik mums gerā bova,
Kol senatvē neopgriova.
Darbēninkēs bova ronkas –
Dalgçs pjuoviem pēivas, lonkas...
Medē grieblçs ðēina griebiem.
Rūgðta pēina somtçs sriebiem,
Vo jau kuoðē kuopna rīta
Bova mums kap opšakīta.
Laðēniū ka prisēkousi,
Dērbdamus darbus net dainiousi.

Pemaitç / Pemaitēlai

Bovuom paprastē ēr duorē –
Gerbiem kuoņna gaspaduorio.
Bovuom dēktē, būda tvērtā –
Vēsus darbus pouliem dērbtē.
Nuors jau dabā ēr pasenuom,
Vēsa ēiesa ēe gīvenuom.
Net pu svieta mes neskraidiem –
Vēs ēe pat pu pēivas braidiem.
Vēskuo bova ēr oņteka...
Nesoklopuom ni ont leda!
Vuo kap grčtā bieģ metelč...
Krimt nu miediu jau lapelč.
Nu senatvēs nepabieģsi,
Nuors ont vēsa svieta rieksi.
Pēlsta, plinka, padejougem,
Jaunas dēinas aprokougem.
Nuors anū nebsogroupinsem,
Pasējosem ērdie linksmiau.

AUKĒTĀ SKRAIDĒ – PĒMĀ KRĒTA

Ēēkkaus Bladis nu Darbienu
Neoņmērēa dā Pārienu.
Metu tozēna sogaiēa,
Vuo laimieģē merga raiēa!
Lakstē par svieta kap patrakēs,
Pasēpūtēs, ēēsēstatēs –
Vēs ēiēkouģē garēntoutas,
Dā i seksa nepardoutas.
Nuors, ronkuovēs atsēraitēs,
Ēr ēiēkouģē lietovaitēs,
Bēt matā, kas atsētēka, –
Svetēmtautē ons sotēka!
Kap balondis paborkava
Ēr vaikieli isēģava.
Nebie Bladiou kor bedingtē –

Tor i patēs anou imtē.
Vuos tik tortā ēðgarava,
Pri tievaliu parvaþiava.
Poðū sakās kvep gimtēnē –
Ta þemelē, kor augēna.
Pēmpē ont kopsta gailç klīkē:
„Ðērdēis geisma rçk valdītē!
Jego kelnēs pasēdiejç,
Ta, þēnuok, ēr nosēdiejç!“
Varlēnie anodo pu pēivas,
Vuo klietalie – toðtēs mēigas.
Jego nuori kou torietē,
Tori artē ēr akietē.
Nuorem mçsuos, nuorem pēina!..
Vuo vēsamē ūkie – vēðta vēina.
Ēr ta pati, palçdusi sparnus,
Korkēiuo patuorie kap varna.
Bladis vākōtīuo sosēraukēs
Ēr i kopra sosētraukēs.
Svetēmtautē lop jau skūra –
Þmuogos ēiðkuos netgi ðniūra.
Vuo matā, kas atsētēka:
Aukðtā skraidē – þemā krēta!
Dabā þmuonēs vēsē joukas –
Atsēviērē Bladiou „dongos“!..
Mosint Dieva tçp þadieta –
Vēsē vargstam ont ðiuo svieta.
Ronkas kriþmā ka sodiesem,
Toukart þemie paēlsiesem.

KAP GĪVENTĒ SŪNIELIS SVARSTA

– Paveiziek i skrozdielelē, –
Sūnou saka muotēnelē, –
Kuoki dvara pasēstatē,
Ka darbavuos dēina naktil..

Veltou nieka ana negava
Ēr ni vēina neapgava.
Poulē tekēnuom i darba,
Ka updērbto gera varda.
Jug ēr to, je netingiesi,
Ūki dēdēli toriesi –
Nereikies botelku rinktē,
Dounas plota sausa krimstē.
Kap galiejuom, tēp augēnuom, –
Sava dērdi tau dalēnuom.
Je pruotinga merga gausi,
Ta, pēnuok, neapsēgausi!
Mūsa ūki paveldiesi –
Jouduos dēinuos netoriesi.
Maiđa piningū valdīsi,
Gera varda isēgīsi“.
Kregpdēs dongo sparnās karpa,
Kāp gīventē sūnielis svarsta.
Dabā mergas maliavuotas,
Nuor be darba būtē baguotas.
Ka saulelē apsēblausē,
Naktēs rasuos lađus barstē.
Tik sūnielis neopmēga –
Mamas puodē dērdēn krēta.
Ēđ kor gautē gaspadēnē –
Tuokiuos ons dā nepapēna,
Ka nebūto makalīnē,
Nedraskīto op ēioprinās.
Rēks gīventē lig pat smertē,
Dieltuo vēskou rēk pasvertē.
Ak, ka rasto ons mergelē,
Atsēgauto ēr dērdelē...
Kuoks laimings so anou būto –
Juokēi tortā nepapūto!..
Bieduos juokiuos netoriēto,
Kap paukōtelē do ēiolbiēto.

AK, TO, JUONI...

Kuoks þvaigþdiets vērð þemēs dongus!..
Vies rītēnis svēlēn þondus.
Þemē soðala jau i raga...
Kas tik gīvs pajota bada.
Velkas i nomus ēr Juonis –
Nosēmēnēs, be Petruonēs:
Ta jug pernā koknie mērē,
Ka posēnē kuoðē vērē.
Kēik ana, vargðē, prisēkēntiejē –
Duoruos dēinuos neregiejē:
Juonis gierē, pīpka rūkē,
Kol novarē vēsa ūki.
Kol bova stuora piningēnē,
Þnapðē spruoga oþsēinēnē.
Vuo ka ana ēðpluoniejē,
Muovē tuokē, kuokē toriejē.
Sava patē liuob apgautē –
Vuogtās rēndelçs kopðautē.
Kēik jau anū īr praþodēs?!
Tçp darboutēis bova igodēs.
Dabā kapūs pati ēlsas,
Sēlka soknē apsēvēlkusi.
Nebrūp ūkis, lonkas, pēivas...
Ni kēimalie tēivas ēivas. –
Kuoks sokriuoðēs dabā Juonis, –
Tçp rokou miestalie þmuonēs.
Vēinor ipēl bolvīnelēs,
Kēts atreikēs doud duonelēs. –
Ak to, Juoni, besarmati!..
Petius sleg ēr tau senatvē.
Tuokius tortus to toriejç,
Vo gīventē nemuokiejç!
Kou begausi to oþ dīka –
Jau ēr vākā ruoda ðpīga.
Plaukā raituos pasēðiaudē

Pemaitç / Pemaitelai

Ont noplēkosē pakauðē.
Akis ērgi jau applēba –
Tonkç lēp ont bata kēta.
Net savēðkiu nepaþisti,
Ruoduo pradedi soklīstē.
Kuoþēs senç jau ēðklēba,
Ka kraujuotaka sotrēka.
Kairie ronka, ka ēr kēita,
Nebnolaika Vuonēs rēita.
Vuo ka dontis praded geltē,
Skausmūs negali betvertē.
Poli vēinor, poli kētor –
Pjaun be peilē, ruoduos, vēsor.
Strienas ērgi ne gelþēnēs –
Trintēis nebie kērmēnēnēs.
Nebie sīluos atsēkeltē –
Vuo nedērsi luovuo pelkēs.
Vēskou senç to pragierç...
Sava kailie nesētvierç.
Vuo ka nieka jau neblēka,
Nier kor dietē tuokē plēka.
Kor to dabā prisēglausī,
Nuors ēr verðē balso bliausī:
Dabā kuþna muotrēðkelē
Spēr pējuokou i ðēknelē.
Ak to, Juoni, besarmati,
Vēskou þmuonis poikç matē:
Kēik to gierç, latravuoþç,
Kāp Petruonē moðtravuoþç.
Kor tuoks sens bepasēdiesī,
Jug ēð bada ēr nodviesī –
Toðtē viedrā ēr bliūdalç
Svaiduos porvēnuo truobalie.
Dabā vēns pakūtavuoþi,
Aplink smerti pagalvuoþi.
Bēngies katēna tau dēinas –
Viejç ðvēlp pro kiauras sēinas.

Sunki dabā tau senatvē –
Vēsus vedi tik i zlasti.
Nuors takieli dā ēr minsi,
Jaunū dēinū nebsogroupīnsi.

PEMAITĒJĒS GRUOPĪBĒS

1. Kas per grupībēs tuos Pēmaidējēs:
Pīd ēe darpeliūs baltas lelējēs.
Aukōtē kalnelç, līgomas platēs,
Deg kap ognelēs lobēnū ūvakēs.

Priedainis:
Pēmaidēja, Pēmaidēja
So suostēnē Telōçs ē jūra sava.

2. Torem Rambīna, Ģatrējēs kalna,
I Kalvarējē vēpam mes malda.
Poikç papīstam Daukonta raōta,
Tonkç aplonkuom Pabrieņas kraōta.

Priedainis:

3. Vo jau Valonēiaus vēsas kningelēs
Opdeg krūtēnie meilēs ognelē.
Ēe mes oþauguom, dērbam, svajuojem,
Op laisva kraōta omþçs kuovuojem.

Priedainis:

2017 metā

Pemaitç / Pēmaidėjai

Mileikienē Uona

PRI ĒEMAIĒIU ATMINTĒIS OPĒS

Bevardç opelç i atmintēis upis
Senç sotekiejē ēr tēn pasēlēka...
Tēn meldās ģemaitç, puo kriņçs soklopē,
Op pruotievius, douna, naujagimi plēka...
Ten prūdūs kvapa dar sklçd ajerā...
Grāpoms mona kaima! Soverts ēd ūkieliu –
Kap mona mamalēs apdēlēs roponēios...
Vuo suodna kuoplēiūo – alsavēms smūtkelē.
Tievalis dar ņnek, bruolelç vėj ponēius,
Mamalē verp vēlnas ģēimuos vakarās.
Susiedā atejēn, ont soulūn susiedēn,
Mēlelçs marōkuonçs ņvarçs pasiriedēn,
Vēs varsta ēd lieta ģemaitēōka ņnekta –
Ēr patis vēs padnek, ēr klausuos kētūm.
Vuo ađ – trupinielis glaudous pri tievalē.
Puo biđki atsēver ģemaiēiu pasaulis,
Tik dar namatītēis tuo krovēna kelē,
Iņniekinta ģmuogaus, ikalintas saulēs,
Kraujçs nutađkītu arēmu gimtū.
Vēsē ēđkeliava kelelçs skirtingās
Puo vēina, puo vēina i ompēna tīla...
Pri atmintēis opēs ađ stuovo sustingēs,
Berģielis atruoda kap ģali krapīla,
Ēr ņvēntēn i ateiti kieli jaunima.

LAPKRĒSTĒ PAVEIKSLĒ

Viel lapkrēstē paveikslē, kap ēr prið ðimta metu –
Balapç medç, varnas ēr dongos ba spalvuos.
Atçn i þemē þmuonis, iðein viel, nasopratēn,
Ēð kor tēik jouda varga þemelie Lietuvuos.

I kûdikîstēs pēivas atsēsoko sekundç,
Savi ont mamā ronkuoms tāp aiðkç pamatau.
Gīvenēma stebûkla að palītieta bundo,
Tik pasakītē namuoko: „Mamalē, aèio Tau“.

Ðaliuo ðvēntuovie saulēs ēr meilēs, ēr geroma
Mon devē – nagailiejē kēkvēina dēina daug...
Sugriuovē baisēs audras tievū statīta noma,
Puo tuo vaikîstēs þemie dagç ēr usnis aug.

Pēktē malûnā malē tievū ēr mona laika,
Ons krēta skausma ðukiems ont þemēs, ont ðērdēis.
Kāp rçk savi sorastē – saulietu pēivu vāka,
Jie ompēnāsis tievs mon ronkas naēðtēis?

Viel lapkrēstē paveikslē vērþ Vielēniu lēipsnelēs.
Kalbiekēt mon, tievelç, ēð ompēnūn numūn.
Ēe, þemie, tabie gīvas jūsēðkēs eglēs þalēs,
Kor ēlsēnuot Jūs akis ēr ðvēitiet geromo.

OMPĒNS RATS

Mon atruoda, ka ompius jau çno
Ēð graþiausēs slaptībiu ðalēis
I graþiausē þemaitēðka þemē,
Kor stebûklu þeidā prasēskleis.

Grajēj þalē eglīnu varguonā,
Ðalē gēismē laukū ēr þmuogaus.

Mas, tuos pēnēs varģelc ēr puonā,
Nu dērvas lig aukštībiu dongaus.

Vuo pīdrīnie pakēba kap tīēē
Cīrulieliu varpieliu dīmtā...
Dievē brongos, ēe Tava baņnīēē,
Kor vēsē dērb ēr meldās karōtā!

Meldās tēi, kor oļ laisvē ēe kuovies,
Meldās tēi, kor ēē naujē ateis
Ēr pēmaiēiu pāliuojie dvēntuovie
Nateisingā vēins kēta nateis.

Tievē, sokdams gīvenēma rata,
Sok anon iō dīuo dīmtmetē baisē,
Kad, paklīdēmus sava sopratēn,
Sosērastomem kieli i dvēisa.

PEMAITĒDKA MEILĒ

Vuo pasakīk, a viel atēisi
Suklīkos pēmpc ont dērvuona...
Aō tau ronkelē viel ēētēiso
Ē mūsa meilē būs na muonā.

To mon sakīsi: „Mīlo baisc“
Ē dpuokā dvēlpaus ont dākelēs...
No, pasakīk, a viel atēisi,
A gildītē apsēmuok dērdelē?

Pemaitc / Pēmaiēiāi

Jezminā pasklcs skani smuoka,
Saulēlē tūpscs oļ berpīna.
Aō tavēs laukso nusēkriuokusi,
Darpelie kvietka nusiskīnusi.

Vuo kas par kelms ta meilē īra,
Ka dīrdi bada kap so peilcs?

Ba meilēs ģērdēs jau sostīra,
Kuoks durnis ēdgalvuojē meilē?

ĢVĒNA JUONA NAKTI

Ģēb ont smēlguoms karuoliokā,
Ģuok velnātĉ pabalĉs...
Saulē leidās, luo ģoniokā,
Riekau mergas pādalĉs...
Ēģ ganīklu tūzē-tūzē
Skersā placēs: ar matā?
Pargen karvēs pēimou Juzis –
Būs pēinelē ata-tā.
Saulē topās oģ eglīna...
Klumpĉ patis Ontē neģ...
Ont gruonģēēs, pri karklīna,
Sava Vuonē, ģēna, ras.

Ton naktelē ģvēnta Juona
Rĉktom mislģtē ģvēntā,
Vuo vēsuokēi zababuonā
Lend i galva nalauktā.
Ontē stuov kap onģoulielis,
Koiĉĉ kap strēbuokā kond,
Kveģ kap mergas lauka gielēs –
Ontē Vuonēs nabsorond.
Ai, to Vuonē, brongi Vuonē,
Kon to mon dabā darā?
Jug vēinam par ģvēnta Juona
Īra baisĉ nagerā.
Kap vabuolēs tava akis
Braiģa ģirdi.
Kāģ ēģtvertē?
Tuos apvalēs cēbolēkēs,
Kāģ ģēnā, ēģ klumpiu vert.

Pemaiģĉ / Pemaiģiģai

Dar i zlastē ved tēi koisç,
Vuo kad trēnkso, puo velņs!
Pliaukōt! Supīkēs Ontē baisç
Nuklumpiava pabalçs.

PEMAITĒDKAS PIRĢLĪBAS

Ka i torgo Ontē çjē,
Vieç pūtē, litos lējē.
Tik Ontuonou na galvuo –
Tonç līn jug Lietuvuo.
Çdams susitink Ontuosē –
Dēkta merga, rauduonposē.
– Labas, Ontē...
Ontē:
– Jie.
– Līn ēr līn... Vuo jie, vuo jie...
Mēslēj Ontē: „Buobas rçk,
Tik Ontuosē par daug ðnek“.
– Jie tãp lis, supūs bolbelēs.
– Apsēstuos gal lig veselēs...
– Ontuonieli, a tã jie?
Ģanīsmuos? Vuo jie, vuo jie...
Tik a mīli?
– Jie tatã.
Dar lig ðiuol nasopratã?
Tuoliaus sosēkēbēn çjē,
Vieç pūtē, litos lējē.

Pemaitç / Pemaieiai

VĒITUO AUTUOBIOGRAFĒJĒS

Ta laika Paslaptēs didpiuojē
duris atdarē þuodþio „Jau“ –
Að i þemaiēiu þemē mitrç,
nieka nalaukusi iejau.

Kēitus puodelius sakē mama
pēmaidōkā ēr tāp ōlētā,
Pēmaidōkas vētēlēs karkē,
vuo pēmaidokā „i-ha-ha“.

Gervainis, ēr tāp pat
pēmaidōkā gurgiedams op noma biega,
Pavasārçs ledus ēr ōakas
plukdīdams sau baisē jiego.
Biegiuojau aukōto opēs kronto
ēr vēs pēmaidōkā plepiejau
So saulē, debesio, paukōtelçs,
iōdikosio pēmaiēiu viejo.

Ēē, nu Telōiū, ons liūb atpūstē.
Veiziek, jau ōniuokōt
mēōkās nu Loukēs,
Suvielēs Gervainē pilvīēius,
i Varnius ēōpot nusejōukēs.
Paskou kētuokēi viejç pūtē,
puo vēsa Lietova neōiuojē
Ēr lig pat ōiuolç naēōmuokau
tvertā i pēmē rēmtēis kuojūom.

Vaikīstie atsērada nuors
eilēs radītē, māpiau ōnekietē.
Radīau ont debesū, vuo viejç
nudraskē ēr vēsor iōmietē.
Katruos vēsā napaarāītas,
tuos īr graīiausēs mona eilēs,
Ēr kas tik skaita, graudç jōukās,
Mukienē Dana vēina gailēs...

Miltienis Stapuons

PUODĢ

Puodģ, kap ģ þmuonis,
Gimst tik par skausma...
Puodiu ģr lĕkĕms
Sovĕsam tuoks pats:
Vĕinĕ, vuos oþģmĕ,
Mĕrĕt net ģr ba skausma,
Vuo kĕtus pasaulis
Unt vĕsam ģðmuokst.

Ēr kartuos kap malda
Gera þuodi þmuonĕs...
Vuo tuo þuodĕ bĕvis
Bĕs jau nemirtings.
Ir þavies kap druobĕs
Puotieþģ Ēiurliuonĕ
Ta daina vakarĕs,
Rĕtmetĕ þaruos.

TRIJŪ KARALIŪ NAKTI

Ðiou, TrijŪ KaraliŪ nakti,
Unt duru sava ĕĕrdiems iðrieþģs K+M+B,

Skobo i Betliejaus tvartieli
Ēr gēmosiou Kristou neðo duovēnū.
Ne mitra, ne kuodila
Kapū ledēnē Laptevu jūras tīla.
So savēm torio ēr Osvencima,
Ēr Dachau saujelē palēnū.
Nukonkintūju maldo pasveikintē Kristo ađ eino.
Neðo ēr kūdikiu ađ negēmusiu rieksma,
Klaiki pruotavēma pērm ēiesa pasenosē ēr vāka.
Tēik daug, vai daug par sava ompio
Ađ upgīvenau tuo torta, Kristau!
Duovēnuojo anou tau.
Puo kuoju ađ dedo tēkiedams,
Ka, oþgēmos tau,
Laiks jau nebatneð daugiau biedū.

PRI KŪĒIU STALA

Susirinksem viel pri Kūēiu stala
Sosēkaupē ēr rimtās veidās
Mūsa ūirdis dar jug nesoðala,
Tik ondou sokaustīts jau ledās.
Sokalbiesem malda nekasdēinē
Ipatinga jug ī ði dēina.
Ēr pradiesem sava vakarienē
Nu senuolēs muokītas malduos.
Tievs solauþīs mums vēsēms pluotkelē –
Pēnkla meilēs ēr ūvēntuos taikuos.
Palīdiesem mes i didi kieli
Puodi, laukonti sava eiluos.

NAUJŪ METU PALINKIEJĒMĀ

Ein metā...
Ne ein, vuo bieģ...

Nepajusi
Naujējīč pribūs...
Par oþðalusī leda ēr snēiga
Jims ēr senūsīus nustums ī kapus.
Mums negailo prabiegusīu metu
Gailo savēs, savūju viltīū,
Sutriptū, sudievietu, kap batu,
Neatlaikiusīu skausma, konēiū.
Lai Naujējīč mintis mums vaisingas
Kap tou malda rītēnē atnēð!
Tuo ðīou vakara ðvēnta
Palinkietē þmuonēms nuorio að.

Gīvenēms kap kuoks cirkelis
Briēþ aplinkou rata.
Prabieg dēinas iðtvirkīelēs
Ēr anū nieks nebmata.

Jaunīstēs mona zalkuorios
Ne tēp, kap onkstīau, ruoda.
Oþðarīau ī laika alkīerio
Jau sava ðīrdī, pruota.

Ompīaus malūninīnīks ījung viejē gērnas
Ēr praded bērtē snēīgs.
Vēsa þēima ons mals,
Vuo pavasari pērmās medē pomporās
Parāðīs pareiðkēma
Ēr iðvīks atuostuogautē ī ðīaurē
Ta būs darba saulelēç
Pakuol solaiþīs tuokius kalnus snēīga!

346

Parutienē Janina

ĒDBLIESĒS PĪOBORĪS

Vēinkēimis toāts –
Uppustītuos naktie
Ba pvakīu āvēisuos,
Dūmu kvapa.
Pvalguos paukōtç...
Sustingēs āalēp
Sens ēpers.
Nugriuvusi tuora,
Rūtu uppielēs darpielis
Mēigt putuotamē snēigē.
Truobuos akis,
Āarmuoms ēāpaiāītas. –
Anuos vēs ēābliasosē pīoborē ēiāka.

VAIKĪSTĒS PRISIMĒNĒMĀ

Vaikīstē lēks
Prisēmēnēmūs.
Vaikīstē mona...
So pēidlapçs margās
Ēr saulē,
Dongaus pīdrīnē,
Vītorçs,
Debesīms baltās,

Pemaiçç / Pemaiççlai

Palçs laukû këlêmâs,
Berþû skaruotâs kaspênâs,
Aulçs, pëlñâs biëiün düzgëma,
Mietuoms kveponëiuoms gaiuç,
Jazmina balto krûmo. –
Graþi prisëmënëmûs
Vaikîstë mona.

MUOTOLËS ËLGESÏS

Sena suodïba
Veiz i ðiorpës
Eþera bangas,
Katruos soupou
Neramë valti.
Ðvëlpaun balts berþïns
Liüdna rodënënë daina
Par ðnarësi
Nubërusiu lapu.
Mama
Prigesusiuoms varga akimis
I lïtaus primerkta
Taka veiz.
Ont kupruotas lazduos
Pasiriamusi
Ëlgësë aðaras ðluota.

NAKTËIS MIRAPĀ

Þvaizdiû lïtou
Ðën nakti mienou ðvëis,
Vëntuos pakrontiems
Tilç puðis vâkðëiuos,
Naktëis sapnûs
Ðeðoulç tilç plauks,
Puolie gers gaivē rasa.

Pemaitç / Pemaiëiai

Vuortinkliu kerūs
Klausīsemuos viel
Naktēnē paukōtē pasaku,
Viejou luopōdēnē
Ēvilpiuojint laukūs.

DUOMĒ

Parçn Duomē ēe nu kalna
Vuogi mata – Barbē atmaun.
Pasējiemusi krezinka,
Lek i miesta net trilinka.

– Labas, Barbē, – Duomē saka, –
Kor tçp leki kap patrakusi?
Kou tçp tavi miests tas trauk,
Kas tamē miestē tavēs lauk?

– Juk matā, ka so krezinko –
Kiauōiu daug jau prisirinka,
Pēina ūulinie laikiau –
Va... Kēik smetuona prigraibiau!

Vuo tam Duomç jau nu sena
Barbē ūirdi vēs kotena.
Ons tik pripoulēs ronka spūst...
Veiz, ka Barbē anie krust...

Duomç ūērdēs suvirpiejē,
Pēmē puo kuojuoms sudrebiejē.
Ēiopa Barbē ons i kliebi
Ēr i pagriuovi padriebē.

Barbē riktinga mergelē –
Galietom keltē ē veselē,
Bet, ka pol uns kap padūkēs,
Tego druop ēð kor atrūkēs!

Pemaitç / Pemaitelai

Barbç... tēik jau tū metielu –
Ketoresdeðimt ēr biðkielis...
Nier ēe kuo par daug skubietē,
Gal dar merga palūkietē!

Rapuolou ūpteks galvuotē –
Rçk paēiuos pasēēiðkuotē...
Kaiministie, pri pat kelē,
Pirðlis vēsumet gīvena.
Vuo kuoks anuo lēiþuvielis,
Vuo tū kalbū graþumielis!..
Anuo oustā tçp kap ðlouta,
Muok uns dā gerā maloutē...
Rapuols – Bieri i karieta,
Pamatīs jau plati svieta...
Lek pruo ðali alksnç, smēlgas,
Vuo tas kel's tuoks baisç ēlgs ēe...
Jau pamatē Marēs dvara...
Galva skaud – ēð pruota vara.
Bet nanuor ons vēins pasentē –
Rçks tad so anou gīventē.
Bieriou þuolies jau padiejē,
Marēs dvara apveiziejē,
Eis dabā unt rimtuos ruodas
Kuol dar lauktē nepabuoda.
Ēe niurzgiedama ta Marē
Tronkç duris atēdarē.
Ēþsēþiuojē net abodo –
Plati ana, kap rogiū goba.
Bet, geruokā pasētarē,
Tuokē ēðvada padarē:
Kāp tik būs ana þmuonelē,
Darbū rasēs ligi kieliu,
Nebēbūs kumet gulietē,
Prisieis ēr solēisietē...

Pauliuvienė Danguolė

MONA VIES

Rīts. Atsivieriau longa. Uo viejau, apkabink moni,
Saulės spindolelės pastrajik, pakatolk veida.
To tuoks strainos, matiau žiou nakti sapnie,
Kvėitę pri epera pađuoktė,
Miegėnā boėioutė mėnuliou matont.

Mon patėka. Tik nepik,
Ka sobatuos nakti optrėnkiau longa
Ė nepavadėnau i truoba oęętė,
Kapė dėkuo par žalts monėi bovā,
Vuo tęp nuoriejau prisėglaustė ęr sođeltė.

Pėnau, ka to būni vėsuoks, kap ę ađ:
Majednos, želts, žalts, kartās ledinis...
Tonkę kap kuoks žou sekiooji mon ęđ paskuos,
Sovelī plaukus, stumdās, atsegiooji mėgstini...

Ėđdikės žmiki, vėstėik tavi mīlo dėdlę,
Ė nie svarbo, katramė metu laikė mes sosėtinkam,
Vėsor tavi jauto, matau: pėidūs, mėgluo, pūguo, mėđkelie...
Tik neųėnau, kor tava nomā, dėkuo anū neparuodā niekam.

Patėktom pas tavi uęętė, mietu arbetas atsėgertė,
Rasintās ę plinciu so daug razinku atseneđtuo

Pemaitę / Pemaitėlai

Arba paprađituo tavēs stēprç muni apkabintē,
Vuo rasintās ē ēšsėkriuoktē, pasėgoustē norietiuo.

VIEJĖ GLIEBIE

Gerdama kava veizo pro longa, susitraukēs prausas rodou.
Ruoduos gērdo kėkvėina nokrėtusi lađa.
Nelend ēđ būduos đou, ni kalakots kėimē neborboliou.
Kuo gera smarkç sođala ēr ėmēs konteplēs basas.

Vėsor aplinkou tçp pėlka, kava ē ta kaŗkuoki neskani.
Porslų đutinie spalvų nelėka vėsā.
Medç til, noleidē đlapēs đakas, tokėi pavargē, svetēmē
Vuo porvėnuo pelkie vėns kėta stumda ēr valuo nosėđmar-
uojē borbolā.

Đaltuoka. Kāp nuorietiuo kaŗkor đeltā prisėglaustē,
Saldþiuos ramībės skara apsėsiautusi biđki nosnaustē.
Bet lın, vėsor barben, ont stėkla sutųpē lađa i muni spuoksa
Ėr sava maŗas akelēs primerkē kaŗkou monėi diesta.

Lađeliokā, kokėi jūs poikē, pradariau biđki longa,
Bet ēđsigondē bespalvç draugelç suđuoka i þuolē ēr dinga.
Pađiūrēs vies ipoulē i truoba ēr tçp riktingā muni apkabėna,
Uŗmerkē akis ēr kaŗkou i ausi pasakītē pamiegėna.

Ađ neþėnau, dėlkuo neskobiejau uŗdarītē longa,
Neþėnau dėlkuo leidau anam boėioutē muni,
Anuo đaltas, nospruogėniejosēs lųpas mon atsėmerktē neleida,
Stuoviejau ligo pri jūras ēr jautiau ne sūra, vuo saldi ondini.

Kaŗkas premėnie sobėldiejē, nobiegau paveizietē,
Bet tēn nieka nebova, tik nokrėtēs sens, kvietkouts skietis.
Tujau grįþau, bet viejē nebėboova – no va, nespiejau ēđlidietē.
Bet radau þuodius, katrėi ont stėkla, vėsçp bova ēđdieliuotē:
„Diekou, ka leidā mon suđeltē“.

Viejau, viejau, nerčk mon diekavuotė, ėr mon apsėkabintė
patėka,
Sava aprũgosė nuotaika ėmestė pavika.
Ėr ađ sopratau, ka skietis ne đčp sau nokrėta,
Je tčp nuori, rĩuo ađ pas tavi atčso, to tik lauk monės nu
patė rĩta.

KAPKAS VUOMAU

Kapkas vuomau:
– Viejau, ndraskĩk longėniu
Ė nepeđiuok ė tčp noplėkosė điaudėnė stuoga!
Ale dā ėđsėgous ėr oþges noskrabusi þėbalėnė lėmpa mona!
Kuo plakĩs, vuo rasintās nuori, ka ileistiuo i truoba, kap sena
svieti,
Padoutiuo ronka, patapđnuotiuo par tava đalta pieti...
Padauþa soklosa, aprėma ėr kap nosėtrasiuojės katėns, stra-
jĩtėis pradiejė.
Pasėtaisės đlĩpsa ėr tčp đvelnč – bar-bar-bar.... a ĩr kas nomėi?
Gaspadėnė adarė sukrĩposės dorės ėr papradė oþčtė,
Vuo vies, posiau đĩpsena prarėjės, premėniuo stuojė trintė
kuojės i dieki.
Islinkės i truoba apsiþvalgė, nopūtė dolkės nu medėnė điepalė
Be vėina gala patėnkĩnts isėriedė pri peėiaus ont krieslalė.
Vaiđinga gaspadėnė ipĩlė mietu arbetas,
Atlauþė abraka dā karđta agounu pĩraga
Ėr ėlgā, ėlgā abodo ruoda braukė
Api sopovusi pasauli ėr rĩtuo dėinuos pagada.

BŪTĖNĀ DĀ ATČSIO

Je gali, apkabink, nuors nematau tava ronku,
Je muoki, pagousk, nuors nikumet negėrdiejau tava balsa,
Prađau soĩildĩk, bet tuoks đalts ėr pats atruodā.
Je gali, ėđklausĩk, nebsupronto savės, blađkaus kap nakti pa-
klidė þiuogā.

Opmerkiu akis  r priglodau pri auk ta, garbanuota med ,
Junto, k p  eltas anuo ronkas muni apkab na,
D d ie tupiejusi skausma m dka tonkmie noskond na,
Vuo senas nuoskaudas ka kor g l i, g l i puo  em  paklaid na.

Nep nau k ik laika apkab nusi tou miedi r muojau,
Ruoduos, kriuočiau, tarpās juokiaus, ka nu p kta pasaul 
pas kavuoju,
Bet k p ats diekavuo t , ka  eloma, meil  ons mon saujuom
dal na,
 r op tou nepr d  nieka, tik d  st prieu sava  var  sielo
apkab na.

At j  laiks keliautē, vuo t p nenuoriejau paleistē anuo ronku,
Patiuo med  gal nie pamaēiau besi ipsonti dongu,
Bet sau  r anam balso pa adiejuo, ka b t n  d  at sio,
Kap drauga aplonk so  r jego tik r ks, viel pagoudas
papa  sio.

NEM GAS NAKT S

Lauk  s dabr n ,  v isi nakt s. Mon nes m igt. T la basuom
v k tiau puo asla  r v s numet aki i longa. Pro kiaura naktu s
apsiausta, pras bruov  mienul  spindulel  laksta ont ap alos s
palong s  r t l , opk mos s balsel s mon i saka:

– At dar k longa, mes trumpam u  sem,
Apkabinsem tavi, so elsem,
Jego leisi, t l  pasiosesem ont kvietkoutu kombar  s inu,
Bi ki paka tavuosem ont kr pel  dogna l kos  medaus so
p ino,
Papieliuosem aple kou vuouoju, kor m sliems trasiuoji,
Ram   dklaus sem, pagousem, jego tik,  nuom s, nuori...

Priejau pri longa, b  ki pravieriau  r pajotau  alta mienol 
apkab n ma.  d nematuomas taurės  dgieriau tuoki gaivi, kve-

ponti mietuoms, ledēni uora gorkōni. Kelē snēiga tropēnelç, kap maþē baltē balondelç, notūpē ont mona plēka petēis ēr ēðbarstē po vēsa kūna galībēs ðiorpulioku.

Ū ū ū... br br br... kâp ðalta...Tujau oþvieriau longa, oþsēmetiau ðēlta koskelē, apsēkabēnau tīla ēr, akis imerkusi i longa, veiziejau, kâp ont stēkla ðaltoks barsta raidelēs. Iduomç, kou ons tēn monēi paraðē... Jauto, kad kaþkou dēdlç poikç, vuo gal net aple meilē.....

Rīta meta saulelēs papraðiso, kad pamaēito vēskou parskaitiē.

Rçktom çtē goltē, no bet mēigs nejem ēð vēsa – çso atsēgertē mietu arbetas, padiekavuoso Dēivaliou oþ poikē, sēdabērnē naktelē, vuo paskiau pasēkēðo kelis mienulē spindolelius po puodēðko ēr pamieginso oþmēgtē.

SOSĒTĒKĒMS

Apsēsiautusi laukēma skara tavēs grīptont lauko,
Isēkēbusi mienuliou i ronka siauro takelio pasētēktē trauko.
Ðērdēs ēlgesē pēlna, lig taurie ðampana,
Ēðtoðties tik tumet, ka ēðvīso veida tava.
Sēdabrēnē tīla braiþē, tik mona þingsnç ont þvīruota taka,
Vuo naktēs viejou koþdiejē, ka mona mēslēs kaþkor tomsuo rada.

Vēsuokēs mēslēs ēr tuoliau bīriejē,
Kol dā vēinis þingsnç prīðās soðlamiejē.

Kap ðlaps laps pri stēkla tava kliebie prikēbau,
Tava lūpas muni svaigēna, vuo ðērdie degiau,
Vēns kēta ēð kliebē paleistē negaliejuov,
Kap tēi drebolēs lapa ið laimēs virpiejuov.

Mienolē ðvēisa vedom pu kuoju bīriejē
Mēgla rasas saujuoms ont þuolies diejē,
Nu þīdontiū ēivū baltē þēidlapç bīriejē,
Vuo tas dievēðks smuoks lig pat nomū vedo līdiejē.

DREBOLELĒ

Kuo drebi, maŗutieli, gal kuo bējŗ,
Rasintās kaŗkou pēkta vies pasakē?
Dēkuo tili ē nieka nesakā,
Onkstēi rīta praliekdamē paukōtŗ tava aŗaras matē.

Vuo gal tau dēdlŗ, dēdlŗ ņalta?
Ka vērps kuŗpnos laps ē lapielis,
Musiet prēsēmēnŗ ņēima balta,
Kāp krēta ont tava ronku pērms snēigielis.

Vuo gal to drebi ēŗ skausma,
Ka tuoks ņiauros pasaulis,
Ka tonkŗ gērdi nekaltū vākū kriukēma,
Ka matā, kāp varŗus smaug alkis.

No kuo to kiauras dēinas vērpi,
Dēlkuo tuoki liūdna esi?
Je aŗ tavēs negērdō,
Naktelŗ pasakīk, nieka nebelauk
Ē papraŗīk, ka keravuoto tavi
Nu ņiaurēs vieju, katrēi kap vēlkā kauk.

GERIAU NESAKĪK NIEKA

Nesakīk geriau nieka,
Nenuorio ēŗgērstē ņuodiu so spīglŗs,
Katrēi sming tēisŗ i siela
Tŗŗ skaudŗ, tŗŗ gēlŗ.

To nejauti, kāp piktis sujiedē ņvelnoma,
Geroma uŗdarē i tomsi narva,
Ons kap parazīts i tava dūŗē braunas
Neisēleisk, ons ne ginklouts, bet siela ņoda.

Pēnau, kāp tavi vēdou plieð nuoskaudas, neiðsakītē þuodç
Pritvinkē pagieþas, pavīda, gal net dornoma,
Geriau pagalvuok, dėlkuo tas piktis ont tavēs karas,
Dėlkuo brongiausi gīvenēma laika anam aukuoji.

Nesakīk geriau nieka, mintēnā vēskou þēnau,
Palauk kol tīlç ēðçs, mon sunkç – kap ēr tau,
Iðvarīk pīkti ið ðērdēis, praðau....
Patīliek, nieka nebsakīk, að jug ne akmou, að þiaurç pavargau.

ĒLGESĪS

Paskombink mon, nuoro ēðgērstē tava balsa,
Paklaustē, kāp to, a vēskas gerā?
Nuoro ka þuodçs muni apkabintumi,
Kap senās laikās, ka pacans dā bovā.

Būk gers, paskombink,
Iðgērsk paprasta mona nuora
Að nieka kēta jug neprāðau,
Pas muni apsigīvena ðou, katruo vards – ēlgesīs.

Je ēðgērso tava balsa, ēlgesīs pasētrauks
Kaþkor tuolēi, tuolēi, neþēnuomās kelçs,
Nuors rīt, kuo gera, epēntās sogrīð
Ēr ðaltuoms lepðiems roðiuos mona ðērdelē.

Atslinka sorūgēs vakars,
Pro longa þiuopsuojē ligo kuoks mienulis,
Ont mona skrçta sied ēsēplietēs ēlgesīs,
Vuo tas tilipuoņs ligo oþkeiks – ni viaukð, ligo nebilīs....

Nuorio kriuoktē. Pēnau, rīt vakarē tēkrā paskombins
Ēr kap vēsumet pasakīs „maþulieli, pasēēlgau tavēs“.
Tik gaila, ka rītmetie viel ne ons muni paþadins,
Vuo sens þadintovs, surūdiejosē gerklē adarīs...

Pemaitç / Pemaitelai

Apjienē mēigs, þiuovolis plieda þondikaulius pu ēista,
Tik veizo, kaþkas pri longa ðmieþou,
Nutērpa kuojēs, kūna surakēna laimēs paralīþios;
Jerau, jerau, sogrīþa mona meilēs smalīþios.

PRADĪMS

Je gali, paskuolink mon ðelomuos,
Ēð monēs anou pavuogē vēinatvēs ðaltis.
Ēr nuorietiuo dalelēs tava ðerdēis,
Kad pasējostiuo kētþp nuors vēina dēina.

Dā papraðisio: paskuolink laðieli meilēs –
Be anuos jautous elgeta.
Ēr nuors posadīniou apkabink – nuoro pasējostē maþa
Ēr, lig þaisdama kavuoniems, nu vēsū pasēkavuotē.

Dēdēļc praðau, je gali, paskuolink kelis þuodius,
Katrus ēðgērdusi nuoreitiuo skrēstē,
Ēr nuors vēina ðvelni þvilgsni,
So anou apsēkluoso vērpontē sava siela.

Būk gers, bēnt laðieli paskuolink pagoudas,
Nuorietiuo ēðsēkriuoktē, ēðsēruodavuotē
Ēr nuoskaudas, katruos trīp mona dūðē,
Lig nereikalingas ðiukōlēs omþems ēðmestē.

Dēdēļc, dēdēļc praðau dā paskuolink stēþrībēs,
Neþēnau kor anou pasēdiejau, gal kor uþsklēndiau,
Ēr tīruos, rīðkiuos ðvēisuos, be juokē ðeðielē,
Kad ðalēp monēs nesēsleptom þmuonēs, katrū pēlnas ðirdis
porvēna, ðalta smielē.

Tēik daug pripraðiau, nuors þēnau, kad tokēi dalikā nier
skuolēnamē,
Ēr sopronto, kad grĉtā negalietiuo vēskou grouþintē.

Pondēivali, padiek mon, sava misējē tuo þemie papintē,
pasauli soprastē
Vuo kuo praðiau paskuolintē, je gali, padovēnuok,
Vuo að pamieginso kuoþna dēina nuoðērdē maldo Tavi
apkabintē.

PAMASTĪMOU

KAS PAR VEL'N'S ĪR MELS?

A to kumet pamēslējç kas īr mels, kumet ons atsērada?
Mustās karto so þmuonim maþās þingsnelçs atcþjē i þemē.
Þmuonējē vīsties, auga, tuoboliejē, diekavuojē gamtā oþ
gaspada,
Vuo vel'n's, pēlnas kiðenēs prisikēðēs mela, vēsa laika raities
aplinkou
Ēr stengies þmuogou i ðirdi ilīstē, kuoþnuos pruoguos ēiðkuojē.
Nieka nepagalvuojē mes tonkç patis doris anam adaruom
Ēr vēs maloujem, maloujem, i svetēma darþa osniū
pridaigstuom,
Nenuorem soprastē, ka tas mels niekor nedingst, neēðskrend
so paukōtçs,
Ka troēējem sielas ēr sava Aniuolus sargus dēdlç skaudēnam.
Negērdam, kāp anēi mums saka:
– Þmuogau, daugiau nemalouk, nepēlk i siela vēsuokē brūda,
Geriau nieka nesakīk, vuo patīliek...
Vuo jego neiðçn, esi sēlpnos, isēpili i borna sauþjē grūdū...
Ka malouji, vel'n's ēð dþiaugsma penas kap kiaulē,
Pasētenkēnēms bieþ opalçs par bejausmi snuki,
Vuo jego tori drousuos sakītē tēisa kartē
Velnē jieþā ēr ðērdç būn skaudos smūgis,
Nuors vēituo ðērdēis pas anou tik porvēnū kūliu brukis.
So melo draugaudams, laimings vaþusis tik trumpam,
Nuors jausīs nekalts, ðvarç ronkas nosēpluovēs,
Bet soþeisi siela, ne tik sau, bet ēr kētam,
Tēkrā laimç prið pat nuosē uþtrēnksi dorēs ēr longus.

Pemaitç / Pemaitēlai

Nuors ģr dĕdĕlĉ siŭlis, gundĭs – nejimk mela saldainiu nu
godrĕ velnĕ,
Nes je norĭsi, ĕĕspjautĕ nebgaliesi...
Soprask, ka tĕi mela saldainĉ, dĕdlĉ ĕlgā, dĕdlĉ stĕprĉ mieĕlo
smĕrdies
Ēr Dievĕĕka ņvĕisa ĕĕ patĕis gĭvenĕma jiestĕnuos jies.

PRISĒMĒNĒMĀ

Skĕro jau ompĕna atĕlsi buoĕelems

Nuors bovau maĕa, bet atsĕmĕno buoĕieliu suodĭba,
Siaura, vingiouta kelieli par mĕĕka,
Medĕnĕs tuoras, daugĭbĕ avĕliŭ suodnalie,
Ēĕsprugosiuoms akims ņaliŭkĕs dumblo ŭpakosĕmĕ prŭdalie.

Aiĕkĉ atsĕmĕno ņolĕnĕ, ĕĕ dailiŭ akmĕnŭ sokrauta,
Sokumposĕ svĕrti, aukĕtĭbies pakarta.
Vuo ņĕrdie lĕg ņiuolĉ gĭven balts, strazdanuots arklielis,
Maĕĕ ratelĉ, katrās tonkĉ mumis liuob paveĭpuotĕ buoĕielis.

Nikāp negalo pamĕrĕtĕ majedniŭ soupĭniu,
Rejuo ont stuora balkĕ parĕĕtŭ,
Ēr bombekliŭ aviŭ, katruos aplinkou rieplĕniejĕ
Puolĕs ĕĕ patvuoriŭ, vĕina akĕ primerkosĕs rakĕniejĕ.
Daugiausĉ i puomietĕ istrĕga, kāp babŭnĕ douna minkĕ, priĕ
kepont ņĕgnuojĕ,
Kokĕi kvapā...m m m... vuo donkepis... vĕsĕ bŭtomem sotĕlpĕ
ĕr ņĕltā meĭguojĕ.
Akies stuov, kāp ont stuora dounas abraka ana medo tepĕ
Ēr kāp kartās pusrĭtĉ ont peĕiaus badĭtus blĭnus par vĕsa
torielka kepĕ.

Atruoda vĕsā nesĕnĉ so arkljo vaĭjavuom i opĕ drabuĭpiu
skalautĕ,
Kĕik patĕka, ka liuob vestĕis mumis grĭbautĕ,
Vuo kartās so arklo i paruoĕas vaĭjavuom, ougu pardoutĕ

vēsuokiu.
Dēdļ darbūtē bova senelç, nu laba rīta ligi naktelēs jouduosēs.
Tik dabā sopratau, kuoks stēpros anū rīdīs so gamto bova,
Kuokē pagarba þemç jautē ē gīvems vēsēms.
Tik dabā sopronto, ka be gala gīvenēma mīliejē,
Nuors nikumet nebova lēngvç, nikumet anēms nebēra mana
ēð juokē debeselē...

Prēsēmēnusi tus laikus tīlç joukous, dþiaugous, vuo kartās
kriuoko,
Nes tukiuos vaikīstēs tēkrā ka nemainītiuo i nieka...
Nebie buoēieliu sodības, tik laukā ēr liūdnos mēðks skaiēiou
rasas,
Bet tēkrā þēnau, kad kaþkor slepas takelç, katrās kaþkumet
desiuojē mona kuojēs basas.

Puocios Vacluovs

SAULĒS LAIĀKĀ

Ont laukū ēr pēivu
Saulē raða pavarariou þeidās kvepunti laiðka.
Solaikēs alsavēma vies tilç skaita, skaita...
Vo jautrē pumporā, pajautē anuos ðēlēma,
Tujau atsēbund.
Iðsēpīlusi veðli þaloma,
Nuðlam par mēðkus ēr krūmus,
Greitā nubieg tuolīn raistās, laukās ēr pēivuoms.
Pavasaris nesolaikuomā bodēn vēsus, kas tik gīvs,
Ēr pasētrauk tuolīn i ðiaurē.
Jau tvonkio karðtio alsou vasara,
Saulē lingou netēkiedama, ka nebier pavasarē...
Spēgēn ēð sielvarta, iðplietusi akis.
Glemb ēr vīst lapā, nuokst jau ēr suodnā.
Tik saulē kuoþna dēina vēs raða ēr raða...
Ont kuoþno lapo, ont kuoþno vuobolo...
Pajotēs svetēmuos meilēs paslaptis,
Sovērp lapielis, raustelie vuobols,
Rauduonoun ēr ðlam vēsē suodnā...
Vo þuodç tik tēksla vēs nepasēik ē nepasēik...
Tievēðkā rauduo ðalta, sugrubusi rodēns ðērdēs.
Grçtā groudis... Vēsa rodēns auksa saulē jau ēðraðē.
Dabar vēs raða ēr raða ont debesēis
Kap ont stuora, grobē pergamēnta.

Praradusi paskotēnē vilti, lēj ađaru lito.
Ēđtvēna upis, eperā ēr pelkēs, đaltē điorpolč bieģ
Pasēđiauđusiuoms anū bangeliems.
Senč nieks nematē anuos đvēisiū spinduliū,
Baisč nejauč pasēdarē paukđtems.
Ē tēi skobēnas atsēsveikintē
So ģimtāšs laukās.
Vies đonkēn lapus ēr dainiou liūdna, bet vēsēms soprontama
dainē.
Lapā tēi... Pavasariou rađitē... Ēđblokē meilēs laiđkā...
Ēr kor tik tēi lēkēma vieģč anus neēđblađkē,
Kor tik neēđneđiuojē!
Pēmē rūpeštingā snaigiems barsta nuniuokiuotus laukus.
Ēr đe... Pēmē kap kuoki balta berģa tuođēs –
Đidilis balta puopieriaus laps...
Đalta đalta saulē veiz ēđ tuolēi – net portēn drebulis.
Tik dabar jau mes,
Mes vēsē, oģmērđē sava darbus,
Pasēzģendā đēlēmuos ēr laukam nesolaukam
Pargriģtontē pavasarē...
Bet kuol kas tik đaltis stēprč lauģas
I kēkvēinus numus,
I kēkvēinas duris...
Vo puopieriaus laps ēđtēists...
Saulē atmins sava laiđkus...

PĒLKA ĢINTARĒNĒ DĒINA

Ta mēģluota dēina – kap didēlis pēlka ģintara ģabals,
Sustingēs erdvie kap ēr pati bekrāđtē ģūra.
Ana atsēsšpind mūsa akies,
Ana atsēsšpind mūsa oģģinībie.
Priđās mumis, spindolioudamē pēlko đvēiso,
Stuov mēģģēnā medģ.
Anēi tuokēi ģr atģģē ēđ praeitēis:
Aukđtē aukđtē, ēģģuoms, stuoruoms đakuoms đēktģ sosēģabēnē.

Pemaiģģ / Pemaiģģai

Kētuokiū anū nieks ēr neatmēn.
... Ta mėgluota dėina – kap dėdliausis pēlka gintara gabals,
Sustingēs vėsuo dongaus begalībie.

Kor Gegrienā, kor Godalç,
Pri Barstītiu Barstītalç,
Skomb tuoliaušč āunēs dainēs,
Nuors nedpiogēn aukōtas kainas.
Ģalēp – āipsuos mon Angielē;
Tau nuskīniau ligu gielē.
Diekou tau, jauna mergelē!
Ēd palaimas virpēiuo kelç...
Kor Gegrienā, kor Godalç,
Parvaþioujem kap karalç.
Plieðo dainē – nepavargēs –
Vēsad traukē jaunas mergēs.
Kuoks stebūklos ta Angielē,
Vo jug gonsdēna: sutirpsi,
Kad prikiepsi, kad prisvilsī,
Daugiau kētuos nepamilsī.
Kor Gegrienā, kor Godalç,
Parvaþioujem kap karalç.
Vēs artiau, artiau Barstītç,
Ēd palaimas akis āvēit tik –
Jau pasēlgau ād gimtēnēs
Kap tuos meilēs pērmotēnēs.

Pemalīç / Pemalīçai

NAKTĒS

Naktēs iāþiuojē
Apalē mienesē borna,
Ēr þuodç ba garsa
Slaptingā pasklēda...

364

Smaginis mūsa
Pasëikamë teisç
Ër, içdama i ðërdëis vëdo,
Naktës atsëmerkë.
Ër þvaizdiu naktës
Ruodos, soskomba,
Ruodos, uþgrajëjë,
Trielës nuðëiova,
Medç sustinga,
Ðunis pëktiausë
Luotë nustuojë.

ATSËSVEIKËNËMS SO JAUNÏSTË

Sudëiv, pasauli mona ðvëisos
Ë mielënu akiu padongë!
Kap stërnas ðuokdamas par këisus
Nudumë mona dëinas brongës.
Tas svaigos jaunü dëinu karðtis
Ër sauguo omþçs meilës ugni,
Ka dumu sotemuos beþvaizdies
Neleistomës saulë i bedognë.
Sodëiv, pasauli jaunü dëinu,
Mes buvuom meilës, dþiaugsmu pelnë,
Ër mūsa mintis, ër svajuonës
Ëðbova vësa laika kelnës.

ATVAÞIOUKËT

Je nuorët i vësus ëð aukðta paveizietë,
Vo patis nesat baisç aukðta ranga,
Atvikët i Maþeikiu aradruoma-
Turiesët sau dëðliausi maluonoma.
Pajosët tou, kou nesat dar pajotë,
Galiesët ëð aukðta vësëms ontspjautë...
Maþeikius naftuos þmuonës, naftuos gatvës,

Pemaitç / Pemaitëlai

Vo džp sau... Biedas, kap vēsor, tuos patēs.
Joudēikiūs jouda saulē
Tek par joudus dūmus,
Ēr joudē paukštē tilč
Lend i joudus krūmus.

SOSVETĒMIEJĒMS

Keik daug ēe þmuoniū,
Gerū þmuoniū,
Net saulē veizas ēr dīvuojēs.
Keik daug ēe þmuoniū, linksmu veidū,
Tik nier kam pasakītē
„Labas!“

PAKELIOU

Pakelie – suodības, tēisas kelč,
Ligu gīvē kēlst ēr raituos mielsvē dūmā,
Vo pri noma vuobēlelē sosēðiauðusi,
Ðnēbðdas tilč sosēspēitē pliuoriu krūmā.
Puo tēik metu
Viel tuoks rītmetīs iðauða,
Kad keliaujo:
Nie balsū, nie dūmu.
Vuobēlelē, nuversta ont ðuona, klaiķķ stīra,
Pēlkē pamatā tarp krūmu.

Pemaitč / Pemaiðai

IKÎROS RODOU

Rodou, kap kuoks ðou...
Bjaurībē, pakielēs ruoda krçva kuojē –
Tçp, kap ont kēisa pakelies,
Par dēina ont vēsū krapnuojē.

TŪ KALNŪ AUKĒTĪBĒ...

Kap mēļpēnēðkas
Suakmeniejosēs pasaulē
Palapēnēs.
Trauk ðalta, snēigouta
Omþēna
Speigū dainē.

Dūzgunti ēr kvepunti medom
Dēdēlē lēipas karūna –
Kap kvepous guojos.
Paēlsiesi atsēkviepusi,
Nu saulēs kaitriū spinduliū
Pasēsliepsi.

KARS ĒR TAIKA

Dund pabūklā –
Ne stebūklā.
Vos nostuo –
Viel þēlēn pjūklā.
Dongaus veidruodis
Blēzg tēik skaidrç, tēik aiðkç,
Romantēðkā taikç,
Ruoduos, pasēlēpsi unt kalna
Ēr pasēiksi anou ðvarioums ronkuoms.

DĒDMIESTĒ ÞMUONIS

Þmuonis tonkç
Panaðē i ðeðoulietius:

Pemaitç / Pemaitēlai

Ģormoliou, jod,
Vēins kēta nepastebiedamē,
Nematīdamē,
Ligo būtom viejē
Neđamas bekūnēs dvasēs.
Bet isterēškā praded pvēigtē,
Kumet netīēiuoms untlipi unt kuojēs.

PUOKARIS

Mes tuokēi, nes mūsa
Dēinas tuokēs –
Tēik konēiuos,
Tēik suopolē pakeltē...
Kad priđ bruoli
Tēkros bruolis
Stuotom...
Ēđ konēiuos
Pasiunt mon
Dontis geltē...

METU DUOVĒNAS

Ađ mindiau đēltuos
Vasaras kēlēma ļali,
Vīniuojau saulēs
Kamūli auksini.
Susiūsiu kailēnius
Ađ baltus ļeimā,
Kad viejç
Nebēparpūsto krūtēnēs.
Rodou mon siūla
Rosva, puiki kaili
Ēr apkaklē

Kudluota, minkōta, porē –
Par buobu vasara
Priverps daug sēlka,
Vo glousnis dous
Pemaitēōka keporē.

ATDĒLĒMS

Nepēnau –
Vaikīstēs gal nebova,
Rausvē debesis
Kraujcs gal būtē ēdlējē.
Guorizontē giedrējēs
Padongē
Vērō gimtuosēs
Mona Pemaitējēs.

KARALĒDKUOJI LELEJĒ

Pemaitējē, Pemaitējē,
To balēiausiuoji lelējē,
Tēik ompiu pīdiejusi,
Tēik ompiu kēntiejusi.
Pemaitējē, Pemaitējē,
To kap ōvēnta Kalvarējē,
Nenustuojusi mīlietē,
Nepaliuovusi tēkietē.
Mērtēis opiems iōplaukos,
Tēik laukusi ēr sulaukusi.
Kēik pagimdiusi, apverkusi,
Bodont akiū nesomerkusi.
Pemaitējē, Pemaitējē,
To kap krovēna lelējē.
Sūnus i karēs līdiejusi –
Rasuo aōaras blēzgiejē.

Pemaitc / Pemaitelai

Nutautiejē mūsa puonā
Nu savuos kalbuos atgoda.
Geriau lēnku, geriau goda –
Gimta Lietova pražoda.
Savus papruotius ēr liaudi
Trīpē, niekēna ēr spjauđē.
„Diekou“ priēđams
Nevēduonams,
Vo svarbiaušč –
Sava puonams!
Tēik kilmingē pasēdarē –
Sava laukus lēnkams arē.
Pemaitējē, Pemaitējē,
To – kap ņuoblis kalavējē.

Ēlts snēigs
Tapaliu snēigs...
Vo tuoks ēlts,
Vo tuoks sausos.
Taka ņuolīnus
Pripostē, apsnēga.
Mažos paukđtielis
Lēzdelie oņmēga,
Vo gal būtē
Viejelē ņīpsuodamuos
Klausuos...

Pemaitē / Pemaitēlai

RODĒNĒNĒ RUOĒĒ

Ak to, ruoņē vielīvuoji,
Ak to, skaistos ņēidē,
To atruodā ēđkilmingā,
Ruoduos, himnus gēidi.

370

Klevā, ouṑolā paroda,
Met jau laps pu lapa.
Rodou – dailininks praṑēlēs –
Auksa spalvuoms tapa.
Kēik ēe prabunguos, kēik torta,
Net oṑtrauk ēr dvasē,
Kor paṑvēlgsi, paveiziesi,
Vēn stebūklus rasi.
Kad ēr liūdna, ēr graudinga,
Bet matā vēn gera.
Diel tuo kartās nebsuprasi,
Kas ēṑ pruota vara.
Ak to, ruoṑē vielīvuoji,
Nuostabiausis ṑeidē,
Tavi – dievēṑkā sokorta –
Unt ṑalnū nosvēidē.
Vo to ṑīdi, to svīrouji,
Ruoduos, ṑuoktē ṑuoki
Unt tuo graudulīnga lauka
Paskutini ṑuoki.
Tuo poikoma, tava kvapa
Bējuos patēs ṑalnas.
Saulē, ligo muoēē, paṑskob
Par padungiu kalnus.

Ramuonâtë-Mukienë Danutë

ĒĒEINONT

Kerous rītmētē jouks,
Pvaigždēs tēp tilč gēist.
Je dā gali, atneōk,
Paopē kvepontē rasa.
Paduovēnuok mon dēina,
Saulieta p̄vilgsni padongēs...
Kēlst aukōtīn vīturielis
Ē mon jau laiks ēdētē...
Paduovēnuok – dā sospiesi –
Tievēōkēs dūmu aitroma,
Ērdie pasiek atmēnēma,
Dēdēli nuora sogrīptē.

Pemaitē / Pemaiēlai

Nuorem būtē grāpēs ēr milēmas,
Svčkas, laimingas ēr laukamas.
Nuorem būtē tīras, vēinintelēs
Ēr liaunas kap jaunas mergātēs.
Vasara... Lēipu p̄diejēms –
Svaigst galva nu tuo kvapa.
Ein par p̄mē muotrēōkas –
Anuos vēsas tuokēs nepaprastas!

372

PĒRMS SNĒIGS

Pērms snēigs...
Savēs negoudo –
Ligi pavasarē tuolēms kels.
Pērms snēigs...
Nuorietiuo ūipsuotēis,
Bet gal būtē
Pēmkēnteliou negerā.
Pērms snēigs
Sogērgpūd puo kuojuoms,
Pērms snēigs
Kap pasakuo krint.
Pērms snēigs...
Tuoki krēsēnal!
Sveikēn pēmē
Pērmuosēs snaiģēs...

Aēiou oþ akis,
Oþ lūpas aēiou,
Oþ naktis, oþ aðaras sūras,
Aēiou tau oþ nemēga, laukēma,
Vasaras dēinas, rodēns ðalnas.
Atejç – ēr lig nebūtom metu –
Viel soupīnēs neð tuolīn.
Aēiou oþ spalvas, oþ tou pēmē,
Aēiou Tau oþ tou, ka esi...

Pemaitējuo līn...
Grçtā – rodou...
Vuo ðērdie – pavasaris

Pemaitç / Pemaitēlai

Ē nenuorio prėpapintė,
Ka vėskis jau pračjė.
Dar ne laiks, ne laiks
Optrauktė opuolaidas,
Dar joukas akis,
Par sapna junto,
Kāp kvep rita rasa,
Kāp maudaus jūruo,
Paleido kasas,
Ēr vėskis aplinkou tčp pat,
Kap pėrma jaunistės pavasari...

SOGRĪDIO

I tou dėina, i tou nakti
Eisio klopdama, bet tėisi,
Ėrdie nešious kuopu karōti,
Tava roku gislu tvinksni.
Ē pri berpa prisėglausio,
Ēr klausisious jūras ūielsma,
Vuo laivā ēdplauks ēr klīkaus
Vėn poviėdras – mona draugės.
Eisio, jūras viejou potont,
I tou posė, i tou ūali,
Kor tčp tonkč tava balso
Kronta pušis mon dainiava.
Kėik ēe kartu besogrīptiuo
Kuoju, ronku ađ nejausio –
Sunkč grīptė ēr pargrīptė
Palidiejos sava drauga.
Pmuogo, katram vėina dėina
Savi duovėnuotė galiejč,
Katrūo akiū jouduo gelmie
Noskėndā, nuors netėkiejč,
Ka tčp gal tau atsėtėkė,
Ka ēlgiesis ē ka ūauksi

Naktim varda, nuors þenuosi,
Ka ne tava t n pasaulis.
Ka t n tav i kel  nebier,
 r þenuosi,  r soprasi,
Bet gaivins s tou, kas bova,
Tou þenuoj mo, ka tousik
Dongos p ts lig past miej ,
 r nadrou , lig t i glousn 
Ronkas m sa sos p n  –
Pati þem  pras skir .

Jūras bangas krona talpa,
Laivs viel so k, ats sveik n.
A  sogr  io, a  ateisio,
Kuopu kar ti viel sogersio...

J RA

Kart s atruoda, ka a  biego nu tav s,
dēdēlies, galingas  r  altuos.
Biego  r sogr  to –
v s ateino  r ateino pas sveikint ...
 r   tr k t a aras,
 r sm ltis b rst tarp p r tu,
 r g lda kuoju s narius
tava vondou...

Palonga – svieta pabonga,
D d liaus  erdvie  r mar s be kra ta,
Svajuoniu pilis  r vakar ,
Mintims lekont paskot n s t lt s i
begal b .

Pemal c / Pemalēlai

Tēn rodēnis daltē ē driegnē,
Tēn vieļç stēpriansē ēr dīorpē,
Tēn mēglas nu jūras lig bangas,
Apguobosēs pēmē vēs laika.

Rausvē saulielidç gluosta kuopas...
Ēdēisem, ēdklīsem, negrīdēm,
I sava nomus, pas artēmus
Pmuonis, so katrās pradiejuom
Diuos pēmēs keliuonē...
Rodēns spalvas ēr tīla...
Krentontiu lapu kvaps...
Dar sunkç soprastē,
Kad laiks pasēsoka,
Kad rçk sosēspaustē
Ēr pēima prijimtē kap sava
Lig kēta pavasarē,
Kētuoš dēlomuos...

Aļ tou tako ejau ēr dar eisio,
Pri jūras, pri kuopu, pri sava pođū.
Ēr kalbinsio praçjusius metus,
Mienesius, dēinas, lēkēma,
Katros vedē ēr neļē pri jūras,
I vasaras karōtius,
I saulēs ikaitintas kuopas,
I laika, katros ēe netor
Ni pradiuos, ni pabonguos,
Katros prasēded ēr bēngas
Jūruo...

376

To neklausk aple mūsa
praņjusi laika
ēr neginkis jau tuo,
kas bova.
Jūras vieļņ oļpostē
mūsa vasaras takus
ēr sogriuo vē
ļemēdkus tēltus.
Nosēneðē vasara
vēdordēinē karðti,
jūras porslus
ēr vēlti sogriļptē
i laika, mums skērta.
Vuo bova metā,
ka nieks neklausē,
kor ēini, darā,
kou galvuoji,
ka nereikieļē sovestē
sāskaitu
so sāpēnē, so tās,
katrēms nosēdieļņ
mintims, darbās,
neklausdams,
kor noves tas kels,
kor nieka nerņķ galvuotē,
tik eitē tēn,
kor ðauk tavi
laimēs truoðķēms,
gīvenēma spalvas
ēr nuors būtē laimingo.
Bet tamē vasaras karðtie
bovuom ne vēinē.
Pasēklīduom
dongaus platībies,
vuo tēi,

Pemaiļņ / Pemaiļēlai

katrēi lēka oþ mūsa,
lig kuokiuo mēgluo
paskēnda,
ēr traukies i savi,
oþmērōtē,
palēktē,
nelaimingē...

NEIÐSIŪSTS LAIÐKS

Að þēnau –
to sapnie atneði nelaimē,
lēgas, konēēs, artēmūju aðaras,
nesoprnto tiktā vēina,
kāp tas atsētēka,
ka að sava laiko
tuoki stēpri jausma
i savi tēp gēlç ēsēleidau,
ka, praçjos tēikuos metu,
net ēr sava artēmūju biedas junto,
sapnie tavi artiau prisēleidusi.
Kartās að nenuorio,
ka tas sapnos bēngtomēs,
ka ēōçtomi nepamilavēs,
karōtio nenotvēlkēs,
vēskuo, kuo tēik metu laukiau,
mon vēinā lig malduo neēōsakēs.
Að klausaus ēr nuorio, ka nebēngtomēs,
ni tēi þuodç, ni naktēis glamuonēs,
liguo būtiuo alkana a kerōitiuo
oþ tou, kuo nebova, kas neēōsēpēldē.
Ka pamēsļējo, kāp tas mon atsētēka,
ðēndēin soprnto –
tas vēsks par atsargoma,
par tou baimē neēōgērstē laukta atsaka,
būtē soklaidintā tava þvilgsniu,

Pemaitç / Pemaiēlai

tava ronku, tvērtū þingsniu, þuodiu.
Net ģr tumet,
ka paþģra ņokģs,
ka sakģ „Te laimģ anuos atneņ!“,
neģsģtariģu, ka kieli i tou laimģ
aĎ nuorietiuo rastģ karto so tavģm.
Tas ģivenģms mumis daug kou pakeitģ,
i skirtingas posģs mus patraukģ,
nebnuorietiuo, kad sapnģs ateitumi
ģ primintumi, kas vedo aplģnkģ.
Nebnuorietiuo, bet nu savģs nepabieģsi,
tuo, kas sģmuonie nosieda, neģņtrinsi,
ģ bģjau, ka tik stģpriģu prisģlieto,
sava lģpuom tavi tģldau,
ka, atmerkos akis, soþģnuosio,
ka viel smaigsta ņirdi kuokģ netektģs.

BABULIS

PapouĎem smģlgas þemouģiu karuolģs
ģr lieksem nomģi.
ParneĎem ģr padiesem mamunelģs truobuo –
lai valģa, stģprģnas; gal nodþiogs, sopras,
kģik mģlam anou, kģp guoduoģem...
Vuo paskiau...
Atģdarģ duris i kamara,
atrasem kastģnģ baltiausģ pģlnus stuotkus.
Tuo kastģnģ net ģr sunkiausģs metģs
neliuob prģtrģks unt mamunelģs stala,
kap ģ kanapiu droskas, rģibģ rģģģta pģina
ģr bulviu neloptģ, karĎtģ, kģ tik nu peģiaus...

Vģs sogriþto ģ sogriþto i tou vaikģstģs laika,
i paopius rasuotus, rģtmetius onkstģvus,
ka kels nu ģelþkelģ lig mamunelģs truobuos
tuoms þemouģiems mums vasara kvepieģģ.

Tik tuomet mes tuo puodė „mamunelė“
nebovuom ni gėrdiejė ė nasakiem.
Mums mamas mama bova b a b u l i s –
mes tĉp atĉjė ėr lėĉjė
anou ņaukiem ė vadėnuom –
vės babulis ė babulis...
Geroms, kap dabā atmėno,
tuoks keists, neġprasts,
niekor nematġts.
Ni alasa, ni aĉaru –
vėn tġli, aiĉki kalba,
kontrġbė neĉpasakġta.
Sosiedi vakarās pri peĉiaus,
klausās, kap kalvarats vės ūkau,
kou tġlĉ babulis rokou,
ėr praded patės akis merktėis
nu ņėlomuos ė nu geroma..
Dabā...
Ka privaĉioujo Paġgėrius,
ĉvalgaus vės, ėiĉkau kelė, vėiĉkelė,
vaikġstie ėĉbraidġta lauka,
ĉmougiems nosieta taka.
ĉvalgaus ėr nerondo –
ni taka, ni truobalės
ėr ĉmougiems jau nebkvėp....
Vuo babulielis – Muosiedie,
tėn pat, kor ė buoėielis,
pakalnie, pri koplġėės...

Rēmeikis Levuons

PAVASARIS

Pavasaris, pavasaris,
No a begal būtē poikiesnis laiks kap pavasaris?
Atein ons ģalio jeko apsēriedēs,
Darboujēs nožēlēs, par ģeima paelstjēs.
Poikġs ģeidelġs nobarsta darģelius ēr pēivas,
Nomaliavuo baltā suodnus ē paopē pēivas,
Sojodēn vēsus, kas tik gamtuo ģivs, –
Veiziek, pri ēnkēlelē ēr ģpuoks onkstīvs.
Ģauda i kūtē mētriuosēs kregģdelēs,
Ēiģka kamē bier pernikģtis lēzdielis,
Ont stuogo vēzgēn oudēga kēilē,
Gondros tarģkēn i petelnē, kvēit sava meilē.
Ka gegģpelē praded kokoutē,
Sosērenkam plunksnas, bruolġ ēr sesēs, pasērokoutē.
Nuors ne vēsē pruotingās mumis laika,
No bet kad esam pritvinkē tuo tvaika.

ĢVĒNTUOJI

Ta mūsa opelē Ģvēntuoji,
Kap jaunamartē vēsū milēmuoji,
Sava ondēnieli neĢ i jūra,
Nuplaun mūsa prakaita ē aĢaras sūras.

Pemaitġ / Pemaitēlai

Ana par ompius èe vēsus regiejē –
Kāp þemaitelç arē ē siejē,
Kāp þeimēnelç avelēs ganē
Ē þeitams valgē dounelē skanē.

Kāp þeinþjuovelç prakaita braukē
Ē saulietu dēinū þēineliou laukē.
Kāp ganuos arklç, karvēs, telīeēs,
Kāp par vasara þaliou þilvitis.

Anuos ondēnielis tek par laukus, þeivas,
Vo ka pavasari pakronties þraþīst ēivas, –
Stuov kap mergelēs so baltuoms jopeliems,
Pasēpouð ē blēndēs geltuonuoms pupeliems.

Þīd lokōtā, geltuonou kap auksos,
Laksta pleðtēkelēs þemā ē aukōtā.
No ka lakōtingalas þraded ēiolbietē,
Negal niekāp atsēgruþietē!.

Veiziek, èe ē bebra medēnē truobelē,
Ēe ē ūdra ēðtraukē þovelē,
Þvejīs sogava stombē līdeka –
Ne vēinēms þeitams þeimīnā oþteka.

Ēe ē Sēmuons Daukonts pluovē sau kuojēs,
Vakarās ont kūlelē atsēstuoþjēs...
Gerā bova karōta dēina i sēitova þasēnertē,
Vo ondēns ēīstomielis bova – galiejç ē atsēgertē.

Ēe ē Jorgis Þabrieþa þuolelēs rinka
Ē truopnç uþradēnieje i kninga –
Kam kuokiuoms lēguoms anuos der,
A þri ruonā tvertē, a erbetā gertē.

Sok vingius ta mūsa opelē
I deðēnē, i kairē, þlaudama medē ðaknelē,
Rētēn smiltis, rausva muoli,
Ē kuoþna dēina bieģ ē bieģ i tuoli...

Rimkienē Nijuolē

PEMAITĒDKA RUODA

Sveikē, Pemitu puonā, bajuorā,
Pasērokoukem ðēndēin mes duorā.
Ar mes dar gīvē, ar mes dar galem,
A bērst ið mūsa galvieliu spalç?
Spaudē kriþiuokā, smaugē maskuolç,
Bet atsēlaikē þemaitç bruolç,
Ēðlaikē sava papruotius, kalba
Ēr ðēndēin sava Tievinē gelbie.
Pri parlamēnta stuojuom kap sēina
Ēr nepabūguom tanka ni vēina.
Tou patē þēima Kalnus gēiduojuom –
Klausies net Vītauts, baisç dīvuojies.
Ēð kor, sakīkēt, mūsa stēprībē?
Mūsa stēprībē – mūsa vēinībie!
Vesk, konēgākōti, sava tarnistē
I Þemaitējēs konēgākōtistē!

KAS BASAUGUO?

Kas basauguo Tavi, kas basauguo?
Ouþoulā, kor palaukie, tebaugou,
Pēlkē akminis, kriþç pri kelē,
Par stebūkla ēðlēkus truobelē...
Dar pēlekanç sauguo kap dīvā

Pemaitç / Pemitēlai

Mūsa kalba oþgoita, bet gīva.
Vieþ vakarū siaut kor nu jūras,
Ēr poþelēs þemaitēðkas siūrau.
Sauguo þemē ēð kartuos i karta
Mūsa pruotieviu garbē ēr karda.
Mes ēðeisem, bet mūsa vaikelþ
Neoþmērð, kor tēi slaunē takelþ,
Kor kuojelēs senuoliu klumpietas,
Tuokēs lēngvas, nes īr nagēnietas.
Ēe kēkvēina numīnē takieli
Ēr pakalbēna kuoþna kūlieli.
Nepamērðkem mes sava numieliu,
Sosēborkem pri sava bruolieliu
Ēr ēðsauguokem būda þemaitiu
Anou gavuom kap tievēðkēs kraiti.

Roika Vacluovs

VĒLKA BALIOS

Vēlks balio kielē, vēsus vaiðēna,
Biedā ēðtēkos, padietē ketēna.
Avieliu krauji gierē uzbuonās
Ē pats apspongēs vītora ðuonās.
Mçsa ons tēmpē i kēta ðali,
Sau pasējimdams dēðlioujē dali.
Maþēijç þvierelç tēik kou begava,
Vaiðēnuos tiktā atsēneðto sava.
Vaiðēna vēsus ēð geruos valēs...
Tuoks tatā bova tas vėlka balios.
Dar ēr puo baliaus vėlks pijuokava,
Sakē, ka balios bronçç kaðtava.
Nebūs jug ēð kor tēik apmuokietē,
Jeigo nesēseks verðē nutēmpētē.
Ðirdi ramēna geras svajuonēs
Viel prasidies jug naujēs keliuonēs.

APLE ÞIRNI, APLE PUPA

Auga þirnis, ðalēp – pupa.
Tuoks artoms pakielē ūpa.
Apsēvējē þirnis pupa,
Auga, plieties ē supīnē

I dēdliausē dēvelīnē.
Pīrnis nebatlaikē pupas
Krēsdama praskielies lūpa.
Nu tuo laika mūsa pupa
Lig pat ūiuoļ joudo lūpo.
Pīrnis augdams apvaliejē,
Krēsdams tuoliau nurēitiejē.
Ēr palēka balts, poikiauis,
Tuoks, kap kou tik nusēprausēs.

PEMAITĒDKĒ KUPLETĀ

Tumba rumba, to Lietova,
To grafi tievīnē,
Tava puonā mums iļlopa
Lita paskutini.
Mūsa puonams rūp daugiausç
Linksmā baliavuotē,
Vuo varģelç darbininkā –
Biednē ēr kupruotē.
Darbininkams anēi saka:
– Būkēt tik paduorē.
Jeigot tamstu terbas kīauras –
Prastē gaspaduorç.
Ēōtaksous tau ūki vēsa,
Vuoņka paskotēnē,
Atsiminsi, ka turiejç
Puonēōka gimtēnē.
Tumba, rumba, to Lietova,
To grafi tievīnē,
Jie nie terbuos nebturiesi,
Rasīs obagīnē.

Rudis Edvards

PEMAITIU KALBA

Kartās sogaļvuojo vēina kēta rahta
Solipdītē raidiem, kor ēð kningu dairuos,
Bet þuodielis kuoþnos atsiklaupēs praða –
Neklejok to monēs pri tuos keistuos gairēs.

Dingst prasmie ē garsos, prigimtie iaugēs, –
Pijanina ðuokis neskombies ið trūbā.
Pavērst vēsas mintis i cīpēma baugi,
I iðsēreiðkēmu ēērðkavēma grubi.

Jug laikus vaikīstēs mama sovīniuojē
I þemaitiu þuodē ēlgesi berēbi –
So anās par laika plaukiem mes kap ruojou,
Ēð anū keruojuos mintēs ē kūrība.

Kuoþnos vaizda gabals tās þuodelçs dailints,
Ðvelnç prisēglaudēs kap sēlkā pri kūna,
To anou atloptē ē pakēistē gali,
Bet skomboma gruoþis noskēis kap i liūna.

Prigēmtēnç pluotā mūsa ðērdis meilēn,
Þuodç tarsi medç so mēðkās ē opiem –
Vēskou tou sodiejos – trikdīt graþiausēs eilēs,
Ligo ðvēntas maldas, ka baþnīēiuo klūpuom.

Aple þmuogaus esmē, anuo ðvēisi vēdo,
So Tievīnēs meilē ē gamto sodieta,
Aple þuodē prasmē, kors atçt be gidu,
Mes garsus ēðgaunam dongou tegērdietus.

Lai gīven, ðakuojēs, kas pasaulie gēmēs,
Papruotius lai sauga, ðvēnta þuodē laisvē –
Be vēsū pamuokslu, mintiū pavergēma,
Kor par ēlgus omþius sava kraujo laistiem.

PASĒĒLGAU ÞEMAITĒÐKA ÞUODĒ

Pasēēlgau þemaitēðka þuodē,
Kartās gērdo TV ðlebezdioujint –
Að klausaus prisēmerkēs ē guodç,
Bet ne tçp, kap par kaima vaþioujint.

Daujuotītē, Mukienē ē kētē,
Nuors ēðlaika þemaitēðka tuona,
Tik tēi þuodç lig būtom nokrētē
Ont miestietēðkas gatvēs betuona.

Þuodiou rçk sava dounas ē būvē –
Kaima þemēs, kapū ē darþieliu,
Tiktā tuokart ið sava slieptovēs
Ons ēðlçd meliuodingoujē galē.

Ons soaugēs so ūkē padargās,
So þmuonim, kor ikēbē i plūga,
Brēda kaimē teþēnuoma varga,
Gluostē arkli, vo kartās ē plūga.

Ons so muotinu senū kontrībē
Ēðlingouts so luopðēniems pri lēmpu,
Ka anou rusu raitelç trīpē,
Ē kiesēnuos somaituotē lēnkā.

Tēi pēmatīč kap akmēnis lauka
Nepralaupamo sēino stuoviejē,
Sava gimtōjē kalba ēdlaikē
Ē apgīnē nu ardiū kēnkīju.

Ē tarmie viel iđ naujē soskomba
Dā be kningu, be rađta taisikliu –
Tarsi pēmē porčnontis pombis
Ruovē kalbēnē pēktpuolē prēklē.

Puodis vedē ē kaima jaunima
I ūokius, i vesieliu linksmībēs,
So anās kaima vaič nomīnē
Rūtēlēs, kor po ūaltiu praknēba.

Tink vēsor tēi pēmaitēdkē puodč,
Tik nerčk anū tēmtē ont brokē,
Ka tarmiū sorinktājem aroudē
Būtom tvērtē, gīvē, nesosmokē.

Pasēēlgau pēmaitēdka puodē,
Ka tčp mama arba bruolč prabēlto,
Ka pēmaitēdkā skombontēs ruodas
Vērstom mūsa bēndravēma tēlto.

MŪSA JOUDĒ

Mūsa Joudē mūsēdkē palēka, ka mon bova dā tik vēinioulēka metu ē kumet tievs so muotino vēina poikē vasaras pavakarē anou parsēvedē „ið miesta“, vuo sakont solig teisībç, nu tuos posēs, kor bova miests. Parsēvedē ēr atsēduksiejē, jug Joudē bova pērcta nebrongç ēr, kâp mon ruodies, ne ēð torgaus. Torgos liuob būtē panedelninkâs, vuo Joudē bova parvesta ketverga pavakarie. Ið kalbū sopratau, ka tou Joudē augēna kap kuoks ūkininks, ka anou toriejē varītē i skerdikla ē ka „virðininkâ“ pasēgailiejē tuokē poikē gīvuolē ē, þēnuodamē, ka mūsa ðeima vuos sodor gala so galo, pasiūluojē nosēpērktē. Vuo ta ðeima neupēlgo dar toriejē padēdrietē veino, pēnktojuo, vâko. Vuo kuoks gīvenēms, ka aug pēnkē vâkâ ē ka anēms nier atsēgertē pēina, þēnuojē vēsē, matītē, ē virðininkâ.

Kūtalē tievs jau bova sorētēs onkstiau, ē pagal plana anuo toriejē optektē vēitas karvç, arkliou, avç so dom jierelçs ē trims a ketoriuoms kiauliems. Ont kūtalēs vērðaus vasara liuobam pri-grūstē ðeina, vuo sēinas bova ðēltas kap geruo truobuo; ēð ðiaurēs posēs bova sokērstas ēð stuorū roustu, vuo kētuosēs – ēð stuorū lēntū. Joudç mūsa kūtalie toriejē būtē ē gerâ, ē ðēltâ. Tujau po kara tievs bova gavēs oþ poskēluometrē, soðaudīta þīda sklīpē, do aktaro þemēs ē, gerâ nebatmēno, a tiktâ ne ketoris Nevuotiūs, pri Dēinininka opalē, oþ posontra kēluometra nu nomū. Nevuotēdkē mūsa þemē vēino galo riemies i vēiðkeli, vuo ontrojuo – i Nevuotiu kaima ðonkeli. Tas ðonkelis ðakuojuos nu dēdliuojē kēlē ē teis mūsa þemē nu anuo jau bova tuoluokâ atsēknuojēs.

So Joudēs gīvenēmo daugiausç klejavuos Dēinininka opalis, pri katruo bova þuolies priþielosi dauba, vuo anuo kūsuojuē ēð

dėrvu sonešta ė somesta dėdlie pėlkā rausvū ė kėtuokiu barvu kūliu krūva. Pri pat daubas pricjė arama ėmė, ė ėe ėaliava nedėdlie pėivelė, katruo, atvapiavė so arklio, liuobam palėktė ratus ė kėta manta.

Darba ėe, tuo ėemie, bova vėsuokė: vediuojau arkli, ka tievs vaguojė boruokams ė bolviems vagas, dėigiau daigus, kor pri kuoġna vėina reikiejė palėktė maġa doubelė, kad laistont nenubiegtom ondou. Reikiejė ėr ėmė dėrbtė – drapakoutė, akietė. Daugiausġ liuobo vargtė so arklė vediuojėmo: arklis ġt kompėnās – ne ġġp lėngvġ ġr traukte ġumbi. Tonġġ vėn liuobo pajostė, ka arklis ėġ sava plautkepiniu pot mon tėisġ i gerklė. Kvaps sotruoġkės, arklė vėdorġs atsėdoud, ė, gerā trūkteliejės i vėdo, vuos nesosėvemi. Bġdams negali kou nuori galvuotė, vėn veiziek ė veiziek, ka arklis patkavo pasegto klumpio tau unt basuos kuojės neuntbildietom. Vuo jug keik kartu pėlkā geltuonās plaukās apġjosi arklė kuojė i minkġta ėmė liuob sosmegs pri pat tavuosės arba aġtriausġ cinktelietė i dėrvuo pasėtaikiosi kūli. Turi leistė lėngvġ jodietė ė arkliou, jug uns trauk ġumbi, ė pats, kap ė tas arklis, leki kompėnās, ka vėsk bġtom gerā. Ė leki, ė leki vėn sauguodamuos, vėn so baimė ė tonġġ „pasėskanindams“ arklė dvasė. Vuo bulviu lauks, nuors ė nebova dėdėlis, atruodė, ka anam gala nebūs – vėinvagis ġumbis toriejė kap vėsumet ėġbraukite ė ėġdraskite kuoġna, ka ė baisiausġ soknėsta vagelė.

Ka tievs liuob pġautė mėiġius, mums darba kġp ė neluob bġtė, bet, ka jau anėi pradġius, so grieblio liuobam kapuotė pradalgės, jimtė so ronkuoms i kliebius ė neġte i vėina arba dvė eilės. ġġp liuobam statitė ġalnierelius, vuo ka ġġp lėngvġ neilito, vėrdġ toriejuum sorėġtė ġiaudū griġtiem. Vuo ka ġėina a varsta vėpiem, reikiejė sosġietė sogriebstitė, ka po vaġiavėma neblėktom laukė ni vėina ġapelė. Raġā ė kėtuokėi dervas atsėkėġmā badis kuojės, vuo pasėveizietė, a duorā dedi anou, nier laika. Tik liek ė liek kap ragana so ġlouto paskou vėġėma, tiktā sokės ė sokės so tou grieblio. Je nelieksi ė atsėlėksi, apġauks ėe pat, vėdorie dervas, ė vėdorie baltuos dėinuos – ėġvadins tėġlo.

Vuo pavasarġs, ka jau gerā liuob palitė ė ġėlomuos jau būs so kaupo, tuos dėrvuos ġuolies liuob mūsa Joudġ optėktė. Anou galiejġ ė prirėġtė, par dėina kelis kartus pakeltė, ė pėina liuob

būtē pēlns viedros. Bet a tau kumet īr lējē tčp, kap rčk: arba oþpliaups, ka i dēra ne tik Joudē, bet ē pats lig ausū sosmiegsi, arba kiaura mienesi ni laða neēðkrēs. Melsēs vēsa parakvējē ē praðis Dēivalē litaus, konēgs ne vēinas Mēðēs paaukuos, vuo ni velnē – nelīn, ē telk. Vo je ē gerā lis, a tau kumet gal vēsā vasarā oþtektē þuolies – ni nesapnouk. Kor jau geriesnis lauks, kor stuoriau þuolies, tujau tievs oþded areðta – ēe jau rčks pjautē ðeinou. Jug ē þēima gīvuoli rčk ðertē. Vuo Joudē, jau þēnuosēm, verðieli paperies ē þēino paplūs tujau po Naujū metu. Vuo je toukart anā nedousi paðara, oþtrūks, ē gaudīk vieji laukūs – nebmilði þēina ni vasara.

Vuo þēina Joudē mums negailiejē. Ka prisirīs geruos ē minkðtuos þuolies, ont karta dous po viedra. Vuo vasara, ka ēlgas dēinas, tumet jau – cielē trīs. Dieltuo mes nekriuokiem kap kētē – oþteka ē valdč, ē patēms. Ē ne tik patēms, bet ē mūsa kiauļiems. Joudē bova tēkros ēðganīms. Dieltuo ē tievs, ē mama vēsa laika veiziejē, ka Joudč ne tik þuolies, bet ē nieka kēta netrūktom. Ka ganīkluo þuolie liuob sotrupies, toukart liuobam pradietē Joudē ganītē. Ganiem ne vēn sava þemie, bet ē pagriuvōiūs. Kelē griuovč niekam nepriklausē, vuo anū īr kēik tik nuori: nu rajuona lig mūsa abēdvē kēlē posēs – dvīlēka kēluometru. Tuokē ēlgoma, nuors ē parsēplieðtumi, vēns neapkabintumi.

Ka jau biðki nukrimt saulē, ēðsvimburi sau so Joudē, īgeni anou i griuovi, vuo anā ni kakla nerčk tēistē – kelkraðtē þuolie ēe pat, panuosie. Abodo griuovē kraðtā veļč priþielē aukðtū ēr stombiū ðonþuoliu, dēðliuojē ē avēnē eraiēina, kraujþuolēs, nuotrīniu ē dar vēsuokiū vēsuokiausiu. Pasētaika ē pelieþērnium arba geltuonþeidēs liucernas, katra sosēvējosi ē sosēkabēnosi pluonās ēioptovās. Ka karvē so aðtrio lēiþovio tas þuolelēs liuob trūktelietē, ta liuob sojodietē vēsos þuolīnielis. Tčp jodies, jodies pakol vēsos ē sojodies.

Mūsa Joudē, veizont mona akimis, bova baisč pasēleidosi. Ana nuoriejē çtē vēn pavēðiou, vēn tuolīn ē vēsā neliuob pamēsītē, kas belēks kētam kartou. Apðliauþta ē apterebīta þuolie jau nebēbūs skani. Bet geriau nenuoriek Joudēs sotorietē, ana tēmps ē tēmps lēnciūga raukðlieto ē minkðto sava kaklo ē ne vēsumet tegaliesi, neidūrēs gelþēnē mēita, anou nulaikītē. Po laðieli, po milimetra,

opmēgdiosi mona bodroma ē kontribē, ana, veiziek, jau ē nutempē tavi do ē dar do metrus. Tēkra sterva, vuo ne ragouta karvē.

Kartās liuobo sosēzlastietē. Toukart, pamatēs anuos mondrīstēs, so abēdvīems ronkuoms sojimsio gelpini mēita ē ēd vēsuos sīluos trauksio anou atgal. Vuo je ē dā neklausīs, so ēsētēmposio lēnciūgo oņvuođio par đuonus. Je Joudē nebūs paralkosi, atsēstuos griuovē vēdorie, pri ragū pastatīs joudas ausis ē dēdliem stēkliem joudā mielsvuom akim veizies i muni. Toukart, matītēis, anā nebrūpiejē ni maņuosēs moselēs, katrū ciels spēitlios soksēs aplink akis, ausis, galva ē ikirč vēsor līs ē rieblēnies. Bet po kuriuo laika, sopratosi, ka đī karta so anou oņsējiemiau kap reikint, atsēdoksies ē viel pradies đlēmōtē pakelies ņuolē.

Kartās beganīdams tēp liuobo oņsēskeitītē kuokē kninga, ka nebēpamatisio ē kāp oņ tuolēmū mēdkū pasēslep posē oranņēnēs saulēs. Toukart jau tēmpsio karvē ont kēlē, nosēskuobsio kor vēdliēsniu kraujaņuolēs steibū ē, sodavēs so anās karvč par pastorgali, varisio anou greitiau i nomus. Bet toukart, kap ont ēiderstvā, Joudē pradies smaigstītēis pri kuokiuos ņuolpalaikēs ē vēn stabēiuos, vēn gaiđins laika. Kēimē jau lauk mama, pakūtie ņaliou krūvelē prilaupītu boruoklapiu. Mama tujau pat jem ē prirēđ Joudē pri ēe pat itaisīta kablē, topas ē pradēd dzīrintē pēina i viedra.

Unt Joudēs pol mosēs ē kētuokei vabalā, vuo ana, sokondosi lapus, vēn tvuo so anās sau par đuonus. Tēp daug tū lapu ēđbarsta ē sau po kuojuoms. Pri pat Joudēs, ēđgērdēs dzīravēma, isētaisa balto ē geltuono plauko appielēs mūsa katēns. Mama anou vēn gen tuolīn, ka nepabaidītom karvēs, ka ana nespērtom i viedra.

Aple Joudē sokuos vēsos mūsa gīvenēms, vēsas kalbas ē darbā. Atein đēinapjūtē. E tievs tonkč vēn liuob đvēisč nosēteikēs pamēslītē, keik kuo mūsa ūkie būs. Tūs dvijūs aktarūs, kor artiau, jau ganīta ē parganīta – vēsē oņgalč, vēsē pūdīmā, vēsē dērvuonā tēp apgriauptē ē nozolintē so karvēs snokio, kad ēđ tuola ņemē rauduonou. Ee pat palēkts đlaks duobēlū đēinou. Tievs nopjaun anus. Ka jau gol pradalgēs, ēđ vadēnama ņīdu paganīklē atđliauņ ēlgs ē pluons kap kartēs sosieds Dainios, ē anodo pradēd pliorptēis:

- Juli, ēe būs gers vēpēms pađara, – saka Dainios.
- Gera pađara – jug duobēlā...

– Vēpēms tau ne kelēs druobolēs. Veizieik, dar arklīs nesmarkç
tepatrauks. A nerçks do karto soktē, – tuoliau vara sosieds.

– Dvijū nebūs, bet vēns ta so kaupō, – dar maliavuo tievs.

– Douk, Dēivali, ka vēsē tuokiū duobēlū ē tuokiū vēpēmu
parsētratinto. Par kelis mienesius karvē nesoðlēmð, – neatleid
Dainios.

Netuolēi mes so mamō raviejem bolvēs ē vēskou gērdam.

– Pasēklausios jodoms, jau trīs a ketorē vēpēmā ēðçt ē greitā jau
anēi ont ontkūtē nebtēlps, – joukas mama ēð anodoms kalbū.

Maluoniaušč karvē bova ganītē pri Dēinininka. Nereikiejē tēn
anuos tçp akilā veizietē. Mēita idūrç vēinuo vēituo, po posadinē –
kētuo, po kēik – dā kētuo, ē karvē prisēpot, ē tau vēina kēta
mēnota lēikt paskaitītē kninga.

Vēina karta ateito i lauka dā tebsvēlēnont vasaras pavakarēs
karōtiou. Joudē, ka ne tçp koustom bimbālā ē dvilinkç, atsēgo-
losi ē prisēblakēnosi pri pat pēmes, ta ēð vēinuos, ta ēð ontruos
posēs teis ē trēn i pēmē kakla, sklaiduos so ausim, krotēn ē
oudēga, bet ana pasēdiejosi ont pēmes ē dar īr prigolta ē vēsā
nieka nereiðk. Jod ēð īpruotē tik oudēguos stimburis. Aplink
karvē laksta ē zvēmb guonā mosiu ē kētuokiū lekontiū gīviu,
ēiðka vēitelēs, katruos nebiprigaun ni karvēs galva, ni oudēga.
No, ē po tuo tçp isēkert sava maņuoms ē aðtriuoms nuoseliems
i skūra, tçp prisēkabēn, ka kuojelēs solend i karvēs plaukus, ē
po tuo tik sorb, tik sorb gīva gīvuolē krauji. Ka priējau, karvē
nepajudiejē ni ēð vēitā, tik veiziejē i muni jouduoms dēdliems
akims, gīnies keik begaliedama nu mosiu.

Jemous karvç padietē ēr að. Atçdams nosēlauþiau stēprē so lapās
alksnē ðakelē, ē dabā, kor dēdliesnis tū pasiotieliu guons sotoþ,
oþvuoþo so anou, ka kelēs tujau pat ēðteis sava rēitus. Karto so
ontroujē ronko gluostu karvç kakla, ðiūloujo tarpuaki. Joudç ēð
dēdliū akiū bērst aðaras, vuo aplink anas vēsa laika sokas kēlēs
deðimtis maþū ē grçtū kap vējorkā mosieliu. Ale jau ikīroms anū
lig pasiotēma. Nespie karvē muostelietē ausims, vuo anuos viel
guonās pol i aðaruotas akis. Vuo ka jau notop, nesostuo ni se-
kundç, tujau pat pasēleid biegiuotē. Bēbiegdamas kartās isēvel i
blakstienu plaukus, viel kēlstelie ē tçp sokas ē sokas pakol nu-
top i akēis kertelē. No, toukart ē prasēded vēsē anū maluonomā:

stumduos vēina so kēto, peđiuojēs oļ sparnū, kond kēta kēta i kuojēs, đuok ont nogaras, vēsuokčs balsās zīzēnas ē bīzēnas.

Ađ ģēnuojau, kuokēs lēna mūkas kēnt mūsa Joudē karđtuoms dēinuoms, prirēđta saulietuo vēituo. Ne tčp senč ēđ fizēkas muokītuous aiđkēna, ka saulie jouds dāks ikaist kelis kartus dauģiau, vuo mūsa Joudē netor ni vēina balta plaukelē. A tad joukā ģr tuokem ģīvoliou vasaras laikē?

Po dērvēlē, kor bova prirēđta karvē, saulē siautieģē vēsa deina – ni maģiausē krūmelē, ni kuo nuors kēta. Ē Ńuolie, ē ta sovēsam ēđdegosi. Vuo ēđ tū netuolēi ģaliouģēntiu alksnīnu ē karklīnu, katrei đmieķā sosēmētē vēsās padēinininkčs, mosis ē vēsuoks kētuoks lekous ģīvis kēlst ē kēlst vēsa dēina. Nedouk, Vieđpatie, je patem rčktom būtē prirēđtam karvēs vēituo. Dieltuo, đēik teik pabovau pri karvēs ē padieģau anā apsēģalietē so patiuoms dēđliuosiems stervuoms. Ēđtrauko ēđ kēituos ģēmēs ģelģini mēita, ragēno stuotēis ē vedo anou pri ondēns. Ka ģīvuolis sopront ē atsēmēn, kor čtav, nebrčk nikuokiū ragēnēmu – pasēlčđ rēstē pērmo monēs. Pripoulosi pri ondēns kuoki deđimti mēnotu nebēđtrauk ēđ anuo boka sava snokē – teik bova parkaitosi ē ēđtruođkosi. Paģierosi nosēraun kuokē ēlģesnē Ńuolpalaikē, sokondosi atsēmētieģosi tvuo so anou sau ta par vēina, ta par ontra đuona. Ēsēbrend i ondēni, stuov ē niekor nepatēmpsī, nenoviesī. Ađ so sauģuoms semo ondēni ē laistau Joudč đuonus, nogara, rēitus. Mosiems đalts kap spirits ondou nepatink, ē, gavosēs ēđsēmauditē, tik sozvēmb ē maun ēiđkuotē i laukus sausesnēs ē skanesnēs karvēs. Ka jau beveik vēsa karvē palēikt varvonti, jemo oļ lēnciūģa ē tempo anou ēđ ondēns. Karvē, pasēģotosi po dēinuos karđtē kap dongou, nenuor dā čtē. Bet ađ, nieka nebveiziedams, tempo ē anā nebier kou bedarītē. Nusētempo i dauba, katruo jau ēđsētēisē ēlģē alksniu đēđoulietč.

Atsēģavosi nu karđtē Joudē po biđki praded ģrumbītēis Ńuolies. Ađtros kap peillis Joudēs lēiģovis tik đmīkđēiuo po Ńuolē ta ēđ vēinuos, ta ēđ ketuos posēs, lēngvč trūktelie so galvo, ē kousnis jau bornuo.

Ka jau kumet torio po ronko droskas ē doudo Joudč palaiģītē, vēn taikaus pridietē pērđta pri anuos vērđotēnēs lūpas. Ana ģr ģeruokā kēita, driegna ē slīduoka, apģielosi retās plaukelčs.

Ē dabā atneðiau paruovēs þuolies. Ana atkēð mon boka nuosē, atsēkvep ē graibsta so lēiþovio ēð ronku þuolē, vuo að tou tarpo viel paēiopēniejo anuos nuosi. Tas vēskas trunk neēlgā. Atneðta þuolē ana prarīn vēino brūkōteliejēmo ē jau çt i ðuona, raun þuolē pati. Karvē atrond skaniesni ðmuotielī, apsējiedēnie, ē að anou, prēdūrēs mēita, palēikto. Pats isētaisau daubas pakraðtie unt akmēns ē skaitau Tolstuojaus Leva ruomana. Raða poikç, kap lipdītē lēpda vaizda pri vaizda, þmuogo pri þmuogaus. Ruoduos, ka matā Levina sokama dalgi, jauti, kāp golas nokērsta rasuota þuolie, tist pradalgēs. Vuo rītmētē saulē, kou tik kēlsteliejosi, spindoliou þuolies rasuo, vuo rītmētē gaivoms, galva apnēkosēs ē neēðsēpēldiosēs svajuonēs, ē ta savuotēðka rītmētē nuotaika, katra apvalda skaitītuoji, mon tçp patēka, tçp noðveitē vēsa ðirdi... Pakeli nu kningā akis, pasēþvalgā i ðuonus, pasēbaidā kuokē ikīresnē mosē ē viel vēsos solēndi i kninga. Vuo saulē kēlst aukōtīn, Levins praded jostē vasaras karōti. Isēklausā... Kaþkor kukou geguþelē, ēiolb kētē paukōtelç. Tuolēi pēivuo kap pluons lauþa dūmielis biðki aukōtiau nu þemēs lēngvç draikuos mēglēlē, vuo i anou isēvīnuojēs nedrousos saulēs spindolielis jau balst kap vāka vīstiklā. No ē puiki rītmēti apraða Tolstuojos!

Viel pakelo akis, pasēþvalgau ē matau, ka jau krēsteliejē þemīn saulē, ē ka karvē nograibē vēsa þuolē. Nuleko pri anous ē parkelo i kēta vēita. Atsēgaun optērposēs kuojēs, pasēdara geriau. Vuo ðeðoulietis jau opsēkvēmb unt vēsuos daubuos, ē saulē mon ont akmēns beðvēit tik pro pat alksniu vērðūnēs. Po dēinuos karōtē praded atsēgautē ē paukōtç – terezg po vēina keta ðūksni ēð sava gēismieliu, ē sklind anēi unt monēs pro vērðotēnēs alksniu ðakas. Vuo mon ruoduos, ka gēismelēs sklaiduos tçp pat, kap spēgēs saulēs þvaizdelēs, katruos somērgoliavosēs krimt mon i akis, je tik viejielis sojodēn miediu galūnēs...

Dēinininks, pluona sruovelē ēðsērāitēs ēð ēe pat ēðtrīðkusiu ðaltēniu, tujau palend po tēlto, vuo anuo posie kelē jau ēðvingiou Valonēiaus þemie. Pri Dēinininka ē ðaltēniu maþne vēsamē slieinie aug aukōtē alksnç. Tuoliau nu kēlē, kor oþ daubas īr Valonēiaus suodība, mes nikumet neliuobam çtē. Mums opteka tuos Dēinininka dalēis, katra bova pri kēlē. Kumet nekumet vasarvīdie, ka jau ēðsērps joudūju serbēntu ougas, vuo anū pri Dēinininka auga, anas berinkdamē, liuobam nueitē ē tuoliau. Bet mēðkē au-

guntiūs krūmus ougu teliuob būtē mēnkā ē daugū daugiausç kou liuobam pajostē, ta nuotrīniems nodegintas kuoju blauzdas ē dēdlç aitrī serbēntu lapu kvapa. Vuo ougas bova nedēdēlēs, vuos prasērposēs. Sokousnuotas anuos tçp liuob sotrauktē borna ē ðondikaulius, ka paskou, ē medaus gavēs, nedēdlç beēðsēpiuosi. Vuo je ē ēðsēpiuosi, ta medaus smuoka nikāp nepajosi.

Dēinininka þemē – i kopras sosērēitosiu laukū, keliū ē opiu, vuo tçp pat griuoviu vaguoms ē daubuoms ēðraipīta vēita. Veizont i ðiaurē, ont kalnelē kairie posie, pastatās rauduonou ē baltou apējosi þalio suodībmediu dūmo, spēngst akies ūkininka suodība. Tēisç i tava akis laukā nu kalnieliu leidas þemin. Vuo anū minkōta ē ðvelni, posapskrētēmçs ēðsērēitosi nogara, katra pavasari liuob pēlkoutē medēnio rolīo solīginto pluokōtomo, oþ keliū nedielīu prakniumbunti rausvā ruoþēnio vasaruojaus þelmēnio, atruodē kap gīvas. Tik veiziekēs ēðsēpiuojēs ē nepramēiguok – pamatīsi, kap ðvēisesnēs ē tomsesnēs þemēs pēlkumuos draiskanās pasēkeit i vēinuoda ruoþēni ē kuoþna dēina vēn daugiau þalstonti ðepetieli, katros onkstība rītmeti ont koþnuos i laivelē priðaki panaðiuos daigelē vērdūnelēs laika kap þvakē lēipsnelē pakielēs sēdabro blēzgunti rasuos laðieli. Vuo je rītmetis īr oþlētīs saulēs, ta kuoþnamē laðelie deg dā ē geltuona ognelē. Nespieji duorā ni apmēslītē, sorēkioutē, kas ē kam, vuo jau, oþmetēs aki i laukus, ēðvīsti, kāp bangou vēðlos vasaruojos, kap nu tū kalnū, lēnkdamas ēðstīposi java, rēit viejē vilnis. Jego dā ēlgiau pasēveiziesi, pamatīsi, kāp tuos vilnis maiðuos po vēsa lauka, kartuojēs vēina po kētuos, slenk ē i kairē, ē i deðēnē, ē viel atgal, līguo verdontem katēlē ondou. Vuo blēzgotçs longū stēklās þmuogaus suodība pro miediu kamienus ē krūmus veiz ē veiz i tus laukus, sauguodama vēskou nu pēktuos akēis ē nu vēsuokiū nelaimiu. Vuo pats ūkininks – aukōts vīrs, vēðlçs oustās pridēngto borno, kap geruojē tū laukū dvasē, vēskou matē, vēskou laiko padarē, ē sunki vasaruojaus varpa brondēna augsini grūda.

Pri pat Dēinininka bova ðlapi pēiva, ē ēe nieks nieka neaugēna – auga tik tēik, keik pati gamta bova pasiejosi. Vuo ana bova pasēdarbavosi vēsā neprastā: tuoliau nu ondēns auga kēita ē neskani vēlkdalgē, ēðkēlosçs kerās aðtri smēlga ē vēsuoks kētuoks, nelīgēnont trumpa barzdēkē, maþis. Vuo pri pat ondēns

arba ileidosēs sava gīslas i ondēni, auga neupmērōtuolēs ē kētuokēs tomsiū vēitu ēdštīpielēs. Ēd lauka posēs, kor ōveitē saulē, vuo kāp kamē ē geruokā prasēbruovosēs i pati alksnīna, auga pēktas kap raganas nuotrīnēs. Anuos po pat lapkuotiu paḡastimis kap ḡovēis ēkrus patemē vēdorvasarie liuob ēdleistē kroupietus ēlgus oustus, katrēi vieliau liuob apsēpēltē smolkčs pēpērelčs. Anei ē bova nuotrīniu ḡēidā. Ka pri anū liuobi pričtē, i nuosi liuob trēnktē degous aitroms. Čtont tuoliau nu kēlē, lauks viel kluojuos i kalna. Anou Dēinininka vaga ē dauba dalēna i dvē dalis.

I Valonēiu suodība reikiejē čtē kelalio, katros leiduos par ḡidontius rauduonūsius duobēlus, vuo tuoliau – par blēzgotčs akoutās ēdplaukiejusius mēḡpius. Po tuo kelalis liuob dingtē mēdkingame Dēinininka slienie, ē, ka jau praēisi tēltieli ē pradiesi kuoptē i kalna, alksnē ḡakū pruoperōuo pamatīsi baltā daḡitus longus. Tas slienis ē karōtiausē vasaras dēina bova ḡalts, pro alksniu ḡakas tik kamē ne kamē galiejč pamatītē, kāp anuos praleid geltuonu saulēs spindoliū nierēnius. Je viejielis pūsteliē, ḡakas sojod, ē tēi gamtuos nierēnč atsēgaun, jod unt biegotio ondēnio arba unt geltuonuos dogna smēltelēs. Je sostuojēs pasēklausi, ēdḡērsi kāp par akmenēlius gorg ondēnielis, kāp skomb po alksniu ḡakas vēsuokiausiu paukōtīliu tirabalsēs ḡēismelēs. Dabar aḡ oḡsēkuoriau unt daubuos ḡlaita, veizous, kāp pakalnie jjedēnie Joudē, kāp vies jodēn ēdštīposiu alksniu ḡakas, pro tuolēmesnius medius ōvēit dar neatviesosēs saulēs spindolč ē kāp anēi akēn, ka i mona posē nosētēisēs Dēinininka slienis ē rauduonā soḡīdēs duobēlū lauks tomsou akies kap grīniausē naktēs. Tiktā ka mon tas ikirst ē aḡ atsēsoko i rītus, aiḡkč matau ḡalius bulviu, jau gelsviejontius javū rieḡius, katrēi tuolomuo atsēdor i nevuotēōkiu ūkininku suodības, tuos suodībuos augontius mēōka medius ē vuobilis. Vuo dongos mielēns, ḡēlos ē ruoduos, ka ēē pat siūbou uorē vuos nesosēdordamas blezdingas, karts nu karta paleisdamas dzūroujinti garsa. Matītēis, ēd laimēs ē ēd dēdlē vasaras pavakarēs raḡkapīaus.

Ēē pat – boruoku lauks, lapā ōvēisč ḡalē, lapkuotč nodrēbē. Vuo mēnks viejielis, ka ē nuor priḡ vakara paḡadintē artus ēd mēiga, nieka negal padarītē. Vaguos pēlkou ondēns ēdšēēlgē ḡēmēs grumstā, kap ḡalēs gīvatēs praded ḡliauḡtē ḡliūgiu pīnēs, moḡas pro boruoklapius i vērdō vēina kēta balonda arba dīgiuo-

jē osnēs. Ēd alksnīnās pasēdīauðosē slienē, ēd spindolçs paauksintu tarpðakiu, vakara driegnomo ē ramībēs saldomo sovīlgīts varv kikēlē tilindþiavēms, dēdļç nedroušç praded ont vakara taisītē balsa ē lakðtingala. Jau ðimtās kartu eso gērdiejēs anuos gēismēs, bet kuoþna karta, kap ē dabā, klausaus liguo būtīuo ēdģerdēs anou pērmouji karta. Kas duo balsa keistoms, kad liguo ē þenā, ē sopronti, vuo, ka oþģeid, atsēklausītē negali. Ka jau isēklausā, ruoduos, ka vēsā ne uors vērp, vuo ēd dongaus bērst skombou leduokðnç, pro ðakas varv ðēlts ē gaivēnaus ondou ē malðēn tava, musintās, dviju nedielīu dīkomuo ēdķēntīeta truoðkoli. Vēsos uors prisēpēdēs kapkuokiū vērpīejēmu, ēd katrū kuoþnos atgarsis ē atspalvis tuoks medingā suodros ē kvapnos, kad çt kiaurā par galva, ðērdi ē vēsus kētus paðalius. Tūs balsūs skomb ē mēðka þaloms, ē spindolio þīdonti lauka rasa, vēsos vasaras rītmētē gaivoms ē kvapā. Ē vēskou tou, kou pasakiau, ē kuo nemuoko pasakītē, sotelp i vēina lakðtingalas geismēlēs skombesi. Tik klausīkēs, kāp bērst ēd dongaus pavasarē pabaiguos laukū, þēidū, kvapū perlā, stebūklīngā pavērtē tarp mīedīu ðakū vērpontē lakðtingalas gēismē. Tiktā klausīkēs!..

Jau bēngas karðta vasaras dēina, çtont þuolīnās pajunti vēlkðna gaivoma. Jau ē naktēis vabalā, ē vēsuokīausē zērçalā, ēðsēruoþtē ēd þemēs urvielīu ē plīðīu, ēd driegnū ðīukðlīnu, kētū pavīedīu. Ontā kap nerami naktēis lēipsnelē nolīekē margaspalvē geltuonio oþsēdegosī nedēdļie pleðtikie, vuo anā ēd paskuos – ē ontra. Unt pluona ē ēlga smēlģas stēiba, apkabēnēs anou kibiuoms letēnuoms, ēðrieblēn siaurasparnis naktēis drogīs so oustās. Vuo ka praded liektē, liguo vēsā nemuokiedams, tēišç ē vītor vītor dēdļç vingçs ē viel tēišç, ē vītor vītor... Vuo gal anam par ēlga dēina parkaita nedēdļie galva, vuo dabar nuor atsēvīedīntē ē dieltuo ēe prið mona akīs mondravuo?

Jau atsēgava ē þalē plīevasparnç mosolā – anū ne maþiau kap deðīmtēs siūbou po alksnē ðakuoms geltuonuo beuþsēleidontēs saulēs spindoliū vīeduokļie – ta i vērðo, ta i apatē ē viel ēd naujē. Ē ççp adīnu adīnas – kāp ē nenuvargst.

Tebzērç po medio ē dēdļīausis dēīnuos saulīekaitas bimbals, katros ççp vīkosç zvēmbēn sparnās, ka stuov uorē kap prikalts, vuo po tuo kap kolka ðaun i katrou nuors posē, ē jau tuo vēi-

tuo nieka nebier. Bet nenosēmink, po keliū akimirksniu uns ē viel zvēmbēn milimetros i milimetra tuo patiuo vēituo ē viel kap prikalts, ka po keliū sekundiū viel vēskou pakartuotom ēd naujē. Pro pat nuosi joudo brūkōnio nōpaibou dēdēlēs joudas musis, sava kelčs be parstuojē zvēmbēn vēsuokēi vabalā.

Sauleč dā ņemiau nokrētos, renkas i sava būrelius patis maļiau-sē givč – vēsuokēi mađalā ē moselēs. Ka isēveizi, anei irgi sokas joudo kamūlelio ē, keik tik vieka betor, draskuos tarposavie.

Vuo Joudē, jau vēsā atđalosi nu dēinuos karōtē, dar daugiau inink i ņuolē. Tik sok lēļpovio, tik ņlēmōt. Ađ neskobo, skaitau aplink Levina ē Kiti, pasēļvalgau, pakelo karvē ē viel skaitau. Nospaudē akmou rēitus ē oppakali, soklumpo unt ņuolies, sosē-rēito i kamūli – ē laps po lapa, ē laps po lapa. Vuo ka viel pakelo galva, jau ē naktēs ēe pat besēglaustonti, bet uorē dā siūbou blezdingas, ē jau droušiau ēiaudk lakōtingalas, vuo i blauzda, vēskou opmērēdēs ē inērtēs, kimb jau vēns kēts koisis.

Čto pas Joudē, trauko mēita, tempo i griuovi. Jodiesiav ont nomū. Tego čt ēd lieta, kap pati karvē nuories, ađ skaitīšio ē krotiēšio pasēstuoviedams. Ka so Joudē pasēruodau pri truobuos gala, mama jau lauk so viedro...

Kartās karvē liuobam ganītē tūs dvijūs aktarūs, katrēi bova artiau. Ēē bova iduomiau – vēsā netuolēi bova gerū sosiedu suodība, vuo anuo – mūsa klasiuokē. Ganīkla bova pri pat mūsa ņemēs rēbuos. Parlipi par plati kanala, po tuo takielis čt i deļēnē, vuo, ka bčdams pasēsoki i kairē, tujau pat atsēduri pri dēdēlies nopēlkiejusiuoms ē viejē nogaloustuoms lēntuoms apē-pierītas ē skēiduoms dengto stuogo darņēnies. Tavi pajotēs tujau pat praded vumbrītē bjauros ē pēkts, ni ņeimēninka neklausous gelsvā roda plauka ņou. Ēe bova dēdļiausē ņardēina, po katrou liuob ganītēis ciels polks baltū ņousū. Bet vēitas, nuors ņousū ē geruokā apterebītas, opteka ē mums. Vuo je ē ēe neliuobam beēdsētektē, galiejč notriestē ē op truobuos, katrou kelē ņonēē medč skirē nu darņēnies. Galiejē liektē ē dā tuoliau, kor pēlkā ņaliava, vuo ka liuob prapīs, liuob dūloutē violetē-niems spalvuoms smailevērđūnč neaukōtē vērņīnā. Anei kas kelē ņingsnč dar bova apsēkaiđiuojē ņvēišč ņaliuoms vaivuoru ņake-liems. Ka dūksem, liektē kap gal grčťiau ē mēkļiau trokdē

vērpiņu akmenis, kopstā ē dar pasiotēs tu virpiu ņakieliu ađtroms. Anuos i blauzdas liuob kēbtē ni keik ne mađiau kap mūsa sosieda pēkta kalē. Bet mes bovuom ņaunēs mergelkas ē dar ņaunesnē vīriokā, ta nieka tuo neveiziedamē galiejuom pridarītē dā ē ne tuokiū dalīku. Mums daug svarbiau bova, ka laiko sosērinktom mūsa kompanējē – būrīs vākū, katrei gal nikēinuo netrokduomē lakstītē, slapstītēis arba opsējimtē kuokčs kētās ņaidēmās.

Liuobam būtē nu liekēma parkaitē, linksmē, rauduonās ņondās, vuo ņūksnčs, nostebēmās, spuorās ē zabuovu pērgaliems liuob skombies ē skombies skardē mūsa balsā. Vuo laiks liuob tērtē kap skaniausis leds ēđalkosē ē parkaitosē vāka bornuo. Tonkč vēn liuobam opsērōtē ē prirēđta Joudē, katra kap kuoki balerina scenuo stīpliniejē tarp iki rauduonoma ēđgriauptū īlinkiu ē paligēnos aukōtā ēđkēlusiu ņūdīmiu kēituos ņuolies. Ē ē palaida karvē ne kapkou tebūtom sogrombiosi, vuo mes toukart par vēsa posdēini tepakieliem, musintās, tik vēina karta. Genont i nomus, jau leido Joudē kor vēļesnē ņuolie, ē ta varģē paralkosi gruob kāp begaliedama, bet a ops posadīni to begali prikēōtē pēlva, je stēpā vēsa dēina? Nikāp! Ka ē kuokēi bebūtom gerē nuorā, ņī karta jau nieks nebiđčs: ē muotina, ē tievs aiđkč ivertins tava darba – Joudēs abodo ņuonā īr gēļiausč ikrētē. Mon patem, dabā veizont i karvē, plaukā unt galvuos stuojēs, bet nu tuo karvēs pēlvs ni par naga joudīma nepastuorie.

Isēdongēnos i kēima, ēđģērsto kelčs tuonās aukōtiau pakēlta mamas balsā. Bova i mieđla sotripta mona sāpēnē. Vuo ka vēks torietom aiđkesnē ē juntamesnē pabaiga, tievs, ēđčjēs i keima, vēsū akēvaizduo praded muni „ņvēntintē“ so dērpelio. Pēnuomās, genous keik begaliedams. Kor tor dērpelies pagluostītē mona nerēibi opsakali, vēn kēō ronka, bet ne mēnkiau kliūn nagams ē blauzduoms. Ka ņvēntēnēms pasēbēng, be vēēerēs eso ēđvarīts ganītē karvē i pagriuovius ē dā mon ī pasakuoma:

– Pakol karvē neprējies, ka kēimē tava ni smarvēs nebūtom...

Ē ganiau pagriuovčs tou karvē. Bovau pasērīpēs, je nieks nelēips eitē goltē, ganītē lig pat saulietekē.

Tuolēi, rītūs, tekiejē dēdēlis geltuonā rauduons mienulis. I ņuonus ēđtīsē retē debeselč keliuos vēituos papabuojē mienesi, bet uns po biđki kēla aukōtīn, mađiejē ē ēđlinda i vēsā ņvari dongo. Dabā

aiðkç maties, ka mienou tor, ka ë nedëdëlç aiðkës, bet apijoudës akis, ðiuokë tuokë borna ë ír panaðos i þmuogo. Tuo dongaus veituo, kor mienou ðvëitë, þvaizdës maþne vësâ nobloka, vuos bematies, vuo kor tuoliau – veiziejuos i þemë aiðkiuoms ë aðtriuoms akellems. Dëdlesniuosës, kor toliau i dongaus pakraðti, degë rauduonuoms ogneliems ë mërgiejë kap nedëdlemë viejie þvakës lëipsnelës.

Laukâ norëma ë pritema: nebgaliejç matitë ë skërtë, kas kamë ír. Tik þënuodams jautç, ka tën, tuolëi, pri lauka këlë, pëlkou vëina suodiba, dâ tuoliau – këta, vuo tuoliesniu ni matitë nebsëmatë. Ðiaurie, jau geruokâ naktëis prigesintë, dar ðveisoliava vakara gaisâ, ë, veiziedams i anus, galiejç jaustë, ka tën, unt dëdliuojë këlë, vuos vuos ëveizamë këlst i dongo tuolëmë mëðkelç. Bet akis ne tuokës stëprës, ka vëskou beatskërtom, ë, ëlgiau pasëveiziejes i mienesë noðveistus laukus, begaliejç matitë tiktâ pëlkoujënti ðëðieliu ë kaþkuokiû neaiðkiû kontûru miðini.

Joudë tik ðlëmõtë puolë, tik skobiejë – ni galvuos nepakielë. Anâ nieka nereioðkë ni mienesëinas naktës, ni tuolie pradings-tous vëioðkelis.

Ganiau, ganiau, vuo paskou veizous – kaþkas atçt. Èðgërdau mamas balsa:

– Ek nomëi, unt ëëgúnâs ír potras, að pabëngsio ganitë. Nieka nepasakës, beveik ðnirpõdams kiùklëno i këima, truobuo prisëtaðau mon palëktas potras, nosëplauno kuojës, mauno po patëlâs ë beveizont oþmingo.

Retkartçs so Joudë liuob pasëtruopitë ë keistû, vâkâms dar neþënuomu dalïku. Vëina karta dëina pasëtaikë karðta kap pri-kûrints peëios: ni viejelë, ni kuo këta, tik mërgoliou nu þemës këlstous priðpëitë karðtis ë ruoduos, ka tujau pat vësk aplinkou ëðkeps. Atçto i ganïkla, ëðtrauko mëita ë vedo Joudë pri Dëini-ninka. Ka vësâ nenosëbëngtom, mëslëjo, aplaistisio so ðalto ondënio. Bet Joudë mon pasëruodë biðki itartëna: ausis pastatiosi þvalguos i laukus ë garsiau kap vësumet baub. Bet tuokë karðta dëina, je kas tavi prirëðto vëdorie dërvas, a to nebaubtomi? Ka priejau, Joudë pripoulë pri monës, sobaubë ë viel meties i ðuona. Að jau tempo anou pri ondëns, bet ne tas bovës. Joudë ni ëðtuola, ni i tou posë nenuor veizietë. Pajotosi, ka mëits ëðtraukts, ka trënsës ëð vësû jiegû, ka pasëleis, ni taka, ni këlë neveizie-

dama, ė zuovadās, ė rėstė, kap bŭtom vėsā pakvaiđosi. „A... tėi prakeiktė dvėlinkę pol“, – pagalvuojau, ė prisėgėnės gruobo lėnciŭga, biegdams tempo anou unt Dėinininka. Kol ađ vargās negalās tou darau, Joudė pralėk pro vėsus mŭsa ė sosieda darpus ė atsėdor ont vėiđkelė. Ė ėe nesostuo, jau sok i Valonėiaus duobėlus, vuo ipoulosi nimađ neveiz, ka pajiestė, vuo keik ikabinda ma skot tuolin. Paskou đęp tęp viel ėiumpo beđliauđonti mėita ė, jau bemađ isiotės ė itėmpės vėsas jiegas, miegėno atsėspėrtė ė dā sodoudo so itempto lėnciŭgo gŭvuoliou par đuonus. Bet ons, liguo ėe nieka nebŭtom ė nieka nesoprastom, baub ė pasėspardidams lek i prieki. Pri pat Pikieliu ėemės pamatau ėđ ŗuoliŭ bekiđonti dėdėli akmėni. Dabā jau leko par aukđta ŗuolė ė somėslėjo lėnciŭga gala oėmestė i đuona, kā, biegotnt pro akmėni, galiėtuo oėsoktė ė sostabdītė patrakosė karvė. Sostabdiau, ka ė lėnciŭgs sotratiejė, ė karvė ėđ isėbiegiejėma beveizont apsėsoka ontręp. Apveizo karvės đuonus – nikuokė bimbala nema tuos. Čto artin, bet ana nemata ni mona gerėnėmuos, ni kėtkuo. Ė ŗuolies, katruos parauno ė atkėdo, jiestė ni nemėslėj. Tik ŗvalguos, đnuopou, tarpās baub ėđ vėsŭ plautiu, kad atruoda, ka ė kakarėnė ėđlieks karto so tou balso, vuo tarpās tilę dejou, liguo bŭtom sosėrgosi kuokė nepagiduomo ė mėrtėno lėgo. Nikāp nesopranto, kas galiejė Joudę atsėtėktė, a nebŭs kuoks pasiotės đou aprėjės.

Keik pabovės, ka jau karvė liguo biđki apsėramėna, pajemo lėnciŭga artiau kakla, atleido nu akmens ė miegėno tėmptė atgal. Vuo Joudė, paęjosi kelis ŗingsnius ė pajotosi, ka ađ viel anou vedo, tik sođnuopava, ka ė nuosės skilės ėđsėplietė, viel ėđ vėsŭ plautiu sobaubė ė ka meties, sokompėnosu spondā, i đuona, ka lėnciŭgs mon tęp sospaudė delna ė vuos nenopliėđ nu perđtu skŭras. Ađ kap pupu pieds noliekiau i đuona ė ėđsėtėisiau unt kėlė. Vuo karvė viel pasėleida i kuojės. Beliekdamė abodo parkaituov, prakaita lađā mon pradiejė rėitietė par kakta, jiestė akis. Bekariaudams ė nomŭ posė oėmėrđto. Đęp tęp karvė viel prisėgeno. Eso vėsos ėđsėvoluojės po dolkės ė vuos nekriuoko. Nedėdlę ė besopranto, a prakaits, a ađaras biegt. Đęp tęp viel soėiumpo mėita ė, isėspīrės i ėemė, miegėno sostabdītė pasiotosė karvė, bet nieks neėđęt, ė maėās ŗingsnelęs, liguo biegtiuo pakal-

niou, leko eð paskuos. Vel's ne karvë, lek nuosës teisomo ë, nuors to anou oþmuðk, vës teik bieç, ë vëskas. È vedo, nobraukë kuoki deðimta prakaita, atsëdûriev tuolëma sosieda pëivuos. Að eð pasiotëma jau kriuko tëkruoms aðaruoms, vësäs þënuomäs ë neþënuomäs pragara þuodçs keiko tou karvapalaikë, bet ana, riaumuodama ë ðniuokðdama, lek lonkuoms, vuo að pradëdo abejuotë, a ana muni ði vakara nenodongins i keta pasaulë gala. Jau pradëdo rûpintëis, kâp berçks parsëgautë nomëi. Pasiota gïvuolïs, eð paskotënë pruo-ta eðsëkraustë. Darik kou nedarës, parplieðk anou par posë, bet ë toukart, musintäs, kucïs i prieki. È kor to bieçi, kuo tau trûkst?

Patekës i nevilti, oþ kuokë ðimta metru pamatau beaugunti stuora paopë glousni. Krçpo pruoçesëjë i kairë ë taikau teisç i miedi. Matau – karvë nieka nesopront ë liguo pasëdoud mona nuorams. Sopronto, kad ë kas bebûtom, anä tuokë glousnë eð-
rautë tëkrä ka nepavïks. Gerä, ka ëlgs lënciûgs. Metous i ðuona ë so patio lënciûga galelio pavïkst kelis kartus apsoktë aplink kamiena. Grçtä idoro mëita, ë Joudë ontra karta sostabdïta. Për-miausç, nieka nebeiziedams, nokrëtau ont þuolies ë keik rei-kint pasëëlsiejau, vuo minties pats sau sakiau ë parsakau: „Dabä to, prakeikta gëltënë, eð mona ronku tçp lëngvã nebëpasproksi, pajimsio tavi i naga kâp reikint!“ È pajiemiau.

Atsërëmdams i glousnë kamiena að kap kuoks vuors trauko ë trauko anou artiau savës. Ana dauþuos ë siunt, bet dâ nebova, ka kuoki karvapalaikë pasaulie kumet nuors bûtom tuokius glousnius iveikosi. Siosk ë dauþikis keik tik nuori, bet tava kak-
los, to, ragana gaurouta, par sëlþnos, ka eðrautomi tuoki miedi. Dabä, ka karvë pritraukta, veizous i anou ë nesopronto, kuoks vel's ðëndëin i anou ilinda: ana nejaukç jodën galva, ðnuopou eð vësû plautiu, garçç baub ë tilç bërþ, pastatiosi ausis þvalguos i ðuonus ë monës kap ë vësä nemata. Pasëveiziejës i tuokë artis-të, pajiemiau ë dom apvëjëmäs oþnieriau lënciûga unt Joudës ragû. Þënuojau, ka tçp pasëkinkës karvës smarkoma, ka ë keik ana siostom, somapinsio beveik lig nieka. Þënuomäs, Joudç tas baisiausç nepatëka, ë ana moisties, ðnïpõtë, muojava so ragäs, portëna galva, bet gerä oþnerts lënciûgs nu platç eðaugosiu ra-gû nosëneritë negaliejë. Reikies pakëntietë, esi nosëþelniosi ne tuokiuos rïkõtës.

Paēlgēnēs lēnciūga, pamiegēno pavediuotē ē isētēkēno, ka mon nebrčks liektē ēð paskuos, ē galiesio vestē karvē tēn, kor mon rčks. Ne ne, vēsā ne tēn, kor ruoda ēðpliorēs karvēðks tava pruots. Bet, ka pradiejuov jodietē, pasēruodē, ka vēituo sotarēma ē dabā būs nemaþā varga. Joudē, kol að nodieliuojo deðimti metru, apple muni apēbieg, mosintās, teik pat kartu, bet patrauktē tēn, kor ana nuorietom, nebgal.

Nosēkonkēnē, nosēbovē po biðki artiejuov pri nomū. Ē, ka prirēðau Joudē pri kablē ē vuos nekriuokdams mamā papasakuojuau vēsus nuotikius, ana paveiziejē i karvē ē paðaukē tieva:

– Rčk grčtā gīvuoli veste pri jautiu. Po tuo mon paaiðkēna, ka eso tēkros vīrs, je mon pavīka sosētvarķitē so karvē ē parvestē anou nomei. Ē að sopratau, kuoki kvankteliejosi gal būtē jautē oþsēnuoriejosi mūsa Joudē. Nerčk nikuokē pasiotosē ðonēis, vuo so gīvuolio sosērokoutē nebgali.

Gerā, ka tuokei dalīkā tepasētaikē dēdļč retā. Bova laikā, ka par vadēnamouji popþīdi ðiepelie neliuob belēktē dounas. Ne keik ē bulviu beliuob rastēis. Douna – tuoks dalīks, be katruo pasaulis vākāms pasēdara tomsos ē nebsoprontams. Kor bovēs, kor cjes – jau ē stuovi pri atdarū ðiepelē dorieliu ē, pasējiemēs neaðtri pēili, rēnti nu kepala vuos apþiuojema abēðalē. Atsēkon-dēs, kāp apþiuoji kousni, leki pro doris, ē, būdams laukē, ni nepajunti, ka jau ronkuo nieka nebier, ka jau rčk rastē tarpieli laika ē viel biegtē pri ðiepelē. Skani so rūgðtelē liuob būtē mamas kepta douna. Pakondos pērmouji kousni, rūgðtelē ē þondi-kaulius liuob sotrauktē. Kepala apatēs vasara vēsumet liuob būtē apkēbosi kleva lapās. Atpjuovēs reikē, ka nokrapðtīsi lapus ē lapkuotius, roda plotelē liuob būtē ðvari kap rēiðota kondouls, ē valgot burnuo nikumet netraðkiejē þemē. Vuo je paveiziesi i noēistīta vēsa kepala apatē, ēe lapgīslēs būs atsēspaudosēs lapa vieduokliems, dēdļč panaðiuoms i þemielapiu gelþkelius, opēs ē kelius. Vuo svarbiausč bova, ka truobuo īr ðiepielis ē ka prēbiegēs gali atsēreiktē dounas. Peilē galiejē ē nebūtē. Tumet dounas liuobam ē atsēlauptē, nuors mama tuo ē neleida. Aplaupīts kepals, þēnuomās, nepoikos, bet keik ēe troks ē anuo neblēks...

Liuob pasētaikītē ē tuokiū popþīdiu, ka ðiepelie dounas nebēbūs ēlgiesni laika. Mes oþ karta liuobam pajostē, kou tas reiðk.

Pemaiļc / Pemaiļlai

Sunkės kap akmou bova tuos dėinas. Kor cjęs, kor nčjęs – kuojės vėn atved pri ėiepelė. Atėdarā dorelės, vuo tēn nieka nier, negot kuoks truputīs. Ė vėsa dėina kapkuo trūks ė trūks. Ė mūsa þingsnç kapkuokėi kėtuokėi jau liuob pasėdarīs, ė balsā pasėkėis. Pripoulės pri ėiepelė i anuo tođtoma liuobi atsėtrėnkėtė kap Jesa kalė i smėlga. Tuokiuoms dėinuoms dėdliuasė mūsa atspėrtės bova Joudė. Ėđ rūgosė pėina mama liuob spaustė sūri ė anuo galiejç valgītė keik tik lend. Ont sūrė galiejç utsėgertė pėina, untsėkoustė saldīuos varōkies, katra tou laiko liuob būtė dedama ė i konkuolīnė. Bet varōkie ė sūris so pėino teik liuob ikīries, ka i anus ni paveizietė nebgaliesi. Ėđgierç pėina, oþsrieboç pėinėokas potras so varōkies konkuolās, vuo pėlvs kap bova, tçp ė palėka neopkėōts – reikiejė kapkuo kėitesnė ė sūresnė. Ka pri vėsa tuo kas būtom pridiejės ka ė nedėdėlė rėikelė dounas, no, kad ė posė, būtom bovės vėsā kėts rokunds. Dabā pamėslėjo, vuo kas ėđ mūsa bebūtom bovės, je tas kelės nedielės nebūtomēm toriejė Joudės? Tik dabā ađ kāp reikint galio soprastė, dielkuo tievā tçp nenuoriejė anuos prarastė.

Tçp begīvendamė solaukiem ė kolkuozu. Tievš i anou istuojė vasara, ka jau vėšks bova pasiets ė þadiejė neprasta derlio. Ka istuojė, tujau pat atiemė arkli, padargus, þemė. Palėka tik vėđtas, kīaulė ė karvė. Ė vėškam toriejė oþtektė ėeđiū dėđimtiū aru. Tievš negaliejė veizietėis i kolkuoza þmuoniū darba, vuo kolkuozninkā ont anuo pīka, kam, atçjęs i darba, tujau, nelaukdams kėtū, jem ė praded dėrbtė, liguo būtom ne kolkuožė, vuo sava darþe. Tad, ni metams nepraçjos po istuojėma, tievs parađė pareiðkėma, kad ėđ kolkuoza ėđlçsto. Ė ėđlçda. Pėnuomās, ne be tam tėkra sorokavėma so balsū skaiėioutoujo, katros tou laiko nuomava pas mumis luova ė valgi. Po tuo neblėka ni tū keliū aru, vuo karvė kūtie stuoviejė kap stuoviejosi. Tievš ėđ kolkuozninka palėka melioratuorios, prið tou dā dėrbės statībininko, keliū ramontininko, telepuonu stolpū statītuojė. Ė tçp gīvendams tievs rīþuos kāp nuors ėđlaikītė karvė bėnt kol mes prakosem ė bėngsem vėdorėnė muokīkla.

Þemės ūkė kolkuožėnėma metās ėeimuo jau buvuom ađtounė. Nu tuo laika mūsa Joudç ė mums prasėdiejė neapsakuomė sunkomā ė anėi vėn stūmies ė stūmies, pakol sosėstūmė i ėlgā oþtro-

kusius metus. Tonkç karvë i lauka, kap kuokë banditë, beliuobam ëðvestë tik niekam nematont, unt vakara arba naktimis. Par laika pripratuom ë pri tuo. Matitë, jau bovom geruokâ isëdroušenë, ka ëð këima i laukus so gïvuolio að jau liuobo ëðþigoutë unkstïbuo pavakarie, ka saulë maþiau bekaitins. Tou laiko karvë kartas liuobo varitë ë i paopi. Pagërdau, po tuo karvë pol i lonka ë graibsta þuolë. Bet a leisi vësëms matont, patiuo aikôtie? Tempo Joudë vën tuolïn ë tuolïn, kor daugiau krûmu ë kor bëngas müsa kolkuoza þemë. Èe, Bartovuos vingiûs, aug ëðsëkietuojë i ðuonus ë keik nuoriedamë i vërðo karklâ. Vuo kamienu stuuroms – gali ilëptë, vuo linktë ni nepradies.

Toukart jau përmuoji paopë þuolie bova nopjauta, vuo atuolâ këla tonkiausio ðepetio. Pats þuolies skanoms! Joudës neatplieði nu þemës – tik ðlëmôt, tik rïn. Vëskou ëð eilies, be atsëkviëpëma. Gerâ cjë ne tik vingiuorikôtiau lapelç, bet ë nuotrïniu, ë këtuokëi. Par deinas nosëstuviejosi kütie karvë dþiaugies ne tiktâ vasaras pavakarës gaivomo, bet ë skronði tënķena jauna ë skanë þuolë. Ka ganïσιο, liuobo ikëôtë karvë i pati gëliausi opës vingi, pri pat karklïnu, ka nikëinuo akës, ni ëð kuokiuos posës negalietom pamatitë, kas ëë dedas. Karvë jied, vuo að çto sargïba. Je ëðkëlst kuoks itarëms a pavuojos, jau nebveizo ni opës krontû statoma, ni ondëns gëloma – statë galvo abodo so Joudë polav i ontra opës posë, kor bova jau këta kolkuoza þemë. Karvç, þënuomâs, tuo nepaaiðkinsi, ë ana dar spïriuosës, bet këita mona ronka tus nikius grçtâ liuob parlauptë.

Gerâ tuom pavakariem liuob būtë ne tik karvç, bet ë mon. Laukë dar tebtvïruo dëinuos ðëloma, ëe pat teliuskoudams biege opës ondou, sëitovû atðvaitûs kap tëkros spind mielëns dongos, palinkosiu karklïnu þaloms, pri pat ondëns augontës ë nenukërstas ëlgasteibës þuolës, patemë ondënie mielënâs ë rūþavâs þëidelçs soþidë augalelç. Sëitovelies ondou beveik nebieg, tik vëinuo këtuovëitëlie liguo ëð þemës ëðdïgstonti sruovelë, pasëmaiðidama ðvelnçs bangû rinkelçs, nulingou i þuolietus pakraðtius.

Beveziedams i sëitovieliu sëdabrëni ondëni, vën matâ, ka kaþkas i anou krimt, kaþkas ðuokënie ont anuo spindontës nogaras. Ta, veiziek, nodþiûvosës karkla ðakelës þëivelë, karðtuos saulës boëioujema, praded rëistëis, biðki trakôtëlie, atðuokst nu medë

ē neņēnē kāp dar laikuos nenokrētosi, jug bier prikēbēs tik pats sosērētēma vēdorielis. Pūsteliē nuors ē maļiausis viejielis, vuo gal tik uors pasēmaiđa nu dēinuos karōtē, ka ons nosēleid pri pat ondēns. Bet jau tuo ē oļtenk, ka joudā roda pēivies atplai-
 ūlēlē atētrūktom, ē, veizieik, ana, sokdamuos uorē kap kuoki spar-
 nouta medē siekla, jau leidas i ondēni. Vuo keik nogeltosiu ē
 jau pradiejosiu dņiūtē lapu krimt, ka i medē dar ļalēs garbanas
 isēsok kuoks nuors paopē paukōtātis, katros maļū kuoju nagelçs
 ē kēito ađtrio snapelio praded krapōtēnietēis ē biegiuotē medē
 ūakeliems. Bērst ē bērst i opē atģivenosēs medē dalelēs, vuo on-
 dou anas neđ kor nuors pri kronta a skersā opēs ēdsētēisosē ūa-
 kuota medē. Veizieik, po kēik laika jau soplokđīta dēdlie sānađu
 krūva, pro katrou ē pats ondou jau nebgal beprabiegtē, ē pradēd
 smarkiau verptēis ē garsç bornuotē. Vuo kou jau besakītē,
 je i ondēni pliumpteliē rēibos, stuors pēivas ļiuogs. Sparduos
 varģōs, vartaliuo ondēnie sava rodus ē ļalius marōkēnius, bet
 atramuos ta nier. Apatiuo, gelmie, tik sokorelçs besēmaiđous
 minkōts ē ūēlts ondou. Ē jou daugiau skerītiuoļis, jou daugiau
 vērpini ē draskā ondēns sēdabra, tou grçtiau pamatis tavi raji
 ļovēs. Bet a galiotomi tuokem naivem padarou idietē bēnt kēik
 pruota arba ēđmuokītē plauktē? Kol pēivuo, mondros. Kāp tik i
 ondini, tçp ē amēn. Jug je ne tuoks ēđ pruota ēđçjosē ūuolis,
 būtom ikrētēs artiau krađta, vuo ađ būtiuo anou jiemēs ē ēđtrau-
 kēs, bet to i tuoli diejç ēđ vēsuos svçkatas ē dā ēđskleidç kēik
 begaliedams niekam netēkosius sava sparnus, ē vuoļteliejç i pat
 sēitovuos vēdori. Tuokem notrūktģalviou jau nieks nebēpadies. Ē
 dar... A mon ļiuogus ganītē, ka ēē pat torio sava karvelē Joudē?

Atsētraukēs nu ondēns apsēpvalgau, bet, nieka itartēna nepa-
 matēs, isēsēpētriejo i mielēnsparniuo laumģirģiu polkieli. Maļne
 kiauura deina plakas mielēnuoms ogneliems anū sparnelç: ta pa-
 deg maļa valondelē ont kuokio ļuolelēs lapo, ta pakelst i uora,
 ta viel leidas ļemīn ē soļīdrou ont ūakuota ē jau pēidelçs atsē-
 vuoļosē augala, katros kēita kuota ē ūakas ēđkēđa ēđ ondēns maļ-
 ne patemē sēitovuos vēdorie. Tuo augala pēidelç rodamē apval-
 kalelie, bet ons jau soļīđa, ē pro prasēvierosius plīđelius lend
 baltas pēidlapiu skiautēs, vuo patemē vēdorie – gelsvē pēida ous-
 telç. Bet laumģergç i pēidus neveiz. Tēi ģivç īr vasaras opēs ē

saulēs mielēns dīpauģsmos, vuo ne darba bētelē, katrā rūp tik medaus pritvinkēs pēids. Ēe ne ta padermie, ēe vasaras dūmelč, saulelēs kūdēkč, vuo tuokius sotvierēmus p̄muonēs vadēn don- p̄uanās. Īr, pasēruoda, anū ē tarp sparnoutu, ē nesparnoutu p̄- melēs gīventuoju. Ēe matau ē kētuokiū skaidresparniū laum- p̄ergiu. Anū rīdēkēs so ēd̄pompusiuoms akims galvas joudou ēd̄ tuola, vuo melsvos, joudās tađkelčs ēd̄margints lēimēnielis vuos matuoms. Anei gīven tčp pat sava maluonomou: glamuoniejēs ē dūkst saulie, đukēniē vēns unt kēta, muđas ē gluostuos, ikai- tē viesēnas ondēns artomo, narda uorē ē ēd̄darēnie vēsokius đpuo- sus. Vuo i sēitovelē ibiegontē ondēns erzeliš, soneđta p̄vira ē kriauklieliu margalīnē – kap tēkra atsēgolosē i opēs dogna dē- dēlē kruokadila nogara. Ontā ondou, atsētrēnkēs i dēdēli kūli, đuk tēisč i vērđo, bet tou đuoli solīgēn ē maņne oņgesēn ēd̄ vērđaus bieģous ondou. Ē vēs teik, atsētrēnkēs nu kūlē, ondou atkaklč đuk ē đuk, ē nogal stēpri opēs sruovie, bet dieltuo gīva, liguo ēd̄ p̄mēs trīkđtonti đaltēnē versmie, atsēradosi pate- mē opēs vēdorie, kunkoliou ē maiđuos, plauk tuolīn maņās ver- petelčs. Oņ keliū p̄ingsniu viel vēsks aprimst, ē opē bieģ kap bieģosi. Bet ondou nikamē nier vēinuods – tuo verdenie tivo- liou ne tik pēlkoma, bet p̄ibtiuo ē saulēs spindolīs, atsēver ē dongaus p̄idroms, sovērp palinkosi ont ondēns karkla lapu p̄alo- ma. Vuo kou tēn kliuok ē gorg ēd̄ sēitovelēs bieģous ondou, ēd̄ kor tas triukōmos ē barnis? A.. a... Tēn, opēs vēdorie, sosēglau- dē do dēdliausē kūlč, vēdorie palēkē tik maņā tarpieli. Pri kūliu ondēniou pluotē jau oņtenk – biek sau i svčkata, opalieli! Bet ne, nebieģ. Vēs teik lend tarp kūliu ē kap paskotēniuojē pliuot- kerka baras ē gorg, ē vēsam pasauliou garkēiuo, kuoks ēe metu metās nepasēbēģous pēktoms īr oņvērēs. Jau ē kūlč pajoudava, unt anās prikēba slidēs ē p̄alzģanas ondēns mauru pakotrēs, vuo pu anū apatē ruopēnie sogrēiļtas ondēns sraigelēs, đimtakuojēs joudas kērmielelēs, maņē rauduonē ondēns vabalelč. Ē ne tik ruopēnie, bet ē plaukiuo, ē, pruogā pasētaikios, je tik ēlģes- niuojē kuojē prigaun, kimb vēns ketam i klepus, pasēģrom kāp reikint, ē, tik pamatē, ka ondēns sruovie baig anus ēd̄neđtē ēd̄ pakūtriu, paleid vēns ontra, ē keik beēđģal greitībies ēras pri kūliu. Toukart laimingē atsēstuo ē, je bekariaudamē nenosē- ruovē ē tebtor, kraipa oustus.

Pemaiļč / Pemaiļčai

Keik daug opie vēsuokiausiu nesoprontamu ē kninguos ne-aprađītu dalīku – gīvenēmu, karū, godrībiu, sogīvenēma ē no-sēgīvenēma, meilēs ē pasiotēma, jouka ē rimtū dalīku! Ē niekam nerūp, ka dēndēin opēs pīkst ont kūliu, ka tas gorgous ē saldomo tēdkous garsos gluosta karklu ōakas, noskēist viejē ōlamesie, trauk p̄muogaus pavargosē galva klausītēis ē klausītēis. Ē nepajunti, ka jau tīļ atčt vakars, ka jau rčk ēd opēs vingē varītē Joudē ē soktē naktč ont nomū. Lonkuo kaḗkas atsētēka! Isēklausau. Kaḗkas sodrumstē dēlta pavakarēs ramībē. Duoko i pēiva, leko i vingi. Kāp tad! Ēe jau kareivēd̄kuoms galifē kelniems ap-sivēlkēs, ont vērd̄aus untsēleidēs tuokē pat poncerka, ont akiū untsētraukēs jouda, paneđiuota keporē, jau ēd p̄mēs ē mēita ēdtraukēs, Joudē vedas kolkuoza komunists labrītinis Paulauskis. Labrītinis dieltuo, ka neskīrē rīta nu vakara, sotēktam p̄muogou vēn sakē labrīt. Ons priđ keik laika dēl kaḗkuo ēdsērējē so sava sosiedo tēn, kaimē, ē nesenč atbiega priegluobstē ēiđkuotē pas miestalē strēbuokus. Ađ negaliejau anam skersā kelē atsēs-tuotē, tebēbovau vaikigalis. Tik jjiemiau prađītē: „Diedē, nevesk karvēs, jug ađ ne kolkuoza lonkuos ganiau, vuo tik atvariau kar-vē pagērdītē“. Maloujo, dedous nekalto. Dar prađau, dar mal-daujo, jau kelē kviepteliejēmā belēka lig ađaru, bet tas nieka nepaded. Jau vīviedams čto ēd paskuos, prađau, ka atēdoutom, ḗado Joudēs daugiau nebvestē pri opēs. „Pēnuom mes tuokius, – saka diedē, – mums vēsor ta pati tarībēnē p̄mē. Novesio i rađ-tēnē, oḗmuokiesēt bauda, tumet p̄nuosēt“. Ē čt tuoliau, nevei-ziedams i mona sriūbavēmus. Jau ē unt kapū kelē ēdsēdongē-nuov, vuo ađ tebēprađau, bet uns – kēits kap gelḗs ē ōauk: „Uḗmuokiesēt bauda, tumet p̄nuosēt“. Labrītinis jau temp Jou-dē Kapū gatvē, vuo ađ, pamatēs, ka nieks nebēpaded, pasēleido pro kapus nomei. Vuos neađaruodams aiđkēno mamā, kas notē-ka, ka ne mūsa kolkuoza lonkuo teganiau. Mama, nieka nelau-kosi, ēdein pri kolkuoza rađtēnēs, ē, dēdlem mona dīvou, po kuokiuos adīnas parein vedēna mūsa karvē. Kolkuoza pirmininks beveik nieka nesakēs ē bauduos muokietē nerčkalavēs. Tik lēi-pēs pasējimtē karvē ē čtē nomēi. Labrītēnē pastongas nočjē niekās. Pasēruodē, ka miestalie īr ē kētuokiū p̄muoniū. Bet vēs teik po tuo karta griēpto tieva isakīmo Joudēs ganīma vēita rei-

kiejē sosiaurintē lig vēina pakelies griuovē. Ē niekor daugiau!

– Je tēp nepavīks ēdganītē, rēks karvē pardoutē, – kēitā pasakē tievs. Vuo jug mums reikiejē gīventē. Ēeima jau bova dēdlie. Bet karvē, kāp besoksi, bova par sunki, ka pakeltomi anou i dongo. Anā reikiejē ļaliuos ļuolies. Vuo ta ļuolie, kuoņnos vāks ļēna, aug tik ont ēvēntuos mūsa ļemelēs. Ganiem Joudē pakeliū griuoviūs, bet anēi jau prēklausē ne mums vēinēms. Sava dalis artiausč miestalē liuob pasējims keliū meistrā ē darbininkā. Tēn jau ni beganīsi, ni bepjausi. Lēka ē dā vēina skīlie – pri pagriuvioiu pridietē netuolēi esontē dā nelaiduojemu kapū pēiva – anuos bova kuokē posontra aktara. Ta ļemē bova aptverta zuomato ē tēn karvelēs neivesi. Ta pēiva bova sena, auga vēsuokēs smēlgas, rūgōtīnēs, vēns kēts vikis, vuo pri pat ļemēs ļaliava tonki kap ēpetīs kerpē. Karvč tuoki ļuolie tēka kap medos. Ta pēiva ēr nebova be ļmuogaus. Anou savēnuos apīlinkēs tarība ē baļņīēēs varpininks, bet anēi a nesoprata, kas ēē daruos, a ē sopratē tīliejē. Mes liuobam, ka jau pritemš, jīmtē dalgi ē čtē i tou pēivelē pasēdēinautē ļaliuos ļuolies. Paskou jemi anuos pri-kēōta pēlna maiōa, oļsēmeti unt petiū ē kiuzini nomēi. Ē tēp ont sava kopruom mes karvē ēdneēiem ne vēinus metus. Dau-giausč, ļēnuomās, tievs, vuo paskou ē aļ, kap vīriesnis. Bova ē varga, ē nepatuogomu, bet toukart kētēp neēdējē. Vuo ka ēō onksta ļēnā, ka kētēp nebūs, čti ē kou rēk dērbi.

Ļuolies liuob reikietē atsēneōtē kuoņna nakti. Je ne vēns, ta kēts liuobam pļautē. Bova ē apsēniaukosiu, ē graļiū naktū, vie-joutu ē tikiū – vēskuo bova par tus metus. Va, bēngies dēnuos rūpesnč, siedam pri stala, valguom vēēerē. Maļesnējč jau taisuos goltē, vuo mon tievs saka: „Jau čsiav.“ Aļ jemo maiōa ē griebli, tievs – dalgi, ē ēdļingoujav ļēnuomo takelio.

Ļuolie ēi vakara rasuota, vuo rītūs, tēn, verō mūsa palēktuos suodības ē miediu, jau kēlst dēdļiauisis mienou. Ēlgē ē pluoņē kap baidariu korpusā debeselč stuov tuolie ē nejud. Tuolēi vuos iveizamē baltuoms ēvēiseliems mērgoliou ļvaizdiū taōkelč. Skaudč ē rīōkč spind ēiaurēs ļvaizdie, ēvelnč pļeven dongaus gēlomuo rīōkēs Dēdļiūju Griļola ratu ļvaizdēs. Tievs so dalgio ont petēis čt pērms, aļ, apsēvēlkēs trumpuoms kelneliems, bindzēno ēō paskuos. Mon i kelius ē i staibius dauļuos rasuotas smēlgu ē ēōnaļuoliu varpas

ē erzēn. Að ðuokteliejo i derva ē çto bolviu vagelē. Ðelta, par dē-
ina ikaitosi þemē maluonç glamuonie kuoju piedas. Jau ēe pat ē
zuomats. Parðuokav anou ē atsēdorav pēivuo. Noveizav, kor ge-
resnē þuolie, ē tievs, pasakēs, ka nelistiuo pri dalgē, praded
skostē pradalgē. Daugibē kormrausiu, ta dalgis grçtā atsēp-
jaun. Tīlç pagalondēs, tievs anou doud ē mon. Pradalgēs ne-
siaurēno, ē dalgis slīst pavērðiou, nenopjaun þuolies.

– Nç tçp rçk, – muoka muni, – sokdams pinti, spausk pri
þemēs, vuo smaigalis lai çt vērðo.

Paklausau ē ēð tēkrūju pjauno dabar tçp, ka ē kerpē nosēs-
kot. Po kuojuoms palēikt nopjauta pēiva. Þuolie rasuota, so-
minkōtiejosi, dieltuo pjaunas lēngvç ē gerā.

– Jau, – saka tievs, – nebtēlps i maiða.

Sogriebav, sotvarkuov, maiðos ēðsēpot, pasunkie ē soðlomp. Pa-
dedo tievou oþsēverstē maiða unt petiū, jemo griebli ē dalgi, ē
sokav i nomus. Noçdams dā paveizo i joudus dēdliū lēipu ðeðu-
lietius, i balzganas, mienolē ðvēiso aptvēnusiūs kapus, i daugibē
krīþiu, katrēi spind ē joudou keistuoms kapū paslaptims. Veizas i
moni keistuoms laiduotuviu pruocešējuoms, ē mērtēis maliavuokā
þvēlgtelie i mona jausmus þmuogaus kaukuoliu jouduoms akiū dou-
biems, kuoju ē ronku baltās kaulās, katrēi mona galvuo īr apsēpīnē
vēsuokiausçs notēkēmās, paslaptims ē neþēnuomās, netēkietās dalīkās.
Ē, ka dabā çto tievou ēð paskuos, þēnau, ka nieka neatsētēks ē nier
kuo bējuotē, bet vēs teik mona nogara kapēn dielkuo sosētrauk ē
sosēgūþ, ē mon atruoda, ka ēð kapū pēivelēs kapkēinuo ēlga nema-
tuoma ronka vedo ligo stumtēnuos ēðstom laukuonās. Ka ēðuoko
par зуomata, nosēramēno, viel pradedo normalç çtē ē þvalgītēis.

Mienou jau palēpēs aukōtiau, jau pageltuonavēs ē sosētraukēs. Pēlkās
apalçs medīnās briēþas naktēis ðvēisuo mūsa ē ketū suodības. Pasēðvē-
itēmās mērgolioudama pro suodna, miediu kamienus, vēiðkelio brungzd
maðina. Po biðki notēlst ūþesīs, vuo vakarū ðvēisi padongē mielēnā
gelsvo brūkōnio jau geruokā pavapiava i ðiaurēs rītus, debesū paēlgē
drīþç tebstuov kap stuoviejē, ē tik neveizama dongaus gilībē teb-
mērg nesoskaituomu þvaizdiū spēitlçs.

Jau einav i kēima, ē miediu ðeðoulietç, ē truoba, ē kūtēs ðē-
loma padvelk i vedo jau oþgesosē vakarīkōtē dēino. Tievs darþē-
nie, ka nesokaisto, ēðkrata ēð maiða ē paskleid þuolē, ē çtav abo-

do mēiguoṭē. Keik paūgiejēs ņuolies liuobo ṭtē jau ē vēns, dau-
giaušč toukart, ka ēlgiau oṣsēbūsio kuokiuo gegopēnie a pas drau-
gus, vuo tievs būs kor nuors ēdvaņiavēs. Ne vēsumet tebūsio
laimings a patēnkints. Liuob būtē vēskuo. Ēḏ bet kor parčjēs,
jau ēḏ īpruotē pavēizi, so ronko tomsuo pagraibīdams darņēnies
kertie, a īr ņuolies. Retā kumet teliuob būtē. Jemi dalgi, grieb-
li, maiḏa, numeti batus, apsēvelki kuoki prastiesni drabuņi ē
ēḏlingouji. Liuob pasētaikītē naktū, joudū kap smala. Ē pēive-
lie, tik so baso kuojē apgrombēs, tegaliejč pajostē, a ēē īr ņuo-
lies, a nie. Dalgi jau suksi ēḏ īpruotē, ēistā nieka nematīdams,
so ņuolē pjausi ē kormrausius, bet maiḏa vēs teik pritratinsi kap
reikint. Paskou oṣsēkelsi anou ē so vēino ronko laikīsi, vuo so
ontroujē pasējimsi griebli ē dalgi, ē, dūsaudams nu svuorē, ḏliauḏi
nomēi. Ka jau geruokā pavargsi beidams siauro takelio, sostuo-
si, sosērētēs dvilinks so maiḏo ont kopro pasēlsiesi ē paskou
viel jodiesi tuolīn. Liuob oṭtektē vēina tuokē pasēlsiejēma ē
jau parčsi. Toukart jau kapēniu nebēbējuojau. Anuos bova pa-
sēdariosēs kap ē savs kēims – jug ejuom ē ejuom. Ēisi galvuo-
dams aple draugus, katrēi īr kaņkor palēkē ē, kuo gera, jau senč
mēigt. Tēi apmastīmā liuob tvēskietē kap i akis nosoktē saulēs
spindoliū atḏvaitā, ē to pats sau liuobi atruodītē vēsos parma-
tuoms, lengvos, spindous. Tas pjuovēms ē neḏēms bova maņ
juntamē, pagal ipratēma kartuojemē ē nieka rimta netorou jo-
desc. Dā ē luovuo atsēgolēs ēlgā negaliejč nosēramintē, atsēmin-
dams daugībē kuokiū nuors nereikōmingu niekieliu, nepasakītu
ņuodiu, intuonacēju – vēskou, kas tik kou tik apsēplaukavosem
paaugliou īr nelaukta ē skomb dēdēlč prasmingā vēn dieltuo, ka
ē tava patēis vēdos skomb kap Ēiorliuonē pavasarinis varps.

Bjauriausč liuob būtē, ka pēls lītos. Tumet ne tik nočtont
kopra lītos skalbē, bet ē grīptont. Ondou varviejē par maiḏa,
plieties po apīkklē ē liuob nosēleis lig pat kēlniu aprumba.
Apsēsauguotē negaliejč, tad nieka ē nedarč, tik keikč lauka ē
dongo, ka tuoks bjauros vakars pasētaikē ē ka kiaurā parḏlapā.

Joudč paḏara reikiejē ne tik vasara, bet ē ņēima. Artēi nomū
anuo nebova. Vēina karta par ņmuonis tievs soņēnuojē, ka Lat-
vējuo oņ noravietus ē ēḏretintus runkelius doud ḏēinautēis pēi-
vu. Apsēņēnuojēs, kas ē kāp, tievs vēina dēina pasējimē vēsus,

katrei galiejē tuoki darba dērbtē, ē mes vāpioutē ē piestē ēdtraukiem i Latvēje. Kelē bova dvēdeimt pēnkē kēlometrā. Lauks runkeliu bova dēdēlis, noravietē reikiejē daug. Pēmē grumstouta ē kēita. Tarp balondu, dērvēniu mietu ē svieriu pālomuos ūvēisnē runkeliu daigelč vuos maties. Stuojuom i vagas ēd kai-ries ē ēd dēdēnies retēnamas eilelēs.

Rauni pūolē, stēibelč trūkēnie nu dāknū. Sausa pēmē kerti ē valnini so kabio, so dom pērētās atsargč ēdpeđiuoji pūolēs pri pat runkelē daigelē, vuo po tuo ēdpeđiuoji ē patius runkelius, palēkdams tik vēina. Ne darbs, vuo nīpriuonē. Vagas ēlgas, ni-kuokiuos pruođvaistēs. I pēmēna kablē kuota nosētrēn dēlnā, at-grumb pērētā. Pakelēs viejielis raunont pūolē sokel dolkēs. Ne-gali besoprastē ni kumet, ni kāp – tik pajunti, ka pīemiu pēlna borna ē pelnas akis. Bet vēs teik peđi ē peđi, kerti ē kerti, dauļa krumsliaus, nagēnieji daigelius ē pūolelēs pri daigieliu. Jau ē no-gara nuorietomēs ēdteistē, ē pasēelsietē būtom gerā, vuo tievs:

– Vākalč, dērbkem, tik darba padērbē gausem nosēpjautē dēi-naujemas pēivas.

Ē pats jem so sava stombē vīrēdko ronko ē nīpriuojēs puo daigus ē puo pūolēs, ē ruoda, kāp rčk dērbtē. Dērbont dēina teslenk palēngvelčs, vuo vakars dā tuolēi, kap nu ēe lig nomū. Jau paraviejuom, bet keik ēlgiausiu vagū dā priđ akis; vākou baisiau ni būtē negal. Pri vēskuo, kas īr sunkč, dēdēlio akmē-nio ont pat vērđaus gol nevēltēs, ka priđakie tuokei dēdēlē laukā, teik daug vagū. Kaļēn a beapsēmuok ē tou karvē laikītē? Jem jouda nevēltēs. Lauka pakrađtčs pēlnē griuovč prēpielē alksniu, pro lauka gala raituos doubiets ē porvēns kelalis. Dongos debe-souts, saulē tik i pati vakara kelis kartus pūvlgteliejē i mumis.

Par pēitus ēd krautovēs atsēvepam dounas, pōvēis konservu, tievs sau alaus, vuo mums – leminada. Pavalguom, vuo po tuo bēdki atsēpotam. Ađ atsēgolo runkeliu vago, atsēverto i dongo ē veizous, kāp pelkē, baltē ē joudē, liguo smaluos dūms debe-selč plauk i rītus. Plauk ē plauk, vuo pro nedēdēlēs pruooperđas retkartčs ūvistiuo pīdra ē gēli dongaus erdvie.

Kāp gerā bova golietē runkeliu vago, jostē unt veido besēp-laikstonti viejuokōli, dongou besēmaiđontius debesis, ēlsintē nogara, kuoju kelius ē ronkas. Po darba veizietēis i dongo, lēngvč kviepu-

tē ē oḗmērōtē, ka esi Latvējuo dēdēlemē runkeliu laukē – kāp tas bova maluonč! Paskou viel liuobam keltēis ē kēbtē ēd naujē i runkelius: kērtuom ņemē, knaisiuojiemies so daigelčs kol pradiejē leistēis saulē. I vakara nakvīnč kelis kēluometrus reikiejē čtē lig papīstama lietovē. Mēiguojiem darḗnie, unt dēino, liguo oḗmoōtē. Ēd rīta sokēlē viel diglēnuom i runkeliu lauka, ē vēn priō akis tīsuojē ēlgas vagas, vuo tas oḗbaigos, naujēs ē tuokēs pat ēlgas.

Dēina bova daugiau viejouta ē saulieta, ņemē dā daugiau sokēitiejosi, dolkonti. Nu kērtēma i vakara trūkēniejē delnūs sosēgriauḗosēs puopūtēs, dā daugiau skaudiejē solinkosi nogara, kuoju kelč. Bemērktiuodamas akis anū kertelies vēn liuob soneōtē ē soneōtē po krūvelē ņiemiu, vuo anas ēsēkrapōtēs viel krutiejč tuoliau. Vēina laimē, ka ne vēn balonda ē runkelis oḗjiemē galva. Nieks negaliejē oḗdraustē, net tieva tonkē primēnēmā aple darba, mintims čtē sava kelčs. Ē kuo tik neliuobi atsēmintē: ē kāp to i kina salē be biliuota ilindā pro pralauḗtas grindis, ē kāp po tuo neupēlgo kina mekaniks, soēiopēs oḗ apkaklč, notēmpē tavi pro doris, ē kāp par pamuokū partraukas liekč i daubas āudītē ēd patiū pasēdērbta pistalieta, ē kāp ēd vomzdē, ligo būtom tēkra kolka, liekē stuorē, sokapuotē druotgalč, katrei ēdlend kiaurā par storiausē lenta. Par tas partraukas so Liodvio lieksīav i pēivelē oḗ muokīklā, kor liuobav jimteis – katras korin nogaliesīav. Vēn nebova aiōko, a uns tik tiēiuoms nepasēdoud mon, nes ađ kartās anou liuobo nogalietē. Vuo kāp to nematīsi sava klasēs mergātiu, katruos ta vēina, ta kēta ēdlend i dēinuos ūvēisa ēd pasāmuonēs, ē to veizīs, kāp anuos joukas ē dūkst, kāp dailč atruoda anū kuoju staibelč, jau muotrēdkā beēdlinkstou lēimēnelč ē kētkas. Pēnuomās, ne kas teēdčt, ka anuos dūkēnie ne so tavēm ē ne diel tavēs... Bet a gali kou padarītē, ka akies dabar vēn stuov anū dailēs figūrelēs ē atruoda, ka eso klasie, vuo ne doudous ēe, po nosēbuodosi runkeliu lauka. Ē mona draugielis Antanis, kap kuoks velnioks siauruoms ē ēlguoms kelneliems apsēvēlkēs, tuoks gīvs ē ēdmanings. Ka jau nieka nebsogalvuosiav, ka anuo vīresniuojē bruolē nebūs truobuo, pasēlēpsīav ont stala ē mesīav puopieriaus lapa, vuo pas-kīau gaudīsiav pakol tas, sklondīdams uorē, nosēleis ont grindū. Vuo kāp jau uns pieēd! Dieltuo uns kap būsēms menininks dar daugiau mon patēka. Ađ neliuobo galietē atsēdīvuotē, kāp anuo

Pematič / Pematielai

ronkuos ņuokēnie paprastiausē gelpēnē plunksna ē kāp nu anuos galelē nulēp vēsuokēi vaizdelč, gīvuolelč ē dar kas nuors kēts. Ka oņsēgalvuoji, veizieķ, ni tuos ronkas, ni kuojēs tčp beskaud, vēsā ēē pat jau ē pēitā, ē vagū galā jau oņmatuomē. Viel oņkundi dounas, konservu, oņgeri leminada. Tievš pasiūluo alaus, bet mon uns kartos ē neskanos.

– Vuo ađ be alaus atsēgertē negalio, – aiđkēn tievalis.

Po tuo ē viel, ē viel kimbam i runkelius. Lingou padērviu alksnīnā, rēbolelčs nočt griuoviu ē pelkiu ondou, sēinuoms stuov tuolie ēđaugē medč, mielēnou dongos, skerītiuojēs debesis. Ē, ka ēsēvaizdouji, ka ēē nier ņmuoniū ē nieka kēta – tik ta ņemē, augalā ē tuos begalībēs, atruoda, ka ēđ tuo vēskuo begalēnē om-ņēnībē veiz tau i akis, joukas ēđ tava darbū ē mintiū ē saka: „ņmuogielī, a to soprunti, kuoks mēnks to tesi, mēnkiesnis oņ pati māģiausi ņemēs vabalieli. Vuo ņemē, viejč ē dongos ēē bo-va ē būs, gīvens sava gīvenēma, ē anēms vēsā nie svarbo, kas ēē krapōtuos, dielkuo, ēđ kor atčjē ē kor nočs...” Tik skriaubis nočt par đērdi, ka tou vēskou pajunti benīpriuodams ņuolēs ēđ tonkč sodģigosiu runkeliu daigieliu.

Saulē dēina po dēinuos sok i vakara. Ni nepajotuum, ka ē nedielē bēngies. Atčjēs űkē ņmuogos apveiziejē mūsā darba ē paruodē đēinavēmou pēiva. Kēta nedielē tievs soka dalgī. Ons pasēlēka vēns – mes so dalgio, anuo akimis, dā soktēis negalie-juom; tik douna būtomem be rčkala rējē. Mes atvāģiavuom dā po nedielēs, ka reikiejē đēina griebtē, krautē i kokōtius.

Po niūkesiū uorā pasēsauliejē. Tievš pģuovē tuoliau, vedo so sesērē griebiev ē kruoviev. Dēdģiausis tarpumēđkē ģlinkis, anuo vēdorie – pelkē. Đēina ģr stuorā, saulē kap pasiotosi kaitēn, vuo ģlinkie tas karōtis vēituo marēn. Daģiausč par pēitus, ka saulē pakelst i pati vērđo. Mēđkā ē krūmā nepraleid nikuokē viejelē, nikuokiuos atģaivuos. Trađķ ē sausā đlam neđams ē griebams đēns, ķiaurā nu prakaita đlomp marōkēnč, aitros ē sodģiūvēs ņuolies laps ķimb pri prakaitoutu ņondū, kakla, atēdriekēs ađtrč degēn skūra. Neđi ē neđi, nelēikt laika kuoņnam lapģaliou krapōtēnietē. Ka sos-tuojī, pajunti, ka vēsa nogara ē untis pelnē vēsuokiū ņuolies la-ģieliu, lapa gabalieliu, stēibģaliū ē, ka anas kor đimts, ģr ē skaudč dorontiū ņuolies sieklu. „Ē kumet to, perkūnieli, sospiejč noģģie-

tē ē oþmegstē?” – galvuoji, atleidēs kelniu dērþa ē kratīdams oþpunti. Po tuo viel jemi dēina so ronko, so grieblio ē velki i kokōti. Po biōki ēd vēnuos ē ēd ontruos posēs īdoba siaurie, vuo ont kalvelē jau pakēla ketorē kokōtç. Jau tas nebsulis, jau ēdgelbiets. Paskou griebēms parsēmetē i pakrūmīus – tou dēina tempam i saulē, kraunam i kūgius, ka dā padþiūtom. Paskou, kor dēns dā ūlapiensnis, tik vartuom, ēdsklaiduom pradalgēs, ka pluoniau būtom ē geriau dþiūtom. Ē nepajuntam, ka vakars ēe pat.

Pri dēina dēina praçt þīmç greītiau kap pri runkeliu raviejēma. Jau atçjē laiks ēd sausōakiu kortē ugni. Pasēsēmam ēd griuovē ondēns ē verdam arbēta. Po tuo lendam i dēina kūgi ē grçtā oþmingam. Ka rītmētie ēdlendām i ataudosi uora ē apsēþvalguom aplinkou, vēsa þēmē deg tūkstontçs maþū rasuos laðieliu, vies gaivēn veida, par petius noeit drebulis. Nu paukōtiu balsū negali apsēklausītē – kas tik ē kāþ begaliedams, kou beatsēmindams ē bemuokiedams gēid, pot sava trūbieli, ēērōk, borboliu, cvinkēiuo ē kork. Tik vēina lakōtingala niekor nepoldēnie ē nerungtīniaun retkartçs ēd sava meluodējēs ēdskombēn vēina kēta garsa, bet ē tçp ons ēdšēskēr ēd vēsū ē skomb kap varpielis.

Mes viel korām ugni, verdam, gerām arbēta ē jemamuos oþ griebliū. Tou tarpo saulē jau bēng ēdsklaidītē rītmētē mēglas ē ēd balzganuos, vuos iveizamas pasēdara aiōki, aðtri ē karōta. Dabā jau nemiegink i anou besēþvalgītē – apakīns cielam posadīniu. Vuo tievs jau atçt ēd tarpumēdķēs, kor lig pusrītiu pagoldē ne vēina pradalgē.

– Ēd rīta pjauk ē nuoriek. Þuolie minkōta, atruoda, ka ne tas dalgis, – saka uns ē tujau posiaugolo siedas pri pusrītiu, so apetito valga ē ger. Pavalgēs dar pridor:

– Ka dar nuors puora tuokiū dēinieliu, sojimtōmem vēskou.

Vuo að tçp nenuorio tū puoras poikiū dēinieliu, mon oþtektom ē vēnuos, nes rītuojau jau dēitadēinis, ē paprūdēs klubē būs vakarielis. Dieltuo mon rçk parsēgautē nomei, bet niekam nieka nesakau, tik savie tievou ni par naga joudīma nepritaro. Blīkstēlie ta ē kēta saulēs noauksīnta dēina, viejielis ūvelnç jodēn þaliū alksniu ē berþieliu vērdūnēs, vuo mes muojoujem griebļçs, neðam ē kraunam i kukōtīus ūnabþdunti dēina, braukam prakaita ē artiejem pri pabongū.

Tou vasara daug dēina prisēþjuoviem. Dēdlioujē dali parsēve-

piem nomēi, vuo puora veļēmu palēkuom palatvējie, pas papīstama lietovi. Palēkuom ē daugiau nebmatiem. Vēskou matous kolkuoza pārmininks souñniokōtēniejē, ka īr ðēina, vuo kolkuoza gīvuolems anuo vēsumet trūka. Tad atvaļiava, sosēkruovē mūsa ðēinieli ē, kap niekor nieka, nosēvepē i sava ēðalkosē ferma.

Dar kētuoms þēimuoms ðēina liuobam gautē liguo ē lengviau, tad nebreikiejē beravietē tū nelaimingu runkeliu. Tievs sosēpaþēna so Latvējēs kareivcs. Anū þēniuo bova dēdļiausē þēmēs pluotā. Vēns kapituons nebova prasts ē liuob leistē pasēðēinautē keik tik tievs svckatas toriejē. Bet reikiejē þēnuotē vēina paslapti – vēsomet so savēm torietē baltuosēs kapētuonou ē anuo draugams. Ka tik pasēruodīs, tujau pat toriejç ipēltē maþiausç dvē skleniēs, doutē ē oþkoustē, vuo vēina botelka idietē unt kelē. Ðnapðē galiejē būtē ē nevalstībēnē. Ðatramēnēðkç, erslēðkç ē kētū suodu gīventuojç dā ēð kara laikū ðnapðēs vērema pluonībēs þēnuojē gerā, ēðvērtē liuob ē garēnēs. Atveð i miestali ē pardavuos po deðimti ē dvēdeðimti literiu. Dēdļç paplētosēs bova gumēnēs botelkas – tuos patēs, katruom lēguonā, prisēpilē karðta ondēns, sava ðuonus ðēlda. Tuokē botelka gali kor nuori oþkēðtē, nomestē, solēnktē, vuo ðnapðē būs kap bovosi. Tēvaliou te-reikiejē tik laiko apsērūpintē, ē ðauniesis kapituons bova vēsumet kāp reikint oþganiedints. Ē ðēinavēms dieltuo jau liuob troktē ne kēlēs dēinas, bet nedieliems. Paðara oþteka ne tik Joudç, bet dā liuob lēkte ē pardoutē; kolkuozē bova daug naujekoriū, ne kuoþnam teoþteka tuo paðara, katrou liuob skers.

Tçp so Joudē varguom kol beveik vēsē ēðauguom. Paskou atçjē laiks, ka mums þēina teik daug nebreikiejē, apkīriejē ē tievou kīauras þēimas ē vasaras vargtē so Joudē. Ta vēina karta tievā sotarē, ka karvēs laikītē nebapsēmuok.

– Ka Joudē pardaviem ē anou ēð kēima vedies naujējç ðeimēninkā, mon ēð akiū bēra dēdēlēs aðaras. Bet anou noperka i kaima. Tā nuors unt ompiaus gala Joudē þēnuos, kou tas reiðk tēkros kaima gīvenēms ē duora, geruos þuolies priþielosi vasaras ganīkla. Ē dieltuo, – oþbengē mama, – að bovau laiminga pro aðaras...

Rombotâtë-Navikienë Nijuolë

RODOU

Rodou ont mëoka taðka përma vari –
Kap nuorietom, ka nematītōmem, ka greitā
Liūdñā būs ēr ēlgo...
Kas mona linksmā dūðç pasēdarē,
Ka aðareliems að anō sovēlgau?
Jau krint kap lapā vēsas mūsa dēinas –
Ne vēin tuos joudas, bet ēr geras bēngas.
Pmuogaus rodou... To lēikti sens ēr vēins...
Gal sodainiuotas vēsas tava dainas?
Je tava kūna ðalnas jau pakonda,
Je kuojēs, ronkas jau negreitas pasēdarē,
Liūdiedams dūðiuo vēs daugiau atrondi
Ont tavēi taðkuoma tuo rodēnēnē varē...

MAMALĒ

Mamalē að sava ið ronku papīsto –
Soskērdosēs, ðvelnēs, maþēkēs ēr stēprēs,
Glamuoniem oþkluojosēs mona vaikīstē,
Neleidosēs sērgtē, kēntietē ēr riekētē.
Mamalē að sava ið balsa papīsto –
Puodieliu ramībē
Kap opē ēiorlena.

Pemaitç / Pemaitelai

Atruoda, ađ sensto – raukđliejous ėr balsto,
Bet balsos Mamalės lig điuol nepasena...
Mamalė ađ sava iđ meilės pađisto –
Kam dar galietiuo ba gala rūpietė.
Đėnau, kad kap paukđtis nuorietom atskrėstė,
Kad gautom i vāka nuors kėik paveizietė...
Ėr sauguo tuos ronkas, tas balsos, ta meilė,
Ėr parspie, ėr patar, ka klįstkelęs neitiuo.
Tėik laika pračjė... Mاماlę – vės vākā.
Vākams anuos dėinas, savaitės, metelę.

Mīliek, boėiouk –
Nu tavės pasigieriau.
Tęp nesvaigėn, nedornėn
Juokės puolės...
Mon ręk tīlietė...
Kalta – neiđtvieriau.
Oę tuokė aistra peiktė,
Bet ne kuolītė...
Mīliek, boėiouk!
Galieėiuo tavės lauktė,
Je rękto –
Vėsa jouda ompinībė.
Bet kāp þėnuotė,
Ar uę mona lauka
Uękliūs akelės tava,
Lėks tėn tava piederat?

Kāp skaudę ađ atplīđau,
Kāp tuolėi nukrėtau!
Tuo tuolėmuo đalelie
Jau kap ėr pripratau.

420

Bet mon sapnaujcs Vēnta,
Papouða ajerås.
Atruoda – vēsē plēntā
Padietom parsērastē...

I vēita dā parçēiuo,
Tik dēinas nebsugrīð.
Belēikt tuoliau gailietēis,
Kam leidau sau atplīðtē.

Kam leidau sau plasnuotē –
Pleðtekē pri ognēis...
Vuo gal tēkrā þemaitç
Lēkēma neder keiktē?

Ðvēntuos dounelēs skuonis
Ēðleikt ēr trupiniūs.
Diel tuo, kor begīvēnēiuo,
Tēn þemaitjē būs.

Þemaitç / Þemaitēlai

Ģimkos Ruoberts-Karlis Giets

I ģemē ļdas
Pasēklīdē paukōtç,
Vuo ģemēs pakraðtie –
Ēr að, ē to
Līdiesiav ļvaizdēs
I praskelta dongo.
Rokousas so mumis
Plaðtakēs margas.
Ēr að, ē to – viel
Kēldamo i ļidra dongo.

Trūkst monēi vakarū,
Kāp trūkst monēi tavēs, patem – savēs,
Kāp trūkst ēr dēinū, ka vēskas diel tavēs,
Kāp trūkst monēi uora, mēiga ēr mintiū.
Kuoļna vakara kaļēn diel kuo prēsēgero,
Prētrūkst monēi ļuodiu ēr sakēniū,
Ka ēiðkau að tavēs ēr narondo,
Pratrūkēs piktis nobluoðk monēm atgal.
– Nieka mon neoļtenk, – sakau dongou.
– Meilēs pritrūkā, – Dievs monēi saka.
Trūkst monēi meilēs – nepaļisto að anuos,

Pemaiļç / Pemaiļaiļ

Trūkst monēi vēskuo,
Kou matau sava akimis.
Trūkst monēi tava menēniu konēiū,
Trūkst monēi vēskuo,
Kuo, pats ađ nesopronto,
Rçk monēi so tavēm kačkāp nomērtē
Je neoptenk tavēi –
Būso priversts atgimtē.

Tou vakara ejau par baisç
Liūdna miesta – nabova ani gertē, ani rūkītē,
Kēdenies tođtios naradau ađ ani građē.
Uļçso pas tavēm
Rast'ē rītu, vo a rast'ē puorīt.
Điou vakara ađ parskaitīso
Baisç liūdna kninga,
Nabūs anuo ni ņemēs, ni dongaus.
Siedieso sava nesekmēs, tēisas pardavēs,
Rast'ē būso ođdarīts i Bangū 6.
Ađ gero senç jau atđalosē erbeta,
Tik ņērdēs Lenina kraujoun,
Nes pēlli sovariau
I ņaldītova krađta.
Ađ mēslējo, ka ons ont
Revoliucējēs tories sopiktē.

Ađ keistus balsus gērdo kuoņna vakara,
Vuo anēi garsesnē oļ rēksmus
Vākū dar nagēmosiu.
Ēr atçn Kunēīns so pakarto kningo,
Kap krīpio neđ ons anou priđ monēm.

Pemaitç / Pemaitēlai

Skaitau ađ ņvntus lapus anuo Bēblējēs,
Vuo gēta smarvē sokas puo sapnus.
Ađ Opopie, Pvierīnē, pragarē
Rast'ē so Trixsē, rast'ē karē atsēboso.
Ađ sapnē nekēnto puoezējēs vēsā –
Pasmaugtom monēm tēi noskorē angelā.
Atneōkēt mon Mairuoni, –
Paprādu, ēr Potēna padiekēt artiau.
Vartau ađ lapus – knēso Gruđa dramas,
Mēckevīēē jau parpratau ēr kvit' anam sakau.
So Saluomiejē dar pasiedav paopie
Kuol torav Potēna ēr galiav parūkītē.
Nemiegsto piningū ēr anū nasklaidau,
Ađ prēsēgierēs Puoška paskaitau.
Namiesto ađ konkursu
Tamstuoms – komisējç – sakau
Ē dieltuo trumpa laiōka tou rađu.
So Daukonto pasērokounav.
Klaus:
– Erlicki miegsti?
– Miegsto, – atsakau.
So puono Strazdelio aplonkuov mēōkus,
„Pleibuojo“ vartuov, vuo pasētaika, ka ēr „Barus“.
Valonēiou sosētēkēs pasakau:
– Ađ abstinēnts, nes ēō istuoriku.
– Matau...
„Būtuovēs sliepēnç“ īr monēi dēdlç prē ņērdēis.
Ađ Bumbļa so Gudavīēē pēnau,
Ađ siedo sens ēr pēls kap pođēs.
Pēmaidç vuobolus palēka patvuorie.

Tamoðauskâtë-Zabitiënë Dalë

TOMSÇ MIELËNS VAKARS

Ka i plaukus ikrëta kvietkelë –
Tomsç mielëna vakara akës –
Nepënuojau ni èiesa, ni kelë.
Bet, ka smútnos, ni þuodë nesakës,
Mon i nogara rodou alsava
Èr pavasarë pelënus bierë,
Kap ðaltënë gívenëma sava
Að eiðkuojau!.. Nuors ðërdës nebgierë:
Lig pat kaulu jau lapkrëstis pûtë –
Basas kuoþjës soksërda lig kraujë...
Èr jau síluos opteka tik bûtë...
Vo ne vëskou pradietë èð naujë.

MEILËS VARDÂ

I. PASËLGËMS

Baltou lauks. Ligo nieks ons bekrâðtis.
Vo ka èðtërpst – kap sotropous vëskas.
Ka, èsmegdamas tuolie, ne rakðtis –
Laika akis – ont tëlto sotvëska.

Èr, mieroudamas mirksnçs – ne þingsnçs,
Èð toðtíbës pëlnatvë pasiejë.

Pemaitç / Pemaitelai

Nuors negal jug neñniuokdētē, nelinktē,
Kas nebūtom oþgēmēs be viejē...

Baltou lauks. Tujau piedas – kap varnā –
Solasiuos anou, tēn ēðbarstīta...
Ka no ðerkōna praþisdamē delnā
Sava skausma ðvēisibē matīto.

II. SOSĒTĒKĒMS

Ne sapmos, ne –
Sotūpē þeidē joukas aniuolā.
I karðtus delnus – kristalēnc laðā...
No þemēs kel kap poukā lēngvē sparnā,
Katrēms ēðtērtē saulie – par daug maþā.

Boēiou i kakta vies kap pranaðos...
Bovēms tuoks jaukos!.. Ligo omþēnībē.
Ēr vēsos sviets i mirksni panaðos,
Ka pērtā mauduos ðniuokðtontiuo gēlībie.

III. ĒÐSĒSKĪRĒMS

Ni prakeikē, ni smerkē – þīdiejē.
Tçp spalvuotā, kap ðiaurēs paðvaistē.
Ēr ni praðuomas nepriþadiejē
I pēlnatvē toðtībē pakeistē.

Jug nebova ni puosmā, ni laiðkā
Aðaruotuoms gegoþē naktims...
Nuors, atruodē, ēr tçp vēskas aiðkç:
Anū praeitēs neoprakins.

... Bet praçjē (ni patēs nematē)
Spalē longās, pradiejosçs gestē...
Nes pajota, ka znuoēej tou pati,
Kap ēr tuos, katruos grīð ēðsēvestē.

IV. PRISĒTAIKĪMS

Būtom nieka... Tik kaņķas sostuojē.
Ēr, ismegēs gerklie, pasēlēka.
Gondra sparns jau parpjuovē rītuojō,
Pranaņaudams vilti... Arba lēga.

Būtom nieka... Bet kaņķas dā kalas,
Bet kaņķas atsētrēnkē i stakta.
Tiktā mirksnis – ni pradiuos, ni gala!..
Jug netroka tas ni vēina takta.

Būtom nieka... Skrčts pribiega saulēs,
Debešis jau lenkas apkabintē...
Ēr – kap ņonis oņ apgriauņtus kaulus -
Vēsas pēktas mēslēs ņalēn ģintē...

Bet jug kaņķam'ē īr tēi svaigē tuolč,
Mēōkū ruonuoms ligo ognē tvēskou!..
Nuors kap dēcēns ņērdgriauņā no ņiuolč
Tuoki aņtri... Ka nozorduo vēskou.

Musint sava ēiesa nebotversio –
Dēinas kap jierāč lonkuoms lek!..
Tik apēnt sau pērdtus prēsēversio –
Zuoviestč ēōkrētē ģondēn: „Nčķ!..
Saulē ņemē senč rētēniejēs...
Tiktā siluos pasēģautē nie.
Dongos, lig pat taka priartiejēs,
Tīvoliou opalē vondēnie.
Tuoks tas sviets – atkonda ēr ēōspjuovē...
A par vēsa ompio – vēn tas pats?!.
Jug rūpesņč linksmomus noruovē –
Ēr pakajou jau nodeģints knats?!.
Bet ēr viel alsou i kopra naktēs...
Rasint rītuō dēina nemalous –

Pemaiļč / Pemaiļēlai

Lçs nuors maþa skilē prasēraktē
Tēn, kor sapnie savi vēn vedous?!

...Kad ēr ēð patēis vasaras gala –
Prabavuokiau sognīptē i pradē!..
Nuors ēr lonkas jau ðirint pabala...
Gondrā ēðliekē, vākus ēðvedē...

Kas tas îr, jeigo ronka i ronka?!
Kou tas znuoēēj, je ðērdēs i ðērdi?!
Kartās aniuols ēr þēima aplonka...
Je tik sparnū vērpiejēma gērdi.

Toukart snēigēnas karðtas kap ognēs!..
Vo ont longo konvalējēs sklçdas...
Tuoks geroms!.. Kap tēn, dongou, – be dogna.
Ta vēsēms vēsus griekus atlçdi (.)

Ēr, atruoda, galletomi mērtē –
I þemelē ismegtē kap laðos...
Jau vēn diel tuo, ka spiejç patērtē,
Kuoks prið meilē to sēlþnos ēr maþos.

Rçktom þuodius kap stēklus sorinktē:
Prismagiuos ne vēn kuojēs – ēr dūðēs...
Rçktom çtē – kap mediou nelinktē,
Nuors daug kartu jau esi nolūþēs.
Rçktom varda ēr kelē neklaustē –
Tiktā lūpa prikoustē lig kraujē...
Nuors skaudomā apēnt parsēkraustē –
Ēr jau mūkas prasēded ēð naujē.
Jug negal vēn tik lītē ēr lītē –

428

Kiaurā mērkte par ēddauptus longus!..
Jug jau sīluos neblēka matītē,
Kāp skēist vēskas, kas bova tuoks brongos!..

DIEKUO TČP BOVA PADIETA?!

Kap medč – apēnt ēð tuolēi!..
Kap viejč... Jug að ne tava!..
Je nuor, lai pats dongos kuolēi,
Sospēitēs i metu riava.

Tik lapās, vo rasint ðakuoms...
Be vēina mēnkiausē þuodē...
Jug ne vēskas īr pasakuoms!..
Nuors kapkumet ēr atruodē –

Sotēlpto i vēina sauļē
Kap naktis vēinuodas dēinas...
Bet þuolie tik þel ēð nauļē
I mēgluos ēðlēita pēina!..

Vo ēiesos tik kal kap vinis
Sekundēs i doru stakta...
Ēr sakēnis sodortinis –
Kap kērvē pēntēs i kakta.

Jau bova (bet nieks nematē)
Gīvenēms!.. Vo rasint kninga...
Kor raða aple tou pati –
Padiējēma neteisinga.

PĒMAITĒDKS RUOMANSOS

Nebatmēno nieka,
tik raukōlēs jau renkas...

Ēr akis, ēr puodņ –
kap kondis i dņvīsa.
Nebvuopuojo nieka,
nuors tērpst tava ronkas,
Paruodiosēs plēka
ēr gelontē tēisa.

Tik rodou, kap lapa
begruobstīdams vieji,
Tik ons keravuo
ne tik dēina – ēr nakti.
Ons klūpuo po longo
kap kuoks ēdpruotiejēs –
No ađaru mona
nebejē sođlaptē.

Ons vēns toravuo mon,
ka sapnie ađ kauko –
Kap parđauta vēlkē –
kraujoujontē dērdē.
Būk spakainos –
tavēs jau senņ neblauko!..
Nuors kapēn, a to
kumet nuors moni gērdi...

Nestruođisio – nebie
ni diel kuo, ni oņ kou.
Mon ruoduos, gīvenēms
tebova tik kinē –
Ne vedo tou sobata
toncio ēdmuokuov...
Tau – rasint ne pērma...
Vo mon – paskotini.

Je kumet regiesi,
kađtanams praņīdos,

Pri slēnkstē sostingosē
rītmetē rasa,
Pavierīk – tēik senç
to esi paklīdēs!..
Ka ēiesa pargrīptē
par ompio nebrasi.

KETORĒS ZELKUORIAUS ĐOKĒS

PĒRMUOJI

Að parçsio, ka neblauksi ēr nebðauksi,
Ka ēēpies sostīrēs ēiesos ajierās,
Ka po kuojiems bērs tik spalē auksos,
Bet i ðērdi lēpta nebatras.

To dīvuosis – tikç kap budīniu,
Tiktā gerklē kaþkas katoliou...
Ēr ni pats nejusi, ka primīnç
Vardus, kor nobiega patekliou.

Tebibūs tçp pat. Bet pasēruodīs,
Ka tik retiū kaktuo dēdlç daug...
Ont kelalçs, grīstās tava þuodçs,
Vēn tik osnis ēr balondas aug.

ONTRUOJI

To paveiziesi, bet nesoprasi –
Ēivu þēidelçs sning i pat plaukus!..
Kuoþnamē mona ðērdi atrasi...
Jeigo tuo būsī ðeirā solaukēs.

Dongos – i kliebi... Saulē – pri kuoju...
Tiktā pavierīk – gal jug tçp būtē!..
Vo ta nedielē jau pastaruoji –
Senç bebova viejç tçp pūtē!..

Pemalīç / Pemalīalai

Vedo priginsiau lito  r vieji...
Abruozda v ina kraujo pai siau...
V skou, kam  irint nebier nadiej s,
Nakt is pad rbt  d ina pra siau.

TRETIUOJI

Tep par st kla saulel  –
 a ouliet  tist i skr ta.
 r dongos notop pri kel ,
Katrou t ik metu  to.

Katram  d lst mona pieder –
Steipas i v r o tik l ipas...
Prapol r pesn   r biedas,
Tikt  lidek  pal ipos:

Akminis  tiv  – nepova,
Pr  akie mon s r itiej ...
Vo tav s nier!.. Je nebova,
Ka v so nuogniaus  reikiej .

KETV RTUOJI

Tava akis l n i mona longus,
Puodiu kvietkas b rst mon ont kr t n s.
A tik diel tuo  r tas vakars brongos,
Ka jau k ts beb s tik po  uol n s?!

Bet jug gal tuo k ta  r neb t :
Vies jau k lst...  r  altis sv l n kaulus...
Ne rodou – tik prad  tier rogpj t !..
Nuors jau dongou beveik nebier saul s.

Tad  r ruoduos – dzieguor  be balsa
Gen aplinkou tuoki p lka  iesas!..
Bet, p nau, – ruodikliu neprikalsio,
Nuors  r d dl  d dl  tuo nuoriesio.

Kaþkas būs... Bet geriau neþenuotė,
Neregietė ėr nejestė nieka.
Eiėiuo tuo, kas bova jau, eiðkuotė...
Bet ka síluos çtė jau neblėka

DO LAIÐKĀ V. MĒKUOLAITIOU-POTĒNOU

PAVASARINIS

...Vo dþiaugtėis neznuoėėj gīventė.
Gīventė neznuoėėj kėntietė.
Net je tas gīvenėms tier ðventė,
Oþ diekou kėtėms priþadieta.

Jug vēskas – ėð nieka i nieka,
Je ėiesos noðlousta kap dolkės.
Vo þuodė nesvietėðka spieka
Ēr prikel, ėr kert... Ligo kolkuoms.

Bet rasint tēn ģr dā nuors mirksnis,
Ka þuodç tçp tērpst ligo paukõtç...
Ēr tol, kol i nieka pavirsi,
Mēnkoma dēdībē gal jaustē.

RODĒNINIS

Ka apðals neþenuojēmo akis,
Nosėtvierosės dumblēna dongo,
Ēr, jau vuortinklė kēlpuo ėðsekės,
Kriuokaus vies, atsėklaupēs po longo,

Dā nebūsi priçjēs tuo taðka,
Ka nebvuopuotė rçk, vo jau dērbtē...
Nuors sēlpnoms, vēsa síla ėðblaðkēs,
Kronks: ni kuoju, ni sparnū pakēltē.

Rçks basam dā ilēptē i kalna,
Aplēdiejusi, apipostīta...

Pemaitç / Pemaiėiai

Kap i Pondēiva ētēista delna.
Kap i sapna, pagimdiusi rīta.

Lēks dā vēina akēmērksnē slēnkstis,
Pri katruo kuopnos ūliaupē a biega...
Kap pri krīpīaus – tik galva nolēnktē...
A sokrētēs pavērstē i nieka.

Nebēiōkuokīau taka vēns i ontra:
Ciongs pakēla – oḥpūtē lēktarna.
Ēr ont gībgalio nebiper gondrā –
Tiktā joudas mēhēs pruovēj varnas.

Apsēniaukē dongos – kap i maiḥa
Spindolč, kor ligo siūlus verpieu.
Jau ēr vuorā pasēiniūs ēḡgaiḥa...
Pudč ḥel – kap ḥvīnās – tonkiuom kerpiem.

Aḥ pri longa grūdous – iveizietē
Nuorio vedoms luova, vedoms stala...
Ont anou – neatversta gazieta...
Katruo vēsas lētaras ēḥbala...

Bet alsou i kopra tiktā ḥaltis.
Driegmie smelkas kiaurā – lig pat kaulu.
Tuo, kas bova, nikāp neprikelsi!..
Nieka nepradiesi jau par naujē!..

Tiktā lauksi. Dēdlč ēlgā lauksi –
Rasint sapnie kumet aplonkīs tas...
Kuo jau ni par omḥio nepriḥauksi,
Net je no tuo ḥauksma plīḥto gīslas.

Pemaitc / Pemaiēlai

I ađaruota longa rūti atsēdaupēs,
Iskēla vakars – nieka nebregietē.
Tik viejç, suodnē vuobili nolaupe,
Lig kaulu kuoð par sēina. Kap par rieti.

Ēr po stalo ðaðoulietç – kap vėlkā...
Atruoda, ðuoks ont spronda... Ēr po monēs.
Vo suoduos galē tēivā, smūtnā, ēlgā
Kauks mienesēinas ēðnervuotē ðonis.

Būs toðtç, būs be vēina gala toðtç
Krutēnie, delnūs!.. Bet að jau nebjosio.
Ēr nebatminsio, kap be miera bokòtç
Dalējuovuos gīvenēma par posē.

Sakç, to imsi tou, kuo nebgaliesio
Ni bepāneðtē, ni ēðkeravuotē...
Sorinksi stēklus... Ēr, je besospiesi,
Opðēngsi dongo, ka pradies rasuotē.

Ta ni viejelē, jouda debeselē –
Mēnkiausē skausma kelie nematisio!..

Bet dabā tiktā glousnç par lēptali
Kap plaukū koðkçs ðakuoms bier notīsē...

Ēr lend i onti, lēp i skrçta rodou,
Tuoks smūtnos, porvēns ēr be vēina puodē –
Prikondēs lūpa – veiz, kou vedo ruoduov
Tam'ē zelkuorie, kor nikumet neruodē

Teisībēs. Nuors jug anuos ēr nebova.
Nebova nieka, jeigo jau neblēka.
Tik ðērdēs tinklē spordolas kap þovēs...
Tçp skaudç vēina. Ēr tçp skaudç plēka.

Pemaitç / Pemaitēlai

Að nepavīdo tēms, kas gīvenēma pruvēj
Ligo balio – okatņç, ba zlastēs ēr struoka.
Nedīvuojous, je kas anou nuoēlīvā kuolēj.
Tiktā ađ nemuokiejau... Ēr dabā nemuoko.

Vēsas kertēs kap kūliu priritintas dēinū.
Vo adīnas po luovo tik raituos, voluojēs...
Kauk mēnotas kap vēlkā ka kauk mienesēinuo...
Vo, atruoda, tou ēiesa jug tēik keravuojç!..

Vēina puodē tetrūka – ēdēra, pabēra...
Kap mielieniu roponēios. Jau nebsolasiuosi!..
Nuors dā gīvs, bet jau puometie sava – nomērēs,
Kap đadoulietis slinksi... A ruopās ruopuosi.

Ēr, baidīdams tus, katrēi gīvenēma pruvēj
Ligo atļaidus kuokius a dēdēli balio,
Būsi tuolēi no svieta. Ēr no vēskuo tuolēi.
Tuoks nopļīdēs, noskarēs, sođlapēs, sođalēs...

Bet ni znuoka, ni garsa – tik eisi ēr eisi,
Ligo ginto a gintomēs kas. Nuors ba varda.
Vo ka, sīluos nostuojēs, kamē nuors atsēsiesi,
Tas jau būs ne tik pērma – ēr pastara kārta.

PAVASARĒ PASĒLGĒMS

Kartās siedi kap musi kondēs.
Gali posdēini tçp prasiedietē.
Saulē joukas... Rokoujēs balondis...
Vo đērdgriauņē nebier kor dietē.

Kētē pol tavi tajītē, goustē,
Idomaujēs: „Vo kas benotēka?!.”
To, ēđ zlastēs pradiejēs jau siostē,
Vuos valdās: „Tik pakajou palēkēt!..”

436

Tēn, po longo, jau baltou snēguolēs...
Tonkio dēpetio kalas puolelē...
Grčtā mēdkūs pibuoklēs mesvuolēs
Dvelnč merks sava smūtna akelē...

To gailiesīs, ka esi ne paukōtis.
Ne ta klestonti sēlpna kvietkelē.
Akis drieks... Dērdi adētuoms varstīs...
To pasēlgā pavasarē palē!..

Mon tonkč ruoduos – savēs neiveiksio –
Par ompio nenogriausio jau tū sēinu!..
Nuors dēdlč kruoksio, zlastiesious ēr keiksio,
Ka ont ūiuo svieta ađ kap stēigars vēina.

Ka dērdēs – ligo gēlpēis gabalielis –
Regietē vēsē retč, vēsas ruonas...
Vo aplink moni – tik medēnēs lielēs,
Katrū oņvardējēms majednos – „pmuonis“.

Tuos smūtnas mēslēs nemieroutā smagēs –
Kap kūliu krūsnēs oņgol mon krūtēnē...
Bet kāp iđeisi, nieka nepasakēs?!
Vo kumet pavadins – jug nieks neņēna.

Ta ēr rokoujous – tonkč vedo ruoda
So pvaizdiem, viejčs arba plēkās medčs...
Nuors kartās tčp nemaduo tas ēđruoda...
Jug ne dejoutē Pondēivs mumis vedies!..

Sotvierē – dovēnuojē mums tou galē
Ēr ūvēistē, ēr tou patio ēieso gestē –
Ne kuoņna mūsa – sava patēis valē.
Ta ēr nevalno duovēnuos tuos mestē.

Pemaitč / Pemaielai

Nevalno vuopuotė, ar būtė, ar nebūtė, –
Tik abejuotė, apsėrėktė, klīstė!..
Net toukart, je pro tomsė longa rūti
Kap pėkta dvasė spuoksa vėinėdīstė.

VIELĪVA MEILĒ

Metu metus dongstiaus eilierađtς
No tςp tuolėma, svetėma svieta.
Đėirā vierėjau – nikumet neatςς:
Mon pleinetuo nebova įadieta.

Ka atςjė, ađ jau nebatsėsokau:
Retς vėinė – kam ėđ anū ėidītėis?!
Ēsėgīniau tuo varda... Atsėsakiau
Sava đėrdėis kap cėnuos ėlīdītas.

Ta, ka eįė pro đali, ađ nekriuokiau –
Neėdsprūda ni įuodis, ni gaida.
No skaudoma tik ontakius soraukiau...
Tiktā dontis sokondau... Lai baida!..

Ēđtoriejau. Ēđtvėruojau. Tebeso.
Tiktā nieka ba smertė neblaukiau.
Bėra ađaras rodėnėis debesū,
Vies kap smaugams ėđ pastuogiu kaukė.

Ka pargrīpa, ađ dėdlς ėsėgondau:
Jug ėsėkaliau – mon tas nie skėrta!..
Ta ni đėlėma kelė nebatrond jau –
Mėslės osnimis, kėitς apvėrta.

Ēr lig điuolς bėjau dā pavuopuotė,
Ka galiesio par nauįė pradietė
Tou, kuo nebie ni sapnie, ni puomietie...
Tou, kas bova pleinetuo įadieta.

PRABAVUOJĒMĀ DĒDLĶ RIMTĀ PASĒROKOUTĒ SO SAVĒM

1. LĪTUOTA LĀPKRĒSTĒ RĪTMETI

Að galio ēdgērstē tou pēlka
Kap pelie ēr bjaurē adīna...
Ka vies pri pat longa kauk vēlko
Ēr ruoda mon ālapē lēēina.

Að galio soprastē, kou saka
Vērð truobuos tēi debesis joudē...
Ēr lapā, sogolē ont taka,
Ēr kvietkas, katrū neboḡoudi...

Að galio so rodēnio āalto
Kap bruolio gīventē – ba zlastēs...
Að galio... Je kaktuo negelto
Pēnuojēms, kap dūms ēšsēklastēs,

Ka tēik mon ēr bier kas – tik rodou...
Tik lītos no dongaus lig pēmēs!..
Að dūðē tau atdara ruodau...
Vo to... Kap tēi longā sotemē.

2. PĒLKOJĒ OTERNINKA ADĪNA

Nesakīsiso nieka – nķk i nakti:
Vēitas mon nebūs, bet oḡteks tau!..
Ka tomsoms pradies saulelē laktē,
Pasakīsiso, ka jau sopratau...

Ka nenuorio daugiau aḡ tau būtē
Tou, kou to nebūsi mon vēstēik.
Tuokēi viejķ vedoms metus pūtē...
Bet jug rasint dā nuors vēinē lēikt?..

Rasint lēikt dā puodis... Vēina gaida...
Vēina smēlga lonkuo rasint aug?..

Pemaitķ / Pemaielāi

Jug rūpesnų džiaugsma nepabaida!..
Ne tų svarbo: mažą anų, daug...

Neįėjauk mon siluos – eškentiesio
Vėskou, je diel tavės... Je tik tau!..
Nuors ni kroupa savės nebtoriesio:
Aš jau tava įingsnų pavėrtau.

3. OMPĖNS VĀKS

Mon saka, ka kriuoctė nemuoko
Kap lītos par ēdaupta longa...
Atvuopnų – kap plētikie – ūoko
No kvietkas i padegta dongo.

Mon saka... Bet aš negėrdiesio.
Jug keik ēe tuo ēiesa belēka?!
Ēr sparnū i skrinē nediesio –
Ētēlēiuo i akmēni plēka!..

Je liektė – ta ūvėlptė so viejo! –
Lai keik, tego pėrētās opbada!..
Bet aš bēnt įėnuosio – toriejau...
Kuo daug kas ūemė svietė nerada.

Kap mielėnas kadagė ougas
Po kuojiems sotraiōkītas dēinas
Soverkiau ont smėlgas. Lai joukas
Ēd vedoms ar pīkst mienesēina!..

Nuors vėsė lēptalų sopova,
Sotrčūa, ēr nebie káp grīptė,
Neneōkiau ūerdēis ont lēiļovė –
Parčkiau trumpam i vaikīstė:

440

Sodiekiu lig pastara ņapa,
Sorinkiau lig pastara kroupa
Tus znuokus, katrējç pasaka,
Kas Pondēiva vedom īr douta.

Vo tuokart pradiekiau par nauji,
Kāp ēōçs: a do, a po vēina.
Nuors asla pribiegs balta kraujē –
Jau parpjuovē longs mienesēina.

... Kad ēr ēō patēis vasaras gala –
Pamieginkiau sognrīptē i prādēl..
Nuors ēr lonkas jau ņirint pabala...
Gondrā ēōliekē, vākus ēōvedē...

Kas tas īr, jeigo ronka i ronka?!
Kou tas znuoēēj, je ņērdēs i ņērdi?!
Kartās aniuols ēr ņēima aplonka...
Je tik sparnū vērpjēma gērdi.

Toukart snēigēnas karōtas kap ognēs!..
Vo ont longo konvalējēs skleidas...
Tuoks geroms!.. Kap tēn, dongou, – be dogna.
Ta vēsēms vēsus griekus atleidi.

Ēr atruoda, galietomi mērtē –
I ņemelē ismegtē kap laōos...
Jau vēn diel tuo, ka spiejç patērtē,
Kuoks priō meilē to sēlponos ēr maōos.

Kāpkumet bēngsēs mona. Ēr mūsa.
Vardā kap lītos stēklo nobiegs.

Aļ nebībūsi, to nebībūsi...
Vedomš pasaulis būs ompēns. Kap nieks.

Ompēns kap vēskas. Dpīaugšs a kriuoksi,
Nikumet niekam kēčp nebūs.
Nuors nebovēma ēr neēmuoksi –
Beregint ērdēs gīvībēs prēplūst,

Ēr po mēnotas, ēr po sekundēs
Ēō vēsuos sīluos viel kabēnīs –
Kou tik pametēs, tujau pat rondi...
Akis par zelkuorio slīstēnā slīst –

Neopkliūn raukōlēs, retč, ni znuokā,
Katrū – kap slēnkstie – spierč daugie.
Ruoduos, ka savēs dā neēmuokā...
Vo rasint tuo savēs nedaug ēr bie?..

Dabā īr ēiesos, katras no dākta
Vēsos lig gala tava. Tik tau.
Paskiau būs doru... Tiktā be raktu.
Op anū nieks jau parčont neblauks.

ĒE, KAMĒ VĒSKUO PRADĒ

I.
Kamē soskērdosē ēērdi kap delna
No ađtriadontiu puodiu kavuojč?
Kamē kap pouka – mēnka ēr ēvelni –
Tavi ēe kuopnos vēns keravuojē?

Kamē to galva sunkē prēglauši?..
Kamē pailsinsi gelontēs kuojēs?..
Vēsa ēiuo svieta majonkā poikiausē
Tau tuos kertelēs nebūtom atstuojē.

Kas īr tuos vēitas, ēð kor īðeitam?!
Kas īr tuos vēitas, kor mes pargrīptam?!
Vēskuo nostuojem ēr vēsakou keitam...
Tiktā palēktē anū nedrīstam.

Atçs tas ēiesos – nebrçks skobietē:
Nebrçks ni kortē, nebrçks ni griautē.
Rasint gīvenēmou vīks nogenietē...
Ka tiktā nikāp nevīktom ēðrautē!..

II.
Ēe jau vardā pribrinda senç.
Ēr ni þuodiu jau, ni dainū
Nebgērdietē... Vo skausma genç
Vuos neprakalē smagēnū.

Laiks – i nieka. Vo dongos – rasuoms...
Dā no vakar. Nuors ēr þvalgaus,
Kamē mes – a kēts kēta rasem
Ompēnībie?.. A veikç itrauks

Lēpnos gintars geltuonas sruovies?..
Nuors tuo sruovie – „vo rasint“, „vo gal“...
Bet jau vēskas – skaudietē liuovies.
Tiktā genç dā sarnie kal...

Untulis Edmunds

SAULĒS ZUIKIS

Ēd dongaus aukštību ont ģemēs nokrēta saulēs zuikis
Ēr, atsētūpēs monēi ģalēp kreivuos, ēlguos nuosēs,
Ont akiū so letēneliem ēdlepētuojē geltuonas lētaras.
Tilç – vēin lūpuom – sođnabđdiejau pavasarē ģēlta varda.

Net nepajotau, kāp prasēvierē skombou dongaus vartā
Ē vēituo debesū vērd ģemēs platio muosto kluojuos
Sparnoutu mintiū desants – angelās vadēnams...
Ēģērdau, kāp ruojaus suodnūs tēlēndp̄ioun varpelç.

Kraus ēd ģīslu pru plīdēlius sotekiejē i ģemē tēisç,
Vuo sostingosēs kuojēs nebvaliuojē ģingsnē ģēngtē.
Karto so berpelçs atsēdūriau vēinuo ģaliuo eilie,
Vuo ēd mona ronkū pērōtu ģiemē skleistēis lapā...

Ē sostuojē, ģuodçs nekvēists, akēmērksnis ģavingāsis.
Vēiđkelio nu ģimtēnēs posēs palēngvelçs atplevena
Numīliets Velīku karalīstēs pranađos – debesielis.
Alsavēma sotoriejau, kad neēđbaidīēiau atģēmēma...

LAUKĒMS

Nođvēlpē kap viesols i ģvaigņdieta tuoloma
Naktinis traukēnis ēd vakar dēinuos sostuojēma.

444

Palēkau besiveizous i anou, kap i ņmiekla,
Katrūs nei sogausi, nei apkabinsi, nei pakalbinsi.

Bet nenosēmēnīau. Atsēsīedau ont akmēnēs.
Pradīejau lauktē pargrīptont rītmetēnēs auđruos.
Đvīntont neīviezīejau spalvū, bet gērdīejau
Nedrousi đvēlpavēma nematuoma paukđtelē.

Pagluostīau ģemē – đēloma palaiģē ronka.
Kaģkas tuoks maģos, gleģnos kāp vīđtītīs
Prēsēģlaudē pri basuos kuojēs blauzduos.
Sovērģīejē đērdēs. Pavasaris vīel parģrīģa.

Kumet saulelē ēđlīnda ēđ oģ ģemēs krađta,
Atkotau, vīel pajotau, kad eso līnksmos,
Kap līnksma būn blezđīngelē, ēđ tuolēmuos
Keliuonēs parlīekosi i sava ģīmtouģi lēzđīeli.

APGVAIZDĪEJĒMS

Laukē sīautīe ģēīdū dolķīeliu pūģas,
Pru mīedīu nematuomas akīs sunkas solā.
Kaģkor oģ klaidē opēs vīngē karklūs
Tēbsīed pasēkavuoģosi ēđđīkosi vaīķīstē.

Nuors metā kaulus droskuom sorakēna
Ē đērdēs, dosdama līģ arklīs novarģts,
Vuos besģīe ēđ paskuos monēī bīegģtē,
Pavasariou tebnuorio pasakģtē LABAS!

Rodēni ē ģēīma kontrģ ēđķēntīejēs,
Ģalī tēķīetēīs dongēđkas maluoģēs –
Ontra kartā i tou patī vondīnī ībrēstē,
Palakstģtģ so đēlmģģ aitvarās pavīejou.

Ka pelēnās nevērstorm parģtģiū svajuonēs,
Nenomuok i saulēs đģpsnī atbolo ronko,

Ēdētisink kaktuos rokōlas, prēmerk akis
Ēr garsč pasakīk pavasariou: apsēkabinkiaiv.

DO AKĒMĒRKSŅČ

Ērdēs, strakaliuodama ēd dīiaugsma, praded stuotē,
Kumet akis saulie atrond pakavuota īvaigbdies varda.
Tou akēmērksni īaibo dūde nođvēit ompēnuoji đvēisa...
Ēr gīvēnēma keliuonie staigč neblēikt paskotēnē tađka.

Ruoduos, onkstiau nikumet nebova joudū, sunkiū dēinū,
Ēr nepluovē merkous lītos ēd pu kuoju kēituos īemēs,
Neklaidēna pasalūnēs naktēis đmieklas, einont nomēi,
Ēr mienulis par pēlnati dongou neēđdrīsa oītemtē.

Rētēniejēs palei īemē nesogaunams dongaus tekēnielis,
Tčp ē truopēj đēlmis, kāp isprūstē tēisč monēi i ronkas,
Kad, sospaudēs delnū sparnus, palinkietiuo anam gera kelē
Ēr prađītiuos novedams baisč tuolēi, kor pasēbēng īemē.

Verpeto itrauk i ognēis gelmēs sūkuringa saulēs vietra,
Neblēikt laika net ikvieptē i plautius gaivē uora gorkōnē,
Tamē sostuojosemē akēmērksnie īavingamē pajunto,
Kāp soverts eso so saulelē ont vēina ēr tuo patēis siūla.

Kēts akēmērksnis bova negailestings ligo bodelē kērvis,
Atsiuntē debesi, tas apsēputuojēs prarējē skaištē saulē.
Viel pu kuojuoms stuojuos īemēs plota pasēđiaudosi...
Ēd dongaus aukđtībiu prasmegau i ađaru pakalnē...

NOSKAIDRIEJĒMS

Ēd kalnū aukđtībiu đaltū i đēltus slienius besēveizont,
Đērdi apem īuodčs nenosakuoms noskaidriejēms.

Tarp dongaus ē pēmes posiaukelie akimērksni sostuojēs,
Nosēgousti patīrēs, kad kap sēratelē pasējunti savam kūnē.

Ligi ūiuoļ nesakītē puodē jiemē banguom nu lēipovē slīstē
Ē, glausdamuos vēins pri kēta kap pēmogēs ont siūlo,
Dūdēs gelmie saulielēidē barvuos ognē solēipsnuojē.
Að puodius tus, niekor negērdietus, eilieraðtio pramēniau.

Spordiejē tas eileiraðtis kap blezdingelē saujuo sogniaupta
Ēr taikies ēdsproktē tēisē i dausas – pas mūsa pruotievius,
Kad noneðtom ēdejosēms pēnelē, kāp baisē mums anū trūkst.
Ta naujīna pavērta kūlio ē prasmeģa aðaru pakalnie. Amēn.

AUKUOJĒMS

Nieka nesakiau, nuors puodē sunkē bornuo tēlpa...
Oļ lēipovē anus oļspaudēs, be juokē gailstē dosēnau.
Lai tēi mēzerējēs nu mona pēktuos oļgaidas tēpraļust,
Nego, ēðsprūdē laukuon, doudas ðarku ēðneðiuojemē...
Nuors ne vēina notīlieta tēisa – kap rietis kaktuo –
Dūðiuo pavērta gēļē ironitītās praradēmu pēnklās,
Karalēðkas liousībēs ēr vaikēðka ðvēntoma spindolē
Nieks nepavuoð pu stuoro puodēðko tomsībēs tērðtuos...
Diel ūiuo atgaivuos laðelē gal posē gīvenēma paaukuotē,
Je tas gīvenēms jau īr oļ nogaras senē tau palēkēs...

ÐEÐIELIS

Slenko tau ēð paskuos kap pēkta dvasē, notrūkosi nu sēita,
Ēð pasalū pagavēs ont miediū ðakū kvarkliuoja tava mintis.
To nieka nejunti, net nenojauti, kas oļ nogaras dedas...
Ēsēvaizdouni, kad kuri laisva erdviū paukðtē vaidmēni.

I mēģluos skiautēs isēsiautēs apsēmeto sapnū ðmiekle,
Kad nesoprastomi, kor teisibē, vuo kor pramans nematīts.

Pemaitē / Pemaitēlai

Mon tas iliuzēju ļaidēms – kap angelou paleidēms i laisvē...
Be tava gīvastēis, kap veidruodis i dēpulius sosēkoltiuo.

Bet pardaug nesēpūsk – ēr to be monēs būtomi toṭti vēita.
Kas palēikt be palīdas, tam garizonta erdvēs oṗsēdara,
Ēr dongaus varpū gaudesīs nebēpasēik ausū būgnieliu.
Tad sosētaikik so monēm, kap so neiṭvēngamo lēkēmo.

PĒIMUOS PEIZAPOS

Par snēiga līgomas noslīda mielēns vakara lēiṗovis,
Pamēṭkie prēglodosiuo truobelie oṗsēdegē pēborielis,
Dongou mienolē p̄jautovs pradiejē dēinautē p̄vaigṗdēs.
Sustuojēs krīṗkelie nebēp̄nuojau, katrou kieli rinktēis...
Ḃalēp nie gīvuos dvasēs, – tik vēlks ont kalna staugē...
Pēgnuojaus oṗsēmerkēs ēr gailiejaus dēinuos vakarīkōtēs.
Par laukus link monēs dūolṗs skobēnuos Kaliedas...
Tiliejau oṗsētaupēs, nes p̄uodius jau bovau ēṭbarstēs.
Tad smarṗ nesopikēt, kad lēkuot nepasveikintē...
Kāp tik sorasio kieli atgal, tujau pat pasveikinsio...

TEISĪBĒ

Negi sakīsi, kad dēlmē viejē d̄puosu nepaṗīsti
Ēr negērdiejṗ, kāp p̄iuogelṗ smoikoudamē daugēnas?..
Net jeigo dongaus bitiū nektara laḂelio to apsēmestomi,
Kasdēinē douna, goliedama ont stala, saldesnē nepalēktom.

Vēsū d̄vēntūju pieduom sekiuojint paklīdosi laimēs paukṭi,
Savuosēs piedas omṗems pragaiḂini dīkumū smielīnūs...
Kas pasakīs, kou berṗk staigṗ kaltē pri ṗalē medē krīṗiaus,
Kad bemaklēniejou tīrlaukiūs palēktom ēlgā kontēnē?

Pagoudas p̄uodē nesolauksi, nes uns oṗstrēga gerklie...
Greitiau ēdḡersi vēdorṗēmē dongou Perkūna garsṗ bēldont,

Nego vargðelē dūðē ēðdrīs pagluostītē apēpeðiuota kūna –
Tuoki neskani teisibē golas ont ðērdēis, þadiedama infarkta.

RAMĪBĒS PALINKIEJĒMS

Nebējuok nesprogsio, vērsdams ēð truobuos i lauka,
Kumet bedontē Gēltēnē pagluostīs nosvērosē tava ronka...
Stuoviesio ķēitā isēķēbēs i tuos bestējēs dalgē aðminis
Ēr kap pasalkonda ðou kousio i anuos kaulieta kuojē...
Net jeigo ķēimē pradietom triūbītē Jerichuona triūbā,
Nostelbtiuo anus, dainioudams daina aple do balondius...
Tad raminkis, kol būsio ðalēp, pri tavēs dausū kanceliarējē
Nepreārties nie par þingsni, nuors ē nuorietom baisç...

NAKTĒIS PAUKĒTIS

Dēdēlē laimē būtē nebīlio naktēis paukētio,
Nieks tomsie neveiz tava sparnū ēðmieras...
Neiveiz, ta ē nesētrompēn gīvenēma ēð pavīda.
Gīven atsēpalaidavē, ē tau skraidītē netrokda.

Nekal lēiþovçs tavēs pri giedas jouduos laktas,
Neskaieïoun, ķēik lesala sokēði i besuoti skilvi.
Leid nardītē pu svetēmus spalvuotus sapnus,
Ē nedraud soktē pastuogies paslaptingu lēzdū.

Nenosēgousk, je pru pat ausis it strielie praðvēlpēs,
Ðalta viejē gūsis atsēdauð i neoþdarīta longa stēkla
Ē nokrēs klīkdms þemīn – tēisç valkatā pu kuojuoms,
Kap mona sparnū duovēna bēndraþīgiou prieteliou...

Ēð rīta, sauleļç patekiejos, prarīs muni rīðki ðvēisa,
Laikruodç gruobsēs tēksļç mieroutē tēkruovēs aðaras...
Reklamuom spjaudīsēs supermarketu belongç lagerç,
Pakvēis ēð pruota kraustītēis mondrēijç telepuonā.

Kas gērdiejē nakti ņilkini mona sparnū ņlamēsi,
Tas nepraņūs ēr dēinuos veidruodiu karalīstie...
Net nepajos, kāp saulē dongou apsoks rata...
Ēr viel nuories atspietē, kas nakti dongou lakstē.

VĒDORĒĪMIS

Vakar spīriau lakōtingalā tēiņ i snapa
Ēr joudo maliavo ēņtepliuojau balta varna.
Ruopōtiaus par kētū galvas link vērdūnēs,
I apatē, nospērdamas geraĆērdius lebedas.

Vakar, klausīdams ņtrausa val'sa,
Skobiejau beņuokont tau pakēņtē kuojē...
Kumēt valuojņs, pakrētēs ont parketa,
Joukiaus, kad nieks nepaded atsēkeltē.

Vakar bovau kap apēbuovīts vāks laimings,
Nes tava nauji truoba degē lēipsna atvēra.
ņuokau pelkie, gomēnņs batās apsēavēs,
Ēnuodams, kad doubkasņ tau guoli ruoĆ.

Vakar ēĶ saldiuos laimēs ņērdēs alpiejē,
Kap alpie nogara, masapistēs ēĶkasīta...
Tēkiejau, kad eso baisņ dēdēlis ē galings,
Tad stūmīau kētus kou tuoliau nu savēs.

Ēndēin staigņ, nepasēsakiosi ēĶ onksta,
Pu kuojuoms garsņ sotratiejē ņemēs aĶēs.
Vuo ont pakauĶē ņptēĶka ņvērblē ņūds.
Pajotau, kap pradedo keistēis i geroujē posē.

ĪSPŪDIS

Lītos nopluovē Vītauta doubieta gatvē,
Saulē noņloustē anou akēnontio abrūso.

450

Akis prēmerkēs, veiziejaus i pēitū posē.
Skoudē staigc sopīdiejē Parīpius dongos.

Sera Jurgis nosēleida it cīrolē plunksnelē
Ēd televizējēs – „Eifelē” buokōta aukōtībiu,
Eidams linkou cētra, paspaudē ronka
Ēd „Maksimas” ēdtrūkosem Sezanou Pauliou.

Pri latviu baņnīēlēs ūona prēsēglaudēs
Van Guogs Vēncē gluostē sauliegroupu pēidus.
Parkē, oļ Bezdiuoniū tēlta, ont puolies pakrētēs,
Monē Kluods so plēko mergo pruo vējē posrītius...

Tou pati akēmērksni atsēvierē dongaus vartā,
Tarpovartie ēdnērēs, 4 D formato Mēkaluojos
Paruodē mums sapnūs ēdāusta Karaliū pasaka,
Vuo Konstantīns pagrajējē simfuonējē aple jūra.

Kor svēido ciekauni sava pūvilgsni, tēn fantazējē
Presoun i spalvuota krūva naujus īspūdius.
Vuos spiejo vēsus sosliegtē pu dērdēis preso.
Je divu dīū to nepastēbi, esi neēdmēiguojēs.

SALA

Vēsē bējē net netīēiuoms oļklīstē i mona sala,
Emigrantā, pvejç plauk pruo dāli neatsēsokdamē, –
Kas – i rītus, kas – i dīaurē, kas – i vakarus, kas atbols...
Net povidras neoļek paveizietē, kāp aļ gīveno.
Ēr nelauko svetiū nekvēistū apsēlonkont,
Pakrontie ont gelpēnē soula vēins pats siedo,
Nogara i sausa pođēis dāka pasēkasīdams...
Net Perkūnou gailo paiba monēi padintē.
Neskaud dērdēs, kad ūvituris oļvakar novērta,
Nakti taka i lūdnalē apdēvit mienuļis skaistos,
Rītmetie paļadēn sēlkiu saldebalsiu chuors,

Jūratē nepalēikt be darba – gintarus i luova atneð.
Je tuos saluos mon kas nuors be optūras pavīd,
Tego opplauk pas muni i svetius nedvejoudams,
Dousio pēitams palaiptē jūras biesa oudēga,
Leisio pagaloustē duntis i akminini bundeli.
Je lig vakara okata vēiðietē svetiou neprais,
Paskondinsio anou karto so saulielīdio.

PERLOS

Spardē, kuojuoms trīpē, daupē tretiouji bruoli – mēzerējē...
Srotū doubie skondēna, lēipuviu īluoms baksnuojē,
Ont ðakiu kap kriupi pamuovē, neðiuojē miesta gatviems...
Mūēējē tēik, kēik svčkatas toriejē, pakol novargē opmēga...
Atsēbodē paðuonie perla atrada ē bronç pardavē torgou.

ROBEPĪOS

Ðepos tau skērta robeþiaus stuoviek tīç –
Tik toukart būsī saugos kap maþos lelioks,
Priglausts pri mamās ðēltuos krūtēnēs,
Ēr nieks ēð pasalū nekiesēnsēs opverþtē
Ðēkðnuos kēlpa ont tava nekalta pluona kakla...

Ē nedrīsk dūsautē kap verðielis pjaunams,
Je þiuovolis jims laupītē þondēkaulius
Ē seiladrīkiaus nebvaliuosi sostabītē...
Jug pēlka rutina tau smarkç praēlgēn ompio,
Atētuolindama keliuonē i ruojaus pēivas.

Bet jeigo opsēmēslīsi kēðtē smaila nuosē tēn,
Kor nieks neleid listē be atsēkra leidēma, –
Papulsi skaudç duorēisēms pēkēems i nagus...
Sumīnuios anēi tavi, sotrīps i porva kuodē
Ēr nokrīþious pagriuovie pri platē vēiðkelē.

Kap kuoki nokelnieta viesvaiki tavi ruodīs
Niekam tēkosē, begiedēdka pavīzdē vēituo
Vēsēms neklaupaduoms ē grieðnikams...
Vuo to veiziesis atgal op parpēngta robeþiaus
Ē spiliuosi, dielkuo tavēs nieks nebnuor mīlietē.

ATSEK RATĪMS

Pakīriejē pēlkas, niaurēs mintis
Pakīriejē nespalvuotē sapnā...
Nosētvieriau pērōtu galās
Baltū jūras porslū vierēni... –

Kaþkor þaliuo gelmie sodejava
Þēlvēna apleista Baltējēs laumē.
Vēituo gintara i pavērdio kielies
Tomsç þalē dumbļa garbanas.

Vies, papūtēs stuorus þondus,
Stūmē tērōta mēgla tēisç i akis.
Aitvars, nu oudēguos notrūkēs,
Noskīnē dūðelē dongaus vēdorie.

Svetēma bieda skausma nesokielē,
Ēðsenieriau ēð panēþosē kailē...
Pasēgavēs skeltoudegē blezdīnga,
Noliekiau ēiðkuotē vakarīkōtē medaus.

Ēr neblēka gelsvuo smēltiu kninguo
Irontītu mona piedū paslaptīngu þenklū...
Saulē rītuo, rēsdamuos par gaivī dongo,
Dþiaugsēs, nebmātīdama mona ðeveliūras.

Kaþkas naus pareis i mona apleista vēita
Ēr draugaus so saulē lig tuos dēinuos,
Pakol viel rītuojos praras sava gera kaina.

VIKINGS Ē VAIDILUTĒ

Svetēmamē kraūtē atsēdūros mumis oþklump baisos ēlgesīs ēr graudolīs. Baisç þiauri melankuolējē notver tēisç oþ gēismelēs tumet, kumet mumis ēðduod ē palēikt bovē patis artēmiausē draugā ar mīlēmēijç. Kas tuokart belēikt? Ēiðkuotēis dvasēnēs atramuos svetēmðalē a svetēmðalēs kliebie, nes kad ēr kuokiuos atðiauriuos natūras bebūtom þmuogos, be ðvelnoma negal ēlgā ēðtorietē. Vēina tuokē istuorējē ē ketēno papasakuotē. Ta būs þemaitēs daþītuojēs Mildas patērtū jausmū audrū istuorējē.

Mildā keliuonē nu nuomojemas kveteras ligi norvega truo-
buos, katrou daþē, liuob troktē gera posadīni. Je vaþioutom so
maðino, rçktom norēitietē daugiau nego deðimti kēluometru i
vēina posē, vuo piestiuoms – ni trijū kēlometru þingsnçs nelioub
primieroutē. Posontra kēluometra piedēna medçs appielosē kal-
na paðuonie sominto tako, paskiau – tētelio par sraunē akmē-
nouta opali, po tuo – dar kēluometros vingiouta asfalta joustā
ligi nedēdēlē kaimalē, isprausta kap sūris slastūs tarp keliū kal-
nū atðlaimu. Nuorvegēðka suoda sodarē pēnkē vēins nu kēta
gana atuokç ēðsēbarstē bodinkā. Trīs ēð anū – baltē kap so
persīlio ēðvelieta patalīnē, do – krovēnā rauduonē ligo sokredie-
jēs verðē kraus. Mildā daþē vēina ēð tū baltū budinku. Anā tas
darbs bova pri ðērdēis, nes nu maþēns baisç patēka balta malia-
va, vuo rauduonuos, kū jau besakītē porporēnēs, nekentē nie
paveizietē. Tad dabar dþiaugies, kad ligi ðiuolç nieks anuos ne-
somedē daþītē budinku raudonā.

Ligi oþvakar dēinuos soderietouji budinka ana daþē karto so
sogīventēnio Vērgio. Tumet tas nç ēð ðiuo, nç ēð tuo staigç jiemē

ē pareiðkē, kad sosērada kētor geriesni darba, kad pakīriejē so Mildo grumdītēis pu vēino stuogo ē vartaliuotēis vēinuo luovuo, kad ligi gīva kaula nobēngē anuos ērzloms, priekaboms ē nuolatēnēs dejuonēs: ka spronds ismēlka, ka ronkas gel ēð petiū.

Sogīvēntēnis sosēkruovē sava monta i golpieli ē ēðardiejē sava kelçs tuolīn i ðiaurēs vakarus, linkou Bergena. Tad Milda palēka be maðinas ē be kavalieriaus. Bet neēðtēpa. Pati dīvuojies sava ēðtvermē ē marmorēnio abejingomo. Miegēna atsakitē, ar tik nebova ē anā patç spiejēs Virgis pakīrietē oþ besaiki borbiejēma ē velnēðka skūpoma. Uns oþdērbtus piningus liuob laikītē kēitā sospaudēs sava letēnuo ē neleida draugç pri anū ni nagū prikēðtē. Pats ēsēvaizdava esous ē anuos darbdavīs, ē ekanuoms, ē vēsū rçkalū tvarkītuos. Liuob dēdēlç oþsēnaravīs, je Milda ēðdrīs anam nuors posē balsa prīðās pakeltē.

Vuo dabā sovēsam kēts rçkals. Milda vuos nealpiejē nu laisvēs... Nuors vēsa dēina vēina pati daþē lobas ēr nu nuolatēnē oþrēitēma spronds bova ligo druotimis kiaurā parverts ē pri nogarkaulē aðtrçs gelþēis kablçs prēkabints, nuors ausies ba parsuojē ūþē ðimtā liektovu, vuo kuojēs einont i þemē baksnuojē kap medēnç mēitā, ana vēstēik bova geruos nuotaikas.

Norvegā neleid somdēnems pardaug darboutēis, tad ēr Mildā bova grieþtā prisakīta pu aðtouniū darba valondū eitē nomēi ēlsietēis. Tçp darbdavç elgies ne ēð ipatinga rūpesnē anou, vuo bējuodamē, kad kaimīnā, būdamē nuognç pilietēðkē, anū nepaskarþītom valdç oþ begiedēðka nelegaliuos darba jieguos ēðnauduojēma. Dieltuo vakarē, ligç pēnkta adina, Milda, ðeimēninku paraginta, leiduos piedintē nomēi.

Nuors vēinā daþītē sēinas ē lobas bova nobuodç, nuotaika kielē tas, ka dabā ana vēsus oþdērbtus piningus gaus tēisç i ronkas pati ē so anās galies elgtēis kāp oþsēmaniosi. Nuors kvateras nuoma vēinā kainous þiaurç brongç ēr smarkç somaþins oþdērbtū piningū soma, diel tēkruosēs laisvēs negailo ēr nokēntietē – diel tuokē dalīka ni vēina apiera neatruodē par dēdēlē.

Kumet asfalta joustā, sokdamuos dēdēlio kompēno, ēðsērēitē ligi pat srauniuosēs kalnū opalēs pakrontēs, Milda sosēmēslējē atsēsiesstē pakelie ont pagriuovē ðonēiaus ēr pasēklaustē par akminis sraunç biegotē vondēns gorgiejēma. Opēs sruovie konko-

liava kap omþenà katelè verduos vondou. Muomèntàs tiemèjuos, kad ana vartaliuo dognè besèvaluojèntius kùlius ligo kuokius þèrnius ar pupas. Tas biegotè vondens ðormoliavèms nejostiuoms sosèlfgèna so garènamàs debeselçs. Ana, pati aple tou nevuopuodama, sosètapatèna so kalnù opè è ligo èotèrpa anuos tiekmie.

„Vondou ledènis net paviezietè, vuo aþ vèsa karðtio plèiskunti kap saulès onglès... Svèlst èþ vèdaus ronkas, svèlst kuojès, svèlst è pakauðis. Nuorès biegtè, liektè èr nikumet niekor nesostuotè... Nuorietiuo, kad muni kuoks nuors nepapïstams mëlþèns gintomès, vuo prisègènès, kad sospaustom kliebie kap nu lèzda nokelta perontè vèotèlè èr kad bûtènà pakatolioutom monèi þonda ðiorkòtçs, aþtrçs neskostuos barzduos ðerçs... Ne, ne, kuo aþ blùdèjo nemèiguodama, tuo nerçk – pardaug opèsvajuojau. Tego nieks monès negauda, tego nieks sava prèveiziejèmo è rùpesnio monès nepavert nejdriò, mauràs oppielosio opotekio... Aþ eso opès, vuo vïrà tego bús kùlç, pru katrus aþ praslísio, tekiedama ligo pru toðtè, nieka nereïðkontè vèita... Kas gal pavieritè, ka jau pralieké ketoriuolèka metu nu tuos dèinuos, kumet Paulios bova muni pasèvadènès pri Loubos opès pasèklausitè þilvitiu ðniuokòtèma? Gal è dabà abodo bûtoviav tebesèklausou tuos nepakartuojemas mozèkas?.. Pati bovau è tebeso diel vèskuo kalta... Paulios mon toukart pasèruodè esous pardaug èotèþès è lirèðks, dieltuo nevirèðks... Tuoks vargo ar bûtom apgïnès muni nu kieli pastuojusiu kulèganu?.. Uns tik graþius eilieraðtius temuokiejè dieliuotè è daugiau nieka, virèðkèms darbams atruodè par mènks è nevikès. Èr ðçp vèsa laika liuob atruoditè kaþkuoks keists, ligo bûtom muolè jiedès. Nuors kou gali þènuotè, jug muomèntàs è poetà, sunkesnç biedà prèspaudos, pasèruoda esou dèdvïrç, vuo raumèningè brètvuonà, vèrpiedamè èþ baimès, kavuojès pliuorès krùmè... Kaþèn kou dèrbtïuo, je dabà staigç èþ karklïna þalomuos prið muni èðnèrtom geltuonsnapis Paulios èþ onkstïvuos jaunïstès þèivu? Negi biegtïuo nu anuo? Gal nebiegtïuo?.. Par daug eso novargosi è valgitè baisç nuorès, gruobs gruoba rïn, neprarïn, vuo jïguos ni laðelè neblèkèi. Ligi kveteras dà net posontra kèluometra þèrgliuotè, vuo lèkès kelè gals vèsa laika i kalna vïniuojès... Vuo kas notèktom, je dabar prègoltïuo ont ðuona èr nosnaustïuo mènka puosmieli? Gal snausdama nepliumptelietïuo i vondèni?.. Vèita èe nuòðali, nieks neoptèktom

mėigtontiuos... Ne, mėiguotė negal. Tas būtų pardaug pavuojinga ė lėngvabūdėka. Nuors anamė opės krontė stuovintė mūra budinka longā senę ėdauþitė ė duris keverzuojės i ūonus ėdvertosės, vuo vėdou ni gīvuos dvasės negėrdietė, negalio būtė tēkra, ka tēn monės netīkuo vikingu ūmieklas ėr nelauk pakol ađ pradiesio snaustė? Vuo tumet ėđ grioviesiu sėinu spruogiu kap kuokėi kėrmėnā ėđ vuobola pradies listė laukuonās truolę ėr, parbrėdė opė, ėiops muni tēisę op kaltūna ėr nosėtėmps i slaptūsius sava orvelius... Ėe tau ne ramiuoji Skouda þemelė, katruo bet kor laukūs prigolės, gali droušč vėgadītėis nuors ėr par vėsa dėina ėr nieka nebėjuotė. Nebėnt kuoks bimbals ar aklīs atliektom ė ispėrtom i oþausi ar i nuosės gala... Vuo ėe vėskas ontręp... Ėe net vasara ūalta, tad bimbalu ni so lėktarno nerasi... Aplinkou vėin akminis, þvėrbļę ė varnas, net skrozdielies ont tako nesotėksi. Anuos par akminis nepraseorbėn gilīn i þemė, kor galletom sava barakus statītėis... Tėik tuo, paėlsinsio akīs ūęp oþsėmerkosi, nemėiguodama. Pamieginginsio isėvaizdoutė, kad siedo ont Loubas opės pakriauđės ėr tęp bėnt vaizduotie parkeliausio nomėi... Vuo paskiau kelsious ėđ snaudolė ėr kleiđiusio tuoliau i sava pastuogė. Paręjosi ėdsėvėrsio makaruonu sriobelės ė ūliorpsio anou i vėdo, oþsėkousdama dounelė ėr dþiuovintas męsuos druopleliem. Gerā, kad mama anū monėi i tađė gīva biesa prėkruovė. Gerā ė tas, kad Virgis vėina karta prapoulė ėđ mona gīvenėma. Dabā męsuos atsargū ėlgesnem laikou oþteksio... Vakarė eisio op truobuos gala i kalna atūlaima pasėskintė rūgūtīniu, rītuo anas oþsėplikīsio. Va tik bulviu nedaug belėka. Ręktom pataupītė... Et, korėms galams dþiuovėno smaginis, tingo galvuotė. Geriau klausīsious, kou vondėnielis pliauđk, lėiþuvi i kūlalius paplakdams, niėnieka nebgalvuosio, te-go ėdsėvala galva nu vėsuokiū mintiū...“

Milda pasėriemė smakra ont sonertū ėr par alkūnės solėnktū ronku ė oþsėmerkė. Vondėns ėiorliejėms gluostė ūirdi gaivė vieso, katra kiaurā parsmerkė vėsa kūna nu pakauđė ligi papadiu. Mildā pasėdarė lėngvę lėngvę. Atruodė, ka nebova nikuokiuos darba dėinos. Bematont vėsos gīvenėms vėrta nesėbėngontė omþėnuos palaimas akimirko.

Tou laiko nu kalna posės tėtėlio link dėdiuojė kelė sportėnio þingsnelio paspragtiudams artėnuos aukōts, galinga kūna

sodiejēma joudaplaukis joudaakis vīrēōks. Uns, pēngdams tēl-
lio, pastebiejē apatiuo opēs pakriauōie berīmontē ontruos
jaunīstēs prieigu solaukosē geltuonplaukē muotrēōka. Anuos ap-
taki ē ruomi puovīza privertē neramç krostelietē sportoujētē
vīrēōka dērdi: „Ēē ta pati, ta pati graþiuoji geltuonplaukē... Aō
anou matau jau ontra karta. Ta pati vakar vakarē kalnū kelioko
praçjē prū pat muni ligo apdojosi, aplinkou savēs nieka nemaþida-
ma – akis balkōvuoms drumzliems apçjosēs, lūpas sostingosēs,
ōīpsēna ligo plastēkēnēs manekenēs. Kad ēr nekāp ana tumet
atroudē, vēs tēik ēō karta dirdi patraukē ont petiū bangeliems
ōþkrētē anuos minkōtē ēr paporē plaukā... Kapēn ar anēi natū-
ralç, ēō savēs geltuonē, a daþītē? Bet kuoks skērtoms? Svarbo
kad ōvēisē, vuo anuos figūra, nuors ēr aptaki, bet vēs dā grakōti.
Leisdamuos pakalniou nekraipidama ōþpakalioka praçjē pruo ōali,
bet jauties, ka anuos eigastēs īr nesovaidinta – savaimēnē vē-
liuonē. Ne çjē, vuo plauktēnuos plaukē. Ana tēkriaušç ne mū-
sēōkē, vuo emigrantē ēō ōþjūrē, latvē a lietovē, nes mūsēōkēs
muotrēōkas neatruoda tuokēs dailēs ēr tçp grakōtç nemuok
vākōtiuotē... Mūsēōkēs – maktingas, ōkēōkas, dēdkrūtēs, stomb-
ronkēs, platiū petiū ē dar platiesniū klubu. Tēkras gimdīma
staklēs, vuo ne þavēs nomū graþuolēs fiejēs... Mon kel baimē
tas, kou dabā matau... Negi paslaptīngājç graþuolç pasēdarē
prastā ont dērdēis, kad sied kakta pasēriemosi? Gal sosēþika so
sava vīro a draugo, gal somēslējē sau gala pasēdarītē? Vuo gal aō
kāp tik būsio anuos ēōgelbietuos, sogrouþinsio anou ēō Nevēltē-
is jūras i Vēltēis pakrontē!? Prieisio atsargç ēō ōþ nogaras, kad
neēōgondintiuo. Būsio ramos kap belgs ē ōvelnos kap triuōis...
Abejingā praeitē pruo anuos ōali tēkrā neistēngsio, dēdēlç jau
daili ta muotrēōka. Nesvietēōkā nuorietiuo sosēþapīntē so anou,
nes savēōkēs meōkas jau senç skersā gerklies stuov... Et, kas būs,
tas, sorēzēkousio“.

Ē vīrs, ka nepabaidītom geltuonplaukēs, ēō lieta prisēartēna
pri pat anuos ē stabteliejē, pu tuo krēnkōteliejē ē, somēzgēs ēō
jaudolē, ōþkēmosio balso pasēsveikēna trumpo norvegēōko „Hei“.
Milda ōuokuos i kuojēs, ligo verdontio vondēnio notvēlkīta. At-
sēsokosi ōalēmās pamatē draugēōkā besēōþsonti trisdeōimtmieti
vīra. Ana minties nosēstebiejē, kad nepāþīstamāsis pasēruodē

dēdēļc panaāos i anuos isēvaizdoujemus vikingus. Anuo kakta bova plati, snokē riems kvadratēnis, ņeveliūra jouda it sabala kailis ēr sosēbangavosi, ont petiū pasēkluojosi. Smakros bova ņvarē nogrondīts. Betrūka tik ragouta ņalma ont pakauđē oņmaukđlintē. Milda, netēiuoms blīksteliejos tuokem palģģnēmou, dailē prasēđēipē: „vikings ē vaidēlutē“. Vīrs, anuos lūpu kertelies pastebiejēs ņīpsni, isēdrousēna ēr, ēđtēisēs anā ronka, pri-sēstātē, pagarbē kinkteliedams galvo:

– Ole Martin!

– Milda, – mandagē, tēp pat galva linkteliedama, atsakē gel-tuonplaukē.

Điou gesto ēr bēngies rēđliesis puoruos dialuogs. Milda norvegu ē angļu kalbū kratēnio mieģēna paaiđkintē, kad ņiuos ņalēis kalba sopront posietēnā, bet pati rokoutēis nedrēš – sarmatēnas sava tarēma. Ole Martins irģi neblēzģieģē angļu kalbuos ņēniuoms. Uns varģās negalās isēģodrēna posiau ņuodēš, posiau gestās paģertē Mildā kuomplimentu, kad ana esonti daili, kad ons ģivenēmē dā nebova tuokiuos graģiuos muotrēđkas sotēkēs. Nu tū ņuodiu Milda vuos nesosētūpē ēđ maluonoma. Eđ vikingu palēkuonē akiū ēđskaitē nepamalouta sosēģavieģēma ēr tou pat laiko pajota, kāp ēđkaita anuos ņondā. Milda mieģēna atviedintē bekēlstontē aistra, tad ģiemē savi derglavuotē paskotēnēš ņuodēš:

„Kou to, dorna buobelē, darā!? Liaukēs blūstē! Kaģkuoks nepāģstams norveģš pasmailēna lēģģovi, vuo to jau ē paleidā von-dēnis! Kou to ņēnā, kas uns tuoks ī? Gal kuoks mergininks, meilēs smagomu ēiđkuotuos, emigrantiu tvērkintuos, vuo anuo ņmuona dabā viena pati so trimis vākās nomēi palēkosi dģba-vuojēs, anus ēiūēioun liūlioun ē net nenoģaut, kou anuos ēđrinktāsīs, paopēš besēbastģdams, ēđdarēnie?“ Kad ēr kāp arģies duoruvinguojģi sāģēnē, vēdēnē balsā kelamē prēkđtā mitrē ēđ-sēsķlaidē, kap kuoks vieģē blađkuoms eilierađtē dūms. Milda akēis krađtelio tuolģiu tģrēnieģē nuorveģa veida ē nikāp negalģieģē pri-sēmintē, a kumēt nuors onkstģiau anou bova matiosi. Ole Mar-tins, lģo būtom perpratēs svetēmđalēs mintis, mieģēna anā pa-sēteisintē, aiđķindams, kad anam baisē patink sportoutē, kad kuoģna miela dēinelē greito ņingsnio stēngas noģģģioutē bēnt pu deđģimti kēluometru kalnās ēr pakalģniem. Uns dā pasēkuolē-

jē, kad tarp anuo miegstamū oņsējiemēmu īr ē vaņēniejēmuos kalnū dveratio. Paskiau dar pasētčrava, kou Milda veik Brumundalē apīlinkies. Ta vargās negalās soģebiejē paaiōkintē, ka i ōius kraōtus atsēbaladuoģē ēō Lietovuos ē dērb daģītuojē. Nauģsis anuos paģīstams nosēstebiejē, kad tuoki trapi būtībē vēina pati soģeb dērbtē nuogņ sunki darba ēr, teik daug vargdama, dar tģp ļavingā atruoda.

Milda, pabūģosi, ka par daug aple savēm papasakuoģē svētēmam ļmuogou, mitrģ atsēstuoģē, doudama soprastē, ka netor laika so anou gaiōtē ē ka jau anā laiks keliautē i sava nuomuoģema būsta. Ole Martins ēō pradiū nosēmēnē, paleida lūpa, bet paskiau sosētēmpē ē pasēsiūluoģē Milda palīdietē, nuoriedams dar bēnt ķeik ēlgiau pabūtē ļalēp nauģuosēs paģīstamas. Bet ta nesēdevē līdama ē tekēnuom pasēleida teisģ i kalna, nuoriedama kuo tuoliau oģ nogaras palēktē nepaģīstamouģi norveģa.

Pu pērmuosēs „vaidēlutēs ēr vikinga“ paģintēis praģjē puora dēinū ē, ka Mildā vakarē ēō sava darba viel cģē nomēi, Ole Martins, notaikēs pruoģa, anā pastuoģē ķieli. Ņiuo karta vīrs bova atkakļiesnis. Uns trumpā prēstuoģē pri nauģuosēs paģīstamas ē ēōsēteirava, ķeik ana ēō darbdavē gaun alģuos. Soģēnuoģēs soma, pasiūluoģē anā dvēģobā dēdiesni oģdarbi. Dar prēdūrē, kad jeiģo Milda dērbs pas anou, anā nebrģks nuomuoģētēis kvateras, nes galies ģiventē tamē patēmē nomē, katrou daģīs. Paskiau oģsēmēnē, kad anuo atuostuoģu nomielis īr oģ puoruos ōimtu ķēluometru nu Brumundalē, netuolēi Uosla esontiuo Ņiaurēs jūras ilonkas salelie. Milda tuoks duosnos ē net ruomantēōks pasiūlīms smarkģ soduomēna, nes anā vēsumet liuob patēktē nu kranta veizietēis i akmēnēnēs saleles Ņiaurēs jūras fiordūs. Vuo ēlgāsis Mģuosa ēģers per ķelis metus anā jau bova nosēbuodēs, nes pardaģ ramos, taikos ē neģodros. Tad Ole Martina pasiūlīms darboutēis ē ģiventē maģuo salelie dēdēļ vēliuoģē. Milda nosprēndē sorizēkou-tē. Aiōķo, būdama ļemaitēōkas natūras, pērmiau oģbēngē pradieta darba ēr tik paskiau leiduos nauģuoģē drauga vēģama pri Ņiaurēs jūras i anuo atuostuoģu nomieli.

Salelē nu kronta bova notuolosi par posontra ķēluometra. Tad

so katerio anou priplauktē netroka ni dvēdešimtēis mēnotu. Plaukont laivieli bangas vietrējē i vēsus ūonus. Anū porslā tēdka ont vērdaus, skverbies par drabuņius pri kūna. Vērd vondēns sūrs vies blačkies staigčs ūorās ē sava ađtromo katerie bovusius keleivius vēs vertē anam atsoktē sava nogaras.

Nuors ē nejauki pasētaikē keliuonē jūro, Mildas truočkēmā ēdsēpēldē so kaupo. Ana mēslējē, ka sala būs pēlka, vēin ēd plēka akmens bangū ēškaptouta, vēituoms pamarginta apsēneōsē ļalvarē spalvuos kerpiems ē pablīdkosēs ļuolēis stēibelčs, bet, ka priplaukē artiau, pamatē, ka saluo ļalomuos netrūkst. Pakronties tarp berņū ē epuōiu isēspraudē kiđuojē aukōtē, ligi pat jousmēns ēdaugē papartč, katrūs ē paugosem ļmuogou būtom bovē nesunkč pasēkavuotē. Oļ puoruos ūimtū metru aukōtiausiuo saluos vēituo ont tomsč roduos plīnaukōtēs, patemē vēdorie tarp rīdč ļaliuos augmēnējēs ēr blonkiuos akmēnū pēlkomuos, ēdēdč pasēkielosi ūvītiejē balta truobelē so platē terasa i jūras posē. Tēn, tuolomuo, kor jūra sosēbieg so dongo, tēisč i vondēni leiduos varōkies spalvuos saulē, vēsa ūkanuoms apsēguobosi, skelbē aple artiejontē baltuosēs naktēis pradē. Aki stolbēnos vaizdelis, veizontēis ēd terasas i ļemēs pakrađti oļbrieļonti garizonta, smarkč sojauđēna Mildas ūērdi. Ligi alkūniu apnuogintas anuos ronkas nokluojē ļousēis uoduos ūiorpis. Vaizdū dēdībēs apstolbinta ana pasējota esonti maļesnē oļ droskas troņēieli, besērētēniejonti ont stala platībēs, ēr jauties kap nu vēsa pasaulē i ēiđēio atskērta nosēdiejēlē. Dieltuo, pērma īspūdē staigč prēbluokōta, sosērēitē i kamūlieli ligo jauns ēļielis, atsēdūrēs ont kelē vēdorē prīdās velniunēdka dēdoma vēsoreigē tekini ēr baikōtč jiemē laukē, kas būs tuoliau.

Ole Martins pagluostē Mildā pieti ēr tiluoms pasētraukē i kēta kombari. Nenuoriejē atruoditē ikīros a pardaug atkaklos, stēngies, kad jaunuoji muotrēka pamapelčs priprastom naujuo vēituo. Tuoks anuo elgesis greitā papērka Mildas simpatējēs. Ana pu keliū mēnotu patrepsiejēma ont vēitas paskiau liuovies panēkoutē, sovēsam atsēpalaidava ē nočjē apevizietē kētū noma kombariū, pasēinduomautē, kor ē kuoki pluota rčks nodapītē. Pu keliuolēkas mēnotu ūkēdka bēndravēma so Ole Martino nejaukoma nelēka. Tuoks bēndravēms padiejē iveiktē ē svetēmuos

kalbuos barjera. Nuors dā jota, ka norvegēdokus þuodþius ēdsten so dēdēlio þemaitēdoko akcēnto, tuo nebsēgiedēna. Vuo ēr naujiesis anuos draugs, nuoriedams itēktē svetēmđalĉ graþuolĉ, miegēna ēdmīktē vēina kēta þuodieli þemaitēdkā. Tas vēns kēta kalbū gers nemuokiejēms anodo dā daugiau soartēna, leida vēs daugiau ē daugiau pasētēkietē vēins kēto. Abodo ēdmuoka bēndrautē daugiau akim ne þuodĉs, pradiejē perprastē vēns kēta ē be þuodiu; þvilgsniu kalba īr nuognĉ ipātinga, nes anā nerĉk vertieju, aana panai kēn bet kuokius barjerus. Þvilgsnis gal ē oþmuđtē, i mēltus sotrintē, paniekintē, pagarbintē, pasmerktē, pagluostītē, meilēs ugni ēskeltē, oþjaustē, negailestingā parspietē, kad tau kēts þmuogos īr jau tođti vēita. Tad Milda so Ole Martino kou tuoliau, tou daugiau liuob sosērokoutē sava kūna kalbuoms.

Vēina vākara, ka vēsa truobelē ēd lauka posēs ēr ēd vēdaus jau bova pardāþita baltā, Milda siediejē mēgstamiausiuo sava vēituo – isētaisiosi terasuo ont soupamuosēs krasēs ē veiziejies i jūras posē. Ðiaurēs vakarinis dongaus skliauts bova oþkluots paniorosĉs, tomsĉ pēlkās debesim, dieltuo ilonkas vondou atruodē ligo būtom đvēna prēpēlts. Viejē điaudāmū bangieliu keteras pliaudkiejē i pakrontēs akminis. Pri truobelēs pađuonēs augosēs pođēis galūnie pritūposi, posiau pasēdejoudama kronksiejē nođiorosi varna. Aplinka atruodē sluogi ēr ađaruota...

Ðaþīma darbā pabēngtē. I anū vēita bruovies neþēnē. Ar Mildā teks sosēkrautē rakēbuolus ē trauktē ēd salelēs kētor darba ēiđkuotēis, ar vēs dēltuo notēks kaþkas nelaukta ē tou patio maluonaus? I tus klausēmus vēs nebova kam atsakitē, nes Milda truobelie tebkaraliava vēina. Ole Martins nu pat rīta ēdþlaukē i þemīna. Suostēnie tvarkē biznē rĉkalus ēr vēs negriþal. Dieltuo Milda, palēkosi anuo nomūs vēina pati ē be darba, jauties baisĉ nejaukĉ, ligo triođielis, oþdarīts so đonio vēinuo būduo.

Nu garizonta lēnējēs ligi nomelē terasas atplevena skanĉ sūros paslaptingu tuoliu kvaps, bet vaidēlutĉ nebēbova so kou leistēis keliautē tēn, ēd kor atsēsmelkē ta vēliuonē. Salelie ēlguokā oþsēbovosi muotrēdka ligo ē truođka laisvēs, bet tou patio anuos ē baikōtējuos. Nervus badē abejuonēs: „Vuo kas notēks tumet, kumet Ole Martins ēsvadins muni i laivieli ē noplokdīs atgal i þemīna, vuo tēnās, palinkiejēs siekmies, apsēsoks ē vēins

pats sogrīd atgal i sava atuostuogu truobelē saluo? Bjauresnēs būsēnas, musintās, negalietom būtē... Anei prirēdta, anei paleista. Tievā tuolēi oþ jūru, patis vuos gala so galo sodor. Vuo ēe, svetēmamē kraðtē, sogīventinis begiedēðkā ēðdavē, naujçsis draugs kol kas materialç optēkrintas ateitēis garantēju nepasiūluojē. Daug nesēdīvītiuo, je Ole Martins, nesolaukēs ēð monēs kūnēðku saldumu kap padiekuos oþ darba, mandagç atēdaris lauka doris ē atsēsveikins. Be rçkala nemiegēnau sosētaikitē so Vērgio, gal dabar gīventiuo spakainç, maþiau rēzēkoudama. Ar pruoþinga muotrēðka svetēmðalç pasētēkietom daugiau, kap savēðkçs? Dievē, bük gers, neapleisk monēs, nedouk kētēms skriaustē.”

Tik pu vēdornaktē Ole Martins parplaukē atgal i sala. Milda jau senç goliejē ē kēitā mēiguojē sava kombarelīe. Ana, ēðgērdosi sogrīþusiuojē þingsnius, soklosa, diel vēsa pēkta opsētraukē ontkludē ont galvuos, palēkdama ēð pu anuos laukuon iðlin-dosēs kuojēs. Tuoki kuomēðka vaizdieli ēr pamatē Ole Martins, kumet uns, trumpā pabaladuojēs i doris, posiau ðuonās isliougē i Mildas mēigtamouji. Veinuo ronkuo ons laikē posbotelkē norvegēðkas baltakēs, varītas ēð bolviu ēr pagardintas krapās, bei vuoþkos pēina sūri, vuo kētuo – apvītusiu lauka kvietku buntieli. Lauktovēs uns padiejē ont stala ēr, atçjēs pri luovas, stabteliejē. Stuo-viejē gal mēnota, gal daugiau. Nieka nesakē, tik tonkç ē baicç karðtā alsāva. Milda, ēðgērdosi Ole Martina atuodūsus, liuovies vaidintē mēigtontē ē kītēteliejē smaila nuosçlē ēð pu ontkludēs. Ole Martins vēs dā bova nedrousos. Stuo-vējē ligo ēð medē ēðdruoþts ðvēnts Jurgis pakelie ē miegēna soēiauptē nevalingā atsēvēiposēs lūpas. Milda palēngvelçs atsēkratē laukēnēs baimēs, bet vēs dā nedrouçç nodelbē þvilgsni i sava kuoju pērðtus, atsēsiesdama ont luovas kraðtelē. Toukart ðalēp ont luovas kertelēs ēsētaisē ē Ole Martins. Kēik patīliejē abodo paskiau parsieda pri stala.

Pasēsēdiejēms pri kokliū vaiðiu bēngies lēngvo apsvaigēmo ē artēmesnē abodoms paþintē luovuo. Kūnā atētēka vēins kēta, kap ka atētink kirvis kuota, tad meilēs gēismē abodo lēka kontēnē.

Sauleç patekiejos, kumet anodo atsēboda pu audringas naktēis, rouþavuos abodo ligo elektras sruovies tompuomē, neprata-damē vēins ontram ni þuodē. Kuoþnos minties taries pats so savēm. Anodoms monuoluogā tarposavie vēins nu kēta smarkç

skīries sava torēnio.

Milda vēs nedrīsa pripapīntē, kad ēð rīmtūju krēta i aki vīkingu palēkuoniou ēr padvejuodama minties vēs tēik kūrē planus, kāp, jeigo vēskas sosēkluostīs palonkç, ana jīmsēs gaspaduorautē atuostuogu truobelle bei aplīnk anou: kuokēs kvīetkas dēīgs, kuokēs kompuozicējēs kors ēð sausū ē rīðkiuoms spalvuoms nodapītu sausū mīediu ðakū, kāp sava naujōjē meilē pamaluonins kugelio, vīedarās a kleckās, kāp rītmetçs þadīndama kasīs anam nogara, vuo kumēt anam ðērdēs apeīs nu suotē maīsta ē puonēðka gīvenēma, atgaīvīns anou þemaitēðka cēbolīnē.

Ole Martinas tou tarpo savēs tçravuos, ar ne par grobos pasēruodē besous trapç pabaltējīetç, a vīrēðka graþoma anam neprētrūka, a ana patēks anuo tievams, a uns patēks anuos tievams, a būsēmuojī draugē tonkç nuories lonkītēīs sava gīmtēnie, a po kuriuo laīka ana nepalēks tuokī pat atðīaurī ē grobī, kap anuo bovosi patī.

Vuo abodom, prið ēðtaront pērmūsīus rītmetēnē pasēlabēnēma þuodīus, kēla vuos ne vēīns ē tas pats klausēms... Mildā: „Kas būs vedoms kūdikīs, je tuokē solauksīav – norvegs a þemaitīs?” Olç Martinou: „Kas būs vedoms kūdikīs, ka anuo solauksīav – norvegs a pabaltējīetīs?” Klausēms bova tuoks nepatuogos, kad anodo ni luovuo golīedamē, ni paskīau atsēkielē nedrīsa anuo ēðtartē balso.

Tçp prasēdiejē pērmuojī tēkruojī bēndra anodoms gīvenēma dēīna. Pu mīenesē Ole Martins Milda soþapīndēna so sava tievās. Pu posmetē Milda būsēmoujī vīra atsēveþē i Skouda kraðta paruodītē sava tievams ē bruolātīou. Dar pu posmetē muotrēðka pasējota esonti nabvēīna... Bet līgi tuo laīka abodo būsēmījç tievā vēs dar tçp ēr nebova ēðsēaiðkēnē, vuo kas būs anodoms kūdikīs, atsēradēs ēð bēndra vīkingu ē kurðīu vaidēlutiū palēkuoniū kraujē. Vuo ēr anam gēmos i ðīou klausēma nebova atsakīta. Gēmē sūnos, katrou pakrēkōtējē Juona Eīsteīna vardo. Maþīlīs, solaukēs trējū metīliū, jau rokavuos maīðīta Lietovuos þemaitīu ē Norvegējēs bukmuola tarmē. Ēr gal tik tumēt, kumēt oþaugs, uns pats soģebīes atsakītē i klausēma, kas uns īr ēr kas būs anuo patēīs vakā, jeigo anus pagēmdītom Uzurpaduora, kēlosī ēð Meksīkas.

KEISTA LĒGA

Rauduonā jouda komedējē

VEIKONTĒIJĶ ASMINIS: Narbutienē Vida, Narbots Tadis, Leiliuonienē Zita, Narbots Gintis, Razmutē Inga, Maḗrēmātē Gerda

Veiksmos vīkst Vidas ē Tadius butē. Tadē vēita – atētvarē so oḗlaidelē. Atētvars sava ēdvaizdo primēn baldakēma, katrou neḗiuo ont ēvēntuoriaus par atlaidus. Vida, atēttraukosi oḗlaida, prineḗ pri Tadius stalieli, ont anuo paded poudieli so arbeto. Tadis nesko-biedams gorkānuo gjerēma ē skersakioun i sava patē Vida. Ta ḗa-lēp baldakēma pasēstata krieslali ē praded sava zērzēma arējē.

VIDA. Nespuoksuok i muni skersuoms kap pakaruoklis i bu-deli... Pri arbetas nieka daugiau negausi. Nerčķ paprastē nu pat rīta meta prigrūstē pēlna skrundi deḗrū so pīragās... Ma-ḗiau jiesi, maḗiau ē ḗiksi... Kuo mērkēiuoji, a nepatink teisibē?.. Geroujo sakīk, kuokiū drēgniu prēsērējč, ka ni so vēino ḗmuogo nebgali sosērokoutē?.. Tik baltakiouji ē baltakiouji kap pa-trakēs jautis... Baisi ēe naujīna, kad spinta ont tavēs ontvērta. Jug gīvs tebesi... Negi dieltuo rčķ borna uḗsēsīūtē?.. Aiḗko, to, slinki, nenuoriejč spintas ēḗ vēinuos kombarē kerties parstumtē i kēta... Posē dēinuos reikiejē tavi ūdītē, kol pasējodēnā ēḗ vēitas kap kuoks slunkis... Be ognelēs darbavās, ta tčp liorbēḗkā tau ē bēngies. To pats pamēslīk, kēik ḗmuogos tor apkerpietē, kad ga-lietom cielus tris mienesius ēḗgiventē vēinčp apstatītāmē komba-

Pemaič / Pemaičlai

rie. Pmuogos gīven tam, kad kuoþna dēina patērtom vēs naujus ēdģīvenēmus. A sopratā?.. Neraukīk nuosēs, aþ ne dþp sau opšēmēslējau mēigtamājemē baldus parstomdītē, aþ nuoriejau kad vedoms meilēs lēzdielis būtom apstatīts pagal Fēng Ðui sistema. Nesvþko goliētē luovuo, katruos kojūgalis atsokts tēisþ i doris – tas reiþk, kad vedo pru tas doris gal greitā ēdneðtē kuojoms i prīþaki... Neðnuopouk... No, ar aþ kalta, kad to ðalēp spintas pasēmaiðþ, kumet aþ anou ēð vēsuos sīluos stūmiau?.. No, a to prasēþiuosi kumet nuors, a ē tuoliau tþp morksuosi, kap vondēns i þabtus prēsēsrībēs?

TADIS. Aþ eso kap ðvēnts Jurgis pakelie.

VIDA. To ēr viel sava amaliuonējē varā? Nieka geresnē nebso-mēslēji? Ðvēnts Jurgis pakelie... Ðvēnts Jurgis pakelie... Jau ðimta kartu eso gērdiejosi tou tēva gēismelē... Kou nuors naujē somēslīk.

TADIS. Aþ eso kap ðvēnts Jurgis pakelie.

VIDA. Neklīk vēso gerklē! Aþ ka pēlsio tau i vepelē, tujaus pat kalbuos duovēna atgausi, kraugerī! Oþ kuokius griekus to mona nervus jiedi? Prið kētus þmuonis nepaduoroma darā. Daktarā lēguos nerond, tad nesoprasi, a to ēe vaidini, a sovēsam nu pruota noþuokā? Diel tava bepruoēiavēma negalio ni vēinuos draugēs pas savi i nomus pasēvadintē. Jug sarmata þmugou paruodītē, kuoki kloika nomēi sargēno... Nuors ē onkstiau ēð tavēs maþā nauduos tebova: kāp tik sosēmēslīsio kuokē nuors naujuovē sava nomeliūs ēðpruovītē, to tujaus pradiesi zorstē, prēkaiðiuotē monēi, kad aþ eso be gala dorna ē nedoudo tau ramībēs, trokdau rimtus darbus dērbtē... Kuokēi tēn tava rimtē darbā? Trīnþs par dēina nomēi, viesus so angelās druoþþ, paveikslus tepliuoþþ ēr puodēðkelēs siovēnieþþ. A tas īr rimta vīra opšējēmēms? Je nebūtomī muokīkluo pieðēma pamuokū toriejēs, sovēsam būtomem obagās ēdþjē.

TADIS. Aþ eso kap ðvēnts Jurgis pakelie.

VIDA. Atsērada ðvēntāsis... Pagrindēnēs pajemas – mona (bo-galterēs) algelē ē torgou oþ darþa gerībēs pajimtē piningelþ... Tava oþdarbis tik posē tuo, kou aþ nomēi liuobo parneðtē... Vuo dabā ēr tuo nebēparneði. Nuors vesk kor nuors i pakrūmē

ē pakark kap nokarðosi ðonāti... Siedi tuoks dēdliausis drimðis par dēina nomēi, mon ont lēisuos nogarelēs oþsēkuorēs... I dornīna ēðveþtē nenuorio, jug vēs tēik esi savs, nu senū dēinū priprasts þmuogos, ē prið kētus þmuonis būtom nepaduoro tavi dornems pridoutē; apleistom paskiau pliuotkerkas lēiþovçs...

TADIS. Að eso kap ðvēnts Jurgis pakelie.

VIDA. Að tau paþado: vēina graþē dēinelē trūks mona kontribelē... Noveðio tavi i mēðka ēr palēksio, prērēðosi pri mēdē – lai tavi pasiotosēs ē bedontēs lapēs þeliuo! A sopratā?.. Kuoki að nelaiminga! Ar atsēras bēnt vēins duors þmuogos, katros muni tuokiuo baisiu nelaimie pagous?

TADIS. Að eso kap ðvēnts Jurgis pakelie.

VIDA. Tuo jau pardaug... To, kraugerī, nelēisi monēi nie pakriuoktē ramç? Tujaus būsi ēðjungts... Nebnuorio tava marmūzēs matītē! (*Atem nu Tadiaus poudieli ē oþtrauk anam tēiþç prið nuosi oþlaidelē.*) Je nenuori rokoutēis kap þmuogos, tuoliau vēins pats kērmiek tamē sava kliuoðtuoriou.

lein Zita.

ZITA. A īr kas nomēi?

VIDA. Ar akimis nebregi, ar nebþenā, atçjosi i svetēma truo-
ba, kou sakītē?

ZITA. Doris bova nerakintas, vuo tamstelē stuoviejç monēi nogara atsokosi. Jug toriejau kaþkou sakītē.

VIDA. Diekou Pondēivou... Normalē þmuogaus kalba ēðgērdau.

ZITA. Nesopratau, kou nuoriejç pasakītē.

VIDA. Nieka nenuoriejau, eso pripratosi pati vēina so savēm rokoutēis, kartās nebsosēgaudau, kor besonti ē kou besakonti.

ZITA. Videlē, ka to matītomi, kuoki ēsi ēðbalosi... Gal prastā mēiguojç pu tuo laika parsokēma ciela adīna i priðaki?

VIDA. Prēsēdiejē ē tas. Spaud ēr kēts klapats – jug pati þenā kuoks.

ZITA. Vuo kou daktarā saka, a nieka gera neþad?

VIDA. Nieka gera neþad, saka, kad moniðkis klēpatelē greitā nemērs... Ta dā ēlgā teks mūēitēis.

ZITA. Ne tuo klausiau... Klausio, kuokė lėga daktarā tava Tadiou nostatė?

VIDA. Tamė ė bieda, ka daktarā nepėna tuos lėguos pavadėnėma. Ėr sovėsam nepėna, nu katruo gala anou rėk pradietė tėtė. Tris nedielės nabagielė lėguonėnie palaikė ė paleida nomėi – ėiuolaikėnė medicina nikāp nesogebiejė so anou sosėroukoutė: nie geroujo, nie pėktoujo... Soġaukė kuonsėlioma ė vėsė draugėġkā nosprendė, kad mona Tadis ėr bevėltėġkā keists lėguons... Kėik begalio so anou dġbavuotėis, rėks jimtėis pġgiu diel pėrmuos neėgaloma gropės nostatġma...

ZITA. Kap meksėkietiu kinė. Galietomi scenarėjo televizėjė paraġitė ė pardoutė oġ dėdėlius piningus... Vuo gal taviġkis Tadis ėr narkuomans? Gal prėsėrėjė kuokiū nuors netėkosiu ŗuolieliu ar pasiotosiu grġbu?.. Jug pati torietomi norauktė, kad tū mena ŗmuoniū kramolkės ėr kėtġp sorėktavuotas, nego mūsa – normalġju.

VIDA. Nezaunġk kap pasomdġta. Mona Tadis, kad ė meniņiks, so ėemerās neoġsėjiemė. Kam anam ėemers, je uns ė tġp ėr truktėns?

ZITA. Ta gal nabagielis oġjiedė kuokė nuors muodėfėkouta jjedala? Kuokiū tik nesāmuoniū ėġ Euruopas mes nesokėġam i skronġius... Nieka dġvėna nebūtom, jego ė vedvė vėina grāġė dėina pasėjostovġav besontės ġvėntuosės Tereselės ar Magdoġelės.

VIDA. Būk spakaini. Krġzė vedvė ėġgelbies nu parsėjiedėma... Nuors tavėi tas ė netorietom griestė. Jug Barkaus kavėnie vėriejė dėrbi. Bevėrdama, bekepdama prėsėjiedi, prėsėkaġtavuoji vėsuokġiausiu skanomġnu. Sėrpsti kap braġkė, ŗondā posġau plġġt.

ZITA. Neėidġkis... Eso kūda kap āġaka... Vuo ė kavėnie nebėrbo. Barkos muni priġ nedielė palġousava nu tarnġstės. Ta dabā eso laisva gaspadėnė.

VIDA. Ta kuokė naujė darba gruobsġis?

ZITA. Pado jimtėis nabaġtėkus apdarėnietė. Biznis garantouts ė ompėns... Nomėrusiu ŗmuoniū nebėjau. Eso kelis pamėlėjan-tus apdarġosi ė nepasėbrėtkėiejau, ta dielkuo negalietiuo ė svetėmus apdarėnietė?

VIDA. Fui... Aġ tġp negalietiuo. Neapsėveġo. Pamatġosi na-

baðtēka pradēdo drebietē kap epodēs laps. Tad ēr i budinēs stēngous nevākōtiuotē. Neino net vadēnama.

ZITA. Ta negi ēr sava Tadiaus bējuotomi, jēgo uns nosē-pagrabīto?

VIDA. Vuo kāp to mēslēji? Bējuotiuo... Nuors neēsēvaizdou-no, kāp uns tuoks viepla atruodītom nomērēs.

ZITA. Tau bepēgo, turi valdēōka darba, gauni garantouta oþ-darbi... Tad so nabaðtēkās tau tēkrā ka nerçks pradietē vazuoētīs.

VIDA. Nesakīk nesakīk... Mēnkas ē mona garantējēs. Mers posē bornuos oþsēmēnē, kad savēvaldībie, je Vēriausībē tçp ē tuoliau spaus, atleis patēis mēnkiausē rongā valdēnīnkus... Vuo oþ muni menkesnēs savēvaldībie nebie. Kas aþ – varga pelelē. Kētū prēraðēnietus puopiērgalius ēð vēina stalēē i kēta kravuojo ē, jēgo rçk, svetius, ēð oþsēinē atvaþiavosius, pu miesta pave-diūojo, nes muoko vēina kēta þuodi anglēōkā, vēina kēta vuo-kēōkā, vēina kēta rosēōkā ēðdauptē, vuo latvēōkā varau kap nu siūla, jug mona babūnelē bova latvē.

ZITA. Tik nepradiēk kriuoctē pērmo laika. Merou itinki, ta negi uns tavi grūs laukuonās? Atras ē be tavēs kou noskriaustē. Uns tavēs ont soduoruojēma tēkrā ka neatēdous. Tor ont tavēs aki. Gerē þmuonēs mon jau spiejē papasakuotē.

VIDA (*sosējem oþ galvuos*). Zitelē, muni baisi depresējē apnē-ka... Gousk muni kēik benuori, vuo aþ vēs tēik rego atēitēis vizē-juos savi ēð darba ēðvarīta ē nomēi pri radējatuoriaus besiedontē, Tadiaus kiauras þekēs beadontē (*þakēlst kap Marītēs Melnēkātēs statula*)... Je tçp ē tuoliau diesēs, liaudēs tēkrā ka pakēls, nokēn-ties ne tik Vēlniaus rūmu longā, bet ē toðtakramiu marmūzēs!

ZITA. Vidēlē, to tçp garsç nealduok, jug ðçs ēiesās ē sēinas tor ausis. Vuo tuoki tava vuovamēma ne tik vēsamē nomē, bet ē laukē þmuonis torietom gērdietē.

VIDA. Ta negi torietiuo tīlietē kap þovēs prið sava pabonga?

ZITA. Nesēaltaravuok, aþ somēslējau, kāp tavi ēðratavuotē nu krizēs... Tau tēkrā torietom paviktē aplēnktē fēnansēnē doubē.

VIDA. Negi aþ kuoki nuors Pondēiva pateptuoji, kad krizē torietom muni aplēnktē?

ZITA. To dþiaukis ē ðuokēniek, nes nomēi turi sava Ta-

di... Uns ir tava laimēs kuozēris ē gelbietuos.

VIDA. Gelbietuos ir Juonis... Ē tas dabā netor ēiesa pu ķeimus lakstītē, biedū ēiōkuodams, nes Seimē sied.

ZITA. Nenosērokouk ē Juonē, ligo kuokē masala, mon nekaiōiuok. Tadis tēkrā tavi nu bieduos apsauguos.

VIDA. Kuoki ēd mona aplamē gal būtē ōvēisi ateitēs?

ZITA. Artie ēdkēlmings muomēnts, ēdōpiūva borna, ipēlk kuo nuors atsēgertē... Nebgalio tuoliau ni ūpodē ēdtartē.

VIDA. Je nuori, gerk arbeta, kor nu Tadius lēka. Seiluojies, seiluojies tas nakabis ē nikāp nesogebiejē vēsuos skleinīēēs ēdgerťē.

ZITA. A to rauki, kou sakā?

VIDA. Je tēkrā ēsi ēdtruōdkosi, gersi ē Tadius arbeta... Jug ađ nespiesio tēp staigē tavēi oþplēkītē naujuos. Ēe, gerk ē nesēmaivik, Tadis jug ne Aidso serg, neopsēkriesi.

ZITA. Ek pu kelma... Neapsēveþo... Geriau pabūσιο negierosi.

VIDA. Je neapsēveþi gertē arbetas, galio atneōtē ōampāna ēd pu krana.

ZITA. Nu tuokē tava skūpoma ē truōdkolis pračjē. Tēik tuo, gera patarēma dousio oþ diekou... Jug to sakē, kad tava Tadis ir bevēltēōks invalids?

VIDA. Dabā tēkrā, ka bevēltēōks.

ZITA. Vadēnas, anam rēkalinga slauga?

VIDA. Kuo klausēnieji dornū klausēmū? Aiōko, kad rēkalinga... So anou pēktiau kap so maþo vāko... Gerā, ka Gintis, komet parēn ēd muokīklas, paded so tievo vazuoťeis... Je ne tas mona vāks, vēina so tou neprietelio besēmūēidama sovēsam pablūstiuo.

ZITA. Ta kor uns daba zīliuo, jug ōēndēin ōēōtadēinis?

VIDA. Paleidau vakulieli pu miesta palakstītē... Bet to mon truopņē pasakik, dielkuo to mon aple Tadi oþuomēnas laidā, kad uns ir mona laimēs garants?

ZITA. Savēvaldībie dērbi, vuo pruotelē ni oþ cēnta netori... Je Tadis ir baisos invalids, ēdsērūpink anuo slauga... Jug Tadis be tava pagelbas negal ni mėnotelēs vēins pabūtē... To tik pamēslīk, kou reiđk nomēi laikītē ōvēntoujo pavērtosi ūmuogo. Tad kou greitiau ēdsērūpink slauguos piningus ēr gīvēnsi kap inksts taukūs.

VIDA. Ēe to gera minti pasvēidč. Pradedo matītē saulē oņ garizonta. Kaņkâp ðerdēs atseleida, akis praðvēisiejē... Nuotaika pakēla ligi pat lobū. Oņsēnuoriejau eitē apsēpērkte. Rçktom oņsoktē i Superneta, gal pēgiesniu makaruonu a bolviu būs ēðmetē. A nenuori eitē so monēm apsēprekintē?

ZITA. Vuo kâp būs so lēguono, a nebējç vēina palēktē?

VIDA. Nenospruogs. Jiestē nu rīta nedeviau. Tad kēlniu neprēstums. Je nuori, paðnekink anou, kol að pasēstrajisio... Pati pamatīsi, kad uns – neb ðiuos ðemēs gīventuos. (*Atētrauk oņplaidelē.*) Tadi, veizieik, kas pas mumis atçjē i svetius... (*Pati ētein strajītēis.*)

ZITA. Tadieli, kâp begīvēni? Kas notēka, kad pasēlēguojç? Gērdiejau, kad ni so kou rokoutēis nebnuori, kad normalē kalba oņmērðâ... Gal kas nuors dēdēlç skaud? Gal pu galvelē dīgulis spraiga? Vuo gal kou nuors prasta sojiedç, maðēlieli, ē kepēnas acētuono aptroēējç?

TADIS. Að eso kap ðvēnts Jurgis pakelie.

ZITA. Nesopratau... Kou sakç, pupulielī?

TADIS. Að eso kap ðvēnts Jurgis pakelie.

ZITA. No ē kas? Mon nerūp ðvēnts Jurgis. Að tavēs klauso, kâp gīvēni, a nieks neskaud, a nuotaikas kas nuors negadēn? Bēnk maivītēis ē rokoukis kap þmuogos.

TADIS. Að eso kap ðvēnts Jurgis pakelie.

ZITA (*Pu pauzelēs, idiemç paveiziejosi Tadiou i akis.*) Tēkros nabagis. Nei ēðgīdīsi, nei noðausi... Vēins klapats ligi omþiaus gala. (*Gluosta Tadiou pakauði, tas moistuos.*)

VIDA (*içjosi ē pamatiosi idilēðka vaizdieli, sopīkst ē oņtrauk oņplaida Tadiou prið pat nuosē.*) No va, Zitelē, sava akimis pamatç, kuoki kriþio ont sava galvuos torio nomēi uþsēkruovosi, tad slauguos piningâ monēi tēkrâ ka prēklausa.

ZITA. Dielkuo sava þmuogo kavuoji nu pasaulē pu oņplaida kap kuokē keikūnē papūga, jug uns, þmuogielis, niekam nieka prasta nedara... Sied, akelēs noleidēs, kap skaisti mergelē, kuoki tau bieda? Kad að tuoki þmuogo nomēi torietiuo, nimaþ nezīstiuo. Dieva duovēna – vīrs, oņsērēðēs borna.

VIDA. Vuo að nepakēnto tīlieniu. Að nuorio gīventē tçp, ka galietiuo so nomēðkçs ēðsērēitē kap rēikint – ligi pat kuoju apatiū.

ZITA. Je to nenuori so Tadio vargtē, atēdouk monēi, að anou pagluobuosio, apsējimsio slaugitē.

lein Gintis.

GINTIS. Laba rīta, teta Zita!

ZITA. Labs, pēntā!

GINTIS. Að dā nesēruoðo þanītēis.

ZITA. A mona doktērelē tau nepatink? Gal par prasta kūna sodiejēma?

VIDA. Gintieli, atsargiau so Zito... Ana īr nomatiosi tava tieva nu mūsa pasējimtē slaugītē oþ valdēðkus piningus.

ZITA. Neklausīk muotinas pasaku, Gintieli, jug ne moila esi jjedēs... Rçk matā mon tava tieva... Paðpuosiejau, vuo tava muotinelē vēskou oþ grīna pininga pajiemē.

VIDA. Sūnau, kuo narstā akis, i batus veiziedams, benē viel þadi sproktē laukuon?

GINTIS. Vuo kou að nomēi dērsbio, nenuorio jodvēm trokdītē pliuotkavuotēs, viel eisio palaigītē i gatvē.

VIDA. Nelakstīsi mon kuojom-galvuom. Siediesi nomēi ē pri-veiziesi tieva. Vedvē so Zitelē lekav apsēþvalgītē pu krautovēs.

GINTIS. Vuo kam tou tieva priveizietē? A uns negal vēins pats nomēi pasiedietē?

ZITA. Galietomi pataisītē tievou kou nuors upkoustē.

VIDA. Nerçk mçsuoms ðertē. Arbetas atsēgierē ē oþteks. Jug pati þenā, ka dabā vēsor krizē siautie, ta tego ē uns dērþa opsē-verþ kap reikint. Gal ka maþiau jies, grçtiau kalbuos duovēna atgaus?... Ginti, tik nemiegink tieva vēina nomēi palēktē, jug þenā, ka uns dabā pēktiau maþa vāka. Gal dā pradietē þaistē so degtokās ē vēsa buta ont ognēis pablēzgingtē... Arba gal slaptiuom i ðaldītova nagus ikēðtē ē vēsas maista atsargas sojiestē.

ZITA. Einam a neinam greitiau, mon jau pakīriejē tavēs lauktē.

VIDA. Nesēskaēiuok. Jug torio vākou sopasakuotē, kāþ rçk nomēi elgtēis... Gintieli, jego ēðalkā belakstīdams, ēðsēvērķ kuol-dūnu arba kiauðēnīnēs ēð vēina kiauðēnelē pasēkepk...

GINTIS. Vuo dielkuo kiauðinīnē tik ēð vēina kiauðēnē, vuo gal að nuorio ēð trijū?

VIDA. Ēð daugiau negal, rçk Velīkuoms taupītē. To tik pamēslik, jau dabā vēins kiauðinis ketorēsdeðimt cēntū kaðtou, tad

kas diesēs prið pat Velikas? Að netorio auksa kasiklù, kad galietiu piningàs taðkitëis.

GINTIS. Ekëtau, je çnatau... Vuo að bado tèkrà ka nospruogsio.

VIDA. Vedvë ëlgà neoptroksia. Tik kuokë valondelë, tad daug nesëzbëtkiek, nomëi vëins palëkës.

Vida ër Zita ëðein.

GINTIS. Ta muotina bëng oþknëstë... Je tçp ë tuoliau diesës, ta ër að nostuosio so vësàs rokoutëis. (*Atëtrauk oþlaidelë nu tieva baldakëma.*) A to, tievã, tèkrã nenuori valgîtë? Je nuori, kinkteliek galva. Dousio kepënënës deðruos, jouduos dounas... Ðalditovë matiau õpruotu skrabënelë pradarita... To tik kinkteliek galva, jëgo tèkrã nuori valgîtë, ër að tavi papeniesio, neleisio bado nomërtë.

TADIS (*kinkoudams galvã*). Að eso kap õvënts Jurgis pakelie.

GINTIS. Gerã... Matau, kad esi ëðalkës. Tujaus gausi kepënënës deðruos. (*Atbieg neðëns deðro ë padoud tievou. Tou muomënto pasëgërst bëldesis kaliduariou.*) Nepik, tievã, bet oþlaidelë að viel torio oþtrauktë. Gal muotina atgal parein, paskiau abodo gausia. To tilç valgik deðra ër neëpsiek, kad muotina neõgërstom. (*Oþtrauk oþlaida ër biegi pri doru.*) Kas ëe brazd?

Iein Inga.

INGA. Að brazdo. A nelëisi?

GINTIS (*nostebës*). Ar kas nuors atsëtëka, kad ëðdrisã ateitë pas muni tëisç i nomus?

INGA. A vëins esi nomëi?

GINTIS. Beveik vëins.

INGA. Kãp tou soprastë?

GINTIS. Vëins, vëins... nesëbaidik. Kuo esi tuoki bokõti? Gal kou nuors prësëdërbã ë atbiegã pas muni kavuotëis nu puolicëjës?

INGA. Nesëkabëniek pri þuodiu, kap kuoks sienis. Að pas tavi oþejau i svetius përma karta. Nuorio apveizietë, kãp gïven pats këitiausis muokiklas biëielis.

Pemaitç / Pemaitëlai

GINTIS. Vuo kas neleida onkstiau opeitē pasēsveēioutē?
 INGA. Kad to kap kuoks parðielis monēs nepavadēni ni i svetius...
 GINTIS. Ne tik tavēs, ađ ē kētū sava paðistamu ē draugū nikumet neso vadēnēs pas savi i svetius. Tad netorietomi par-
 daug nosēmintē.
 INGA. Ar tava papuņç ir baisç pēktē, kad bējç draugus pa-
 sēvadintē i svetius?
 GINTIS. Nesakītiu, kad būtom dēdēļç pēktē, bet ir þiaurç savuotēðkē.
 INGA. To anū sarmatējīs?
 GINTIS. Sakīk, kuo nuori, jego atējç?
 INGA. Kuoks to nuobuodç dalīkēðks... Kap kuoks nokvakēs mafijuozos.
 GINTIS. Mon patink konkretoms.
 INGA. Vuo ðçp sau – opsēmēslitē ē ateitē i svetius be juo-
 kiuos priēpastēis – netorio teisēs?
 GINTIS. Kuo prisvélā kap be taukū verdama kroupu kuoðē?
 Je atējç, sieskis kor nuors. Jug ađ tavēs laukuon nevarau.
 INGA (*isētaisa patuogç, opsēkeldama kuojē ont kuojēs*). Nepīk,
 Ginti, bet pasakīsio tau teisībē. Ađ pastebiejau, kāp to par pa-
 muokas akis narstā, i muni veiziedams. Ē par pertraukas stēngīs
 būtē kuo artiau monēs. Kou tas torietom reikōtē?.. A tik nēsi
 ēsēkliuopēnēs i muni?
 GINTIS. Kou dā besogalvuosi? Tau tik tçp pasēruodē...
 INGA. Je pasēruodē, ta kuo ēðkaitā pu tū mona þuodiu kap
 rauduonāsis batvēnielis?
 GINTIS. Ē to parauduonoutomi, je kas tçp smarkç opsēpoltom.
 INGA. Va tçp... Matā, kuoki eso kēita panelē. Spaudo ta-
 vi i kertē be juokiū opuolonku. Tad þenuok, bakūrieli, to
 mon þiaurç patinki... Junto, kad ēr ađ tau patinko. Bet kēik
 spiejau pastebietē, to ēsi baisç nedrousos, tad nosprēndiau
 pērmuoji tou svarbi þingsni þēngtē – prisēpapintē meilie.
 GINTIS (*neþþenuodams kou sakītē*). Vuo ađ, kumet muokīkla
 pabēngsio, būsio kaskadininks... ēr vāþiousio dērbtē i Guolivuda.
 INGA. Netrauk debesū... Svaigsti ēð baimēs, neþþenuodams
 kāp pradietē so monēm kalba?

GINTIS. Netēki, kad ađ eso kēits kap Dņiekis Ēans? A nuori, paruodisio kelis triukus, apslabniesi.

INGA. No no, tik neparsētēmpk...

GINTIS (*paruoda kelis triukus*). No kāp?

INGA. No ē pavarč vaizdū... Sovēsam somēzgau. Nebņēnau kou tau ē besakītē. Tēkrā kēits besous.

GINTIS (*patēnkints*). Va tčp... Vuo to kas būsi, ka pabēngsi muokslus?

INGA. Ađ ta būsio dainininkē... Kou ađ prastesnē oņ tou Mijē ēđ Kaukuolēku? Ģēnau, kad to muoki ne tik par galva vartaliuotēis, bet ēr so gitaro brazdintē... Galietomi monēi padietē kuoki dņaza gabalieli somestē. Atsēneđk greitiau tou sava brazdala.

GINTIS (*pricņēs so gitaro*). To, Ingelē, nepīk, bet gitaras nedousio tau ēiopēnietē... Je nuori, galio tik pritartē tavēi...

INGA. Bējč, kad tava ēnstromēnta nesolomdītiu, stīgieliu nesotraukītiu? No, no... Laikīkēs ēsēkēbēs i sava gitara, mon svarbo gers pritarēms.

(Jaunuoji puorelē bēndruom jieguom „ēđkert“ mozēkēni gabalieli ē abodo palēikt dēdēļ kontēnē.)

GINTIS. Ēr to, Ingelē, nebluogā pavarā... Nebovau vieđo-muo gērdiejēs. Kas galiejē pamēslītē, kad to tuoki kēita panelē.

INGA. No va, pērminis artēmesnēs paņentēis etaps pračjē.

GINTIS. Vuo kou tuoliau darisīav?

INGA. Kas būs tuoliau, dabā bējau sakītē... Teisībē – sovēsam kēts rčkals muni pas tavi atvarē... Ađ nebtorio kor prēsēglaustē, muotina muni ēđ nomū ēđgēnē... Tēksliu sakont, pati pabiegau... Ne mona nervams karto so muotinelē pu vēino stuogo konkintēis.

GINTIS. Ģēnau, tava muotina īr pagerunti.

INGA. Ne mona vēinuos muotina ger, bet kētas, kad ē pri-ger, tēik nebepruoēiou, kap monuojī.

GINTIS. Kuoki godri laputē besonti... Aplink meilē pradiejč mon pasakas sektē, mēslējč – sosēleisio ē pu sava luova tavi apgīvendinsio? Atmink, kad ađ kol kas nuosavuos pastuogēs netorio.

INGA. Neporsluokis... Að neso tuoki þebelē, kad tēkietiuos pas tavi gautē pastuogē... Tava mamelē muni ēðpocietom pru doris kap kuokē dolkelē... Ne vēina karta eso gērdiejosi pro jūsa buta longus, kap ana laida gerklē... Tēkra þiepola – arba klīkdama tavi apkortins, arba, tīlç ðipsuodamuos, tau akis ēðkabins.

GINTIS. Je mona muotina tau tuoki baisi, ta kuo to atejç i mūsa nomus?

INGA. Skubi ēðvarītē laukuon?

GINTIS. Að nevarīso tavēs laukuon, bet ka muotina parçs, tavi ēðbēldins tēisç i gatvē be juokiū ceremuonēju.

INGA. Ē to ramç veiziesis?.. Lēisi monēi par nakti vēinā patç soðaltē gatvie?

GINTIS. Vuo kou torietiuo darītē? Ēsēspraudēs kuokemē nuors sklepē tavi ðēldītē?

INGA. Ar að tau negraþi?

GINTIS. Ar að tau sakiau, kad esi bjauri?

INGA. Nebjauri, bet ē negraþi?

GINTIS. Kuo prēstuojç kap kuisis pri ausēis?

INGA. Vuo to mon dēdēlç graþos... Tava akis ēðraiðkingas, balsos īpatings... Að nemalouno.

GINTIS. Nesāmuonēs liurðki. Að i veidruodi pasēveizo ē poikç þēnau, kāp atruodau. Be reikala mon padlaiþiauji.

INGA. Nesēkoklink. Kāp nuori, tçp sakīk, bet esi kētuoks, nego kētē muokīklas vaikiokā.

GINTIS. Torietiuo dēdēlç apsēdþiaugtē ē pradietē ðuokēnie-tē ar kūlçs verstēis par galva? Jau vertous... (*Persēvert kūlverstī.*)

INGA. Nevartaliuokēs pu asla kap kiauðinis... Að rimtā ðne-ko. Nuors to ē neaukōts, bet tava ronkas tvērtas kap meðkuos. Tuokēs ronkas gal negīvā oþspaustē. Tuokēs ronkas gal ēlgā ē tuolēi neðtē.

GINTIS. Ē kor torietiuo tavi noneðtē? I oþmiesti, kor kaims prasēded?

INGA. Eso kvakteliejosi kap sena vēðta... Að vīliaus, kad to padiesi somēslītē, kāp ēðsprēstē mona proublema... Vuo to nie ausū nejudēni.

GINTIS. Kor að tavi padiesio? Jug poikç sopronti, kad tūs

nomūs ađ eso nulīs, vuo sava pastuogēs kol kas neisētaisiau.

INGA. Ađ vēskou sopronto, tik neņēnau, kou tuoliau darītē.

GINTIS. Sokousk kēitā dontis ē grīpk nomēi. Jug niekor tuoliau negali nođuoktē.

INGA. Nomēi negriđio. Geriau pasēkarsio kor nuors senuos statībuos.

GINTIS. Je dorna esi, karkis... Gal đniūrieli paskuolintē?

INGA. Vuo ađ ligi pat điuo muomēnta tēkiejaus, kad tau patinko.

GINTIS. Je ē tuoliau tep tautīsī niekus, ēđvarīsio laukuonās.

INGA. Ađ tēkrā eso negraņi ē niekam negalio patēktē.

GINTIS. No, graņi, graņi esi... Tik nepradiēk kriuoctē.

INGA. Kuoks paslaptings tava butš. Vēdorie kombarē – kaņkuoks baldakims, oplaiduoms apraukts... Kou tēn kavuojēt? Gal kuoki đvēntuolieli? Nuorietiuo paveizietē, kas oņ tuos oplaidas.

GINTIS. Nekēđk nagū, kor nieks neprāđa... Oplaida kap oplaida. Ē kas tau rūp, kas mūsa nomūs dedas? Sakiau, traukis kuo tuoliau nu baldakima!

INGA. Vuo ađ eso smalsi ēr iņūli, tuoki pat, kap tava muotina! (*Staię atētrauk oplaida.*) Oho! Kuoks graņos vīrēđks... Ar tik ēe ne tava tievs?

TADIS. Ađ eso kap đvēnts Jurgis pakelie.

INGA (*atđuokosi đalēn*). Kou sakę, pmuogau?

TADIS. Ađ eso kap đvēnts Jurgis pakelie.

INGA. A tas babauņis tēkrā iņ tava tievs?

GINTIS. Tēkrā... uns iņ mona tievs. Dabā patēnkinta, vēsas mūsa đeimuos paslaptis sōņēnuojosi?

INGA. Vuo dielkuo tas tava tievs tęp keistā i muni veizas?

GINTIS. Dieltuo, ka i sunkos lēguons. Uns staię nę ēđ điuo, nę ēđ tuo sosērga... Kētęp sakont, spinta ont anuo ontvērta. Ēr jau ciels mienou kāp so mumis nebsērokoun. Tik kartuo ē kartuo tou frazē, katrou jau spieję ēđgērstē.

INGA (*Tadiou*). Pmuogieli, kas tau notēka? Dielkuo jiemę ē pablūdā?

TADIS. Ađ eso kap đvēnts Jurgis pakelie.

INGA. Je tuoks esi, ta būk ē tuoliau. Kāp nuors apsēeisem

ēr be tavēs. (*Optrauk oplaida.*) Nepīk, Gintieli, kad tava tieva viel pakēdau pu oplaidas... Nemuoko so lēguonās rokoutēis ē bepruotiu bėjau... Duovēnuok monēi op kloikas puodius, nepeņuojau, kad tava nomus sleg tuoki tragedējē.

GINTIS. Ne tragedējē, vuo joudā rauduona komedējē. Nei kriuoctē, nei jouktēis...

INGA. Nuors ē nemaņa ompieli spiejau nogīventē, dar neso regiejosi, kad pmuogos tēp sau, be juokiuos rimtuos priēpastēis jīmtom ē pablūstom.

GINTIS. Greitā ē ađ pablūsio.

INGA. Matau, kad nebie monēi gīvenēma. Keliausio nomēi ē pasēdousio lēkēmou kap avelē.

GINTIS. Neskobiek. Palūkiek.

INGA. Kou besomēslējč?

GINTIS. Mon tavēs pagaila.

INGA. Parčs tava muotina nomēi ēr vēsas vedoms meilēs op-sēbēngs.

GINTIS. Ne. Neopsēbēngs... Ađ sogebiesio tavi optartē.

INGA. Nespank, atsērada optaries...

GINTIS. To mon nesēbluogiejī, dielkuo vedo nebovuov onkstiau sosētēkē?..

INGA. Gīvenēms – tuoks dalīks, kad nikumet nepeņuosi, kas tavēs lauk op puosūkē. Jug ēr ađ pas tavi i nomus opejau ocp sau, ont dorniaus... Nuoriejau pramuoga savēi pasēdarītē... Nosēramintē... Sakīk, Ginti, dielkuo to ligi diuolč netoriejč ni vēinuos panelēs?

GINTIS. Ēđ kor to pēnā, kad ađ panieliu netorio? Ar sargībuo pri mona doru stuovi?

INGA. Jug ne akla eso... To vēsor vēins ē vēins... Tas īr didilis grieks jaunam vaikiokou.

Iein Vida.

VIDA. Oho! Svetiū betoris. Nepeņuojau, sūnieli, kad so panuoms jau prasēdedi.

GINTIS. Ana juoki pana, ana – mona klasiuokē.

VIDA (*merkdama aki sūnou*). Gintieli, a tievs nebova nomēi parčjēs?

INGA. Bova parçjës... Sakë, kad oþem ðvënta Jorgë pareigas pakelie.

GINTIS. Kas traukë tavi oþ lëjþovë?

VIDA. Këik kartu eso sakiosi, kad tieva neruodítomi paðalë-nems þmuonims?

INGA. Uns monëi sava tieva neruodë. Að pati oþlaida atsëtraukiau ë so tamstas nabagelio víro pasërokavau.

VIDA. Kas per iþoloms... Musintàs nomëi nier kam tavës auklietë? Ginti, galtetomi sava draugç pasakîtë, kad ana jau gal çtë nomëi.

INGA. Að Gintiou ne draugë, vuo panelë. Vedo esav artëmà paþistamë.

GINTIS. Mama, neklausík Ingas, ana spangst nesàmuonës... Ana tuoki ír, miegst vësus erzintë.

INGA. Begiedis... mamîtës ëðsëgondà? Vadënas, monës nemíli?

GINTIS. Að tuo nesakiau. Bet ë to valdík lëjþovi.

VIDA. Mergelë, ruoduos, aiðkç pasakiau. Galtetomi trauktë sava kelçs nomëi.

INGA. Að nesëruoðo ëð ëe niekor eitë. Gintis muni parsëvedë karto gíventë, vedo korav ðeima.

GINTIS. Mama, neklausík, kou ta paikða pliorp.

VIDA. Vuo mon dëdëlç iduomç palëka... Ar tik nebúsi, sùnau, prisëþaidës? Að matau, kuoks to luzgis esi ë pëlnà vierëþo, kad ta mergelka tavi apëeriejë ë kiesënas i mûsa ðeimuos geruovë.

INGA. Jûs dëdëlç truopnç pataikiet, ouðvienelë. Mon jûsa buts patink. Jaukos, erdvos... Vëitas vësëms torietom oþtektë. Jûsa ðventàs Jurgis mon tèkrà netrokdís gíventë.

GINTIS. Að pats pradiesio tavi varitë laukuon. (*Stom Inga pri duru, ta nepasëdoud.*)

INGA. Kou darà? Jug mon sakç, kad gívensiav karto kap do balondelç...

VIDA. Pajimsio ðluota tuokç martç... Kuokëi kavalierç, kuokës panas – abodo tik ðeðiulëkëñç.

INGA. Ðeðiulëkëñç... Vuo këik tamstelç bova metieliu, kumet përma karta nosëþengiet duoruovç?

GINTIS. Inga, tas jau nebier joukinga!

VIDA. Marð eð mona truobuos...

lein Zita.

ZITA. Videlē, nesopik, kad viel pas tavi atejau... Að netīeuoms pas tavi palēkau sava lūpdāpi. (*Pamatosi Inga.*) Vuo to, pēimēnē, kou ēe dērbī?

INGA. Parsēkraustiau gīventē pas kavalierio. So sava muotinelē nebtelpav pu vēino stuogo, tad praðaus prieglaudas pas būsēmoujē uoðvienē.

ZITA. Kou ēe sapaliooji?

INGA. Mona muotinelē bējē, kad nenovēliotiuo anuos gerbieju, tad ē grūd muni laukuon... Vuo kor mon eitē, je ne pas sava vaiki?

ZITA. Apsauguok, Vieðpatie... Videlē, sakik, negi to prēsējimsi sau ont spronda tou merga? Varik tou barakuda kou tuo-liau nu sava sūnaus ē nomū... Að poikç þēnau eð kuokiuos ðeimuos īr kēlēs tas paukðtielis.

VIDA (*apsēvīniuojosi galva ðlapio ronkðloustio*). Nebēðneð galva. Tadis eðpruotiejē, sūnielis so gatvēs merga sosēdiejē... A begal būtē baisiau ont ðiuo svieta?

INGA. Ouðvienelē, kromtik, kou ðnēki... Að juoki gatvēs merga... Að kāp tik oþ tvērtā ðeima eso nosēstatiosi. Je þmuonēs vēins kēta mīl, tad anodom prēklausa karto gīventē, vuo ne pakompiems dalbstītēis.

GINTIS. Ar biosos jumis vēsas apsieda? Mamītē, to neklausik, kou Inga plep. Ana tēkrā nenuor pas mumis gīventē. Anou tik baisi depresējē apsieda. Vargðelē so sava muotina sosēpika ē nenuor eitē nomēi... Bet kor ana dings? Tories ligi vakara noleistē gara ē grīptē pas mama... Jug par nakti laukē mēiguotē tebie ðalta.

ZITA. Monēi nerūp tamstas ðeimuos rçkalā, bet to, Gintieli, tuos pospruotēs padraikas sauguokis... Ana īr baisç skīsta... Sovēsam i muotina atkrētosi. Negal praeitē pru vīrēðka, anam galvuos nesosokosi.

INGA. Ēe tamstelē teisībē pasakç... Nier pasaulie tuokē vīra,

katram nesogebietiuo galvelēs sosoktē. Je panuorietiuo, ē diedē Tadi sogebietiuo praðnekintē.

GINTIS. Inga, nenosēðnekiek... Ē jodvē nepolkētav kap kuokēs ðērðēs ont Ingas... Ana ír duora ē rimta mergelē, tik miegst pēktus þmuonis erzintē.

INGA. Diekou of dþentelmenēðkoma... Bet monēs ofþtuotē nerçk... Að ēð tēkrūju eso baisç kalta, kad torio tuokē nerimta muotina ē netorio tieva, katram rūpietiuo. (*Sosēgraudēno-si.*) Að tujaus pat ēðeisio ē palēksio jumis vēsus ramībie. Kam jums svetēmas biedas ofþsēkrautē sau ont galvuos?

GINTIS. Kor to diesis, kumet laukē sotems?..

INGA. Neprapolsio. Ēðmēiguosio parkē ont soulelē.

GINTIS. Tçp negal, tçp ír neþmuonēðka... Dā kas nuors jims ē noskriaus.

VIDA. Atsērada ofþtaries... Tik nevarvink kruokuodila aðaru, apsēmetieli... To – ne Pelenē, vuo mūsa truoba tau ne karaliaus rūmā. Neleisio sava butē itaisitē bordeli.

ZITA. Teisingā pasakç, Videlē... Je to, gatvēnē padraika, ge-rojo neēðeisi, að tau padiesio doris i lauka atrastē.

GINTIS (*Atsēstuo prið Inga*). Neleisio Ingas stumditē. Mamitē, kap tau ne gieda? Torem laisva kombari, galiejç leistē mona draugç anamē bēnt vēina naktelē parnakvuotē... Çkēt jūs çkēt, elgaties kap kuokēs laukēnēs torgaus buobas...

VIDA. Akis mon draskā, lepūnieli? Je tçp, ta ē pats mauk laukuon so tou sava pana... Vēina nakti prasēvadaluosi laukē, atðalsi sobēnē ē parlieksi nomēi kap katēnātis pu morēiaus.

GINTIS. Ē gerā... ēr ēðeisio... ēr neþēnau, kumet besogrīðio. Að jau nebe maþos ē ðaltē nebējau.

INGA. Ginti, nerçk so muotina pīktēis... Mon apsauguos nerçk, tujaus pat ēðeino.

TADIS (*atsētraukēs ofþlaidā*). Mergelē niekor neis! Mergelē nakvuos mona nomūs!

VIDA. Svieta pabonga! Tadis pragīda?

ZITA. Gal dabā dar baisesnēs komplēkacējēs prasēdies?.. Pasēgruobs Tadis vērtovini dēcēna i ronkas ē jims mumis vēsus pu truoba gainiuotēis?

TADIS. Cikuo! Ģarap!.. Daugiau nebgalio stġpsuotġ pakelie kap ōvēnts Jurgis. Torio apsauguotġ nekalta kŭdiki.

ZITA. Dabā tġkrā ka amġn...

TADIS. Oġsġġiaupk, plerpġnġ... Dabā aġ ōneko... Aġ, siediedams oġ oplaidas, gġrdiejau, kāp Gintis ōnekiejġ so Inga... Anodoms kalbas bova graġġs ġ skaistġs. Tad porvās drabstġtġ mergelġ jums, ġlglġġpovġs, neleisio... Inga ōiou nakti parnakvuos pas mumis.

VIDA. Kou dā besogalvuosi? Negi ġ tau, sieni, ta ōarka galva apsoka?

TADIS. Pasakiau, ġ gipsos. Mona sprġndġms nebŭs aptarġnġejems. A sopratā, dŭġġ mona? (*Priein pri Zitas.*) Vuo to, cġpġnġ, kuo ġe stuovi? Marġ nomġi... Mums ōnġpu nerġġk!

ZITA (*ġġbiegdama*). Tġkros lġguons... baisos lġguons!..

VIDA (*ġġlġdiedama draugġ*). Tik to, Zitelġ, nemġiegink kam nuors ġġpliorptġ mŭsa ōeimuos paslaptis! Je tġliesi ġr bŭsi gera, aġ tau oġmuokiesio. Vuo jġgo ne, lġġpovi so ōaknim ġdrausio!

INGA. ġe ta gġrs! Kġita tievoka betoris, Gintieli... Kāp aġ tau pavġdo!

VIDA. Kas tau, Tadi, notġka? Negi smagġnŭ trombus aukġts kraujojuospŭdis pramoġa? Jug to kelġs nedielġs tġliejġ kap oġsiŭts... tad oġtġlk ġ dabā, lġguons nelaimings!

TADIS. Aġ juoks lġguons... Aġ tik bovau davġs tġluos ġpadus... Pakġriejġ tava daruomas nesāmuonġs, tad nosprġndġiau so tavġm juokiŭ rġkalŭ nebtoretġ ġ gġventġ ōaltā ġ abejġngā, kap ōvēnta Jorgġ statolġlġ ōalġp kelġ. Bet par sġlġpnos pasġruodġiau besous ōvēntāsis. Nebġġtvierġiau tġliejġma ġpada ġr ġiemġaus ivestġ tvarka.

VIDA. Aġ tavi, Joduoġġiau, nodauġio... Tġġp ġġaurġ molkintġ sava ōmuogo... Tik tġkros kġaulġ tġġp tegal padarġtġ.

TADIS. Noleisk gara, senolġtġ. Daugiau to monġs nebmġiniuosi sava pospadiems.

VIDA. Vadġnas, tġġp ġ lġkau be nieka, tġġp ġ noplaukġ slauguos pġningā? Veġkġt muni i bepruotnamġ!

INGA. Nepġkġt ont monġs, kad tuoks ōkondals par muni notġka... Pati nepġnau, kuoks kelms muni lġġpġ oġġitġ i jŭsa nomus... Oġġġau... ġr tuokġ tġrġta kuoġġ oġvġriau.

GINTIS. ġ gerā, ka oġġġ... Mona tieva nu tġluos ġpada ġġgelbiejġ.

VIDA. Vuo muni sotarðç kap ðelta vëlina... Kas ëð monës belëka? Sodordita vargðe.

GINTIS. Mama, to pati diel vësquo bovâ kalta. I tieva þuodius nikumet nepkreipç nie mënkliausë diemesë. Tad uns ër paskelbë tîluos streika.

TADIS. Sûnos teisibë pasakë. Inga ðëndëin monëi sogrouþëna þuodius...

VIDA. Tad kou dabâ torietiuo daritë?

TADIS. Je mes tau neëtinkam, arba vësus tris mumis ëðvarik ëð nomû, arba pati keliauok i laukus viejë gauditë.

INGA. Apsëkëðio ausis so vato, pakëðio galva pu puodëðkas, opsëmerksio... ër nei matísio, nei gërdiesio, kou muotina dërb a gërta borbolioun... Mon svetëmuos pastuogës nerçk. Givenkët ëlgâ ë laimingâ... (*Ein pri duru.*)

GINTIS. Að tavi palídiesio...

INGA. Nerçk...

GINTIS. Rçk. Að tau torio daug kou papasakuotë...

Inga ër Gintis ëðein.

VIDA. Netekau sùnaus.

TADIS. Niekor tas sùnos neprapols... Jug ne i kaliejëma atsësieda, vuo so panelë ëðçjë pasëvâkðtiuotë... Graþi puora, kap vedo jaunistie.

VIDA. Skïstalë... Pats nesopronti, kou sapaliooji.

TADIS. To dabâ galtetomi patilietë kuokius metelius laika, vuo að op tava priveiziejëma ëð valdiuos jimtiuo slauguos piningus.

VIDA. Je tçp pradiesi kabinietëis pri þuodiu, að ëð tëkrûju palëksio kap kuoki nuors ðvëntuoji pakelie. A gali upmërdtë tas vësas nesâmuonës?

lein Gerda.

GERDA. Atsëpraðau, bet doris radau pradarïtas... Tad ër iðinkavau i vëdo nepasëbeldosi.

VIDA. Prekïbas agëntâ nepageidaujamë. Mes nieka nepërksem.

GERDA. Að ne prekības agēntē... Að ēiðkau Narbota Tadiaus.
TADIS. Að eso Narbota Tadis..
VIDA. Vuo að mēslējau, kad to esi ðvēnts Jurgis pakelie.
TADIS. Vida, nekabēniekis pri þuodiu... Kou galietiuo būtē
jums, jaunuoji panelē, naudings?
GERDA. Ar atsēmēnat tuokē Maþrēmātē Jūratē?
TADIS. Ðēik tēik atsēmēno..
GERDA. Að eso anuos doktie.
TADIS. Ē kas ēð tuo?
GERDA. Mama sakē, kad to esi mona tievs.
VIDA. Kas ēe per serials? Tadi, kou ta nabagē sapaliuo, a gali
monēi truopņç paaiðkintē?
GERDA. Að nieka nesapalioujo, tik sakau teisībē.
TADIS. Negi ta vēnuos naktēis sēlņībē tçp galiejē keistā
bēngtēis?
GERDA. Mamītē sakē, kad kol būs gīva, tavēs neēiðkuos ē
maluonēs nepraiðis. Bet tçp jau notēka, kad mamītēs neborio..
Ana ēðvapiava so kaþkuokio negro i Maruoka... Vuo monēi lēipē
tavi sosērastē ē papraðitē, kad to muni ēðleistomi i muokslus.
Sakē, kad to esi menininks ē gali mon padietē... Að irgi nuorio
būtē menininkē.

Vida noein ē atsēsied i Tadiaus vēita baldakēmē.

TADIS. Jau geriau būtiuo ē tuoliau bovēs kap ðvēnts Jurgis
pakelie... Pardaug rūpiesniu ont mona galvuos par vēina dēina.

GERDA. Að nuorio būtē artistē... Tad a galio tēkietēis tava,
tievieli, pagelbas?

TADIS (*ein i sava vēita baldakēmē*). Vida, pasētrauk... Oþ-
leisk mon mona vēita. Að viel nebnuorio rokoutēis.

VIDA (*stumdama ðalēn Tadi*). Að eso kap ðvēntuoji Tereselē
ont vēdorē kelē.

TADIS. Vida, bēnk blūdītē. Pasētrauk. Ta vēita ne tau
prēklausa.

VIDA (*opsētrauk oplaida*). Að eso kap ðvēntuoji Tereselē pakelie.

GERDA. Tievieli, ar ēe tava pati?

TADIS. Toriejau nelaimēs so anou nogīventē ģeik tēik metielu.

GERDA. Ana irgi īr menininkē?

TADIS. Dielkuo klausī?

GERDA. Kad jodo tēp graņç impruovēzoujētav... Kapkuokius mistēnius vaidēnēmus vaidēnatav. Mon smaginis bēng parkaistē i jodo besēveizont... Kuoki gili puotekstē... Kap ņvēntuoji Tere-selē ont vēdorē kelē... Ēd anuos tuokē pasakīma sopratau, kod jodo monēs neapleisētav ē rūpinsētavuos kap tēkra sava dokrelē.

TADIS. Je torietiuo ļautova, nosēļautiuo... Vuo gal to aferis-tē? Dielkuo torietiuo tēkietē, kad to ēsi mona doktie?

GERDA. Aļ sava mamītē pasētēko... Jug ana þēnuojē tava nomū adresa... Ēr tik patē sonkiausē sava gīvenēma akimirka anou monēi pasakē. Tas reiļk, kad aļ ēd tēkrūju eso tamstas doktie... Neraukīkēt nuosēs, vuos tik iejau i jūsa kombari, ēd karta pajotau dēdļiausi dvasēni rīði.

TADIS. Vuo aļ pajotau ðiorpoli. Ēr tēp vuos ēdsēmitēnam, vuo ēe dā vēina borna ont mona spronda kabēnas.

GERDA. Nenosēmink... Mes esam menininkā, neprapolsem... Jug Pondēivs sokūrē paukļtelius, katrēi nei sie, nei pjaun, vuo ēd bada nemērđt. Vuo mena þmuonēs īr kap tēi paukļtelç... Negi mums būs leista bado nomērtē? Kēik pakēntiesem sosēs-paudē, pakol artistu muokslus bēngsio, vuo paskiau gīvensēm kap baltē þmuonēs. Pilmousious serēalūs, būsio piningās apte-kosi. Aļ eso baiņç energinga... ē tēkrā nedousio sava tēkram tie-valiou bado nomērtē. Je rçks, ēdraitinsio ē tava gaspadēnē...

Iein Gintis.

GINTIS. Ģņp tēp pavīka sotaikintē Inga so muotino... Tetē, kas ta mergātē? Kuo ana nuor nu tavēs? Aļ anuos tēkrā ka nepaþīsto, teģo neļantapoun... Par vēina dēina monēi tēkrā ka par-daug meilīu...

TADIS. Ta mergātē īr tava sesou, Gintieli... Daugiau nebga-lio nie þuodē pratartē... (*Atsēsied nosēmēnēs.*) Aļ eso kap ņvēnts Jurgis pakelīe...

Pemaitļç / Pemaitļiai

GINTIS (*atsėsied āalēp tieva*). Pribluođķ, kap so luopēto i pađērdius diejķ, tievieli... Ēr ađ nebgalio ni ņuodē pratartē... Ađ irgi eso kap ōvēnts Jurgis pakelie...

GERDA. Kou reiōķ tēi jūsa vēsū trijū ņuodēņķ rebosā?.. (*Tīla*) Nieka nesakuot? Sopratau. Tas īr mona kūribēōkoma ēō-bandīms... Jūs vēsē pavērtuot ōvēntuolelķs... Jūs esat moziejēnēs relikvējēs, vuo ađ jumis torio priveizietē?.. Kāp sakont, būsio moziejaus bodietuojē ē tou patio valītuojē? Iduomos vaidmou... Monēs tķp lēngvķ ont muōķēs nepajimsēt... Prijemo jūsa ņaidēma taisīklēs. Je vaidēnam, ta vaidēnam... Toriesio kou veiktē... Vēsa truoba priōnerkōta, atruoda kap kiauliu migis... Tujau ēē būs blēzgunti ōvara kap moziejou... ē negaliesēt monēi pasakītē, kad ađ nemuoko sovaidintē prasēiuokēs... (*Tvarkuos, kad net vatas dolķ.*)

TADIS ē GINTIS (*desperatēōkā*). Vedo esav kap ōventē Jorgķ pakelie!..

VIDA (*pratraukosi oplaidelē dā desperatēōkiau*). Vuo ađ eso kap ōvēnta Tereselē ont vēdorē kelē!

GERDA (*valīdamuos*). Gerā, gerā, sopratau... ņaidam vēsē kar-to... Tik praneōķēt, kumet rķķs pabēngtē tou etiuda?

PABONGA

Zabitis Augenėjus-Þvinklīs Pranis

BALSOS IÐ TĪRU: SPAKAJĪKITIES!

Pēlkēms opelems lēptelius dērbēni,
senuoms gēismeliems bērbīnēs bērbēni.
Vērp vēsē medç, nu tavēs pavargē,
cērp dongaus paukōtç – joudē ē margē.

Kēlbokās bokās karuosus gondēni,
tīlem prūdalie somēiði vondēni.
Pīpli notvierēs, klīki pri taka,
ka pagavā līdeka.

Baisiausçs niekās þmuonelius trokēni,
vo tava ruodas kel kramēs sokēni.
Ðe – gruobk rūgōta pēina uzbuona!..
Gerk – ē bēldiek ont ðuona.

KELKĒS, ÞEMAITI!

Kelkēs, þemaiti, pri Saulēs ē Dorbēs
Vuokīti klēða i þemē somordēs.
Buoēiu lēiþovçs tau prisakīta
Sergietē þemē nu parazita.

Pemaitç / Pemaitiai

Nu atējūnu, katrēi nu sena
I mūsa doris mēitās barbena,
Ē nu puonaliu, katrēi, bjaurībēs,
Nu prigēmēma netor tautībēs.

Vuo valdēninka – tautuos bandita –
Vietik ið ķēima, ka nematīto
Tuo, kou dā tori, kol nepalēka
Tavēs be nieka – basa ē plēka.

Naujē valduovā kaili ē dūðē
Atdavē velniou be juokē mūðē,
Prakalē vēskou, kou betoriejuom,
Ēr uþ tou gera dā primuokiejuom.

Pruoseniu ausis ið giedas kaisto,
Je parazitu tēik prisiveisto,
Ka nebgalietomi nomēi pareitē
Senās takelçs. Kelkēs, þemaiti!

Gerbk sava kalba, sava kultūra,
Nesosēdiek so pamainiosçs skūra.
Ē tarakuonus, vēskou sopratēs,
Būsi nu sava spronda nokratēs.

MŪSA LAIKS

Veizous i kaimalē babaleika
ē matau – kap gīva – mūsa laika:
beskobiedams par gīvenēma smēltelē,
nokolniava posē kelē
i naktelē.
Gluostīdams, pagondindams, maloudams...
Stumdams ē priglausdams, ēr iðdoudams...

Ka pavuoþuojji – lig nieka ē nebova:
anuo kuoþē niekam neþkliova –

vēsus kūlius ronkiuojiam mes patis,
diel tuo lėkuom
dongaus nepamatė.
Paidiam, dėrbuom, pīkuom
ė mīliejuom,
daug kam trokdiam, maþa kam padiejuom.
Ale noþigiavuom lig tomsiuos naktelės
par smėltelė
dar tik posė kelė,
katruo galė vėsė, vėsė karto
sosėtėksem pri vėinuodu vartu.
Tik nuorietiuo,
ka nuors tēn upmėrėto laika
Pėmaitėjės kaima
babaleika.

BĖLDOKS

Viel gėrdiejau ont aukėto bėldoka
Ėr apėntas par sapna matiau:
Blīþki veida mon laumė atsoka -
Að anā sava eilės skaitiau.

Ruodies, kuojės iauga i vejė,
Lig iðnīka up monės tas kels,
Katruo dolkiems, þėnuojau, apcjės
Vėsos sviets bova lėngvos ė þals.

Tik nespiejau pajostė tuo grupė -
Ðaltuo luovuo vėins pats pabodau:
Viel ont aukėto kapkas apsėvuopė...
Palėpau - ė bėldoka radau.

- Dielkuo monėi sapnoutė neleidi?
Kuo nedoudi ramībės nomams?
Tava baikas mon laumė pabaidė -
Anuos duovėnas lėka kėtam... -

Pemaitė / Pemaitėlai

Nusējoukēs mon bēldoks atsakē:
– Tava orvs dīgoldagčs appels,
Je vaidensēs tau tuos laumēs akis,
Vēsos sviets būs tik lēngvos ē pāls.

Kol ikīrč ađ bēldinsio aukōta,
Tava dūdiē spakainč mēiguos.
Pasvajuotē galiesi, ka āaukōta
Gēltēnelē iđ ronku ēđtvuos. –

Nu tuo laika ađ jau nebsapnoujo.
Mona laumē iđnīka – kap dūms...
Vo eilutēs, katras surimoujo, –
Galbūt – sau, gal – ē dongou, gal – Jums.

Tik pāliuoji puolelē nubloka,
Ēr ont aukōto neblēka bēldoka.

MONA BLEZDINGELĒ

Siedo ont kiedalēs vēns ē nosēmēnēs,
Veiz i mona longa pēlnējuos āvēiselē.
Lend i kramē mintis – niūrēs ē ledēnēs...
So kou dabā mēigti, mona blezdingelē?

Kaņkas ānēbpd i ausi: parptiuo āalēp tavēs
Pēlks ē baišč bogōtos pēmēs vabalielis...
Vakarās parčjēs, batus nosēavēs,
Dailč pakōtelie i deđēni pōndieli...

Vuo galbūt pri tavēs – kērmēnīna blakē
Gērts ē smērdous takā – nekrot, nerokoujēs?..
Iđein rīta meta, puodē napasakēs,
Po āiukōlīna knēsas, puovau ē roupuojēs?..

Gal puonalis kuoks pri āuona gol ē pirstiuo,
Po dēnuos nuvargēs ē lig somēnkijēs?..

Vo vedom abodom mūsa ļvaizdie mirktiūo:
„Paimuotēis so meilē jodom nereikiejē“.

Ar ađ kalts, ka toukart, Đvēnta Juona nakti,
Tau sosieda pērnīūs kaļkas nepatēka?!
Ka bovau uļmēgēs, somanç prađaptē:
Moni palēkā tēn – nelaiminga, plēka...

Atskērā abodo veizau i ļvaizdelē,
Katra bova mūsa, mūsa būs po mūsa...
Ana đvēit, kap đvēitē, mona blezdingelē,
Nuors sosieda pērnīūs ē ne vedo būsiau.

BOVA VAKARS

Bova vakars – tuoks rūpavs ē đēlts.
Kēla mēgla – kap poukā – iđ pelkēs.
Slompēniejau ađ, karđtē ēđpēlts,
Grapiū ļuodiu ē meilēs ēđalkēs.

Ēr adīnuo, ka đonis notēlst,
Praded ļaimuotēis ļvaigļdēs po dongo,
Nuejau ađ pri Zuosēs: bēlst, bēlst! –
Karđta kakta prispaudiau pri longa.

Laukiau laukiau, kēntiejau – ni brakđt!
Tiktā pliuotku klausaus po nedielēs:
Ka pri Zuosç, matīt, bova smaks –
Tuoks sorokēs ē jouds, kap pīdielis...

Doutiuo dētkā kuoļnam, kas pagaus
Tou nenaudieli pelkiu bezdoka
Ē, prispaudēs pri ļçmēs, paklaus,
Dielkuo monēi tçp morza soroka!
Nenuoriedams sau đērdēis soļeistē,
Vēsus zelkuorius nuneđiau Zuosç:

Maliavuodamuos lai pasëveiz –
Ēr anā jau þel oustā po nuosē!

KAP ÐPOULELĒ SENA KALVARATA

A tava puometie dā tebiez ta meliuodējē –
Kāp tērpst þpoulelē sena kalvarata?..
Vo gal tik monēi ana tþp pavuodējē,
Ka ni rokoutēis nebtorio okatas?..

Atruoda, ðimtus metu saulē buovējēs:
Uþ kūtēs patek, leidas uþ obladēs.
Vo að, ēiðkuodams tuokiuos pat uþuoviejēs,
Tþp ē nospruogsio, nieka neatradēs.

To vakarē atbiegsi, pēina atsēgierosi,
Kap vēsumet – pri paskotēnē ousē.
Veiziesio i tavi ē vēskou ēīrā vierīsisio,
Kon aple meilē mon bepamalousi.

Ē vēsa vakara, parçjēs nomēi, ðvēlpiuosio...
Vo rītmetie, so saulē atsikielēs,
Pajosio: vielek iðnērau ið kēlpas
Ē laisvos tebeso – kap margs paukõtielis!

Ðērdelēs vedoms nebgērd tuos meliuodējēs.
Ē ka gērdiejē, anuos nesoprata.
Pakalniou rēit ē traukas pēlkē þuodç –
Kap ta þpoulelē sena kalvarata...

GĪVENO KAP ÐVEDS

Trauko i muokīkla. lþejau i kieli –
Ē pri pēina punkta sotinko draugieli.

„Einau, Aduomieli, aitvarus paleistē
Ēr i tieva pēivas „vuokīti“ paīpaistē.“

Mūsa būrie Aduomelē trūka.
Gers ons vāks: nekeikas, dā nerūka.
Tuoks ēr aī bovau, ka nomus tievs veiziejē,
Kol pri ūūdgrībiu i Airējē neiīplostiejē.

Aduomielis vuōpuo: „Kon sakīs mamītē?
Ar apsēmuok tēp dēina praganītē?
Je muokīklas slēnkstē nepaslinksio mintē,
Rēks, kap tievou, ūūdgrībius augintē.“

No, kāp nuori! Pagada nesvaiduos –
Ont pēivelēs jau saulelē raituos.
Eisio so draugelē aitvarus paleistē
Ē so sava chiebro „vuokīti“ paīpaistē.

Ka tievelē grīīd iī Airējēs so „Merso“,
I kabina siesious, vaira nosētversio.
Vo ka paugsio – teisēs iīlaikīsio
Ē po Skouda gatvēs palakstīsio.

Gīveno kap ūveds! Dēinelēs būtom ramēs,
Tik babūnē kriuoīk ēr orbēn kramē:
„Je muokīklas slēnkstē nepaslinksio mintē,
Rēks tau, anūkieli, ūūdgrībius augintē.“

ONT RAIĪDUOS KOMELĒS

Īvēnta Juona nakti sopīkau ont savēs:
Diel kuo golio luovuo kap i kaktā gavēs?!
Tīla – ausis spēng.
Tik kertie krebbēdēn pīorkē,
Vo pri ūuona pot i ousta sorkē...

Pemaitē / Pemaitēlai

Puodėška pastūmės, patalus nosvėidės,
Nutariau, kad eisio i papartė pėidus!
Apkīriejė trauktė bimbala gėismelė
Ė rėsnuotė ont raiđuos komelės.

Tilç, dailç atsėdarės longa –
Mona sorkė baisç bėjė cionga –
Traukiau i savi bėrpelė aruomata.
Kuoks naktėis grašoms, kėbienamati!..

Ronkas ėtėisiau ė, nosėbraiþės bomba,
Đlumėteliėjau tėisç i balondu klomba.
Puondėivali! Trakėteliėjė kuojė...
Diel kuo monės to nekeravuoji!?

Topėniejo dabā kriavs ėr sosėsokės.
Lig Kaliedu mona bruolis – kriokis.
Dėinuom ziz ėr ved iđ pruota sorkė,
Naktimis neleid upmėgtė þiorkė...

Baigies pasakas mon so papartė pėido:
Kuokė lėip gėiduotė gėismelė, tuokė gėido.
Par gīvenėma – pađiorpės ėr atđalės –
Juojo tuoliau ont raiđuos komelės.

KELIUONĖ

Vėiđniems þidont viel atkieliau karklės,
Pakinkiau i þīgi sava arklius.
Petruonelė – kap pėivelie smėlga.
Mona đėrdės anuos pasėėlga.
Kas, ka þanuota, metu tor đmuota?..
Nu vėsa svieta nier pakavuota!

Vuoþujo – pri glousnė kriava
Dþiaugavuos, ka Juonis iđvaþiava.

Patiemējēs, ka nieks neveiz nu kelē,
Apkabēno sava Petruonelē.

Kas gal upgintē apsēkabintē?!.
Kas gal updraustē mon prisēglaustē?!.

Pajemiau botelka, ēlēpau i vaņi –
Ē jaunistēs spalvuoms mintis nosēdapē.
Vargā ē rūpesnē vēiņniems pīdont baigies!
Tik nepajotau ađ, kāp upcē snabīs...

Knapso, sapnoujo, ka nebvaņioujo:
So Petruonelē luovuo borkoujo.

Pabodau... Matau: saulelē dailc leidas,
Vo nu koisiu mona arklc baīduos.
Gaspaduorio tompē vēsa dēina,
Atgal parvēpē – i mona patēis kēima!

Mona svajuonēs – vēinas karuonēs.
Nebipataikau ađ pri Petruonēs...

AĐ PAKLAUSIO!

Nepavīka pvaigpīdies nokabintē –
Net lēktarna iđ nagū ēđsprūda.
No, kon padarīsi! Ģvint –
Laiks rieplioutē i tomsē sava būda.

Negērdiesio, kāp puolelē đnar,
Vērđ savū lizdieliu klīkau pēmpēs.
Baltus pelēnus ont mona galvuos ber
Ēlgē metā pri naktēnēs lēmpas.

Po tou slēnkstio upkasts kelē gals.
Sava pasakuo upsnūdēs, kuoņna dēina

Lauko, kol nīkōtokā prisēkels
Skīpēnās ņeōoulietçs ont sēinu.

Toukart ē paklausio, kāp given
Sējuonouta laumē – sena varna,
Katra momis i pasauli gen:
Kam ļvaigļdelē atkēd, kam – lēktarna...

MANÇ NEBRÇK MONĒS...

Ēd veļēma arklius ēōkinkiau
Ē tēisiau nokolniavau pri Manēs.
Ka bovuoim jaunē, pats ađ sau sakiau:
Ana vēsomet nuoriejē Pranē.

Baladuojuos – jauto: kaist mon spronds;
Neskob Manē atdarītē doru.
Đou tik skalēi ēr i kolni kond,
Ēōspruogēnēs akis i keporē.

– Kuo beatejç? Prabiega metu ņimts –
Jau pasenēs taikās prisibelstē.
Jeigo esi ļpmuogos duors ē rimts,
Ekiau pri ļvavelēs pasēmestē.

AĐ TAVĒS LAUKSIO...

Ađ viel palauksio tavēs pri takelē,
Nolaupēs balta potelē ņakelē.
To baisç daug rokousīs, ađ tīliesio
Ē vuoļuosio: no kor ađ tavi diesio?

Jug nepaduoro tēik lazankē trintē:
Laiks būtom tuokē meilē nomarintē.

Sakīsi – galiau tūsimtēis bet kuokio uoro,
Bet trieti karta þanītēis nenuorio!

Þēnau, ka tujau po naktēis pērmuosēs
Uþginsi eit'ē pri Baðēs ē pri Zuosēs.
Po mienesē pradiesi ðieri ðiauðtē
Ē nu pat rīta mona spronda griauptē.

Bet, kol neklausç, nieka nesakīsi.
Dā karta i sosieda krūmus līsi:
Nolauðio balta potelē ðakelē
Ē daiļç lauksio tavēs pri takelē...

Zabitis Petros

AKLOS STRIELĒIOS

Jau vēsa nedielē, kāp, upbēngēs muokslus dēdēlemē miestē, Içdo laimingas dēinelēs sava gimtūsiūs nomūs, Ka iðlēpau ið autuobosa Babrunģienu kaimalie, pasējotau papoulēs ligo i kuokē dongaus karalistē, nuors galvuo dā ē tabskombiejē dēdēlē miestā ūpēms, vuo ausis pluonā tabspēngē. Tuoliau ejau vēiðkelio, raitīto mēðka kelioko. Mona vēsa kūna ēr dūðē apjiemē dēdēlē ramībē ēr pasētēnkēnēms. Nanusakuomē kvapā ið þidontiū pēivu skleidē skani smuoka. Nu tuokiū kvapū ēr galva apsēsoka. Vuo kou iðģērdau mēðka gēlomuo, nagalio ni apsakitē, ni apraðitē. Tū paukðtieliu skombiejēms dēdēlç graþos. Pradiuo pagalvuojuau, ka grajēj kuoks mozēkontu orkestras. Babūdams dēdēlemē miestē senç babovau gērdiejēs tokiū graþiū garsū, tad bēðki bovau anus primērðēs. Nu tuokē graþoma mona ðērdēs net apsala. Vuo ka Pababrunģie pradiejē gegutē kukoutē, papēivie lakðtingala gēiduotē, vuolungē lītaus ðauktēis, cīrulis vērð galvuos cīrolioutē, atruodē, ka geriau ē būtē nabgal. Vuo kēik dā kētū nagērdietu paukðtiu ēr paukðtieliu vēsuokçs balsās grajējē tamē mēðkē. Balondç borkava, maleta kalē, strazdā ðvēlþiuojē, vēsē patrubuoēç vēs kētuokçs balsās ēr balselçs pūtē i vēina dūda. Vēsū balsū nagalio ni suskaiēioutē. Ēð tuos dēdēlies laimēs ēr dþiaugsma soglomēs net sostuojau vēituo, nabnuoriejau ni nomēi çtē. Nagaliejau ni patēkietē, ka tçp graþç gal būtē vasaras laikē mona gimtēnie pri naapsakuoma grupē Plateliū eþera, Babrunģa opēs. Ēē pat, puo kuujuoms, Babrunģs tīvoliava, mērgoliava, pliauðkiedams plaukē tuolīn, kap katēns sauliekaituo ðēl-

dies puo þaliuom blēndiem, skruoblās ēr lazdīnās, kopra iðmetēs þalçs kalnalçs, þidontiuoms pēivuoims ēr lonkuoms, ðnabþdontçs rogiu laukās, platiuoms ganīkluoms. Biega laukās ē raities mēðkās, parlēpa Babrunga optvonka, gorgiejē vēs tuolīn ēr tuolīn kvepontçs puðīnās, prū senas suodības, suodnus, kaimalius ēr miestalius, baþnītkaimius, raities gēlīn ēr platīn. Kalnalç sogniauþē Babrunga par petius, ons, stēprç, kap trēeigis erþēls atsēspīrēs, ðuokuos i prieki, soblēzgiejē saulēs atuokaituo vēso sava gruofībē ēr, iðsēlaisvēnēs prū tēltus, pasēikē patē Plungē.

Givendams par atuostuogas pas mama puo bēðki pradiejau apsēprastē poikiuo þvierieliu ē paukðtieliu karalistie. Vēina grabē saulietas vasaras rītmieti muotinelē parçjē ið ganīklas, pamēlþosi karvē. Sunkç padiejē ont soula ana viedra so pēino ēr dēdēlç sosērūpēnusi pavargosio balso iðtarē:

– Nabþēnau ni pati, kon so tās kēþðās ðernās rçk darītē. Kon nadērbau, kon navargau, káp knēs tēi nalabēijç bolvēs, tçp knēs. Naktç baidīklēs vēdorie lauka pastatiau, kareivēðka keporē so þvaigþdē oþmuoviau, tvuora rauduonuoms ðtonēkuoms apraizgiau, degēnau vēsuokius kutkailius, kareivēðkus branavīkus, vēsuokēs smarvēs lçdau ont bolviu lauka, vuo tēi ðernā kap kuo-kēi nalabēijç velnç pol ē pol – nikáp nagalio anās atsēmuðtē. Pri pat bolviu naktç karvē prirēðau. Ðērdēs narami, bējau, ka anēi kon nuors tā karvç napadarītom.

– Nabējuok, mamalē, að anus grçta pamuokīso. Ðin nakti oþkorsem anēms pērti, pamatīsi pati, káp lieks anēi par lauka þvēigdamē, oudēgas oþrēitēn.

– Vuo kon to tçp, Petrieli, mondri sogalvuojç? – nodþioga motoðelē.

– Mama, paraka anēms jog nadeģēnā!

– Nadeģēnau, ne. Bējuojau, ka naoþsēdegto truoba.

– Vuo að þēnau, káp rçk anus pamuokītē. Oþdegso paraka, pasmērs vēsos bolviu lauks ēr nabçs bolviu knēstē. A nabatmēni, káp vedo so Ontuono preita rodēni ðernus gousdēnuov?

– Atmēno, atmeno, káp naatminsi.

– Ðin vakara að anēms oþkorso pērti, pamatīsi, ka daugiau anēi nabatçs. Kor tas paraks īr padiets? A naþēnā?

– Þēnau, káp naþēnuosi, – ēr paskobuom iðbiega i kēta kom-

bari ėiðkuotė, kor bova pakavuots paraks. Klausiaus ausis ið-
tėmpės, kãp ana darėnie skrėnelė, krapòtuos puo balkçs, varsta
spintelė. Að jau senç vės liubo pagalvuotė aple ton paraka.
Ons nu monės gerã bova pakavuots. Kėik vėsor ėiðkuojau, ei-
þiaus vėsãs paðalçs, bat niekor anuo naradau. Tėi nalabėjç ðernã
ėr mon galva bėngė iðkvaròintė. Ikiriũ, kuoþna dėina mamas
dejuoniu ėr aimanũ jau nabgaliejau klausitėis. Dejou ėr de-
jou: „Noknės vėsas bolvės, rodėni nabėbũs kon kastė, nabt-
riesem par þėima kon jiestė...”

– Radau, radau, – atbiega ėr atnėdė blėzgotė skrabėnelė,
patėnkinta patvuodkė anou ont stala.

– No dabã að anėms paruodiso, – ið dþiaugsma trėniau ronkas.

– Tėktã veiziek, Petrieli, daug nakratik, ka naoþdegtomi
trobuos.

– Ek to, mama, kon to ėe mon joukus pasakuoji. Gerã þe-
nuok, ka vėins paraks naspruogst. So degtoko oþdegiau kelis
grũdelius – paraks ðnėpòdams blukteliėjė ėr oþgesa, tik truoba
pasmėrda. Je ðernã oþous, ka medþiuotuoju anũ lauk, nabçs bol-
viu knėstė. Vuo jego nuori, ka dėdelis spruogėms bũtom, tousik
rçk ðmuota paraka prėpėltė.

Tçp noramėnės sava mamalė, pasėjėmiau skrabėnele so parako
ė noejau i sava kombari. Vakars dã tuolėi. Ka nosėlçs saulė, ðer-
nams oþdegso paraka. Dėina ðernã nçn. Ka pãjėmiau skrebėnelė
so parako, galvuo pradiejė soktėis ðimtã vėsuokiũ mintiũ ėr pla-
nũ. Pasėjotau esous tėkros strielėios. Je jau pamuokitė tus knislė-
nius, tã rçk prauėintė anus pruotingã, pavaiðintė so grankolkė; tu-
met anėi daugiau tėkrã ka nabçs bolviu knėstė i muotėnas dėrva.

Gerã þėnuojau ton vėita, kor bova pakavuots Ontuona dvė-
vomzdis, bat kãp rçk anon pajimtė, je mama vėrtovie darboujės
ėr gal moni pamatitė... Ėlgã sokau galva, kãp ton padaritė. Ga-
liausç solaukiau muomėnta, ka mama iðçjė parsėnėdė vondėns
ið ðaltėnė. Ka soskombiejė viedralç oþ darþėnies, pouliau i pri-
ongi kap katėns pri laðėniũm. Ėė bova doralės ont truobuos
palėptė. Lėpau sėino, naėiðkuojau nikokiũ drobĩnu, nes nuorie-
jau kėik galint grçtiau uþlėptė ont truobuos. Lėpau isėkėbdams
i akietvėrbalius. Trokdė sokabintė vėsokėi senė dãktã. Þvongie-
dams notaròkiejė poksis, nokrėta apsũgas ė arklė brėzgelã, vėr-

vunka, kiaulių pniogis, juotrīna, skaudę soþvongieję kūjātis, atsėtrėnkės i gelþgalius, bet... Atsėspīriau i akietvėrbali, ęr ađ jau vėrđou. Ni mėrksnė nagaiđdams pakniopstuoms pouliau pri dėdliuosės mamas kraitėnės skrinės.

Skobieju, ka mama nauþkloptom monės basėrausont ont truo-
buos. Pasėlędau tėisę par spalius, naveizieju, kas pu kuojuoms
maiđuos, apvertiau kalvarata, mintovus, isėdūriau i lėnū đokou-
tė, nometiau i đuona arklė pakinktus, kamontus prisėkasiau pri
skrinės, pasėikiau, kon ęiđkuojau, iđmetiau iđ skrinės senus dra-
buþius, Stalina lėėina, klumpė, mielėnius audeklus ęr patėn-
kints ęiopau i ronkas kėita, sovīniuota dākta. Ęė ęr bova mona
ėlgā ęiđkuota ęr iđsvajuota strielba. Đėrdės smarkę pradiejė dauþitėis
– đautovielis jau bova mona ronkuos. Dabā ramę atsėstuoju, isėk-
lausiau, kon mama pri đaltėnė dėrb, a dā napařn. Suþvongiejė
viedrā. Gėlę atsėpūtiau, nosėđloustiau prakaita. Nu tuo geroma
mona đėrdės net apsala. Vuo dabā, pakol mamalė naoþklopa nosė-
kaltėma vėituo, ręk atsargę nolėptė nu trobuos. Lioušę spieso no-
lėptė þemīn, laika dā đmuots, galio naskobietė. Ramę nolėpės oþ-
dariau doralės, soronkiuojau ęr sokabėnieju iđlaidītus dāktus ęr
kap niekor nieka noeju tėisę tako pri mamas padietė anā parneđ-
tė viedrus. Eju linksmos, pasėđvėlþiuodams – đėrdės dþiugava iđ
laimės ęr dėdėlė pasėtėnkėnėma. Pajiedės veėerė oþsėdariau sava
kombarie ęr jjiemiau ruođtėis tėkrā medþiuoklę. Diel vėsa pėkta
pradariau longa, ka sospietiuo pru anou iđmestė đuovėnius, je moni
iđ nejostiū oþkloptom mama. Vėina ausim klausiaus, kon ana dėrb
vėrtovie. Gėrdiejau kāp skomb bliuđelę, torielkas, videlę, kāp ana
barėkėn spuotkelę, diedama anus i indaujė. Vėsė dāktā, katrū
reikiejė đautovu oþtaisītė, bova mona ronkuos. Vėrpontę pėrtās
atseikiejau dvėgoba porcėjė paraka, ipīliau dėdėliū đrioutu, imor-
diau grankolkė. Đautovs jau gatavs ęr paruođts đaudītė. Dā vėina
karta vėskon pasėtėkrėnau, bouþė atsėriemiau i pieti, vomzdius
nosokau i lobas, pėrtus oþdieju ont gaidoka ęr minties iđđuo-
viau: „Bėlst, bėlst“. Apsėđþiaugiau, ka tęp vėskas poikę ęr sklondę
einas. Oþtaisīta strielba pakavuoju puo luova, paruođtus đuovė-
nius sosėkėđau i kėdenė ęr patėnkints bei laimings joukdamuos
iđejau i kėima paveizietė ęr pasėklausītė, kon vakars đnek.

Vuo vakars bova dėdelę poikos. Saulelė lietā tūpies oþ mėđkelė, i

ton patė posė, iđ kor toriejė atčtė knislėnč. „Gerā, gerā atčkėt đin nakti, ađ jūsa laukso.“ Dėdėlis, rauduons dongaus rietis oplinda oþ patriu mediu galūniu. Ėđsėplietė par vėsa kieli joudė đeđoulietč. Vėdorie kėima poikavuos rauduonū saulės spinduliū apđveista ont kriþiaus prikalta Dėiva mūka. Ana mon ligo sakė, ka þoditė navalno. „Ađ nieka ėr nanuoro þoditė. Tiktā nuoro đernus pagoudintė, ka mamasa bolviu daugiau nabknėstom“, – minties atsakiau anā.

Vakars bova nuostabč poikos ėr đelts. Dongaus aukđtibies đaudė blezdingas, aple ausis zėrzė koisč. Uors pasėdarė skombos ėr firs. Oþsėmetės đautova ont petėis, pasėjotau esous tėkros strielėios. Gerā isėklausiau ėr pasokau takalio tuolin nu nomū. Čdams vomzdi nokrčpiau i varnas, katruos kronksiejė pri nomū. Prūdė korkė varlės, tad ėr anuoms strielba paruodiau. Tilč, vos gėrdėmā vėrđ galvuos prasklėndė đėkđnuosparnis. Ėr tam muosteliejau so đautovo. Pasėjotau besous ligo kuoks karalios – kon nuoro, ton ėr galio nođautė. Priėjau lonka, mėđkieli. Natuolėi nu anuo bova pasietas bolvės. Čnont link anū, keistū garsū daugiejė. Naspiejau i vėsus, kas anus laidė, nosėtaikitė. Paopie garsč cėrpė svėrplis. Anam tėkrā ka rčktom đvėna pakađtavuotė. Anuo ikondėms i mėrtėns. Tčp sakė senuoji Rupđienė. Ana vėsuo parapėjuo gerā þėnuoma þuolininkė ėr bortininkė. Artiejont mon pri mėđka, stėprijė baimė. Kaþkas natuolėi bolvies sođlamiejė. Iđ mediu pabaidditė pakėla ėr soplasnuojė naktėnč paukđtč. Krūmūs trakđteliejė sausđakė. Vuo jego tėn đernā atčn, kon ađ so anās dariso. Tiliejau ligo bđtuo praradės þada. Gerā isėklausiau. Krioksiėjėma nabova gėrdietė. Geruokā iđsėgondės maþoma apsėramėnau ėr pasėlčdau rėstiuoms pri mediu. Pripoulės pri storuojė đermokđnė, grčtā đakuoms palėpau aukđtīn ėr atsėsiedau ont storuos đakuos.

Novėjės đalėn baimė, viel gerā isėklausiau ėr apsėramėnau. „Vuo dabā, rėistaknislč, jau galėt atčtė ėr ėe. Ađ jums paruodiso, kāþ bolvės knėstė.“ Viel isėklausiau i naktėis tomsa, bat nagėrdiejau tokiū garsū, kokiū mon reikiejė. Na vėsė givėijč padarā nakti mėiguojė. Ramiuo naktėis tomsuo gėrdiejuos vėsuokiū đlamesiū, ūkėiuojėmu, ciptiuojėmu, điorenėmu, krabþdiejėmu, bat tuokiū, kokiū ađ laukiau, vės dā nabova.

Jiemiau vėskon iđ naujė gerā pargalvuotė. Vėita pasėrinkau nabluga; kāþ tik pru mano đermokđni cję đernū taks. Bolvės ėe

pat pasietas – oþ kokiũ deðimtëis metru. Vakars tuoks tĩlos, ramos, nikuokë vëjelë, tã, ka ðernã brës par bolviu lauka, anus torietiuo iðgërstë. Vuo jego kartãs ið këtuos posës anëi atçtom... Oþ nogaras – napraçnams tonkomĩns. Je ið tuos posës atçs, lĩs par ton tonkomĩna, tã anus ið tuola iðgërso. Tëktã, ka çs pru mona ðermokðni, rçk ðautë i anũ pati bũri. Kãp bebũtom, vës-tëik bënt vëinam pataikĩso.

Stëprç spaudiau ronkuos strielba, sokëniejau vomzdius. Kon ëë gali þënuotë, kas gal atsëtëktë bet koriou muomënto. Rçk bũtë pasëruoðos tus ðernus sotëktë.

Tou tarpo vërd mona galvuos tĩlç rato soka ðëkðnuosparnç. Tousĩk að ër pagalvuojau, ons ërgi namata tçp, kap ër að, gĩven tomsiuo naktie. Vuo medþiuo ons geriau nego að, kon nuor ton ër sogaun. Ðëkðnuosparnis medþiuoklie tçp pat, kap ër að, isëklausa i garsus. Ons par ðimta metru jaut mënkiausi koisë sparnũ ër kũnelë vërp teliejëma. Mona padietës ðin karta geres-në nego anuo. Að galo ið tuola ðautë, vuo ðëkðnuosparnis nagal ið tuola gruobë somedþiuotë.

Lig tuo vakara mon jau ne vëina karta bova prisëçjë ðauditë so sportënio ðautovo. Nasëgërdams galio pasakitë, ka mon sekies nab-luogã, na vësümet pru ðali lioubau praplëtë. Leipas Alios nama-tontëms aklũjũ kombënatë vëina karta suorganizava sporta bũrie-lĩ. Vĩka apmuokĩmã, mumis muokë ðauditë so sportënçs ðautovãs. I taikëni ðaudiem pagal garsa. Jego jau i taikëni lioubo pataikitë, mon tçp atruoda, ka ëë ërgi narçktom pru ðali prapëltë.

Mona mintis notraukë bolviu laukë pasëgërdës kaþkuoks ðla-miejëms – gërdiejuos ligo kaþkas ðliauþ, ligo ne, ligo rëit, ligo kasuos tuoliau. Grçtã iðkëðau strielba pru ðakas ër pradiejau taikitë i ton posë, ið koriuos tei garsã sklëda. Matã, kokëi mondrë tëi ðernã, musiet, upoudë moni medie basiedont, apçjë aplinkou ið këtuos posës; matã kãp anëi poikç moni iðjuokë... To siediek ramç, ðautova pasëjiemës, par vësa nakti, vuo mes çnam i dërva paraubiniëtë, paknësëniëtë bolviu. Na ba rçkala senë eigolç ër medþiuotuojç saka, ka ðernũ tçp lëngvç napajimsi, anëi tor poikë ouslë, ið tuola medþiuotuojus upoud, tumet ër nçn artëi anũ.

Drebiejë ronkas, nikãp nagaliejau novalditë ðautova. Ðernã ðla-miejë pu pat mona nuosë – oþ kokiũ deðimtëis a dvëdeðimtëis

metru. „Ramč, Pietri“, – atsēmēnīau Alīaus puodius. – „Nosēramink, naskobiek, gerā isēklausīk ið kor garsos sklīnd, apskaiēioug atstoma, minties dā karta vēskon patēkrīnk, gerā sosēkaupk, tu met ēr pēlk.“ Tçp ēr padariau, kap ka treneris bova muokēs ēr sakēs. Gaidokus nospāudīau vēina pu kēta. Pasēgērda velniūoniðks trēnksmos „bēlst, bēlst, bumt, bumt“. Lig tuo laika ramč ēlsiejēis mēigtous mēðks, iðgērdēs baisi trēnksma, paðuoka ið mēiga, atsēlēipē i ðīmtus maþiesniū trēnksmū, pasēgruobē perkūna bēldiejēma, nunēðē tuolīn galūniems, pēivuoms, laukās, stuogās ēr pasēikē snaudonti Plateliū eþera, ipoulē i salas, atsēmoðē i þalius kron-tus ēr viel parliekē atgal, kap kuoks perkūns par dongu nobēldiejē, nodundiejē tuolīn, pradiejē kēltē i dongu pakol pasēikē patius debesis. Petīs puo trēnksma skaudiejē, ausis cīpē. Itēmpēs vēsas sava jiegas klausīaus, kumet pasēgērs þvēigēms, bet juokē garsa nabova. Vuo gal ēr praðuovīau. Tou tarpu iðgērdau „mū-mū“. Bliuovē mūsa karvē. Kap perkūns i galva trēnkē mintēs, ka galiejau parðautē mamas karvē. Mona ðautovs ið nagū iðkrēta...

Baisīausç parsēgondēs kulverstçs iðkrētau ið medē. Ðautova pagruobēs imetīau anou i tonkius eglīnālius, vuo pats kēik kuojēs neð pasēlçdau link nomū. Biegdams net bējuojau atsēsoktē i ton posē, kloþau par bolvēina, prēbiegēs opalī, ðuokau tēisç par anon. Rasuotē duobēlā dauþē pakīnkliūs. „Parðuovīau mamas karvē. Kas dabā būs, kas būs, ka soþēnuos mama? Vuo gal ana jau þēna, jog tuoks dēdelis garsos bova, toriejē iðgērstē.“

Nu tū mintiū mon pakērtā pakīnkliūs, pasēdarē sēlpna, nabgaliejau babiegtē. Ejau baisç parsēgondēs, vēsos drebiejau, palūpis vērpiejē ið baimēs. Vēsa laika tiktā ē takartuojau: „Kas dabā būs, ka soþēnuos muotina?“

Priejau tīlç pri truobuos longa ēr pasēklausīau. Motinelē ramč mēiguojē. Aēiou Dēivou, ka naēðgērda. Ðērdie biðki palēngviejē. Içjēs i kombari palīndau puo patēlās. Dūðē baisīausç skaudiejē. Oþmēgtē nikāp nagaliejau. Linda ēr linda vēs ta pati mēslēs, ka galiejau nagīvā noðautē mamas karvē. Je mama rītmetie ras parðauta karvē, kon mon ana pasakīs! Bējuojau net ēr pagalvuotē aple tou.

Naapsakuoms sonkoms ēr rūpestis prisliegē mona ðērdi. Pu dēdelē pargīvenēma prið pat rītmeti ðçp tçp oþsnūdau. Muni paþaðēna viedraliū barðkiejēms. Muotina parçjē nu karvēs. Kaþēn ar ið

vēsa bareikiejē mēļptē ton karvē. Vuo gal ēr ne. Viel moni oþpoulē vakarīkētēs baisēs mintis. Apsēkluojau galva, kēitā sokondau dontis, lauko. Kas būs, tas jau būs, vēstēik ið tuos nalaimēs naiðneðio svçka kailē.

Iðgērdau sunkius þingsnius. I kombari içjē mama. Ið tuo striuoka ēr baimēs vēsos oþðalau, palūpis pradiejē vērpietē. No, dabā mon būs! Būs mon ðaudītē i ðernus ēr noðautē muotinas karvē.

Apsēmetiau, ka mēigto, ligo nieka nagērdietiuo. Najodo ni jodietē, bėjau krostelietē, vuo ðērdēs ka dauþuos, ka dauþuos, atruoda, ka ē patēlā kēlnuojēs.

– Petri, a dā mēigti?

Tiðo dontis sokondēs, nieka nasakau.

– Jug tēi nalabēijç ðernā ðin nakti vēsa paliauki karvç iðdraskē. Gerā dā, ka vēsā napapjuovē. Kon so tās kēþðās rçks daritē, nabþēnau ni pati.

Sunkçs þingsnçs, dūsaudama noçjē mama pri Dēiva mūkas sokalbietē puoterus, ka Aukðtiausiesis apsauguotom nu vēsū baisībiū mūsa nomus ēr gluobuotom anus.

Vuo mon, tus mamas þuodius iðgērdos, tik bridingt ēr norēitiejē nu ðērdēis sunkos, vēsa laika anou spaudēs akmou. Nablēka nikuokē sonkoma, rūpestē ēr skausma. Iðkēðau galva, ikvieþiau grīna uora. Viel dūðie pasēdarē gerā ēr lengvç. Prisēikiau sau vēsās ðvēntāšçs daugiau nikumet, nikumet nabaðaudītē i tus ðernus. Parþēgnuojau ēr ton ðautova, prēþadieþau nabjimtē anuo i ronkas kol gīvs būso. Tegol tēkrēijç meþþiuotuojç so tās ðernās kariaun, vuo að kāþ nuors apsiçso ēr ba tū ðernū. Dabā tik Dēivalē rçk praðitē, ka ta mamas karvelē pagitom, ka saldē pēinēlē ē tuoliau duotom, tumet tas gīvenēms vedom so mamō nabūs jau tuos ē bluogs.

Pvaginis Duonats

ATSĒSOKOS

Bovē vaizdā smegēnū vingiūs rīðkie,
Bovē þuodç atmintēis avēliūs kraunas.
Neþēnau dar kor çtē, bet jau aiðkie,
Ka nebūso tēik, kēik nuoriejau glaunos...

Ne i veidruodi rçktom veizietē,
(Tēn vēsē vaizdā senç īr pagadintē)
Tiktā ēð vaikistēs pēivieliu
Gīsluoms sava stiprībēs gali pajimtē.

Vēsās takās i sava kēimali parçso,
Vēsās longās i sava suodnali veizieso,
Tēn ē dūmā joudē atruoda mon ðvēisē,
Vakarikõtē potra skaniausē, nuors ēr atviesosi...

Lai sau luo, kas tik nuor – ē þuodçs, ē darbās:
Kuoþnos himnos tor prasmē sava!
Vuo mon gerā, ka dar ēðgalio kartās
Pamatītē, kāp nosēsquito barzda...

APĒNTĀS

Vaksie lītos gatvēs lēmpas,
kam anuos neiðlek,

506

kol pri kompa laika tēpi,
ka gīventumi kētçp.

Lapu krūvuos viejç þaimuojēs,
debesū konkuolās dongos kriuok.
Ligu kiaurā i kētus veiziedamuos
pats gali būtē kētuoks?

Buntās lapu gatvēs ðlousta,
gainiuo paukōtius nu dongaus –
ðonio kartās nuori kautē,
bet pavidals lēikt þmuogaus.

Tiktā kūlç î kap bovē –
pamatās par omþius lēks.
Kuõþna dēina kētçp sokas,
kuõþnam sapnē jau esi kēts.

SIELAS PEIZAPUS

Laimēs saulē kartās tek,
bet ē leidas tonkç.
Aplink anou vēsē ðnek,
net ē paskotēnç molkç.

Vēltēis ciongā trauk posiau,
Nervā – debesū joudiausçs gniõþolās.
Tçp gīventē vel's tik gal...
Bet ar esam aniuolā?

Tēisuos ondēnelio ðērði plauni,
atmēnēma ðkorlçs laika rūdis nutrini –
lauki, vēsa omþiu lauki
lasiniedams dēinū trupinius.

Pemaitç / Pemaielai

Meilēs purvīnē grimsti kiaurā,
meilēs sparnās aukštā iðneri,
kor vērð mieðlū krūvuos aug
pēktas ruopēs, linksmas nuotrīnas.

VAKARS

Vakarēnē longa riemūs
tava akis skaudç deg.
Liektē kaþēn kor nuorietumi,
tiktā varnu joudē „bet“...

Ligu skausmos, ligu gaisros
dongou kraujçs ēðpaiðīts.
Sokas koisç malkuom dēðēliausiuom,
vuo atruoda – joudā sning...

Vērpou miediu, griuoviu, pastatū ðēðielç
vēsa þemē kap droboliem pēlkuom slep.
Kēimūs ðunis skalēj kap paðielē,
vuo atruoda – luoji pats...

Ka atslūgst, nebþēnā: kuo nuoriejç,
a tik naktis saphās lað...

LĒKĒMA RATŪS

Kāp baisç ēlgā, kāp baisç kontrç
Rçks laimēs sava ēiðkuotē.
Lēkēma kēitē rieþ pontç
Tava ronkas ē kuojēs.

Kaltiū vinimis, tēisuos kūjātçs
Pri gīvenēma kap pri krīþiaus prikals, –
Dēinū vēþemus vēlktē priprasi,
Pakol akis pabals.

508

Ēlgē ēlgē laukēma dēdielç
Tava akis ēðies.
Pmuonēs bedvasç, þuodç besielç –
Nepagous nieks.

Bet vēs tēik:

Kol gīvenēms lēkēma rēit biegs,
Būsi sau – Pondēivs.

LUOÐĒMS

Be stabdiu dēinas, be stabdiu naktis,
Laukēma mēgluos metā nīkst.
Kuo nepametēs jug negali rastē:
Laimēs ðaltēnç tik ðērdie îr.

Sokis saulēs þīdiejēma ratās:
Ðvēisesnēs spalvas daugiau tink.
Ne vēina keporē nopliðt ē batā,
Kol sopronti: bova a būs dā – nereiðk, kad îr.

Sostuoji po do, kartās i krūvas.
Nuors galvū daugiau, pruota – ne.
Skausmos ē dþiaugsmos bangou kap jūra –
Lēkēma þēnklos sau esi pats.

Kou esi ēðluoðēs, tou ēr praluoðēs,
Nes vēins tie statīms – að.

PASĒROKAVĒMS SO SAVĒM

Kelç kelç dolkiem sprongē
tava dēinas ved,

kol nostebēs brūkōt atrondi –
tebesi tēn pat.

Darbā darbā – par tou skronḁi
nieka nebmatā:
jau ēḁkrēta pruota dontis,
akimis applēbā.

Atmēnēmus ḁvēntiu pēborelḁ
juonvabalḁs deg:
ḁrdēis pvakēs ḁlōmelie
atsēlsietē ḁēik tēik gal...

Pēima vasara laika pombis
esi tiktā pats.
Erdvie kēita, laikā sprongē,
bet sovērōkintē teks.

RODĒNĒIS VITRAPĀ

Pu kaḁtuonu kapiḁuonās
rodou tonḁ akis slēp,
suodnu rodēnēnēs struovas
kreḁḁs skobēn nomēi... Je –
ḁto aḁ a vēituo stuovo,
dēinū lapās laiks nu miediu laḁ.

Pemaitḁ / Pemalēlai

Doudas medḁs vies,
garsḁ kaḁēn kuo sau ḁaukuo,
mērtēis spalvuom
jau nodērbēs laukū plaukus –
ondou tonkiau vēs i leda
naktims ēlguoms kreḁ.

VIEL (BUOBU VASARA)

Nuors veizous gēlēi, bet nebmatuos
pīdiejēma ramoma ē stēpībēs.
ī ņerdēs pēlna kasdēinībēs vatuos,
čt smarvē kap kor nuors ēmīnos.

Jau nieka, ruoduos, nebelēka –
noslinkē plaukā, toūtēs akīs...
Bet to glaudīs pri mona kūna plēka,
kor raituos gīslu baikūtēs ņakas.

Nu tava puodiu a nu pūvilgsniu
viel daruos stēprč stēprč karōta.
Viel kūno junto mūsa jausmū pērti,
ē viel meldous be varda.

RODOU

Vies nekođēn mona ņerdēis,
vies nerođiuo mona dvasēs,
tiktā sparduos kap notvēlkīts,
tiktā doudas kap patrakēs.

Medčs bieģ – lēikt lapu pīedas
lītaus koskuom ođdongstītas –
nepasliepsi, kuo nebie jau,
nuors par dēinas mēģluom pīdi.

Nepasliepsi sava jausma,
nuors ē kāp ņkaradītomīs –
jau nebie pālama saugē,
tiktā naktū joudē spīģlč.

Anēi kiaurā lend par pati ņerdi,
pērōtu gīsluom mitrč bieģ:

Pemaitč / Pemaitēlai

nebþēnā, a ruoduos, a tēkrā gērdi
requiem tīle kāp artie.

KUOPNAM SKOUDA ÞMUOGO

Sprongi Skouda þamē,
skaudē anuos lītā,
bet
jego ēe to gīveni,
vēskas tava īr jug.

Tava īr tēi þmuonis,
soktē baišç tonkç,
ēr
tava īr ēstuorējē:
ēe gīvena jug ne molkç.

Bērst ēe tava þuodç,
nuors ne vēins anus mīniuo –
tçp
jauti laika skuoni
sava kūna gīsluos.

Jūras viejç pot, kol oþpot
ne vēina õvēnta dvasē,
tad
vēs dar maduo jouka spīglç,
kad negailietom tavēs.

Þemaitç / Þemalēlai

Kad būtumi tvērts kap ouþols,
kartās tori būtē karklos,
ē
kelç nier juk tēisē,
ē nie be þuoliu darþa.

Ark tou kēita Skouda þçmē,
skaldīk anuos akminis,
jug
nuors sau atruoda baisç svarbos,
tavēs īr tik tēik, kēik telp i atminti.

DEBESIELIS

Kas ađ?
Tik vies.
Rasintās maþiau oþ vieji,
nes vies netor ni varda,
nes vies nē pavardies netor,
nes vies negal ēđ banka
paskuoluos þajimtē.

Kas ađ?
Tik aids.
Gal dā maþiau oþ aida,
nes aids viel pakartuo,
kas bova praeitie,
vo ađ kap tas opalis –
i prīđaki, ē kvit'.

Eso tik debesielis,
tiktā bliednos debesielis,
katras dongo bieģ,
kol vēsā ēđnīkst.
Gal dā maþiau oþ nieka
nes stēprç muni smaug
ađaru kriuoķlīs.

Kas ađ? Tik aids.
Kas ađ? Tik vies.
Kas ađ? Tik pēķā

Pemaitç / Pemaielai

bliednos debesielis,
katras jug i nieka,
katras jug i nieka
palēngvç noslīs.

KUOPNUOS DĒINUOS PAMUOKAS

ISTUORĒJĒ

So kuopno rīto keliuonē prasēded.
So kuopno dēino tçsas be gala.
So kuopno vakaro pabonguos lauki,
Saulç krintont i debesū patēlus.

Ēlgē tēi takâ, katrās rçk çtē.
Sunkē tēi þuodç – nepasakītē...
Gali a negali – rçk tou ēðtvrtē:
Vakar þīdiejom – ðēndēin... – sovītē.

ARITMETIKA

Kuopna dēina pri savēs prided.
Kuopna dēina ēð savēs atem.
Po vēina, po vēina, po vēina...

Ē tçp – no nulē lig nulē.
Tuokē, tasgaties, îr gīvenēma aritmetika.

GIMTUOJI KALBA

Eðmuokst vâkâ pērma þuodi (tonkiausç „mâma”).
Paskiau ontra ē trieti i sâsvēnius raða.
Pasēpēl pavadēnēmâ, reikōmēs anū vēsuokēs:
ledâ, „cokerkas”, Jûratē, „alkohuolis”...

Kartâs tavi atrond skausmos, kēntiejēmâ baisē,
Kartâs pats eiðkâ sava dūðç vaista.
Arba baisç mitrç, arba kuojē oþ kuojēs
Prieti sava gala, tçp paskotēnē þuodē ē neēðmuokēs.

GEOMETRĒJĒ

Tilç pēimuos peizapā,
dīpaugmā paukōtiu laukēma. –
Ērdēs ne vēina daupuos
kap mosielie vuora tinklē ikrētusi.

Çt vēsuom posiem takās,
bieg paskou sava lēkēma. –
Bet vēsē sosētink tik kapūs,
nuors ēr apsēmet, kad tuo neņēna.

Toōti galva ē ratā:
kū pasēdiejç – nelēka,
Tik kompē nomīniuotē batā,
bet ē tēi jau nu kuoju atlēkē.

Ēō vēsa tuo aiōkç matuos:
ģivenēma trasa īr apskrētēmūs.

RAMĪBĒ

Vēina dēina lītos līn,
Kēta – ōvēit viel saulē.
Je liūdietē nepatink –
Gali kartās dīpaugtēis.

Vēsē takā bieģ pirmīn,
Tiktā mintiū – atģal.
Pmuonis tonkç sosētink,
Bet sostuo ĵuk retā.

Dēinū ilgis kiaurā kint,
Metā ĵug nelģgo metams.
Gerā ērdēs ka nuōvint
Ĵaismū ēēltās spektrās.

Lai sau līn, lai sau sning –
Tava dūģiuo ramç ramç...

Autuorç

ALEKSANDRAVÎËIENĖ ANA-ANA BRÎDĖ

Poetė, tautuodailininkė. Gėmė 1957 m. vasarė 18 d. Kelmie. 1975 m. bėngė Bėrþu J. Januonė vėdorėnė internatėnė muokikla (dabar „Saulės“ gėmnazėjė). 1975 m. dėrba Juonėðkelė SMG (Pasvalė r.) vondėns chemėniu analiziu labuorantė. 1997 m. isėkūrė Juonavuo. Įr Juonavuos miesta poezėjės kluba „ðaltinis“, Lietovuos neprėklausuomu raðituoju sájungas, Poezėjės ėr kėtũ menũ miegieju asuocėjacėjės „Branduma“ narie.

Raða lietoviu ė þemaitiu kalbuoms. Anuos kūrėniũ ĩ ėðspausdinta Juonavuos rajuona ė daugelie kėtũ perėjuodėniu leidėniũ, literatũras almanaku, þornalė „Þemaiėiø þemė = Þemaitiu þemė“, interneta svetainie „Þemaitija“ www.samogit.lt ėr kėtũs interneta leidėniũs. Įr ivairiũ kūrības konkursu laureatė. Apduovėnuota oþ Juonavuos rajuona garsėnėma. Gıven Upninkũs (Juonavuos r.).

Ėðleida 5 sava kūrības kningas: 2006 m. – „Þiede nevystantis“, 2007 m. – „Babuko ðalis“, 2008 m. – „ðalia tavæs“ (2008 m.), 2010 m. – „Dviese“, 2015 m. – „Dainuoju sodui“. Miegst tapitė paveikslus. Sava kningas iliustrou pati, paveikslus ekspuonou paruodos.

ANGLICKIS STASĪS

Pedaguogs, poets, verties, vėsuomenės veikies, Þemaitiu raðituoju sambũrė vėns ėð pėrmũju organizatuoriu. Gėmė

517

1905 m. groudė 22 d. Plungės rajuona Bernuotava kaimė. Muokies Telšiū Saulės draugėjės gėmnazėjuo, 1927 m. pabėngė Telšiū muokituoju semėnarėjė, 1932 m. – germanistikas studėjės Kauna Vītauta Dėdiuojė universitetė. 1932–1940 m. dėrba Ėiauliū bernioku gėmnazėjės muokituoju, viellau – Tauragies gėmnazėjės dėrektorio. 1940 m. parsėkielė giventė i Vėlnio. Ėe 1940–1941 m. dėrba Ėvėitėma liaudės komisariatė. 1943 m. karto so ėmona Ėilinskātė Jenina parsikielė giventė i Oliesėnės kaima, katros ėr pri Korėienu (Ėiauliū r.). 1945–1966 m. muokituojava Korėienūs. Viellau viel isėkūrė Vėlniou ėr ėe lėka vėsam laikou.

Pri sovietu valdiuos nepritapa, uþ sava paþiūras bova paðalints ėð Lietovuos raðituoju sąjungas.

1936 m. Ėiauliūs suorganizava pėrmoujė Pemaitiu raðituoju konferėncėjė. Tas ėvėkis isiūbava Pemaitiu raðituoju sambūri, katros Pemaitėjuo platę veikė 1936–1944 metās.

Ėr redagavės literatūreñi ėornala „Linija“ (1 nr., 1932 m.), sodarė ėr ėðleida pemaitiu raðituoju kūrėniū antuoluogėjė „Pemaitėiai“ (1938 m.). Bėndradarbiava ėornalūs „Literatūra“, „Dienovidis“, almanakė „Proðvaistė“.

Sava kūrība pradiejė spausdintė 1923 metās. Pėrmoujė poezėjės kningelė („Þingsniai prie sfinkso“) ėðleida 1931 m., ontroujė („Kraujo auka“) – 1934 metās. 1935 m. bova ėðsaudints poezėjės rinkinīs „Septynios didþiosios nuodėmės“, 1937 m. – „Didþioji kanėia“, 1960 m. – „Po atviru dangum“, 1965 m. – „Metūgės linksta á saulė“, 1969 m. – „Karklai þidi“, 1972 m. – „Þemė ir þelmenīs“, 1975 m. “ „Suvirpa þemės pilnatis“, 1978 m. – „Proskynø atþalos“, 1980 m. – „Nenusileisk, graþioji saule“, 1983 m. – „Ant mėlyno kranto“, 1985 m. – „Þiburiuojanti būtis“, 1987 m. – „Þodis auga ėð þemės“, 1990 m. – „Ėiupikai“, 1992 m. – „Karelėli mėlynasis“. 1933 m. paraðė drama „Rūmai be pamato“. Ėr ėðvertės Michila Lermontuova, Henrėka Heinės kūrėniū.

Þemaitėðkus eilieraðtius pradiejė raðitė pu 1932 metu, kãp ka pats ėr sakės, sopratės, ka ėr ėðlaikės tortinga pemaitiu þuodina ėr sava eiliems gal paruoditė, kuoki poiki ta mūsa muotinu gimtuoji kalba.

1996 m. Pėmaitiu kultūras draugėjės redakcėjė (dabā Regėjuonu kultūrėniu inicetīvu centros) ėdėleida straipsniu, interviu, recėnzėju aple Anglicki Stasi ėr anuo kūrība kninga „Ir ađ esu...“ (sodarė Mukienė Danutė).

S. Anglickis mėrė 1999 m. vasarė 26 d. Vėlniou, solaukės 93 metu ompiaus, ė palaiduots Vėlniaus Antakalnė kapėniu Memininku kalnelie.

BAGDUONS APUOLĖNARS PETROS

Poets, pedaguogs, fėluoluogs, pėrmūju pėmaitėdku kningu, ėdėleistū opšienie, auuorios.

Gėmė 1912 m. bėrpėlė 17 d. Tėlėiū rajuona Talainiu kaimė. Muokies Junkėlū, Opvėntė pradiuos muokėkluos, pabėngė Kraėpiu gėmnazėjė, Kauna Vitauta Dėdiuojė universiteta. Muokėtuojava Radvėlėdkie. Bėngontėis Ontrājėm pasaulėnem karou pasėtraukė i opšėini. Isėkūrės Vakarūs, so bėndramintėis steigė lietoviu muokėklas (1944 m. – Vokėtėjės Braunscveigė, Blombergė). Nu 1955 m. gėvena JAV. Muokėtuojavo Ėėkaguo veikosiu dėdėtadėinėnie aukdėtesniuojuo lietoviu muokėkluo.

Eilierađtius rađitė pradiejė dar muokėdamuos gėmnazėju – bėdams dėdėtuo klasie. Laikrađtėius, pėrnalūs sava eilierađtius skėlbė nu studėju laikū. I literatūrėnė veikla platiau isėjungė muokėtuojaudams. Pėrmouji sava poezėjės rinkėnieli („Sutemė ugnys“) ėdėleida 1956 metās. 1978 m. pasėruodė anuo pėmaitėdkas poezėjės rinkėnėis „Pruo gintara longa“. Tuo kningelie ėr ėdėspausdints kalbuos skėriielis, katrame auuorios pateikė pastabas aple Opvėntė tarmė. Tas leidėnėis – pati pėrmouji pu Ontruojė pasaulėnė kara pėmaitėdkā parađita ėr ėdėleista gruopėnės literatūras kninga. Vieliau parađė pėmaitėdka poema „Medviegalė pasaka“. Ana karto so kėtās 33 eilierađtėis bova ėdėspausdinta 1979 m. ėdėleistuo tuo patėis pavadėnėma kningelie. 1982 m. pasėruodė A. Bagduona apsakėmu rinkėnėis „Givenims – najūkā“, 1983 m. ėdėspausdinta anuo poezėjės kningelė „Podėpai á tolā“, 1988 m. – „Likimo antspaudas“ (abėjuos ėr ėr puo 20 pėmaitėdkā

parašītu eilierašīti. 1991 m. A. Bagduona kūrības knīngelē pēma karta bova ēdīesta Lietuvuo – ēdījē pēmaītēdīku apsākīmu ēr eilīerašīti knīnga „Lēkēma laiptās”. 1995 m. ēdīspausdīnta A. Bagduona eilīerašīti knīngelē „Pvaīgīdīpīø pavēsy”, 1996 m. – līeto vēdīku ēr pēmaītēdīku eilīerašīti rīnkītēnē „Vai toli toli”. 1998 m. Pēmaīti kultūras draugējēs redakcējē Vēlnīou ēdīleīda A. Bagduona kūrības rīnkītēnē „Nemīrītānēīos godos” (sodarē Mukīenē Danutē). A. Bagduons mērē 2008 m. JAV.

BOTKOS DUONATS

Geofīzīks, pedaguogs, rašītuos. Gēmē 1936 m. sausē 24 d. Platēlīū valsēīaus Gīntalēdīkēs kaimē (Plungēs r.). Muokīes Gīntalēdīkēs pradēnīe, Platēlīū septīnmetīe, Klāīpīedas pedaguogēnīe muokīkīlūo. Stodējava Ņīaulīū pedaguogēnē īnīstīta Fīzēkas fakolīetē ēr Līetuvuos Fīzēkas īnīstīta doktorantūruo Vēlnīou. 1964–1969 m. bova Ņīaulīū 7 vēdorēnēs muokīklas dērektuorīos. 1969 m. pradīejē dērbītē Līetuvuos Fīzēkas īnīstītē. 1977–1987 m. bova tuo īnīstīta muokslēnīs sekretuorīos, 1987–1997 m. – Aplīnkuos radioaktīvoma laboratuorējēs vedīes. Geofīzēkas (dabā Gamītuos) muokslu kandēdatēnē (dabā daktara) dīsertacējē apgīnē Vēlnīaus unīversīetē, vuo Technoluogējēs muokslu sītēīs Aplīnkuos īnpēnerējēs ē krađtuotīvarkas muokslu krīptēīs habēlētouta daktara dīsertacējē – 1999 m. Vēlnīaus Gedēmīna teknīkas unīversīetē. Tēn dērbont anam bova soteīkts profesuorīaus muokslēnīs pedaguogēnīs vards. 1992–2001 m. bova Vēlnīaus pedaguogēnē unīversīeta, nu 1992 m. – ēr Vēlnīaus Gedēmīna teknīkas unīversīeta dīestītuos, nu 2001 m. – prouofesuorīos.

Svarbīausīus muokslā darbus īr parađēs aplē radioaktīvīūju īnertēnīu duju, Līetuvuos dērvuoīpēmīu tarđā radioaktīvīuosīuoms mēdīpēguoms ēr juonīzoujontē spīndolīuotēs puoveīkē atīmosferas geofīzēnēms prouocesams.

Pēmaītēdīka kūrība oīpsējīemē ēdīcīēs ī oīptarnauta puoēlīsi.

2016 m. Regējuonu kultūrēnīu īnīcetīvu cēntros ēdīleīda dēdēlīes mēnēnēs ēr īstīuorēnēs vertīes pērmoujē D. Botīkaus gruoīpēnēs līteratūras knīnga – apīsaku rīnkītēnē „Kā pēmē bova brongesnē oīp douna”.

BRIDIKIENĒ ROMALDA

Literatē, kultūras darbuotuojē, vēsuomenininkē. Ģemē 1956 m. lēipas 26 d. Klaipieduo. Bēngē Nuotienu ađtonmetē muokikla (Skouda r.), Klaipieduo – vēdorēnē, Vēlniaus kultūras muokikluo isēgējē bēbliuotekininkēs specelībē. Eilierađtius, pruozas kūrēnelius pradiejē rađitē dā muokiklas laikās, vuo ņemaitēdkā – ņemaitiu kultūrēnē atgēmēma laikuotarpio. Ģiven Skouda rajuo-na Lēnkēmu seniūnējēs Sriauptū kaimē.

BUDRIENĒ ZITA

Poetē. Ģemē 1951 m. rogsiejē 10 d. Telđiū rajuo-na Eidintiu kaimē. Vaikistē praleida Lieplaukie, tēn pabēngē 8 klasēs, vuo paskiau – Telđiū ketvērta vēdorēnē muokikla. Ēlga laika ģivena Telđiū rajuo-na Vigantiđkiu kaimē. Rađitē eilierađtius pradiejē bē-sēmuokidama devintuo klasie. Pērmūju kūrēneliu neēlēka. Eilierađtēms daugiau laika ē diemesē sorada galēmībē skērtē aple 1987-ūsiaus metus. Nemaņā anuos sokortū eiliū īr ēđspausdinta laikrađtiūs „ņemaiēiō aidas“, „Kalvotoji ņemaitija“, Valstieēiō laikrađtis“, rinktēnie „Eiliavimai“ (1994), almanakē „Nebijok at-sigerti iō stirnos pēdos...“ (1996), ņemaitēdkas kūrības rinktēnie „Sava muotinu kalbo“ (1998). Rađa lietoviu ēr sava ģimtoujē ņemaitiu kalbo. Īr ēdleidusi 6 eilērađtiu kningas: „Vaikyste, nu-sijuok“, „Atverkim langus“, „Nusiđīpsuok, mon, ņemē!“, „Tu, dainele-dainuņēle, suskambēk“, „Metō sūkuriuos“, „Ađ – Tava ģiesmē“. Pagal anuos tekstus īr sokarta aple 40 dainū ē himnu. Z. Budrienē īr Kaima rađituoju sājungas, Telđiū literatu kluba „Ģatrija“ narie.

BUORUSEVIĒĀTĒ-ĢĒDLAUSKIENĒ ELĒNA

Pedaguogē, poetē, krađtuotīrininkē, vēsuomenininkē. Ģemē 1951 m. netuolēi Tverēs, i Krasnuojarska vaņamū trēmtēniū vaguonē. Ģrīņpsi so tievās i Lietova, ģivena Telđiū rajuo-na Traulienu kaimē.

Muokies Vėikðnaliu aðtonmetie muokikluo, vieliu – Loukės vėdorenė, pabėngė lituanistėnės studėjės Vėlniaus universitetė. Savaronkėðkà dėrb nu 1974 metu: pu pėrmo – Varniūs, vieliu – Telėiū Pėmaitės, Vėskopa V. Buoriseviėliaus vėdorenė (dabar gėmnazėjė) ėr kėtuos muokikluos, Ėlalės rajuona laikraðtė „Artojas“ redakcėjuo.

Radītė gruopėnės literatūras kūrėnelius pradiejė devintuo klasiė. Eilieraðtius spausdėn perėjuodėnie spauduo, ivairiuos poezėjės rinktėnėis. Anuos eilieraðtiu ĩr paskelbta ėr telėėðkiu, plungėðkiu, Ėiaurės Lietovuos literatu, Kaima raðytuojų poezėjė rinkėniūs, Lietovuos muokituoju poezėjės rinktėnie (1987), pėmaitėðkas kūrėbas rinktėnie „Sava muotinu kalbo“ (1998), laikraðtė „Gimtinė“ almanakė „Tėviðkės vuturiai“ (2005), Maþeikiu, Telėiū ėr Saldaus kraðta poetu ėr potuograpu kūrėbas rinktėnie „Kur gimsta viltis“ (2010). 2013 m. ėðleida eilieraðtiu rinkėni „Nesutemsta up lango“.

DAJUJOTĪTĖ VĖKTUORĖJĖ

Literatūruoluogė, raðituojė, muokslėniu ė gruopėnės literatūras kningu, vaduovieliu muokikluoms autuorė, sodarituojė, bėndraautuorė, habilitouta humanitarėniu mokslu daktarė, puofesuurė, Pėmaitiu akademėjės narie. Pėmaitiu kalbo paraðtus kūrėnius pasėraða Daujuotės Vėktuorėjės slapivardio.

Gėmė 1945 m. spalė 1 d. Keinėðkės kaimė (Varniū sen., Telėiū r.). Muokies Nevardienu aðtonmetie ė Pavandenės vėdorenė muokikluos. 1968 m. pabėngė Vėlniaus universiteta, nu 1972 m. ėe diestė. 1972 m. apgĩnė fėluoluogėjės muokslu kandidatės laipsni. 1983–1985 m. bova Vėlniaus universiteta Lietoviu literatūras katedras vediejė, nu 1982 m. – ðiuos muoksla ĩstaigas duocėntė. 1988 m. apgĩnė Fėluoluogėjės muokslu daktarės laipsni. 1990 m. anà bova soteikts puofesuurės vards.

Daugiausç tĩrėnie poezėjė. ĩr daugĩbės kningu autuorė, ėð katrū vėinas ėð pėrmūju bova ðiuos: „Jurgis Baltruðaitis“ (1974), „Lietuviø filosofinė lyrika“ (1977), „Kas tu esi, eilėraðti?“ (1980),

„Lyrikos teorijos pradmenys“ (1984, muokiklā skērts variants – „Lyrika mokykloje“, 1995), „Lyrikos būtis“ (1987), „Tautos žodžio lemtys. XIX amžius“ (1990) „Su Jurgiu Baltrušaičiu“ (1994), „Kalbos kalbėjimas“, „Trys sakiniai“ (abi 1997), „Tekstas ir kūrinys“ (1998), „Kultūros šalys ir nuodālės“ (2000).

Sava kninguos daug diemesē skēr muotrēdku rađituoju kūrībā (kningas „Janina Degutytė“, 1984; „Moteriškoji literatūros epistema“, 1991; „Moters dalis ir dalia“, 1992; „Ėatrijos Raganos pasaulyje“, 1997; „Salomėja Nėris“, 1999; „Parađyta moterø“, 2001 ēr kt.).

Vėina ē karto so Bukelienē Elēna Nijuolē parađē lietoviu literatūras vadovieliu muokiklā (1992, 1994, 1989, 1990, 1995), muokuomūju kningu stodētams („Esē apie poeziją ir esimą“, 2001; „Sakiniai“, 2002). Spaudā parengē antuoluogējē „Lietuviø eilerađtis proza“ (1987), „J. A. Herbačiausko kūrybos rinktinė“ (1992). Ėđleida puokalbiu kningas so poetās Degutitē Jėnina (1996) ē Martėnatio Marcelėjo (1998).

Dėdėlç pruoduktivç dērb paskotēnç metās. 2003 m. ėđleida kninga „Putinas: pasaulėvaizdžio kontūrai: kūrybos studija“, vaduovieli „Literatūros fenomenologija: problemikos kontūrai“, „Rađtai ir parađtės“ (aple Marcinkevičiaus Justina kūrība). 2004 m. bova ėđspausdinta anuos kninga „Salomėja Nėris: fragmento poetika“, 2005 m. – „Pmogus ir jo kalnas“ (aple monsinjuora Vasėliauski Kazėmiera), „Mažoji lyrikos teorija“, eiliotē tekstā „Perrađai“, 2006 m. – „Už brūkėnio“, esē kninga aple Maėėrni Vėitauta – „Karaliø gėlē iđ Ėemaitijos pelkiø“ (2006), 2007 m. – akademėnē kursa paskaitas „Lietuviø literatūros kritika“, oprađā „Sauganti sāmone: literatūra ir patirtis“, literatūras teuorėjės muokuomuoji kninga „Aplėbiantis mąstymas“. 2008 m. pasėruodē V. Daujuotitės „Ėokėja virđ liepto per prarajā“ (aple Baliukuonės Uonės kūrība), monograpėjē „Gyvenimas prie turgaus“ (aple Strielkūna Juona), 2009 m. – „Vie-ninteliām miestui. Juditos Vaiėiūnaitės Vilnius“, „Kalba ir jos menas“, vaduovielis 11–12 klasiems „Literatūros erdvės“ (I–IV kningas), 2010 m. – kninga „Tragiškasis meilės laukas“ aple Geda Sigita, eiliotē tekstā Ėemaitiu ē bėndrėnē lietoviu kalbo „Balsā

ūkūs' = Balsai ūkuose", fėluoluogėnė Barbuoras Radvėlėtės studėjė „Arėiau Lietuvos“, „Patirties podynas“, 2011 m. – „Lietuviėkieji Ėeslovo Milošo kontekstai“. 2012 m. sodarė Marcinkeviėiaus Justina rinktiniu eilėrađtiu kninga „Papasakoti gyvenimà“. Tàs patčs metàs bova ėđspausdinta ėr anuos ontruoji eilioutu tekstu ėmaitiu ė bėndrėnė lietoviu kalbo kninga „Gıvenu vına = Gyvenu viena“, kningas „Justino Marcinkeviėiaus ėmė: ėmogaus điapus“, „Laisvojo mąstymo properđos“, „Eiti savo kelius“. 2013 m. pasėruodė kningas „Lađas poezijos“, „Raudonoji upė / Janina Degutytė“, „BoruĖė, ropojanti plentu“, „Onė Baliukonė“, „SugrąĖs iđ gyvenimo / Viktorija DaujotyĖė, Marcelijus Martinaitis“, „Dulķės ir ėvaigĖdės: poezija / Jurgis Baltruđaitis“ (sodarė Daujotitė Vėktuorėjė, Mikelaitis Gedėmins), 2014 m. – „UĖrądyta: sakiniai ir trieiliai“, 2015 m. – tretiuoji eilioutu tekstu ėmaitiu ė bėndrėnė lietoviu kalbo kninga „Tatà pariejau = Tai parėjau“, „UĖ brūkėnio“, 2016 m. – „Justinas Marcinkeviėius, Salomėja Nėris, Alfonsas Nyka-Niliūnas“, „Sofija“, ketvėrtuoji eilioutu tekstu ėmaitiu ė bėndrėnė lietoviu kalbo kninga „Ėimėni vuobelie = Ėiminė obelis“, 2017 m. – „Aleksandra“, „Prigimtinės kultūros ratilai“, „Granas: àtrūkusi tikrovė“, „Asmeniniai kursai“: àvadai, laisvi seminarai, paskaitos“, „Suklusimai“.

1993 m. apduovėnuota Lietuvos nacionalėnė kultūras ėr mena premėjė, 1996 m. – „Santarvės“ premėjė, 1998 m. – „Varpū“ literatūrėnė premėjė, 2002 m. – Gedėmina 4 laipsnė ordino, 2007 m. – Konstitucėjės taurė (karto so Gudavieė Edvardo), 2008 m. – Gabrielės Petkeviėatės-Bitės premėjė, 2009 m. – Nacionalėnė paĖonguos premėjė, 2010 m. – Radvėlėtės Barbuoras medalio, 2010 m. – Juotvingiu premėjė, 2011 m. – Lietuvos autoriu teisiu ėinėma asucėjacėjės (LATGA) premėjė, 2015 m. – Antana Baranauskė literatūrėnė premėjė oĖ kningas „Gıvenu vına = Gyvenu viena“ ėr „Tatà pariejau = Tai parėjau“, parađitas ėmaitiu ė bėndrėnė lietoviu kalbo.

DAUKONTIENĒ GRABINA

Literatē, kultūras darbuotuojē. Gēmə 1965 metu spalē 23 d. Urvikiū kaimē (Maņeikiu r.). Rađitē eilierađtius pradiejē besēmuokīdama Rukū ađtonmetie. Vieliau muokies Skouda Bartovuos vēdorēnie (dabā – Bartovuos pruogēmnazējē) ē Telđiū kultūras muokīkluos. Oļ iskiepīta meilē literatūrā ī diekinga muokītuo-jems Rađtikienč Vidā ē Maēioliou Vītautou.

Rađa ņemaitiu ē bēndrēnē lietoviu kalbo. Tarp anuos eilierađtīu ī nemaņā eiliū, skērtū vākams. Kelēms ēđ tū kūrēnieliu ī sokorta mozēka. Anus dainiou, ī kompaktīnē pluokōtelē irāđē Skoudē gerā ņenuoma vākū vuokala studējē „Upeliukas“ (vaduovē Raiđutienē Jolanta).

G. Daukontienēs kūrības ī ēđspausdinta Skouda rajuona laik-rađtie „Mūsø ņodis“, rinktēnies „So meilē tievēđkč“, „Pavasario vējas“, „Po ramybēs medņiu“, „Lengvai iđprotējā“, „Nupinsiu Lietuvai vainikā“, „Ant tavo rankø supasi gerumas“, „Pasidalin-kim ilgesā perpus“. Anuos autorēnē kūrības kningelē „Rude-nēs laimēs pēdsakais“ 2005 m. ēđleida Skouda rajuona savēvaldībēs Romalda Granauskē vieđuoji bēbliuoteka. Nu 1987 m. tuo bēbliuotekuo ē dērb. Priđ tou ana bēbliuotekinīkē dērba Lēnkēmu miestelie (Skouda r.), kor ē gīven.

DIRŅININKS JUONS

Literats. Gēmə 1930 m. lēipas 8 d. Plungēs valsēiaus Macie-niu kaima darbēnīnku ņeimuo. Rađitē, skaitītē pramuoka no-mūs. Vieliau muokies Plungēs vēdorēnie ekuonuomēnie muokīkluo. Mēros tievou, pasēlēguojos mamā, muokslus, nuors anus tuo muokīkluo bova tik iposiejēs, toriejē notrauktē, nes reikiejē ņeimā oņdērbtē douna.

Gīvenēmē anam prisičjē būtē rađtinīnko, kruoviejo, laiđkinīn-ko, meliuoratuorio, paukōtīna darbinīnko, tarnautē kariuomēnie.

Kninga mīliejē nu pat maņū dēinū. Patēka anam ē eiliuotē. ņemaitēōkā rađitē pradiejē Lietovuos atgēmēma metās. Bova Kai-ma rađtīuoju sājungas, Plungēs rajuona literatu kluba „Vingio-

rykõtē" narīs. Sava kūrība spausdēna leidēniūs „Pergalē“, „Ģluota“, Plungēs rajuona perējuodēnie spauduo, ņornalē „Ģemaiēiø ņemē = Ģemaitiu ņemē“, nemāņā anuo eilieraōtiu īr paskelbta ēr ņemaitiu poezējēs rinktēnie „Sava muotinu kalbo“ (1998). Mērē Plungie pu 1998 metu.

DĢERVIENĒ TEKLĒ

Rādītuojē, pedaguogē, kultūras ē vēsuomenēs veikiejē. Ģēmē 1932 m. Kartenas valsēiaus Asteikiu suoduo (Kretinguos r.), vieliau ģīvena Plungēs rajuona Alksnienu kaimē. Ēe prið pati kara pabēngē pradiuos muokikla. Kara metās muokies Plungēs ģemna-zējuo. Pabēngusi anou, metus laika (1950–1951) Plungēs rajuona laikrađtē redakcējuo dērba sekretuorē, vuo paskiau istuojē i Vēlniaus pedaguogēni instituta. Pabēngusi muokslus 1956 m. karto so vīro DĢervo Petro nutarē ðaknis soleistē Dzūkējuo. Pērmās metās dērba Jiezna vēdorēnie muokikluo, vieliau – vīra tievēðkie Puniuo (Alītaus r.). Ēe muokītuojava iki pat 1991 metu. Vieliau, 1991–192 m., vaduovava Puniuos kultūras nomū etnuograpēnem ansambliu.

Eilieraōtius pradiejē rađitē dā vaikīstie, vuo ņemaitēðkā – aple 1992 metus. Sava kūrība daugiausĶ spausdēn Alītaus rajuona laikrađtie, respublēkēniūs ðvēitēma leidēniūs, daug anuos eilieraōtiu, apsakīmu, novieliu ī paskelbta ņornalē „Ģemaiēiø ņemē = Ģemaitiu ņemē“. Ī ontruojē ņemaitiu poezējēs kuonkursu laureatē (1996 m.). Tās patĶs metās bova ēðleista anuos pērmuojī poezējēs rinktēnē „Liepa uŶ slenkšēio“, 1999 m. – ontruojī („Nakvynē senuose namuose“). 1998 m. T. DĢervienēs kūrēniū bova ēðspausdinta ņemaitiu grupēnēs literatūras rinktēnie „Sava muotinu kalbo“. 2000 m. Ģemaitiu kultūras draugējēs redakcējē atskēra kningelē ēðleida anuos parađīta pērmuojē eruotēnē novelē ņemaitiu kalbo – „Ak-mou so velnē piedo“. Vieliau parađīts tuos novelēs tĶsinīs bova ēðspausdints ņornalē „Ģemaiēiø ņemē = Ģemaitiu ņemē“ (2005 m. Nr. 1, 2006 m. Nr. 3). 2005 m. ēðleida dokumentēnē apībraiŶa aple DĢervū ģēmēnē – „Komentaras ģiminēs medŶiui“. 2007 m.

pasēruodē anuos apīsakas ēr apsakīmu rinktēnē „Buvo ir tebēra“, 2011 m. Regējuonu kultūrēniu inīcetīvu cēntros ēdīleida T. Dpervīnēs pēmaītēdīkas kūrības rinktēnē „Pali puolelē“. 2015 m. skaitītuojč solaukē T. Dpervīnēs poezējēs knīngelēs „Saulēlydpio blīksnīai“. Daug anuos kūrēniū ēdīspausdīnta almanakūs „Tēkmēs“, „Spīndulys“, „Podpīo pūdējīmas“, pōrnalūs „Pēmaīēo pēmē = Pēmaītiu pēmē“, „Dainava“, kētūs pērejuodēniūs leidēniūs. Nu 1986 m. T. Dpervīnē ir muokītuoju literatu kluba „Spīndulys“, nu 1991 m. – Alītaus apskrētēis literatu kluba „Tēkmē“ narīe.

ĒLEKĀIS JŪZAPS

Poets, spauduos darbuotuos, muokītuoos, vēsuomenīnīks. Gēmē 1931 m. lēipas 29 d. Māpēikiu rajuona Tīrkōliū seniūnējēs Lielātiu kaimē. Pabēngē Vēikōniū vēdorēnē muokīkla, 1961 m. – Vēlnīaus pedaguogēni īnīstīta (stodējava īstuoarējē). Trīs metus tarnava suovīetu kariuomēnīe, kurī laika muokītuojava, do metus dērba LKP Māpēikiu rajuona īnīstruktuoorio, 1965–1971 m. – Māpēikiu rajuona vīkduomuojē komīteta pīrīnīnīka pavaduotuojo. Vīlīau īsēkūrē Vēlnīou. 1971 m. – 1990 m. bērbēlē 25 d. darbavuos Līetovuos Vīrīausībīe.

1991 m. ēdīcjē ī optarnauta puoēlsī, bet ēr tuolīau dērba – nu 1990 metu cjē laīkrautē „Mokslo Līetuva“ atsakīnguojē sekretuoorioaus pāreīgas, 1993 m. redagava reklamīnī pōrnala „RD“, nu 1995 m. bova lēidēnē „Gydytojō pīnīos“ reporterīs.

Gruopēnēs līteratūras kūrēnelīus pradīejē radītē dā jaunīstīe. Īr ēdīlēdēs nemāpā poezējēs, pruozas knīngīelīu ēr kētuookiū spaudēniū. Pērmuosēs dvē („Nors minūtā tylos“ – 1992 m.; „Dīrdyje pasīklystī galī“ – 1993) pasēradē Līna Dubavas slāpīvardīo. 1995 m. pasēruodē anuo knīngelē „Ađ maēīau“, 1998 m. – „Takelīai tēvō ēīa susīpynē“, 2000 m. – „Bāpnytkaimīo votyva“ (karto so Petruodē Ipuolīto), „2000-ōjō mirāpai“, „Tolī, tolī“ (karto so Kurnēckē Vītauto), 2001 m. – „Kur vedī, pagunda“, 2003 m. – „Mūsō vasara. Meīlēs dāinos“ (karto so Malēnauskē Vēlēmō), 2004 m. – „Līetovos globējo Ēv. Kazīmīero votyva“ (karto so I. Petruodīo), „Īlīuzījō valtelē“ (karto so Gaīpāuskē Jurgīo, Tamōđauskātē Sonata,

I. Petruošio), 2005 m. – „Metai“ (kartu su J. Gaiļpauskio), 2006 m. – „Pemaitiõka votyva“ (kartu su I. Petruošio), „Dainø sietuva“, „Deimantinis sostas“, 2009 m. – „Kas, mergaite, tau dainuos“, 2010 m. – „Rokunda“, 2011 m. – „Kur vaikystës upës teka“, 2013 m. – „Dainø upeliukas“ (kartu su Meðkauskë Aloĩzo), „Ëia mano þemë“, 2016 m. – „Mënesiø darbai ir paproèiai“. Pagal anuo eilës ïr sokorta daug dainù. Sava eiliems meluodëjë raða ãr pats autuorios.

GENÏS PRANIS

Poets, muziejniniks. Gëmë 1902 m. vasarë 13 d. (vasarë 15 d. ons noruodë 1938 m. raðituo biograpëjuo) Telðiù valsëiaus Kalnienu kaimë. Muokies Telðiù pradënie muokikluo, vieliau – Telðiù gëmnazëjuo. 1924 m. anou pabëngë ãr istuojë i Kauna universiteta stodëjoutë lietoviu kalba ë literatûra, bet greitã toriejë muokslus notrauktë. Tumet sogriþa i Pëmaitëjë. 1924–1925 m. dërba Mapeikiu gëmnazëjuo – muokë vãkus istuorëjës, dailïraðtë, luotinu ë lietoviu kalbù. Pu pamuokù liuob vaduovautë muokëniù vaidïbas büreliou. Pjiesës anam raðë pats. Tou laikuotarpio stodëjavo dramaturgëjë, bëndravo so scenas miegiejçs ë profesionalçs aktuorçs, pradiejë planoutë ikortë þemaitiu tçtra.

1926 m. muokïtuojava Ukmergies gëmnazëjuo. Tãs metãs paadtriejë gëmnazëjës laikãs pradiejës anou vargintë kuoju paralïþios, tad darba ãr studëjës prisiçjë notrauktë. Solaukës 24 metu omþiaus daktarù bova pripapïnts kãp vësã nedarbingis. Tumet griþa i tievëðkë ãr ëe gïvena iki 1931 metu. Negaliejë vãkøtiuotë, tad pu truoba jodiejë tik atsësiadës ont krasës, vuo laukë – ikelts i ratelius. Ka ë konkënamis negaliuos, aktivç dalïvava Pëmaitiu kultûrenemë gïvenëmë. 1931 m. ikûrë Pëmaitiu senuovës miegieju draugëjë „Alka“, 1932 m. Telðiùs – Pëmaitiu muziejo „Alka“ ãr anam ëlga laika vaduovava. Dëdëlë dali vertingu muziejaus ekspuonatu ons, vaþëniadamuos pu Pëmaitëjë, dalïvaudams ekspedicëjuos, pats so bëndramintçs sorinka. 1936 m. P. Genë ãr anuo bëndramintiu, Telðiù ðvëisuoliu rûpesnio bova pradietë statitë muziejaus rûmã.

Spauduo bëndradarbiava nu 1920 m. – raðë ãr Lietovuos, ãr opšëinë leidënems. Gïvendams Telðiùs redagava laikraðtius „ðatrija“, „Pëmaiëiø balsas“. Përmouji sava eilieraðtiu rinkini („Dþiugo

varpai“) ēdšpaušdēna 1929 metās. Ontruoji kningelē („Atnađavi-
mai“) pasēruodē 1936 m., vuo „Rūpintuojēliai“– 1939-āšcs. Aple
1937 m. sava eilierađtius pradiejē rađitē ē ņemaitēđkā. Bova vēns
iđ pagrindiniu ņemaitiu rađituoju sambūrē organizatuoriu, karto
so kētās ņemaitiu rađituoju sambūrē dalīviu inicijava ņemaitiu po-
ezējēs ēr pruožas antuoluogējēs „ņemaiēiai“ parēngēma spaudā. An-
tuoluogējē bova ēđleista 1938 metās (sodarē Anglickis Stasīs) Kaunē.
Anuo sava kūriĀa pristatē 15 autuoriu, daug anū rađē ņemaitiu
kalbo. P. Genīs antuoluogējuo paskelbē 11 sava eilierađtiu. Dalēs
anū īr ēdšpaušdinta ņemaitēđkas poezējēs rinktēnie „Sava muotinu
kalbo“ (1998), ņornalē „ņemaiēiō ņemē = ņemaitiu ņemē“.

P. Geniou vaduovaujint ņemaitiu muziejou „Alka“ bova sufor-
moutē vertingē rinkēnĉ, muziejou vīka vēsuos Lietovuos ņemaitiu
ē lietoviu dailēs paruodas, koncertā, daug iviriū kētū kultūrēniu
rēnginiū. Ontruojē pasaulēnē kara metās Telđius isēkūrē posiau
pruofesiuonalĉs pagrindās veikēs tĉtros, katruo vēns iđ ikūrieju,
dēdliasiu gluobieju bova P. Genīs.

Sovietu valdĉ ons nebova paronkos. 1945 m. groudē mienesi
P. Gieni atleida iđ darba muziejou. Anam bova pasakīta apleis-
tē ē Telđius. Isēkūrē Plungie. Ēē ģivena iđ invalida pēnsējēs,
potēgrapava, tīrēniejē krađta istuorējē, rinka ekspuonatus, sva-
juojē Plungie ikortē muziejo. Iđ pradiū nuomuojies buta, vie-
liau pasēstatē nomieli ont Babrunga opēs kronta.

Puokarē metās P. Genē kūriĀa nebova spausdēnama, nes ons
naujuos valdiuos negarbēna, vuo dā ē anuo sesou Stasē dalīvava
pasēpriedēnēma jodiejēmē, bova sojimta ēr nuteista 25 metams,
bruolis Jūzaps ēđtrēmts i Sibēra. Sovietu valdē P. Gieni kāp
nepatēkēma 1951 m. balondē 28 d. sojiemē ē ēđveĀē i Klaipie-
da. Ons bova teisams oĀ ēđleista kningelē „Rūpintuojēliai“, laik-
rađtie „ņemaiēiō ņemē“ ēdšpaušdinta eilierađti „Rainiai“, knin-
gelē „ņemaiēiō kankiniai“, ryđius su ģinklouto puogrindio, pri-
klausīma Tautininku partējĉ ē ĢelĀēnē Vēlka organizacējĉ. Nu-
teisē P. Gieni 25 metams kaliejēma, 5 metams anam atiemē
politēnēs teisēs, konfiskava torta.

1952 m. ģeġuĀēs 16 d. P. Genīs bova iđveĀtas i Đēlutēs Macē-
ku lageri. Tū patiū metu roġpjūtē 26 d. tēn ons ē mērē. Aiđki
mērtēis priēĀastēs nier ņēnuoma.

GĒRDIENIS ALEKSĒNDRA

Lietuviu kalbininks, fonuoluogējēs muokīklas kūries, habilitouts humanitarēniu muokslu daktars. Gēmē 1937 m. spalē 19 d. (pasē īr parađīta, ka spalē 25 d.) Telđiū rajuona Trīđkiu miestelie. Vie-liau karto so tievās gīvena Maņeikiu rajuona Tirkōliū miestelie. Muokies Oplēiknie, Tirkōliūs, Maņeikiūs. 1962 m. pabēngē Vēlniaus universiteta Istuorējēs ēr fēloluogējēs fakulteta ē tās patčs metās pradiejē dērbtē điuo universiteta Lietuviu kalbuos katedras diestītuojo. 1967 m. apgīnē muokslu kandidata disertacējē, katruo rađē aple Maņeikiu tarmies fonuoluogēnē sistema. 1970 m. anam bova soteikts duocēnta vards. Nu 1957 m. gīvena Vēlniou.

Redagava muokslēnē ģornala „Kalbotyra“ (tuomus, skērtus lietuviu) kalbā, bova leidēnē „Baltistica“ redakcējēs narīs. 1983 m. apgīnē habilitouta muoksla daktara darba „Teoriniai lietuvio fonologijos pagrindai“. 1986 m. A. Gērdeniou bova soteikts profesoriaus vards. 1984–1989 m. ons cĳē Vēlniaus universiteta Fēluoluogējēs fakolteta dekana pareigas. 1988 m. anam soteikts nosēpelniosē muoksla veikiejē vards. Ēlgā vaduovava Eksperimentēnēs fonetikas labaratuorējč, Universiteta Lietuviu kalbuos muokslēnem būreliou, bova daugībēs disertantu darbū vaduovs. 1996 m. geguņēs mienesie tapa Lietovuos muokslu akademējēs nario korēpondēnto. 1994–2001 m. vaduovava Vēlniaus universiteta Bēndruosēs kalbuotīras katedrā (iki 1996 m. ana vadēnuos Eksperimentēnēs kalbuotīras katedra). Nu 1990 m. bova Vēlniou veikosē Pedaguogēnē universiteta diestītuous, 1991–1993 m. – Lietovuos muoksla tarības narīs.

Aktīvč bēndradarbiava spauduo, īr ēļleidēs daug muokslēniu knin-gu, paskelbēs daug straipsniu kalbuos muoksla klausēmās. Pīmiausiu anuo darbū sārađē īr tuokēi leidēnč kāp „Tirkōliū tarmēs morfologija: 2 d.“ (1962), „Tarmiū tekstai“ (1968–1997, t. 1, t. 2, t. 10, t. 13, t. 25, t. 27, t. 29), „Maņeikiū tarmēs fonologinē sistema“ (1967) „Lietuviū kalbos vadovēlis mokykloms“ (karto so kētās, 1973 m., 1980 m. (oĳ anou pelnē Lietovuos valstībēnē premējē), „Fonologija“ (1981 m.), „Lietuviū kalbos gramatika rusō k. (1985 m.), „Ģemaiēiū rađybos patarimai“ (karto so Pabrieņa Jūzapo, 1991 m.), „Dabartinēs lietuviū kalbos gramatika“ (1994

m., 3 leid. 1997 m.), „Lithuanian Grammar“ (karto so kētās 1997 m., oþ anou pelnē Lietovuos muoksla premējē), „Teoriniai lietuviø fonologijos pagrindai“ (1995 m., 2 leid. 2003 m.), „Taip ðneka tirkliðkiai: Ðiaurēs þemaiēø telðiðkiø tarmēs tekstai su komentarais“ (1996 m.), „1759 metø „Ziwato“ indeksas“ (karto so sava patē Gērdienē Danutē, 1997 m.), „1759 metø „Ziwatas“ (karto so Skirmanto Petro, 1998 m.), „Þemaiēø raþyba“ (karto so Pabrieþa Jūzapo, 1998 m.), „Kalbotyros darbai“, 3 t. (2000–2001 m.), „Þemaiēø dzūkai: tekstai su komentarais“ (2008).

Eilieraðtius pradiejē raðitē besēmuokidams ketvėrtamē skīriou. Kāp pats īr sakēs, pērmouji þemaitēðka eilieraðti paraðē grīnā ēð pēktoma: bova muokītuojē, kuri diel vēina tuokē grīnā þemaitiu þuodē tēik pasiota, ka A. Gērdienis ēð karta, rçk tuo a nerçk, nostuojē ðnekietē bēndrēnē lietoviu kalbo ēr pamiegēna þemaitēðkā ðiou tuo paraðitē. Þemaitēðkā raðitē A. Gērdieni īr ragēnēs ēr Anglickis Stasis.

2002 m. A. Gērdienis bova apduovēnuots Lietovuos dēdiuojē konēgaikōtē Gedēmina ordina Karēninka kriþio.

Mērē 2011 m. rogsiejē 16 d. Vēlniou, palaiduots Vēlniaus Antakalnē kapēniu Menininku kalnelie.

GIRDPIŪNA VALIS

Kraðtuotīrininks, literats, tautuodailininks. Gēmē 1927 m. lapkrēstē 27 d. Skouda valsēiaus Lukniu kaimē. 1940 m. pabēngē Paloknēs pradiuos muokīkla. Tuoliau muokītēis neboriejē galēmībiu, tad karto so tievelçs dērba ūkie, pramuoka staliaus amata.

Pu Ontruojē pasaulēnē kara bova ēðtrēmts ēð Lietovuos. I gimtēnē sogriþa pu septīniū metu. Pradijē dērbtē mēðkū ūkie, lonkē vakarēnē suaugusiūju muokīkla. Nu maþū dēinū anam dēdēlç patēka skaitītē kningas, ka praauga, anū liuob kalnus parskaitītē.

Bēngēs eigoliū kursus, pēnkiuolēka metu dērba eigolio.

Eilieraðtius kūrē sava maluonomou, retkartçs liuob anus ēr publikoutē. Iduomavuos sava kraðta istuorējē, oþradēniejē senū þmuoniū pasakuojēmus. Druoþeniejē ēð medē, bova þemaitējēs tautuodailininku sambūrē narīs. Mērē 2016 metās.

GRĒGUOLA PUOVĒLS

Literats, muziejininks, bēbliuofils. Gēmə 1956 m. sausē 22 d. Godaliu kaimē (Plungēs r.). Vaikīstie pasēlēguojē ēr neigalos bova lig pat paskoteniūju sava gīvenēma metu. Neņiūrint tuo, pabēngē aukōtūsiaus muokslus, bova aktīvos vēsuomenininks, Pēmaitiu kultūras draugējēs narīs. Pradiuos muokslus pabēngē Daugiedūs, 1967–1971 m. muokies Stalgienu aōtonmetie. Ēe, jau būdams ēēōtuo klasie, pradiējē raōitē eilieraōtius. 1974 m., pabēngēs Plungēs vēdorēnē muokikla, istuojē i Lietovuos veterēnarējēs akademējē, lonkē Neetatēniu korespondēntu fakolteta, bēndradarbiava spauduo. Diel svčkatas pruoblemu, daktarams pataros, 1976 m. pakeitē studējēs – pasērinkēs chemējēs-bioluogējēs specializacējē, pradiējē muokītēis Vēlniaus pedaguogēnē instituta Gamtuos fakoltetē, ēe isējungē i stodēntu muokslēnēs draugējēs veikla.

Pabēngēs instituta, sogriņa i Plungēs rajuona ēr pradiējē muokituojuatē, vieliau dērba Plungēs dērbtēniu uodū gamikluo. Nuoriedams tuoliau studējoutē aspērantūruo, Plungēs gamikluo opšējiemē ivairčs eksperimentās so kemēkalās. Tas dēdēlč pakenkē anuo svčkatā – vos neapaka ē dā kētuokiū svčkatas pruoblemu prisēdiejē. Darba prisējē pakeistē.

Plungie tou laikuotarpio, aple 1975-ūsus metus, isējungē i Sēmuona Daukonta bēbliuofilu kluba veikla. 1986 m. pradiējē dērbtē Plungēs cēnrēnie bēbliuotekuo. Bēndradarbiava spauduo. 1993 m. isēdarbēna Pēmaitiu dailies muziejou ēr ēe dērba lig pat mērtēis – 2006 m. spalē 6 dēinuos. Anuo eilieraōtiau ir ēōspausdinta Plungēs kraōta perējuodēniūs leidēniūs, pēmaitiu poezējēs rintēnie „Sava muotinu kalbo“ (1998).

JANKOS AMBRAZIEJOS

Literats, vēsuomenēs veikies. Gēmə 1919 m. lapkrēstē 12 d. Kretinguos apskrētēis Muosiedē valseiaus Nevuotiu kaimē. Pabēngē Muosiedē pradiuos muokikla. Tuoliau muokītēis netoriejē galēmībiu, tad pradiējē dērbtē. Nuoriedams ēōvēngtē trēm-tēis, pu Ontruojē pasaulēnē kara pasētraukē i Lēipuojē (Latvējēs Respublika). Tēn 22 metus dērba Metalurga pabrēkē pri Martēna

peèiaus. Bova aktīvos Lēipuojēs þemaitiu kultūras draugējēs narīs, ēlga laika anā pats ē vaduovava.

Eilieraðtius kortē pradijē dā vaikīstie. Dēdēlē anū dalēs – ju-muorēstēnç. Īr ēðleidēs sava poezējēs kningelē „Būru kalna papie-die“. Mērē 2014 metās.

JANUÐIENĒ JOZAPA

Literatē. Gēmē 1937 m. bērpelē 26 d. Akmenēs rajuona Gērgþ-dutiū kaimē. Pabēngē Gērgþdutiū pradēnē ēr Sablauskiū septīnmetē muokīkla. Paskiau muokies Klaipieduo ēr Vēlniou, tēn isēgējē bu-galterēs ēr bēbliotekininkēs specelībēs. Dērba Akmenēs ēr Telðiū rajuonūs – bugalterē ēr bēbliuotekininkē, 1992 ēr 1994 m. – tikības muokītuojē Telðiū rajuona Gedrēmū pagrēndēnie muokīkluo. Ēe dērbdama pradijē eilioutē, raðitē apsakīmus, atsē-mēnēmus. 1991 m. ēðleida eilieraðtiu rinkini „Þydintis ðerkðnas“, 1993 m. – „Atvirumo akimirka“. Aktiņç dalīvava Klaipiedas þe-maitiu raðituojū bēndrējēs veikluo. Ēlga laika raðē sava gīvenēma dienuoraði. 1995 m. paraðē sava gīvenēma istuorjē „Skersvėjai“. Anuos eilieraðtiu Īr daug ēðspausdinta Akmenēs rajuona laikraðtie „Vienybē“, anū Īr ēr þemaitēðkas poezējēs rinktēnie „Sava muoti-nu kalbo“ (1998).

JANKAUSKIS JŪZAPS

Literats, tautuodailininks. Gēmē 1955 m. balondē 1 d. Skouda rajuona Barstītiū kaimē. Eilieraðtius pradijē raðitē dā tebsē-muokīdams Barstītiū vēdorēnie. Pu muokīklas bēngēma tarnava ka-riuomēnie, paskiau dērba Klaipieduo, Naujuojie Akmenie, Latvē-juo, Maþeikiūs. Pabēngē Panevieþē hidruomeliuoracējēs teknikoma.

1984 metās S. Daukonta gimtēnie, Kalviūs, karto so Puocio Vacluovo sokūrē Pabrieþas Jorgē ouþoulēnē skulptūra. Vielesnç metās ēð medē ēðdruoþē ē daugiau monumēntaliū skulptūru.

1971 metās pradijē bēndradarbiautē Skouda rajuona laik-raðtie „Mūsø þodis“. Ēe Īr ēðspausdinta nemaþā anuo pruožas ē poezējēs kūrēnieliu. Anū Īr paskelbē ēr kētē leidēnç: „Moksleivis“,

„Klaipėda“, „Kursas laiks“ (Latvėjės Respublika), „Santarvė“ (Mažeikiu r.), Skouda literatu kūribas rinktinė „Prie Bartuvos ir Luobos“ ėr kt., žurnalė „Pėmaiėø pėmė = Pėmaitiu pėmė“, pėmaitėðkas poezėjės rinktinė „Sava muotinu kalbo“ (1998). Ėr Kaima raðituøju sąjungas narė. Gėven Skouda rajuona Rukū kaimė.

JUONAUŠKIS STAŠIS

Poets, žurnalisti, redaktuorios. Gėmė 1948 m. kuova 28 d. Skouda rajuona Giesalū kaimė. Pabėngė Giesalū aðtonmetė muokikla, eksterno – Skouda vėdorėnė, neakivaizdėnio būdo – Lietuvoos pėmės ūkė akademėjė, Maskvuos Maksima Gorkė literatūras instituta.

Dėrba Skouda rajuona Pabaltėjė koukuozė, nu 1967 m. – Skouda rajuona laikraðtė „Mūsø žodis“ redakcėjuo. Ėe daug metu raðė pėmės ūkė temuom.

Ėðleida sava poezėjės kningas „Didelis laukas“ (1973), „Darbø vardai“ (1977), „Lekia kaip metai“ (1981), „Spindulys po pėmė“ (1984), „Spaliai“ (1986), „Diuloaikiniai rugiai“ (1990), „ðoka þaliosios varlytės“ (1995), „ðirdis plaka delėia“ (1998), „Polės balsas“ (2004), „Stasys Jonauskas: poemos“ (2010), „Laikas iðeina pats“ (2014). Daug anuo kningu Ėr ėðleista rusu kalbo. Karto so autoriu kolektyvo ėðspausdėna apėbraiþu kninga „Baltieji þirgai“ (1984 m.). Sodarė ėr redagavo Skouda rajuona literatu kūribas rinktinė „Prie Bartuvos ir Luobos“ (1993 m.)

S. Juonauškis 1987 m. bova pripaþints Poezėjės pavasarė laureato. Ons Ėr apduovėnuots Vėlkavėðkė rajuona Saluomiejės Nėrėis premėjė, Ėivės Sėmuonaititės premėjė, Pauliaus ðėrvė literatūrėnė premėjė.

JURGILEVĖIENĖ STASĖ

Literatė, medikė. Gėmė 1941 metu rogþjūtė 9 d. Troikėnū kaimė (Aleksandrėjės sen., Skouda r.). Autuorė raða: „Vėsa kara ė puokarė laika vaikėstė praçjė dėdþiausemė skordė ė vargė. Bads, skords soteikė galėmėbė daugiau paþintė, pajaustė þmuonis ė pa-

sauli, kvietkas, medius ē vēsa gamta [...].” Pabēngusi muokslus ē isēgējosi medikēs specelībē, S. Jurgileviēienē ēlgus metus dērba medicinas seselē Skoudē.

Literatūra patēka nu maņū dēinū. Pēmaidēōkā radītē pradiejē ēsēsībavos pēmaidiu kultūrēnem jodiejēmou. Gīven Skoudē. Sava kūriba spausdēn rajuona laikraōtie „Mūsō ūodis”. Pruožas kū-rēniū ī paskelbēs ūornals „Pēmaidēō pēmē = Pēmaidiu pēmē”.

JURDIENĒ STEFA

Poetē, pedaguogē. Gēmē 1934 m. sausē 16 d. Plungēs rajuona Alkas kaimē. Muokies Alkas pradēnie ēr Rēitava vēdorēnie muokīkluo. Lietoviu kalbuos ēr literatūras muokītuojēs pruofoesējē isēgējē stodējoudama Vēlniaus pedaguogēnemē institutē. Nu 1958 trīlēka metu dērba lietoviu kalbuos muokītuojē Medēninkūs ēr Balkēninkūs. 1971 metās isēkūrē ē pradiejē muokītuojautē Priēnūs.

Literatūra patēka nu vaikīstēs. Pērmoujē sava eilieraōtiu knin-ga ēdleidā 1996 metās. Īr Lietovuos Neprēklausuomu radītuoju sājungas narie. Daug sava kūribas paskelbē Priēnu rajuona spau-duo. Anuos eilieraōtiu īr ēōspausdīnta ēr Rēitava kraōta ūmuo-niū kūribas antuoluogējuo „Savi”, pēmaidēōkas poezējēs rinktē-nie „Sava muotino kalbo” (1998).

Īr ēdleidusi 12 poezējēs kningu: 1996 m. – „Vakaro erōkētis”, 1999 m. – „Akimirkos paukōtis”, 2001 m. – „Delēia virō liepos”, 2002 m. – „Kol tyla atsidus”, 2004 m. – „Rytā vakarā”, 2006 m. – „Vējo ūolēs”, 2007 m. – „Balandis ūūgoje”, 2010 m. – „Ir niekas kaip viskas”, 2011 m. – „Ūūgos gēlē”, 2012 m. – „Prakal-bintoji upē”. Paskotēnēs dvē anuos kningas īr „Akimirkos mino-rai” ēr „Atsigrāpimai”.

KANAVIENĒ MARĪTĒ

Gēmē 1953 m. rogpjūtē 2 d. Skouda rajuona Lukuoōātiu kai-mē (Ītatiu seniūnējē). 1960 m. pradiejē eītē ī Ītatiu septīnmetē muokīkla, katra vieliau parauga ī aōtonmetē, vuo nu 1971 m. jau bova vēdorēnē. Pabēngusi anou, tās patčs metās istuojē muokītēis ī

Kauna 22-oujē pruofoesēnē teknikas muokikla. Tēn isēgēje sekretuorēs-stenuografistēs specelībē. 1972 m. pavasari parvaþiava gīventē i sava gimtouji rajuona ēr isidarbēna sekretuorē-maðininkē laikraðtē „Mūsø þuodis“ redakcejuo. Tuos ēr kētuokiuos pareiguos – kuorektuorēs, korespondētēs, Laiðkū skīrius vediejēs – dērba 12 metu. Par tou laika bova istuojusi i Vēlniaus universiteta neakivaizdēnio būdo stodējoutē þornalistika, bet diel sosēkluostiusiu nepalonkiū aplinkībiu tū muokslu nepabēngē.

Vieliu puora metu dērba Skouda suocelēnē aprūpēnēma skīriou bugalterē, vuo nu 1986 m. cje pamainuos meistrēs pareigas Narvidiu ðniūrēnie, katra tumet vadēnuos Lietovuos vartuotuoju gamēniū īmuonē (LVGA) „Akmena“. Tēn dērba 12 metu. Ka tou īmuonē panaikēna, dā puora metu darbavuos tēn pat isteigtuo kepīkluo – prijemēniejē opsakīmus ēr ēðraðēniejē vaþtaraðtius.

Nu 2001 m., paraginta bovusiu kolegu, sogriþa i sava pērmoujē darbuovietē – Skouda rajuona laikraðtē „Mūsø þodis“ redakcejē ē pradiejē dērbtē reklamas organizatuorē, vieliu cje atsakinguosēs sekretuorēs, vuo dabā – redaktuorēs leidiējēs pareigas.

Þemaitēðkā eilioutē pradiejē paskotēnçs metās. Anuos kūrēnīliu ī ēðspausdinta 2011 m. republēkēnē þemaitēðkas kūrības konkursa dalīviu rinktēnie „Koram þemaitēðkā“.

KAZRAGIS ALGĒRDS

Pruozininks, poets, þornalists. Gēmē 1928 m. balondē 28 d. Kretinguos rajuona Darbienu miestelie. 1953 m. pabēngē Vēlniaus universiteta, kor stodējava lietoviu kalba ē literatūra. Dērba Telðiū rajuona laikraðtē „Komunizmo auðra“ redakcejuo. 1966 m. bova ēðspausdinta anuo bruoðiūra „Smurtu ir klasta“ aple krēkðēiunonībēs ivedēma Lietovuo, 1968 m. – kraðtuotīras apībraiþu kningelē „Þemaitijos kalneliais“, 1969 m. – pruožas vaizdieliu rinkēnīs „Kā slepia gelmē“. 1971 m. rinkēnie „Ilgi ilgi metai“ bova ēðspausdinta anuo pjiesē „Þentelis“. A. Kazragē apsakīmu, eilieraðtiu, jumuoresku, straipsniū, rusu raðituoju kūrēniū vertēmu i lietoviu kalba īr nemapā ēðspausdinta perējuodēniūs leidēniūs, þemaitiu kūrības rink-

tēnie „Sava muotinu kalbo” (1998). Mērē A. Kazragis 1969 m. balondē 24 d. Telōiūs.

KĪMANTĀTĒ-ĒIURLIUONIENĒ-SUOPĒJĒ

Lietoviu rađituojē, vēsuomenēs veikiejē, literatūras ēr mena kritēkē, dramaturgē, poetē, vertiejē, pedaguogē, dailininka ēr kompozituoiaus Ēiurliuonē Mēkaluojas Konstantina pati. Gēmē 1886 m. kuova 13 d. Juonēdkie. 1904 m. pabēngē Rīguos gēmnazējē, 1904–1907 m. stodejavo fēluosuofējē Kruokovuos universitetē. Sava kūrēnius pradiejē spausdintē 1905 metās. 1909 m. sausio 1 d. apsēpanējē so M. K. Ēiurliuonio. 1910–1914 m. diestē lietoviu kalba Kauna „Saulēs” kursūs, 1915–1918 m. mokītuojava Voruonēpa lietoviu gēmnazējuo. Jablonskiou Juonou rekomendavos, 1925–1938 m. lietoviu kalbuos ēr lietoviu kalbuos diestīma metuodikas muokē Kauna Vitauta Dēdiuojē universiteta stodētus. Bova vēina ēd žurnala „Gimtoji kalba” inicetuoriu ē redaktuoriu. 1930–1936 m. vaduovava Lietovuos skautiems. Daug metu aktīvč bēndradarbiava lietoviu perējuodēniūs leidēniūs, tēn sava kūrība pradiejē skelbtē 1905 metās. Rađē eilērađtiūs, poemas tautuosakas kūrēniū siušetās, dramas kūrēnius, apsakīmus, apīsakas, tarmēdkus monuoluogus. Īr paskelbusi nemažā literatūras kritēkas ēr literatūras istuorējēs straipsniu, etiudu, recenzēju, memuaru, i lietoviu kalba ēdvertē oēsienē rađituoju kūrēniū (Pana Batista Moljera „Ģykōtuolis”, „Tartiufas”, „Don Puanas”, Gustava Flobera „Ponia Bovari”), redagava Homera epa „Iliada” vertēma i lietoviu kalba. Īr ēdspausdinta daug anuos straipsniu ē vēsuomenēnē, kultūrēnē, literatūrēnē gīvenēma klausēmās (vertēmu, vākū kalbos).

S. Kīmantātēs-Ēiurliuonienēs butē anā gīvā esont liuob vīktē tēp vadēnamē kalbuos dēdēdeinč. I anus sosērīnkē kalbinīnkā, rađituojč liuob aptartē ē nalizoutē ivairēs lietoviu kalbuos kultūras, vertēmu pruoblemas.

Ēlga laika gīvena Pēmaitējuo, dēdēlč mīliejē tou krađta, anuo pmonis, gerā muokiejē pēmaitiu kalba, bova Pēmaitiu rađituoju sambūrē narie, Īr parađiusi kelis aukōtuos menēnēs verties pruožas kūrē-

nus pėmaitiu kalbo. 1910 m. ėdėleista anuos parađita kritikas knin-
gelė „Lietuvoje“, 1911 m. – skaitima vaduovielis „Kas ir kaip skai-
tyti“, 1913 m. – literatūras kritikas straipsniu rinkinīs „lđ mūsø
literatūros“, 1918 m. – pjiesė „Pinigėliai“, 1918 m. – „Vaikø teat-
ras“, 1918 m. – „Komedijėlės: Cyp... cyp... cyp... Miau... miau...
miau... Grybø barnis. Barbutė piemenėlė“, „Lietuvio literatūros is-
torijos konspektas“, 1919 m. – „Kalinys: (tikras Lietuvos istorijos
atsitikimas: skiriamas jaunuomenei vaidinti)“, 1920 m. – „Kome-
dijos“ (dvė kningas), „Laiðkai kareiviui“, „Dolpelis ministerijoje tar-
nauja“, „Kalėjime“, 1923 m. – pjiesė „Auðros sūnūs“, 1932 m. –
pjiesė „Dvylika broliø juodvarniais laksėsiusø“, 1937 m. – apīsaka
„Đventmarė“, poemas „Giria þalioji“, „Vaiva“, „Mūsø jauja“,
1956 m. – „Rinktiniai raðtai“, 1980 m. – pluokðtelė „Pėmaitiø-
ka poema“ (ėðtraukas), 1986–1988 m. – „Raðtai“ (pėnkė tuomā),
1992 m. – „Tie metai“ (trijū veismū ėr epiluoga tragedėjės
kruonika), 1997 m. – „Giria þalioji“ (pėnkiū gėismiū poema).

Mėrė 1958 m. groudė 1 d. Kaunė. Palaiduota Petraðiunu kapė-
nies Kaunė.

KOBĖLIOS JUSTĪNS

Poets, pruozininks, literatūras kritėks. Gėmė 1954 m. lap-krėstė
2 d. Skouda rajuona Kernū kaimė. Muokies Daukðiūs, Skouda Pron-
cėðkaus Padeikė vėdorėnie muokikluo. 1978 m. pabėngė Vėlniaus
universiteta Fėluoluogėjės fakulteta. Pu tuo vėinus metus muokituo-
java Skouda rajuona Barstitiu vėdorėnie, vuo paskiau isėkūrė Vėl-
niou. Metus padėrbės Fėluosuofėjės, sociuoluogėjės ėr teisės institu-
tė nu 1980 m. isėdarbėna leidikluo „Vaga“, tėn redagou kningas.

Eilieraðtius raða nu muokiklas laikū. Pėrmūsius kūrėnelius pa-
skelbė Skouda rajuona laikraðtie „Mūsø þodis“. J. Kobėliaus po-
ezėjės ėr ėðspausdinta savaitraðtie „Literatūra ir menas“. Anuo
kūrības ėr kninguos „Poezijos pavasaris“, pėmaitėðkas poezėjės
rinktėnie „Sava muotinu kalbo“ (1998). Poema „Karaliauėius“
ėðspausdinta þornalė „Nemunas“. 2001 m. ėdėleista J. Kobėliaus
poezėjės kninga „Tėvas: nerimo formos“, 2011 m. – straipsniu,
esė, etiudu kninga „Prasmė – kaip gyvybė“.

Rađa poemas, eilerađtius istuorēniem temuom, recenzou gruopēnēs literatūras kningas.

Ēmaitiu kultūrēnē atgēmēma metās pradiejē eilioutē ēr Ēmaitētkā. Vēns ēd Ēmīmausiu anuo Ēmaitētku kūrēniū – eilierađtciu ciklos „Ēmaitiu kapalč“. Gīven Vēlniou.

KRĪĒVIĒĀTĒ TEKLĒ

Gēmē 1927 m. sausē 30 d. Pađvētēnie (Pakruojē r.). 1930 m. karto so tievās ēdsēkielē giventē i Seda, vuo dar pu dvijū metu – i Telōius. Ēe Teklē pabēngē pradēnē muokīkla. Tumet apsērga ēr tuoliau kurī laika muokītēis negaliejē. Ontruojē pasaulēnē kara metās muokies suaugusiūju gēmnazējuo. Nu 1945 m. Telōiūs dērba stilistē, 1949–1978 m. – Telōiū pabrēkē „Mastis“.

Rađē nu jaunū deīnū. Vēsē anuos kūrībēnč ēiđkuojēmā īr sosējē so Telōčs. Pērmējč kūrēnēlč Ēornalē „Pergalē“ bova ēdšpausdintē 1945 metās. Anuos elierađtcius publikava ēr Ēornalā „Tarybinē moteris“, „Ēvyturyš“, nēmaĒā anū bova ēdšpausdinta Telōiū rajuona laikrađtie, Ēmaitiu kūrības rinktēnie „Sava muotinu kalbo“ (1998).

Nu 1977 m. prēklausē Klaipiedas zuonas Jaunūju rađītuoju sēcējč, vuo nu 1990 m. lig pat sava mērtēis (1991 m. kuova 18 d.) – Ēmaitējēs rađītuoju bēndrējč. Eilierađtcius daugiausč rađē lietovētkā, bet retkartčs ēr Ēmaitētkā.

1991 m. leidīkla „Eldija“ skaitītuojems paduovēnuojē Teklēs poezējēs kningelē „Prieđ namø ugnā“.

KURĒĪTĒ-LINGĒ RENATA

Poetē. Gēmē 1973 metu groudē 24 deīna Ēvēntuojie (Palonguos miests). Muokies Ēvēntuosēs pagrēndēnie, Palonguos Vlada Jorgotē vēdorēnie, Kretinguos religēju studēju Ēv. Ontuona institutē pri Vītauta Dēdiuojē universiteta KTF, kor isēgējē katalēku teoluogējē bakalaura ēdsēlavēnēma. Pabēngusi muokslus dērba MaĒeikiūs muokītuojē. 2008 m. isēkūrē Rēitavē. Gīven Ēvēntuojie.

Pruoza ēr poezējē kor lietoviu ēr Ēmaitiu kalbuom. Anuos

eilieraštis ir vertamė i rusu kalba. Ū parašiusi daug kūrėnių vākams. 2007 m. bova ędšpausdinta anuos pėrmuoji poezėjės kninga „Tuštėjantys sodai“, 2013 m. – ontruoji („Laikas būtā jaukindamas dyla“). Sava kūrėnius autuorė vieđėn ę internetė.

LĒNGVENIENĒ BĒROTA TERESĒ

Pedaguogė, rađituojė, kningu leidiejė, vėsuomenininkė, kultūras, sporta, politikas veikiejė. Gėmė 1942 m. kuova 7 d. Đviekėnas seniūnėjės Stempliū kaimė (Đelutės r.). 1959 m. pabėngė Đviekėnas vėdorėnė muokikla, 1963 m. – Lietovuos kūna kultūras instituta. 1963–1976 m. dėrba Kviedarnas vėdorėnės muokiklas (Đėlailės r.) kūna kultūras mokituojė, 1976–1999 m. – Rėitava aukėtesniuosės ėmės ūkė muokiklas, nu 2001 m. – Ėmaitėjės kolegėjės kūna kultūras diestituojė. Bova Kaima rađituuju sājungas narie ęr Lietovuos rađituuju sājungas narie (nu 2010 m. rugsiejė 30 d.). 2008 m. anā soteikts Rėitava garbies pilietės vards.

Pruoza, poezėjė rađė lietoviu ę ėmaitiu kalbuom. 1996 m. ęđleida sava kūrības kninga „Judo gvazdikai“, 1997 m. – „Per brukā“, 1998 m. – „Deginu ropė“, 2000 m. – „Anėš ginėas“, „Lūpės meldas“, „Kalėdė atvirukas, arba Ar nesuđalai, Seneli?“, 2001 m. – „Krepđinis: y-ga-ga“, „Gandras manekenas“, 2002 m. – „Vienu sparnu“, 2003 m. „Saulė neria skarā“, „Tėti, pasakyk“, 2004 m. – „Alkė akys“, 2006 m. – „Jau ėinau, kuo būsiu“, „Vainikpėlės“, 2007 m. – „Ėmaitiėkas skaiėiuotis liksmymis ėmaitokams“, 2008 m. – „Gyvenimas – albumas“, 2009 m. – „Be ropėtė oĖuolaidė“, „Pasitaiko apsirikti, bet up tai nereikia pykti“, 2010 m. – „Vėlyva gervuogė“, „Ėmiau vaterlinijos“. Mėrė 2010 m. groudė 8 d. Rėitavė.

LINGĪS JUSTĪNS

Gėmė 1960 m. bėrėpelė 4 d. Plungie. 1978 m. pabėngė Plungės 4 vėdorėnė muokikla, 1984 m. – Kauna puolitechnikas instituta Autuomatikas fakolteta, 1988 m. – Vėlniaus vakarėnė dailės

muoikla, 1994 m. – Lietovuos mozėkos ęŗ tętra akademėjė, kor isėgėjė televizėjės reþisieriaus specelėbė, vuo 1998 m. – tuos patiuos akademėjė magistratūras studėjės. Kelis kartus staþavuos oþsienie – Varðovuo, Amsterdamė, Danėjuo. 1984–1986 m. bova Vėlniaus automatizacėjės priemuonių specelė konstravėma ė technuoluogėju biura inþinierios-konstrukturios, 1986–1990 m. dėrba Lietovuos kina studėjuo, 1994 m. pradiejė statitė spektaklius profesiuonaliūs tętrūs, kortė vaidėbinius, dokumentėnius kina ė video filmus, ruodtė paþintėnės, kultūrėnės ęŗ pruoġėnės televizėjės laidas. 1996–2002 m. dėrba Lietovuos nacionalėnie radėjuo ė televizėjuo paþintėnių ęŗ ðvėiėemųju laidų prouduiserio, reþisierio, vėriusiojuo redaktuorio. Į ivairiū tarptautėnių ė nacionalėnių konkursu dėpluomants ęŗ laureats. Raða straipsnius, scenarėjus, inscenizacėjas, organizou dailės parouodas, į ivairiū kultūrėnių proujektu autorios.

Þemaitėðkā pradiejė raðitė pu Lietovuos neprėklausuomėbės atkūrėma, paskatints þemaitiū kultūrėnė atġėmėma idiejū.

MAKSVĪTIS JŪZAPS

Literats, pedaguogs. Ģėmė 1951 m. vasarė 9 d. Peldiū kaimė (Kretinguos r.). 1958–1962 m. muokies Peldiū pradėnie, 1962–1966 m. – Grūðlaukės aðtonmetie, 1966–1969 m. – Darbienu J. Ðimkaus vėdorėnie muoikkluo (vėsas Kretinguos r.), 1969–1973 m. – Vėlniaus pedaguogėnemė institutė, kor stodėjava lietoviu kalba ė lėteratūra. 1973–1987 m. dėrba Skouda rajuona Ðatiu, 1987–1988 m. – Lėnkėmu vėdorėnie (abėdvė Skouda rajuonė), 1988–1993 m. – Kretinguos S. Daukonto vėdorėnie, nu 1993 m. – Darbienu vėdorėnie muoikkluo.

Sava kūrėba pradiejė spausdintė studėju metās. Anuos ĩr paskelbta leidėniūs „Pedagogas“, „Tarybinis mokytojas“, „Tarybinė moteris“, „Laikas ĩr įvykiai“, „Ðeimininkė“, „Dialogas“, „Tremtinys“, „Þaliasis pasaulis“, „Klaipėda“, „Ðaltinis“ (Punska kraðts), „Mūsø þodis“ (Skouda r.), „Ðvyturys“ (Kretinguos r.), „Pajūrio naujienos“. J. Maksvītė kūrėniū ĩr ėðspausdinta ęŗ lite-ratūras kūrėba.

Pemaitė / Pemaitėlai

rēniū almanakūs „lōtirpās liūdesys“, „Kas gi tau, lietuvi, tokiā lemtā lēmē“, „Kretingos krašto podpio meistrai“, „Pilnatis“. Anuo eillierađtç skomb ēr Lietovuos radējē laiduos.

Platiausç î paplētē anuo þemaitēðkē jumuorēstēnç eillierađtç.

Pagal J. Maksvītē þuodius mozēka dainuoms īr sokūrēs Ðilīs Aloīzos, Razma Prans, Pucos Gintars, Gaðkātē Irena, Galdēks Ontuons. Þemaitēðkā rađītē pradiejē þemaitiu kultūrēnē atgēmēma metās. 2015 m. J. Maksvītiou iteikta Kretinguos rajuo-
na savēvaldībēs kultūras ēr mena premējē. Gīven Kretinguos ra-
juona Peldiū kaimē.

MILEIKIENĒ UONA

Gēmē 1931 m. kuova 1 d. Telðiū valsēiaus Kveiliū kaimē. Vieliau karto so tievās gīvena tuo patēis rajuo-
na Kalnienu kaimē, katros īr Seduos posie. Muokies Buoþienu kaima pradiuos muokikluo, Telðiū gēmnazējuo, Muokītuojū semēnarējuo, pa-
bēngē Kauna vēdorēnē dailēs muokikla.

Eilioutē pradiejē būdama devīniū metu omþiaus. Eillierađti „Vuo pasakīk, ar viel atēisi, soriekos pēmpç ont dērvuona“, katram īr sokorta mozēka ēr katros daug kor īr dainioujems, sokūrē 1948 metās, besēmuokīdama Telðiūs. Telðiū gēmnazējuo nu 1942 m. lonkē literatu būrelī, katram vaduovava daug lituanistu ēðogdēs muokītuos Kudirka Felēksos, vuo po kara – Skeivīs Stepuons ēr kētē talēntingē muokītuojç.

Pabēngē Lietovuos dailēs instituta (dabar – Vēlniaus dailēs akademējē). Dērba Vēlniaus muodeliu numūs. Anuos kūrēniū īr ēðspausdinta þemaitēðkas kūrības rinktēnie „Sava muotinu kalbo“ (1998), þornalē „Þemaiēið þemē = Þemaitiu þemē“.

MILTIENIS STAPUONS

Literats, pedaguogs. Gēmē 1939 m. rogsiejē 2 d. Gērdieniu kaimē (Skouda r.). Muokies Ūlakiū vēdorēnie muokikluo, 1975–1982 m. – Vēlniaus pedaguogēnemē institutē (tēn stodējava

matematika). Vietiau dërba Kelmės rajuona Kraþiu vëdorënie ër Kiedainiu miesta ontruo vëdorënie, Raseiniu rajuona Prĩðmonëiu devĩnmetie muokĩkluo.

Eilieraðtius pradiejë raðitë vaikĩstie. Daug anũ ëðspausdëna Skouda rajuona laikraðtis „Mūsø þodis“ (ëe anëi bova skelbamë nu 1960 m.). Vietiau S. Miltenë kūrënieliu bova ëðspausdinta ë þornalũs „Pasaulio lietuvis“, „Genys“, dëinraðtie „Valstieieð laikraðtis“, savaitraðtie „Tëviðkës þiburiai“, Raseiniu rajuona literatu almanakũs „Atminties þiedai“, „Minëieð blyksniai“, Neprëklausuomu raðtuoju sãjungas nariũ kūrĩbas rinkënie „Ten, sidabro ugnỹ“.

2008 m. ëðleista S. Miltenë ër anuo patiuos Miltenienës Valës eilieraðtiu rinktëne „Gyvenimo tëkmë“.

Përmëijç anuo þemaitëðkë eilieraðtç gëmë ësësiũbavos þemaitiu kultūrënem atgëmëmou. Anũ ir ëðspausdinta laikraðtie „A mon sakã?“, þornalë „Þemaiëieð þemë = Þemaitiu þemë“, þemaitëðkas poezëjës rinktënie „Sava muotinu kalbo“ (1998), respublëkëne þemaitëðkas kūrĩbas konkursa dalĩviu kūrĩbas rinktënie „Koram þemaitëðkã“ ë ivairiũs këtũs leidëniũs.

Mërë 2013 m. bërþelë 17 dëina.

PARUTIENË JANINA

Literatë. Gëmë 1958 m. sausë 3 d. Telðiũ rajuone. 1984 m. Vëlنيou isëgëjë biudþeta apskaituos specelibë. Dërba Telðiũ rajuona Ðvëitëma skĩriou. Raða lietoviu ër þemaitiu kalbuom. I sokũrusi daug jumuoristëniu eilieraðtiu. Sava kūrĩba skelb laikraðtiũs „Kalvotoji Þemaitija“, „Ðiauliø kraðtas“, þornalë „Ukininkas“ ër kt. Ir anuos eilieraðtiu paskelbta ër þemaitiu poezëjës rinktënie „Sava muotinu kalbo“ (1998). 2011 m. ëðspausdinta J. Parutienës kūrĩbas kninga „Lediniai laiptai“.

PAULIUVIENË DANGUOLË

Poetë. Gëmë 1968 metãs Skouda rajuona Ðatramëniu kaimë. Pabëngë Muosiedë vëdorëne muokĩkla, vietiau muokies Klaipie-

duo. Tēn isēgējē kriauēkas specelībē. Sokūrusi ņeima viel sogrīpa gīventē i ņatramēnius. Raᆁa tēik lietoviu, tēik ē ņemaitiu kalbo, miegst potēgrapoutē. Sava kūrība daugiausč spausdēn Skouda rajuona laikraᆁtie „Mūsø ņodis“.

PUOCIOS VACLUOVS

Poets, tautodailininks. Gēmē 1943 m. geguᆁēs 12 d. Barstītiūs (Skouda r.). Muokies Barstītiu vēdorēnie muokīkluo, vieliau – Rēitava ēr Plinkūiū ņemēs ūkē teknikomūs. Ketoris metus tarnava ņiaurēs laivīna povandenēnemē laivē. Ēlga laika gīvena Rīguo, vuo paskiau sogrīpa i gīmtouji Skouda rajuona, gīvena Barstītiūs ēr Nuotienūs.

Eilieraᆁtius, padavēmus raᆁē lietoviu ēr ņemaitiu kalbuom. Bova Kaima raᆁītuoju sāungas naris. Druoᆁē skulptūras ēᆁ medē, bova ņēnuoms ēr kāp akmēns meistros. Anuo eilieraᆁtiu daug īr ēᆁspausdinta perējuodēniūs leidēniūs „Valstieēiø laikraᆁtis“, „Ūkininkas“, „Mūsø ņodis“ (Skouda r.), „ņemaiēiø ņemē = ņemaitiu ņemē“, ņemaitēᆁkas poezējēs rinktēnie „Sava muotinu kalbo“ (1998), rinkēniūs „Krintantis lapas“, „Pri Bartuvuos ēr Loubas“. Mērē 2002 m. bērᆁelē 3 d.

RAMUONĀTĒ-MUKIENĒ DANUTĒ

ņornalistē, leidiējē, muziejīninkē. Gēmē 1957 m. lēipas 28 d. Skouda rajuona Lēnkēmu aᆁilinkēs Sriaupᆁu kaimē. Pabēngē Lēnkēmu vēdorēnē muokīkla, Vēlniaus universiteta, kor stodējava ņornalistika. 1975–1990 m. dērba Skouda rajuona laikraᆁtē „Mūsø ņodis“ redakcējuo, papēlᆁuomā – Skouda rajuona vietēnē radējē laidū redaktuorē. 1990 m. ēᆁvika gīventē i Palonga. Ēe jiemies inicetīvas ikortē Palonguos miesta tarības savaitraᆁti „Palanga“, pati kurī laika tuo leidēnē redakcējuo dērba skīriaus vediejē, redaktuorē. 1991 m. geguᆁēs mienesi Palonguo ikūrē ēr praᆁdiejē redagoutē pērmouji Lietovuo tarmēᆁkā leidama laikraᆁti – ņe-

maitiu kultūras draugējēs laikraḡti „A mon sakā?” 1993 m. anou reorganizava i istuorējēs ēr kultūras ņornala „Ţemaiēiō ņemē = Ţemaitiu ņemē“, katrou ana leida ē redagava iki 2017 metu.

Lietoviu kalbo eilieraḡtius, pruožas kūrēnelius raḡitē pradiejē jau vēdorēnie muokikluo, ņemaitiu kalbo – Lietovuos atgēmēma metās. Kāp ana pati saka, „tēi mona eilieraḡtĉ – neēsiūstē laiḡkā, be datu ēr be adresata...”

Given Vēlniou. Dērb Lietovuos daillēs muziejou – anuos vaduovaujems filials nu 2009 m. organizou ēr kordinou Lietovuos muzieju kultūras pavelda skaitmenēnēma ēr skaitmenēnē turēnē sklaiduos darbus. Ikūrē ēr vēsuomenēnĉs pagrindās 1995–2006 metās vaduovava Vēlniou veikosem Ţemaitiu kultūras draugējēs inpormacēnem kultūras cēntrou (2006 m. reorganizouts i Regējuonu kultūrēniu iniceŲivu cēntra).

Sodarē, paraḡē, soredagava ēr ēḡleida daugiau kāp posē ḡimta kningu, perējuodēniu ē vēnkartēniu maņesnies apimtēis kultūras, istuorējēs, gruōņnēs literatūras, inpormacēniu, paņintēniu leidēniū. Ųr sokūrusi ēr administravusi daugiau nego deḡimti interneta inpormacēniu kultūras leidēniū.

RĒMEIKIS LEVUONS

Literats, kraḡtuotirininks. Gēmē 1930 m. spalē 14 d. Lēnkēmūs (Skouda r.). 1941 m. pabēngē tuo patēis rajuona Ţemītēs pradēnē muokikla. Toriejē okatas ē tuoliau muokītēis, bet gīvenēma sālīgas bova sunkēs, tad douna nu maņū dēinū reikiejē patem oņsēdērbtē. Ēḡĉjē ņēmēnautē i Latvējē. Viel kēbtē i muokslus galēmībē atsērada tik pu trijū deḡimtiū metu. Tūmet pabēngē septīnmetē muokikla, vuo 1977 m. – Klaipiedas ņemēs ūkē bogalterēnēs apskaituos neakivaizdini skīrio.

Gimtuojē kraḡta istuorējē, literatūra iduomavuos nu maņū dēinū. 1952 m. pradiejē bēndradarbiautē so Skouda rajuona laikraḡtē „Mūsō ņuodis“ redakcējē. Ēe skelbē ne tik ivairēs inpormacējēs aple Lēnkēmu ņmuoniū gīvenēma, darbus, bet ēr savo kūrība. Ţemaitēḡkā pradiejē raḡitē ņemaitiu kultūrēnē atgēmēma laikās. 2005 m. ēḡleida sava sodarīta kningelē „Gimtuoji parapija

Lenkimai", 2007 m. – „Tuoli nu Tėvynės“. Īr aktīvos vēsuomenininks, Skouda rajuona literatu sambūrē, Skouda pēmainiu draugējēs narīs.

RIMKIENĒ NIJUOLĒ

Literatē, kultūras darbuotuojē. Ģēmē 1934 m. lapkrēstē 20 d. Ģiauliū miestē. Tievā bova kēlēma nu Muosiedē – ēd Ģērōnū kaima (Skouda r.). Ēe ģeima slapsties Ontruojē pasaulēnē kara metās. Ka 1948 m. tievus ēdtriemē i Sibēra, Nijuolē slapsties. 1952 m. anou aređtava ēr nuteisē deđimtēi metu lageriu. Pu Stalina mērtēis atgava laisvē. Tumet ēđvīka pas tievus i Irkutska sritēis Ģamankas ģivēnvēitē. Dērba mēđkūs. 1957 m. apsēpanējē oļ terēmtēnē Rimkaus Rimanta. 1959 m. karto so tievās ģrīļa i Lietova, bet ēe valdē ēd trēmtēis ģrīpusiu Rimkaus ģeimuos nariū neregistrava, tad ēđvapiava ģivēntē i Latvējē. I Lietova pargrīļa 1966 metās. Isēkūrē Vīdmantūs (Kretinguos r.). Dērba vākū darļelie. Ģivēndama Vīdmantūs pabēngē pēmēs ūkē bugalterēni teknikoma ēr isēdarbēna koukuozē bugalterē.

Vēsa laika anā patēka daina ē ģuokis, toriejē daug kūrībēniu somanīmu. Ka Vīdmantūs reikiejē kultūras nomū dērektorēs, tas pareigas pasiūluojē Nijuolē. Sotēka. Vīdmantū kultūrēnem ģivēnēmou ana vaduovava lig pat ēđejēma pēnsējē.

Lietovuos atģēmēma metās bova aktīvi Sājūdē dalyvē. Tumet daugiau laika pradiejē skērtē ē kūrībā: rađē eilierađtius, kūrē daiņuoms meluodējēs, vaduovava ansambliou „Atmintis“, katruo prougramuo bova daug anuos kūrības dainū.

ROIKA VACLUOVŠ

Literats, mozēkots, meistros. Ģēmē 1937 metās Skouda rajuona Nevuotiu kaima ūkininku ģeimuo. Skaitītē, rađītē, skaiēioutē pramuoka nomēi. Pu kara pradiejē lonkītē pradēnē muokīkla. Nu maļēns bova gabos literatūrā, dailē, mozēkā, tad dalīvava

muokiklas literatu būrelē veikluo, liuob paiðitē sēinlaikraðtius, pramuoka grajtē so ivairiuoms mozēkuoms. Gīvenēmē anam priscjē daug vēsuokiū darbū dērbtē tēik Lietovuo, tēik ē Latvējuo. Op-sēdērbēs piningū, nosēpērka akardeuona ē grajējē veselles, krēkōtīnuos, vakaruðkuos. Ka dērbdams netīēiuoms nosēablava ronkas pērōtus, akardeuona pakeitē i armuonika. Bova pēnuoms ē kāp gers meistros – liuob statitē truobas.

Dēdēliū muokslu nepabēngē (tik septīnmetē), bet, kāp pats ī sakēs, kninga vēsumet mīliejē, vuo 1989 metās pamiegēna ē pats raðitē, daugiausç pēmaitēðkus eilieraðtius. I anus liuob sodietē vēsa sava gīvenēma patērti ē pastebiejēmus. Vēskou, kas anou liuob jau-dintē, miegēna parteiktē so jumuoro. Paskotēnçs sava gīvenēma metās gīvena, gaspaduorava Nevuotiūs. Mērē 2013 metās.

ROMBOTĀTĒ-NAVIKIENĒ NIJUOLĒ

Poetē. Gēmē 1958 metu spalē 30 d. Telðiūs. Vieliau so tievās gīvena Maþeikiūs, tēn ē muokslus cjē. Pabēngē Maþeikiu ontroujē vēdorēnē. Nu 1976 m. muokies Lietovuos pēmēs ūkē akademējēs Mēðkū fakoltetē. Stodējava mēðkininkīstē. Metus pu Akademējēs bēngēma dērba Skouda rajuonē eigolē, vuo paskiau ēðvāpiava i Muolietus. Ka pasēbēngē paskīrēma laiks, metams grīþa i Pēmaitējē – Maþeikius. Ēe sotēka sava ontroujē gīvenēma poselē ē karto so anou ēðvāpiava gīventē i Muolietus. Dērba rajuona Pēmēs ūkē valdībuo, miðkininkē, koukuoza „Auðra“ apþeldintuojē, Levanēðkē bēbliuotekuo. Ūkininkava karto so vīro, vuo anam mēros, – vēina.

Eilieraðēius pradiejē raðitē vuos solaukusi 12 metu ompiaus. Prasēdiejos pēmaitiu kultūrēnem atgēmēmou, pamiegēna eilioutē ē pē-maitēðkā. Sava kūrība skelbē Maþeikiu, Skouda, Muolietu rajuo-nu laikraðtīūs.

Īr ēðleidusi pēnkēs sava kūrības kningas: 1998 m. – „Paðauk mane...“, „Amþinybēs laðas“, 2000 m. – „Skalsioji meilēs duona“, 2003 m. – „Vasaros vaikai“, 2004 m. – „Atodūsio roþinis“.

Anuos eilieraðtīu īr ēðspausdinta ēr almanakūs „Mudviejō va-karas“ (1998), „Akimirkos“ (1999), „Ant tavo rankō supasi geru-

mas" (2007), „Iš pėmės palumos" (2007), „Kūrybos akimirkos" (2007), „Ađara Dievo aky" (2008), „Nupinsiu Lietuvai vainiką" (2008), pėmaitėđkas poezėjės rinktėnie „Sava motinu kalbo" (1998), nemađą kūrėnieliu į paskelbta ė kėtūs leidėniūs, tčp pat ė internetė. Pagal anuos tekstus į sokorta dainū. Kompaktėnie plokėteliė „Vėjūnė – skraidanti raganaitė" į iradītā pasakā, koriuos dainū tekstus parađė N. Rumbutātė-Navikienė.

RUDĪS EDVARDS

Radītuos, ekuonomists, krađtuotīrininks. Gėmė 1936 m. groudė 15 d. Muosiedie (Skouda r.). Pabėngė Muosiedė vėdorėnė muokīkla. Pu tuo lig 1960 metu muokies Kaunė – Lietovuos pėmės ūkė akademėjuo ė tėn isėgėjė muokslėnė agronuoma-ekuonomista specelībė. Dėrbtė grīpa į Skouda rajuona. Ėe tris metus agranuomava ė pėrminkava Loknės koukuozė, paskou dėrba Panerė zuonėnės normatīvu stuotėis vaduovo, aple pėnkis metus diestė statistika Vėlniaus pėmės ūkė bogalterėnės apskaituos teknikomė. Bedėrbdams parađė tuo teknikoma moksleivems skėrta bėndruosės ė pėmės ūkė statistikas vaduovieli (bova ėđleists 1975 m.). Tou laikuotarpio parađė ė kningelė „Statistikos laboratuoriniø darbø ođduotys".

Vieliu bova pakvėists dėrbtė į Lietovuos pėmės ūkė ekuo-nuomikas muokslėni tīrėma instituta, ėe stodėjava aspėrantū-ruo. 1975 m. pabėngė parađītė ekuonomikas muokslu kandė-datėnė disertacėjė ė anou apgīnė. 1971–2000 m. bova tuo patėis instituta muokslėnis bėndradarbis, nu 1976 m. – skīrius vedies. Bedėrbdams Institutė parađė ė spaudā parėngė aple 10 ivairiū leidėnieliu (bruodīūru) ė paskelbė aple tris đimtus straipsniu pėmės ūkė ekuonomikas temuom.

Gruoėnė literatūra iduomavuos nu jaunīstės, pats radėniejė eilierađtius, apsakīmus lietoviu kalbo, vuo Lietovuos atgėmėma metās pamiegėna rađītė ė pėmaitėđkā. Pėrmūsius bandīmus sodiejė į pėmaitėđku apsakīmu kninga „Kuotrė" (Pėmaieiu kultūras draugėjės redakcėjė ėđleida 1996 m.). Ta pati redakcėje 2001 m. ėđleida anuo ontroujė pruožas kninga „Sėmuona malūnā".

2000 m. E. Rudis pats parēngē spaudā ē ēdleida savo lieto-
vėdķu apibraiķu ē nuovieliu kningelē „Ėemēs ļalumos, dangaus ļyd-
rumoj...“, 2008 m. – istuorēnē apīsaka „Nuodēmē ant lauļo“ ēr
eilierōtīu rinkini „Lauķai ir ļausmai“. Daug anuo pruožas ē po-
ezējēs kūrēnieliu ir ēdšpauzdinta Skouda rajuona laikrađtie „Mūsō
ļodis“, ļornalē „Ėemaiēļō Ėemē = Ėemaitiu Ėemē“. Pats autuorios
daug anū paskelbē ivairiūs interneta leidēniūs. Paskotēnķs sava ģive-
nēma metās rinka ģimtuojē Muosiedē istuorēje, tou temo interne-
tē tķp pat bova paskelbēs nemaļā inpormacējēs.

Mērē 2015 m. roģsiejē 15 d. Vėlņiuu. Palaiduots sava pa-
tīuos Zitas ģimtūju ŀlakiū kapēnīs.

ĖIMKOS RUOBERTS (KARLIS ĢIETS)

Literats, istuorēks. Ģēmē 1980 metās ŀlakiūs (Skouda r.).
1998 m. pabēngē ŀlakiū vēdorēnē muokīkla, 2004 m. – Vėl-
ņiaus universiteta Istuorējēs fakolteta magistra studējēs. Nu
2007 iki 2011 m. muokies Klaipiedas universiteta Istorējēs ka-
tedras doktorantūruo (ī eksterns).

2008 ēr 2010 m. ģyvena Rīģuo, dabā – Lietovuo.

Poezējē ēr pruoža rađa lietoviu ē Ėemaitiu kalbuom. Anuo
Ėemaitēdķu eilierađtīu ī ēdšpauzdinta ļornalē „Ėemaiēļō Ėemē =
Ėemaitiu Ėemē“, interneta laikrađtie „Samogitia“ www.samogit.lt.

TAMOĖAUSKĀTĒ-ZABITIENĒ DALĒ

Ģēmē 1973 m. Muosiedie (Skouda r.). Dā nemuokiedama
rađītē, pradiejē kortē pasakas, eilierađtīus. Vuo ka ļau muokies
Muosiedē vēdorēnie muokīkluo, anuos eilierađtīus, pruožas kū-
rēnelius, ivairēs inpormacējēs iđ muokīklas ģīvenēma pradiejē
spausdintē Skouda rajuona laikrađtis „Mūsō ļodis“.

Ėīauliū universitetē pabēngē lietoviu fėloluogējēs ēr literatūro-
luogējēs studējēs. Anā ī soteikts fėloluogējēs magistra laipsnis. Sto-
dējoudama parađē muoksla tēramouji darba „Ģroģinē literatūra điau-

rēs ģemaiēiø tarme (1990–2006)". Nu 1991 m. øpsējem ģurnalistēnio darbo.

Raða sava ģimtoujē ģemaitiu ē bēndrēnē lietoviu kalbo. Anuos kūrības ī ēøspausdinta respublēkēniūs perējuodēniūs leidēniūs „Nemunas“, „Literatūra ir menas“, „Metai“, „Duryš“, almanakūs „Baltija“, „Varpai“, „Ģiaurēs Lietuva“, „Poezijos pavasaris“, ivairiūs eilieraðtiu rinkēniūs, tēp pat ē rajuonēniūs Skouda, Klaipiedas, Ģiauliū laikraðtiūs. Ģemaitēðkā paraðitu eilieraðtiu ī paskelbta laikraðtiūs „A mon sakā?“, „Mūsø þodis“, „Ģemaitijos naujienos“, þornalē „Ģemaiēiø þemē = Ģemaitiu þemē“.

D. Zabitienē ī trijū ģemaitēðkas kūrības konkursu ē dvijū respublikiniu tarmēðkas kūrības konkursu laureatē, aktīvi Skouda ģemaitiu draugējēs nariē, platē þēnuoma ē kāp ģemaitēðku kultūras rēnginiū vediejē.

2013 m. ēðleida sava poezējēs kningelē „Vabalai“.

Nu 2006 m. dērb Skouda rajuona laikraðtē „Mūsø þodis“ reaktuorē. Ģiven Skoudē.

UNTULIS EDMUNDS

Raðituos, rēpisiērios, verties, þornalists. Ģēmē 1959 metās Seduo (Maþeikiu r.). 1966–1977 m. muokies Seduos vēdorēnie muokikluo. Būdams dēðimtuo klasie pradiējē raðitē apsakīmus ē vaidēnēmus. Pu studēju Valstībēnēs konservatuorējēs Klaipiedas fakoltētūs (tēn muokies 1981–1984 m.), dērba rēpisiērio Utenuo. Paskiau isēkūrē Skoudē. Ēē dērba rajuona kultūras nomūs, Skouda vieðuojie ēr Pronēðkaus Þadeikē vēdorēnēs muokiklas bēbliotekuos, vieliau – Klaipiedas apskrētēis ē miesta dēinraðtie „Klaipēda“, laikraðtiūs „Palangos tiltas“, „Skuodas“, Skouda savēvaldībēs vieðuojie bēbliotekuo ēr vaduovava Skouda kultūras cētra Ģemaitiu teatrou, ēē pastatē ē kelēs sava patēis paraðītas þjesēs ģemaitiu kalbo. 2011 m. øþ lēteratūrēnē ēr tētrēnē veikla pelnē dēðimtuosēs Sēmuona Daukonta premējēs, katrou īr isteigusi Skouda rajuona savēvaldībē, laureata varda.

Ģivendams Skoudē E. Untulis pradiējē raðitē pruožas kūrē-

nūs. 1990 m. sausie leidikla „Vaga“ ėðleida anuo pėrmoujė pruozas kningelė „Vakaras be vakarienės“. Vieliau paraðıtas anuo novelės i kninga dā nie sogolosės, bet nemaþā anū ĩ ėðspausdinta perėjuodėniūs leidėniūs „Metai“, „Nemunas“, literatūrėnemė almanakė „Baltija“, Skouda rajuona laikraðtie „Mūsa þuodis“, dėinraðtie „Klaipėda“, þornalė „Þemaiėiø þemė = Þemaitiu þemė“.

2000 m. Naciounalinis liaudės kultūras cėntros ėðleida E. Untulė pjiesė „Kurmis ont dėdėlė kelė“ tuo patėis pavadėnėma pjiesiu rėnktėnie. 2007 m. Klaipieduo spaustovė „Druka“ ėðspausdėna E. Untulė þemaitėðku pjiesiu rinkėni „Meilė – ne þaislos“, 2008 m. leidikla „Eglė“ – ruomana „Þiogas ðulinyje“ ė pasaka „Karaliðki Saulės puokðtai“. 2009 m. karto so potuograpo Darongauskė Algėrdo leidikluo „Eglė“ ėðleida menini-publistini-poetini alboma „Amþinybės portretai. Daktaro Vaclovo Into pasaulis“, 2015 m. Lietovuos naciounalinis kultūras cėntros – E. Untulė pjiesiu rinkini „Neįprasta duovėna“. 2016 m. bova ėðleista anuo sodarita þemaitėðku pasėskaitėmu kningelė vākams „Cėrulielis“.

ZABITIS AUGENĖJOS-ÞVINKLĪS PRANIS

Poets, jumuoristėniu kūrėniū autuorios, þornalists, Skouda Þemaitiu tĉtra aktuorios. Gėmė 1953 metās Erlėnu kaimė, Pado bė þemė vadėnamamė (ĩ netuolėi Salontū, Kretinguos r.). Vasaras liuob praleistė Ðauėikiu kaimė (Skouda r.). Pabėngė Salontū vėdorėnė muokėkla, Vėlniaus universiteta, kor stodėjava lietoviu kalba ė literatūra. Dėrba muokėtuojo, dėrektorėiaus pavaduotuojo, þornalisto, savėvaldėbės tarnautuojo, priscjė gėvenėmė ėr ėð kruovėka darba skalsė douna valgėtė. Gėvena Vėlniou, Vėlkavėðkė ėr Alėtaus rajuonūs, vieliau sogrėþa i Skouda rajuona ė ėe isėkūrė gėventė. 2007 m. ėðleida sava kūrėbas kninga „Giesmės apie gyvenimā ir meilė / Tau ir man“.

Raða lietoviu ė þemaitiu kalbuom. Daug anuo kūrėniū ĩ ėðspausdinta Skouda rajuona laikraðtiūs „Skuodas“, „Mūsø þodis“, Skouda rajuona literatu kūrėbas rinkėnies „Po ramybės medþiu“,

„So meilė tievėdž“, Skouda literatu kluba „Nojus“ kūribas rinktinė „Lengvai išprotėj“, pėmaitiu kalbo parađitu kūrėnių respublėkėnė konkursa dalėviu kūribas rinktinė „Koram pėmaitėdka“, 2011 m. ėšpausdintuo poezėjės rinktinė „Motinos sodas“.

A. Zabitis (P. Pėvinklė) gėven Skoudė.

ZABITIS PETROS

Rađituos, vėsuomenės veikia. Gėmė 1947 m. Plungės rajuo-na Pluokėtių kaimė. Ėeima bova gausi (auga vėinioulėka vākū), tad, ka 1949 m. geguėpės 4 d. tieva karto so Petra bruolio Vėtauto strėbā pasaluo noėodė, Zabėtems teka daug varga patėrtė (tou gėvenėma tarpsni Petros ėr aprađės sava novieliu kningelie „Bruolių teismas“).

Vaikistie anou stėprė somuđė strėbs. Pu tuo lėka vėsam gėvenėmou neigalos – pėrmās metās dā kėik matė, bet, laikou ėinont, regiejėms vės sėlpa ė ont galū gala Petros vėsā apaka. Sava kūrėniūs ons ėr aprađės ė tou gėvenėma tarpsni.

Kol dar matė, muokies ėr Babrungėnūs pabėngė Grėgātiu pradėnė muokėkla. Vieliau muokies Kauna aklūju muokėkluo-internatė. Vėdorėnė pabėngė Klaipėdas jaunima muokėkluo.

Nu 1964 m. ė aklūju ė sėlpnariegiu sājungas narė. 1968 m. apsėpanėjė so Valauskė Bėrota, katra anam padiejė ne tik literatūrėnemė gėvenėmė dalėvautė, kortė, bet ė skatėna stėprieu kabintėis ė gėvenėma, nepoltė ė depresėjė. Gėvendams santuokuo sosėlaukė dvėjū sūnū – Mindauga ė Svajūna, doktėrėis Linas.

1971 m. karto so sava patė Bėrota istuojė ė Ėiauliū peda-guogėni instituta, tėn ėsėgėjė tiftu pedaguoga specialėbė, pu tuo 25 metus Klaipėdas aklūju muokėkluo dėrba muokėtuojė. 1989 m. istuojė ė Klaipėdas sājūdė inicetėvėnė grupė Nr. 3 ėr karto so kėtās sava ėeimuos narė aktėvė dalėvava anuos veikluo.

Lietovuos atgėmėma metās vės daugiau laika pradiejė skėrtė kūribā. 1992 m. Vėlniaus aklūju bėblioteka Brailio rađto ėđleida P. Zabėtė parađėta kningelė „Kėlionė pas daktarā“, 1993 m. Klaipėdas leidėbinis fonds – anuo kūrėni „Aklieji muzikantai“.

Daug P. Zabētē kūrēniū īr ēdšpauzdinta JAV, Dēdiuojie Brētānējuo, Kanaduo. Anū īr paskelbta ēr þornalē „Þemaiēš þemē = Þemaitiu þemē”.

1999 m. P. Zabitis ikūrē Neregiū literatu kluba (Lietovuo gīvenontiu so negalē rađituoju klubs). Ons 2005 m. ēdleida P. Zabētē kningelē „Be spindulēlio ir ōviesos”. Nu 2006 m. dalīvaun Lietovuos neprēklausuomu rađituoju sājungas veikluo. 2012 m. anam bova soteikts nokēntiejosiuojē statusos. Tās patčs metās istuojē i Ðv. Kazēmiera ordina. Karto so patē īr ēdvertēs tekstu ēd lietuviu i þemaitiu kalba.

ÞVAGINIS DUONATS

Poets, pedaguogs. Gēmē 1955 m. lapkrēstē 11 d. Salontūs (Kretinguos r.). Vaikīstie gīvena Ðatiu parakvėjuo: Jundulūs, Bruotīkūs, Ersluo, Rukūs. Eilierađtius pradiejē rađītē besēmuokīdams Ðatiu vēdorēnie muokīkluo.

Dērba lietoviu kalbuos muokītuojo Apoulie, Loknies (abēdvē muokīklas Skouda r.), vieliau – Skouda Þadeikē Proncēðkaus gēmnazėjuo. Daug D. Þvagēnē kūrēniū, parađitu lietoviu ē þemaitiu kalbuom, ī ēdšpauzdinta Skouda rajuona laikrađtie „Mūsø þuodis”, Skouda rajuona literatu kūrības rinktēnies. D. Þvaginis gīven Skoudē.

Teksta parēngē Ramuonātē-Mukienē Danutē

Išleido
Regiono kultūrinio iniciatyvų centras
Gerbutavičiaus g. 10-213, LT-04317 Vilnius
www.samogitia.lt, el. p. zemaiciu@gmail.com
Tirpažas 1 000 egz.

Spausdino
UAB „Petro ofsetas“
Naujoji Riononių g. 25C, LT-03153 Vilnius
www.petroofsetas.lt

555

